

x-rite
colorchecker CLASSIC
mm

V. 824. I. Sl. a.

4° VII

Iacobus Comes iuliarius Veronensis suo Parthenio salutem.

Q Aeris partheni quid sentiam de tua in catullianum carmen lucubratione: an existimem in omnibus ad poetę sensum satisfacere: ego & si palã afferre iudicium meum inter tot maliuola obtrectatorum ingenia quos nostra uidet ętas: haud quaq; arbitror tutum: Dicam tamen aliquid: Sed minus certe: q; sentio: ne meo in te amori nimium credar indulsisse. Adortus es rem in primis arduam & a nullo antehac tentatam tum carminis ipsius duritie quam affectasse deindustria poetã uterq; auctor est plinius: tum mutilati operis uetustatis incuria: deprauatione: In quo quid effeceris: iudicabũt: qui commentarios tuos legent: omnibus placere immensum & supra uires prope humanas est. In hoc te dignũ laude ducimus: q; ingenti id tu animo: quod nemo hactenus aut ausus est: aut potuit attingere: In magnis etiam non assecutis uoluisse abunde pulchrum: atq; magnificum est. Oblatraturos tantisper scio si quos aut editione pręueneristi: aut quibus suopte ingenio calumniandi animus est. Donec intelligent nõstro testimonio: te non ea causa ad catulliani carminis interpretationem adductum: ut alius prępta laudem uelles. Sed simul & officii in ciuem tuum gratia: & ut aliis excultius fortasse aliquid elucubrandi uiam aperires. Nos iure nostro id possumus uel ab omni calumnia tuti affirmare. Te uera ciuiea dignum. Quod labentem iam: & a uetustatis iniuria pene obrutum ciuem: ingenii tui clypeo sublevasti: protexistiq;. Quod huiusmodi epigrammate lusimus.

aii

Hactenus abiecit carios docta libellos
Et mutilos lusus turba catulle tuos:
Lesbiacas norat lachrymas: nec passeris ullus
Funera: squalebat nobile uatis opus:
Maxima parthenius latię dispendia linguę
Non tulit: & patrię publica damna suę:
Excussit salebras: abstrusaq; sensa recusit:
Amissumq; capit pagina prisca decus:
Intret in arcanum lepidi penetrale poetę
Quisq;: gerit faciles iam noua charta iocos:
Vos reducem lauro uates ornate catullum:
Parthenio satis est ciuica sola meo.

K K
LYCEAL
BIBLIOTHEK
ZU
LAIBACH

Ex bibliotheca Joannis Baptistæ
à Scopach

ANTONIVS Parthenius Lacisius Veronẽsis Iulio Põponio salutẽ. Pleriq; ciues mei optimi: atq; clarissimi uiri disertissime Pomponi auctoritate sua me coegerunt: ut tandem ederem ad cõmunem studioseꝝ iuuentutis cõmoditatem meas in lepidissimum poetam Catullum interpretationes anno iam quarto singulis lectionibus lucubratas. Ego & si noueram nullo pacto editionem esse prꝑcipitandam quum tamen grauissimis uiris negare minime auderem: mecum diu: multumq; consultaui: Cui potissimum homini hasce Catullianas enarrationes dicarem: non enim ignorabam: quantis inuidiꝑ iniuriis esset obnoxia fors: atq; conditio scriptorum omnium: quorum nemo a conditis litterarum monumẽtis usq; ad ętatem nostram maluolorum hominum difficilem nasum effugere ualuit: qua ego aduersa sorte monitus quum tutum aliquod operi meo profugium iquirerem: ueronensem patriam meam per uetustum: atq; sacratissimum diuinarum musarum templum: Cui libellus meus te authore dedicetur: delegi: sperans fore: ut hoc uoto sit a uulgi temeritate inuiolatus: nec nouo quidem exemplo opusculũ meum immortali prꝑsidio tuendum esse censui. Nam prisci quoq; rerum authores: penes quos omniũ fere bonarum artium inuentiones claruerunt: quorum q; ingenia: & mores non solum hꝑc etas: sed etiam uetustas maxime mirata est: quum in pleriscq; aliis rebus: tum in hac prꝑsertim prudentissimi fuisse inueniuntur: q; res: quas intemeratas: atq; memoria sempiterna munitas optabant quo tutiores forent dus immortalibus consecrabant: eorumq; tutelꝑ: omni studio: & industria commendabant hinc publicas porticus: theatra: Circos: amphitheatra multorum deorum numinibus dicata legimus: hinc urbiũ muros: arciũq; moenia diis Cuiusq; ciuitatis patriis consecrata comperimus. Tu igitur doctissime pomponi unicum sꝑculo nostro bonarum litterarum oraculum: & singularis camoenarum antistes fies huic dicationi perinde ac pontifex maximus: Commentationumq; mearum Veronensi patriꝑ meꝑ dicãdarum conceptis uerbis uota nuncupabis. Et tuꝑ nuncupationi omnes celeberrimi academiꝑ tuꝑ sectatores respondentes linguis: animisq; benigne fauebunt. Sic uestris auspiciis lusus mei: meorumque studiorum primitiꝑ immortalitatem assequentur: uale.

ANTONII Parthenii Lacisii Veronẽsis in Catullum commentationes.

DIturus meas in Valeriũ Catullum interpretationes: sꝑpe: ac multũ mecum reuolui: utrũ prꝑfatione miserandum poetꝑ mei fatũ conquererer: an potius singulari lꝑticia nascentem eius fꝑlicitatem prosequi deberem. Nam quid in locupletissima litterarum re publica ꝑque dolẽdum erat: q; doctissimum poetam Catullum usq; in hoc sꝑculum nostrum i tenebris iacuisse: atq; a litteratis Ciuibus suis Cylenio: Domitioq; prꝑstantissimis latine linguꝑ interpretibus fuisse desertum: & quod molestius ferendum erat: ab illis externos poetas elegantissimis enarrationibus esse in lucem reuocatos? Quid deinde tanto gaudio meo mihi dignũ uideri debet? q; si aut per meas lucubratiunculas: aut per nõnullorum uiroꝝ studia meaꝝ uigiliarum ęmulatione mota cum doctorũ hominum: tum scholarũ: atq; prꝑceptoꝝ ulla familiaritate Catullus illustrabit. Quum igit in oibus Ciuitatibus oium fere poetaꝝ: quꝑ supersint scripta legerentur: ac solus Catullus tum quia eius scripta corruptissima erãt: tum quia carebãt interꝑte scholarum familiaritate orbatus esset hunc poetã ab eruditissimis scriptoribus nomine doctissimi: elegantissimiq; poetꝑ honoratum in scholas: atq; magistroꝝ manus: quoad potui: nuper inducere tentaui. Et enim si utri: usq; linguꝑ periti nostro sꝑculo ciues mei Cyllenius: atq; domitius doctis enarrationibus suis interpretati sunt: alter tibullum: alter iuuenalem: Martialem: atq; Papiniũ externos scriptores: quanto studiosius debui Catullum ciuem meum quantulacunq; mea declaratione interpretari? Atq; utinam Cyllenio: Domitioq; mecum fuisset pro poeta nostro idem Consiliũ: eadem uoluntas: similisq; conatus: ut Catullum nostrum miserabiliter dissectum: ac exanimẽ: landiu i tenebris iacentem in sua membra reducerent: atq; a tenebrarum sordibus in splendidam lectionũ lucem reuocatũ honori suo restituerẽt: quod si fecissent: poetam profecto nostrũ: quem uix spirantem: ac male pedibus innixum respicimus: uiuidum: robustum: nitidum: exultantẽ haberemus. Catullus enim usq; ad hanc ętatem in tenebrosis latebris iacuit: nec adhuc ullas prꝑlectionum illustrationes ullius Interpretationis lumen habuit conatus igitur sum: atq; tentaui: si possem hꝑ lucubrationibus suscitare

ANT. Parth. Lacisius libello suo.

Chare liber superas tecum lature per auras
Nomina nostra uide cautius ut sit iter
Effuge sordidulos atra rubigine dentes
Et uulgum audacem grammaticasq; manus.
Liuidius nihil est: nihil est nasutius illis
Pagellꝑ criticum se tibi quisq; geret.
Infestos morsus & acutos fortius ungues
Perfer: dum ciuis stet tibi tuta salus.
Sic tibi perpetuum decus & per longa superstes
Sꝑcula sit unax gloria chare liber.

poetam de patria nostra benemeritum: ut si litteris aliquid ualeo non tãtum externis scriptoribus quã tum cui nostro prodesse multo studiosius atq; honestius uoluisse uidear. Nec uero multum reformida bo quid in me inhumana iuidia sit machinatura: q; opus hoc multis in locis diminutum & in pluribus deprauatum atq; ob id ab eruditioribus bonarum litterarum professoribus tanq; cadauer quod nul/ lis humanis opibus nullo ue ingenio excitari possit obscuritati relictum ego mediocri studio nec claro admodum ingenio audaci conatu sim aggressus. Tantum aũt a me abfuit & abest huiusmodi uanus in uidię metus ut multo auidius q; statueram susceptum opus maturauerim. Nam quum sit cõsilium me um luci & honori suo restituere Catullum quanto plures docti uiri: mearum interpretationum ęmula tione mouebuntur tanto utilius consulent poetę nostro & in quibus ego imbecillitate ingenii detẽtus defecero studiosi homines cura peritius perfectiusq; dicendi litteratę iuuentuti me duce satisfaciẽt: hoc modo auspiciis meis paulatim adiuuabitur poeta noster atq; per multos scriptores pari studio motos decus suum reparabit: Nec mihi multum molesta erit communis omnium scriptorum sors aduersa in/ uidorum maledicentia & obtrectatio: quas a conditis litterarum monumentis euitauit nemo. Nec iter omnes scriptores quisq; tam felici fuit ingenio: qui uel in magnis uel in paruis aliqua ex parte non erra uerit: quo fit: ut minus moleste sim subiturus hanc communem sortem: quam nullo modo cauere po / tuissem: nisi omnino nihil unq; scripsissem: quod pessimum atq; calamitosissimũ uirtuti consilium si o mnibus scriptoribus fuisset: nulla litterarũ monumenta unq; extitissent: qua iactura quid posset esse p niciosius hominum ingeniis. Quamobrem quod incõmodum doctissimus quisq; ac diuinus scriptor non reformidauerit: ego & si non summo ingenio mediocriq; doctrina nõ tamen minus ęquo animo sum laturus: dum labore studio industria prosim ciui meo. Etenim si seruius peritissimus grammaticus in uirgilianis expositionibus caprum urbanum Hyginium: Didimum Probum Asprum Donatũ mul tosq; alios uirgilii Enarratores secutus in plurimis errasse deprehendit: & nihilo minus doctissimi grã matici nomen & dignitatem non amittit: Ego quoq; a lectoribus non inhumanis aliquantulum uenię sperare possum & debeo: quum in hoc perq; difficili opere interpretando ducem nactus neminem & studio satisfaciendi litteratis iuuenibus & singulari adiuuandi ciuis mei amore ac pietate tantum meę professionis honus tantũq; inuidię periculum susceperim. Nam q;q; & in grecis & in latinis nullum li brum magis corruptum magisq; mutilatum q; Catullum inueniri satis constat: ea tamen quę tum in emendanda tum interpretanda lectione Catulliana senserim neq; inuidiose Conticẽda neq; inhuma/ ne occultãda putaui. Id unũ postremo lectores monuerim: me Catulli poemata in locis supra Cẽtum mẽdosa deprehendisse: ut uerissimũ appareat Cuiusdam Ciuis nostri grecis & latinis litteris eruditissi mi dictum: quum enim is cuius nomini honoris gratia parco super quodã Catulli obscuro & depra/ to uersu nuper interrogaretur: quid sentiret: fertur respondisse prudenter: se nullã extẽpore daturum esse responsionem: quoniã tanta esset Catulliani libri confusio tantaq; inuersio: ut si ab inferis reuoca retur Catullus: Carmina sua non esset agniturus. Ego aũt Collatis & ueteribus & recentioribus Catul liani operis exẽplaribus quoad potui et si non in totũ maxima tamẽ ex parte lepidissimi poetę Carmi na a tam sordido situ excitare atq; tantis ab iniuriis extrahere uendicare tueri sum conatus: Nonnulla tamen cõfiteor esse loca: de qbus adhuc ualde quęrendũ eẽ arbitror ut Salipentiũ siue Solopechyum disertũ: & bona pars Epigrãmatis in Egnatium intercepta & illud idmeneos ne petam montes: tum pe neum prope Cylleneum & quędam alia pauca: de quibus ego nihilo minus ea probabiles (ut opinor) attuli sententias: ut a lectoribus sperem me si non magnam laudem: bonam tamen iudicii mei ueniam consecuturum. Vale.

Catulli Vita.

Caius Valerius Catullus Nobilis inter latinos lyricos poeta Veronę natus olympiade Centesima septuagesima tertia non humillimis quidẽ natalibus neq; obscuris parentibus fuit: nam patrẽ ui/ rum Caii Cęsaris dictatoris hospitio clarũ habuit. Sed paternę fortunę conditionẽ ingenio atq; uirtu tis prestantibus meritis euicit. Romã admodum tener a Mallio deductus ingenii facilitate studiis mo/ ribusq; Cõciliantibus fuit oĩbus Romanis charissimus & perq; acceptus: qua gratia munitus. M. Tul. meruit patrociniũ: Cuius rei testimonium extat poetę facetissimum Epigrãma. Licinio autẽ Caluo nõ inelegante Elegiarum poeta familiarissime usus fuit. Caio Memmio prętori Comes in bithynniã profe ctus ac multa expertus incõmoda tandem rediit in patriã: peragrata prius magna ex parte asia: Phasel lumq; quo uectus fuerat diis geminis dicauit. Mallium uero cuius larga munificẽtia benigne tractatus fuit studiosissime coluit: eiusq; tum nuptias eleganti Epithalamio tum singularem liberalitatem elegia enixe celebrauit. Fratrem aũt unicum in phrygia immatura morte raptũ piissima elogorum deplora/ tione prosecutus fuit. Olympiade centesima octogesima anno ętatis suę tricesimo Romę moritur: ama uit aũt tum Hypsitillam Ciuem suã tum Clodiam quam mutato nomine Lesbiam appellat. In Carmi nibus scribendis tres usus est fecisse Conatus primum enim scripsit mundissimos Endecasyllabos & iambos: in quibus tãtum honoris meruit: ut ab Eusebio & plerisq; aliis inter lyricos poetas recenseat:

a Quintiliano atq; Diomede grāmatico aſcribatur iambicis authoribus:quo in ſtilo ueteris comędię licentia uſus cum pleroſq; alios Romanos optimates tum Caium Cęſarē liberrima dicendi acerbitate lacerauit:Sed quum Cęſari ſatisfeciſſet ab eo eadem die cęnę fuit adhibitus. Quantis autem muſarū auſpiciis in ſecundo conatu ſcripſerit heroica declarat uirgiliana in illis compilandis frequēs imitatio Tertium uero conatū in Elegos effudit:in quibus pro priſca illa elegantia & munda ſimplicitate q̄q̄ ab utroq; Plinio & ſe & uerſus duriuſculos feciſſe dictus eſt:plurimum tamen leporis habet & gratię. Ac propterea eum Aulus Gellius elegantiſſimū atq; mundiſſimum poetaꝝ appellauit. In toto autem hoc breuiſſimo libello id authoritatis eſt aſſecutus ut ab Ouidio Naſone opponatur Virgilianę maieſtati. Martialis uero quum plurimis in locis doctum Catullum nuncupauerit:ſe tandem poeta noſtro minorem non erubuit confiteri. Frequens autem eſt inter doctos uiros opinio:cui ego quoq; Plinii authoritate ductus aſſentior a Catullo alia quędam poemata fuiſſe cōpoſita: quę ueterum negligentia iamdiu perierunt. Fuit & quidam alius poeta nomine Quintus Catullus Gellii atq; Ciceronis teſtimonio commendatus.

LYrici Carminis Origo a quo potiſſimum authore cęperit non facile dixerim:Nam etſi ante latinos nouem lyricorum fama floruit gręcia non tamen huiuſce poematos principiū apud gręcos extitiſſe affirmauerim: quippe ſi diuum Hieronymū grauem in primis authorem audimus:Origenes: Philo:Ioſephus:atq; Cęſarienſis Euſebius Sacraꝝ litterarum leges:& hymnos Sapphico Endecaſyllabo pindariciſq; muneris examuſſim fuiſſe comprehenſos aſſeruere. Conſtat autem confeſſo omnium doctorum hominū conſenſu Hebręos ſacrorum hymnoꝝ ſcriptores multis ante gręcam poeticen ſęculis floruiſſe:Siquidem Dauid Rex diuino plenus ſpiritu:diuinorumq; Canticorum ſcriptor circiter centum:& quinquaginta annos ante primā olympiada fuiſſe comperitur. Stheſichorus autē ſiculus:et Alcmane nouem lyricis antiquiſſimi olympiade circiter quadrageſima ſecunda claruiſſe dicūtur. Alcęus uero:& Sappho Mitilenęi Olympiade quadrageſima quinta. Hos autem ſecuti ſunt diuerſis ętatibus Anacreon:Simonides:Bacchilides:Pindarus:Hybicus. Sunt qui decimam addant Thebanā Corynnam. E latinorum uero poetarum numero neminem Catullo priorem lyrico claruiſſe carmine cōperi:quanq; Trimetros iambicos a Pario Archilocho inuentos Oratius ſe primum omniū latinis oſtēdiſſe aſſerit:quum Catullus noſter a Quintiliano iambicis aſcriptus eo carminis genere ante Oratium uſus fuerit: Carmē aūt Heroicū Hexamerū Oraculo delphico deberi ſcribit Plinius:tametſi Ioſephus: Origenes:& Euſebius grauiſſimi authores Moſen:qui primus diuino iuſſu Hębręis leges tulit:eo carmine uſum memorię prodiderunt. Elegos uero:quibus tertium ingenii ſui conatū effudit:incerto authore adinuētos:atq; adhuc de illius metri origine litē ſub grāmaticis agitari tradidit Oratius:quāq; Iulius Pollux Elegoꝝ inuentionē Eteocli Naxio:ſeu Eretrienſi aſſignauit:Nunc ad inſtitutum meum accedendum eſt.

¶ Ad Cornelium Nepotem.

q Voi dono lepidum nouum libellum. In hoc primo epigrãmate poeta Cornelio nepoti amico suo libellũ hũc dicat: atq; in eius nomine opus edit assignans huius dicationis rationem uidelicet quia cornelius poetę scripta iamdudũ plurimi semper fecerit. Quis aũt fuerit hic cornelius quidam docti uiri a me dissentiunt. Cornelium gallum elegiarũ scriptorem fuisse complures cõiectant: ego autẽ eusebii Tępora secutus corneliũ gallum Intelligi posse negauerim: repugnante temporũ ordine: Nã anno: quo Catullus uita functus est: cornelius Gallus uix infantię sue trimatũ attigisse Inuenitur: prętera hunc: de quo Ait poeta Corneliũ historię scriptorem fuisse carmen ipsum demonstrat: Cornelium autem Gallum elegiarum poetam fuisse constat: uero igitur similius est intelligi cornelium nepotem historiographum: quem padi accolam scripsit Plinius: unde docti uiri eum Veronensem fuisse suspicantur. ¶ Quoi. datiuus antiquus ex analogia formatus: quo &. M. Varro plęrunq; usus est. ¶ Lepidum. splendidum: elegantem. ¶ Nouum. nuper absolutum ac nondum editum. ¶ Arido pumice. hunc puto locum esse in quo Seruius a Catullo pumicem fęminino genere positum asserit: ut Catullum arida pumice credam protulisse: pumices: ut Scribit Plinius: sunt in usu corporum leuigandorum fęminis Iam quidem & uiris: & libris expoliendis: ut Idem Catulli auctoritate affirmat: Martialis libro octauo: nondũ murice cultus: aspero q; morsu pumicis aridi politus Artanum properas sequi libelle. ¶ Nanq; tu solebas. rationem reddit cur potius cornelio: q̃ alteri dedicet libellum. ¶ Meas nugas. Sic poetę suos uersus lusus: & nugas uerecunde nuncupare consueuerũt: Oratius de se ipso. Nescio qd meditans nugarum totus in illis: Martialis in sexto dum nostras legis: exigisq; nugas: & alibi: Quiuis archetypas habere nugas. ¶ Vnus italorum. pręcipuus ex omnibus italicis: Vnus pro pręcipuo. Virgilius Tum senior nautes Vnum: quem maxima pallas Edocuit. ¶ Omne ęuum. omne sęculum pręteritum: Quum autem dicit omne ęuum plane indicat Cornelii Nepotis chronica quorum meminit Gellius in noctibus atticis.

¶ VAL. CAT. VERO. POETAE CL. AD CORNELIVM NEPOTEM.

Voi dono lepidum nouum libellum
Arido modo pumice expolitum
q Corneli: tibi: nanq; tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas:
Iã tum quum ausus es unus italorũ

¶Tribus chartis.ex mira operis bre/uitate ſcriptoris ingeniũ ſingulare de/monſtrat & numerus finitus pro infi/nito. ¶Iuppiter p exclamationẽ legit & eſt paretheſis. Quare:cõcludit di cationẽ opis: ¶Patroa uirgo.Senſus eſt uirgo & puella mea leſboia i his car minibus in tuo noie editis diutiſſime maneat in hominũ memoria:& p hoc poeta libello ſuo ꝑpetuam optat ultã & imortalẽ auctoritatẽ.

Omne æuum tribus explicare chartis
Doctis/iuppiter: & laborioſis:
Quare habe tibi quicquid eſt libelli:
Qualecunq; quidem patroa uirgo
Plus uno maneat perenne ſæclo.

¶Virgo puella mea:nam apud priſcos uirgo nõ tantũ inupta intelligebat:uerũ etiã puellã tenerã ab ętatis qualitate ſignificabat.uirg.in bucolicis Ah uirgo infęlix quę te dementia cępit ¶Patroa.ideſt patria:hoc eſt(ut ita dixerim)Cõpatriota mea:uel tua ciuis:eſt aũt grecũ adiectiuũ πατρῶος ὃ πατρῷον alii uero legunt. ¶Patrona.ſcilicet mea:patronã uſurpauit pro matrona.i. domina mea: in cuius ſum patrocinio:quemadmodũ ſerui ſub dominoꝝ iure:nam patroni pro dominis accepti ſunt: alibi poeta de hac ait. Iſq; domũ nobis iſq; dedit dominã:ſcilicet Mallius dedit mihi leſbiã meã:& amatoꝝ more amicam ſuã patronã ideſt dominã appellauit:Nã amãtes ſuas amicas dicere dominas ſolent: Ti bullus.hic mihi ſeruitium uideo dominãq; paratã;Iam mihi libertas illa paterna uale:Propertius.ſtãt mihi cũ domina prelia dura mea. ¶Perenne. aduerbium eſt & erit ordo uirgo maneat plus perenne ideſt perẽnius uno ſęclo.

¶Passeris Deploratio.

¶FLETVS PASSERIS LESBIAE.

PAſſer deliciæ meæ puellæ
Qui cum ludere:quem in ſinu tenere:
Cui primum digytum dare appetenti
Et acris ſolet incitare morſus
Cum deſyderio meo nitenti
Charum neſcio quid libet iocari
Et ſolatiolum ſui doloris:
Credo:ut/quum grauis acquieſſet ardor/
Tecum ludere/ſicut ipſa/poſſem:
Et triſtis animi leuare curas:
Tam gratum eſt mihi:q̃ ferunt puellæ
Pernici aureolum fuiſſe malum

PAſſer delicię meę puellę.Ex hoc carmie.Mar.hoc opus paſſerem appellari fortaſſe ſuſpicatus ẽ: in hoc aũt poeta leſbię paſſerẽ deflet: quem quanto maiori uoluptati fuiſſe leſbię oſtẽdit:puellã tanto acerbiore mẽro/re affectã ex auiculę illius interitu ſi/gnificat:Cõmendat prius paſſeris de licias:& iocos: deinde mortẽ eius fle/tu ac lamentationibus proſeqtur:ma la multa imprecatus orci tenebris oia deuorantibus. ¶Primum.pro primo aduerbiũ eſt aut certe appetẽti primũ ipſum digitũ quaſi ante oia digitũ ap peteret:& ſic diſtinguendũ eſt:aut pri mum digitũ pro prima parte digiti: ut.Vir. primaq; uetãt cõſiſtere terra. & Terẽtius.lenoni eripuit meretricẽ i prima fabula: pro prima parte terrę & prima parte fabulę:Ordo eſt o paſſer delicię meę puellę libet nunc mihi iocari tecum ſcilicet deſide rio meo. ¶Nitenti.nitido ſplendido & ob hoc grato nam quę nitent grata eſſe ſolent. ¶Deſiderio. amore meo:nam amicę res charę ſunt amatori. ¶Libet.mihi ſubaudi. Iocari neſcio quid charum. quendam paruum iocum exercere. Charum.ſcilicet mihi. Et ſolatiolum ſui dol.Senſus eſt:& cre/do hoc etiã ſolatium doloris leſbię:ut ego quoq; poſſem ludere tecum o paſſer ſicut ipſa olim ludere ſolebat. Solatiolum credo.ſ.quod ſequitur ut tecum ego poſſem ludere ſicut ipſa. Solatiolum ſui doloris.ſui pro eius poſuit ſatis improprie. Grauis ardor. diffinitio iracundię amatorię:nam amã/tium irę facillime accenduntur:in amore enim hęc omnia ſunt uitia: iniurię ſuſpiciones inimicicię in/ducię bellũ pax rurſũ ut ait.Ter. Acqeſſet.reſtictus eẽt aduerſũ me pro acqeuiſſet:alii legũt acqeſcet futuri tẽporis qđ minime probo. Et triſtis animi leuare curas.tã gratum eſt mihi: non enim ſõlum credo id eſſe ſolatiolum eius doloris quod accipiet ex meis cum paſſere iocis:ſed etiã hoc mihi quoq; gratiſſimum eſt ſi leuauero puellę meę triſtes animi curas:poſſumus tamẽ alium afferre ſenſum ¶So latiolum doloris.ideſt credo hanc unam eſſe meę puellę cõſolationem pro minuendo eius mẽrore ex paſſeris morte ſuſcepto:ſi poſſem tecum o paſſer ludere. ¶Et grauis ardor.ideſt grauis mẽror ex pa ſeris interitu proueniens. ¶Aureolũ malum.apud ouidium hęc fabula latiſſime patet: quemadmo/dum hippomanes aureis malis a uenere acceptis atalantam puellam in curſus certamine deceperit ac uicerit: nuptiiſq; eius ſit potitus: ¶Pernici. ueloci: nam pedum pernicitate multos iuuenes impi/gros ſuperauerat puella. ¶Quod.malum aureum ex heſperidum hortis a uenere decerptum.

Quod zonam ſoluit diu ligatam;
Lugete o ueneres cupidineſque
Et quantum eſt hominum uenuſtiorum:
Paſſer mortuus eſt meæ puellæ:
Quem plus illa oculis ſuis amabat:
Nam mellitus erat: ſuamque norat
Ipſam tam bene: quam puella matrem:
Nec ſeſe a gremio illius mouebat
Sed circunſiliens modo huc modo illuc
Ad ſolam dominam uſque pipillabat
Qui nunc it per iter tenebricoſum
Illuc unde negant redire quenquam:
At uobis male ſit malæ tenebræ
Orci quæ omnia bella deuoratis
Tam bellum mihi paſſerem abſtultis
O factum male: o miſelle paſſer
Tua nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli tument ocelli.

¶ Soluit zonã diu ligatam. uirginalẽ puellę pudicitiam tradidit hipponacti ſolutam: Nam uirginalis puellarũ uenter pro pudicitię cuſtodia cingulo laneo cinctus ſeruabatur: nec licebat ſpõſo noua nupta potiri: niſi prius zonam illam ſoluiſſet: & hoc é q̃ feſtus inquit: cingulo noua nupta prẽcingebatur: qnod in lecto ſoluebat factum ex lana ouis: ut ſicut illa i glomos ſub lata coniuncta inter ſe ſit: ſic uir ſuus ſecum cinctus: uinctuſq; eſſet hoc herculano nodo uinctum uir ſoluit omnis gratia: ut ſic ille felix ſit in ſuſcipiẽdis liberis: ut fuit herculanus: q̃ ſeptuaginta liberos reliquit. Cinxia item iuonis nomen ſanctum habebatur in nuptiis: q̃ initio coniugii ſolutio erat cinguli quo noua nupta erat cicta: alibi tibi uirgines zonula ſoluunt ſinus: alibi Quod poſſet zonam ſoluere uirgineam. ¶ Diu ligatã. uſq; ad nuptiarum tempus. ¶ Veneres. uenuſtates elegantię: nam uenus non ſolum amorum ſed etiam omnium elegantiarum dea eſt: ut ſcribit doctiſſimus porphyrion. oratius: ordinis hęc uirtus erit & uenus: ideſt decus: & uenuſtas. Mellitus. dulcis: iucundus. alibi Mellitos oculos tuos iuuenti. ¶ Puella. mea leſbia. ¶ Pipillabat. diminutiuum uerbum a pipo. as. uarro tamẽ in originibus latinę linguę inquit: Mugit bos: ballat ouis: hinnit equus: gallina pipat: ſed oui. diuerſa ſentiens ſcribit accipitres pipant: miluus hianſq; lipit: Cucurire ſolet gallus: gallina gracillat: papulat & pauo: truſat hirundo uaga. ¶ Ad dominam apud dominam: ad pro apud Virg. prima quod ad troiam pro charis geſſerat argis. ¶ Tenebricoſum. tenebricoſum hic legendum eſt: unde ſit tenebricoſiſſimum apud ciceronem in uatinium: item in. L. piſonem tu ex tenebricoſa popina conſul extractus cum illa ſaltatrice cenſa ſenatum populi ro. occaſum interitumque lugere uetuiſti. ¶ Orci. ab urgendo dictus eſt orcus: & apud euripidem Deus infernus accipitur in alceſtide. ¶ O factum male o miſelle paſſer. hic uerſus per poeticam licentiam colliſionis regulam nõ ſeruat: quod rariſſime inuenies: niſi uocali longa prẽcedente: ut inſulę ionio in magno: & te Coridon o alexi. ¶ Flendo turgiduli tument ocelli. hinc illud iuuenalis: Aut tibi cuius Turbauit nitidos extinctus paſſer ocellos. ¶ Turgiduli ocelli. ſuper omnes poetas amauit Catullus diminutiuas uocabulorũ formas: ut ſupra ſolatiolum: aureolum miſelle.

DE PHASELLO.

Phaſellus ille quem uidetis hoſpites
Ait fuiſſe nauium celerrimus
Neque ullius natantis trabis impetum

¶ Phaſelli Dedicatio.

Phaſellus ille qué uidetis hoſpites iambico trimetro nauim qua ex bythinia uſq; p diuerſa maria ſyrmionẽ in patriã fuerat reuerſus Caſtori: ac polluci nautarũ tutelari ſyderi conſecrat. laudãs phaſelli & celeritatem & nobili ex mõte originẽ. ¶ Phaſellus ille. melius maſculino genere q̃ fœminino. ¶ Ait. legendum eſt ſingulari numero non autem aiunt: ſoloeciſmus enim eſſet ne in pueris quidẽ ferendus. ¶ Celerrimus. ſic quoq; caſu ntõ legatur: nõ aũt celerrimũ ut imperiti uolũt: hęc aũt duo in hoc uerſu uerba octauo ſupiore ãno quũ catulli lectionẽ in patria primus publice profeſſus eſſem: ſic in hãc uerã lectionẽ correxi: ac reclamantibus inuidis: magis ratione q̃ opinione in hunc ſenſum adductus meam expoſitionem: atq; huius loci emendationem ſum tutatus cum reliquorum uerſuum in hoc epigrammate comprehenſorum capitibus omnibus a iambo inchoantibus: tũ neceſſaria Congruentis latinitatis Cõſequentia: lepidoq; maronis epigrammate: quod in ſabinum quendam ſcriptũ: ex hoc totũ pene ad uerbum effictum eſt.

Nequisse præterire: siue palmulis
Opus foret: uolare siue linteo
Et hoc negat minacis hadriatici
Negare littus insulasue cycladas:
Rhodumque nobilem: horridamque thraciam
Propontida trucemue ponticum sinum:
Vbi: iste post phaselus: antea fuit
Comata sylua: nam cytorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma
Amastri pontica: & cytore buxifer
Tibi hæc fuisse & esse cognitissima
Ait phaselus: ultima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine:
Tuo imbuisse palmulas in æquore
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse: leua siue dextera
Vocaret aura: siue utrunque iuppiter
Simul secundus incidisset in pedem
Neque ulla uota littoralibus diis
Sibi esse facta: cum ueniret a mari
Nouissime hunc ad usque limpidum lacum.

¶ Neq; nequisse. idest quimisse: liptotes est: & subaudias ait. palmulis. rēis pars pro toto. ¶ Linteo. uelo. Negat negare. affirmat affirmare: ingeniosa liptotes. ¶ Cycladas ἀπὸ τοῦ κύκλου. i. ab orbe: i quo mella plinio q; auctoribus dispositę sunt: quod a Seruio alioquin doctissimo grāmatico negatum esse miror. ¶ Rhodum. a rhodo puella neptuni filia dicitur: ut scribit diodorus siculus: & est insula: & urbs eodem nomine. ¶ Nobilē. nobilitatam solis colosso: quem strabo iouis esse sentit. Oratius laudabūt alii claram rhodon: Lucanus: claramque reliquit sole rhodō: Martialis aut claram rhodon aut libidinosę. ¶ Horridā. aut propter frigora: aut certe belli cosam: & feram. Oratius otium bello furiosa thrace. ¶ Propontida. propōtis pars est maris: quod teste Mella nostrum dicitur inter hellespōtū. & bosporon protensa. ¶ Trucem ue ponticum sinum. supra bosporon thraciū septentrionem uersus est pontus euxinus: quem hic poeta trucem sinū ingeniose: ac perite dixit: Nam iucundus ē maxime ad arcus scythici formā breuis atrox nebulosus raris statiōibus uicinus aquilonibus: & quia nō profundus est fluctuosus: atque feruens olim ex colētium sęuo admodum ingenio axenus idest inhospitalis post commertio aliarum gentium mollitis aliquātō moribus dictus euxinus plura legito apud plinium libro sexto. ¶ Cytorio in iugo. Cytorus ut solinus & plinius scribunt mons est paphlagonię apud amastri urbem buxo abundans: Strabo autem cytoron esse urbem olim synopensiū emporiū dictū a cytoro phryxi filio. Homerus libro iliados secūdo urbē esse hoc uersu indicat οἱ ῥα Κύτωρον ἔχον καὶ σήσαμον ἀμφενέμοντο. ¶ Comata sylua. frōdosa: uenusta trāslatio a capite humano: Oratius 1 epodo Diffugere niues: redeūt iā gramina cāpis arboribusq; comę. ¶ Amastri pōtica. in paphlagonia post partheniū amnem auctore strabone est amastris de Conditoris nomie appellata ea posita in peninsula portum habet: Amastris fuit uxor dionysii heraclię tyranni: & oxyartis filia fratris darii: qui cum alexandro bellum gessit. plura legito apud strabonē. ¶ Cytore buxifer. in amastriano enim agro plurima: atq; optima buxus nascitur Virgi. Et iuuat undantem buxo spectare cytorum. ¶ Hęc tibi esse cognitissima. hęc quę dicta sunt superius de uelocitate phaselli. ¶ Impotentia. ad malum potentia: & uiolenta. ¶ Herum. me: ¶ Leua noxia Virg. & leuo contristat lumine cęlum. ¶ Dextera. prospera propitia Oratius in sermonibus quum uellem mittere operto me capite in flumen dexter stetit aut ¶ Dextra siue leua. idest ab utroq; ueli latere Virg. in quinto pariterq; Sinistros nunc dextros soluere sinus. ¶ Iuppiter. aer Virg. Maturisq; nimis metuendus iuppiter uuis. Oratius Manet sub ioue frigido uenator tenerę coniugis immemor. ¶ Secundus. prosper Virg. Neptunus uentis impleuit uela secundis: a quibusdam exponitur secundus iuppiter idest neptunus cuius regnum a ioue secundum est iuxta fabulam: Sic statius ibo tamen pelagiq; deos dextramq; secundi Quod superest complexa iouis: Sed tamen aer non neptunus solet in uela incidere. ¶ In pedem. pars ueli: uel funis est Virgilius una omnes fecere pedem. ¶ Neque ulla uota littoralibus diis facta sibi esse: magna Laus est ex Summa foelicitate fatali. ¶ Diis littoralibus. diis in littore templa habentibus: quales sunt glaucus: nereus: Melicerta: neptunus Thetys: Castor & Polux. ¶ Hunc ad limpidum lacum benacum. gardę lacum in ueronensi agro situm ingeniose laudat. ¶ Limpidum. clarum splendidum.

Sed hæc prius fuere: nunc recondita
Senet quiete: seque dedicat tibi
Gemelle castor: & gemelle castoris.

¶ Recondita quiete. cōposito & collocato otio. ¶ Senet. consenescit i qete: Seneo primitiunm unde senesco. Senet. phasellus dicatus castori & polluci a nauigatione emeritus: Castor & pollux in geminorum sydus translati seruntur nauigantibus propitii: unde Martialis. & gratum nautis sydus fulgere laconum: Oratius clarꝫ tyndaridę sydus ab infimis quassas eripiunt ęquoribus rates: horum fabulam in fastis ouidius late cōscripsit: Hyginius uero plura q̄ ouidius & alia multa de his geminis latius tradidit: Cur autē gemini nauigātibus pręsint ac faueant legito apud diodorū libro quinto.

¶ AD LESBIAM.

Viuanus mea lesbia: atque amemus:
Rumoresque senum seueriorum
Omnes unius æstimemus assis:
Soles occidere: & redire possunt:
Nobis cum semel occidit breuis lux:
Nox est perpetua una dormienda:
Da mi basia mille: deinde centum
Dein mille altera: da secunda centum
Dein usque altera mille: dein centum
Dein cum milia multa fecerimus
Conturbabimns illa: ne sciamus
Aut nequis malus inuidere possit
Cum tantum sciat esset basiorum:

¶ Ad lesbiam.

Viuamus mea lesbia atque amemus. lesbiam amicā suam hortatur ut contemptis seueriorum hominum increpationibus in iuueniles amores concitatis det operam uoluptati: dum uita & tempus permittit amoris occasionē. ¶ Viuamus. epicureo more ait uiuamus: epicurei enim ueram uitam in doloris atq; curarum uacuitate ac uoluptatis plenitudine posuerūt hanc uitam solam ac ueram putat ubiq; Martialis: Cicero in primo de natura deorum ex epicuri uerbis inq̄t: Nos autem beatam uitam i animi securitate & in omni uacatione munerum ponimus. Talis est oratii exhortatio ad amicam: miserarum est neq; amori dare ludum neq; dulci mala uino lauere: aut exanimari metuentes patruę uerbera linguę. ¶ Vnius assis. pro minimo p̄tio posuit. ¶ Nox ē ꝑpetua una ormienda. sic tibullus mortis mētiōe facta suadet amorꝫ occasionē eē rapiēdā iterea dū fata sinūt iūgamus amores iā ueniet tenebris mors adoperta caput. & propertius quum semel infernas intrarunt funera leges Mon exorato stant adamāte uię. ¶ Aut nequis malus inuidere possit. ait basiorum numerum multiplicatione esse confundendū ne cognito numero inuidus aliquis ea fascinare possit: fertur enim in fascinis tantummodo uim esse: quum rem certam & cognitam ueneficio illo contaminare contendant. ¶ Hic martialis nolo quot arguto dedit exorata catullo lesbia pauca cupit qui numerare potest. ¶ Soles. dies an tangit epicureorum opinionem: qui putarunt multos fieri & nasci soles plinius etiam multos soles uisos fuisse tradit. ¶ Breuis lux. lucem pro uita: ut uirg. lucemq; perosi proiecere animas. ¶ Breuis. quid enim uita humana breuius? unde cicero in tusculanis quę uero ętas longa est? aut quid omnino homini longum? nōne modo pueros modo adoloscentes in cursu a tergo insequens nec opinantis assecuta est senectus? ¶ Nox perpetua: uir. olli dura quies oculos & ferreus urget somnus in ęternā claudūtur lumia noctē.

¶ AD FLAVIVM.

Flaui delicias tuas catullo
Ni sint illepidæ: atque inelegantes
Velles dicere nec tacere posses:
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis: hoc pudet fateri:

¶ Ad flauium.

Flaui delicias. flauii familiaris sui illepidos & ineptos in quoddā sordidū scortū amores redarguēs hortat eundē ut sibi amorꝫ suorꝫ notitiā faciat: quoniā ipsū flauiū & eius amicā laudibus ad cęlū efferre cupit poeta. ¶ Flaui delicias. sēsus: nisi illepidā & fędā amicā possideres mihi diceres nec tacere posses: sed q̄a cu sordido atq; egroto scorto dormis: propterea pudet te tuas has ieptias amorū fateri. ¶ Illepidę. turpes deformes ¶ Delicias. delicatā amicā. ¶ Inelegātes. uulgares sordidę. ¶ Verū nescio q̄d febriculosi scorti diligis. elegāter procedit catullus duplici entymemate probās flauiū & amore & illepida muliere potiri: q̄ illepidā teneat amicā ratio est: quoniam nisi esset illepida eam non occultaret: q̄ aūt hēat scortū lecti argutatio & strepitus indicāt planissime. ¶ Neq̄ cq̄ tacitū. nō tacitū: neq̄cq̄ pro nō: ꝑsius neq̄cq̄ fundo

Suspiret nūmus in imo:uirg. & sūmo clypei nequicq̄ umbone pependit.

¶ Assyrio oliuo. unguento seu odore amonu: amomum enim est assyrię peculiare: ex quo fit optimum unguentū unguenta uero ut scribit plinius optie seruantur in alabastris: odores autem i oleo. ¶ Attritus hic & illic. idest duobus in locis duorum corporum pressu illisus: quod signum est te non solū iacere noctu. ¶ Peręq;. ęque per abūdat. ¶ Argutatio. strepitus resonās concussio. ¶ Nam. pro igitur & ē cōclusio ab antecedētibus. ¶ Ista. ratio scilicet supradicta: ista autem est dialecticorum frequens terminus: frequenter enim usurpāt pono tibi istam: probo istam & pleraq; alia huiusmodi.

Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat
Sertisque assyrio flagrans oliuo
Puluinus peræque & hic & illic
Attritus: tremulique quassa lecti
Argutatio: inambulatioque:
Nam ni præualet ista: nil taceres.
Cur non tam latera exfututa pandas?
Nec tu quid facias ineptiarum:
Quare quicquid habes boni malique
Dic nobis: uolo te ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

¶ Exfututa. coitu exhausta: uam nimius coitus laterum debilitatem atq; illium dolores parere consueuit & in senibus pręsertim: unde iuuenalis Quod lateri parcas nec q̄tum iussit anheles. ¶ Versu. carminibus meis: hoc exemplum esse potest uersum singulari numero significare etiam plura carmina.

¶ Ad lesbiam.

Q Vęris quot mihi basiationes. Amatorie petit ab amica inumerabiles basiationes: ut multiplicium osculorum confusio incomprehensibilis contra fascinationes amantibus tutam securitatem pręstet. ¶ Sint satis superq;. sufficiant mihi ¶ Quā magnus numerus libyssę harenę laserpiciferis iacet cyrenis. hoc dicit q̄; infinitus est numerus harenę libycę in mauritania apud amonis oraculum: tam infinita etiam est basiorum quę ex te opto multitudo: hinc silud uirg. ait libyci uelit ęquoris idem dicere q̄; multę zephyro turbentur arenę. Martialis item basia da nobis diadumene pressa: quot inquis oceani fluctus me numerare iubes. ¶ Cyrenis laserpiciferis. Cyrenas condidit aristęus: qui battus ob linguę obligationem dictus fuit: urbem autem cyrenen uocauit a nomine puellę hisperi thessalię regis filię ab apolline in ea loca deportatę: atq; quattuor ibi ex apolline filios olim enixę legito plura apud iustinum. ¶ Cyrenis. & singulariter & pluraliter declinatur huius urbis nomen apud strabonem iustinū plinium. ¶ Laserpiciferis. in cyrenaico agro locus est stadiorum quattuor producens preciosissimę ac medicinis optimę herbę genus: laserpicium latini greci uero silphion uocant: sucus eius lasser foliū aūt maspetum dicitur: Suci duo genera alterum ex radice rhizias alterum ex caule caulias appellatum huius herbę folia apio maxime similia: plura legito apud plinium libro. xix. publicani ob uectigalium auariciam pro pecorum pascuis: id herbę genus depascendo perdiderunt: ut idem plinius scribit: strabo aūt a barbaris nomadibus ob inuidiā in id icursantibus penitus deletū sentit. ¶ Oraclū iouis iter ęstuosi. iouis Amonis tēplū apud garamātas a libero patre cōditū ē i torrida libya: uel ab arenis: i q̄bus situ ē uel ab amone pastore ut scribit hyginius ex hermippi auctoritate appellatū amonis iter septē mirabilia mūdi ędificia recēset. cuius excellētiā atq; oraculi p̄stātiā cū multi poetę tum p̄sertim. Qu. curtius atq; lucanus elegantissime scripserunt: Sed accumulatissime curtius. Martialis de hoc dissimuletq; deum cornibus ara frequens. ¶ Iouis ęstuosi. iouis āmonis cuius templum est in medio arenarum ritu maris ęstuantium: Nam ut lucanus in nono eleganter scribit his in aridis locis arenę cumuli in modum marinorum fluctuum a uentis concitantur: hunc locum hammodem appellatum hyginius tradit. ¶ Iouis ęstuosi. id quod est loci ad personā transtulit. ¶ Batti. qui cyrenarum conditor fuit: hūc callimachus progenitorem suum fuisse scripsit: Inde a papinio & catullo battiades dictus est.

¶ AD LESBIAM.

Q Væris quot mihi basiationes
Tuæ lesbia sint satis superque
Quam magnus numerus libyssæ arenæ
Laserpiciferis iacet cyrenis
Oraclum iouis inter æstuosi:
Et batti ueteris sacrum sepulchrum:
Aut q̄ sydera multa cum tacet nox

Furtiuos hominum uident amores
Tam te basia multa basiare
Vesano satis: & super catullo est:
Quæ nec pernumerare curiosi
Possint nec mala fascinare lingua.

AD SEIPSVM LESBIAE REPVDIVM.

Miser catulle desinas ineptire
Et quod uides periisse: perditum ducas.
Fulsere quondam tibi candidi soles
Cum uentitabas quo puella ducebat
Amata nobis: quantum amabitur nulla:
Ibi illa multa tum iocosa fiebant
Quæ tu uolebas: nec puella nolebat
Fulsere uere candidi tibi soles:
Iam nunc illa non uult: tu quoq; impotēs es:
Nec quæ fugit sectare: nec miser uiue
Sed obstinata mente perfer: obdura:
Vale puella: iam catullus obdurat:
Nec te requiret: nec rogabit inuitam
At tu dolebis: cum rogaberis nulli
Scelesta te ne? quæ tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis? cui labella mordebis?
At tu catulle obstinatus obdura.

AD VERANNIVM.

Veranni omnibus e meis amicis
Antistes mihi milibus trecentis
Venisti ne domum ad tuos penates?
Fratresq; unanimes: tuamq; matrem
Venisti: o mihi nuncii beati:
Visam te incolumem audiamq; iberum

Furtiuos hominū uidēt amores. Iuuenalis hic illud: Sed luna uidet: sed sydera testes Intendunt oculos. Vesano malesano ob amoris impotentiā. possit nec mala fascinare lingua. nam (ut supra meminimus) cōstat ueneficia fascinationesq; tātum nocere his rebus: quaꝝ cognitionē ueneficus aut fascinator habeat: qđ & supiori tertio epigrāmate: & hic aptissime indicat poeta.

Repudium lesbię.

Miser Catulle desinas ineptire. Lesbię puellę suę repudium atq; ultimum uale mittens ei desolatę: atq; in miseria uicturę insultat: primum se ipsum ad deserendam puellam hortat: Deide repudiū Indicit: postremo amicę destitutę miseriis insultat: Miser. q amant miseri sūt. Vir. Sed misera ātē diem subit< q; accensa furore. Quod uides periisse. tempus ianem laborem inutile studium amoris: Quōdam. dū puella tua potiebaris. Candidi soles. soelices dies: qui lapillo albo notant: unde contra infoelices dies appellant atri: ut festus: seruius: uarro testantur. Quoq;. pariter. Impotens. impatiens & non tolerans puellę fastus & infinita tedia: Nec quę fugit. ordo est nec sectare illam: que te fugit: nec uiue miser: sed illam desere: ac uiue quietus & foelix sine amorū molestiis: Obdura. quod maius est q; perferre. At tu dolebis. insultat puellę miseriis: Bella. facilis aut pulchra: ut Martialis Bellus homo inflexos qui dirigit ordine crines.

Ad Verānium.

Veráni omnibus e meis amicis. uerānium familiarem suum Catullus humanissime alloquitur ac amicissime percontat de illius ex hispania reditu in patriam: optans & pūtiam & confabulationem amici: hic enim uerannius & fabullus cum. C. Pisone q̄store in hispaniā profecti fuerant: Vt latius dicet in epigrāmate pisonis comites cohors inanis: Omnibus e meis amicis mihi milibus trecentis. Ordo é uerani antistes e meis oibus amicis trecentis milibus: Nam si conuertas: casus mutabit Sequens sic antistes e trecentis milibus oium meoꝝ amicoꝝ: nec aliter recta latinitas posset procedere: unde illud i saeris litteris male cōgrueret duodecim milia signati: nisi p anastrophem prolatum itelligas: ut ordo sit signati duodecim milia: aliter icōgruū sit pro duodecim milia signatoꝝ scilicet hominū: Antistes. princeps laus amicitię ab excellētia & pricipatu beniuolētię: Venisti ne domū. scilicet ex hispania ubi fuisti cum pisone quęstore: atq; inde mihi sudaria setaba misisti: ut paulo infra dicet alio i epigrāmate: Vnanimes. nō solū ab amicitia sed etiā a fraterna pietate laudat uerānium: Nuntii. hic nūtius & hoc nuntiū dicit res quę nuntiat: ut paulopost probabimus in atynis fabula: Beati. ab effectu facientis me beatū. Iberum. fluuius hispanię é: iberes teste strabone sunt oriētis populi: unde uenerunt prisci hispanie icolę

q iberi dicti sunt & ide fluuius & prouintia dicuntur. Sed orientales tertię sunt declinationis: hispani uero secundę. ¶ Facta. tua scilicet. ¶ Nationes. triplex enim potissimum est hispanię natio: & triplex distinctio: alia enim pars taraconensis a taracone urbe: in qua parte sunt celtiberi: natio quidem gallica sed mixto nomine: alia betica a beti flumine: tertia lusitania a lusitanis natione sic dicta. ¶ Applicansq; collum. Terentius aliter hoc uerbum applico cum prepositione. Tum ille egens forte applicat primum ad chrysidis patrem.

Narrantem loca: facta: nationes:
Vt mos est tuus: applicansque collum
Iucundum os oculosque suauiabor:
O quantum est hominum beatiorum
Quid me lætius est: beatius uę?

¶ De Meretriculę impudentia.

VArrus me meus ad suos amores. uarri amici sui amores meretricios facete describens impudentem meretricum petitionem lepide ostendit: ait enim se a uarro amico e foro ad amicam uisendam deductum post multa uerba de bithynicis & locis & magistratibus habita insidiosis meretricis p̄cibus ac petitionibus pene deceptum: quum illa sub mutui nomine callide seruos a catullo petere non erubuerit. ¶ Varrus. ea ętate duos uarros fuisse multi nominis similitudine decepti crediderūt: scilicet quintilium uarrum poetam cremonensem oratii atq; uirgilii familiarem: sed hic uarius dictus est: qui postea uirgilii eneida emendandam mandante augusto suscepit: q̄q̄ apud eusebium corrupte legitur uarrus pro uarius: huius meminit porphyrio: uirgilius sed neq; iam uario uideor neq; dicere cinna digna. Alterum uero uarrum ducem ad quem uir. in bucolicis scribit sic uarre tuum nomen superet modo mantua nobis Cantantes sublime ferent ad sydera cygni: hinc seruius scribit: uarius poeta fuit de quo Ora. scriberis uario fortis & hostium uictor: uarrus autem fuit dux. ¶ Quid esset iam bithynnia quō se haberet. bithynniam asię prouintiam ab oriēte paphlagones: & mariandyni terminant populi a septentrione mare ponticum habet ab occidente propontis est: ad austrum misia & phrygia sunt confines: dicta bithynnia a thynnis & bithynnis thracia natione: qui ex thracia in eam quę prius bebricia dicebat trāsgressi regioni occupatę a se nomen dederunt siue a rege bithynno denominata est: bithynnia uero cōdita fuit a phenice: primū mariandyna uocabatur: hęc ex eusebio: solino atq; strabone auctoribus. ¶ Profuisset. scilicet bithynnia. Aere. stipendio memmii prętoris mei quo cū illuc profectus fueram. ¶ Cohorti. prętorię scilicet. ¶ Cur quisq; caput unctius referret. ideſt nullam nobis fuisse pecuniam ex qua lautius aut delicatius uiueremus: nam lauti: & delicati homines unguentis odoribusq; caput sibi colliniunt: unde oratius ungere si caules oleo meliore caputq; ceperis in pexa fedū porigine. Martialis si sapis assyrio semp tibi crinis amomo splendeat & cingāt florea serta caput. ¶ Irrumator. libere in romanorum prętorum mores inuehitur: qui clientes aut comites suos stuprarent: ac cinędis auari nihil tamē conferrent sic Neuolus de his apud Iuuenalem conqueritur. Quod tamen ulterius monstrum q̄; mollis auarus. ¶ Facerent pili. anastrophe est: nam pilifacio est paruifacio: & catulli sermo patrius gardē sis eni regio i qua omnia benaci oppida nos ueronenses recensemus sic loquūtur ut in frequenti sermone pilum usurpent: & dicant pro quaq; re minima: cuius rei ego his in locis plurimum uersatus certissimum affero testimonium pręsertim patris mei iisdem ex locis oriundi sermone mōitus: sic catullus alibi. Ludere hāc sinit ut lubet nec pili facit uni. ¶ Aere. pecunia quę apud romāos seruio tullio regnāte

¶ DE VARRO.

VArrus me meus ad suos amores
Visum duxerat e foro ocioſum
Scortillum: ut mihi tum repente uisum ē
Non sane illepidum: neque inuenustum:
Huc ut uenimus incidere nobis
Sermones uarii: in quibus quid esset
Iam bithynia: quomodo se haberet:
Et quonam mihi profuisset ære:
Respondi id quod erat mihi nec ipsis
Nec prætoribus esse: nec cohorti
Cur quisq̄ caput unctius referret:
Præsertim quibus esset irrumator
Prætor: non facerent pili cohortem:
At certe tamen inquiunt: quod illic
Natum dicitur ære comparasti
Ad lecticam hominis: ego ut puellæ

Vnum me facerem beatiorem:
Non inq̃ mihi tam fuit maligne
Vt puintia quæ male incidiſſet
Non poſſem octo homines parare rectos:
At mihi nullus erat nec hic neq; illic
Fractum qui ueteris pedem grabati
In collo ſibi collocare poſſet:
Hic illa ut decuit cinædiorem
Quæſo inquit mihi mi catulle paulum
Iſtos commoda: nam uolo ad ſerapin
Deferri: mane tum inquio puellæ.
Iſtud quod modo dixeram me habere
Fugit me ratio: meus ſodalis
Cinna eſt grauis. is ſibi parauit.
Verum utrum illius: an mei: quid ad me?
Vtor tam bene: q̃ mihi pararem:
Sed tu inſulſa mala & moleſta uiuis
Per quam non licet eſſe negligentem.

Aere ſignata eſt pecudis imagie ut ſcribit plinius. ¶ Beatiorem. ditiorem: ut Iuuenalis uetulę ueſica beatę: Oratius Queritur argento pueriſq; beata creandis uxor. ¶ Rectos. proceros: altos Iuuenalis quas recto uertice portat ſeruulus infelix. ¶ Octo homines. ad lecticam octophoron. ¶ Pedé fractũ. aſſerem lecticę: partem pro toto poſuit. ¶ Grabati. lecti uiliſſimi. ¶ Veteris. ad rei contemptum dixit: ut Terentius uetus uietus ueternoſus. ¶ Cinędiorem. molliorem impudiciorem. ¶ Quęſo inquit o mihi. Ordo ẽ: puella inquit mihi o mi catulle quęſo accõmoda iſtos mihi. ¶ Serapin. ęgyptiorum deus maximus aliis uocabulis appellatus oſiris Horus diuerſis ceremonius ſol apud illos ſignificatur: Legito macrobiũ libro primo: huius autem dei templũ & cęrimonias romani receperunt: Lucanus. In romana tuam nos templa recępimus iſim: Semideosq; canes: nam & ſarapidis ſimulacrum canino lupino atq; leonino capitibus figurabatur ad huius igiſ dei templũ romę ſe deferri uelle dicebat puella. ¶ Inquio. dico: alii legunt inquii pręteritum antiquum ab inquio ¶ Mane. expecta uerba catulli monentis puellam ne tam cito poetę uerba impudenter dicta capiat pro ueris & mane breui poſteriore dixit a tertia coniugatione: ut ipſe alibi caue a tertia breuem protulit Oramus caue deſpuas ocello. ¶ Cinna. cornelius cinna epigrãmatũ auctor de quo naſo inquit. Cina quoq; his comes eſt cinnaq; procatior anſer. ¶ Grauis. ęgrotus. ¶ Inſulſa. inſuauis inſipiẽs ſine ſale hoc ẽ ſine ſuauitate ac condimento ſapientię atq; leporis. ¶ Negligentem. ſcilicet in loquendo: nam inſulſa es & ſtulta quia non putas multa dici ac fingi ad iactationem: Sed tanq̃; uera dixerim a me ſeruos exigis: inſulſa es igitur.

AD FVRIVM ET AVRELIVM.

¶ Ad furium & Aurelium.

Furi & Aureli comites catulli
Siue in extremos penetrabit indos
Longe ubi littus reſonante eoa
Tunditur unda:
Siue in hircanos: arabaſq; molles:
Seu ſacas: ſagittiferoſq; parthos:

Furi & aureli comites catulli. per furium & aureliũ comites ac ſodales ſuos poeta diuortiũ puellę ſuę indicit. laudat prius arctiſſimam ſecum ſuorum ſodalium amicitiã ut eos minime pigeret comitari catullum ſuũ uſq; ad ultimas & periculoſiſſimas mundi regiones: uerſus autẽ ſaphicus notiſſimus habetur: hic eſt ille marcus furius cognõmẽto bibaculus inter iambicos auctores a quintiliano numeratus: cuius euſebius meminit ſcribens eum cremonę natum ſuiſſe: de hoc Oratius ait furius hybernas cana niue conſpuit alpes ¶ Penetrabit. catullus de ſe loquitur in tertia pſona ¶ Extremos. in ultimo oriente poſitos. ¶ Eoa unda. orientali oceano. ¶ Hircanos. hircania ab oriente ſeptentrionem uerſus extenditur. ¶ Arabs. arabia in meridiem extẽſa duplex fertur eudemon & petrea ideſt foelix & deſerta: plura legito apud ſolinum: mellam: alioſq; coſmographos. ¶ Molles. propter cęli temperiem nam (ut ait lucanus) Quicquid ad eoos tractus mundiq; tepores naſcit: emollit gentes clęmentia coeli. ¶ Aut molles. effoeminatos: uirg. molles ſua thura ſabęi. ¶ Sacas. ſcythę a caſpio mari incipientes magna ex parte Daę appellantur: qui orientaliores ſunt maſſagetę dicuntur & ſacę: Strabo hęc: plinius aũt ſcribit: ultra ſunt ſcythaę populi perſę illos ſacas uniuerſos appellauere: a proxima gente celeberrimi eoꝝ ſacę Maſſagetę: parthi uero ſcythis cõterminati iter ſeptẽtrionẽ: & orientẽ extenduntur a ſcythis oriundi: ac lingua ſcythica exules dicuntur parthi ut ſcribit iuſtinus.

Septẽgemius.tota una dictio:egy/ptum autem intelligit:quã nilus i septẽ alueos diuisus ꝓmeat.uir.et diuersa so nãs septẽ discurrit i ora:& uiridẽ ęgy/ptũ nigra fęcundat harena :Item in sexto & septemgemini turbant trepi/da hostia nili. Colorat. denigrat li/mo:quem plurimum uehere fertur:nã ideo nilus quasi νέα ἴλυσ:q̃q̃ diodo rus a nilo rege denominatum arbitra tur. Monumenta castrorum muni tiones:quas cõtra gallos sępissime re/bellantes extruxit:quaꝝ meminit ipse cęsar in cõmentariis & suetonius : aut monuméta idest trophęa & alia signa uictoriaꝝ cęsarianaꝝ : quę ipse cęsar extruxit. Rhenũ.rhenus fluuius ger mãias a gallia disterminat. Gallicũ. ad differentiam rheni fluminis : qui ꝑ bononiensem agrum fluit:de quo sil/lius i.viii.ait o cui prisca domus parui/q; bononia rheni:defertur autem i pa dum:plinius libro .xvi. nullus sagittis aptior calamus q̃ in rheno bononien/si amne. Britannias.insula britan/nia ut mella & plinius tradũt inter oc/cidentem & septentrionem porrigit :

Siue qua septemgeminus colorat
Aequora nilus:
Siue trans altas gradietur alpes
Cæsaris uisens monumenta magni
Gallicum rhenum:horribiles & ulti
Mosq; britannos:
Omnia hæc quæcunq; feret uoluntas
Cælitum tentare simul parati
Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta:
Cum suis uiuat:ualeatq; mœchis
Quos simul complexa tenet trecentos
Nullum amans uere:sed identidem omnium
Illia rumpens:
Nec meum spectet uelut ante amorem
Qui illius culpa cecidit:uelut prati
Vltimus flos:prætereunte postq̃
Tactus aratro est.

hęc insula nunc anglia dicitur:priscis temporibus olbion nominata. Horribiles.asperos icultos:nã britãnię populi sunt iculti omnes ac corpora iufecti:plurima de horum moribus mella tradit & cęsar quinto belli gallici cõmentario:Oratius uisam britannos hispitibus feros. Vltimosq; britannos.te/mesin fecit duos in uersus unam dictionem distinguens. Omnia hęc .supradicta loca. Cęlitum uo luntas.secundum stoicos:qui putant omnia dei prouidentia fieri. Trecentos.finitus numerus pro in finito. Trecentos complexa nullum amans uere. Nullum uero amore prosequẽs sed omnes fal sis blandiciis detinens:quod meretricum est. Rumpens illia.nam ut supra dictum coitus frequẽtia illium dolores contrahit. Culpa.lęsiõe. Velut prati ultius flos.flos positus in ultia prati margi ne:& est lepida similitudo ad demonstrandam sui amoris pulchritudinem extinctam:hinc illud u.rg. in nono ductum.purpureus ueluti quum flos succisus aratro languescit moriens.

Ad Marrucinum.

Marrucine asini mãu sinistra.Mar rucinũ asinii polliõis fratrem su dariorum furem monet:ni sibi reddat sudarium:quod ipsi in conuiuio abstu lit:se furta illius trecentoꝝ uersuũ cri/mination ulturum:quia nõ potest ni/si ualde ac necessario amare id sudari um sibi ab amicissimis donatũ. Mar rucine.marrucini populi sunt campa/nię iuxta pelignos & uestinos:ut str/bo & plinius tradiderunt:hic aũt mar rucinus fuit asinii pollionis oratoris at q; poetę frater. Asini.est uocatiuus

AD MARRVCINVM ASINIVM.

Marrucine asini manu sinistra
Non belle uteris:in ioco atq; uino
Tollis lintea negligentiorum:
Hoc falsum esse putas:fugit te inepte
Quamuis sordida res:& inuenusta est:
Non credis mihi:crede pollioni
Fratri:qui tua furta uel talento

cognominis:nam polliõis domus asinii dicti sunt. Non belle.male. In ioco atq; uino.in iocoso cõ uiuio:uinum pro conuiuio:Oratius.uino & lucernis medus acinacis immane quantum discrepet. Fu git te.scilicet ratio:hoc est insanis si putas me falsum dicere. Sordida res ẽ.scilicet furari litea. Pol lioni fratri.scilicet tuo cui multa furto abstulisti:de hoc asinio pollione Quintilianus sic scribit.Multa in asinio pollione inuenio summa elegantia:adeo ut quibusdam etiã nimia uideatur & cõsilii & animi

satis:a nitore & lucunditate ciceronis ita longe abest ut uideri possit secundo prior:hunc oratius tra/
goediarum scriptorem fuisse testatur:unde uirgilius pollio & ipse facit noua carmina:& alibi:Sola so
phocleo tua carmina digna cothurno. Mutari.posse redimi:mutari dixit ex antiqua consuetudine
nam temporibus primis omne mercimonium:emptio:uenditio rerum commutatione cõstabat:ut ser/
uius georgicorum tertio dixit:& insti/
tuta de emptione & uenditiõe: persius
Mercibus hic italis mutat sub sole re/
centi rugosum piper:Emere autem &
uendere instituit liber pater ut testatur
plinius. Est enim disertus pater le/
porum.pollionis eloquentiam laudat
Quintiliano astipulans. Endecasyl
labos.Versus phaleucius a phaleuco i
uentore:endecasyllabus a syllabarum
undecim numero dictus est:In hoc car
minis genere plurimum gratię ac ue/
nustatis habuit catullus. Verum est
mnemosynon mei sod. ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ
dicitur Memoriale:Siue monumentũ:
munus enim a fabullo & ueranio da/
tum est catullo monumentum: & pi/
gnus amoris:uirg.accipe & hęc tibi q̃
manuum monumenta mearum sint puer & longum Anodomachę testentur amorem. Setaba.Suda
ria:siue lintea setabina:nam(ut strabo est auctor)setabis hispanię urbs est:in cuius agro campus est no
minatus spartarius a sparto lini genere:plinius autem scribit & hispania citerior habet splendorem li/
ni pręcipuum torrentis in quo politur natura:qui alluit taraconem. Iberis.iber hispanię populus:
Lucanus.si tibi durus iber:uel si tibi terga dedisse cantaber.

Mutari uelit : est enim leporum
Disertus pater:ac facetiarum:
Quare aut endecasyllabos trecentos
Expecta:aut mihi linteum remitte
Quod me non mouet æstimatione:
Verum est ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ mei amoris:
Nam sudaria sethaba ex iberis
Miserunt mihi muneri fabullus
Et ueranniu:hoc amem necesse est
Et ueranniolum meum & fabullum.

AD FABVLLVM,

Cenabis bene mi fabulle apud me :
Paucis si tibi dii fauent diebus:
Si tecum attuleris bonam atq; magnam
Cœnam non sine candida puella.
Et uino:& sale:& omnibus cachinis:
Hæc si inq̃ attuleris uenuste noster
Cœnabis bene:nam tui catulli
Plenus sacculus est aranearum:
Sed contra accipies meos amores:
Seu quod suauius:elegantiusue est:
Nam unguentum dabo quod meæ puellæ
Donarunt ueneres cupidinesq;:
Quod tu cum olfacies deos rogabis
Totum ut te faciant fabulle nasum.

culus.promus ideſt promptuaria cella. Plenus eſt aranearum eleganter:& facete ab effectu:& con/
sequentibus pauperiem & egestatem suam expressit. Meos amores:beniuolum:& hilarem conuiua
toris animum:ut Ouidius:super omnia uultus accessere boni:Alii legunt. Meros amores.hoc est

Ad fabullum.

Cenabis bene mi fabulle apud
me.ad coenam fabullum sibi fa
miliarẽ iocose inuitans facete monet
secũ afferat cũ amica coenę opiparę
apparatũ si cõmode coenare desyde/
rat:simulq; poeta suę rei familiaris e
gestatem excusat:promittens suaue cõ
uiuii unguentũ ac gratiosi animi amo
rem atq; hilaritatem conuiuatoris.
Paucis diebus.breui tempore. Vi
no.quod mihi non est nisi uappa.
Sale.salibus facetis:singularis pro plu
rali. Non sine candida puella.pro
epicureo conuiuio:quod omnium uo/
luptatum generibus celebratur. Mar/
tialis ad liberum:& caleat blãdo mol
lis amore torus:Item de unguẽto:quo
discubituri perungebant capita: Si fa/
pis assyrio semper tibi crinis amomo
splendeat: & cingant florea serta ca/
put:& de optimo uino:Cãdida nigre/
scant uetulo cristalla phalerno. Sac

purum & non fictum animum conuiuatoris. Veneres.amores aut elegantię:nam & uenus elegantiam significat:ut diximus. Olfacies.odoraberis. Totum ut te faciant fabulle nasum.locose ac face te dictum.

Ad licinium caluum.

AIte plus oculis meis amarem.
Conqueritur de Inhumanitate calui:qui saturnalibus pro xeniis muneribus catullo flagiosissima quorundam maledicorum poetarum carmia miserat:minatur itaq; catullus separem caluo malis carminibus gratiā relaturum. Iucundissime calue.dum os ea ętate caluos nomine fuisse Cōperio:alterum licinium caluum poetā cuius meminit oratius nil pręter caluum & doctū cantare catullū:& ouidius par fuit exigui similisq; licētia calui:hic enim tenui carmine quintiliam amicam defleuit:proptius: hęc etiam docti confessa est pagina calui quum caneret miserę funera quintilię:de poeta hic intelligit catullus: alterum uero caluum fuisse oratorem apud quintilianum legimus:de quo plinius libro xxxiii.scribit uasa coquinaria ex argēto fieri caluus orator queritur:hic autem appellatus fuit cornelius licinius caluus:ut idē plinius scribit libro.vii.

Isto.cum contemptu dixit:ut uirgilius aut quid petis istis. Munere. saturnalicio scilicet odissem te. Odio uatiniano.odio quo dignus est uatinius.In uatinium enim quędam odiosa ac mordacissima est ciceronus oratio pro quo postea cicero depositis inimiciciis orauit:aut certe. Odio uatiniano.tali ac tam acerbo odio q̄li tota fere ciuitas romana uatinium insecuta est:uatinium enim populo odiosum fuisse testatur macrobius: scribēs eum a populo ludis gladiatoriis lapidatum fuisse:cicero in uatinium. Odio enim tui in quo & si omnes propter tuum in me scelus superare debeo:tamen ab omnibus pene uincor:sic sum incitatus.ut quum te non minus contemnerem q̄; odissem:tamen uexatum potius q̄; despectum uellem dimittere. Seneca ad nouatum.uatinium hominem natum & ad risum & ad odiū scurram fuisse & uenustum & dicacem memorię proditum est. Quid feci quidue sum locutus.nec facto nec dicto te lęsi. Malis poetis.sceleratis malorum poetarum scriptis. Isti clienti.tuo.s.nam iocosus cliens caluo ea carmia donauerat In saturnalibus: Caluus autem catullo misit. Tantum impiorum.tam flagitiosa carmina. Nouum.nuper factum ab ipso fortasse litteratore sillone. Ac repertum.inuentum ab ipso sillone. Ac.pro aut. Sillo.alii legunt sulla sed de sillone itelligo:ad quem alibi catullus scribit aut sodes mihi redde decem sestercia sillo:Sillus enim appellatur nasus sursum uersus & repandus:hic puto dictum sillonem & sillum propria nomina.Sillones autem dicti sunt superciliis seruientes significatione manifesta: ut ait No.Marcellus. Litterator.pro grammatico ponebatur ab antiquis. Initio enim litterati dicebantur Poetarum interpretes:qui a grecis grammatici nominantur. Messalla coruinus eosdem litteratores uocitatos ostendit:orbilius autem litteratum absolute doctum. Litte

AD CALVVM POETAM.

AIte plus oculis meis amarem
Iucundissime calue: munere isto
Odissem te odio uatiniano:
Nam quid feci ego: quid ue sum locutus
Cur me tot malis perderes poetis?
Isti dii mala multa dent clienti
Qui tantum tibi misit impiorum:
Quod si ut suspicor hoc nouum ac repertum
Munus dat tibi sillo litterator:
Non est mi male: sed bene ac beate
Quod non dispereunt tui labores:
Dii magni horribilem & sacrum libellum
Quem tu scilicet ad tuum catullum
Misti continuo: ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non nō hoc tibi false sic abibit:
Nam si luxerit ad librariorum
Curram scrinia: cæsios: aquinos
Suphenum: omnia colligam uenena:
Ac te his suppliciis remunerabor:
Vos hinc interea ualete: abite
Illuc: unde malum pedem attulistis
Sæcli incommoda pessimi poetæ.
Si qui forte mearum ineptiarum

ratorem uero mediocriter doctum diffiniuit. Mi:pro mihi. Non est mi male. non male tamen Sed bene me habeo:possum enim te tuo gladio iugulare his:& talibus donis remunerando. Sacrũ. execrandum. Misti.pro misisti. Periret.catullus. Saturnalibus die optimo dierum. Saturnalia mense decembri quinq; uel septem cõtinuis diebus festa celebrabãtur.legito plura apud macrobium: optimo autem die dixit:quoniam his diebus omnes omni cura laboribus uacui iocis & lusibus dediti genio inseruiebant:domini quoq; seruos imperio:ac ministerio seruili per id tempus liberatos conui/uio accipiebãt. Die optimo.aut opinionem eorum tangit:qui uno die saturnalia constare dixerunt: aut singularis pro plurali numero positus est. Non non. more greco duplex negatio magis negat: Sic abibit.sic impune feres ut falso speras. False.o decepte uana spe. Nam si luxerit. in uespera enim id munus acceperat. Ad librariorum.nã apud librarios:seu bibliopolas in tabernis poetę sua edebant::atq; publicabant carmina:aut pilis agglutinabant:ut publice legerẽtur:Oratius nulla taberna meos habeat:neq; pila libellos:& Martialis.contra cęsaris est forum taberna scriptis postibus hinc & inde totis omnes ut cito perlegas poetas. Scrinia.sunt capsę librorum receptacula:Martialis Scrinia da magnis me manus una capit:Oratius.ne me crispini scrinia lippi Compilasse putes: Cęsios. nomen proprium poetarum:Cęsius autem non lentiginosum:Sed glaucũ oculis significat:ut gellius testatur:est autem epitheton palladis ad oculorum qualitatem relatum. Aquinos. Cęsium & aquinum maledicos ac mordaces impudicorum carminum scriptores fuisse Catullus indicat. Suphenũ. hic fuit dicax:atq; insulsus poeta:ut infra poeta dicet:Suphenus iste uarre quem probe nosti. Venena.uenenosa.atq; mordacia carmina. Si quis forte mearum ineptiarum.suorum scriptorum modestam humanitatem ostendit:ut qui ea legerit nil sit moleste laturus. Mearum ineptiarum.poetarum est suorum scriptorum merita humili appellatione uerecunde attenuare.

Lectores eritis:manusque uestras
Non horrebitis admouere nobis.

¶ AD AVRELIVM.

QOmmendo tibi me ac meos amores
Aureli:ueniam peto pudentem
Vt si quicquam animo tuo cupisti
Quod castum expeteres:& integellum
Conserues puerum mihi pudice
Non dico a populo:nihil ueremur
Istos qui in platea modo huc:modo illuc
In re prætereunt sua occupati
Verum a te metuo:tuoque pene
Infesto pueris bonis:malisque
Quem tu qualibet ut libet moneto
Quantum uis:ubi erit foris paratum
Hunc unum excipio:ut puto pudenter:

¶ Ad Aurelium.

COmendo tibi me ac meos amores. Aurelio familiari puerum suum modeste:ac caste commendans locose mõe: ut Impudico pueri sui amore:ac malo cupidine abstineat: quod ni faciet Impudico homini stuprum:& raphanorum ultionem minitatur:

Me. animum meum:qui est in puero meo:Se pro ministro suo posuit p/sonam pro persona: Veniam pudẽtem.uerecundum beneficium:ueniam pro beneficio:Virg. orantes ueniam.

Quod castum & itegellum. Sensus est si unq; puerum quemq; castum: & integrum appetisti.peto meum ne appetas:Sed mihi conserues tua libidine intactum. Expeteres.pro appeteres nam expetimus tãtummodo bona:appetimus autẽ tam bona q; mala. Platea. uia publica lata. ἡ πλατεῖα grece dicitur:Sed detracto iota corripuit mediam: A te metuo.proprie locutus est.malũ quod metuimus per accusatiuum prolatum huic uerbo iungimus:res seu persona pro qua suscipit metus in datiuo profertur: ut metuo pamphili uitę:res autem unde malum ipẽdet ablatiuũ sibi postulat:ut metui a chrysside. Pene.penẽ a pendẽdo dictum dicebãt caudã nunc aũt in obscenis est:& significat uirile: mẽbrũ.Ideo caudã salacẽ appellauit oratius. Qualibet.pquoscũq; locos p quęcũq; hoium mẽbra.

Mala mens.prauum consilium: ma la cupiditas. Furor uecors.insani a/ moris diffinitio quia facit homines ue rordes. Culpā.pro crimine: ut huic uni forsan potui succumbere culpę:itē crimē pro culpa cicero ad curionem: ego te condemnabo eodem crimine.

Quod si te mala mens:furorque uecors
In tantā impulerit sceleste culpam:
Vt nostrum insidiis caput lacessas.
Ah tum te miserum:malique fati
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphanique mugilesque.

Caput. uitam. Ah.dolentis & exclamantis est. Mali fati.infoeli/cis:& malę fortunę: fatum enim pro fortuna sępissime legitur. Porta patente.quidam pro aperto podice accipiunt:ego uero portā pro domus ianua positam intelligo:nam extra ianuam aut ante ianuam apertam in maius Aurelii dedecus hoc se facturum minat:ut Iuuenalis duceris plāta uelut ictus ab hercule cacus:& ponere foris. Rhaphani.tangit rem Impudicam contra adulteros atq; puerorum sectatores hoc ultionis genus antiqui excogitarunt:deprehensos enim quadrupedes constituebant:ac uiolenter partibus posterioribus expilatis per podicem summo cum cruciatu grandiores rhaphanos aut mugiles immittebant: Inde apud grecos uerbum ῥαφανιδοῦν aristophanes protulit:rhaphani in germania ad infantum magnitudinē excrescunt:frigore gaudent simum oderunt:apud plinium plura legito. Mugiles.ad idem in impudicos supplicium pisce mugile plerumq; utebantur:Iuuenalis Quosdam moechos & mugilis itrat:mugilum natura ridetur in metu capite absconditO totos se occultari credētium:& mugil & mugilis utraq; terminatiōe dici apud strabonē:& plinii inuenit:hunc piscem nūc uocari cephalū pleriq; arbitrāt.

Ad aurelium & furium.

AD AVRELIVM:

Paedicabo ego uos & irruma/bo. Aurelio & furio bibaculo familiaribus male de catullo ob lasciua scripta suspicantibus poeta stuprū locose minatur: excusatq; simul lasciuam mollium uerborum licentiam: quia liceat etiam honestis poetis ob/scoenis uti uerbis. Pathice. pathici & cinędi atq; Catamyti & Concubini iidē fere sunt:Irrumare a rumi idest a mama dicitur nam rumis apud pri/scos dicebatur mama. Molliculi libidinosi: ut Iuuenalis Magna inter molles concordia. Nam castum eē decet pium poetam ipsum.hinc Martialis Innocuos censura potest permittere lusus:Lasciua est nobis pagina: uita proba est. Salem condimentū suauitatem.saporem uoluptatis. Incitare possint.commouere possint i sensu corporeo aliquid.quod pruritū uenereum faciat non iunioribus: qui facillime arrigunt:Sed senioribus:qui arrigere desierunt. Pilosis.barbatis senioribus. Duros.aridos non molles:.atq; immobiles ob sanguinis defectum. Lumbos.in quibus consistit obscęnus ueneris humor: Male.parum uel nō marem:male pro parum aut non:posuit etiam Lucanus o male concordes nimiaq; cupidine cęci:Inde malesanus ideſt non sanus.

Paedicabo ego uos:& irrumabo
Aureli pathice:& cinæde furi
Qui me ex uersiculis meis putastis
Quod sunt molliculi:parum pudicum:
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum:uersiculos nihil necesse est:
Qui tum denique habeant salem ac leporem
Si sint molliculi:ac parum pudici
Et quod pruriat incitare possunt:
Non dico pueris:sed his pilosis
Qui duros nequeunt mouere lumbos:
Vos qui milia multa basiorum
Legistis:male me marem putastis
Pædicabo ego uos:&irrumabo:

AD COLONIAM.

O Colonia quem cupis ponte lædere longo
Et ſalire: paratum habes: ſed uereris inepta
Crura ponticuli: ac ſub his totus irrediuiuus
Ne ſupinus eat: cauaq; in palude recumbat:
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat:
In quo uel ſalii uel ſubſalii ſacra ſuſcipiant:
Munus hoc mihi maximi da colonia riſus:
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputq; pedeſq; :
Verum totius ut lacus putidæq; paludis
Liuidiſſima maximeq; eſt profunda uorago
Inſulſiſſimus eſt homo: nec ſapit pueri inſtar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna :
Cui ſit iocus uiridiſſimo nupta flore puella:
Vt puella tenellulo delicatior hedo
Aſſeruanda nigerrimis diligentius uuis:
Ludere hanc ſinit: ut lubet: nec pili facit uni:
Nec ſe ſubleuat ex ſua parte: ſed uelut alnus
In foſſa liguri iacet ſeparata ſecuri:
Tantundem omnia ſentiens: q̄ ſi nulla ſit uſq̄:
Talis iſte meus ſtupor nil uidet: nihil audit :
Ipſe qui ſit utrum ſit: an non ſit id quoq; neſcit:
Nunc eum uolo de tuo ponte mittere pronum
Si poteſt oblidum repente excitare ueternum:
Et ſupinum animū in graui derelinquere cœno
Ferream ut ſoleam tenaci in uoragine mula.

Ad Coloniam.

O Colonia quem cupis ponte lęde/re longo. Carmen quod angeli/cum dicitur a nuntii celeritate denomi natum a ſteſichoro repertū ac ex duo bus diuerſorum uerſuum cōmatibus compoſitum a numero pedum hepta/metrum dictum: cōſtat enim duobus trocheis duobus iambis trocheo: da/ctylo: trocheo: admittit tamen in prio & ultimo ſpondeum: coloniam quon dam locum nobis incognitum impen/ſe precatur: ut quendam ſtolidum ho/minem ſibi inimicum de ponte quodā in foſſas cęnoſas pręcipitem excutiat: quoniā homo ſit ſtolidus ac nullius p̄/tii: Colonię & municipii proprietatē legito apud. A. gellium: incognitū aūt eſt qua de colonia poeta loquat. O colonia. ordo & ſenſus ē o colonia ha bes hominem paratū: quem cupis lę/dere & de tuo ponte ſalire: Sed times ſtulta ne pontis columnę corruāt age tamen precipita eū quia inſulſiſſimus ac ſtolidiſſimus eſt. Crura. colum/nas ligneas. Irrediuiuus. irreparabi/lis non inſtaurabilis: rediuiuus eſt ex uetuſto nouatus. Sic. utinam aduer/bium optantis bonum alicui: Oratius ſic te diua potēs cypri. Tibullus ſic um broſa tibi cōtingant tecta priape. Li bidine. uoluntate: Saluſtius ea uero cū ętas res ex libidine moderat. In quo uel ſalii uel ſubſalii ſacra ſuſcipiant. Hunc uerſum & corruptiſſimum eſſe & minime probabiliter exponi poſſe tum uerba a ſententia carminis alienа tum mu'tarum ſyllabarum deprava/tio ac pedum confuſio demonſtrat: Igitur de hoc ualde querendum arbitror: poſſumus tamen ex his uerbis deprauatis hunc ſenſum afferre: utinam hic tuus pons ſic bonus fiat & inſtauretur tuo arbitrio ut ſit ſolidus ac fortis ad ſaliorum ſacerdotum graues ſaltus ſuſtinendos: Salii ſacerdotes martis a ſal tu dicti a numa pomp. inſtituti martis ancylia per urbem diſcurrentes humeris uſq; ad defatigatiōnē geſtabant. Subſalii. ſaliorum miniſtri poſſunt interpretari: ſed hoc uocabulum quod memineri nuſq̄ legimus: igitur puto deprauatum: facile enim eſt falſum cognoſcere: ſed uerum inuēire difficillimū

Suſcipiant. ſyllabarum & pedum ratio hoc uerbum a poeta non fuiſſe ſcriptum indicat: alii legūt ſupinant ideſt reſupinādo extollunt. Sacra. ancylia. Municipem meum. ex meo municipio ori/undum ideſt ueronenſem. Verum totius ut lacus. Senſus eſt: ſed hic ſine hominum damno merito pręcipitabitur: quia inſulſiſſimus ita ac ſtolidiſſimus ē ſicut totius lacus & paludis ſordiſſima eſt uora/go. Vorago lacus & paludis. In quam ex ponte tuo eum pręcipitari peto. Liuidiſſima. ſordidiſſi ma eſt: & ideo bene conuen et inſulſo homini. Inſtar pueri. pro ifante puerę dixit & ē faceta ac lepi/da ſimilitudo. Cui ſit iocus puella. maximū ſtoliditatis indiciū: quū paruifaciat ſuā delicatiſſimā ſpō ſam. Flore. pulchritudie & p̄ſtātia. Terētius anni quot ſexdeci: flos ipſe. Nigerrimis. maturiſſimis quę magno i aeris diſcrimine ſūt: urg. Maturiſq; nimis metuēdus iuppiter uuis. Nec pilifacit. nullius p̄tii facit: Cōtēnit: pilifacere paruifacere ē: ut ſupra dictū ē. Vni. pro unius genitiuus ātiquus: paru/facit āt qa nuptiarę dulcedies nō pcipit. Nec ſe ſubleuat. nihil prouidet nihilq; cōſulit ſibi cōiugii one ribus oppſſo. Ex ſua pte. q̄tū i ipō ē. Alnus. arbor ſub aqs diutiſſime p̄durās: & ideo apd quoſdā a/

(pta nauigūs: cōmo/

da Comparatio: nam quemadmodum alnus sũmersa nunq̃ emergit: Ita hic stolidus atq; segnis se matrimonio pressum non subleuat. Separata. scissa aut a radicibus diuulsa alii pro naui alnũ positam accipiũt. In fossa liguri: liguria italię pars contigua: quo in tractu ieunensis ager habetur: hic & hęc ligur uel ligus dicitur duplici terminatione ut ait priscianus. Tantundem. pro tantũ. Quã. pro quantum. Nulla sit usq̃. scilicet sua puella. Stupor. stupidus homo. Meus. ironicos: nam meũ dicimus de familiari homine & amico atq; beniuolo. Ipse qui sit utrum sit an non. nescit an ipse sit uiuus an mortuus: ut in prouerbio cõtra ignauos ac somnolentos dicitur. Olidum. foetidum. Veternum. morbum intercutem: grecę dicitur hydropisis & hydrops. Oratius. crescit Indulgens sibi dirus hydrops & in epistolis cur me funesto properent arcere ueterno: uirg. nec torpere graui passus sua regna ueterno: pro segnicie dixit: In quo sensu hic possumus accipere ueternum: nam multi ignaui in periculo segniciem exuunt. Supinum. Iacentem: iacens otiosum notat otiosus segnem & Inertem: supinum ergo segnem ut sit metalepsis. Graui. ponderoso. Ferream soleam. mulę calciamentũ ferreũ: apta & lepida similitudo.

¶ In Aurelium famelicum.

AVreli pater esuritionum. Scribit in aurelium pauperrimũ ac maxime famelicũ: q in summa fame oblitus egestatis suę ac libidinis nefandę uitio cęcus catulli puero stuprum Intendebat: minatur itaq; poeta perfido aurelio Irrumationem nisi desinat suo insidiari puero: hic totum effictum est illud martialis epigrãma: sępe mihi queritur non siccis cęstus ocellis Tangi se digito mãmuriane tuo. Meos amores. meum puerũ delicias meas. Experiris. alii Codices ex antiqua lectiõe hñt experibis: sed minime placet. Si faceres satur. nam esset aliqua tuę libidinis excusatio i saturitatis causa: nũc autem quum sis famelicus ac sine cerere & libero frigeat uenus: nulla est tui flagitii causa excusabilis: ideo irrumationis supplicio dignus es. Atqui. certe equidem. Nę. certe: alii legunt nemeus ut sit pueri nomen proprium: Pudico. tibi meis stupris intacto. Dum licet. dum iniuriis tuis ego non irritatus te nondum stupro ulciscor. Facias finem. scilicet meis Iniuriis.

¶ AD AVRELIVM:

AVreli pater esuritionum
Non harum modo: sed quot aut fuerunt
Aut sunt: aut aliis erunt in annis
Pedicare cupis meos amores:
Nec clam: nam simul & iocaris una
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra: nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione
Atqui si faceres satur tacerem:
Nunc ipsum id doleo: q̃ esurire
Næ meus puer: & sitire discet.
Quare desine dum licet pudico
Nec finem facias: sed irrumatus.

¶ Versus scazon Ad uarrum.

SVphenus iste uarre quẽ probe nosti. Varrum alloquẽs uanam & falsam supheni poetę insulsi auctoritatem demonstrat: Nã suphenus uerborum ostentatione dicax & urbanus atq; doctissimus uidebatur: pręsertim quum insulsorum uersuum suorum libros Magnifica impensa ornatos ostentaret: Sed in carminum illorum lectione maximam insulsamq; ignorantiam homines compręhẽdebant: Quod & si maximũ est uani hominis uitium: tamen aliquid excusationis meretur: quia nemo est adeo peritus: qui aliqua in re non appareat uanus & ineptus: Sed suum errorem quisq; minime uidet. Suphenus. de quo supra: suphenos omnia colligam uenena: alii legunt ruffenum. Venustus. elegans. Dicax. garrulus mordax in dicendo: aut certe dicax sermonis risu aliquos incessens: uenustus autem est qui cum gratia quadã ex uẽere dictus apparet: urbanus uero dicit̃ q in sermone rebus & uerbis sono & usu quendã gustũ urbis: & suptam ex conuersatione doctorum tacitam eruditionem pręse fert: Sic & urbãitas uenustas dicacitasq; Inter se differunt teste fabio quintiliano. Puto. coniecto ex eius ostentatione. Decem milia. scilicet uersuum. Nec relata in palimpsesto. Scilicet puto illa: sed in regia charta membrana.

¶ AD VARRVM.

SVffenus iste uarre quem probe nosti
Homo est uenustus: & dicax: & urbanus
Idenque longe plurimos facit uersus
Puto esse ego ili milia: aut decem: aut plura

Perſcripta nec(ſicut fit)in palimpſeſto
Relata :chartæ regiæ :noui libri :
Noui umbilici:lora rubra:menbranæ
Deſecta plumbo & pumice omnia æquata .
Hæc cum legas tum bellus ille & urbanus
Suffenus unus caprimulgus: aut foſſor
Rurſus uidetur tantum abhoret:ac mutat.
Hoc quid putemus eſſe? qui modo ſcurra
Aut ſi quid hac re triſtius uidebatur :
Idem infaceto eſt infacetior rure
Simul poemata attigit:neque idem unquam
Aeque eſt beatus:ac poema cum ſcribit
Tam gaudet in ſe:tanque ſe ipſe miratur
Nimirum idem omnes fallimur:neque eſt quiſq̃
Quem non in aliqua re uidere ſuffenum
Poſſis: ſuus cuique attributus eſt error :
Sed non uidemus manticæ quod in tergo eſt :

Palipſeſto. palimpſeſtō uilior charta eſt iterum delita & iterum reſcripta deraſis prioribus litteris. πάλιν rurſū dicitur ψάω delino tergeo: palimpſeſton igitur charta iterū delita & deraſis prioribus litteris reſcripta palipſeſton a iuriſconſultis interpretari chartam deliticiam legimus. Sicut fit. apud paupes ſcilicet. Chartę regię. ſcilicet ſunt: regię pro regalibus dixit ſumptu regali comparatę. Vmbilici. ſigna ſunt quędam: quibus librorū fines cōcludebant ātiqui. Ideo porphirio ſupra id oratianum ad umbilicum ad finem interpretatur. Martialis i eodem ſignificato poſuit iam puenimus uſq; ad umbilicum. Alii umbilicos proclauis: quibus librorum anguli ornantur accipiunt. Lora rubra. qbus elegantię res libri ueſtiuntur. Membranę. ſ. chartę ſunt. Membrana charta primum inuēta fuit pergami in de pgamea dicta fuit teſtante uarrone ac plinio referente: de hac martialis ſcribit: Eſſe puta cęras licet hęc mębrana uocetur: delebis quotiens ſcripta nouare uoles. deſecta plumbo. ordo & ſenſus omnia ſunt plumbeis lineis quadrata: & pumice ęquata: hoc eſt deraſa. Hęc. ſcripta ſupheni : bellus uenuſtus nobis uiſus. Caprimulgus. caprimulgus hic ępolum ſignificat. Caprimulgus item auis eſt de qua plinius hęc tradit Caprimulgi appellantur grandiores: merulę aſpectu fures nocturni. Interdiu enim uiſu carent intrant paſtorum ſtabula caprarum uberibus aduolant ſuctum propter lactis qua iniuria uber emoritur: Caprisq; cęcitas quas ita mulſere oboritur. Abhorret. ſcilicet a iactationis ſuę ueritate. Mutat. quū ſcribit aliquid. Qui modo ſcurra. ordo eſt idem qui modo ſcurra uidebatur: aut qui uidebatur id ſi aliquod nomen eſt triſtius ſcurra eſt infacetior rure: & omni ruſticitate. Triſtius. peius q̃ ſit ſcurra : ut paraſitus morio leno. Neq; idem unq̃ ęque eſt beatus. ideſt neq; unq̃ uidetur ſibi tam beatus q̃ quum poemata facit. Eſt. pro uidetur. Gaudet in ſe. ſibi placet: quod uitium eſt ſtulticię. Se miratur. ſe extollit ac ſuperbe uaneq; laudat: quod eſt uitium inſanię. Simul. poſtq̃. Aeque. tam. Ac. q̃. Idem nimirum. deeſt ob ut ſit ob idem ideſt propter idem proprii amoris uitium. Poſſis uidere ſuphenum. ideſt quaſi ſuphenum: & ſimilem ſupheni ſtolidi ac iepti: nemo enim eſt: qui aliqua ex parte animi auriculas non habeat. Suus cuiq; attributus eſt error. Oratius nam uitiis nemo ſine naſcitur: optimus ille qui minimis urgetur. Sed non uidemus manticę quod in tergo eſt. ęſopi fabula tradit unū quenq; hominem duas habere manticas: unam ante ſe ad ſinum: alteram retro a tergo: in anteriorem: quę facillime uiſui ſubeſt aliena uitia mittimus: in poſteriore Quę minime cerni a nobis poſſit noſtra peccata abſcondimus ſic Oratius deſpicere ignoto diſcat pendentia tergo : perſius ſed prędcedenti ſpectatur mantica tergo. Quod eſt in tergo manticę. ideſt non Conſyderamus neq; uidemus errores noſtros: quos poſt terga reiicimus.

AD FVRIVM.

Furi cui neq; ſeruus eſt neq; arca
Nec cimex; neq; araneus; neq; ignis;

Ad Furium.

Furi cui neq; ſeruus eſt, nec arca. Miſerrimam egeſtatem furio iocoſe obiiciens facete Contendit eum i pauperie multis cōmodis inſtructum eſſe: ideo monet ne a catullo multa ſeſtertia p̃cibus expoſcat. Furi cui neq;. ordo eſt furi ẽ tibi; pulchre cū tuo parēte : ideſt pulchre uales cū parētibus tuis. Cui neq; ſeruus ẽ nec arca: q caret ſeruo pauplẽ: at cui nihil domi ſit egenus ẽ. Arca. loculus pecuniaꝝ. Iuuenalis poſita ſed ludit arca. Itē alibi Interdūq; aliēa ſumit arca. Mar. callidus effracta nūmos fur auferet arca. Cimex. lectus cōtētū pro cōtīneti. Sic mar. i. x. Nec toga nec focus ẽ nec tritus cimice lectus: nec tibi de bibula ſarta palude teges: & alibi: Sed ſi nec focus ẽ nec uilis ſponda grabati.

¶ Quorum dentes comesse possunt silicem. hyperbole ad summã famẽ demonstrandam: Lignea. arida quale lignum est. Pulchre cõcoquitis. quia parum comeditis citissime digeritis cibũ: nimius enim cibus est idigestionis causa: ut Iuuenalis & crudum pauonem in balnea portas. Nihil timetis. quia nihil boni amittere potestis: nam uobis nihil domi est: Facta impia. ueneficia cognatorum aut affinium: impias ob hęreditatem insidias: Siccioria cornu. ob famem atq; perpetuam iediam: ordo est habetis corpora cornu sicciora ob frigus solem & esuritionem. Sudor saliua muccus. hęc omnia ex ciborũ superfluitate proueniũt: Nec toto decies cacas in anno. unum sequitur ex reliquo nam qui nõ comedit nec cacat quidẽ. Culus purior saliuo. hinc Martialis: nec enim é culus qui non cacat olim. Desine. subaudi iterum precari.

Verum est & pater: & nouerca quorum
Dentes uel silicem comesse possunt:
Est pulchre tibi cum tuo parente.
Et cum coniuge lignea parentis:
Nimirum bene nam ualetis omnes.
Pulchre concoquitis: nihil timetis:
Non incendia: non graues ruinas:
Non facta impia: non dolos ueneni:
Non casus alios periculorum:
At qui corpora sicciora cornu
(Aut si quid magis aridum est) habetis:
Sole & frigore: & esuritione:
Quare non tibi sit bene ac beate?
A te sudor abest: abest saliua:
Muccusque: & mala pituita nasi
Hanc ad mundiciem: adde mundiorem:
Quod culus tibi purior salillo est:
Nec toto decies cacas in anno
Atque id durius est faba & lapillis:
Quod tu si manibus teras fricesque
Non unquam digitum inquinare posses:
Hæc tu commoda tam beata furi
Noli spernere: nec putare parui:
Et sestertia quæ soles precari
Centum desine: nam sat es beatus:

¶ Ad Iuuencium.

O Qui flosculus es iuuenciorum. Iuuencium puerum alloquitur Increpans eum q̃ furio pauperculo amoris delicias dederit: o admirantis est interiectio. qui. qualis. Flosculus. pulchritudo: Iuuenciorum. iuuencii nobilis romę familia fuit. cuius liuius & plinius meminerunt: ad eundum infra scribit sic mellitos oculos tuos iuuenci: si q̃s me sinat usq; basiare: Arca. pecuniaq; loculus: Delicias. amorum suauitates puto amplexus & oscula: nam deo/dem alibi dicit si quis me sinat usq; basiare usq; ad millia basiem trecenta: Bellus. pulcher: Martialis. bellus homo inflexos qui dirigit ordine crines: hoc: scilicet q̃ bellus homo sit. Obice. mihi te reprehẽdenti oppone ad tuam excusatiõem: aliter legitur abiice idest contemne & deprime: unde abiectus dicitur uilis contẽptus: uel Hoc. s. qđ dico neq; est huic seruus neq; arca aut parui facias aut magni facias ut lubet ñ curo: Eleua. uerbis extolle: pro tua defensione: Tamen. q̃uis bellus sit tamẽ pauperrimus est.

¶ AD AMICVM IVVENCIVM.

O Qui flosculus es iuuenciorum
Non horum modo: sed quot aut fuerunt
Aut posthac aliis erunt in annis
Mallem delicias mihi dedisses
Quam isti: cui neque seruus est neque arca:
Quam sic te sineres ab isto amari
Qui non est homo: bellus inquies est.
Sed bello huic neque seruus est neque arca:
Hoc tu q̃lubet abiice: eleuaque:
Nec seruum tamen ille habet: neque arcam.

Ad Thallum Cinedum.

Septenarius est uersus: qui fit quum iambico trimetro additur pes amphibrachus.

Cinede thalle mollior cuniculi capillo. thallum impudicum adolescentem monet: ut sibi catullo remittat pallium & sudarium: quę furto subtracta pro suis usurpat: atq; ostentat: quę nisi reddat: poeta flagra thallo minitatur. Mollior. tenerior: hinc Virgilius in obsceno carmine sumpsit: Quidam mollior anseris medulla. Capillo. pilo: Sic persius lã liber & bicolor positis membrana capillis.

AD THALLVM.

Cinæde thalle mollior cuniculi capillo:
Vel āseris medullula uel hinula mollicella:
Vel pene languido senis: situque araneoso:
Idemque thalle turbida rapacior procella:
Quum diua mulier aues ostendit oscitantes:
Remitte palium mihi meum quod inuolasti:
Sudariumque sæthabum catagraphonq; linon:
Inepte quæ palam soles habere: tanquam auita
Quæ nũc tuis abũguibus reglutina: & remitte:
Ne laneum latusculum: manusque mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent
Et insolenter æstues: uelut minuta magno
Deprhensa nauis in mari uæsaniente uento:

Hinnula. pelle hinnuli: Qui ut varro: & plinius tradunt ex equo & asina nascitur: Sed ut solinus scribit hinnulus ẽ cerui pullus: quod melius cũ Catulli uerbis facit. Igit' Hinnula. idest pelle hinnuli pulli ceruini: inula itẽ herba est: quę datur stomachis fastidiosis: Oratius atq; acidas mauult innulas. Mollicella. mollis facit diminutiua molliculus & inde mollicellus.

Situ araneoso. deest mollior & tenerior situ & lanugine aranearũ. Rapacior. furacior: & maior raptor. Turbida. tempestuosa. Quum diua mulier aues ostendit oscitantes. rapacior q̃ turbida procella sit: quum Tethys diua hoc est mare tempestatem facit: nam tunc rapax procella pronunciat a quibusdam auibus: quas alii alcyões Intelligunt: hę enim aues ut scribit plinius in uergiliarum occasu qui cũ ędis tempestuosus est apparent: fętificãt autem bruma: qui dies Alcyonides uocantur: faciunt septem ante brumam diebus nidos: & totidẽ sequẽtibus pariunt: Quibus omnibus maris tranquillitas est. Vt indicat hic Theocriti uersus χἀλκύονες ϛορεσεῦνΤι τὰ κύμαΤα τὴν δὲ ϑάλασσαν partis autem & iam hiantibus pullis statim insequitur uehemens maris procella. Ergo q̃tum ad hasce alcyones exponatur. Quum mulier dia. idest alcyon: quę fuit mulier dia idest generosa: ut dia camilla: & homerus δῖοσ ἀχιλλεύσ idest generosus achilles. Ostendit. demostrauit: nam septem post brumam diebus partis pullis discedunt: & Continuo sequitur procella rapax. Aues. pullos suos. Oscitantes. proprium est pullorum escam appetẽtium: dicitur autem oscito: & oscitor in eodem significato: ego uero potius sentirem hoc dictũ de fulicis: quę ut scribit plinius clangore suo qui sine oscitatione non fit uentum prænuntiant: & tũc dicatur Dia mulier: Tethys. Aues oscitantes. fulicas oscitatione clangorem edentes. Inuolasti. furatus es a uola manus parte: alibi inuolare est inruere: inuadere: Conuolare in aliquem a uolãdo dictũ Plautus in amphytrione Cum clamore inuolant impetu alacri. Setabum. hispanum a setabi urbe ut dictum est superius. Catagraphonq; linum. idest linteum uariis filis inscriptũ: ut iuuenalis inscriptaq; lintea uenit: κἀΤαγράφω est inscribo. Reglutina. gluten latine græce chola: inde glutino: coniugo: reglutino: Separo: disiungo. Inusta. inflicta. Conscribillent. uibicibus insigniant & depingant aut lacerent: ut uersa puluis inscribitur hasta: plautus Corpus tuum uirgis ulmeis inscribam: & catullus alibi frontem tabernę scipionibus scribam. Veluti. amat catullus in carminum conclusionibus similitudines: & comparationes facere. Minuta. parua: ut Cymba. Insolenter. inusitate pręter Solitum. Aestues. commouearis ut maris æstus:

AD FVRIVM.

Furi uillula uestra non ad austri
Flatus oppositа est: nec ad fauoni

Ad Furium.

Furi uillula uestra non ad austri. ad furiũ bibaculum poetam scribit sensus aũt est furi uestra uilla non solo uento ut cęterorum hominũ uilę agitantur perturbatur: Sed quindecim millibus & ducentis uentis uexat: Austri flatus. tãgit qũor cardiales uẽtos. Fauõi. zephyri: Lucre. & reserata diu gẽitalibus aura fauõi.

Boreę.latine aq̃lo dicit᷑ flat iter ex ortū ęstiuū:& ſeptētrionem:ut Pli.& gel.tradūt. Apheliotę.ſubſolanus latine dictus flat ab exortu ęq̃noctiali.

Quideci mi.ſ.uętoꝝ nūerus finitus pro infinito:Loca i quę undiq; uēti cōflāt ꝓflages dr̄. Hor.horrēdū aſperū terribilē. Peſtilētē.augumētū malicię nā nullus uētus peior peſtilēti ē:alius tñ ſenſus elici pōt hoc mō:ut locās dicat quū alię uillę aliquo uēto ifeſtē ᷑ ūra uilla ñ ob aliquē uētū icōmoda ē ueꝝ quū ab urbe diſtet q̃ndeci milia & ducētos paſſus hoc icōmodū lōgi q̃tatis hēt᷑ tā q̃ horribilis:& peſtilēs uētus:Q uētū hor.at.peſt.totū hoc ioco ſe dictū ē i icōmodā uillę lō ginq̃tatē q̃ defatigabā᷑ illuc ex urbe ſecedētes.

Nec ſæui boreæ:aut apheliotæ:
Verum ad milia quindecim:& ducentos
O uentum horribilem:atque peſtulentem.

AD PINCERNAM SVVM.

Miniſter uetuli puer falerni
Inger mi calices amariores:
Vt lex poſthumiæ iubet magiſtræ
Ebrioſa acina ebrioſioris.
At uos quo lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies:& ad ſeueros
Migrate:hic merus eſt thyonianus.

Ad Miniſtrum ſuum.

Miniſter ue.puer pha.Miniſtrū ſuū hortat᷑ ut ſibi tēperet atq; porrigat capaciora pocula:ipatq; ut a mēſis ſuis aquas maximū hoibus nocumētū excludat. Phalerni.nigrū ē uinū a Cāpanię agro dictū:Martialis cādida nigreſcāt uetulo criſtalla phalerno. Inger.porrige:Inger pro igere legat᷑ ꝑ Apocopen ut uerſus ſtet phaleucius. Mi.pro mihi. Amariores.fumoſiores ipſius uini auſteritate:aut aſperiores hauſtu ꝓp āplā capacitatē. Poſthumię.hęc illis tēporibus fuit mulier uinoſiſſima & maxie bibula:q̃ Cōpotricibus:ac ꝯpotoribus ſuis lege bibēdi a ſe lata tā grādia īdicebat pocula:ut amaꝝ ac difficile cuiq; foret illa uno hauſtu ebibere. Ebrioſa ac.ebrio.hic uerſus corrupte:ac ꝑ q̃; uitioſe legit᷑ i oibus fere codicibus:ſed elegātiſſima.A.gellii enarratiōe emēdet᷑ in hāc formulā:ut ebrioſa acina genere fęminino caſu ablto legat᷑ q̃q̃; alias acinū neutro genere proferē᷑:acinū.n.totū uini plenū ē.Lymphę.aquę. Seueros.graues auſteros:atq; abſtemios. Thyonianus.bacchicus.i.merū uinum:quale bacchus thyoneus iuenit:Bacchus fert᷑ ioue patre cōcedente matrē ſemelē ab inferis eduxiſſe:& imortalitate donatam thyonē a ſacris quę illi attribuit denōinaſſe:nam θύω ſacra facio dicitur:inde ipſe liber ex materno nomine thyoneus appellatus eſt ut ſcribit Diodorus.

Ad Verānium & Fabullum.

Piſonis co.co.ina.Ad uerániū & fabullū piſōis hiſpanię q̃ſtoris cōitantes:ſeu cōmilitōes ſcribēs eos interrogat de lucro q̃d a piſōe auariſſimo ſit conſecuti:ac ſimul iuehit᷑ i flagicioſā romanoꝝ libidinē:q; comites ac militēs ſuos magrātū officii cā ſecutos nefario cōcubitu cōtaminabā᷑. Piſonis.hic piſo a ſaluſtio ſic deſcribit᷑:Caius piſo adoleſcēs nobilis ſūmę audacię egēs factioſus i citeriorē hiſpaniā q̃ſtor proptore miſſus ē adnitente Craſſo:q; eū ifeſtū inimicū q;.Cn.Pō.

AD VERANNIVM ET FABVLLVM.

Piſonis comites cohors inanis
Aptis ſarcinulis & expeditis
Veranni optime: tuque mi fabulle:
Quid rerum geritis? ſatis ne cum iſto
Vappa:frigoraque & famem tuliſtis:
Ecquidnam in tabulis patet lucelli:
Expenſum? ut mihi qui meum ſecutus
Prætorem refero datum lucello

cognouerat:neq; tūc ſenatus iuitus prouiciā dederat q̃ppe foedū hoiem a rep.procul eē uolebat:& infra:ſed is piſo i prouiciā ab eq̃tibus hiſpanis:quos i exercitu ductabat iter faciēs occiſus ē. Cohors.milites i cohorte ptoria. Inanis.ianiter nulitās nulla utilitate uobis parata. Aptis ſar.& exp.hoc ioco ſe i tēuitatē eoꝝ q erāt pauprimi ſine ſarcinulaꝝ ipedimētis. Cū iſto uap.cū piſone hoie uili ac ſordido qualis ē uappa uinū corruptū:uappa pro uiliſſimo:ac ſordido hoie poſuit:& pſius uappa lippus et in tenui farragine mēdax.de uappa legito pli.li.xiiii.ca.xx. In tab.i q̃bus lucri & ipēſaꝝ cōputatiōes ſcribitis. Ecq̃d lu.an aliq̃d lucri:ac ſtipendii uobis dati. Patet exp.manifeſtat᷑ uobis dinumeratū:nā expēdere ē dare & ſoluere pecuniā alicui:antiq.n.oēs pecunias pēdebāt:uñ ipendere:& ipēſa:atq; expēſa. Vt mihi.ſ.patet q nihil a meo ptore memio ex bithynnia rettuli. Meū pt.C.memiū bithynię prętorē cū quo fuit catullus ut ſupius dixit:huius.C.memii aſperrimis orationibus ſępe proſciſſus cęſar ad cyathū & uinū ſtetiſſe diffamatus poſtea memio adeo hūane Indulſit:ut in petitione conſulatus ſe illi ſuffragatorē prętiterit. Memio item cuidam ſuum opus inſcripſit Lucretius. Item.fuit Caius Memius tribunūs.pl. Infeſtus nobilitati cuius meminit Saluſtius in Iugurtha. Datum lucello.ideſt re-

O memi bene me ac diu ſupinum
Tota iſta trabe lentus irrumaſti:
Sed quantum uideo pari fuiſtis
Caſu: iam nihilo minore uerpa
Farti eſtis. pete nobiles amicos:
At uobis mala multa dii: deæque
Dent opprobria: romuli: remique.

fero ſtupꝛ mihi datũ lucro: alii legũt refero lucellũ mihi datũ. Tota iſta trabe. mẽtula tua lõga quãta ẽ trabs: ut Mar. tãta eſt quę tityo colũna pendet. Fuiſti pari caſu. i. pari cõditiõe ac ſorte mecũ: nã nullo accepto lucro ſtuprati fuiſtis. Verpa. mentula: uerpus aũt iudęus circunciſus: lũue. Quę ſitum ad fontem ſolos deducere uerpos. Nihilo minore. q̃ ſim fartus ego. Pete nobiles amicos. prohibi

tio artificioſa: & uehemens facta per ironicam conceſſionem. Pete nobiles amicos. quia ſtuprabe/ris ab illis: pete autem pro appete per apheresin: ſic igitur ſatyrico morſu: ac felle flagicioſos romanoꝝ nobiliũ mores aſpſit. Dii deę. & ſuperi & inferi. Dent uo. q talia ĩ amicos flagicia cõmittitis. Mul/ta mala opprobria. qualia & uos in familiares facitis. Romuli remiq̃. uobis o romani uocatiuus eſt: romulus pro romano: ut perſius bellum eſt an romule ceues.

IN. C. CAESAREM.

Q Vis hoc poteſt uidere: quis poteſt pati?
Niſi impudicus: & uorax & aleo:
Mammurram habere: quod comata gallia
Habebat cuncta & ultima britãnia:
Cinæde romule hæc uidebis & feres?
Et ille nunc ſuperbus: & ſuperfluens
Perambulauit omnium cubilia:
Vt albulus columbus: aut dioneus.
Cinæde romule hæc uidebis: & feres?
Es impudicus: & uorax: & aleo?
Eo ne nomine imperator unice
Fuiſti in ultima occidentis inſula?
Vt iſta ueſtra diffututa mentula
Ducenties comeſſet: aut trecenties:
Quid eſt? alit ſiniſtra liberalitas?

In. C. Cęſarem.

Q Vis hoc põt ui. qs põt pati. iãbi/co trimetro exclamat ĩ prodigã Caii cęſaris largitionẽ: q mamurram phormianũ quo cũ ſtupri mutui com mertiũ hẽbat adeo locupletauerat: ut is opũ elegãtia totius gallię: ac britan nię diuitias exuparet. Quis hoc põt uidere. pcõtatio eſt: & talis ſenſus. Ne mo niſi impudicus atq; ſceleratus poſ ſet ferre: ac pati mamurrã pathicũ hẽ re totius gallię atq; britãnię diuitias.

Niſi ipu. obliq; i cęſarẽ dixit. Ma murrã. Cornelius nepos tradit primũ romę parietes cruſta marmoris opuiſ ſe totius domus i cęlio mõte mamur/rã phormiis natũ eqtẽ romanũ prę/ſectum fabrorum Caii cęſaris in gallia Hic nãq; eſt mamurra Catulli Vero nẽſis carminibus proſciſſus: quem ut res eſt: domus ipſius Clarius q̃; Catul lus dixit habere quicq̃d habuiſſet co/mata gallia: hęc Plinius. Comata gallia. gallia tranſalpina a cęſare do/mita. Cinęde romule. impudice cę/ſar: uehemens fama fuit. C. Cęſarem quum eſſet adoleſcens apud nicome/dem bithynię regem pudicitiam de/poſuiſſe: unde poſtea in eius triumphis tale carmẽ a militibus & ciuibus iactatum eſt: gallias cęſar ſub/egit nicomedes cęſarem: in hunc eundem cęſarem atq; mamurram infra ẽ illud epigramma: pulchre conuenit improbis cinędis Mamurrę pathicoq; cęſariq;. Romule. pro romano ut ſupra: romuli re miq;. Superfluens. diuitiis ſuperabundans. Omnium cubilia. quia męchus eſt temerarius: & ſu/perbus prę pecuniis. Dioneus. uenereus a dione uenere Cui dicatę ſunt columbę: Dione ucne/ris mater fuit: a qua & filia denominata eſt. Eo ne nomine. ſenſus eſt ea ne de cauſa bellis es deprędatus britanniam ut mẽtula & libido mamurrę tot ſeſtertia illa a te data conſumeret. Eo nomine ea cauſa: ut Cicero q̃q̃; me nomine negligentię ſuſpectum tibi eſſe doleo. Vnice. ſingula/ris. Vltima inſula. britanniam dicit: quam cęſar bis aggreſſus ſubegit ut ipſe in commẽtariis ſuis la te ſcribit. Occidentis. britannia tamen ut mella: & plinius tradunt inter ſeptentrionem: & occiden/tem porrigitur. Iſta ueſtra mentula. Mamurrę ſcilicet. Diffututa. coitu exhauſta: ut ſupius cur nõ tam latera effututa pandas. Siniſtra liberalitas. diffinitio prodigalitatis: hac de liberalitate cęſaris legito Ciceronem primo officiorum. Siniſtra. noxia uitioſa. Liberalitas. Cęſaris ſcilicet.

Alit.mamurrę libidinẽ. Parũ ex patrauit.parũ ne libidine perdidit:& absumpsit. Est helluatus:diglutiuit: cõsumpsit helluones dicũtur imoderate bona sua Cõsumẽtes ab helluẽdo quod aspiratur:ut auiditas magis exprobret:helluari é bona sua gulose:ac imoderate absumere. Paterna patris ipsius mamurrę. Lancinata.lacerata: lancinare est dilacerare: plinius tot sinus peloponensem oram lancinant. Secunda prẹda pontica. quã cęsar ex profligato pharnace mitridatis filio cępit:& mamurrę tradidit Pontica.nã pharnaces ponti rex fuit. Tertia ibera.hispania:prẹdam dicit:qua potitus est cęsar quũ hispaniã prouinciã bellis ciuilibus pompeio ademit patreo:& affranio pompeii ducibus apud lerdam pdomitis:ut in quarto lucanus elegãter scribit: Tagus hispanię fluuius aureis aquis diuulgatus.

Parum expatrauit:an parum heluatus
Paterna primum lancinata sunt bona:
Secunda prẹda pontica:inde tertia
Ibera quam scit amnis aurifer tagus:
Hunc galliæ timet terra & britanniæ
Quid hunc malum fouetis:aut quid hic potest:
Nisi cuncta deuorare patrimonia?
Eo ne nomine urbis opulentissima
Socer generque perdidistis omnia?

Hunc.mamurrã. Timet.qa tantã rapiendi licentiã habeat a cęsare. Malum.in malã rem aduerbium é per parenthesim:& exclamationẽ:ut sępe apud terẽtiũ. Vrbis.romę. Eo noie.ea causa: ut mamurra a uobis locupletatus oia libidinibus absumeret. Perdidistis oia.opes:& Imperiũ romanũ: quod occupasse cęsar uidetur:ut mamurrę libidinibus opes suppeditaret.

Ad alphenum iurisconsultum.

AD ALPHENVM:

Alphene immemor atq; unanimis falsę sodalibus.alphenũ iurisconsultũ fallaciẹ:ac pfidię arguit monẽs eũ deos hominũ fraudibus:& piuriis iratos esse. Alphenus uarrus Cremonensis abiecta sutrina:quam i municipio suo exercuerat romã petiit:magistroq; usus sulpitio iurisconsulto ad tãtum puenit:ut & consulatũ gereret:et publico funere efferret:huius alpheni gellius & porphyrio meminerũt:oratius de hoc ut alphenus uafer omni abiecto instrumẽto artis:clausaq; taberna.Sutor erat sapiẽs operis. Falsę.fallax. Vnanimis. datiuus pluralis ẽ. Amiculi.mei catulli. Fallacũ. legẽdum .n.est fallacũ p syncopen ut stet uersus:hoc enim epigrãma habet

Alphene immemor:atq; ũanimis falsę sodalib;
Iam te nil miseret dure tui dulcis amiculi.
Iam me prodere iam non dubitas perfide:
Nec facta impia fallaciũ hominũ cœlicolis placẽt
Quæ tu negligis ac me miserum deseris in malis:
Heu qd faciant dico homines:cui ue habeãt fidẽ:
Certe tu te iubebas animam tradere inique
Inducens in amorem quasi tuta omnia mi forẽt
Idẽ nunc retrahis te:ac tua dicta omnia factaq;
Ventos irrita ferre:ac nebulas aereas sinis.
Si tu oblitus es:at dii meminerunt memini:t fides
Que te ũt pœniteat post modo facti faciet tui.

metrum Coriambicũ quod dicitur phaleuciũ hexdecasyllabũ:Coriambicum appellatur a pede:nã cõstat ex spondẹo tribus coriambis:& pyrrichio:phaleucium autẽ ab auctore:qui eo plurimũ usus fuit: hexdecasyllabũ a syllabarũ numero: Cõstat eni ex sexdecim syllabis ad differentiã phaleucii endecasyllabi. Deseris.bene deseris:nã Deserere est rem quam quispiã tueri debeat destituere: unde Virgi. desertorem asię dixit de ẹnea:alphenus ut coniectare licet Catulli causam deseruerat. Cui habeant fidem.si iurisconsultus pfidus est. Ventos irrita ferre sinus.inuanũ & incassum dicta fuisse facis:nam quę nullum effectum consequuntur a uentis & nubibus abripi dicuntur: Ouidius irrita uentosq; rapiebant cuncta procellę:& alibi Et iubet ẹolios irrita ferre notos.

Ad Syrmionem patriam.

AD SIRMIONEM INSVLAM:

Peninsulaq; syrmio Insularumq;. poeta ex bithynnia in patriam syrmionẽ reuersus:summo gaudio eã sibi omnium rerum charissimã iusit: omniq; hilaritate salutat: uersus autẽ est scazon lambicus:syrmio est peninsula benaci:quem nunc gardę lacum uocamus in agro ueronensi putat a multis catulli nostri patria:quũ tñ eũ nõ Syrmione:sed ucronę natum esse scribat Eusebius:

Peninsularum sirmio:insularumque
Ocelle: quascũque in liquentibus stagnis

Marique uaſto fert uterque neptunus
Quam te libenter quanque lætus inuiſo:
Vix mi ipſe credēs thynniam atque bithynos
Liquiſſe campos: & uidere te in tuto
O quid ſolutis eſt beatius curis?
Quom mens onus reponit: ac peregrino
Labore feſſi uenimus larem ad noſtrum:
Deſideratoque acquieſcimus lecto:
Hoc eſt quod unum eſt pro laboribus tantis.
Salue o uenuſta ſirmio: atque hero gaude:
Gaudete uoſque lydiæ lacus undæ:
Ridete quicquid eſt domi cachinorum.

nūc q̄dē ē anguſtū cū theatri latericii reliquiis oppidum: olim aūt urbs nec exigua nec obſcura a pannonicis ſiue ungaris aliqñ inſtaurata: ut ego i quodam eleganti atq; antiquo grāmatici cuiuſdā epigrámate C̄operi: ſyrmiū Ité oppidū dalmatię & ibi ſyrmiēſiū ciuitas ut ſcribit Pli. Peninſula. pe ninſula Dicitur terra in mare lacūue lōge porrecta: quaſi inſula ex uno tā/ tum ſed anguſto latere inhęrēs C̄onti nenti grece dicitur cherſoneſus quaſi χέρσος terra cōtinēs & νῆσος inſu/ la. Ocelle. res chariſſima: nā rē cha ram nobis ſolemus appellare oculū noſtrū. Inſularū. Inſula terra eſt to ta undiq; aquis circundata. Vterq; neptunus. i. utriuſq; & maris & lacū numē: nā neptunus duplicē habet ptātē. ſ. in mari & lacubus dominat: uterq;. n. dixit ad utrāq; neptuni numē ſignificādū ut Mar. de diana expta ē numen moriēs utriuſq; dianę: iuiſo ad uidēdū uenio: Virg. urbis ne iuiſere cęſar: terrarū q; uelis curā. Thynniā atq; bythynnos. thynnia: & bithynnia eadē ē de qua ſupius dicta ſūt multa ex Strabone ſolino plinio auctoribus: Pli. tū bithynię icolas duas i partes diſtribuiſſe uidet: quū ſcribat tenēt orā oēm thynni iteriora bithynni. O q̄d ſo. é be. cu. tedio iutiliū negotioq; pegre affectus laudat q̄tū domi otiū: hic Ora. o rus qñ te aſpiciā qñq; licebit: nunc uetęq; li/ bris nūc ſomno & iertibus horis ducere ſollicitę iucūda obliuia uitę. Curis ſo. curis ſtudioq; & muſa rū q̄ ſūt ab oi negotio ſolutę. Hoc ē q̄ unū ē pro lab. tāt. ſenſus: hoc quietū otiū ē q̄d p̄ tātos uitę ñrę labores quęrimus nā oēs mortales ſuas oēs curas labores negotia ad hūc dirigūt finē ut partis diuitiis & honoribus beato fruāt otio: Ora. hac mēte laborē ſe ſe ferre: ſenes ut i otia tuta recedāt. Hero. me dño tuo. Lydię lacus uñ. bęnacū lydiā undā appellat: nā lydi thuſci ſunt: thuſcoq; aūt reges metro/ polin habuerūt Mātuā q̄ plinio auctore thuſcorū trāſpadū ſola reliqua ſub thuſcoq; iure bęnaci acco/ le fuerūt: quos maro thuſco tarconte duce ad ęneę auxiliū cōtra mezētium profectos deſcribit Virg. Mātua diues auis ſed nō genus oībus unū: gens illi triplex populi ſub gēte quaterni ipſa caput popu/ lis: thuſco de ſanguine uires: hinc quoq; q̄ngētos i ſe mezētius armat: Quos patre bęnaco uelatus arū dine glauca Mincius infeſta ducebat i ęquora pinu. Lydię. thuſcę ſub iure thuſco: aut uſq; Mātuam thuſcā minciū influētes: itē eodē plinio auctore rhetoq; & euganeoq; uerona ē rheti a thuſcis oriūdi: be nacus aūt ueronę ē. thuſcus igit. i. lydius benacus ē: thuſci. n. habuerūt originem a lydis qui ex meonia quę poſtea lydia dicta eſt Tyrreno lydi fratre duce in eam Italię partem profecti ſunt.

AD IPSITILLAM.

Amabo mea dulcis ipſitilla
Meæ delitiæ: mei lepores.
Iube ad te ueniam meridiatum:
Et ſi iuſſeris illud adiuuato:
Neu quis liminis obſeret tabellam:
Neu tibi libeat foras abire:
Sed domi maneas: pareſque nobis
Nouem continuas fututiones:
Verum ſi quid ages ſtatim iubeto:
Nam pranſus iaceo: & ſatur ſupinus
Pertundo tunicamque paliumque

Ad Ipſitillam Puellam.

Amabo mea du. ipſi. cibo potuq; ſatur atq; repletus & tētigine cō motus ipſitillā amicā rogat: ut domi maneat multipliceſq; coitus Cat. ppa ret. Amabo. blādiētis ē aduerbium Iube. uelis: ut Terē. Iubeo chremetē ſaluere. Meridiatū. ad meridiē agē dū: dicit meridio & meridior utraq; terminatiōe teſte priſciano: & idē ē q̄ meridiē ago ſeu tracto uñ meredia tiones apud Cice. i lib. de diuinatiōe legi/ mus. Tabellā. ianuā poſtes pars pro toto: aut materia pro re denotatio.

Nouē cō. fu. nouē diuerſa cōcubitus genera ſcdm elephantidis poetę libel los itelligit: quoq; cōcubituū meminit naſo i fine artis: & Vir. i obſcęno car

mine. obſcęnas rigido deo tabellas ducēs ex elephātidis libellis dat donū lalage rogatq; tētes ſi pictas opus edat ad figuras. Pranſus. hic locus me monet ut ego mirer Cur ſeruius ſcripſerit: apud priſcos in uſu nō fuiſſe prādia: quod falſum eſſe cōſtat. Pertundo. perforo inguine tenſo & ſaliente.

¶In Vibennios.

O Furũ optie balneariorꝝ. In uibẽnios patrẽ & filiũ Inuehit̃ alteri furta alteri stupra nefãda obiiciẽs monẽsq; ut ab hoĩum cõspectu diffugiãt: Furũ balneariorꝝ. maxĩe furũ q furãtur i balneis uestes hoĩum se lauantiũ. Vibeni pater. itelligit̃ ẽt filiũ eo dẽ noĩe fuisse appellatũ. In oras ma. regiões ĩfoelices: ubi pereatis. Quãdoqdẽ. pro siqdẽ. i. qa. Nõ po. asse uen. i. nates tuas pilosas a pilorꝝ sylua liberare nõ potes totius tuę pecũię ĩpẽsa. Asse. tota pecũia: nã tota & integra sũma cuiusq; pecũię as dicit̃: & i duodeci uncias diuidit̃ ut Pris. & uar. scribũt legit̃ & uenditare. i. uenũdare ut sit frequẽtatiuũ a uẽdo & tũc assem pro numo accipias: ut sit sensus. Abite Roma: ubi amplius uiuere nõ potestis quoniã patris furta detecta sũt: & Tu o fili pilosas nates oĩbus molestas & inuisas asse uno uendere nõ potes.

¶ADVIBENIVM.

O Furum optime balneariorum
Vibenni pater: & cinæde fili
Nam dextra pater inquinatiore
Culo filius est uoratiore
Cur non exilium: malasque in oras
Itis quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo: & nates pilosas
Fili non potes asse uendicare.

¶Seculare Carmen siue Hymnus.

Dianę su. i fi. p. Puellę in tẽplo dianę sęcularẽ hymnũ celeberrime cõcinũt petẽtes a dea mẽsiũ tẽporis et anni duce foelices oĩum frugũ & fructuũ prouẽtus: ac romanę gẽtis sospitatẽ. In fide. i. tutela: ut Ter. in eunucho tuę me cõmẽdo ac cõmitto fidei: alii legũt ęde. i. templo: utra lectio sit probabilior: uersus deprauatus syllabarꝝ q̃titate non discernit: nã tres primi uersus nullã certã: nec secũ: nec cũ sequentibus uersibus dimensionẽ habent: post. n. tres primos: reliqui fere oẽs sũt glyconici ex spõdeo & duobus dactylis: alii uero sũt dimetri trochaici ex duobus trocheis & duobus lãbis alii ex duobus iãbis & duobus trocheis icerta uersuũ oĩum distributione sequenti. Integri. incorrupti omni libidine intacti pudici. Puellę Canamus. hic uersus ut puto deprauatus est: nam una syllaba breuior est superioribus. Puellę canamus. nam quamuis pueri etiam his hymnis interessent solę tamen puellę dianę laudes decantabant: pueri uero apollini pęanes celebrabant: unde Oratius dianã tenerę dicite uirgines: intonsum pueri dicite cynthiũ aliquando uero pueri & puellę simul sęculare Carmen canebant: ut apud Oratium phębe syluarumque potens diana lucidum coeli decus o Colendi. Quam mater prope deliam deposuit oliuam. In ęgeo pelago Delos insula eminet & illi circunstantes cyclades habet urbem in plano positam & apollinis atq; latonę templum: Cynthus autem mons sublimis & asper incumbit: urbi hanc insulam prisci ortygiam nominarunt: fabulę autem tradunt latonam hoc in loco pariendi soluisse dolores apolline simul & diana in lucem editis: Delos autem uocata fuit quoniam ut scribit Aristoteles repente apparuit nata: nam δῆλοσ manifestus dicitur: uel ut sentit Macrobius quia ortus ẽ quasi partus luminum omnia facit δῆλα idest aperta clarescere. Mater. latona: quam physici terram uideri uolunt: legito Macrobium in libro primo: hanc fabulam latissime interpretantem. Deposuit. in lucem edidit

¶CARMEN DIANAE.

Dianæ sumus in æde
Puellæ: & pueri integri
Puellæque canamus:
O latonia maximi
Magna progenies iouis:
Quam mater prope deliam:
Deposuit oliuam
Montium domina ut fores

Prope oliuam deliam. utrum Catullus an strabo errauerit me latet: nam strabo libro decimo delon describens & latonę partum de hac oliua nullum uerbum protulit: sed libro. xiiii. In ionię descriptione post ephesi mentionem ait: paulo supra mare est ortygia lucus omnis generis materię pulcherrimus pręsertim Cyparisso per eum Cenchrius amnis fluit: in quo dicunt latonam ex partu lotam: nã hoc in loco fabulantur: et partum eius & nutricem & aditum in quo peperit: & proximam oleam ad quam tradunt eam primo post partum quieuisse: ex his strabonis uerbis planum est ortygiam esse lucum ionię in quo latona post partum oliuę incubuerit: Catullus autem clare ait latonam apud deliam oliuam partum deposuisse: Vtrum igitur olea illa Cui inhęsit latona Sit ut scribit Catullus In delo quę & ortygia dicitur an magis Sit olea ortigia ionię luco: Vterue horum auctorum nominis Similitudine errauerit aliorum sit iududicum: mihi satis fuerit opinionum diuersitatem ostendisse. Montium domĩa ut fores. nam diana uenationũ: quę ut plurimũ i mõtibus &

Syluarumque uirentium:
Saltuumque reconditorum:
Amniumque ſonantium:
Tu lucina dolentibus:
Iuno dicta puerperis:
Tu potens triuia: & notho es
Dicta lumine luna:
Tu curſu dea menſtrua
Metiens iter annuum:
Ruſtica agricolæ bonis
Tecta frugibus expleas:
Sis quocunque tibi placet
Sancta nomine: romulique
Antiquam/ut ſolita es: bona
Soſpites ope gentem.

ſyluis fiũt dea ẽ: Or. mõtiũ cuſtos ne/morũq; uirgo: quę laborãtes utero puellas ter uocata audis adimiſq; lęto dua triformis. Saltuũq; recõditoꝝ. uerſus hic ẽ hypermeter abiicitq; ultimã Syllabã colliſione inſequẽtis uerſus. Tu lucina dolentibus. apud diuerſos auctores lucina mõ iuno mõ luna & diana legitur & recte qdem: nã ut ſcribit macrobius maiores noſtri lunam ac iunonẽ eandẽ putauerũt: legito macrobiũ libro primo. Lucina ut ſentit plinius a luco romę nominat̃: uel ut aſſerit uarro iuno lucina dicta eſt qꝛ e terra ut phyſici dicũt lucet: uel ab luce eius: q̃ qſq; ꝛceptus ẽ Oui. faſtis utq; tetigit gratia lucię dit tibi noia lucus uel qa pricipiũ tu dea lucis habes: iuno aeris arbitra ẽ. Triuia. luna: triuia dicit̃ ut uarrõi placet qꝛ i triuio ponit̃ fere i oppidis grecis uel qꝛ luna dicit̃ eẽ: q̃ i cęlo tribus uiis mouet̃ i altitudinẽ latitudinẽ & lõgitudinẽ. Notho. nõ naturali neq; legitio: ut filii ñ lehitimi dicũt̃ nothi priora ſyllaba breui & ſic legẽdũ ẽ: ut ſtet uerſus: luna eni ſuũ naturale lumẽ ñ hẽt: nã ut ſcribit macrobius qa ſola ipa ſub ſole ẽ & caducoꝝ iã regiõi luce ſua caręti proxia lucẽ niſi deſup poſito ſole cui reſplẽdet hẽre nõ potuit. A lumie. qđ a ſole mutuat̃. Luna. uarro tñ aliud ſentire uidetur ſcribẽs luna dicit̃ qꝛ ſola lucet noctu: itaq; & dicta noctiluca i palatio: nã ibi noctu lucet. Mẽſtrua. a mẽ ſe: quẽ curſu ſuo diebus uigitiocto fere abſoluto ꝛficit: nã ut macrobius tradit maiores noſtri menſiũ initiũ ab exortu lunę ſeruauerũt iõ iunoni calẽdas oẽs addixerũt lunã ac iunonẽ eãdẽ appellãtes. Expleas ipleas. Agricolę. ſingularis pro plurali numero. Soſpites. ſoſpitẽ facias: nã ut macrobius perite docet uitã noſtrã pcipue ſolet lũa modera ri ſtrabo aũt libro. xiiii. ſic ſcribit artemis luna dicit̃ eo qꝛ integros faciat ſol quoq; & luna cauſa ſunt tẽperiei aeris & peſtes & ſpõtaneę his mortes applicãt̃. bona ope. bono auxilio ſalubri aeris influentia.

AD CECILIVM

Oetæ tenero meo ſodali
Velim cæcilio papire dicas
Veronam ueniat noui relinquens
Comi mœnia: lariumque littus:
Nam quaſdam uolõ cogitationes
Amici accipiat ſui: meique
Quare ſi ſapiet uiam uorabit
Quamuis candida milies puella
Euntem reuocet: manuſque collo
Ambas iniciens roget morari
Quæ nunc ſi mihi uera nunciantur

Ad Cęcilium.

Oetę tenero meo ſodali. Chartã ſuã alloquẽs iubet moneat cęcilium ſodalẽ ſuũ comi morãtẽ nt como atq; lario lacu relictis ſtati ueronã ad catullũ ſe cõferat: quoniã quędã cõſilia cuiuſdã amici hẽt poeta cũ cęcilio ꝛmunicãda: ſignificatq; neq; puellę dilectę amoribus neq; alio impediméto cęciliũ morari debere: q̃uis a blandiſſima puella fuerit detentus. Cęcilio. catulli fuit tẽporibus: fuit itẽ ſtatius cecilius mediolanẽſis Ennii cõtubernalis ſe cũdi belli pũici tpribus de quo hic nullo mõ põt itelligi. Papyre. o charta mea: alii qđ mihi nõ placet itelligũt eẽ propriũ nũtii nomẽ. noui comi. comũ ciuitas gallię ciſalpię a gallis duce breao ꝛdita: ut ſentit iuſtius: de hac ſtrabo ſcribit comũ mediocris erat Colonia ceteꝝ põpeius ſtrabo põpeii magni pater colonos i cã reſtituit: q̃ icũbẽtes rheti uaſtauerãt: ide. C. ſcipio tria hoium milia iſup adiecit. poſtmodũ diuus cęſar qnq; iqliorꝝ milia ad hitãdũ ꝺduxit: e qbus qngẽti Illuſtriſſimi fuere grẽci: hos ẽt ciuitate dõatos i hitatoꝝ numero deſcripſit haud tñ ibidẽ domiciliũ habuere: ſed oppido nomẽ reliquẽtes & nouũ comũ appellãtes nouocomẽſes oppidãos uocauere: huic loco finitimus lacus larius eſt. Littus. pro rippa poſuit: nam littus maris tantum eſt: ripa uero fluuiorũ & lacuum: De lario uirgili. Inquit An ne lacus tantos te lari maxime teq; fluctibus & fremitu aſſurgens bẽnace marino. Vorabit. cito conficiet. Quę. puella cęcilii amica.

Illum deperit impotente amore :!
Nam quo tempore legit entheatam
Dindymi dominam: ex eo miſellæ
Ignes interiorem edunt medullam
Ignoſco tibi ſaphica puella
Muſa doctior: eſt enim uenuſte
Magna cæcilii incohata mater.

Impotente.impatiente. Legit.elegit cęcilius. Entheatā.diuino ſpiritu plenā:alii indotatā Legūt:ſed male. Didymi dominā.aut dindymenē aut cybelē appellatā quo noīe deoꝝ mater dindymi phrygii mōtis domia uocabaſ:unde dindymene diciť. Ignes amores:ut uirg.& cęco carpiť igni. Miſerę.ſ.puellę cęcilii amicę. Edūt medullā.nā uehemēs amor medullas iferiores calefacit atq; cōſumit uirg. ē mollis flāma medullas Ignoſco.ordo & ſenſus o puella doctior muſa ſaphica ignoſcendum eſt tibi Si cęcilii uxorem ducentis amore carperis: Et eni tāta ē cęcilii ſapientia ut eius uxor ex eo grauida iam magna mater uocetur:quo noīe deorū mater appellabatur. Doctior ſapphica muſa.poetica mulier mytilenęa phaonē mercatorem indoctū adamauit:hęc cęcilii amica prudentius facit:quę cęciliū pdoctū:ac genero ſū iuuenē depit. Inuocata magna mater.propter ſponſi ſui ſapientiam. Inuocata. appellata:alii legunt. Inchoata magna mater cęcilii.i.iam facta pgnans incepta ē mater infantis cęcilii a patre nominandi.

Ad Amicam Ipſitillam.

a Nnales uoluſi cacata charta./ipſitilla ueronēſis puella catulli amięa uouerat:Si catullus ſibi foret reſtitutus:ueneri atq; cupidini Se fore consecrematurā uoluſii iſulſi poetę ſcripta & ānales:quos uoluſius ābitioſus poeta pro gratia cōſequēda puellę donauerat:nūc aūt catullus i patriā ueronā reuerſus exultat atq; a puella ueneri & cupidini uotū ſolui debere uoluſii nugatorius chartis inſultās proclamat. Annales.qd interſit inter hiſtorias & annales ſeruius atq; gellius contraria fere tradentes exponunť. Voluſii. poeta fuit patauinus:unde alibi catullus ut uoluſi annales pataui moriētur ad urbem & laxas ſcombris ſępe dabunt tunicas. Pro mea puella.ipſitilla de qua ſuperius amabo mea dulcis ipſitilla. Reſtitutus eſſem.ſ.ueronę:unde abfūi aliquā diu in bithynnia & romę moratus. Dediſſe ipſi puellę. Iambos.meos iambicos uerſus. Vibrare.Celeriter imittere in uoluſium:alluſit autē ad deriuationem & uelocitatem iambici:nam iambus ut ſcribit diomedes dicťideſt a crebiter torquendo. Truces aſperos. Tardipedi.uulcanus tardipes dicitur:quia e cęlo a iunone p̄cipitatus:aut ut ſcribit flaccus in argonauticon.iiii.a ioue quia iunonem matrem a ſuſpendio liberauit e cęlo deiectus in lemnon cadens crus infregit: Columella quin & tardipedi ſacris iam rite ſolutis

Vſtulanda.inurenda:nam uſtulare eſt inurere uirgilius in obſcęno carmie feruenti caput uſtulare ferro. Infęlicibus lignis.infęlicium arborū lignis:priſci eni arborum alias fęlices alias infelices dixerunt nam ut macrobius tradit ueranius de pontificalibus uerbis ait:fęlices arbores putanť eſſe quercus eſculus ilex fagus corylus ſorbus ficus alba pirus malus uitis prunus cornus lotus:Tarquinus aūt priſcus in oſtentario arborario ſic ait:arbores quędq; inferū deorū auertentiūq; in tutela ſūt:easi fęlices nominātficus nigra inter infęlices recēſeť. Nūc o ceruleo creata pōto.uenus ex maris ſpuma cęli teſtibus agitata nō procul a cytheris iſulis creata diciť:ide aphrodite & aphrogenia a gręcis uocaťideſt a ſpuma:a cytheris cytherea inde i cypron inſulā propinquā quū tranſiiſſet cypris & cyprogenia denominata ē:hęc heſiodus in theogonia. Sāctū idaliū.idaliū & idalia cypri nemus ē in quo oppidū breue ē:ut ſcribit ſeruius:uirg.idalię lucos:itē idalicūq; nemus:plinius aūt idaliū cypri oppidū ponit. Vrioſq; aptos.urię urbis icolas ē aūt uria urbs appulię i appia uia nō lōge a uenuſia diſtās:ubi cultā uenerē dicit Catullus:hic uenus appias ab ouidio dicta uideť quoniā i appia uia ad uriā celebri tēplo ſolēniter colebať:ē itē uria lacus i ętolia. Aptos.patētes:i loco patēti ſitos:aut mēnibus diſiectis ñ clauſos.

AD ANNALES VOLVSII.

a Nnales uoluſii cacata charta
Votum ſoluite pro mea puella:
Nam ſanctæ ueneri: cupidinique
Vouit ſi ſibi reſtitutus eſſem:
Dediſſemque truces uibrare iambos
Electiſſima peſſimi poetæ
Scripta tardipedi deo daturam
Infelicibus uſtulanda lignis:
Et hoc peſſima ſe puella uidit
Iocoſe lepide uouere diuis
Nunc o ceruleo creata ponto
Quæ ſanctum idalium: urioſque apertos:

Quæque ancona: cnidumque arundinosam
Colis quæque amathunta quæque colchos:
Quæque dyrachium adriæ tabernam:
Acceptum face: redditumque uotum
Si non illepidum: neque inuenustum est:
At uos interea uenite in ignem
Pleni thuris & infacetiarum
Annales uolusi cacata charta.

Ancona. in agro piceno ancon ci/ uitas est a syracusanis condita diony/ sii tyrannidem fugientibus: Sita est in promontorio inclusum complectẽte pontum dum a d septentriones circũ flectit: uini aũt ac frugum uberrima hęc ex strabone: habebat item ancon ueneris templum cuius meminit sic iu uenalis. ante domum ueneris quã do/ rica sustinet ancon. Gnidonq; arũ dinosam. in carię asiaticę partis frõte insula est: quę septem stadiorum ambi tum habet theatralis & alta & aggeri bus iuncta continenti faciens gnydon quo dammodo biurbem: nã maxima eius pars insulam habitat.

Arundinosam. gnydos arundinibus abundat & piscibus. Ouidius piscosamq; gnydõ: ibi colitur ue nus; ut testis est oratius o uenus regina gnydi paphiq;. gnydon nobilitauit uenus praxitelis opus in toto terrarũ orbe celeberrimũ: quã ut uiderent multi gnydon nauigarũt ut scribit plinius. Amathũta. ama thus ciuitas est cypri: unde cyprii amathusii sunt dicti: amathus ẽt urbs est laconię ut strabo scribit: item amathus fluuius arcadię idem parnisus appellatus: ętate uero strabõis mamaus dicebatur hic poeta de cypri urbe intellexit Amathunta item in iudęa scribit Iosephus. Colchos. apud colchos cultã eẽ ueneré testis ẽ. v. flaccus i argonautis. Dyrachiũ adrię tabernã. Dyrachiũ epiri urbs olii epidãnos dicta. Rõani nomẽ mutauere qa uelut i damnũ ituris id nomẽ uisũ ẽ. auctores mella: & plinius: Sed plius neutro ge nere protulit: Mella & lucãus feminino: Lucãus ilyris ionias uergens epidãnus i undas. Tabernã. hospi tiũ. Adrię. maris adriatici: huc eni ẽ fuga nautarũ quũ totas adria uires mouit & i nubes abiere ceraunia. Pleni thuris. nã ex uilioribus chartis fiũt rerũ uẽaliũ uolucra: ut plius ait Nec scõbros metuẽtia carmia nec thus: & Martialis & thuris piperisq; sis Cucullus de libello suo iquit. Infacetiarũ. rerũ inelegantiũ & sordidarum.

AD CONTVBERNALES.

Ad Riuales suos.

Salax taberna: uosque contubernales:
A pileatis nona fratribus pila
Solis putatis esse mentulas uobis:
Solis licere quicquid est puellarum
Confutuere: & putare cæteros hircos:
An continenter quod sedetis insulsi
Centum an ducenti non putatis ausurum
Me una ducentos irrumare sessores?

Salax taberna. Scazone Trime/ tro insectat quosdã sotios in ea dẽ officina seu taberna cõtubernales: Qui detinebant puellã quę a Catullo fugerat & apud hos cõtubernales eam dem subagitãtes delitescebat: itaq; il/ lis poeta & stuprũ & uerbera in suarũ iniuriarũ ultionẽ minat. Salax. libidi nosa: nã salire ẽ coire: & fęminã inire: ouidius sitq; salax aries: alibi nec mius erucas aptũ ẽ uitare salaces: Oratius te stes Caudãq; salacẽ demeterẽt ferro. Taberna. forẽsis officina: a tabulis ex qbus cõstat dicta uulgo dicimus apothecã. Cõtubernales. sotii sub eodẽ Cõtubernio habitãtes: Cõtu berniũ dicit cõtubernaliũ hitatio: Cõtubernales dicũt a tabernis: q̃ fiebãt ex tabulis: uũ & tabernacula sũt dicta: licet ex tẽtoriis & pellibus fiãt. Nona pila. appositio ẽ. Pila. officina ad pilã nonã structa: sic expssit locũ certũ: quẽ intelligat: nã pilę in romão foro erãt quędã tãq; colũnę ad quas rerũ uenalium tabernę habebãt. Mar. Nulla catenatis pcincta ẽ pila lagenis: ad has pilas i aptissimo sitas ãbitiosi poe tę carmia sua ut uulgo legerẽt apponere solebãt: Oratius nulla taberna meos hẽat neq; pila libellos. A pileatis fratribus. i. a fratribus libertis oli seruis pileatis: hoc ẽ q̃ es pila nona i ordie post pileatoꝝ fra trũ stationẽ. Serui quũ manumittebãt a dñis pilea capitibus iponebãt: uñ libertini dicũt pileati. Persius hęc mera libertas hãc nobis pilea dõat: plautus ut sumo hoc bñficio hodie capiã pileũ. Putatis. qa soli meã puellã subagitare uultis. Hircos. riualiũ cõtẽptores hircus. n. solus ex oibus aialibus riualẽ suis fęmis nõ odit aut cauet: alia ãt fere oia aialia de uenere cũ rivalibus certãt: hic ẽ q̃ hominẽ uxori suę riuales & adulteros ñ cauẽtẽ hircũ seu caprũ uulgo appellãus. Cõtinẽter. ɔtinuato sedẽdi ordie sine ullo iteruallo iuxta sedeatis. cõtinẽter ɔtinuate sine iteruallo cicero i q̃rto rhetoricoꝝ & si ñ utemur ɔtinẽter similiter cadẽtibus: itẽ in eodẽ Repetitio ẽ quũ cõtinẽter ab uno & eodẽ uerbo in rebus similibus ac diuersis pri cipia sumunt. Insulsi. demẽtes sine ingenii sale uerbũ ẽ Catullo familiarissimiũ. Ducẽtes. uos cum contubernalibus uestris. Sessores. sedentes frequentissime. Oratius in uacuo lętus sessor plausorq; theatro. Vna. Simul. se salacissimum ostendit poeta in riualium suoꝝ indignationẽ. Atqui. certe.

Atqui putate: nanque totius uobis
Frontem tabernæ ſcipionibus ſcribam:
Puella nam modo quæ meo ſinu fugit
Amata tantum quantum amabitur nulla
Pro qua ſunt mihi magna bella pugnata
Conſedit iſtic: hanc boni beatique
Omnes amatis: & quidem, quod indignum eſt,
Omnes puſilli: & ſemitarii mœchi.

Nãq; totius uobis frõtẽ tabernę ſcipionibus ſcribã. i. oium ueſtrũ frõtem ita ſoporifera uirga pcutiã ut oẽs i ſoporẽ ſolutos facillime poſſim irruma re. Virgulti gẽus q̃dã ẽ cuius uirga ſi cuipiã tẽpora tãgant ille ſtati i profũdũ ſoporẽ reſoluit de quo uirgulto ſi liuis in. x. loquẽs de ſõno iquit oculiſq; quietẽ irrorat tãgẽs lethęa tẽpora uirga ideo apud uirgiliũ ſõnus fingit ramo lethęis aqs madido palinuro tempora pcuſſiſſe atq; i altiſſimũ ſoporẽ reſoluiſſe. Puella. icertũ ẽ an de leſbia: an de ipſitilla: an de alia loq̃tur puella. Iſtic. apud uos. Boni. Ironicos. Beati. ut uidemini uobis iudiciſſe dixit. Puſilli: contemptibiles & uiles: Iuuenalis. nec unq̃ Sanguine cauſidici maduerunt roſtra puſilli: alias puſillus paruus dicitur. Martialis puſillum pro puſillanimẽ poſuit. Semitarii. uulgares & i ſemitis ad uulgaria & uilia ſcorta uerſãtes: nã uiliores homines i ſemitis & ãgiportis ad uiles mulierculas iſpectãdas captãdaſq; uerſantur.

Ad Egnatium.

AD EGNATIVM.

t Vpręter oẽs une de capillatis. i uehitur i egnatiũ natiõe hiſpanũ qui nulla locoꝝ: rerũ: tẽporũ rõne habita ieptiſſime ridebat i aduerſis hominũ rebus i lętis aũt iſulſiſſimos cachinos effũdebat: ridẽdi eni atq; cachinãdi morbo laborabat: icertũ habeo an hic ſit lutius egnatius eques romanus quẽ cicero i. xiii. epiſtolaꝝ ſibi familiariſſimũ fuiſſe aſſeuerat uerſus diſſimiles ſunt nã primi ſũt ſcazones interdũ iterpõitur hendecaſyllabus: non nulli uero deprauati ut opinor ac corrupti dimẽſione carẽt. Pręter oẽs. ſupra oẽs. Vnc. pcipue uir. Tum ſenior nautes unũ tritonia pallas quẽ docuit. Celtiberię. hiſpanię pars ẽ taraconenſis i qua celtiberi ɔtinẽtur populi: ex celtis gallis i eam iberię partẽ delati: & inde miſto nomie nũcupati. Lucanus. Galloꝝ celtę miſcentes nomẽ iberis. Cuniculoſę. cauernoſę: & plurimis effodiẽdoꝝ metalloꝝ cauernis & cuniculis eſt pleniſſima: ibi. n. pręter cęteras regiões aurũ: & argentum effoditur copioſe. De capillatis une. ideſt pręcipue de oibus capillatis nam hiſpani longas nutriunt comas: Martialis hiſpanis ego contumax capillis. Egnati. fortaſſe denominatus ab egna quam ſtrabo inter hiſpanas urbes recenſet. Et item egnatia urbs apulię in uia quę per daunios ſamniteſq; uſq; beneuentum tendit. Opaca. denſa & obſcura. Facit bonum. probum eſſe oſtendit. Et dens ibera. hiſpani adeo ſordidis moribus uiuunt ut ex urina diu inter cloacas colecta ſibi lauacra faciant ſtrabo de his ſcribit: hiſpani nulla educatione inſtituti: ſed neceſſitatis magis & brutorum animantium affectione & deprauatis moribus uitam agunt niſi quiſpiam ad educationem bonam eos uitam degere exiſtimet: qui ex lotio diutius inter cloacas ſeruato lauacra ſibi conficiant qui q; ſibi ſuiſq; uxoribus intritis purgamentis dentes obſtergeant quemadmodum cantabros confineſq; illis factitare fama eſt. Male eſt tuo catullo. ideſt ego tuus catullus male me habeo. hic poetę in egnatiũ iracundia excandeſcit: qui quum eſſet in luctu ac mẽrore egnatius ad ipſum accedens cõſolandi gratia riſus & cachinos effudit. hic igitur merito poeta conqueritur. Carnifici. ſe cruciant. Quem. me catullum. Qua. quali? percontatio quaſi dicat quã iportuniſſima me ſalutaſti allocutione meis erũnis minime conuenienti. Meos amores. quos perditos mẽrore proſequebar. Sic meos amores. ſ. ſolatus es? ſic. tam inepte ridendo quum potius flere deberes: nam ut pręcipit Quintilianus in. xi. nec iocis lachrymas ubi opus erit ſed miſeratiõe ſiccabimus. Paululũ quodlibet allocutiõis męſtius lachrymis ſimonideis. hic locus mãcus ac maxime deprauatus nullam accipit interpẽtationẽ uerſuum. n. circiter trium oratio & ſẽſus deeſt. Lachrymis ſimõideis. i. lachrymabili ɔmiſeratiõe tali ẽles ſimõides defũctos

t Vpræter omnes une de capillatis
Cuniculoſæ celtiberiæ fili
Egnati opaca quem bonum facit barba
Et dens ibera defricatus urina
Male eſt carnifici tuo catullo
Male eſt me hercule & laborioſe
Et magis ac magis indies & horas:
Quem tu, quod minimum facillimumque eſt,
Qua ſolatus es allocutione?
Iraſcor tibi, ſic meos amores?
Paululum quod lubet allocutionis
Mœſtius lachrymis ſimonideis
Egnatiuſque candidos habet dentes

Renidet uſquequaque ſeu ad rei uentum eſt
Subſellium cum excitat orator fletum:
Renidet ille: ſeu ad pii rogum filii
Lugetur: orba quom flet unicum mater:
Renidet ille quicquid eſt: ubicunque eſt
Quodquunque agit renidet: hũc habet morbum
Neque elegantem (ut arbitror) neque urbanum:
Quare monendus es mihi bone egnati:
Si urbanus eſſes aut ſabinus aut tyburs
Aut parcus umber: aut obeſus hetruſcus
Aut lauinius acer atque dentatus:
Aut tranſpadanus ut meos quoque attingam/
Aut quilibet qui puriter lauit dentes
Tamen renidere uſquequaq; te nollem
Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt:
Nunc celtiber celtiberia in terra
Quod quiſque mixt hoc ſol & ſibi mane
Dentem atq; rufam defricare gingiuam.
Vt quo iſte ueſter expolitior dens eſt
Hoc te amplius bibiſſe prædicet lotus:

uita deflẽs cõſcripſit. Simõides ex inſula coea oriũdus lyricus poeta iſignis ac bacchilidę lyrici patruus cõdẽdoq; carminum auctor egregius θρήνους idẽ lamentationes quas alii ἐπιτάφια dixerũt. i. funebres orõnes optie oĩum cõſcripſit. Nã teſte fabio p̃cipua eius ẽ uirtus i cõmẽdãda miſeratiõe: hic iter cęteras funebres laudatiões ſingulari carminũ cõmiſeratione pſecutus fuit Cõuiuas ſuos apud ſcopan theſſalum coenaculi ruina colliſos unde ẽt artificioſę memorię obſeruationẽ repiſſe traditũ. Simonideis. i. talibus & tam moeſtis q̃libus ſimõides defũctos dfle uit Or. de Simonidis orõne flebili: cęę retractes mũera Nemię. Rei. reus dicitur nõ ſolũ noxius & accuſatus ſed ẽt q̃cũq; cuius cã i iudicio agitũ. auctor cicero. Ridet ãt cõtra naturę legẽ Nã ut ait iuue. plorare ergo iubet cãm lugentis amici ſq̃lorẽq; rei. Ad pii rogũ filii Iuue. naturę impio te mius cũ funus adultę uirgis occurrat uel terra claudit ifãs & mior igne rogi. Subſelliũ tribũal iudicii. Subſellia ut aſconius expõit ſũt ingbus triũuiri Tribũi. plę. q̃ ſtores: & alii miores magiſtratus ius dicebãt. Vrbanus. urbis & ciuitatis moribus iſtitutus. Aut ſabinus. Nã ſabini graues & Rigidi fuerũt Ora. uel gabiis uel cũ rigidis ę̃ta ſabinis. Tyburs. Tiburtiu s. Tibur oppidũ Argeo poſitũ colono i latio dicatũ herculi. Vmber. ũbria pars thuſcię: plinius: umbroq; gens Antiqſſima italię exiſtimabitur. ut quos umbros a grę̃cis dictos putẽt: q; inundatiõe terrarũ ibribus ſupfuiſſent: Hetruſcus itẽ hetruria thuſcię pars latio finitima interdũ pro tota thuſcia ponitũ. Obeſus. p̃pinguis: alias obeſus gracilẽtũ ſignat. ut ſcribit Gellius. Acer. fortis. Trãſpadãus. regio trãſpadana a pado appellatũ tota ẽ mediterrãea ultra padũ uſq; ad ɔfinia protẽditũ uenetię: quã plinius a trãſpadana regiõe ſepat: Sed catullus uenetiã i qua ẽ uerõa i trãſpadãis itelligit: quũ dicit ut meos quoq; attigã. Renidere. ridẽdo abbládiri. Riſu iepto. difinitio cachini. Ruffã. rubrã. epithetõ gigiuę: Vt quo iſte ueſter expolitior dens ẽ. ſenſus ẽ. adeo q̃ſq; matutia ſui urina lauat gingiuã & dentẽ ut quãto terſior & expolitior ẽ dens ueſter: tãto plus urinę uos bibiſſe ſignificet. Quo. quãto. Hoc. tãto. Lotus. dens ueſter. Prędicet. publice ſignificet: legitũ &. Amplius lotii. i plus urinę: lotiũ. n. urina ẽ.

AD RAVDVM:

q Væ nam te mala mens miſelle raude
Agit præcipitem in meos iambos?
Qui deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam?
An ne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis qualibet eſſe notus optas?
Eris quandoquidem meos amores
Cum longa uoluiſti amare pœna:

In raudum riualem.

q Vę nã te mala mẽs miſelle raude. excãdeſcit i raudũ riualẽ ſuũ: q poetę amicã aut amabat aut abduxerat: miratũ itaq; illi catullus rabioſã iambicoq; uerſuũ ultionẽ: quoniã Raudus nulla alia rõne i uulgi ora deuenire potuiſſe uidetũ. Mala mẽs. malũ cõſiliũ. Raude. alii legũt rauide: ſed ñ ſtat uerſus, niſi forte p ſyncopẽ proferatũ Raudus uel raudũ dicebatũ ęs ab antiqs ut uarro & feſtus ſcribũt. In meos iãbos. i meã iracũdiã & rabioſũ odiũ ab effectu cãm itelligi uoluit. Nõ bñ. male. Excitare. mecũ cõtrahere. An ut ꝓuenias in ora uulgi. qñquidẽ laudibus i hominũ notitiã atq; cognitionẽ deuenire nõ põt: meis famoſis uerſibus cupis cũ tuo dedecore dignoſci. Meos amores. meã puellã. Cũ pęna. cũ infamia. Lõga. lõgo tẽpore i carminibus meis duratura. Qualibet. per quãlibet rationẽ & uiam uel per famam uel per infamiam.

a Cme an illa puella defututa . catullus acmes meretriculę blanditiis ac deliciis pellectus illi (ut amantes solent)promiserat p codicillos decem milia nummum puella uero credens sibi rem factam allatis codicillis iure promissionis a Catullo decem milia popoſcit poeta Itaq; in Iracondiam exit exclamans Illa ne agme totiens fututa poſcit a me tota illa decem milia reddat mihi meos codicillos. Acme nomen meretriculę puto legendum esse per .c. nam ἡ ἀκμὴ Vigor dicitur & flos ętatis quod nomen conuenit puellę: Acmen iulię Augusti filię ancillam cęsaris iussu iteremptā scribit iosephus. An illa puella. interrogatiue & cum percō/ tatione legitur. Legitur & ancilla pro an illa quod non placet. Defututa cum uehemente iracundia dixit quasi sit ratio cur tam impudicę mulieri nullum seruetur promissum: aut nihil illi omnino credatur. Tota. integra.

Decem milia. s. nummorum. Ista turpiculo. hę omnes uituperatiōes cū ingenti felle dicuntur tāq; rationes & argumenta contra fidem meretriculę ut omnino nihil illi sit credendum: nā tam deformi mulieri quicq; tam grande serio promitti non est uerisimile.

Decoctoris. decoctor is dicitur qui grandi ęre alieno oppressus credito/ res fallēs aufugit: formiani: utrum mamuram formianum an alium intelli/ gat Vide. Propinqui quibus ē puel. cu. hęc dicit ut eius petitioni fidem deroget quasi non ratione sed insania moueatur ad poscendum. Qualis sit. an insana: an ęgrota: an phręneti/ ca: an cerita. Imaginosum. laruaꝝ imaginationes. Solet. s. uidere. Medicos. ut mediam pertundant ue/ nam furētis. Iocum me putat. idest ridiculum me habet: aut quia me decipit: aut quia p pugillaria petit ea quę minime debeat. Pugillaria. meas tabellas in quibus amatoria promissa continentur. Myrmicę. tarde gradu formicino nam . ἡ μύρμηξ formica dicit. Ac modeste. gradu matronali: & bene incedere dixit quod ē proprie grauium personarum: Alii legunt moleste sed non conuenit cū prę cedentibus uerbis. Ore. rictu. Nō facis. non ęstimas uno asse: aut lupanaris quęstum minorem uno asse facis tā ullem tui corporis prostitutiōem auara facis. Olidum. epitheton lupanaris: Oratius. Contra alius nullam nisi oléti i fornice stanté. Et iuuenalis. Fumoq; lucernę fęda lupanaris tulit ad puluinar odoré. Ruborē. uerecūdiā pudorē: q oris subito rubore demonstrat. Ferreo. duro. Canis. rabidi

Ratio. oratio: aut consiliū.

DE ACME PVELLA.

Acme an illa puella defututa:
Tota milia me decem popoſcit?
Iſta turpiculo puella naſo
Decoctoris amica formiani:
Propinqui quibus eſt puella curæ:
Amicos medicoſque conuocate.
Non eſt ſana puella: nec rogate
Qualis ſit: ſolet hæc imaginoſum.
Adeſte ændecaſyllabi quot eſtis
Omnes undique quo quot eſtis omnes.
Iocum me putat eſſe mœcha turpis:
Et negat mihi ueſtra reddituram
Pugillaria ſi pati poteſtis:
Perſequamur eam & reflagitemus:
Quæ ſit quæritis illa quam uidetis
Turpe incedere myrmice ac moleſte
Ridentem catuli ore gallicani
Circumſiſtite eam: & reflagitate
Mœcha putida redde codicillos
Redde putida mœcha codicillos.
Non aſſis facis olidum lupanar:
Aut ſi perditius poteſt quid eſſe
Sed non eſt tamen hoc ſatis putandum:
Quod ſi non aliud poteſt ruborem
Ferreo canis exprimamus ore:
Conclamate iterum altiore uoce:
Mœcha putida redde codicillos:
Redde putida mœcha codicillos:
Sed nil proficimus nihil mouetur:
Mutanda eſt ratio moduſque nobis
Si quid proficere amplius poteſtis:
Pudica & proba redde codicillos.

DE AMICA FORMIANI:

In Acmen Puellam:

Alue nec minimo puella naso
Nec bello pede: nec nigris ocellis
Nec longis digitis: nec ore sicco
Nec sane nimis elegante lingua:
Decoctoris amica formiani
Ten prouincia narrat esse bellam?
Tecum lesbia nostra comparatur?
O sæclum insi piens & infacetum.

Alue nec minimo puella naso. insectat & exagitat eandē acmen omnē fere puellarē deformitatē obii/ciens illi: quę & bella eē dicebat. & cū lesbia inepte atq; iniuste compabat.

Nec mi. maxio: nasi magnitudo cū i uiris sit deformis i muliere deformior hēt. Nec bel. pe. aut tortuoso: et claudo aut nimis lōgo. pedis. n. longitudo i puella laxioris naturę suspicionē facit: uñ. Oui. i. iii. amor de puellari uēustate loquēs ait Pes erat exiguus: pedis ē aptissima forma. Nec ni. oc. oculor & supcilior nigricies i muliebri uēustate quērit: nā q̄ mulieres natura nigra nō hēbant supcilia denigrabāt arte: quod tetigit Iuuenalis scribēs ille superciliū madida fuligine tinctū obliqua producit acu pingitq; tremētes attollēs oculos. Nec longis di. nec ore si. quę oia insignē deformitatē faciūt: Iuuenalis sicco uenit altera naso & Iam grauis es nobis & sępe emungeris. Lingua. oratione quę plurimum potest ad amorem & gratiam comparandam.

AD FVNDVM.

Versus Scazon de Agro suo.

O Funde noster: seu sabine seu tyburs?
Nam te esse tyburtē autumāt qbus nō est
Cordi catullum lædere: at quibus cordi est:
Quouis sabinum pignore esse contendunt:
Sed seu sabine siue uerius tyburs:
Fui libenter in tua suburbana
Villa alia qui tam pectore expulsus sum
Non immerenti q̄ mihi meretur mens:
Dum sumptuosas appeto dedit cœnas:
Nam sextianus dum uolo esse conuiua
Orationem munacii petitorum
Plenam ueneni & pestulenti legi:
Hic me grauedo frigida & frequens tussis
Quassauit usquedum in tuum sinum fugi
Et me recuraui ocioque & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago: meo quod non es ulta peccatum:
Nec deprecor iam si nefaria scripta
Sentire cepso: quin grauedinem & tussim
Non mihi sed illi sextio ferat frigus:
Qui tunc uocat me cum malum librum legit.

Agro suo tyburtino seu sabino gratulatur agit q̄ maximas grās: q̄ ab eo sit cōmodissime hospitatus ac libētissime i eius uilla p aliquot dies moratus: quū a Sextii cōuuio incōmodissimo euasisset. Sabini latii populi tyburtinis cōfines unde dissensio erat utrū Catulli prędiū iter Sabinos an magis i tyburtinis recēseret. Plini. Sabini ut qdā existimauere a religione & deor cultu seuini appellati sunt: Aulus Gellius ex. M. Var. snia refert Sabellos & saunites a grēcis appellari eos q alatinis Samnites dr̄ qui a sabinis orti fuerunt. Autumāt. opinātur: cēsent existimant. Nō est cordi. nō placet. Lędere Catullū. qui fundū suū Tyburtē appellari uult. Alia q tam pectore expulsus sim. sensus ē. qui ego Catul. ex alia uilla sextiana sum ob eius incōmoda expulsus tā merito pectore q̄ mihi mea mens & aius malo consilio illac ductus meret. Alia. ex alia uilla sextii. Pectore nō imerēti. mei pectoris meriti tussim & exagitationem grauedinosā aer. n. ibi grauedinosus est. Dedit uilla sextii. Sextianus. i. Sextii pro quo egregio ciue romano Tullius orauit extatq; adhuc Ciceronis pro Sextio Oratio. Munatii. Munatius plancus orator non incelebris fuit Ciceronis temporibus. ac ut quibusdam placet Ciceronis discipulus. Petitor. ordo est oratione petitor Munacii. i. petitione ipsius munacii. Veneni. rabiei uenenosę criminatiōis. Pestilētię. pestiferor scelerr ac cōuicior: scelerata. n. cōuicia uenenū appellat: ut supius suphenū oia colligā uenena. Otio. qeta trāqlla & otiosa. Vrtica. aut pro quacū q; uilli herba aut qa urtica medet tussi ut scri. Pli. de urticę medicinis. legas Pli. li. xxii. ē Item urtica marinus piscis q a grēcis dicit. ἡ ἀκαλήφη Deprecor. recuso. Virgilius. Eqdē merui nec deprecor inquit de huius uerbi significatis plura differit Gellius. Cepso. icepero siue icipiā futur ātiquū imitatiōe grēca Sentire. audire uix auribus admittere. Grauedinē. catharrū. Non mihi sed sextio. urbane dictū.

De Septimii Amoribus.

a Cmen ſeptimius ſuos amores. ſeptimii & puellę acmes amãtium amores ſęliciſſimos auſpicatiſſimoſq; deſcribit: quorum arctiſſima uincula amatoria deliciaſq; uenereas ab amoris deo confirmatas oſtendit. Perdite. miſere ac uehementiſſime: In libya. ibi. n. & i india pręcipui & magnitudine & feritate naſcuntur leones.

Ceſio. ceſiorum oculorum: Ceſius. n. dicit oculorum color ceruleus ſeu glaucus quales oculos habere dicitur pallas: Vnde ceſia dicta eſt grece auté γλαυκόπις appellatur quia habeat oculos noctuę ſimiles ideſt glaucos:

Siniſtra. a ſiniſtra parte dicẽtis: quę dei amoris dextera eſt: Nam quę nobis ſiniſtra ſũt deo & cęlitibus dextra dicuntur unde Virgilius itonuit leuũ. Nam auguria & ſigna quę a ſuperis ueniunt ſi a ſiniſtra ueniunt proſpera habentur. Sternuit. Innuit unde frequentatiuum ſternuto. Huic domino. amori cuius ſtatuam habemus a ſiniſtris. Ignis. igneus amor. Syrias britanniaſq; . plurales pro ſingularibus numeris: & pro quibuſcunq; pro uinciis. Vnam. precipuã & ſolam. Auſpicatiorem. fęliciorem ab auſpiciis feliciter captis omnium rerum initia ſumebant antiqui. Legito liuium libro primo ab urbe cõdita: & Ciceronem ſecundo de diuinatione.

DE SEPTIMIO.

a Cmen ſeptimius ſuos amores
Tenens in gremio: mea inquit acme
Ni te perdite amo: atq; amare porro
Omnes ſum aſſidue paratus annos:
Quantum qui pote plurimum perire
Solus in libya indiaq; toſta
Cæſio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit amor ſiniſtra ut ante
Dextra ſternuit approbatione:
At acme leuiter caput reflectens:
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore ſuauiata
Sic inquit: mea uita ſeptimille
Huic uni domino uſq; ſeruiamus:
Vt multo mihi maior acriorq;
Ignis mollibus ardet in medullis:
Hoc ut dixit amor ſiniſtra ut ante
Dextra ſternuit approbatione:
Nunc ab auſpicio bono profecti
Mutuis animis amant amantur:
Vnam ſeptimius miſellus acmen
Mauult q̃ ſyrias britanniaſq;.
Vno in ſeptimio fidelis acme
Facit delicias libidineſq;.
Quis uſſos homines beatiores
Vidit? quis uenerem auſpicatiorem?

Ad ſeIpſum:

i Am uer egelidos refert tepores: ſe ipſum hortatur ut tepido uere incipiente e phrygia tranſeat in maiorem aſiam ſimul comitibus ſuis ſecum in bythyniam phrygiamq; profectis uale ultimum renunciat. Ver. uernum tempus nam in phrygia hyemauerat poeta. Refert. reducit. Tepores. tepidiores dies. Egelidos. parum gelidos e prępoſitio iminuit. huius uerbi gelidi ſignificatum: iterdum uero egelidus nimiũ gelidũ ſignificat Vir. in. viii: ut procul egelido ſecretũ flumine uidit. Furor inſanus & ſurens uentoꝝ impetus Eurus eni ſiue ſubſolanus uſq; in uernũ tẽpus furit: ingreſſo autẽ uere ſileſcit ſpirante eius cõtrario Zephyro. Cęli equi. ab ęquoctiali ortu flat eurus: qui latine nauticus & ſubſolanus dicit̃ grece apheliotes ut ſentit gellius. Plinius. aũt ab ęquoctiali ortu flare aphelioten q̃ & ſubſolanus dicitur ſcribit: Eurum autem & alium uentum eſſe & alia ex cęli regione uenire aſſerit.

AD SE IPSVM.

i Am uer egelidos refert tepores:
Iam cœli furor æquinoctialis
Iucundis zephyri ſileſcit auris:

Linquantur phrygii catulle campi:
Niceæque ager ruber æstuosæ:
Ad claras asiæ uolemus urbes.
Iam mens prætrepidans auet uagari:
Iam læti studio pedes uigescunt.
O dulces comitum ualete cœtus:
Longe quos simul a domo profectos
Diuersæ et uariæ uiæ reportant.

Phrygii cãpi. phrygię cõtermina ẽ bithynnia cuius metropolis fuit Niçea iuxta lacũ ascaniũ: ibi cãpus ingẽs & ualde sęlix circũstat: sed ęstate non admodũ salubris: ideo Cat. ait Niceę qꝫ ager ruber ęstuosę. Niceã primus cõdidit Antigonus philippi filius: & Antigoniã noiauit: Postea lysimacus quã ab uxoris filię Antipatri noie Niceã appellauit: urbis ambitus ẽ stadiorũ sexdecim: Niceа prius oluia & prusias dicta fuit ut scribit plinius: ltẽ altera fuit sub hippio monte. Læti. festini: ut uella dabant læti. Trepidãs. festinans. Diuersę. ex diuersis locis porrectę. Varię. dissimiles. Reportant. in patrias suas aut a patria in phrygiam.

AD PORTIVM ET SOCR.

In Portium & Socrationẽ:

Orti: & socration: duæ sinistræ
Pisonis scabies famesque mẽmii
Vos ueraniolo meo & fabullo
Verpus præposuit priapus ille.
Vos conuiuia lauta sumptuose
De die facitis: mei sodales
Quærunt in triuio uocationes.

p Orti & socration duę sinistrę. in portiũ & socrationẽ Impudicos adolescẽtes scribit notãs eos magna infamia: q stupri meritis a pisone ꝓtore ꝓpositi sint aliis duobus adolescentulis. s. ueránio & fabullo. Aptissime poeta idicat portiũ & socrationẽ fuisse Pisonis hispanię ꝓtoris quos ꝓtor ueránio & fabullo contemptis prępo suit: hoc itaq; moleste ferẽs catullus ihos Cinędos exclamat o porti & Socration. Sinistrę. noxię infelices pessime. Scabies. pestes scabiosę ac pestiferę libidines. Aut scabies. foeditates & hoc totum oio amarulẽte dictũ ẽ. Fames. famelici cõcubini aut. Fames. auaritia. Mẽmii. Mẽmiũ prętorẽ ait de quo supra o Mẽmi bene me ac diu supinũ. Priapus ille. Pisonis mentula. i. Piso ꝓtor mentulatus pars pro toto. Verpus. circũcisus recutitus: nã Romani siue quicũq; alii gẽtiles in iudeorum sectã transeuntes genitalia primũ circuncidere cogebantur: ut scribit Tacitus nõ igitur mirum si a Catullo romanus Piso per satyricam derisionem perinde ac iudeus circuncisus notetur. Verpus. proprie dicitur iudeus circuncisus. Martialis. Dilapsa est misero fibula uerpus erat. Pręposuit. pręstantiores elegit: & illis anteposuit contemptis meis sodalibus. Vos de die facitis. ex magna apud pisonẽ auctoritate uestra. Sumptuose. prodige. Mei sodales. ueránius & fabullus: qui hoc idem olim potuerũt apud pisonem quod nunc uos potestis. Lauta. ad delicias: sumptuosa ad Copiam & magnificentiam refert: hęc duo faciunt omne conuiuium esse probandum. Quęruut. quia mendicare quasi coguntꝫ. Vocationes. inuitationes: ut ab aliquo ad conuiuium inuocentur. Inde qui iuitabant uocatores dicebantꝫ. Martialis iam dices mihi uapulet uocator. Quęrunt. quia egent conuiuio: quum uos tam sumptuose conuiuia faciatis.

AD IVVENCIVM.

Ad Iuuencium adolescentem.

Ellitos oculos tuos iuuenci
Si quis me sinat usque basiare:
Vsque ad milia basiem trecenta

m Ellitos oculos tuos iuuenci. facete atque amatorie scribit se nulla osculorum iuuẽci uenustissimi pueri Copia saturari posse: hic est ille iuuẽcius de quo supra. o Qui flosculus es iuuenciorum: & alibi Circa operis finem. Surripui tibi dum ludis mellite iuuẽci suauiolũ dulci dulcius ambrosia. Vsq; ad milia basiem trecenta. ardentem pii animi affectum intimumq; amorem penitus expressit: Nam ut Plinius libro .xi. Inquit: oculos quum osculamur animum ipsum uidemur attingere.

Mellitos.dulci amore plenos. Vſq; ſepe. Seges.denſitas. Virgilius: Telog; ſeges.& iaculis icreuit acutis.

Ad Ciceronem.

d Iſertiſſime Romuli nepotum.Ciceroni patrono ſuo maximas agit gratias:ac modeſtiſſime Carnunũ ſuorum merita deprimit.

Ad Licinium Caluum.

h Eſterno licini die otioſi.Ad licinium caluum poetam ſcribit ſe neq; Cibum neq; ſomnum capere potuiſſe:poſtea q̃; eius preſentia iucũdiſſima priuatus fuerit. Mutua.ſcilicet carmina. Per iocum atq; uinũ. per iocoſum conuiuium:ſic ſupra:nõ belle uteris in loco atq; uino. Poema.carmen. Hunc.dolorem meũ: Audax.temerarius improbus. Caueas.eutes. Oramus caue deſpuas ocello.caue breui ſcda protulit a tertia coniugatiõe.Sic Or.Vade uale cave ne titubes mãdataq; frãgas:Prop. Tu caue noſtra tuo contemnas carmina faſtu.Deſpuas.contemnas:perſius Deſpue quod nõ es Tollat ſua munera cerdo:Nemeſis dea ẽ ut ſcribit Macrobius que colitur cõtra ſuperbiam ſuperboſq; perſequitur:Nemeſeos ſimulacrum ab agoracrito ſtatuario factum coluit Rhamnus atticę pagus: huius Item deę ſtatua Romę in capitolio erat q̃us latinum nomen non ſit: ut ſcribit Plinius libro.xxviii.

De Leſbia

i Lle mi par eſſe deo uidetur. uenuſtatem atq; ſuauiſſimum Leſbię amorem laudat ſignificans ſe potium quod eſt omnium fere amoꝝ & malorũ cauſa:uenuſto leſbię amore captum eſſe. Dulce. dulcem riſum: quod qui dulcis riſus. Ois eripit ſenſus mihi.me facit attonitum & exanimatum. Nihil eſt ſuper mi. ideſt poſtea q̃ te aſpexi adeo ſio attonitus & pene amẽs:ut nullum mihi ſuper ſit uerbum quod ego amẽs loqui poſſim :*hic deeſt in omnibus fere codicibus uerſus adonius: Sed ex ſuperioribus atque ſequentibus uer/

Nec unquam ſaturum inde cor futurum ẽſt:
Non ſi denſior aridis ariſtis
Sit noſtræ ſeges oſculationis.

AD M· TVLLIVM CICERONEM.

d Iſertiſſime romuli nepotum:
Quot ſunt:quotque fuere marce tulli:
Quotque poſt aliis erunt in annis:
Gratias tibi maximas catullus
Agit peſſimus omnium poeta:
Tanto peſſimus omnium pœta:
Quanto tu optimus omnium patronus:

SD LICINIVM CALCVM.

h Eſterno licini die ocioſi
Multum luſimus in meis tabellis:
Vt conuenerat eſſe delicatos
Scribens uerſiculos uterque noſtrum:
Ludebat numero modo hoc modo illoc:
Reddens mutua per iocum atque uinum:
Atque illinc abii tuo lepore
Incenſus licini:facetiiſque:
Vt nec me miſerum cibus iuuaret:
Nec ſomnus tegeret quiete ocellos:
Sed toto indomitus furore lecto
Verſaret cupiens uidere lucem:
Vt tecum loquerer ſimulque & eſſem:
At defeſſa labore membra poſtquam
Semimortua lectulo iacebant:
Hoc iocunde tibi poema feci
Ex quo perſpiceres meum dolorem:
Hunc audax caueas:preceſque noſtras
Oramus caue deſpuas ocello:
Ne pœnas menſis repoſcat a te:
Eſt uæhemens dea lædere hanc caueto.

AD LESBIAM.

i Lle mi par eſſe deo uidetur
Ille ſi fas eſt ſuperare diuos:
Qui ſedẽs aduerſus idẽtidem te
Spectat:& audit
Dulce ridentem:miſero quod omnis
Eripit ſenſus mihi:nam ſimul te
Leſbia aſpexi nihil eſt ſuper mi

Quod loquar amens:
Lingua sed torpet: tenuis sub artus
Flamma demanat: sonitu suopte
Tintinnant aures: gemina teguntur
Lumina nocte.
Ocium catulle tibi molestum est:
Ocio exultas: nimiumque gestis:
Ocium reges: prius & beatas
Perdidit urbes.

bis sic suppleri potest: Quod loquar amens lingua sed torpet. Flamma. amor Virg. est mollis flamma medullas. Demanat. subintrat decurrit.

Tintinant. Tinnitum faciunt quod proprium est attonitorum: & exanimatorum: Est autem tintino uerbū factícium. Gemina. duplici: Martialis Namq; grauem gemino Cornu sic extulit ursum. Nocte. obtenebratione: propter mentem meam tuo aspectu stupentem. Reges. ut sardanapalum troianos. Beatas urbes. Troiam: athenas: Tarētū & multas alias.

INNONIVM Strumam:

Vid est catulle? quid moraris emori?
Sella in curuli struma nonius sedet:
Per consulatum peierat uatinius:
Quid est catulle? quid moraris emori?

In Nonium & Vatinium.

q Vid ē Catulle qd moraris emori. Trimetro iambico ad mortis usq; destinationē indignatur ac disrūpitur: Nonio pessimo homini Curruli magistratum: ac uatinio spurcissimo consulatū contigisse: huius Nonii strumę de opalo gēma scribēs plinius sic meminit ab Antonio proscriptus Nonius senator est filius strumę Nonii quem Catullus poeta in sella Curruli uisum indigne tulit: legito amplius plinium: De uatinii cōsulatu q p paucos dies durauit loquit' Macrobius i tractatu de risibus: in hunc uatinium Ciceroīs extat oratio in qua Cicero quęsturam puteolanam deinde hispanensem legationem ac Tribunatum plebis sordide ac iniquissime gessisse uatinium ostendit: Nonius autē legat' non nouius quod uersus indicat De sella uero curruli Romam translata diuersa senserunt Liuius Macrobius Plinius apud latinos greci uero strabo & dionysius halycarnaseus.

AD Rusticum.

r Isi nescio quem modo e corona
Qui cum mirifice uatiniana
Meus carmina caluus explicasset:
Admirans ait hæc manusque tollens,
Dii magni solopechyum disertum:
Othonis caput oppido est pusillum:

Ad Rusticum.

r Isi nescio quē mō e corona. poeta fatet' Rustico risū suū quē cōceperat ex cuiusdā insulsi hois inepta uaniloquētia demōstrās quē dolorē ex libonis sordibus atq; uentris efflatione tulerit: quū. n. licinius Caluus superius scriptū Catulli in uatiniū Carmen in cętu & Corona forensi explicasset: quidā fatuus libo uolens poetę ingeniū laudare exclamās insulsissima uerba effutiuit: Caluus uatinio infensus fuit nā eius in uatiniū hoc amarulentissimū extat dictū: perfrica frontē & dic te dignioré qui fieres prętor q̄ Catonē. Nescio quē. puto hūc fuisse libonem ut ipse poeta statim uidet' innuere in calce huius epigrāmatis. Admirans. s. carmina mea a Caluo recitata seu explicata. Salapantium. hic est unus de catullianis locis obscurissimis atque difficillimis nodus a multis sane doctis uiris multum diu q; tentatus: sed gordiano (ut arbitror) iugo nō explicabilior inuentus alexandri ergo uiolētia & ense hūc nodū dissoluamus. Quū igit' inter oēs doctos constet uariā huius loci lectionē deprauatiōe rectā itelligentiā ipediente perplexā esse: coniecturis inquirenda est uera aut uerisimilior lectio: Nō. n. dubiū est quod dixi catullū significare a se derisum fuisse insulsum hominē qui hęc dubia uerba barbare ridiculus effutiuit: Dii magni salapentiū disertum: quum hac exclamatione laudans catulli ingeniū uellet dicere Dii magni sapientiū disertū. s. Catullū: Effutiuit igit' salapentiū uel salipentiū pro sapientiū: ut rudis linguę natura est plurima uerba deprauata incaute ac barbare fundere cū risu auditoꝝ: ut Catullus se risisse hic fatetur lepide: sunt qui putent Salapantium apud priscos significasse cerebellū siue ingeniolū: nō nulli uero sane docti hūc locū corrigētes legūt solopyciū: idq; interpretantur totū cubitalē hominē quasi Catullus uoluerit significare hominē pusillū staturę Cubitalis: qd̄ si admittit' nō solopyciū: sed solopechyum legendū est: ab ὅλος quod est totus & πήχυς cubitus. Othonis. cuius lege theatrali nonius i quarto decimo ab orchestra ordine sedet:

hic ẽ ille roſius oto Tribunus plebis q̃ Cęſaris iulii tẽporibus tulit legẽ thea tralẽ de qua Or. Roſia dic ſodes me/lior lex: & alibi contẽpto otone ſedet Iuue. Sic libitũ uano q̃ nos diſtinxit o/toni. Caput. igeniũ a quo inſulſa illa lex fuit lata. Oppido. ualde. Hoc Iucũde. hoc i oibus fere codicibus diuiſũ ẽ a ſupiori epigrãmate: ſed iperite q̃dẽ: quũ totũ ſit unũ epi/grãma cũ ſupiori. Dolorẽ. quẽ cõtraxi ex libõis ſordibus ac fętore. En. ecce ad idignationẽ dixit. Ruſtice. propriũ nomẽ. Semilauta. ſordida. Peditũ. proprie ẽ fętida uentris efflatio ſed hic põt accipi pro inepta laudatiõe quę ẽ tãq̃ cacatio: ut ab abſcõdo abſcõditũ ſupinũ ſic apedo peditũ protu lerũt antiq̃: & a fugo fuctũ: a mãdo mãſũ a fugio fugitũ protuliſſe rępiunt. Leue. ſubiens leuiter na/ſum. Subtile. ſubtiliter exiẽs & nare ſubiẽs. Liboni. multi fuere libões ea ętate: unus cuius plerũq̃ meminit cicero i epiſtolis: alius ſcribonius libo fuit i ptibus põpeianis cuius meminit Lucanus i primo: Et cęſar in commentariis.

Hoc iocunde tibi poema feci
Ex quo perſpiceres meum dolorem:
At en ruſtice ſemilauta crura:
Subtile: & leue peditum liboni eſt.

AD. C. CAESAREM:

Ad Iulium Cęſarem.

s I non omnia diſplicere uellẽ. Hic uer/ſus pricipiũ ẽ epigrãmatis q̃d cõ ſtabat quic̃ phaleuciis quor̃ medius p uetuſtatẽ amiſſus (ut pleraq̃ alia Ca tulliana) magnũ põbuit errorem libra/riis: q̃ duos priores uerſus ſupiori epi/grãmati & duos poſteriores ſequẽti aſcripſerũt ſed hic error luce clarius patet tã ex̃ prioribus q̃ ex poſterioribus uerſibus quor̃ nulla ẽ cõgrua cũ põdictis epigrãmatibus ſnia audeamus igit reſcidere hãc catulliãi carmis uomicã: ſcribit. n. hoc phaleuciũ ad. C. Cę. excuſãs ſupius i uatiniũ & ſtrumã Cęſ. amicos epigrãmã: nã p iterrogationẽ ſigãt nõ debere moleſte tuliſſe lãbos quos nõ ad cęſaris iuidiã: ſed ad ſtrumę atq̃ uatinii notã ſcripſerit: Le/gaſ ltaq̃ totũ hoc tetraſtichon p iterrogationẽ i hũc ſenſũ: iraſceris ne & idignaberis iterũ ac moleſte feres iãbos meos quos nõ i te ſcriptos nollẽ tibi ẽ moleſtos. Iraſcere. futuri ẽ tpris ut tertia ſyllaba ſit producta. Iterũ. ſemel ſupra i Mamurrã & nũc iterũ i ſtrumã & uatiniũ cęſaris amicos. Vnice ip. hoc niſi de iulio cęſare dici nõ põt: uñ apparet error eor̃ q̃ hos uerſus Camerio attribuũt ſic ſupra eo ne noie ipator unice. Oia. ſ. ſcripta mea quę i alios & nõ i te diſtrinxi. Diſplicere. moleſta eſſe. Sufficio ſo. q̃ fuerit iſte ſuffecius ualde quęrẽdũ arbitror. Recocto. i cũdẽ magrãtũ ſępius refecto ac plerũq̃ ſuffecto: eſt aũt metaphora a fabrili opere: Nã uetera ferramẽta recoquuntur ut reficiant̃: Oratius: plerũq̃ recoctus ſcriba ex quinquiro coruum deludet hiantem.

I non omnia diſplicere uellem
Tibi & ſuffecio ſeni recocto:
Iraſcere iterum meis iambis
Immerentibus unice imperator?

Ac Camerium

o Ro ſi tibi ſorte nõ moleſtũ ẽ. Ca meriũ puellarũ cathedras: atq̃ cõplexus ſectãtẽ iocoſe icrepat ſigni/ficãs ſe ad laſſitudinẽ uſq̃ deſeſſũ dũ ipm p diuerſa urbis loca queritat ro/gatq̃ ut ſibi tãdẽ locum ubi latitat de monſtret. Tenebrę. tenebroſę late/brę meretricia ganea. Minore cãpo. minorẽ dixit ad cãpi martii differen/tiã: hunc aũt cãpũ minorẽ arbitror eẽ eũ quẽ nũc Campũ agonẽ dicũt. In circo. circũ maximũ tarqnius priſcus ędificauit ut Liuius Plinius ſcribunt. In templo ſuperi iouis ſacrato. Ca/pitoliũ dicit ioui optimo maximo ſa/cratũ a Tarquinio ſupbo conditũ his .n. in locis publicis facillime Inueniri poſſunt q̃ querunt̃. In oibus libellis. aut i oibus bibliopolar̃ tabernis q̃d nõ placet: aut legẽdũ ẽ oibus locellis. i. i oibus occultioribus urbis locis. In magni ſimul ambulatione. pompeiã porticũ plane indicat: cuius Pli. meminit: Naſo in arte: Tu modo põpeia Lętus ſpaciare ſub umbra: & Mar. i. v. ſic uetẽ ingrati põpei querimus umbrã: Vi deo. legẽdũ ẽ uideo nõ uidit ut ſtet phaleucius & ẽ tñ pſẽs pro pterito. Papillis. mámillis: pars pro toto

AD CAMERIVM.

o Ro: ſi tibi forte non moleſtum eſt
Demonſtres ubi ſint tuæ tenebræ
Te quæſiuimus in minore campo:
Te in circo: te in omnibus libellis
Te in templo ſuperi iouis ſacrato:
In magni ſimul ambulatione:
Fœmellas omnes amice prædendi:
Quas uultu uideo tamen ſereno:
Auellite ſic ipſe flagitabam
Camerium mihi peſſimæ puellæ:
Quædam inquit tibi nudulum reduce:
En hic in roſeis latet papillis:

Sed te quærere iam herculis labos est:
Tanto te in fastu negas amice.
Dic nobis ubi sis futurus: ede
Audacter: comiti hoc licenter ede
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore:
Fructus proicies amoris omnes:
Verbosa gaudet uenus loquela.
Vel si uis licet obseres palatum:
Tu nostri sies particeps amoris.

Herculis la. ē. maxius & ceteris hoī/ bus iexplicabilis q̄les fuerunt herculis labores quos et si multi tātūmō. xii. nu merāt: tñ et apud Ouī. mar. & apd̄ dio doꝝ siculū circiter xxx. repiūt. Co miti. nuhi tuo comiti: Alii legūt cōmit te: sed ipite qdē qd̄ uersus arguit q̄ sic legēdus ē audacter comiti hoc licēter ede. i. dic luuena. Ede ubi sistas iqua te quēro proseuca. Lacteolę. tenellę. Clauso. trisyllabū ē: p dięresim ut sīet uersus: ut Or. nunc mare nūc syluę: & aulai pro aulę: & poeta supra q̄ zonā soluit diu ligatā. Verbosa ga. ue. lo. uenus. n. i ope nō uult taciturnitatē ut ζωὴ καὶ ψῦχη mō sub lodice relictis: hic Mar. i. vii. de galla i ope uenereo muta cōquerit accessi quotiēs ad opus mistisq; mouēur iguinibus: cūnus nō tacet ipa taces. Et alibi i. xi. de chiōe: A chiōe nō fetit opus nec uocibus ullis aduuat: absentē marmoreāq; putes. Gaudet. trisyllabū p dięresim ē. Sies. pro sis &. s. abicit: ut fiat dactylus pes scds & ē sensus: Tu tuū amorē nuhi quātū uis taceas egō tñ te meoꝝ amoꝝ pticipē faciā nec te celabo quicquā.

AD CATONEM.

o Rem ridiculam cato: & iocosam
Dignamque auribus & tuo cachinno
Ride quicquid amas cato catullum:
Res est ridicula: & nimis iocosa:
Deprehendi modo pupulum puellæ
Trusantem: hunc ego si placet dione
Pro telo rigida mea cecidi.

Ad Catonem:

o Rē ri. ca. & io. pusionē quendā q̄ rei uenereę ipitus poetę amicā sū bagitare cupiēs iepte tētabat: catul. in cōatu dephēdit illūq; frustra laborātē mentula sua pcussit: Cat. itaq; alloq̄t eiusq; cachinū ad ridēdū excitat. icer/ tū ē: quēnā cat. itelligat poeta: uticēsē itelligi non posse affirmaueri: Nā quū hęc Catul. scribebat tā iulius cęsar ut bis supius patuit impiū romanū occu/ pauerat: Et cato tā uticę añ cęsaris ipe riū se pemerat nisi forte dicamus nul/ lū eē certū horum epigrāmatum ordi nē: plurios aūt fuisse catōes diligēter scribit gellius. Tuō ca. hoc uticēsi Cat. dici nō pōt ostat. n. illū rigi dissimū fuisse ut cicero i oratione pro murena plane idicat. Pupulū. ātiq; pupū puerꝝ & puellā pupā dixe rūt. Varro mamā lactis sugētē poscere pupū. Inde diminutiua puplū & pupilū. Trusātē. mētulā i exte riora genitaliū agitātē i pellētē: Nā & trudere de re uenerea dicūt. Martia. trudit & digitis pānucea mē tula lassis. hic molę trusatiles dicūt quę manu agitant ut ē apud catonē i re rustica a quo Trusare. Dio ne mater fuit ueneris a qua filia dione denomiata ē: Papin. i achileide Sed solā nimū uidisse diōem. Ce cidi. pcidi pędicaui. Mea ri. s. mētula. Rigida. turgida protēsa: Martialis i molli rigidū libenter hēs.

DE MAMVRA ET CAESARE.

p Vlchre conuenit improbis cinædis
Mamuræ pathicoque cæsarique.
Nec mirum maculæ pares utrisque.
Vrbana altera: & illa formiana:
Impressæ residēt nec eluentur.
Morbosi pariter: gemelli utrique
Vno in lectulo erudituli ambo:
Non hic q̄ille magis uorax adulter:
Riuales socii: & puellarum
Pulchre conuenit improbis cinædis:

In Mamurram & Cęsarem.

p Vlchre conuenit iprobis cinędis
Satyrico morsū iulīū cęsarē atq;.
Mamurrā phormianū exagitat nesā/ das eoꝝ libidies rapias effeminataq; mollicies carpēs: In hos extat poetę illud supius amarulētissimū iambicū. Quis hoc pōt uidere q̄s pōtpati. Macu lę. ifames uitioꝝ notę & eoꝝ auarici/ as atq; rapias itelligit aut certe eoꝝ in famia adulteria significat. Vrbana al tera. urbana cęsaris adulteria q̄ illi in triūpho a militibus uersu fescenino li/ bere obiecta sūt ut notat trā q̄llus hoc uersū seruate uxores mechū caluū ad ducimus. Illa phormiana. nā mamur/ ra fuit phormiāus ut supra dictū ē. Im pōsse. i. eoꝝ facie uitaq; ifami ifixę sūt. Eluēt. delebūt. Morbosi. flagitiosi. Vno i lec. lectū cabicu/ lariū dicit ubi flagitiosas libidies agitāt. Hic. mamurra. Quā ille. Cęsar Vorax. prodigus luxurio sus guloſus ut supra. Et si ipudicus & uox: & aleo. Riuales socii & pu. ordo ē & socii riuales puellularꝝ.

Ad Cęlium Prętorem.

AD CAELIVM.

Aeli leſbia noſtra: leſbia illa:
Illa leſbia quam catullus unam
Pluſquam ſe: atque ſuos amauit omnes:
Nunc in quadriuiis: & angiportis
Glubit magnanimos remi nepotes.

c Aeli leſbia noſtra leſbia illa. leſbię ſuę inſatiabiles & multiplices libidies coituſq; cũ populo agitatos facete idicat cęlio ptori. Cęli. hic eſt ille marcus cęlius ptor pro quo ciceronis pſtans extat oratio. Angiportis. hoc angiportũ dicit. ut Terętius illud ągiportũ nõ ę puium. Et hic Angiportus Oratius flębis i ſolo leuis angiportu: Et ut ſcribit donatus angiportus ę anguſta & curua uia alii dixerũt q; ſit locus Anguſtus inter portus & domos. Glubit. excoriat expoliat: aut. n. dicit leſbia facta meretrix publica iuuentutę romanã ſpoliat & denudat aut rem pudędã tągit Nã mulier criſſans uirilia membra excoriat Glubit. n. ſignificat denudat & ſpoliat erũpit. M. uarro de re ruſtica Gluma uidet habere ętymon uocabulũ: a glubędo q; eo folliculo deglubet granũ. Cato i re Ruſtica. Quę ſemen maturũ ñ habebit quũ glubet tępeſtiua erit. Magnanimos. ironice. Nepotes. poſteros. Remi. pro romulo poſuit. ſupra diſertiſſime romuli nepotũ.

Ad Camerium.

AD CAMERIVM:

On cuſtos ſi ego fingar ille cretum:
Non ſi pegaſeo ferar uolatu
Non ladas ego pernuſerue perſeus:
Non theſi niueæ citæque bigæ:
Adde huc plumipedas uolatileſque:
Ventorumque ſimul require curſum
Quos iunctos cameri mihi dicares:
Defeſſus tamen omnibus medullis
Et multis lãgoribus peresus
Eſſem: te mihi amice quæritando.

n On cuſtos ſi ego fingar ille cretũ. importunas camerii latebras iterũ iocoſe arguit ſignificãs ſibi nullas tam magnas uires nullamq; tam indomitam celeritatę poſſe dari: quas in querędo camerio defatigatione non conſumeret. Non. ſubintelligendum ę te iueniam: aut aliquid tale. Cuſtos cretum. Dędalus mitionis filius athenis capitis iudiciũ effugiés in cretã delatus ingenio adeo acceptus fuit minoi ut athenientibus bellũ inferens illum regni procuratorem reliquerit: Vnde cuſtos cretum a Catullo nuncupatur: ſũt qui referant ad labyrinthi cuſtodiam quod nõ placet. De dędalo legas diodorum ſiculum libro. v. Cretum. cretenſium cres cretis declinatur. Pegaſeo. pegaſus equus alatus ex meduſę ſanguine ortus dicitur poetarũ carminibus maxime decantatus. Aethiopia ut ait plinius libro. xiii. cap. xxi. generat equos pennatos & cornibus armatos quos pegaſos uocant. Ladas. ladas uelociſſimus fuit curſor cuius cicero in rhetoricis meminit. Martialis in ſecundo inuitum iubeas ſubire ladam Mirũ igitur é neq; a plio neq; a ſolio egregios curſores deſcribẽtibus huius ladę: qſẽ probatiſſimi tres auctores celebrarunt uſq; nomen poſitum fuiſſe. Perſeus. filius iouis & danaes achryſii argiuorum regis filię ex aureo imbre ut ferunt fabulę genitus Miſſus a polydecte magnetis filio ad gorgonas a Mercurio qui eum dilexit talaria & petaſum accepiſſe exiſtimatur plura de perſeo legito apud hyginiũ. Nõ rheſi. rheſus eronei filius thracię rex equos habuit uelociſſimos in quibus ad troiam ducendis pendebant fata troiana quum eos ad troiam duceret: ac iam clauſis portis noctu i littore caſtra poſuiſſet: Diomedes auertit equos in caſtra priuſq; pabula guſtaſſent troię xantumq; bibiſſent. Le Khęſo legas homerum i. x. iliados. Bigę. biiuges equi. Plumipedas. i. alipedes hoc eſt ueloces: ut calais & zethys fuiſſe ferunt tur. Volatiles. ut omnia Volatilium genera. Ventorum. qui alati a poetis finguntur: Iuuenalis in quinta ſatyra. Nam dum ſe continet auſter dum ſedet & ſiccat madidas in carcere pennas. Ouidius hec boreas aut his non inferiora locutus Excuſſit pennas. Omnibus medullis. Expreſſio eſt extremę defatigationis quum medullitus ſe defeſſum conqueratur. Et multis langoribus preſſus. hic uerſus i omnibus quę adhuc legi exemplaribus corruptus eſt. Nam ſecundus pes qui deberet eſſe dactylus iuenit ſpondeus: niſi forte ſuſpicari uolumus a catullo ſcã epętheſin ut ſit langoribus pro lãgoribus ut iaupator.

IN RVFVM.

b Ononiensis rufa rufum fellat:
Vxor meneni: sæpe quam in sepulchris
Vidistis: ipso rapere de rogo cœnam:
Quom deuolutum ex igne prosequens panem:
A semiraso tunderetur ustore.

In Rufum irrumatorem.

b Ononiẽsis rufa fellat. Scazone uersũ rufi nefariã libidinẽ amarulẽte lacerat: q cuiusdã mulieris mage os irrumabat: Rufus p simplex. f. scribi debere signat martialis quũ hoc nomẽ quiq; tãtũ litteras cõtinere scribat. Fellare. é mamã lactere & sugere ide solinus ait ubera fellitanda. hic trahit fellare métulã ore excipe ac sugere & irrumationẽ ore pati. Sępe quã i sepulchris hãc mulierẽ. ad maius rufi dedecus magã eé ostẽdit quũ eã in sepulchris uersari dicat: ibi. n. magę ossa magica colligũt & mães eliciũt ut scribũt Oratius & lucanus. Tibullus de muliere magica: Hęc cãtu finditq; solũ manesq; sepulchris euocat: & tepido deuorat ossa rogo. Cęnã. silicerniũ dicit mortuoꝝ cęnã aut mortuoꝝ mẽbra qbus pro cęna ueścreť: ut Tibullus & tepido deuorat ossa rogo. Vstores. ustores dicũť alio uocabulo bustuarii: & hi q rogis cõburẽ disq; cadaueribus opam locabãt. Vstrina uero diciť locus ubi rogi fiebãt. Tũderet. ꝑcuteret stipite aut torre aliquo uerberibusq; abigeret. Semiraso. nã ustores illi sic uerticẽ semiratum habebant ut nunc sacerdotes.

AD CAMERIVM

n Vm te leæna montibus libyssinis:
Aut scylla latrans infima inguinum parte
Tam mente dura procreauit ac tetra?
Vt supplicis uocem in nouissimo casu
Contemptam amici haberes tam fero corde.

Ad Camerium.

n Vm te leęna mõtibus libissynis. camerii q poetę ꝑces nõ admittebat durã imanitatẽ atq; iplacabilem aium cõqueriť. Mõtibus libissynis. in mõtibus libyę imanes & ꝑcipui nascũtur leões: ut apd uirgiliũ i. iiii. ęneidos patet: & gel. in ádrocli historia docet: a libya libycus & libyssus & libyssis et libyssinus deriuãť. de mirabili leęnę ꝑtu legito plura apud gel. aut scylla. hoc ex fabula dictũ: ferť. n. scylla phorci circes odiosis uñficiis pube tenus i latrãtia mõstra cõuersa ac squissimũ siculi maris ꝑiculũ facta itaq; naues illuc transeuntes imanissime absorbens ꝑcipuę crudelitatis extat exẽplũ: unde uirgi. latrãtibus inguina mõstris. Vocẽ. ꝑces meas. Amici. i. mei q sum tibi amicus: oés fere codices hñt animi repugnãte secũdo pede: q iambus eé debet corrigať igiť uersus sic. Cõtẽptã amici hẽres tam fero corde.

EPITHALAMIVM Iuliæ & MAllii;

c Ollis o heliconii
Cultor: uraniæ genus
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem o hymenæe

Epithalamion Mallii & iulię.

c Ollis heliconii. Epithalamion hoc poeta i iulię nobilis romanę ac mallii torquati auspicatissime cãtauit Epithalamion. i. nuptiale carmẽ apud latinos primus auctor cuius memoria litteris tradať catullus noster afferť: huius fęlix secutus auspiciũ Ouidius fabii cuiusdã maximi nuptias carmine celebrauit: ut ipse poeta eundem fabiũ quadã i epistola elegãter alloquẽs sic idicauit ille ego qui dixi uestros hymeneõ ad ignes Et cecini fausto carmia digna toro. hos poeta secutus tertius quãtũ litterarum monumẽtis extet papinius uiolãthillę neopolitanę matrõę: ac stellę: nobilis poetę uenustissimũ cõiugium huiusmõi carmie nobilitauit Apud gręcos uero ut ex eoꝝ scriptis colligi põt primus Apollo nuptiale carmẽ cecisse tradiť. q ut plato ex ęschyli tragoedia uerba recitãs demõstrat tethidis & pelei nuptias nõ satis auspicato cãtu celebrauit: In hoc epithalamio imitatiõe digniissimo poeta primũ iuocat hymeneõ ad has nuptias auspicatissime celebrãdas: Deide fausto carmie ɔiugii mũera ɔcinẽs oés Antiquarũ nuptiaꝝ ritus elegãtissime demõstrat. Vrãię gẽus. hymeneũ ex urania musaꝝ una genitũ dicit. & iõ eũ helicõis musaꝝ natalis soli cultorẽ & habitatorẽ fingit. Martiãus aũt capella i prio carmie de mercurii nuptiis scribit hymeneũ ueneris & bacchi fuisse filiũ. Heliconii collis. helicó boetię mõs é pnaso emulus assurgit a pnaso tñ aliquãtũ distat uterq; niuibus pulsať musis natale solũ é. Strabo: & pli testãť. Rapis bñ rapis. Nã ut scribit festus Rapi imulať uirgo ex gremio matris aut si ea ñ é proxia necessitudie quũ ad uirũ tradiť: q uidelicet ea res feliciter romulo cessit. poeta ifra q natã possis cõplexu auellere matris ité rapi ét sax diciť i nuptiis q̃ ꝑlucẽte noua nupta deducta é ab utriusq; amicis ne aut uxor eũ sub lecto uiri ea nocte põat: aut uir i sepulchro ɔburẽdã curet: quo utroq; mors propiq̃ alterutrius captari putať

Hymen o hymenee hymen. uersus i tercalaris boni auspicii causa frequenter repetitus. Ex illo i cassina plautino sumptū uidet: age tibicē dū nouā nuptam foras ducūt cantu cōcelebra oēm hāc plateā hymenęo. Io hymen hymenee o hymen. Cingentē tēp. fl. nam sertis redimitus semp nuptiis iutereſſe fingit Amaraci. amaraci regii pueri fabulā recitat seruius i primo ęneidos herba ē amaracus suauissima sāsucus alio uocabulo appellata nūc maiorana puto uocari De amaraco siue sansuco legas pliniū libro. xxi. cap. xi.

Flameū. quo nouę nuptę caput ad pudorē demōstrādū obtegit ē aūt uelamē flamei. i. rubri coloris: & ide denominatū plinius libro. xxi. cap. viii. Lutei uideo honore antiquissimū inuptialibus flameis totū foeminis cōcessum.

Lętus. causa boni auspicii: nā nisi lętus intersit nuptiaꝝ ifoelicē exitum demōstrat ut i orphei & eurydices nuptiis factū ē. Pelle humū pedibus. laltatiōis diffinitio: oratius. Gaudet inuisam pepulisse fossor ter pede terrā: & alibi alterno pede quatiūt terrā. Carmina nuptialia. Epithalamion grece latine nuptiale carmen dicit: Appellabant itē antiq carmē fescenināū ut scribit festus quod iocis mordacibus plenū i sponsū proferebat ab urbe sabia seu osca fescēnia de quo lucanus inqt.

Hymen o hymenæe hymen:
Cinge tempora floribus:
Suaue olentis amaraci:
Flameum cape: lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Lutheum pede soccum:
Excitusque hilari die
Nuptialia concinens
Voce carmina tinnula
Pelle humum pedibus: manu
Spineam quate tedam.
Nanque iulia mallio
Qualis idalium colens
Venit ad phrygium uenus
Iudicem: bona cum bona
Nubet alite uirgo:
Floridis uelut enitens
Myrtus agia ramulis:
Quos hamadryades deæ
Ludicrum sibi roscido
Nutriunt in humore.
Quare agē huc aditum ferens
Perge linquere thespiæ

Nec more sabino excepit tristis cōuicia festa maritus. Tinnula. acuta uocabulū ē factīciū a uocis sono aereis instrumētis elisō. Spineā quate tedā. oēs codices quos ad huc legeri habēt pineā: sed ego duabus rationibus motus correxi legēdū esse spineā: primū ex pinu fax ni fumosa et propterea nuptiis luctuosa esse nō pōt: quod a catullo ad nuptias iuocari ē ipiissimū. Preterea plinius de arbore nomiata spia scribit in eosdē situs comitat & spina nuptiaꝝ facibus auspicatissima: quoniā ide fecerit pastores quirā puerūt sabinas: ut Autor ē massurius nūc facibus carpius & corylus familiarissime: festus scribit ex spia que alba dicit faces fieri solitas legito festū i Vocabulo patrimi: Quinq; aūt neq; plures neq; pauciores fuisse nuptiaꝝ faces multis de causis scribit plutarchis in quęstiōibus. legito eū itē de facibus festus scribit facē in nuptiis i honorē cereris pferebant aquaq; spargebat noua nupta siue ut casta puraq; ad uirū ueniret: siue ut ignē atq; aquā cū uiro cōmunicaret Lactātius lib. ii. aquā & ignē i nuptiis pferri solitum ait ad significandā liberoꝝ procreationē quoniā ois genitura calore & humore cōstat: Seruius lib. iiii. ex. M. uaronis. auctoritate diuersa tradit. Idaliū cypri nemus ut scribit plinius & testat seruius ueneri sacrū. Magna iulię sponsę laus quę ueneri pulchritudis deę Cōparet. Venit ad phrygiū. Nā tunc uenus: ut reliquis deabus pferret oi studio & arte se multo pulcherrimā ostēdere conata ē. Bona alite. bono auspicio sine quo neq; publice neq; priuate quicq; apud ātiquos gerebat aut initiū habebat. Cicero. liuius ualerius scribūt inde nuptiaꝝ copulatores auspices nūcupati sunt. Iuuenalls ueniet cū signatoribus auspex. Et lucanus cōtentiq; Auspice bruto. Alite. pro auspicio: Sic oratius: scriberis uario fortis & hostiū uictor Meonii carminis alite. Myrtus asia. hūc locū deprauatū esse certū ē: quū nusq; cōstet quę nā sit asia myrtus: Ita asseuerauerim legēdū eē agia cuius uerbi similitudie decepti librarii asia legēdū sed falso prębuerūt. Tria nāq; myrti genera cato & plinius prodiderunt candidam nigram & coniugalem hęc agręcis μύρτος ἁγία idest myrtus sancta dicitur: quia nuptiis & coniugio dicata sit: itaq; litteris quidem grecis μύρτος ἁγία legendum puto. plura de myrti generibus legito apud plinium lib. xv. Hamadryades deę. nymphę quę una cū arboribus & nascunt & pereūt: Syluaꝝ. n. nymphę sūt.

Rupis aonios ſpecus:
Nympha quos ſuper irrigat
Frigerans aganippe:
Ac domum dominam uoca
Coniugis cupidam noui:
Mentem amore reuinciens:
Vt tenax hedera hac & hac
Arborem implicat errans.
Vos item ſimul integræ
Virgines: quibus aduenit
Par dies: agite in nodum
Dicite o hymenæe hymen:
O hymen hymenæe hymen
Vt lubentius audiens:
Se citarier ad ſuum
Munus: huc aditum ferat:
Dux bonæ ueneris: boni
Coniugator amoris:
Quis deus magis amatis
Eſt petendus amantibus?
Quem colent homines magis
Cœlitum? o hymenæe hymen:
O hymen hymenæe hymen
Te ſuis tremulus parens
Inuocat: tibi uirgines
Zonula ſoluunt ſinus:
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos:
Tu fero iuueni in manus
Floridam ipſe puellulam

Quare age huc aditum ferẽs. conclusio Inuocationis. Theſpię rupis. Theſpie urbs eſt boetię liberũ .n. opidum ait plinius Theſpis uir fuit nobilis athenienſis erichthei filius q̃ impe/rans ei quę ab ipſo denominata eſt regioni ex pluribus fęminis filias genuit qnquagita plura legito apud Diodorum ſiculum libro quinto Theſpias nobilitauit cupido praxitelis opus ſu/ismanibus ſculptũ Donũ uero ꝓfacrauit theſpienſibus Glycerũ meretrix.

Theſpię rupis. i. boetii heliconis.

Specus. antrum Corycum in mõte parnaſo unde muſę corycides dicuntur. Aonios. boetios nã prius aonia deinde boetia dicta eſt. Nympha. quaſi λύμφη Aganippe. fontes in boetia aut aonia plurimi ſunt. Plinius pręterea fontes in boetia ędipodia pſamate: dirce epigranea: arethuſa hipocrene. Aganippe. garga/phie. Dominã. ex amãtium cõſuetudine dixit quia amicas uocãt dominas: ut in primo epigrãmate dictũ eſt. aut dominam matrẽfamilias intelligas.

Tenẽs. amplectens: Oratius. Arctius atq; hedera procera aſtrigitur ilex lẽtis adherens brachiis. Integrę intactę: ſed uiris deſponſatę. quę nouã nuptam ad uirũ comitamini: & ideo quibus aduenit ideſt inſtat. Par dies. ſcilicet thalami ac nuptiarũ incunda/rum. In nodũ. in choreã rotundam. ſaltationis genus tangit. Virgines ut hymeneũ cõcinãt hortatur. An tãgit uirgines patrimas & matrimas a qbus noua nupta deducebatur ad uirum.

Ad ſuũ munus. ad coniugiũ deuin/ciendum. Dux: auctor preſes. Bonę ueneris. Iuſti cotus q eſt in ſolo matri monio legitimo extra cuius ter/minos nulla uenus probari poteſt.

Bonę. legitime Iuſte: pro humanis & diuinis legibus & Inſtitutis. Boni amoris. honeſti & recti: qui eſt cõiugalis amor. Quis deus. non Cupido neq; uenus neq; alius quiſq̃: ſed hymeneus tantũ. Suis. ſcilicet filiabus. Tibi uirgines zonula ſoluũt ſinus. in gratiã & honorẽ tuũ uirgines uirginale ſiue uẽtris clauſtrũ diſſoluũt: Nam ut ſupius in paſſere dictũ eſt cingulo quodã noua nupta pręcingebatur quod uir in lecto ſoluebat factũ lana ouis: plura legito ſuperius & apud feſtum. Sinus. pro gremio poſuit: nam eo cingulo gremium deuinciebatur: Eſt item ueſtimenti genus quo puerorum pectora induebantur Papinius in ſyluis Nunc herbas imitante ſinu. i. thoracis indumento. Soluunt. per diereſim triſyllabum eſt: ut ſuperius: Qui zonam ſoluit diu ligatam. Te timens. ideſt timens officium tuum in primo cõpreſſu durum uirginibus. Captat. eligit: nam capere eſt eligere: Virgilius Aut capere aut captas iam deſpectare uidẽtur. Timida aure. ideſt ipſa puella timida ne malum maritum eligat. aut timide de Singulis iuuenibus. qui ſuum expectant Coniugium.

Aure. auditu ipo quo bene diſquirit ne iuuenẽ in res uenereas nimis ferum & proteruum eligat.

Matris a gremio ſuę dedis. Antiquarũ nuptiarũ ritus ſingulatim exprimit: Nam ut ex feſti preſcripto eſt ſupradictum & catullus infra expreſſit ſcribens qui natã poſſis cõplexu auellere matris: & iuuenĩ ardẽti Caſtã donare puellã Rapi ſimulat Virgo ex gremio matris aut ſi ea nõ eſt proxima neceſſitudine cũ ad uirũ traditur: q̃ uidelicet ea res feliciter Romulo ceſſit: In oĩbus fere cõdicibus deeſt hic uerſus. Dedis o hymenęe hymen: ſed addendus eſt: ut ſenſus ſtet hoc modo Tu dedis fero iuueni puellulã in manus a gremio matris ſuę: quę uerſum ſi detrahas neq; ſenſus ſtabit: neq; ordo catullianus: Nam Poeta in hoc carmine nunq̃ hymenęũ nominat niſi duobus contiguis uerſibus eũ inuocet: unde appa

Matris a gremio ſuæ
Dedis o hymenæe hymen.
O hymen hymenæe hymen:
Nil poteſt ſine te uenus:
Fama quod bona comprobet:
Commodi capere: at poteſt
Te uolente: quis huic deo
Compararier auſit?
Nulla qui ſine te domus
Liberos dare: nec parens
Stirpe uincier: at poteſt
Te uolente: quis huic deo
Compararier auſit?
Quæ tuis careat ſacris,
Non queat dare præſides
Terra finibus: at queat
Te uolente quis huic deo
Compararier auſit?
Clauſtra pandite ianuæ:
Virgo adeſt: uiden ut faces
Splendidas quatiunt comas?
Tardet ingenuus pudor?
Quem tamen magis audiens
Flet: quod ire neceſſe eſt:
Flere deſine: non tibi

ret librariorũ errore adẽptũ eſſe priorem quę poſui uerſum. Nil poteſt ſine te uenus fama quod bona comprobet cõmoda capere. Inſtãtia & cõmoratio eſt honeſtatis coniugalis quam bonã uenerem & bonũ amorẽ incon/iugio ſupra dixit nunc cõmodũ bona fama cõprobandũ ait. Huic deo hymenęo. Quis. nemo deorũ aut hominũ. Domus: familia: uirgilius hic domus ęneę cũctis dominabitur oris.

Liberos: filios legitimo matrimonio genitos. Liberos. ueros filios: Liberos. tam fęminas q̃ mares antiquorũ proprietas intellexit: Itẽ appellatione liberorũ unũ filium ſiue etiam unam filiam intelligere poſſumus legito Gellium in noctibus atticis. Nec parens ſtirpe deuincier. ſcilicet poteſt: Senſus eſt nulli parentes ſobolis procreatione ſanguinẽ ant nomen ſuũ ſenecta periturũ propagare poſſunt niſi legitimi cõiugii uinculo: Nam filii nõ legitime cõcepti neq; patris genus neq; hereditatẽ ſequuntur: maternãq; tantũ cognationẽ & cognomen ſeq poſſunt: & hoc legibus ciuilibus ſingulariter conſtitutum ac ſancitum eſt.

Stirpe. prolis ſucceſſione Stirps proprie dicitur de deſcendẽtibus & poſteris. unde parentũ noſtrorũ genus eoq; Stirpẽ appellare nõ poſſumus. Deuincier. propagari: Quę tuis careat ſacris nõ queat dare preſides terra finibus. Aut dicit in fędere inter populos iungẽdos dari nõ poſſunt obſides niſi ſint iuſto matrimonio concepti: & tũc preſides pro obſidibus Intelligas: aut certe ait magiſtratus & prouinciarum ſeu regnorum adminiſtrationes non dari niſi hominibus legitime natis. Finibus. regnis regionibus prouinciis terminos pro toto locorum Spatio poſuit: ut Virgilius. Finibus expulſum patriis noua regna petentem. Pandite. o ianitores. Clauſtra ianuę. ideſt ianuam Mãlu Clauſam. Comas. flãmarum apices. qui ſunt facum comę. Splendidas. Splẽdide ac clare lucentes: Iudicium eſt fauſti coniugii: quum faces nuptiales claras edunt flammas. Quatiunt uibrant ob agitationem p erorum portantium. Tardet ingenuus pudor. cum interrogatione ſeu percõtatione legendum eſt tanquã diceret & ſi pudor honeſtatis Indicium eſt tamen tantum erit connubii cõmodũ ut Virginalis pudor opprimi debeat. Ingenuus. Ingenitus uel generoſus nam pudor uirginitatis eſt comes. Tardet retineat ne? quaſi dicat nõ. Quẽ audiens. cui pudori obtẽperãs aliquantũ. q̃ quia. Ire. ad uirũ trãſire. Neceſſe ẽ. parẽtũ iuſſu & cõnubii pactis cogẽtibus. Flere deſine. exhortatio hũana: ut nõ timeat ad uiꝝ prodere ac faciẽ ſuã: q̃ hactenus celata fuit detegere quũ nulla puella ſubſole pulchrior iuẽiat.

Herculeia. filia herculeii: hic mihi uidet fuisse. L. Herculeius Sertorii i bello quęstor: qui quũ. L. Mãlium proconsulem: &. M. Antonium legatum prẽlio uicisset postea a. Qu. Metello procõsule cũ exercitu cęsus fuit. Talis in uario solet. aptissima pro uenustate demostrãda comparatio. Diuitis domini. & ideo bene culto horto: Cultura hortorũ claruerunt Alcinous hesperides superbus Tarquinius. Cyrus. Epicurus hortorum magister: legito plinii. Flos hyacinthinus. hyacinthi in florem cõuersi fabula ab Ouidio latissime narratur. Eius radix bulbacea mangonicis uenaliciis pulchre nota quę in uino dulci illita pubertatem coercet & nõ patitur erumpere Plura legito apud Plinium libro. xxi. Prodeas. Procedas ad mariti ianuam: aut prodeas exeas hoc est te detegas abieto flammeo & Ingredere sponsi domum. Nostra uerba. nostrum carmen sescenine licentię plenũ. Aureas comas. bonũ Auguriũ futurę in cõiugio fęlicitatis. Aureas. splendidas quale aurũ. Non leuis tuus. sescenina carmina exorditur: & est sensus: Vir tuus deinceps non erit illicitę ueneris uarietate detentus: sed constans pseuerãs inter cõiugii terminos a tuo cõplexu nõ alienabitur. Non leuis. Cõstãs & stabilis in matrimonii fędere. Mala. impudica. Adultera męcha pollice. Probra. Improbãda adulteria. Secubare seorsum cubare. Pappillulis quę delicatissimę & iocundissimę sunt. Lenta quę uelut ad sitas. Sensus & ordo é: Vir tuus Implicabit i tuum cõplexũ uelut lẽta uitis quę iplicat arbores adsitas. & est lepidissima Similitudo. Lenta flexibilis. Adsitas iuxta sitas: & prope plãtatas. Arbores. ut Populos ulmos & alia uitiũ pedamẽta quę tanq̃ mariti sunt uitibus: est. n. apta & frequens locutio inter coniugium & uitis societatem: Oratius Ergo aut adulta uitium propagine altas maritat populos. O cubile quod omnibus candido pede lectis. Quę tuo ueniũt hero. Sensus est O cubile Mãlii gaudeas quia q̃ plurima & q̃ optima atq; maxima gaudia omnibus lectis uenient ad tuum herum mãlium. O cubile. ordo est o cubile gaudeas. Quot: s. gaudia subaudias ab Inferiori. Quę qualia q̃ optima gaudia. Quanta. q̃ maxima & quę & quanta Intertogatiue legas. Omnibus lectis. s. tui domini. Cãdido pede. felici accessu: & fausto pede Veniunt pedem & passum seu gradum pro aduentu & accessu poetę frequenter posuerunt: Iuuenalis. Quid tam dextro pede, cõcupis: ut te cõatus nõ pęniteat? Ouidius i. iii. metamorph. Quẽ postq̃ tyria lucũ de gẽte profecti Infausto tetigere gradu. Sic alibi poeta pro felici aditu mollẽ pedẽ dixit Quo mea se Mollis cãdida diua pede Innixa arguta cõstituit solea. Nocte ua. aut i qua hoium libidines Vagãt aut mãibus et ũbris uagãtibus cõcessa.

Herculeia periculum est:
Nequa fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem:
Talis in uario solet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hiacynthinus:
Sed moraris: dies abit:
Prodeas noua nupta: si
Iam uidetur: & audias
Nostra uerba: uide ut faces
Aureas quatiunt comas:
Prodeas noua nupta:
Non leuis tuus in mala
Deditus uir adultera/
Probra turpia persequens/
A tuis teneris uolet
Secubare papillulis:
Lenta quæ uelut adsitas
Vitis implicat arbores:
Implicabitur in tuum
Complexum: sed abit dies
Prodeas noua nupta.
O cubile: quot omnibus
Candido pede lectis:
Quæ tuo ueniunt hero
Quanta gaudia: quæ uaga
Nocte: quæ media die

Gaudeas.in omnibus fere catullianis codicibus legitur gaudeat ſed ſatis Imprudēter ne dicā imperte Nā & O.uocantis & tuo pronomen qđ niſi ad ſecundā pſonam nō profertur docent Legendū eſſe gaudeas nec poſſumus illud pronomen tuo ad ſponſam referre.ſed tuo hero ad cubile p apoſtrophen protulit. Tollite.aut extollite & eleuate.aut tollite auferte.& remouete faces qa lam aduētat ſpōſa.

Pueri.patrimi & matrimi pueri tres adhibebātur in nuptiis unus q facē pręferret ex Spina alba : qa noctu nubebant:duo qui nubentē tenebant hęc feſtus.Plutarchus tamen ut ſupra dictū eſt : nuptiales quinque nec plures nec pauciores fuiſſe tradidit. Vnius itē factis nuptialis meminit Papinius in Stellę Violātillę epithalamio: Dat Iuno ue/renda uincula et inſignis geminat concordia tela. In modos. in numeros & uerſus:quos & Iuuenalis modos appellauit:Nectit quicūq; canoris eloq/um uocale modis laurū q; momordit.

Ite.opueri & iuuenes ab his enim feſcenini uerſus i Spōſos decātabātur.

Feſcenina locutio. feſcenini uerſus:qui In nuptiis canebant:ex feſcenina urbe campanię dicuntur allati:ſiue ideo dicti:quia faſcinū arcere putabātur.hęc feſtus:hi aūt uerſus omniū uenerarū laſciuiarū opprobriorū q; pleniſſimi erant.& Ideo poeta procacem ideſt laſciuā & petulantē locutionē appellauit:ut Lucanus.Cōuicia Non ſoliti luſere ſales.Nec more ſabino excepit triſtis conuicia feſta maritus. Nec nuces pueris neget.pueri cōcubini ſeu cinędi deponētes nefandiſſimū libidinis ſeruitiū ſpargebāt nuces:quę puerorū ludi erant.ad ſignificandū libidinis ſeruitiū:& cętera puerilia iam a ſe relinqui:nuces puerorū ludū fuiſſe teſtis eſt Martialis Scribens : Iam triſtis nucibus puer relictis. Et blando male ꝓditus ſtritillo:& alibi Alea parua nuces & nō damnoſa uidetur:Sepe tamē pueri abſtulit illa nates Perſius. Et nucibus facimus quęcūq; relictis : Nuces ītē in nuptiis ſpargebant Cuius rei rationem hanc fuiſſe ſcripſit Marcus uarro. Vt iouis omine celebretur matrimoniū:ut nupta matrona ſit:ſicut iuno: Nuces eni in iouis tutela ſunt.unde & iuglādes ſunt appellatę quaſi iouis glandes:Illud aūt ut ait ſeruius uulgare eſt:Ideo ſpargi nuces ut a rapientibus pueris fiat Strepitus:ne puellę uox uirginitatē amittētis poſſit audiri Hanc tamen uulgarem de nucibus opinionē ſecutus eſt plutarchus Et Iuuenalis tetigit ſcribens: Audiat ille teſtarum crepitus cū uerbis Plinius autē libro quintodecimo alia attulit de nuptiarū nucibus ſententiā his uerbis.Nuces iuglandes ꝯꝯ ipſe nuptialiū feſceninoꝝ Comites multo pineis minores uniuerſitate eędemq; portiōe ampliores nucleo:nec nō & honor his naturę peculiaris gemino protectis opimento puluinati primū calicis Mox lignei putaminis:Quę cauſa nuptiis eas fecit religioſas tot modis foetu munito.quod eſt ueriſimilius.q; quia cadēdo tripudiū ſonūue faciant hęc ille. Catullus Igitur duplici de cauſa lubet a/cōcubino Mālii nuces dari pueris ſparſuris p tabulata ſeu pauimenta Videlicet & ſignificet ſe Iam a libidinoſo Mālii ſeruitio liberatū & emeritū:atq; ut de nuptiarū more nuces illas a cōcubino relictas. Spargant pueri. Satis diu luſiſti nucibus.ſatis diu puerilia ſeu muliebria paſſus es.Iā fias uir neceſſe é: quū dominus tuus uxorē d cat. Lubet.Mālio domino tuo. Talaſſio.nuptis matrimonio:nec amplius cinędos ſequi:Talaſſii nomē in nuptiis romani crebro inuocabant:ut ſcribit plutarchus aut propter lanificiū:quod quaſſillū uocant romani & Sponſā introducentes pellem ouinam ſubſternunt aut ueꝝ eſt id quod hiſtorici tradiderunt adoleſcentem quēdam in rebus bellicis ſtrenuum & i primis pręclarum : & alioquin uirum optimum Talaſſium nomine Romę fuiſſe.Sed poſtea q; Romani Sabinorum filias : quę ad ludos uenerant de compoſito rapuiſſent:Virgo egregia ſpecie Talaſſio ferebatur a populariboſ quibuſdā & Talaſſu cliētibus clamātibus quo tutius eam auferrēt:nec quiſq; accederet qui eā diſtraheret uiolaretq; puellā Talaſſio ferri Reliqua igit multitudo Talaſſii honoris Cā bonis oibus:& uotis puellā proſecuta ad Talaſſiū deduxerūt:ex illo quoniā nuptię fęlices fuiſſent ſolēne per

Gaudeas:ſed abit dies.
Prodeas noua nupta.
Tollite o pueri faces
Flammeum uideo uenire
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
Ite concinite in modos:
Ne diu taceat procax
Feſcenina locutio:
Nec nuces pueris neget
Deſertum domini audiens
Concubinus amorem:
Da nuces pueris iners
Concubine: ſatis diu
Luſiſti nucibus. lubet
Iam ſeruire thalaſio:
Concubine nuces da:

manſit: Et quemadmodū greci hymenęum ita latini talaſſiū ominis boni cauſa in nuptiis nominārēt: Hęc plutarchus: Sane notādū q; Talaſſius & Talaſſus dicit' Martialis: Nec tua defuerint uerba talaſſe tibi: Et Talaſſionē legimus apud eūdē. Quid ſi me iubeas Talaſſionē uerbis dicere con Talaſſio nis.

Sordebant tibi uillicæ
Concubine hodie: atque heri.
Nunc tuum cinerarius
Tondet os: miſer ah miſer:
Concubine nuces da.
Diceris male te a tuis
Vnguentate glabris marite
Abſtinere: ſed abſtine:
Io hymen hymenæe io:
Io hymen hymenæe io:
Scimus hæc tibi quæ licent
Sola cognita: ſed marito
Iſta non eadem licent.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io.
Nupta tu quoque quæ tuus
Vir petet: caue ni neges:
Ne petitum aliunde eat:
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
En tibi domus et potens
Et beata uiri tui:
Quæ tibi ſine ſeruiat.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io:
Vſque dum tremulum mouens

Sordebāt. ſordidę uidebā' diſplicebant: ſpernebantur Virgilius: buc. Et faciam quōiā ſorſdēt tibi munera noſtra Papinius ſylua ſecunda digna deę ſedes nitidis nec ſordet ab aſtris. Villicę. quarum amores & uenerē aſpnabaris quum dñi indulgētia flueres deliciis. Nūc. quōiā nullo medicamento dūs tuuſ pubertatem aut barbā tuā pululantē coerceat: nec te iberbē eſſe ſtudeat afficere. Cinerarius. Cinerarii & ciniflones dicūtur tonſores a conflādis calamiſtroꝝ cineribus in q; bus calamiſtra ad iuuenū puellarūq; capillos uibrādos calefaciebāt: ut ſcribit porphyrio: uarro ītem ait calamiſtrum quo calefactū in cinere capillus ornat' q ea miniſtrabat a cinere cinerarius eſt appellatus: Oratius ciniflones nominauit: Cuſtodes lectica ciniflones paraſitę: Martialis Tōdebit pueros iam noua nupta tuos. Diceris male te a tuis. apoſtrophe ad ſponſum ioco feſceninaq; dicacitate pmiſta.

Vnguētate. qđ indiciū eſt effoeminatę libidinis. Tuis glabris. tuis iberbibus cinędis: Glaber depilē & iberbē ſignificat: Nā cinędi medicaminibus q buſdā barbā & pubertatē errūpētem coercebāt: aut iā pululantē pumicibus eradebāt: Iuuenalis catanēſi i pumice lūbū ſquallentes producit anos. Martialis: Sit Nobiſ ętate puer nel pumice lęuis. hoc & Plinius de pumicibus ſcribēs teſtat'. Scimus hęc quę licēt feſcenina mordacitate ait Mālio ſola puerorū ſtupra hactēus fuiſſe cognita nō aūt muliebres coitus adhuc nouiſſe: ſed mox cum ſit factus maritus nullā puerilis libidinis licētiam habebit.

Hęc quę licent. puerozꝝ amores qui lege quę prius ſcatimia poſtea iulia dicta fuit Catulli temporibus nondum: prohibebātur etiam Iulliam appellari patet inſtituta de publicis iudiciis ad legem iuliam. Scimus. ordo eſt ſcimus hęc ſola quę licent eſſe tibi cognita: ſed tibi maritoꝝ facto ea non licent. Hęc ſola. ſtupra ſcilicet puerorum quę adhuc licebant nulla lege prohibente. Sola. nam puellarum uiolatio iam legibus prohibebatur. Cognita. familiaria uſitata. Eadem. puerorum ſtupra. Nupta tu quoq; quę tuus. coniugali lege uxor cogitur in omnibus cōiugalibus marito parere. Aliunde. ab adulterio: En tibi domus ut potens. gratulatur iulię q; iam ſtatim facta erit materfamilias: Nam ut ſcribit Gellius materfamilias apellata eſt ea ſola quę in mariti manu mācipioq; eſſent quoniam non in matrimonium tantum ſed in familiam quoq; mariti in ſui herędis locum ueniſſet: Matronę autē alia eſt ſignificatio legito Gellium. Domus potens familia nobilis. Beata. diues. Sine fine. perpetuo matrimonio: ut Virgilius Cōnubio iugam ſtabili propiamq; dicabo. Vſq; dum tremulum mouens. cum ſuperioribus coniungatur ſed ordo turbatus eſt interclari uerſu ordo enim uerus & rectus eſt quę domus ſine ut ſeruiat tibi uſq; dum tremulum. Quę. domus mālii. Sine. permittas concedas patiaris. Vſq; dum donec quouſq;. Anilitas. ſenectus

Cana tempus .habens tempora cana figura notissima poetis: aut mouens tremulũ tẽpus & est pars pro toto capite. Omnia.cõmoda cũcta Annuit. concedit. Omnibus.hoibus. Transfer omine cũ bono.puellã ianuę appropinquãtẽ ut de more uiri domũ ineat hortatur: Apud priscos nuptiarũ ri/tus religiosus erat ne spõsa mariti domũ ingrediens pedibus limẽ ostii tãgeret: quoniam ut scribit Plutarchus romani qui primas mulieres rapuerũt sic eas domibus intulerũt nõ ipsę ingressę sunt siue q̃ eo inuitę ingredi uideri uolũt: ubi pudicitiã sunt Amissurę An hoc potius signũ est ipsam sua spõte domũ nõ exiturã nec suos relicturã fuisse nisi cogeret quẽadmodũ ui coacta ingressa esset: Aliã & fortasse probabiliorẽ opinionẽ de limine euitãdo affert seruius i secundo eneidos q̃ ue stibulum ianuę sit cõsecratũ uestę un/de nubẽtes puellę nõ tangũt limen ne locum numini dicatum calcãtes sacri legiũ cõmittãt. Transfer.ordo est: fer aureolos pedes trãs limẽ cũ bono omine. Fer.duc Lucanus de hoc: trã/slataq; uetat cõtingere limina planta Plautus in cassina sensim super atolle limẽ pedẽ noua nupta & sospes iter in cipe. Rasilem.rasam politã. Forẽ. raro in singulari numero iuenit. Qui dius tamẽ in fastis posuit Custos in fo re nullus erat. Aspice. cõgratulatio cõsolationis causa. Accubãs tyrio i toro, hic mos nũc nõ seruatur: Nam antiqtus uir i sede ornata locatus spõ sam domum ingredientẽ expectabat Amplexuq; excipiebat. Toro. sede Virgilius inde toro pater eneas sic or sus ab alto. Vnus.solus aut precipu/us. Tyrio. purpura strato. Totus. aio & corpore. Immineat.in te acci piendã amplexãdamq; sit intẽtus. Illi nõ minus ac tibi. exhortatio a pari a more maritali. Acẽ uritur. amore ardet uchementi. Flamma .igneus amor. Sed penite magis, magis peni tus hoc est interius urit: magis. s. q̃ tu.

Penite. pro penitus qđ ualde itus si gnificat. Mitte brachiolum teres. puerum paranymphum hortatur ut sponsam cubiculo appropinquãtem sub brachio capiens in uiri thalamũ perducat. Prętextate. puer enim ali quis prętextatus fiebat paranymphus sponsamq; in uiri lectum ducebat ac discalciabat: de hoc uocabulo prętex tato multa legito apud Macrobiũ.

Mitte .pro Immitte mitte. Puellu/lę. Sponsę. Iam cubile adeãt uiri sen sus est iam est tempus fęlices hic ma neant: ut puellam in mariti lecto de more collocent: Sponsus teste plutarcho in quęstionibus primum sponsę non in luce: sed tenebris iungitur: siue q̃ eum pudet: quia anteq̃ coeat alienam putat: siue q̃ ad propriam uerecunde accede/re meditans assuefecit: siue ut Solon scripsit sponsam malo Cydonio degustato thalamum ingredi solitã: ut primus cõplexus nihil triste aut iniucũdũ haberet. Iam nunc .qa nox sit cõcubia. Sedibus unis. uno in lecto cũ spõso: alii legunt imis .i. in imo lecto & cubili. Bonę cognitę pronubę. fęliciter notę i nuptus faustis copulãdis. lã li. ue. ma. uersus hypermetrus q̃ excusat pp seq̃ntẽ a uocali icipiẽtẽ.

Cana tempus anilitas
Omnia omnibus annuit:
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io:
Transfer omine cum bono
Limen aureolos pedes:
Rasilemque subi forem.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io:
Aspice unus ut accubans
Vir tuus tyrio in toro:
Totus immineat tibi
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
Illi non minus ac tibi
Pectore uritur intimo
Flamma: sed penite magis.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
Mitte brachiolum teres
Pretextate puellulæ.
Iam cubile adeant uiri
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
Vnis sedibus bonæ
Cognitæ bene foeminæ
Collocate puellulam.
Io hymen hymenæe io
Io hymen hymenæe io
Iam licet uenias marite:

In thalamo. In geniali lecto a φάλλω quod ē germino. Parthenice. uirgo: Nam gręce ἡ παρθένος καὶ ἡ παρθενικὴ dicitur uirgo: Hesiodus. καὶ διὰ παρθενικῆς ἀπαλίχροος οὐ διάησι. aut Parthenice uelut: similitudo est apta pro puellari candore demōstrando ex duarū herbarum floribus parthenice ut plane apparet flos est cuius herba est a Plinio parthenion appellata quā alii leucanthen idest candidum florem: Alii Thānacum uocant: Celsus apud nos pelecium & muralium. Nascitur in ortorum sepibus flore albo odore mali sapore amaro erit igitur ἡ παρθενικὴ hęc parthenice flos parthenii herbę. Velut parthenice alba. idest florido ore nitens uelut nitet flos parthenice albus

Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens
Alba parthenice uelut:
Lutheumue papauer.
Non diu remoratus es:
Iam uenis: bona te uenus
Inuenit: quoniam palam
Quod cupis capis: & bonum
Non abscondis amorem:
At marita tuum tamen
Celites. nihilominus
Pulchra res: neq; te uenus
Negligit: sed abiit dies
Perge: ne remorare
Ille pulueris erythrei
Syderūq; micantium:
Subducat numerum prius:
Qui uestri numerare uult
Multa milia ludere.

Nam leucanthe dicitur. λεῦκος candidus & τὸ ἄνθος flos. Lutheumue papauer. aliud simile relatum ad flāmei puellaris ruborē indicandū quasi uelit poeta indicare talem fuisse sponsā candidā sub flāmeo lutheo quales essent parthenicę & papaueris flores cōiuncti. Papauer lutheū. de tertia papaueris satiui specie intelligit: Nā scribit Plinius papaueris satiui tria genera cādidum cuius semen tostū in secunda mēsa cū melle apud antiquos edebatur: Alterū genus papaueris nigrū cuius scapo inciso lacteus succus exprimitur tertiū genus rhian uocant gręci id nostri erraticū spōte quidem Sed maturius cū hordeo maxime nascitur erucę simile cubitali altitudine flore ruso & protinus deciduo: papauer igitur lutheū idest papaueris flos rufus & lutheus. Bona te uenus īuenit. bonus felix & faustus amor coniugalis te suscipit o Māli: aut. Bona uenus: bonus ueneris fauor q qđ in amore optasti tibi cōcessit. Quod cupis. puellā quā expetis. Palam. in oīum fere cōspectu. Bonū. piū cōiugalē. Nō abscōdis. sed palā ostēdis puellā auide āplexās. At marita tamē tuū celites. sensus est: o spōsa & si uir tuus suū in te immēsum amorem apte prodit tu tamē occultes tuū intempatum & impatientem ne pudore concepto te impudicitię suspectam uiro & aliis reddas: nam & si celes: pulchra res est: nihilomibus & pucher amor coniugalis: in omnibus fere codicibus hic uersus deprauatus est: neq; sensu neq; syllabis stantibus: nam si legitur ad maritum tamen iuuenē secūdus pes qui semper in hoc uersu Dactylus esse debet nō inuenitur tertius nō qui aut dactylus frequenter: aut etiam interdum spōdęus solet esse nusq̄ habebit partes suas & multas syllabas ultra tres pedes inueniemus. Celites. occultes a celo celas frequentatiuum. At marita tamen. temesis est ut sit ordo attamen o marita idest o sponsa illia celites. Pulchra res. pulcher est mos nimiū celitari a sponsa: alii legunt. Pulchrę. sed non stat primus pes qui in hoc uersu semper debet esse trocheus: ut in reliquis patet. Ille pulueris erythrei. puluerem erythreum intelligit harenam rubri maris de quo Mella scribit Rubrū mare gręci siue quia eius coloris est siue quia ibi Erythras regnauit Erythrā thalassan appellāt procellosum asperum mare profundum: & magnorum animalium magisq̄ cętera capax Plinius autem libro. vi. de orientalibus scribens ait irrumpit deinde & in hac parte geminum mare in terras: quod rubrum dixere nostri: gręci Erythram a rege erythra: aut ut Alii solis repercussu talē reddi colorem existimātes alii ab arena terra ꝙ alii tali aquę ipsius natura Sed in duos diuiditur sinus: is qui ab oriente est persicus appellatur ex aduerso est arabia rursus altero Ambitur sinu arabico nomiato qui influit oceanū: Subducat. supputatione colligat. Vestri ludere. uestri lusus: infinitū uerbū pro rei appellatione. ut Persius Et nostrum uiuere triste pro ista uita tristi: & alibi uelle suum cuiq; est: uelle idest uoluntas.

Et breui liberos date. coniugii finis est filiorum procreatio ideo cõiuges liberos q̃ primum dent ex optat atq; hortatur. Papinis in tertia sylua. Eia age prẽclaros latio properate nepotes q̃ leges qui carmina ludãt: Tam uetus nomen. tã antiquũ familię uestrę genus. Nomẽ. pro cognomine dixit: Torquatorũ Mãlioq; uetus fuisse cognomen probat historia illiusq; q̃ prius Torquatus a torque hosti gallo iugulato detracta fuit appellatus: Notissima est huius rei memoria apud liuiũ: plinium: Geliumq;. Indidẽ. similiter: ut itidem. Torquatus uolo paruulus. hinc Virgilius sumpsisse uidetur: Siqs mihi paruulus aula luderet æneas qui tantũ ore referret.

Ludite: ut lubet: & breui
Liberos date: non decet
Tam uetus sine liberis
Nomen esse: sed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus:
Matris e gremio suæ
Porrigens teneras manus:
Dulce rideat ad patrem:
Sed hiante labello
Sit suo similis patri:
Mãlio & facile insciis
Noscitetur ab omnibus
Et pudicitiam suæ
Matris indicet ore.
Talis illius a bona
Matre laus genus approbet:
Qualis unica ab optima
Matre telemacho manet
Fama penelopeo.
Claudite hostia uirgines.
Lusimus satis. at boni
Coniuges bene uiuite: &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

Hiante labello. sic ipse torquatus. labro parũ hiante os habebat: deprauata est ioibus fere codicibus dictio pro hiãte mihi ante. Et attẽdẽdũ: ẽ q̃ paruulũ torquatũ dixit marẽ nõ q̃ diui/net marem primũ esse oriturũ: sed ab blandiẽ uotis patrũ: q̃ semp exoptãt atq; omnibus uotis expetunt sibi ma/rem gigni: ut apud Terentiũ in adel/phis: qui se in sui gremio positurum puerum Dicebat. Et pudiciciã suę matris idicit ore. Nam patrum simili tudo in filiorũ ore certum est mater nę pudicicię testimõiũ. Qualis uni/ca ab optima Matre Telemacho manet fama penelopeo. aptissimum exẽplum ad maternam pudiciciam com/probãdã ex homeri odyssea sumptũ Nã homerus penelopes castitatẽ pu/diciciamq; impense probans ulyssis uerissimam effigiem in telemacho fi/lio ingenitam esse scribit. Penelo/peo. filio penelopes. quę fuit filia ica/rii scribente ouidio Me pater Icarius uiduã discedere lecto cogit & immensas increpat usq; moras: ut apud alios legitur icariotus. unde ipsa icariotis dicitur a Propertio. Queq; terunt fa/stus icarioti tuos: & ab ouidio icarioti da telam appellatam inuenies pro penelopea tela. Vnica fama: ex unico telemacho gloria: Nam ulyssis & penelopes filius unicus fuit telemachus. Claudite ostia uirgines. epithalamii peroratio. Virgines. ostiarię.

Ostia. Cubiculi aut domus quia iã abeundi sit tempus. Lusimus. uersus & carmina poętę modeste ac uerecunde appellare lusus consueuere: Virgilius ludere quę uellem Calamo permisit agresti. Oratius. Lusimus tecum: quid & hunc in annum Martialis: inocuos censura potest permittere lusus. Boni. beati & bono fausto q; amore cõiuncti.

Munere assiduo. assiduo matrimonii officio: q̃ honeste uẽeruem officium tetigit. Exercete. fatigate in frequentem usum consumite. Valentem. ualidam & uiribus prędita.

HEXAMETRVM carm̃ nuptiale Edylion.

Nũ. u Eſp adẽ: iuuenes ɔſurgite: ueſp olympo
Expectata diu uix tãdem lumia tollit:
Surgere iã tempus: iã pĩgues lĩquere menſas:
Iam ueniet uirgo: iã dicetur hymenæus:
Hymen o hymenæe hym̃ ades o hymenæe:
pu. Cernitis inuptæ iuuenes? cõſurgite contra:
Nimirum eoos oſtendit noctifer imbres
Sic certe: uiden ut perniciter exiluere?
Nõ temeꝛ exiluere: cauent quo uiſeꝛ parent.
Hymen o hymenæe hym̃ ades o hymenæe.
Iu. Aſpicite iunuptæ ſecũ ut meditata requirũt:

Edylion Nuptiale.

u Eſper adeſt iuuenes cõſur. Totũ Catulli opus tris in partes plane diſtributũ eſt: In lyrica epigrãmata: In heroica carmia & i elegica: lyricis igi/tur abſolutis: Altiori ſtilo exordit̃ he/roicũ hoc qđ quãtũ itelligere poſſum in liſdẽ iulię & Mãlii Nuptiis a uirgini bus & adoleſcẽtibus i Amębei carmis modũ fuit decãtatũ pót aũt appellari τὸ ἐπύλλιον qđ latie dicit̃ paruũ poe ma q̃lia multa theocritus i ptolemęi helenes multoꝝq; alioꝝ laudes cõſcri pſit: in hoc autẽ edylio ſeu poemate breui puellę adoleſcenteſq; itroductꝛ amębei carmis more inter ſe de dãnis atq; utilitatibus cõiugii: Puellę tps nu ptiale querelis inſectãt̃: quoniã ex eo multa icõmoda naſcãt̃. Adoleſcẽtes ãt horã cõiugii eiuſq; cõmoda collau/dãt: Tãdẽ puellę cedũt adoleſcẽtibus' prio nũcius qđã itroductus loqt̃ monetq; iuuenes adhuc nuptia libus' mẽſis diſcũbẽtes ueſpero appropinquãte: lã eſſe ſurgẽdũ iã decantãdũ eſſe a poeta hymenęũ: uñ manifeſte apparet hoc carmẽ ante ſuperius Epithalamion fuiſſe pronũciatũ. Veſp adeſt iuuenes cõ/ſurgite. Nũcius loquit̃. Lumina expe. magna ſpe a cõiugibus deſiderata. Tãdẽ. ex uoto expectan/tiũ dixit tãdẽ qđ aduerbiũ ad rei tar ditatẽ ſemp dicit̃. Lumina. ſydera. Pingues mẽſas. opiparas lautas ſumptuoſe apparatas abũdãtes lauta epulaꝝ uarietate. Iam ueniet uirgo: qa iã adueſperaſcit: Nã apud antiquos cauebat̃ ne maritus ſponſe cõiungeretur Luce: ſed tenebris: qa ut plutarchus autu/mat eũ pudet: qꝑ anteq; coeat alienam putat ſiue qꝑ ad propriã uerecũde accedere meditatur et ſe aſſue facit Seu quẽadmodũ Solon ſcripſit ſponſam malo cydonio deguſtato thalamũ ingredi ſolitã: ut pri/mus cõplexus nihil triſte aut Iniucundũ haberet ſic Romanus legũ lator: ſi quid abſurdũ aut deforme Corpori aderat occultauit: Siue qꝑ accuſatio quędã & calũnia erat illicitę ueneris: qꝑ ẽt iuſtis atq; legiti/mis cõnubiis uerecũdia & pudor quidã adhibeat̃ hęc plutarchus. Dicet̃. decãtabit̃. Hymen. hy. hy. ades o hy. theocriti uerſum ęmulatus eſt: ille eni in helenes nuptiis ait. Ὑμὰν ὦ Ὑμέναιε γάμῳ ἔπι Τῶιδε χάρητι. Cernitis innuptę. puellę incipiunt cõtẽtioné hortantes ſe cõtra uuenes in ipſas tẽdẽ/tes. Cõſurgite. o innuptę. Cõtra. aduerſum uuenes. Nimirũ eoos oſtendet noctifer Imbres. ſen/ſus ẽ: Certe ex ueſperi prognoſtico nobis nũciat̃ futura tẽpeſtas: hoc ẽ ex iuuenũ motu nobis oñditur coꝛ in nos ipetus. Nimiꝛ. certe. Eos imbres. pluuias ab oriẽte ſurgẽtes: & ẽ metaphora ex aeris tẽ/peſtuoſi qualitate ſumpta. Noctifer. heſperus ueneris ſtella ueſpertinum tempus ferens: & pro occi/duo cęlo ſumit̃ hoc ex prognoſticorũ cognitiõe ductũ. Nam ut plinius ex Arati atq; uirgilii ꝑceptio/nibus ſcribit ſi m ortu aut occaſu cõtracti cernentur radii imbrem ſignificant: Item ſi circa occidentẽ candidus Circulus erit noctis Leuem tempeſtatem ſi nebula uehementiorem: ſi candente ſole uentum Virgilius Item de ſolis occaſu ſcribit: Nam ſępe uidemus ipſius in uultu uarios errare colores. Ceru/leus pluuiam denuntiat igneus euros: Sin Maculę incipient rutilo Immiſcerier igni omnia tum pariter uento nymbiſq; uidebis feruere. Igitur noctifer. ideſt ueſper ſeu heſperus: hoc eſt occiduum cęlum ubi ſit heſperus qui latine noctifer interpretatur: Veneris eni Stella: ut docet Cicero phoſphoros grę/ce dicitur latine luciſer quum Antegreditur ſolem: quum autem ſubſequitur heſperos: qui a Catullo latine noctifer interpretatur: huius ſyderis naturam deprehendit pythagoras ſamius: Legito plinium libro ſecundo cap. octauo Sed ut ſcribit Hyginius quartus planeta ſeu quarta errantium ſtella ueneris eſt luciſer nomine: quam nonnulli iunonis eſſe dixerunt: hunc eundem heſperum appellari multis tra/ditum eſt hiſtoriis hic autem omnium ſyderum maximus eſſe uidetur: Nonnulli autem hunc aurorę & cephali filium eſſe dixerunt pulchritudine multis pręſtantem ex qua cum uenere dicitur certaſſe: ut ẽt heratoſthenes dicit eũ hac de cã ueneris appellari exoriẽte ſole: & occidẽte uideri: quare iure hũc & luciferũ & heſperũ nominatũ: Sunt tamẽ qui legãt oeteos ignes. i. ſtellas ſiue igneos ſplẽderes occidui ſolis qui ab oeta obſeruabat̃: ut Ortus ab ida Sic Virg. Tibi deſerit heſperus oetan & Statius in ſyluis Totidẽ oeteę paphięq; reuiſunt lãpades. Sic certe. ſubaudi ẽ. Exiluere. ex ſedibus mẽſarũ ſurrexe re. Parẽt. obtẽperãt nũcio: q dixit ſurgite. Viſere. ire ad uiſendas nos. Nõ temere. nõ ſine cauſa.

Aſpicite. ſenſus & ordo ẽ. o Iuuenes aſpicite ut Innuptę uirgies iter ſe meditata & cogitata uerba cõ/ferũt. Aſpicite. Iuuenes loquũt̃. Reqrũt. frequẽter inquirũt aio ptractãt & uoluũt. Secũ. intra ſe.

Nō fa.no.difficile cōsequemur uicto/
riā ex eis quę prius cōtra nos diu cogi/
tauerūt:& pmeditatę sunt pugnam.

Aequales uocatiuus pluralis est.o
ęquales comites mei. Iure igit' uin.
cōclusio. Cōmittite.i unū cōtrahite
& cōponite iuicē mētes & consilia ue/
stra. Incipiēt.puellę. Decebit.nos
iuuenes. Respōdere.puellis nuptalia
iura cōquęstiōe insectātibus. Hespe/
re:puellę loquunt'. Crudelior te.q
puellas ad raptū trahis ex matrū gre/
miis. Possis cō.auel.ma.hoc dixit ex
antiquaꝝ nuptiaꝝ ritu:ut ēt supra ret
tuli ex festi pscripto.Rapi simulat' uir
go ex gremio matris aut si ea non est
proxia necessitudie:plura legito supe
rius. Retinētē.remorātē & se pro ui/
ribus cōtinētē sic i epithalamio supio/
re de hymenęo inqt:Tu fero iuueni in
manus floridā ipe puellulā mris a gre/
mio dedis. Ardēti.ipatiēter amāti.

Ardēti castā.pathos mouet psonaꝝ
q̄litate. Quid fa.ho.lté pathos ex si
militudie atq; cōpatiōe ut Vir . qualis
populea merēs philomela sub umbra.
Hespe q cę.lu.iu.ignis. Iuuenes rn̄dēt
cōiugalis horę cōmoda memorantes
Et notādū carmis amębei leges optie
hic seruatas:q̄ sunt ut aut plus maius
ue rn̄deat' : aut nō Inferius aut ɔtrariū
obiectis.ut hoc i loco elegāter Catul.

Tua flā.tua luce:cuius apparitiōe nu
ptiales faces accēdū'. Despōsa.pro
missa participiū ē. Quod.quā cōnu
biozꝫ pactionē et ē sensus:qđ cōnubiū
mariti seu spōsi:& spōsorum parentes
promiserūt:& pepigerūt id prius non
cōiūgūt nec ratū facere audēt priusq̄
hespus apparēs suū extulerit splēdorē
q̄si is sit nuptiaꝝ cōfirmator:& dux.

Aeq̄les.o puellę meę:comites puella
rū cętus loquit'. Abstulit.ex gremio
materno ac nostro cętu. Tuo aduē.
o hespe. Vigilat cu.sem.reph̄sio &
icusatio malicię ab effectu:nā nisi eēt
noxia & pessima stella eius aduētu ne/
q; fugę rapię timerēt' neq; custodię ui
gilarēt aut excubię fierēt. Idē.tu o
hespe. Reuertēs.matutino tpre solē
pcedēs. Cōph̄dis.deph̄di facis.

Eodē.noie quo diceris:sed legat' po
tius eosdē fures.s. Mutato no.qa q i
ueṗtino tpe dicebaris uesp:matutino lucifer appellaris. At lu.inu.adolescētes loquūt'. Te car.te re
ph̄dere o hespe. Fictoq; que.falsa querela. Reqrūt.meditāt' cogitāt te atq; tuū munus exoptāt. Ta
cita mē.occulto aioatq; cupiditate tecta. Vt flos i se.apta similitudo ad hōestatis & pudicitię amissę
deformitatē demōstrādā. Aurę.fa. Mulcēt.fouēt.Oui.placidiq; tepētibus auris Mulcebāt Zephyri
natos sine semine flores. Dum chara suis.dū pudica ē:& domi manet sequens ab antecedēte posuit.

Non facilis nobis æquales palma parata est:
Nō frustra meditāt': habēt mēorabile qđ sit.
Nos alio mētes:alio diuisimus aures:
Iure igitur uincemur:amat uictoria curam:
Quare nunc aīos saltem cōmittite uestros:
Dicere iā incipient:iam respondere decebit.
Hymen o hymenæe hymē ades o hymenæe.

Pu. Hesperе qui cœlo lucet crudelior ignis:
Qui natā possis cōplexu auellere matris:
Cōplexu mris retinentem auellere natam:
Et iuueni ardenti castā donare puellam.
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o hymenæe hymē ades o hymenæe

Iu: Hesperе qui cœlo lucet iucundior ignis:
Qui natā possis cōplexu auellere matris
Qui despōsa tua firmes cōnubia flamma:
Quod pepigere uiri pepigerūt ante parentes
Nec iunxere prius:q̄ se tuus extulit ardor.
Quid datur a diuis felici optatius hora?
Hymen o hymenæe hymen o hymenæe.

pu: Hesperus a nobis æquales abstulit unam:
Nāq; tuo aduentu uigilat custodia semper:
Nocte latent fures:quos idem sæpe reuertēs
Vesperе mutato comp̄hendis noie eodem:
Hymen o hymenæe hymen o hymenæe

Iu. At lubet innuptis ficto te carpere questu:
Quid cū sic carpunt:tacita q̄ mente reqrunt
Hymen o hymenæe hym̄ ades o hymenæe

pu. Vt flos in septis secretus nascitur' hortis
Ignotus pecori:nulli cōtusus aratro:
Quem mulcent auræ:firmat sol:educat īber:
Multi illum pueri multæ optauere puellæ:
Idem cum tenui carptus defloruit ungui:
Nulli illum pueri nullæ optauere puellæ.
Sic uirgo dū itacta manet:dum cara suis:sed
Cum castum amisit polluto corpore florem:
Nec pueris iucunda manet:nec cara puellis:
Hymen o hymenæe hym̄ ades o hymenæe.

Iu. Vt uidua in nudo uitis quæ naſcitur aruo:
Nunq̃ ſe extollit nunq̃ mitem educat uuam
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus:
Iamiam contingit ſummum radice flagellum:
Hanc nulli agricolæ: nulli coluere iuuenci.
At ſi forte eadem eſt ulmo coniuncta marito
Multi illam agricolæ multi accoluere iuuenci:
Sic uirgo dū itacta manet dū inculta ſeneſcit
Cara uiro magis: & minus eſt inuiſa parenti:
Et tu nec pugna cum tali coniuge uirgo:
Nō æquum eſt pugnare: pater cui tradidit ipſe
Quom par cōnubium maturo tempoī adepta es
Virginitas non tota tua eſt: ex parte parentum
Ipſe pater cum matre quibus parere neceſſe eſt:
Tertia pars matri data: pars data tertia patri:
Tertia ſola tua eſt: noli pugnare duobus
Qui genero ſua iura ſimul cum dote dederunt
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.

Vt ui. i nu. pcōmoda ſimilitudo ad ſolitudis icōmoda & dāna oītēdēda. Cicero i catone maiore: uitis q̃dē quę natura caduca ē: & niſi fulta ſit fertur ad terrā eadē ut ſe erigat clauiculis ſuis quaſi manibus q̃q̃d ē nacta cōple/ctit quā multiplici ſerpētē lapſu ferro amputās coercet ars agricolæ ne ſyl ueſcat ſarmētis. Mitē. matura. Vir. Sūt nobis mitia poma. Prono. ad terrā iclinato. Sūmū fla. i. ſūmo uer tice & flagello tāgit ſibi radices hypal lage flagellū ſtē ē ſūma cuiuſq; arbo/ris uirga & ſupremus arboꝛ apex: fla gellū proprie dicit in uitiū palma ſū/mitas: Varro i rei ruſticę prio ſcribit.

Vlmo mari. ulmo quę ſit uitis mari tus: Virg. ulmiſq; adiūgere uites Apta metaphora iter cōiugiū & arboris ſo cietatē Ora. ergo aut adulta uitiū pro pagine altas maritat populos. Et mi nus ē iui. pa. q̃ fuit inupta: Nā tunc pa ter dotis dandę metu filiam hēt pene Inuiſam nupta uero minus iuſa eſt pa renti: qa iā metus abeſt: & nepotū dul cedine puellę pater oblectat. Et tu nec pu. cū ta. cō. uirgo. lepida ad puellā admonitio exhortatioq; ne uiro q̃q̃ abnuat aut deneget: exē/plo parētū: q nouo marito ſua i puellā ſura ceſſerūt. Nō æquū. Iniuſtū ē paternę uolūtati nō conſenti re. Maturo. pfecto & pleno: ut Vir. Iā matura uiro iā plenis nubilis amnis. Virginitas nō to. tua ē. le/pida elegāſq; diſtributiōis ſnia: quę probat a liberis parētū uolūtati parēdū eē ac p hoc mrimonio pa/rētū iuſſu cōtracto ſuccūbēdū. Noli pugnare duobus. pulchra & honeſta concluſio.

DE BERECYNTHIA ET ATY:

s Vper alta uectus atys celeri rate maria

De aty Cybeleio puero.

s Vper alta ue. at. ce. rate ma. Gal/liambicon metrū ex duobus gal liābis uerſus cōpoſitus: prior eni pars uerſus hēt pyrrichion & tres trocheos: Altera pars hēt ſcdm galliābi genus ex pyrrichio trochęo duo bus pyrrichiis: prior pars. Talis ſup alta uectus atys: Altera pars: celeri rate maria: prius tū cōma ſpon deū i prio & i ſcdo iterdū admittit: ſed raro: ut deuoluit lactes acuto: De Galliābico metro Plenius le/gas apud ſeruiū i cētimetro: Itē Dio. Galliābi duo ponit genera: ex q̃bus hoc Catul. metꝛ cōpoſitū iue nies. Scribit aūt Cat. de Aty puero cybeleio: quēadmodū i phrygiā naui delatus cybeles amore illius pueri uiſi correptę numine i furorē cōuerſus ē: ac q̃ primum numinis inſtinctu uirilia: ſibi āputauit: Re liquoſq; comites cybeleos ad cybeles ſacra ſūptis ſacroꝛ iſtrumētis celebrāda mētēq; furore hylarā/dā hortatus poſt lōgā defatigationē fuit ſopore ſolutus: inde a dea cybele i gremio ſuſceptus quū eui/rati corporis dāna mēte agitare cępiſſet patrię abſentiā cęteraſq; ſuas crūnas lamētatus miſerrime de fleuit: Dea uero ut pueꝛ ſibi dilectū a talibus remoueret luctibus: unū de leōibus ſuis: q pueꝛ pteresface ret imiſit: quo terrore atys exaniatus i nēora cybeleia ſe cōiiciēs ibi ē ppetuus cybeles miniſter effectus. Hęc Catul. de Aty puero poetica licētia ſcribit: Sed Diodorus ſiculus probatus iter grecos hiſtoricus aſſerit a cybele prouecta ętate adoleſcētē quēdā eius regiōis noie atyn dilectū: quē poſtmodū dixerūt pappā cū eo clam coiēs cybele grauida facta ē: q̃d ut parētes norūt i regiā accitā ut uirginē pater ſuſce pit: noto filię peccato & atyn & puellę nutrices interfici iuſſit atq; inſepultos abiici: Cybelen tū amore pueri atys tū dolore nutricū pculſā iſanā effectā i publicū produiſſe ferūt pſallētēq; cū tympano ſolā uniuerſā patriā ſparſis capillis deambulaſſe: Itē de cybele. Talē tradit Idem auctor hiſtoriā: phrygię li/byeſq; incolę aſſerūt regē priſcū fuiſſe Mennonē & ab eo uxorē ductā Dindymenen noie a parētibus expoſitā diuina quadā ſorte pardalis alięq; ferę lacte nutrierūt: hāc infantē mulier pecora paſcēs tulit atq; a loco cybelen noiauit aucta ętate pulchritudie prudētia q̃ excellēs igenio mirabili fuit Nā & phy ſtulā plurimis calamis cōpactā & ad luſū choreaſq; cymbalū tympanūq; pria oium adiuenit: pręterea pecorū puerorūq; morbis remedia introduxit: Itaq; tum propter infantes quibus uerboꝛ medicamini bus ſalutem prębuit: Tum quia plurimos uelut in ſinu fouit matrem ab omnibus dictam ferunt. Poſt/

modū:ut ſupradictū ē:ętate prouecta adoleſcētē atyn adamauit:cętera ſupius expoſita de cybele tra/
dunt phryges aūt teſtāte Macrobio circa matrē deū & atynē fabulant:hāc deam leōibus uehi ualidis
ipetu atq; feruore aialibus:quę natura cęli ē:Cuius ambitu aer cōtinet:q uehit terrā ſolē uero ſub noie
atynis ornāt:& phyſtula & Virga:phyſtula ordinē ſpiritus inęqualis oſtēdit:uirga ſolis ptātē aſſerit:q
cūcta moderat. Cybeles aūt:& Atynis fabulā Oui.in faſtis enarrat:quā ne multas hic paginas explicē
prętermittēdā cenſui. Sup alta maria uectus atys.unde aūt uectus ſit icertū habet. Nemus.dyndi/
mū aut cybelē mōtē nemoroſū. Lo
ca opaca ſyluis.umbroſa ſyluis aloc
phrygię mōtes ꝑdictos. Vt. tanq;.

Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit
Adutque opaca ſyluis redimita loca deæ:
Stimulatus ut furenti rabie uagus animi
Deuoluit lactes acuto ſibi pondere ſilices:
Itaque ut relicta ſenſit ſibi membra ſine uiro.
Etiam recenti terræ ſola ſanguine maculans:
Niueis citata cæpit manibus leue tympanum
Tympanum tubam cybeles:tua mater initia
Quatiens terga tauri & teneris caua digitis
Canere hoc ſuis adorta eſt tremebūda comitibus
Agite ite ad alta gallæ cybeles nemora ſimul
Simul ite dindymenæ dominæ uaga pectora
Aliena:quæ petentes uelut exules loca celeri
Sectam meam executæ duce me mi comites
Rapidum ſalum tuliſtis/truculentaq; pelagi:
Et corpus euiraſtis ueneris nimio odio

Furenti rabie.ab effectu ꝙ rabies hominē furere facit. Stimulatus.cō citatus ſpiritu cybeleio: Nam corybā tes Cybeles ſacra peragentes uaſorū ęreorū ſonitu in furorē cōcitant: qđ Ora.de furore loquens ſic tangit: nō Acuta ſic geminant corybantes era. Iuuenalis:De conuiua corybāta uide/ bis. Vagus ai.oēs fere codices hēnt animis:ſed nullus ſenſus probādus in/ de poteſt elici:legatur ergo animi ua/ gus:nā Iam affiatus deę furore mentē uagam cępit habere. Deuoluit ſibi. amputauit ſubito ſilicis ictu p furorē cybeleū. Lactes.inteſtinoꝝ partes poſuit pro inguine pendēti:quo abla to etiā lactes ſecutę ſunt:& ingēs igui nis uulnus expreſſit quo nō ſolū geni talia exteriora:ſed ēt lactes interiores ſibi amputauerit aut certe deuoluit.i. deiecit & fluere fecit per inguinis uul/ nus. Lactes.proprie ſunt in oue & i homine:a uentriculo inteſtinorū par/ tes per quas labitur cibus. Plinius ab hoc uentriculo lactes in oue & homine:per quas Labitur cibus:in cęteris eę Ilia:quibus capatiora inte ſtina ad aluum. Sine uiro.ſine uirilitate:hinc poſtmodum inſtitutum fuit:ut Cybelei Galli teſta ſibi Genitalia ſecarent:q̄q̄; & Catullus ſilice:& Ouidius ſaxo hoc factum ab Aty fuiſſe tradunt: Ouidius: Ille etiam ſaxo corpus Laniauit acuto:longa quoq; immundo puluere tracta Coma eſt. Voxq; fuit me rui:meritas de ſanguine pęnas Ah pereant partes quę nocuere mihi: Ah pereant dicebat adhuc onus inguinis aufert:Nullaq; ſunt ſubito ſigna relicta uiri:Venit in exēplum furor hic molleſq; miniſtri ce/ dunt lactatis uilia membra comis. Sola ſanguine maculant.ex hoc ſanguine purpureum colorem traxiſſe marmor Synadicum ſcribit Papinius Libro ſyluarum ſecundo. Citata.atys furore concita tus:nam eum poeta genere fęminino appellat ſępe:quia uirilitate Iam priuatus erat ut fęmina. Leue tympanum.Inſtrumentum quod uerberatum ſonitus terribiles emittit. Tympanum cybeles tubam. anadiploſis & appoſitio. Tubam.quo utebantur pro tuba in ſacris Cybeleis:Iuuenalis:Et reſupina/ ti ceſſantia tympana galli. Mater.uocatiuus eſt o cybele deorum mater. Tua initia.tua myſteria: Initia tamen dicuntur etiam cereris ſacra. Terga tauri caua.tympani diffinitio. Eſt adorta.icepit atys canere. Hoc.carmen quod ſequitur. Tremebūda.atys tremens ſiue propter furorem quo agi tabatur ſeu propter dolorem inguinis abſciſſi. Calle.anguſta ſemita:aliter legit:gallę.i.o uos ſacer dotes Caſtrati.gallę aūt dixit genere fęminino ꝙ erāt effęminati ut Vir.o uere phrygię neq;.n.phry ges. Vaga pe.pars pro toto uos comites uagis pectoribus agitati. Dīnę din.deę cybeles quę appel/ ta fuit dindymene a dindymis phrygię monte ubi colit:Strabo.Mons qdā urbi iminet noie dindyma a quo Dindymena dicit quēadmodū a cybelis cybele. Diodorus tū ut ſupra relātū ē dixit cybeles ma trē fuiſſe dindymenē appellatā:unde fortaſſe nō eſſet abſurdū filiā ēt uocatā fuiſſe dindymenē de ma tris noie:ut uenus Dione a matris nomine denoiatur. Petentes.accedētes adeūtes. Exules a patria noſtra excluſi. Executę.muliebri noie ſuos comites euiratos appellat. Sectā meā.doctrinā meā igui nis ſecādi & cybeleii ſacri celebrādi. Secta.a ſequēdo dicit:uel a ſecādo.i.tenēdo ut ille uiā ſecat ad na ues. Comites mi.mi pro mihi.i.comites mei. Hilarate aium.letamini:cōcipite hilaritatē:& ē ſenſus poſtq; per furorē euiraſtis Corpus ueſtrū hanc rem in lętitiam uertite:ac exhilarate animos ueſtros.

Excitatis erroribus.idest magis gressibus. Tarda.morę proprium epitheton. Cedat. decedat exeat ex mente uestra. Ite.uenite mecum. Cymbalum.idem fere quod tympanum. Maius tamen tympanum maioremq; facit sonitum. Vox sonat cymbalum.figurate dixit:ut Virgilius nec uox hominem sonat. Tibicen.ubi canit phryx Tibia phrygum inuentum esse uidetur:q̄q̄; de palladis tritonię tibia fabulam refert Ouidius Plinius tamē scribit obliquam tibiam Midam in phrygia geminas tibias Marsiam celeneum in eadem gente inuenisse:huiusmodi effęminatos tibiarum sonos etiam Virgilius Troianis obiici scribit: O uere phrygię neq; enim phryges ite per alta dindyma ubi assuetis biforē dat tibia cantū: Tympana uos buxusq; uocat berecynthia matris deę. Phrygia nēora deę.aut absolute dixit quo quocunq; nemore phrygio:aut certe Idęum nemus intelligit ut ipse atys infra dicit ad Idę tetuli nemora pedem.

Curuo Calamo.curua tibia:quę plerunq; facta ē ex calamo & pręsertim a rusticis. Męnades.eleganter & igeniose dixit męnades pro Cybeliis sacerdotibus:nam Mędades apud grę/cos dicuntur mulieres furore insanientes:& Bacchi sacerdotes. Tales igitur sunt Cybelei: quia & tanq; foeminę sunt & furore concitantur:nam μαί/νομαι significat insanio inde Męnades dictę sunt. Hederigerę.hedera ceos thyrsos gerentes: Nusq; nisi hoc in loco legi sacra cybeles hederis agitari:Nisi forte Catullus hoc dixit alludens ad bacchicas,mędadas. Acutis. uehementibus acribus Oratius.q̄ latus & renes morbo tentan ur acuto. Illa duce.scilicet cybele ducente. Cohors uaga.sacerdotū furore uagantium cętus & chorus. Volitare.uolitando transcurrere. Tripudiis.saltationibus Tripudium ut scribit Cicero dicitur quasi terripudium seu terripauium quasi terrrę percussio.Nam in auspiciis captandis quum aues pascuntur necesse est aliquid ex auium ore cadere & terram pauire sic terripauium primo post terripudiū dictum est:hoc quidem iam tripudium.

Hilarate aere excitatis erroribus animum :
Mora tarda mente cedat:simul ite: sequimini
Phrygiā ad domū cybeles phrygia ad nēora deæ
Vbi cymbalum sonat uox:ubi tympana reboant
Tibicen ubi canit phryx ubi curuo graue calamo:
Vbi capita mænades ui iaciunt hederigeræ
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant:
Vbi,sueuit illa duce uolitare cohors uaga:
Quo nos decet citatis celerare tripudiis
Simaul hæc comitibus atys cecinit nota mulier
Thyasis repente linguis trepidantibus ululat:
Leue tympanū remugit:caua cymbala recrepant
Viridem citus adit idam properante pede chorus
Furibūda simul āhelās uaga:uadit aīo gemens
Comitata tympano atys per opaca nemora dux:
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi:
Rapidæ ducem sequuntur gallæ propere pedem:
Itaque domum cybeles tetigere:lassulæq;
Enimio labore somnum capiunt sine cerere:
Piger his labentes oculos sopor operit:
Abit inquieti mollis rabidis furor animi.
Sed ubi horis aureis sol radiantibus oculis
Lustrauit æthera album sola dura:mare fetum
Reppulitque noctis umbras uegetis sonipedibus
Vbi sonus excitum atyn fugiens citus abiit

Nota mulier atys.i.atys qui iā mulier noscebat. Thyasis.saltatiōibus choreis ἀπὸ τοῦ θύειν qđ significat ipetū facere sacrificare & excitare. Idam.ida mons troię iminēs:olim hūit oppidū:ut apud homerū & dionysiū legius. Vaga atys.itex atq; itex fęmiā uocat atym euiratū. Gemēs.aut hululans pp furorē aut eiulans pp inguinis laceratī dolorē. Velutiu.apta similitudo ad effęminatā lasciuiā ostēdēdā. Gallę ra.Cybellei ueloces:galli sacerdotes dicti sunt ut ait Ph.a gallo phrygię fluuio: cuius aqua epota furorē mētibus excitat:Naso i fastis.Inter ait uiridem cybelen altasq; celenas Amnis le insana noie gallus aqua Qui bibit ide furit. Piger so.sōnus iners ab effectu qa hoies facit pigros. Abit.discedit ex gallox ais. Horis au:horę ab horo.i.a sole:quē egyptii horū appellāt:aureas aūt dixit ad solis splēdorē respiciēs. Aethera,pro aere posuit:ut heu qanā tāti cinxerunt ęthera nymbi. Sola du.terrā solidā durā. Mare fex.Elegās epitheton:distributio:nam aer cādidus ē terra dura: Mare sęuū.Circa quę tria elemēta sol suū hēt illustrādi officiū. Mare tex.sęuū ut maria aspera iuro. Sonipedibus.equis.Virg.stat sonipes ac frena ferox spumantia mādit :Solis equi feruntur quattuor: pyrous:eous:& ęthon:& phlegon.Qui.iterea uolucres pyrous eous & ęthon solis equi quartusq; phlegon hinnitibus auras flāmigeris implent:uegetis uiuidis fortibus. Dea cybele pueri amore correpta.

Sinu pasitheo.gremio suo deos omnes continenti deorum omnium capaci:Nam cybele πᾶσι φεά gręce appellatur πᾶσ omnis φέὸσ deus dicitur:Deorum enim mater dicitur Cuius rei ratio ex dio/doro superius est relata. Rapida.uelox atys. Simul.postq̃. Pectore.animo arcano. Sua fa/cta.superius narrata. Recoluit.recogitauit in animum reuocauit. Liquida.serena clara sine suro/ris prioris nube. Sine quis.sine quibus uirilibus. Vbi.in quo loco esset a patria procul. Vsus animo ęstuãter.i:quũ abusus esset animo suo ęstuanti & furibundo. Tetulit.antiquum p̃teritũ a tollo.

O mei creatrix o mei genitrix.Satis puerilis lamẽtatio: Creatrix & genetrix idem significat:sed poeta pro poetico decoro facit: ut puer flens & conquerens idem diuersis uer/bis repetat:quod satis conuenit ex ni/mio dolore lamentãtibus. Quam. patriam meam genitricem. Herifugę fa.fugitiui serui herum suum fugiẽ/tes. Tetuli.attuli. Niuem.idę iuga sunt plerunq; niuosa.Ideo etiã ait gelida ferarũ stabula. Pupilla.pro oculo pupula inde pupilla oculi lumen ẽ.

Rabie fera carens dum breue tẽpus animus est.ordo est dum animus ẽ ca/rens fera rabie:& dum tẽpus est te sci/licet respiciendi. Ferar.protrahar.

Patria bonis amicis genitoribus abero.hęc nullo oratorio dicuntur ordi/ne:Nam neq; naturę neq; dignitatis: neq; argumẽti ordo procedit:sed pro poetico decoro pueris & afflictis personis accommodatissimo Ingeniosus poeta hęc uerba disposuit: Oratorię autem fuit seruandus dignitatis ordo qui talis esset patria parẽtibus amicis bonis.Sed elegantior fieret ordo ar/gumenti sic bonis Amicis parentibus patria. Genitoribus.pro parentibus dixit pręstantiori sexu inseruiẽs. Foro palęstra stadio gymnasiis. hęc oia spectacula sũt magis puerisq̃ uiris grata:Ideo puer horum priuationem moleste fert. Foro.spectaculis ludorũ forensium. Palęstra.quam latine dicimus luctã.Cuius auctor tradit̃ mer/curius Oratius de Mercurio Catus & decore more palęstrę:Ouidius lęte lyrę pulsu nitida quoq; lęte palestra.

Trepidantem eum recæpit dea pasitheo sinu
Ita de quiete molli rapida sine rabie:
Simul ipse pectore atys sua facta recoluit:
Liquidaq; mente uidit sine quis ubiq; foret
Animo æstuanter usus reditum ad uada tetulit
Ibi maria uasta uisens lachrymantibus ocellis
Patriã collocuta est ita uoce miseriter mœstula:
Patria o mei creatrix: patria o mei genitrix:
Ego quã miser relinquens: dominos ut herifugæ
Famuli solent: ad idæ tetuli nemora pedem:
Vt apud niuẽ & ferarum gelida stabula forem:
Et earum oĩa adirem furibunda latibula:
Vbinã: aut quibus in locis te positã patria reor?
Cupit ipsa pupilla ad te sibi dirigere aciem:
Rabie fera carens dum breue tempus animus ẽ:
Ego ne a mea remota hæc ferar in nemora domo?
Patria: bonis: amicis: genitoribus abero?
Abero foro & palæstra: stadio & gymnasiis?
Miser ah miser querendum est etiã atq; etiã aĩe
Quid.n.genus figura est: ego nũquid abierim?
Ego mulier: ego adolescẽs: ego ephebus: ego puer
Ego gymnasii fui flos: ego eram decus olei:
Mihi ianuæ frequentes: mihi limina tepida:

Stadio.Cursus certamine. Gymnasiis.gymnasia scholę sunt ubi palę/stra:saltationes gesticulationesq; ac cęteri ludi gymnici exercentur: Ludos autem gymnicos in Arca/dia Lycaon primus inuenit:ut sentit Plinius. Querendum lamentandum. Etiam atq; etiam.ue/hementer plerumq;. Anime uocatiuus casus est apostrophe ad suum animum qui eum illuc addu/xit. Genus.nobilitas. Figura.pulchritudo. Quid est.quid ualet:sine patria & parentibus.

Nunquid.Cur. Abierim.ex patria discesserim. Mulier.quia uirilibus careo. Mulier.sum nunc intelligitur:sed olim fui puer ephebus adolescens: peruerso uerborum utitur ordine prę dolore nimio gymnasii fui flos.pulchritudo gymnicorum fui:continens pro contento posuit. Decus olei. decus palęstrę:ut exercent patrias oleo labente palęstras: Oratius. Psallimur & luctamur achiuis do/ctius unctis:Et ẽ cõmoratio rhetorica. Mihi ia.fre.frequẽtatę amatoribus meis & salutatoribus matutina munera ferẽtibus. Limina tep.amicoꝝ & amatoꝝ cętu exercitata & ꝑ hoc calẽtia cõtrarium posuit persius uide sis ne tibi forte limina frigescant idest claudantur & a te frequentari non possint.

Mihi floridis corollis redimita domus erat. consuetudo erat apud Antiquos: ut amatoriis ianuis & liminibus serta & corollę imponerentur Tibullus: Te meminisse decet q̃ plurima uoce peregi Supplice quũ posti florida serta darem. Ouidius. in amorũ remediis Meminit sic. effice nocturna frangat ianua rixa: Et tegat ornatas multa corona fores: Die item nuptiali hoc fieri cõsueuisse testatur iuuenalis scribens. Necte coronã postibus & densos per limina tẽde corymbos. Vbi. in qua domo mea. Esset mihi linquẽdum cubiculum orto sole. Sensus est domi meę tam delicate uiuebã q̃ nisi orto sole nunq̃ egrediebar cubiculo meo.

Mihi floridis corollis redimita domus erat:
Liquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum:
Ego ne deum ministra cybeles famula ferar?
Ego mænas: ego mei pars: ego uis sterilis ero?
Ego uiridis algida idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agã sub altis phrygiæ columinibus?
Vbi cerua syluicultrix: ubi aper nemori uagus.
Iãiam dolet quod ægi: iãianq; pœnitet.
Roseis ut hinc labellis palã sonitus abiit
Geminas deorum ad aures noua nuncia referens
Vbi iuncta iuga resoluens cybele leonibus:
Leuũq; pecoris hostem stimulans ita loquitur:
Agedum inquit eia age ferox face ut hunc furor
Fac ut huc furoris ictu reditum in nemora ferat:
Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
Age: cede terga cauda: tua uerbera patere:
Fac cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice iam quate iubam.
Ait hæc minax cybele: religatque iuga manu:
Ferus sese ipse adhortatus: rapidum incitat aĩum
Vadit: fremit: refringit uirgulta pede uago.
At ubi ultima albicantis loca littoris adiit:
Tenerumque uidit atyn prope marmora pelagi
Facit impetum: ille demens fugit ĩ nemora fera:
Ibi semper omne uitæ spacium famula fuit:
Dea magna: dea cybele: dea domina dindymi
Procul a mea tuus sit furor omnis hæra domo
Alios age incitatos: alios age rapidos.

Ferar. dicar. Mẹnas. Gallus cybeleius furibundus quales sunt bacchi mẹnades. Mei pars. ego uix mei dimidium: nam detractis uirilibus homo uix est sui corporis dimidium: & ideo sequitur uis sterilis ero quia corpus genitalibus inminutũ sterilescit.

Colam. habitabo. Loca algida. loca frigida. Idę uiridis. nemorosę: Virgilius intextusq; puer frõdosa raptus ab da. Columinibus. pro culminibus. Iam dolet quod egi. iam me pęnitet facti mei: & idem per alia uerba repetit: ex nimia doloris impatientia. Sonitus. uox sonora pueri eiulantis. Roseis labellis. scilicet pueri atynis. Ad aures deorũ. ad aures deę cylebes: quę deorũ mater πασίθεα dicitur ideo pluralem numerum pro singulari posuit. Noua nuncia. noua pueri uerba nuncianda lamẽtationesq; nunciandas. ad deę aures sonitus afferẽs. Nũcia genere neutro protulit contra laurẽtii opinionẽ. sic Lucretius: & ad calidum decurrunt nuncia sensum. Tibullus Diui uera monẽt uenturę nuncia sortis. Leonibus. a qbus cybelles currus trahitur. Hippomanis & atalantę: qui cybelles ira in leones sunt cõuersi: late apud Ouidiũ patet fabula. Leuum hostẽ. leęnã quę olim fuit deę Inimica: quum eius sacrum una cũ hyppomene incestauit leuũ autem ait idest ad leuam currus partem adiunctũ. Cede terga cauda. te in furorẽ caudę uerberibus excita. Tua uerbera patere. est exephegesis pręcedentis dicti: leo. n. uehemẽtibus caudę uerberibus in furorẽ se cõcitat. Plinius. Leonũ animi index cauda sicut & equoꝝ aures: namq; & has notas generosissimo cuiq; natura tribuit: immota ergo placido clęmens: blãdimentoq; similis quod rarũ est. crebrior. n. iracũdia eius: in principio terra uerberatur incremento terga ceu quodã incitamento flagellantur plura de leonũ ingenio legas apud plinium libro viii. Religatq; iuga manu. leones ad currũ primus Romę iunxit. M. Antonius ciuili bello leonumq; simul pugnam pluriũ romę princeps edidit. Qu. Seuola. P. filius in curuli ędilitate. centũ aũt iubatorũ primus omnium. L. Silla: qui postea dictator fuit in prętura post eũ pompeius magnus in circo quingentorũ ac in his iubatorũ trecentos quindecim: Cęsar dictator quadringentos. Ferus. quadrupedes oẽs feras aut feros appellamus ut ceruus equus & cętera eiusdẽ generis. Fremit. rugiũt leões: naso tigrides idomitę raucãt: rugiũtq; leones. Orcãt lynces: idẽ. dũ lynces orcãdo fremũt ursus ferus uncat. Dindymi. phrygię mõs ẽ q̃ didyma dñr rarissime singulari nũero legit strabo pluraliter tãtũ posuit.

Peliaco quondam prognatę uertice pinus : Poeta decantaturus thetidis et pelei nuptias : ab argonautarum nauigatione carmen elegans ingenioſe orditur. Regiarum q; nuptiarum apparatus deſcribens: in bacchi & ariadnes nuptias amoreſq; digreditur : poſtremo parcas Nuptiale carmen canentes atq; achillis fata prędicentes inducit. : De argonautarum nauigatione hoc habet hiſtoria. Iaſonem tradunt eſonis filium extitiſſe nepotem pelię theſſalorum regis Qui quũ eſſet robuſtus corepor animiq; pręter cęteros ſuę ętatis elati aliquid memoria dignum agere optans ex ſuperiorum exemplo maxime perſei aliorumq; plurium exarſit animo ad illorum opera imitanda. Itaq; communicato cum rege cõſilio pelias eius deſiderio aſſenſit : nõ ut adoleſcentis gloriam augeret : ſed ſperans potius illum in belli expeditione periturũ hãc ſuſpitionem occultam tenens pollicitus eſt ſe belli auxilia laturũ ſi expeditionem in colchos pararet ad uulgatum uelus aureum rapiendum At iaſon laudis appetens quũ certamẽ difficile nõ tamẽ penitus impoſſibile propoſitum uideret : ſed quo maius eſſet eo ſe ampliore gloria uictorem fore neceſſaria ad id bellum parauit : Primum iuxta montem pelium : Nauem ędificauit : magnitudine atq; apparatu longe maiori q; quę ad eam diem fieri cõſueuerint : Valerius autem fiacc

PELEI ET THETIDIS NVPTIAE.

Peliaco quondam prognatæ uertice pinus
Dicuntur liquidas neptuni naſſe per undas
Phaſidos ad fluctus & fines Aeetheios
Quom læti iuuenes argiuæ robora pubis
Auratam optantes colchis auertere pellem
Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere puppi
Cerula uertentes abiegnis æquora palmis .
Diua quibus retinens ĩ ſummis urbibus arces :
Ipſa leui fecit uolitantem flamine currum :
Pinea coniungens inflexæ texta carinæ :

cus in argonauticis ſcribit iaſonem a patruo pelia ſub hortatiõis ſpecie iuſſum uelleris aurei rapiendi expeditionem ſuſcipere. Pinus. arbor eſt apta nauigiis. Prognatę uertice peliaco . ortę in pelio mõte theſſalię : Nam ut ſcribit Diodorus iuxta pelium nauem ędificauit : de cuius nauis ędificatione extat Illud enianum utinam ne in nemore pelio ſecuribus cęſa cecidiſſet abiegna ad terram trabes neue inde nauis incohandę exordium cępiſſet : quę nunc nominatur argo. Phaſidos ad fluctus . phaſis fluuius eſt in colchideper quem ex mari aſcenderunt Argonautę ad Aetę regnum. Aeteios . ad fines regni Aetę Aęte colcorum regis Aęta ſolis filius uxorem habuit hecaten : quę perempto perſe patre patruo nupſit treſq; liberos genuit duas foeminas circen & Medeam marem unum : Egialeum nomine. Lecti . electi ex tota græcia. Iuuenes . numero quinquaginta fuerunt heroes. quorum principatus herculi datus eſt. q̃q̃ iaſon nauis & expeditionis auctor erat : ut ſcribunt flaccus & diodorus. Robora . uires fortitudo nam omnes fere erãt heroes. Auratam pellem . uellus aureũ ſecundũ fabulas : phrixus & helle athamantis filii ex græcia fugiẽtes ac tranſfretantes ſuper aurei uelleris ariete helle in pontũ delapſa helleſponto nomen dedit : phryxus quum in colchida peruenisſet Arietem immolauit pellem martus . templo dicauit : Sunt qui tradant Arietem fuiſſe nomine pedagogi : quo duce phyxus in colchos peruenit : plura legito apud diodorum ſiculum. Puppi cita . naui argo. quã teſte diodoro quidam putarunt dictã Argon ab eius celeritate. Nã ἄργος ſignificat uelocem flaccus tamen & idem diodorus putant denominatam ab Argo eius Architecto : cicero autem ab Argiuis argo dictam Arbitratur quoniam argiui in ea delecti pellem inauratam arietis petebant. Palmis . remis inde diminutiuum palmulę : Et eſt palma latior remi pars aquas eruens. Quibus . iuuenibus auſis talia : & eſt datiuus caſus eſt autem ordo quibus iuuenibus diua retinens arces in ſũmis urbibus fecit currum uolitantem leui flamine. Diua retinens arces . pallas arcium tutelã habet arces enim palladi ſacratę ſunt quod ideo fingitur quia de capite iouis nata eſt : ſed quia dea ẽ artiũ : & ingenii ideo hęc ficta ſunt : nihil enim eſt excelentius ingenio : quo uniuerſa reguntur . Virgilius : pallas quas cõdidit arces ipa colat pallas igit a Valerio flacco appolloniũ ſecuto fingit ex Theſpiis quędã architectũ argũ noie ſeuocaſſe ac Nauim argõ ingenioſe fabricare ipaſſe legito flaccũ libro primo. Arces . mõtiũ apices & loca ſũma tutelę urbiũ arces appellant ab arcadibus teſte ſolino. Currũ . pro naui acute dixit alludẽs ad palladiũ currũ : aut certeq; imitatiõe terreſtris currus : nauis aq̃s pcurrat. Inflexę . icuruę,

Illa rudem cursu prima imbuit Amphitritẽ. hypallage: secundum fabulas ait: hanc nauim primam maria nauigasse ut Lucanus de eadem scribens. Inde lacessitum primo mare quum rudis Argos Miscuit ignotas temerato littore gentes: Plinius libro septimo longa naue iasonem primũ nauigasse: philostratus auctor est: Mella uero asserit maria nauibus adire ac classe confligere imperitare gẽtibus & pleraq; alia esse inuenta phoenicum: cui opinioni astipulatur Tibullus his uersibus: utq; maris uastum prospectet turribus æquor Prima ratem uentis credere docta Tyrus: Plinius autem multum diuersa scribit hunc in modum: Nauem primus i grẽciam ex ẽgipto Danaus aduexit ante ratibus nauigabatur: inuentis in mari rubro inter insulas a rege Erythra. Reperiuntur q Mysios & troianos priores excogitasse in hellesponto putent quum trãsirent aduersus thracas: Sed ut Diodorus scribit pluto secundum cretenses primus nauigandi arte nuẽta classem instituit eiusq; prẽfectus est a saturno factus. Rudem. imperitã nauigationis adhuc sibi ignotę. Amphitriten. pro mari posuit fuit autem amphitrite filia Nerei & Doridos ut scribit Hesiodus. Tortellius cum seruio aliud sensit. Quę. carina nauis.

Illa rudem cursu prima imbuit amphitritem
Quæ simulac rostro uentosum proscidit æquor
Totaque remigio spũmis incanduit unda:
Emersere feri candenti e gurgite uultus
Aequoreæ monstrum nereides admirantes
Illaque atque alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas
Nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum thetidis peleus incensus fertur amore
Quom thetis humanos nõ despexit hymenæos
Quom thetidi pater ipse iugãdum pelea sensit:
O nimis optato sæclorum tempore nati

Feri uultus. aut feris similes. aut qa uariarum ferarũ imagines belluas ẽe dicuntur: ut uarro & Plinius docent: ideo quędam aquatilia ferarum nomina sortiuntur ut aselli lupi Mulli: torpedines & similia. Cãdente. spumoso. Nereides. marinę nymphę. nerei & doridos filię: sunt enim maris monstra in humanam effigiem: Gallię legatus diuo Augusto scripsit apparuisse in littore exanimes Nereides: Plinius auctor: Monstrum. monstrosam nauim prẽter naturę modum aquas tentans: nam mõstra dicũtur omnia naturę modum egredientia ut sensit festus. Oculi mortales: mortalium hominũ oculi.

Illa quę atq; alia luce. sensus: illo die atq; sequentibus mortalium oculi uiderũt marinas nymphas nudis corporibus: extantes tenus uberibus: extra maris undas. Nymphas marinas. Nerei & doridos filias numero quinquaginta ut scribit Hesiodus: item ex oceano & tethyos natę sunt nymphę circiter octo triginta: quarum omnium nomina refert Idem hesiodus. Tenus nutricũ. tenus uberibus & mãmis: quę nutriunt fętus. obseruatum est: ut tenus in singulari numero cũ ablatiuo in plurali uero magis cum genitiuo construatur: ut uirgilius & crurum tenus. Tum thetidis peleus incensus fertur amore. Tanta est poetarum licentia in abutendis uocabulis ut plura & diuersa nomina in unum plerumq; cõfundant unde effectum est: ut quod sit diuersarum personarum uni tantum attributũ ingentem lectoribus pariat errorem. ut in hoc nomie tethys cuius tamen diuersum significatũ diuersa scriptura interdũ demõstrat. Thetis igitur syllaba priore breui aspirata chironis filia peleo nupsit: & ut flaccus Apollonium secutus in primo scribit peleo Achillem peperit anteq; ad colchicam expeditionẽ cũ argonantis se conferret: Sed catullus fabulam magisq; historiam incipiens scribit peleum tum primum thetidem nouisse maris deam quum in colchiden nauigaret: qui fabulę error inde ortus est: q & thetis simillimo nomine fuit filia nerei & doridos quã uult catullus primũ nunc a Peleo adamari ceptam ac tandem in uxorem ductam: fuit item tethys syllaba secunda aspirata & cum. y. greco scripta filia cęli & telluris & oceani soror & coniunx ex quo flumina genuisse traditur ab hesiodo: q scribit thetidẽ Nerei & doridos filiam peleo nupsisse: atq; achillẽ genuisse. Humanos hymeneos. hominis matrimonium: Nam ex quinquaginta Nerei filiabus. duę mortalibus nupsisse feruntur psamathe Aeaco: thetis peleo. Pater. iuppiter aut nereus thetidis pater. Sensit. pro consensit: Nam quum a Proteo audisset ex thetide oriturum filium qui paternam maiestatem superaret nympham: Cuius ardentissimo flagrabat amore nepoti suo peleo ducendam concessit: timuit enim exemplum suum ne qnomodo ipse Saturnum patrem: Item quandoque ipsum filii regno eicerent. Vnde Statius. Magnanimum ęacidem formidatamque tonanti progeniem: & patrio uetitam succedere cęlo: scripsit: Tempore nimis optato. tempore fęlici quod omnes mortales optant.

O heroes nati.ut uirgilius Magnanimi heroes nati melioribus annis: Te aucte.te o peleu:cuius di gnitas aucta est Immortalibus thetidis nuptiis: Columen. pręsidiū totius thessalię. Tethys.cęli & telluris filia & oceani soror & cōiunx. Suam neptē.thetidem secūdā quę fuit oceani & tethyos neptis Nam oceanus & tethys genuerūt multas nymphas inter quas fuit doris: ex qua & Nereo nata est hęc secunda thetis. Neptunine.patronymicum est linguę iados:& est ordo:te ne tenuit pulcherima the/ tis neptunine.i.filia neptuni:q & pon/ tus dicitur ab hesiodo.Nuptunine igi tur patronymicū est: ut Nerine a ne/ reo Adrastine ab adrasto cōcessit ne duceres neptuni neptem filiā Nerei: q filius dicitur fuisse ponti:quē neptu num appellat poeta. Quę luces.qui dies nuptiales: Thessalia .athessalo filio hemonis:a quo hemōia nūcupa/ ta fuit teste strabōe:pharsalia a phar/ salo oppido: ęmathia ab ęmathione duce ut sēsit iustinus. Dona ferūt.hic mos ēt nostris seruatur tęporibus: ut nuptiis regiis sui populi munera cōfe/ rant uniuersi. Prese declarant.osten dunt sua gaudia ex regis nuptiis con/ cepta. Nam principū cōmodis decet omnes gaudere. Sciros.insula obie cta littori thessalico Nā ut scribit stra bo in nono frequētes cōtra magnesia thessalię littora incunbūt insulę. Cla rissima uero ē scyrus propter lycome dis cū achille affinitatē:scyros ut Tra dit Plinus a Naxo'quatuordeci milia passuū hōeri sepulchro ueneranda lō gitudinis.xxv.mil.passuū.olim phęni ce appellata. Scyros.p prolepsim p occupat:nā nondū affinitas cū peleo lycomedi regi scyrio erat pp quā scy/ rii ad has nuptias se cōferrent. Pthio tica.thessalia a phthia urbe achillis pa tria. Domos graiugenas.thessalicas a graio rege:unde grai dicti sunt:la/ rissa thessalię urbs:itē larissa & in cre ta & in peloponesso & in eubea:& in asia & in attica legito strabonē in no/ no. Humilis uinea.aut qa uitis imbe cilla ē aut certe:qa ut scribit collumel la in epyro & thessalia breuissimę sūt uites & pene p terrā errantes. Ipsius ad se.regiasq; nuptias: luxus & appara tus describitur. Gaza. psarum lin/ gua thessaurus dicitur. Puluinar. pro plūmeo lecto & geniali thalamo in quo noua nupta cubitura est cum sponso. Geniale.coniugale. Indo dente. ebore indici elephantis ad differentiam eboris mauri ci:ut iuuenalis dentibus ex illis quos mittit porta sienes. Conchylis purpura. purpura ex conchy/ lio pisce est enim conchylium ex genere concharum:de quo & purpura legito multa apud plinium li bro nono capitulo. xxxvi. Hęc uestis. pro tapete siue auleo ponitur:Nam uestis generaliter dici/ tur qua quicquid Induitur aut etiam tegitur: ut Vestis stragula: Qua lectus cubileq; tegitur.

Heroes saluete:deum genus:o bona mater:
Vos ego sæpe meo uos carmine compellabo:
Teque adeo eximiæ thetidis felicibus aucte
Thessaliæ columen peleu:quom iuppiter ipse
Ipse suos diuum genitor concessit amores:
Tene thetis tenuit pulcherima neptunine
Tene suam tethys concessit ducere neptem
Oceanusq; mari totum qui amplectitur orbem?
Quæ simul optatæ finito tempore luces
Aduenere:domum conuentu tota frequentat
Thessalia.oppletur lætanti regia cœtu:
Dona ferunt:præ se declarāt gaudia uultu:
Deseritur scyros:linquunt phthiotica tempe
Graiugenasque domos ac mœnia lariſſæa
Pharsaliam coeunt:pharsalia tecta frequentant:
Rura colit nemo:mollescunt colla iuuencis.
Non humilis curuis purgatur uinea rastris.
Non glebam prono conuellit uomere taurus:
Non falx attenuat frondatorū arboris umbram
Squalida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes quacunque opulenta recessit
Regia fulgenti splendent auro atque argento:
Candet ebur soliis: collucent pocula mensæ.
Tota domus gaudet regali splendida gaza.
Puluinar uero diuæ geniale locatur
Aedibus in mediis: indo quod dente politum
Tincta tegi roseo conchylis purpura fuco.
Hæc uestis priscis hominum uariata figuris
Heroum mira uirtutes indicat arte.

Namq; fluentisono. Digressio poetica: Ecbasis apparationis seu ornatus causa: talis habetur in tapetibus fabula depicta quemadmodū theseus in cretam profectus cum septem uirginibus & sex maribus pro tributo ānuo Minoi persoluendo parta de Minotauro uictoria Ariadnā Minois filiam suo amore captā abstulit eāq; in insula dia q̄ Naxos dicit reliqt: bacchus ab indis reuertēs ac puellā i littore insulę cōquerentē inuenies illā amplexu cōsolatus sibi uxorē cōiugauit. Dię. Naxi insulę: quę prius dia dicebat: ut Plinius strabo Diodorus scribunt Plinius lib. iiii. naxus a delo. xviiii. mil. passuū cū oppido quā strongylē: deinde diana mox dionysiada a uineaꝝ fertilitate: alii sicilią minorē aut calliopolin appelarūt patet circuitu septuagita mil. passuū dimidioq; maior est q̄; paros: scribit aūt Diodorus quū theseus i cretā nauigasset ariadne minois filia eius specie ac decore capta consiliū opāq; dedit minotauri occidēdi et labyrithi egressum edocuit: deide quū Ariadne noctu clam recedens in insulam appulit aliquādo dian: nūc uero naxon uocitatā: eo tēpore Dionysiū ferunt pulchritudine Ariadnes captū: quū a theseo uirginē abstuliſſet eam uxorē duxisse plura legito apud Diodorū libro. iiii. Tuetur. intuit' aspicit. Furores. furibundos amores. Nec dū etiam sesq; sui tum credidit esse. sensus est: quia uix a somno excitata est: quū iam theseus abiret nō adhuc credebat se ipsam esse suā hoc est ignorabat se ipsam quę nā esset adeo attonita erat. Irrita uentosę linquens promissa procellę. sic uerba nullum effectū habētia dicūtur a uentis discipari Naso irrita uētosę rapiebant cuncta procellę: & alibi & iubet ęolios irrita ferre notos: Tibullus irrita p uētos & freta sūma uehant. Minois. Ariadna filia minois: qui filius fuit asterii regis cretēsis & europes a ioue olim raptę auctor eusebius. Saxea ut effigies. ordo est: minois ut saxea effigies ęuę bacchātis prospice procul ex alga mestis ocellis. Aeuę. bacchę thyadis ab uoce bacchantium aut ab euāte Bacchi cognomine εὐοῖ εὐ Subtilem mitrā. aut pro muliebris capitis ornamento posuit: aut certe mitram dicit qua regū filię utūtur Virgilius non mitram sed coronā appellauit libro primo: & duplicem gēmis auroq; coronam. an mitram pro tiara posuit: est aūt mitra ut scribit Seruius barbaraꝝ gentiū incuruus pileus de quo pendet bucchaꝝ tegimen hoc phrygii maxime utuntur. quod hiarbas in ęneam exprobrauit Meonia mentū mitra crinēq; madentem subnixus. Strophio. strophion ut catullus plane indicat fascia est pectoralis ad puellares māmas deuinciendas: Marcellus sic strophion fascia breuis quę uirginearum papillarū errorē coercet: Hęc a Martiale fascia pectoralis lemmate appellat' cuius distichon est: fascia crescentes dñę cōpesce papillas ut sit qđ capiat nostra tegatq; manus στρόφιον aūt greci ut ait suidas accipiūt pro uolubili quodā & torque: est itē strophiō ut festus scribit insigne quoddā latine stropus qđ pro insigni ponebat' incapitibus sacerdotū: alii id coronā esse dicūt de quo plinius libro. xxi. de coronis tractās hęc scribit Tenuuioribus coronis utebant' antiq strophia appellātes: unde nata strophiola. Quin & uocabulū ipm tarde inde est cōmunicatū inter sacra tantū & bellicos honores coronis nomē suū uendicātibus. Alludebāt. cōmouebant' agitabant' Terētius in adelphis sinito hunc congrū in aqua ludere pauliſp. Vicem. fortē: oratius uicesq; superbę te maneant ipsum. Ericina. uenus ab erice Siculo monte in quo ęneas matri templum posuit: ut ait Virgilius. Ericino in uertice sedes fundabat ueneri idalię: erat item ueneris ericinę templum Romę apud portam collinam ut strabo in sexto testatur cuius etiam: Naso in fastis meminit sic Templa frequentari collinę proxima portę: Nunc decet a Siculo nomina colle tenet: Erat prę terea ueneris ericine ędes in Capitolio ab atilio fabio: ut scribit Liuius Libro Vigesimo tertio.

Nanque fluentisono prospectans littore diæ
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur:
Indomitos in corde gerens ariadna furores
Nec dum etiam sesque sui tum credidit esse
Vtpote fallaci quæ tum primum excita somno
Desertam in sola miseram se cernit harena
Immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis
Irrita uentosæ linquens promissa procellæ:
Quem procul ex alga mœstis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit euæ:
Prospicit & magnis curarū fluctuat undis:
Non flauo retinēs subtilem uertice mitram:
Non cōtecta leui uelatum pectus amictu:
Non tereti strophio lactētis uincta papillas:
Omnia quæ toto delapsa e corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant:
Sed neq; tū mitræ neq; tum fluitantis amictus
Illa uicē curans toto ex te pectore theseu
Toto animo tota pendebat perdita mente:

Externauit. exterruit exanimauit a mente alienauit: Marcellus aũt exponens hunc locum ait externauit pro cõsternauit dementẽ fecit. Spinosas. noxias molestas. Serẽs. inserens pro seminans. Illa tẽpestate ferox. ordine poetico eleganter utitur. cuius lex est historias tractandas nõ a primo exordio sed rerũ medio incipere & postmodũ tandẽ ad primum rei principiũ reuerti: hanc enim thesei & ariadnes historiã superius exorsus erat a miserrima Ariadnes destitutione: Nũc ad rei principiũ idest ad thesei historiã reuertitur. Piręi. piręus & munichia duo celeberimi athenarũ portus naualibus aptissimi fuere. Et piręus trissyllabum est secunda ꝑ ae dipthongũ gręce scribitur. πειραιὸς καὶ πειραιεὺς εως: Propertius: inde ubi piręi capient me littora portus. Cortinia. cretensia a cortina urbe cretę. Templa. pars pro toto nam principũ regũ q idem erant ẽt sacerdotes domus templũ aliquod habebant: alibi tamẽ nõ tẽpla sed tecta legitur quę rectior mihi uidetur lectio. Electos iuuenes. septem mares: & totidẽ puellę inuptę tributo Minoi singulis annis soluebantur ab atheniensibus Notissima est historia: Virgilius in foribus lętum androgeotum pendere penas cecropidę iussi, miserum septena quotannis copora natorum stat ductis sortibus urna: duos fuisse Minoas legito apud diodorum libro quarto: Nã primus parata classe maris imperio potitus est Plinius in septimo: Classe princeps depugnauit Minos. Quis. pro qbus. Augusta. sancta palladi sacrata. Ipse theseus. isocrates & plutarchus atq; eos secutus cicero theseũ Neptuni filiũ fuisse testantur qbus & Hyginius astipulat' Diodorus aũt modo tradit Theseum ex ęthra pictei filia & neptuno natum esse: modo plane subdit thesei patrem fuisse ęgeum theseaq; nutritum in Troezene penes picteum maternũ auũ Legito Amplius Diodorum. Alii uero quos Ouidius & Catullus pręsertim sequũtur Theseũ ęgei ęgeũ uero Neptunii filium fuisse scribunt: unde illud Iuuenalis: Perq; tuum pater ęgei neptune Tridentem. Pro charis Athenis. quas ipse ex duodecim uicis primus muro cinxit cecrops enim primum multitudinem in ciuitates. xii. habitandas digessit': Theseus uero postea illas duodeci in hãc unã cõgregasse ciuitatem denuo memorat' plura q uolet legat apud strabonẽ libro nono. Cecropię. athenaꝝ a cecrope q ex noie suo unã de duodecim tribũ seu ciuitatẽ nuncupauit. Supbas. nobiles aut crudeles ob impium tributũ. Cupido lumine. Tibullus si nescis oculi sunt in amores. Virgo regia. Ariadne. Costus. inter odoꝝ genera costus habet' ꝑciosa cuius sic meminit plinius libro. xii. cap. xii. Radix & foliũ indis ẽ maximo ꝑcio radix costi gustu feruens odore eximio frutice alias inutili. Quales. apta compatio pro puellari uenustate mõstrãda: mirtus arbor littoralis calidis locis gaudẽs: Ideo ueneri sacrata. de huius generibus plura supius dixi. Tu eurotę. Eurotas fluuius laconicę regionis. In corde miti. i corde puellari qđ mite hũanũq; solet esse. Aura uer. zephyrus uerno tꝑe spirãs. Flãmã. flãmeũ & igneũ amorẽ: usitatissima pro amore trãslatio. Sãctę. diuinę hũana stulticia cõsacratę. Quiq; re. col. uẽus cũ filio cupidie apđ colchos supsticiosissime colit' ut flaccus i argonauticis pleꝝq; tãgit & poeta noster supra testat' de uenere scribẽs: Quęq; ancona cnidũq; arũdinasam colis quęq; amathũta quęq; colchos idaliũ cypri Nemus de quo supius satis dictũ est.

Ah miseram assiduis quam luctibus externauit
Spinosas ericina serens in pectore curas:
Illa tempestate ferox: & tempore theseus
Egressus curuis e littoribus pyræi
Attigit iniusti regis cortinia tecta:
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeaneæ pœnas exoluere cædis:
Electos iuuenes simul & decus innuptarum:
Cecropiam solitam esse dapem dare minotauro:
Quis augusta malis quum mœnia uexarentur:
Ipse suum theseus pro charis corpus athenis
Proiicere optauit: potius q̃ talia cretam
Funera cecropiæ: nec funera portarentur:
Atq; ita naue leui nitens ac lenibus auris
Magnanimũ ad minoa uenit: sedesq; superbas:
Hunc simulac cupido cõspexit lumine uirgo
Regia quam suauis expirans costus odores
Lectulus in molli complexu matris alebat:
Quales eurotæ pergignunt flumina myrtos:
Auraue distinctos educit uerna colores.
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina: q̃ cuncto concæpit corpore flammam
Funditus atque imis exarsit tota medullis.
Heu miseræ exagitans in miti corde furores
Sancte puer curis hominum qui gaudia misces:
Quiq; regis colchos: quiq; idalium frondosum:
Qualibus incensam iactasti mente puellam

Flauo hoſpite.flauus i amãtibus color gratiſſimus hẽc ut pote uiuidior atq; calidior:& iõ ueneri gratior Ora.pmiſit exptus fidelẽ iuppiter i ganymede flauo. Timores.amor ſẽp i Timore uerſat ut apd Oui.Penolope:Res ẽ ſolliciti plena timoris amor. Sęuũ mõ.Minotauꝛ. Promittẽs.Ariadna pro theſeo:cuius amore iã cępit flagrare. Nã ue.aptiſſima ſimilitudo ad uacillãtẽ ſe titubãtẽ amãtis animũ demõſtrãdũ. Tauꝛ.taurus mõs Aſię uariis noibus pro regionũ q̃s tãgit uarietate appellatus.ut ſolinus:& Mella:atq; Pli.Scribũt. Sudãti cor.pi.pius cortex reſinã exudat Pli.ãt ſcribit Pinus fert minimũ reſinę iterdũ ex nucibus ip̃is de q̃ bus dictũ ẽ:uixq; ut aſcribatur generi Pinaſter nihil aliud eſt q̃ pinus ſylueſtris mira altitudie:& a medio ramoſa ſicut pinus i uertice copioſiorẽ dat hęc reſinã. Sęuũ.crudelẽ Minotauꝛũ. Inde.a minotauro mortuo. Regẽs ue:ut eũ Ariadna docuerat Virg. in.vi.Dędalus ipſe dolos tecti ambagesq; reſoluit:cęca regẽs filo ueſtigia: Higinius uero i tractatu de coꝛõa.Aliter Theſeũ euaſiſſe labyrinthũ ſcribit legito eũ. Fruſtraret.decipet & falleret theſeum. Labyrintheis.labyrinthos portẽtiſſimũ hũani ingenii opus quattuor fuiſſe ſcribit Pli.Prius fuit i egypto factus añ annos tria milia ſex cẽtos a peteſucho rege:ſiue tithoe hic utiq; ſũpſiſſe dędalũ exẽplar eius labyrinthi quẽ fecit in creta nõ ẽ dubiũ ſed centeſimã tãtũ portionẽ eius imitatũ :tertius fuit i lemno:quartus i Italia:quẽ fecit ſibi porſena rex hetrurię ſepulchri cã ſimul & ut externoꝛ uanitas quoq; ab Italis ſuparet. In obſcr.error qui ẽt obſeruãdo euitari nõ poſſit:Vir.hoc igenioſe imitatus iqt. Hic labor ille domus & inextricabilis error. Ego a pri.dig.car.i.a pricipali carmis mei propoſita narratione:q̃ ſic procedere a pricipio cępit:q; theſeus ad Minoem uenit:Ariadne uero eũ cõſpectum adamare cępit:ſęqtur itaq; p ordinẽ ſic ariadne igit filia genitorẽ & cõſãguineę cõplexũ ; matrẽ deniq; theſei amoribus poſtponẽs illũ ſecuuta ẽ relicta patria aut p̃ occupationẽ talis ẽ ſenſus ſed nõ opus ẽ ut ego a Pelei nuptiis digreſſus:qđ pricipale & primũ ẽ mihi carmẽ plura cõmemorẽ de ariadne:& tñ dicit uerborũ iteriectiõe plura. Cõſanguineę. phedrę q̃ filia fuit Deucaliõis Ariadnes friſ:eã.n.ut filiã amauit Ariadna.

Matris.paſiphaes q̃ ſolis & Cretę nymphę fuit filia. Quę dep:oppreſſa exanimata paſiphae. Luctu miſero natę.miſeris lachrymis pro abſenti nata fuſis. Cõiũx.theſeus:qui cõiugium perpetuum Iureiurando puellę promiſerat. Aciẽ.uiſum oculoꝛ. Cõſcẽdere.pro cõſcẽdiſſe. Tollẽtẽ.eleuãtẽ. Tegmina.tunicas:quę ẽt Suras tegũt. Mollia.tenuia. Aeſtus.fluctus ęſtuoſos.

Fluctibus in flauo ſæpe hoſpite ſuſpirantem:
Quantos illa tulit languenti corde timores:
Quanto ſæpe magis fulgore expaluit auri.
Quom ſæuum cupiens cõtra cõtẽdere mõſtrum
Aut mortẽ oppeteret theſeus aut præmia laudis.
Non ingrata tamen fruſtra munuſcula diuis
Promittens;tacito ſuſpendit uota labello:
Nam uelut in ſummo quatientem brachia tauro
Quercum :aut cornigerã ſudanti cortice pinum:
Indomitus turbo cõtorquens flamine robur
Eruit:illa procul radicibus exturbata
Prona cadit:late quæ cõminus omnia frangit:
Sic domito ſæuum proſtrauit corpore theſeus
Nequicquam uanis iactantem cornua ẽtis
Inde pedem ſoſpes multa cum laude reflexit
Errabunda regens tenui ueſtigia filo:
Ne labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti fruſtraretur inobſeruabilis error.
Sed quid ego primo digreſſus carmine plura
Cõmemorẽ:ut linquens genitoris filia uultum
Vt cõſanguineæ complexum:ut deniq; matris
Quæ miſero gnatæ fleret deperdita luctu:
Omnibus his theſei dulcem præferret amorem
Aut ut uecta ratis ſpumoſa ad littora diæ
Aut ut eam dulci deuictam lumina ſomno:
Liquerit immemori diſcedens pectore coniunx.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem:
Clariſonas imo fudiſſe e pectore uoces
Actum præruptos triſtẽ conſcendere montes:
Vnde aciem in pelagi uaſtos protenderet æſtus:
Tum tremuli ſalis aduerſas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina ſuræ:
Atque hæc extremis mœſtam dixiſſe querelis:
Frigidulos udo ſingultus ore cientem:

Siccine me patriis. omnis oratio pathetica abruptum initium habet: ut me ne incępto desistere uictā? Nec tantum tale habet initium: sed etiam omnis oratio pathetica breuibus sententiis est Crebris figurarum mutationibus uelut inter ęstus Iracundię fluctuare debet: ut hęc tota Ariadnes conquestio formata ē. Siccine. iter cęteras talis oratiōis figuras creberrie fit īterrogatio: seu percōtatio perbreuis: Has aūt oēs querelas imitatus pene ad uerbū Ouidius in epistola Ariadnes ad Theseū.

Perfide. qui fidem mihi iureiurādo a te datam frangis. Numine diuum. per quos iurasti mihi fidem. Deuota periuria. execrationibus meis ad infortunium destinata. Apisci. adipisci: Lucillius ut ego hinc fugiam quod ego te imprimis Cupere apisci intelligo. Nil metuunt iurare. Naso i arte: Iuppiter ex alto periuria ridet amātū: & iubet ęolios irrita ferre notos. Germanum. Minotaurum fratrem meū.

Dilaceranda dabor feris. hic in littore deserto relicta a feris sum deuoranda. Alitibus. quū periero ab alitibus deuoranda. Neq; tumulabor. quia nemo hic in insula adest. Iniecta terra. quod sepulturę genus habetur Virgilius: aut tu mihi terram inice: Oratius: at tu nauta uagę ne parce malignus arenę ossibus & Capiti ihumato particulam dare. Quod mare. aut dicit hoc quia Theseus Neptuni filius dictus est: aut certe ut Scribit Gellius poetę ferocissimos & imanes & alienos ab humanitate tanq̄ e mari genitos Neptuni filios dixerunt: ut cyclopa cerciona lestrigones. Quę syrtis quę scylla uorax quę uasta carybdis. hic Virgi. pene aduerbum. Quid syrtes aut scylla mihi qd uasta carybdis profuit? Homerus in. xvi. οὐ ἄρα σοί γε ἦν ἱππότα πηλεύς οὔδεσφέτις μήτηρ γλαύκη δὲ σε τέκε φάλασσα πέτρα τε τηλιβάτη ὅτι τοῖ νόος ἐστὶν ἀποίνῃσι. Quę leęna. ut Virgilius duris genuit te cautibus horrens caucasus hyrcanęq; admorunt ubera tigres. Ouidius: te lapis & montes innataq̄ rupibus altis robora te sęuę progenuere ferę: aut mare quale uides. Sęua fors. Crudelis fortuna.

Prisci parentis. ueteris ęgei. Inuidit. inuidendo abstulit aut uetuit: Vt Liber pampineas inuidit collibus umbras. Nostris questibus inuidit auras. meis querelis negauit auras ne ad hominum aures deferrentur.

Siccine me patriis abductā perfide ab oris
Perfide deserto liquisti in littore theseu?
Siccine discedens neglecto numine diuum
Immemor ah deuota domum periuria portas?
Nullane res potuit crudelis flectere mentis
Consilium: tibi nulla fuit clementia præsto?
Immite ut nostri uellet miserescere pectus:
At non hæc qundam blanda promissa dedisti
Voce mihi: non hoc miseram sperare iubebas:
Sed connubia læta: sed optatos hymenæos:
Quæ cuncta aerii discerpunt irrita uenti:
Tum iam nulla uiro iuranti fœmina credat:
Nulla uiri speret sermones esse fideles:
Qui dū aliquid cupiens animus prægestit apisci
Nil metuunt iurare: nihil promittere parcunt.
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est:
Dicta nihil metuere: nihil periuria curant.
Certe ego te in medio uersantem turbine læti
Eripui & potius germanum amittere creui:
Quā tibi fallaci supremo in tempore deessem.
Pro quo dilaceranda feris dabor: alitibusque
Præda: neque iniecta tumulabor mortua terra.
Quæ nam te genuit sola sub rupe leæna?
Quod mare cōceptū spumātibus expuit undis:
Quæ syrtis q̄ scylla uorax quæ uasta charybdis:
Talia qui reddis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra:
Sæuaque abhorrebas prisci præcepta parentis:
Attamen in uestras potuisti ducere sedes:
Quæ tibi iucundo famularer serua labore:
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis:
Purpureaue tuum consternens ueste cubile:
Sed quid ego ignaris nequicquā cōquerar auris
Extenuata malo? quæ nullis sensibus auctæ:
Nec missas audire queunt: nec reddere uoces:
Ille autem prope iam mediis uersatur in undis:
Nec quisquam apparet uacua mortalis in alga:
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questibus auras.

Iuppiter omnipotens. hos uersus Maro diligenter ęmulatus est: & ad uerbum pene transtulit: foelix heu nimium fęlix si littora tantum nunq; dardanię tetigissent nostra carinę. Cnosia. Cretęsia: Cnossos cretę urbs a Curetibus corybantibusq; Condita: ut scribit Eusebius. Cecropię. athenienses. Indomito: qui ante Thesei aduentum indomitus fuerat. Stipendia. ad historię ueritatem rettulit: Nam quatuordecim athenienses nobilitatis liberi Minotauro in stipendium singulis annis dabantur: philochorus teste Eusebio scribit Taurum Minois magistrũ fuisse inhumanum atq; crudelem: & quia Minos super mortem Androgei agõem statuerat p̃mii nomine pueros atticos largiẽs: & ille in agone fortissimus uniuersos superabat: tandem factum est: ut a Theseo i palestra superaret. Religasset. soluisset cretã uersus. Crudelia. crudelitates. Dulci. blãda. Cõsilium. s. euadendi labyrinthi: Nam ut Diodorus scribit Ariadna Thesei specie ac pulchritudine capta: & consilii operamq; dedit minotauri occidẽdi: & labyrinthi egressum edocuit. Nã quo me referam. alia conquestio miseranda a loco desolatissimo. Idmeneos ne petam montes. sunt qui exponant montes idmeneos ideśt cretenses ab idomeneo rege cretensi sed inepta quidem est expositio cum q̃ talis syncopa incognita est in propriis & priorum nominum deriuatis: tum uero q̃ post Ariadnen per multos ãnos fuit idomeneus. Ego autem puto locũ esse uetustate deprauatum. Non esset absurdum si legeretur ideos ne petã mõtes ab ida cretenśi. An patris auxiliũ. a causa quia cogit̃ nihil ex patre sperare. Languescẽt lu. morte. bono usus ẽ ordine: Nã ut tãgit Pli. oculi lucis usu uitã distingunt a morte primũ ergo mortis signũ in oculis ẽ deide reliquoꝝ sensuũ amissio sequit̃. Mulctã. suppliciũ pęnã & est uocabulum oscũ. Nullo littus sola insu. te. iterũ a loco misericordiã cõmouet: Quare facta uirũ mulctãtes uindice pęna Eumenides. iracũdia & muliebris imprecatio: obseruatũ aũt est in oratiõe pathetica indignationẽ cõmouẽte: ut ad extremum orationis finem maledicta ira indignationem euomente diffundantur. Deę. Eumenides furię o dirę aspirate meis uotis. Inuito numine contraria dicere uidetur: q̃ annuerit: & inuitus fecerit: quod dei non est: Sed ãnuit Iuppiter iustę ultiõis ipprecationibus: iuitus autẽ fecit motus Thesei & ęgei misericordia: & q̃ diuinitas promptior ad pietatem q̃ ad ultionem esse consueuit: Sed Ariadnę proditę honeste negare non potuit iustę ultionis uotum. Quo. numine.

Iuppiter omnipotens utinam nec tẽpore primo
Cnosia cecropiæ tetigissent littora puppes:
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in cretam religasset nauita funem:
Nec malus hic celans dulci crudelia forma
Consilium nostris quæsisset sedibus hospes:
Nam quo me referam? quali spe perdita nitor?
Idmeneos ne petam mõtes? a gurgite lato
Discernẽs pontũ truculentũ ubi diuidit æquor?
An patris auxiliũ sperem quẽ ne ipsa reliqui
Respersum iuuenem fraterna cæde secutam?
Cõiugis an fido consoler memet amore?
Quiue fugit lẽtos incuruans gurgite remos:
Præterea nullo littus sola insula tecto:
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis:
Nulla fugæ ratio: nulla spes: omnia muta:
Omnia sunt deserta: ostẽtant omnia lœtum:
Non tamen ante mihi languescẽt lumina morte
Nec prius a fesso secedent corpore sensus
Quã iustam a diuis exposcam prodita mulctam
Cælestumque fidem postrema comprecer hora
Quare facta uirum mulctantes uindice pœna
Eumenides: quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras:
Huc huc aduentate: meas audite querelas
Quas ego nũc misera: extremis pferre medullis
Cogor inops ardens: amenti cæca furore:
Quæ quoniam uere nascuntur pectore abimo:
Vos nolite pati nostrum uanescere luctum.
Sed quali solam theseus me mente reliquit
Tali mente deæ funestet seque suosque.
Has postq̃ mœsto profudit pectore uoces
Supplicium sæuis exposcens anxia factis:
Annuit inuito cælestum numine rector:
Quo tunc & tellus: atq; horrida contremuerunt:

Tunc tellus atq; horrida cõtremuerũt equora. hęc ẽ dei maiestas & infinita potestas Quã & Apollo Mulesius de Iudeoꝝ numine cõsultus sic expressit ἦλε θεὸν γασιλῆα καὶ βεννὴν Τήρα πρὸ πάντων ὃν τρέμεται γαῖα καὶ οὐρανὸς ἦλε θάλασσα Ταρτάρεοί τε μύχοι καὶ δαίμονες ἀποφρίτουçι. Et Ora. reges in ipsos imperiũ ẽ Iouis clari giganteo triũpho cũcta supcilio mouẽtis: sic Virg. Annuit & Totũ nutu tremefecit olympũ. Mũdus. cęlũ. Nã pli. ait Mundum & hoc quod noie alio cęlũ appellari libuit. Cõcussitq; micantia sydera. Sic Homerus. μέγαν δὲλέλιξαν ὄλυμπον. Signa. uela cãdida in signũ salutis conseruatę. Dulcia pa. quę procul uisa iucunditatẽ ęgeo parẽti Thesei dedissent. Calligine. obliuiõe quę ẽ mentis tenebrosa calligo. Diuę. palladis. Vnde appellatę sunt athenę ἀπὸ τῆς ἀθηνῆς. i. a pallade ut Naso cõfirmat scribẽs dictas a pallade terras. Redite. restituite mihi in extrema senecta Nam ut scribit Diodorus: Theseus ut Herculis gesta imitaret: mare igressus adiecit aium ad ea certamina: quę laudẽ & gloriã sibi essent allatura: E primũ Corinetũ deinde schinõ scyronẽ Certiona procusten pnicioſos hoies subſtulit qbus rebus gestis Athenas in patris regnũ puenit: ut & Catul. nunc Tangit dicẽs reddite i extrema nuper mihi fine senectę hęc oia. Legas apud Ouidiũ. li. vii. Metamorphoseos: postaũt athenaꝝ ingressum Minotauri expeditionem susceperit. De Thesei gestis plura legito apud Diodoꝝ & plutar, chũ. Virtus feruida. fortitudinis diffinitio. Cui. mihi. Lãguida lu. oculi seniles lã annis languẽtes. Canitiẽ terra atq; infuso puluere sędans. hoc i sũmis doloribus atq; supremis calamitatibus factitabãt Antiq: ut Homerus de Achille patrocli necem lugentę demõstrat: & Vir. de latio atq; allete pallãtis nutricio scribit: sic ęgeus filiũ incertũ Minotauri periculũ mittens męroré suũ capitis sędatiõe testat. Dicet. demõstret Nã & Indico indicis dicitur: sed principiũ est indicere. i. dicẽdo mandare et denunciare. Ferrugine hibera. ferrugo ut scribit seruius est purpura nigrior hispana: ut Virgilius Et ferrugine clarus hibera. Et Tum Caput obscura nitidũ ferrugine texit: Itẽ idem alibi scribit ferrugo coloris genus est: q uicinus ẽ purpurę sũbnigrę: & hibera: nõ hispana: sed põtica hec seruius cuius expositionẽ miror quũ hibe ram modo hispanam exponat modo neget hispanã esse. Marcellus autem tradit ferrugineum coloré ferro similem esse uolunt: ueꝝ ferrugineus ceruleus est Vir. & ferrugineos hyacinthos. Coccũ item ut asserit duobus in locis plinius gramen seu granũ rubẽs est galatię oppidi hispani eius usus est in conchilii colore: ferrugo igitur hibera ut oppinor coccineus conchylio minus Color est: hic autem Catullus ferrugineum non coccineum: sed subnigrum Ceruleo admistum intellexit: ut Virgilius: & ferrugineas subuectat corpora Cymba: Et Tum caput obscura nitidum ferrugine texit. Quod tibi si sancti concesserit incola ithyni. ithynon templũ mineruę poliadis athenis uetustum in saxo surgit in quo lucis in extinctę lychnus est: & uirginũ domus ab ithyno conditore ithynon appellata: & a Plinio uerbo greco parthenonia dicta in qua ẽ palladiũ siue Mineruę ex ebore Phydię opus pfectũ: Est pręterea ithon mons thessalię palladis tẽplo celeberrimus uñ ithonia pallas dicit festo & strabone authoribus & apd pausaniam elegans extat epigramma quo a pyrrho celtaꝝ spolia palladi ithonię dicata fuisse ostẽdit.

Aequora concussitque micantia sydera mundus.
Ipse autem cæca mentis caligine theseus
Conscius oblito dimisit pectore cuncta:
Quæ mandata prius constanti mente tenebat
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti
Sospitem & ereptum se ostendit uisere portum.
Nanque ferunt olim classi cum mœnia diuæ
Linquẽtẽ gnatum uentis cum crederet ægeus
Talia cõplexus iuueni mandata dedisse:
Gnate mihi lõga iucundior unice uita:
Gnate ego quẽ in dubios cogor dimittere casus:
Reddite in extrema nuper mihi fine senectæ:
Quãdoqdẽ fortuna mea: ac tua feruida uirtus
Eripit inuito mihi te: cui languida nondum
Lumina sunt gnati chara saturata figura:
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam:
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ:
Sed primum multas expromã mente querelas
Canitiẽ terra: atq; infuso puluere fœdans:
Inde infecta uago suspendam lintea malo:
Nostros ut luctus nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicet ferrugine ibera.

Incola.habitatrix. Sancti Ithyni.sacratę parthenonię ab ithyno cōditę. Deprauata est apud stra/bonis interpretē dictio ictinus pro ithynus. Annuit.cōcedit. Quę nostrū genus.Nā athenaꝝ tute la Minerua ē. Tauri.Minotauri. Funestā uestē.nigra uela:qbus Antenna & malus uestiunt. Nostros Colles.E montibus Atticis maxime hi sūt nobiles hymetus Brilessus lycabetus:parnes:& cory lalus. Lumina.oculi tui. Niuei mōtis.pro Niuosi. Vt.sicut:uel qñ.prospectū ad prospiciēdū. Minoidi.Ariadnę. Quę.ariadna. Aspectās.procul aspiciēs.thesea ad se accipiēdā reuertētē. Pater iachus.liber pater bacchus. Nā quum Theseus in Dia permanēs ꝑ somnum Dionysū sibi nisi ariadnam dimisisset minitātem timore ꝑculsus muliere dimissa ex insula discessit Dionysus noctu sumptā ariadnā in mōtē tulit:q appellat Drios:& hic primū euanuit ut deus. Tūc quoq; Ariadne nō amplius uisa ē. Cū thyaso. Thyasus bacchica saltatio dicitur. Satyroꝝ.satyri panes:silenus fauni Syluani dii Agrestes. bacchi comites sunt ultra theon meridionalē mōtē panas & satyros aialia incolere Mella nō fabulosū eē scribit.

Quod tibi si sancti concesserit incola ithyni
Quæ nostrum genus ac sedes defendere sueta
Annuit ut tauri respergas sanguine dextram:
Tum uero facito ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata:nec ulla oblitteret ætas
Vt simulac nostros inuisent lumina colles:
Funestam antennæ deponant undique uestem
Candidaqne intorti sustollant uela rudentes:
Quam primum cernens ut læta gaudia mente
Agnoscam cum te reducem ætas prospera sistet:
Hæc mandata prius constanti mente tenentem
Thesea ceu pulsæ uentorum flamine nubes:
Aerium niuei montis liquere cacumen:
At pater ut summa prospectum ex arce petebat:
Anxia in assiduos contollens lumina fletus:
Cum primum inflati conspexit lintea ueli
Præcipitem sese scopulorum e uertice iecit:
Amissum credens immiti thesea fato:
Sic funesta domus ingressus tecta paterna
Morte ferox theseus:qualem minoidi luctum
Obtulerat mente īmemori talem ipse recæpit:
Quæ tamen aspectans accedentē mœsta carina:
Multiplices animo uoluebat saucia curas:
At pater ex alia florens uolitabat iachus:
Cum thyaso satyrorum:& nisygenis sileneis:
Te quærens ariadna:tuoque incensus amore
Quātū alacres passim lymphata mente furebāt
Eu oe bacchantes eu oe capita inflectentes
Harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos:
Pars e diuulso iactabant membra iuuenco:
Pars sese tortis serpentibus incingebant:
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis:

Sileneis.silenus nutritor siue pedagogus bacchi fuit:de quo Ora.An custos famulusq; dei silenus alūni:ide sileneus a Cat.formatū nomē. Nisigne nas autē appellauit Nisę urbis indicę baccho sacratę icolas sileneos qa bacchi et sileni sūt comites. Oe.Monosyllabū ē.sic apud Iuuenalē legēdū ē: Satur est quū dicit Ora.eu oe.īperitiores aūt legūt ohe bissyllabū Interiecta aspiratiōe.Sed Oratii uerba a Iuuēale repetita falsam eē lectionē demōstrāt q̄ sunt hęc.Eu oe recēti mens trepidat metu plenoq; bacchi pectore turbidū Lętat eu oe parce Liber parce graui metuende thyrso. Eu oe.utraq; dictio gręca ē & aspira.iōe caret scribit .n.εὐ οἱ Tecta cus.thyr.tota Catul. lectio doctę Vetustatis plena ē:pēdet .n.ex historia quū tecta cuspide dicat Nā ut ut docet Macro. Thyrsus ē hasta seu telū latēs:Cuius mucro ē hederis iuolutus:ac cōtectus:bacchus nāq; thyrso & Ceruuloꝝ pellibus istructus thyasos exercet ut euripides his docet uersibus. Διόνυσος θύρσοις καὶ νέθρων δοραῖς κατάπτος ἐν πεύκαισι πάρνασσον κατα πηλᾶ χορεύων

Pars e diuulso iactabāt mēbra iuuē. Nā bacchanalis cętus per montes saltusq; discurrēs uitulos aut iuuēcos uel forte oblatos uel studiose compertos frustulatim discerpebat ac circunferens terribiliter ostētabat:sic persius ex Neroniano carmie:de Mę nadibus inquit Et Raptū uitulo caput ablatura superbo Bassaris. Orgia.bacchi sacra sunt apud latinos:q̄q̄ apud gręcos quęcūq; sacra deoꝝ τὰ ὄργια dñr ὀργιάζω sacrifico & festa duco sigāt. Obscura.nocturna. Cauis cistis.tympanoꝝ descriptio:aut certe cistis.i.uānis:siue cribris mysticis:qbus antiqui utebātur:In mysticis bacchi piaculis:hāc Cistā mysticā iachi uānū dixit Virgilius in georgicis.

Orgia quę fruſtra cupiũt audire profani. Nã his ſacris nulli niſi hiſdẽ iniciato intereſſe licebat: pro/fanos aũt his orgus ſe imiſcẽtes aut fugabãt aut diſcerpebãt: hęc nefandiſſima bacchanalia ſacra no/cturna primũ romę cognita ſupplicijſq; coercita atq; a Valerio Flacco & portio catone cenſoribus prohibita ac tãdẽ ſublata ſũt: ut pleniſſime ſcribit Liuius. lib. ix. quartę decadis. Plãgebãt. pcutiebãt.

Cornua. quoꝝ cãtu bacchanalia celebrant: unde pſius ex Neronis uerſibus recitat: Torua Mamilo/neis iplerũt cornua bombis: q̃q̃; hic apud perſium uerſus aliter a porphyriõe legit bombos pro ſoni tu ſtrepẽti poſuit: ut & apud pſiũ: ſed proprie bõbus a grẽcis dicitur culicis & apis ſonitus. Tibia bar ba. aut ad ritus barbaricos facta aut certe a barbaris iuẽta: Nã ut docet pli nius obliquã tibiã iuenit Midas i phry gia: geminas tibias Marſia: i eadẽ gen te lydios modulos Amphion. Tali/bus ampli. ue. deco. fi. perita digreſſio nis cõcluſio: quę ad eadẽ uerba a qui qus incepit reuertit in fine et i pricipio huius fabuloſę digreſſiõis inqt hęc ue ſtis priſcis hoium uariata figuris. Am plifice. magnifice: aduerbiũ ẽ: Pului nar. lectũ plũmeum ut ſupra puluinar uero diuę gemale locat. Decedere: pro cedere de abũdat. Sãctis diuis. aut peleo & thetidi aũt certe diis: qui ad nuptias celebrãdas ſe cõtulerãt ceſ ſerũt abierũtq; poſt oium apparatuũ ꝺtẽplationẽ. Quę. q̃s picturas ſpectã do. Expleta. ſatiata eſt iuuẽtus theſ ſala. Diuis. q paulopoſt uenientes reci piẽtur peneus: Doris prometheus: iup piter: luno. Horrificãs. horridum fa ciẽs. Sub lumia. circa primũ ſolis or tũ. Vagi. nũq̃; eundẽ toto anno cir/culũ ſeruãtis: nã ſingulis diebus ſingu los gyros conficit: ſiue qđ ueriſimilius ẽ: ut Aſtrologi tradũt ſol a primo pũ/cto cãcri uſq; ad primũ capricorni pũ ctũ firmamẽti raptu centũ octoginta duos parallellos circulos deſignat: q nũerus duos dies ad ſingulũ parallel/lũ cõſumi demonſtrat: uagũ igit ſolẽ dixit per tot parallellos annuo Curſu tranſeũtẽ. Quę pulſę. undę. ſ. Ca chini. pro marino murmure poſunt.

Purpurea. rubicunda luce aurorę. Nã & ab homero, ῥοδοδάκτυλος ἠὼς dicta eſt. Nantes. affluẽtes dila bantes. Veſtibuli tecta. ideſt ueſtibu lum regiorum tectorũ ut ſit hypallage: eſt autẽ ueſtibulũ prima ianuę pars exterior Camerato forni/ce ianuam tegens a ueſta dea dictũ ut ſeruius: & Oui. ſcribũt: Macrobius aũt: & gellius alias afferunt huius uerbi deriuatiões. A ſe quiſq; uago paſſim pede diſcedebãt. ordo ẽ q ſq; pede paſſim uago di ſcedebãt a ſe. i. unus ab altero diſcedebat pedibus errãtibus: & paſſim uagãtibus. Abitũ. diſceſſum.

Pelii. pelion mons ẽ theſſalię in Cuius antris uerſatus ẽ chiron Centaurus achillis maternus auus & ꝓceptor: Saturni: & philires filius. Fęcũda aura tepidi fauo. paucis uerbis fauonii deriuationẽ: & na/turalẽ uim tetigit: nã fauonius q & Zephyrus dicitur tepidus ẽ: dictus a fouendo: qa fęcũdus eſt: & fo uet Cuncta In terris naſcentia: unde Lucretius auram genitabilem appellauit Scribens: Et reſerata ui/get genitabilis aura fauonii. Plexos. Complicatos. Quis. pro quibus. Permulſa. delinita mollefacta ſuauitatibus. Riſit. reſplenduit: Complacuit tranſlatio ab hoie ad locũ: Nam Qui ridet facie reſplẽdet: et conſequẽter placet: cõtra triſtis facies nubila & tenebroſa ẽ: iõ diſplicet aſpiciẽtibus.

Orgia quæ fruſtra cupiunt audire prophani
Plangebant alii proceris tympana palmis,
Aut tereti tenuis tinnitus ære ciebant:
Multi rauciſonos efflabant cornua bombos
Barbaraque horribili ſtridebat tibia cantu:
Talibus amplifice ueſtis decorata figuris
Puluinar complexa ſuo uelabat amictu:
Quæ poſtquam cupide ſpectãdo theſſala pubes
Expleta eſt: ſanctis cœpit decedere diuis:
Hic qualis flatu placidum mare matutino:
Horrificans zephyrus prodiuas incitat undas
Aurora exoriente uagi ſub lumina ſolis
Quæ tarde primum clæmenti flamine pulſæ
Procedunt leuiterque ſonant plangore cachinni
Poſt uento creſcente magis increbreſcunt
Purpureaque procul nantes a luce refulgent:
Sic tum ueſtibuli linquentes regia tecta
Aſſe quiſque uago paſſim pede diſcedebant:
Quorum poſt abitum princeps e uertice peli
Aduenit chiron portans ſilueſtria dona:
Nã quodcũq; ferunt cãpi quos theſſala magnis
Mõtibus ora creat: quos propter fluminis undas
Aura pãrit flores tepidi fæconda fauoni:
Hos in diſtinctis plexos tulit ipſe cotollis
Quis permulſa domus iucundo riſit odore.

Peneos. fluuius theſſalię añ cũctos claritate ortus ex pindo mõte iuxta gõphos iterq; oſſam & olympum memoroſa cõualle defluẽs qngẽtis ſtadiis dimidio eius ſpacio nauigabilis acceptiſq; theſalię amnibus p tẽpe ad erũpendũ progredit: hęc ex plinio atq; ſtrabone. Peneos. nominatiuus grẹcus & eſt zeugma: nam ab inferiori ſubaudit linquẽs ut ſit ordo peneos linquẽs uiridãtia tẽpe adeſt: peneũ aũt fluuiũ a peneo oceani & tethyos denominatũ fuiſſe ſcribit Diodorus ſiculus. Linquẽs tẽpe. Nam ut ſcribit Plinius in penei fluminis curſu tẽpe uocant qnq; miliũ paſſuum longitudie & ferme ſex latitudine ultra uiſum hominis attollentibus ſe dextra leuaq; leniter cõuexis iugis i tus ſua luce uiridãte allabitur peneus uiridis calculo: amẽnus circa ripas gramine: canorus auiũ concẽtu. Doris. ſubaudit adeſt a ſupiore: doris ãt maris dea oceani ſenis & tethyos filia Nereiq; uxor fuit: ut canit heſiodus legitur & chloris dea florũ quę lectio ſi probetur Mnioſiũ nõ habebit expoſitionẽ: itaq; arbitror has duas dictiones corruptas ac de iis ualde quẽrẽdũ

Confeſtim peneos adeſt uiridantia tempe:
Tempe quæ ſyluæ cingunt ſuper impedientes:
Mnioſion linquens chloris celebranda choreis
Nonacriis: nanque ille tulit radicitus altas
Fagos: ac recto proceras ſtipite laurus
Non ſine nutanti platano: lentaque ſorore
Flãmati phaethontis & aerea cupreſſu:
Hæc circum ſedes late contexa locauit:
Veſtibulum ut molli uelatum fronde uireret:
Poſt hunc conſequitur ſollerti corde prometheus
Extenuata gerens ueteris ueſtigia pœnæ
Quam quondã ſilici reſtrictus membra catena
Perſoluit pendẽs e uerticibus præruptis:

Mnioſion. Nereũ. i. mare Mnioſius aũt dicit quaſi algę deus Nã ὁ μνιὸς alga & σιὸς deus dicit ligua dorica: Sunt q legant minoſiũ. i. mare cretenſe a minoe rege: ſed lectio talis & expoſitio pquam ridicula eſt: nec uero ſecunda ſyllaba quę in Minoe longa eſt talẽ interpretationẽ probat. Nonacriis. arcadicis a nonaeri arcadico mõte: a quo arcadię pars nonacria dicta eſt: ſunt qui nonacriam totam arcadiam dici putent montis nonacrios meminit plinius. Celebrando choreis nonacriis. cur dorida choreis nonacriis celebrãdã dixerit Cat. alii uiderit. Ille. peneus. Platano. platanus arbor trãſmarina umbraz deliciis atq; cõuiuiis ęſtiuis familiariſſima: & umbrę gratia tãtũ ex alieno petita orbe de qua plura legito: ſi lubet apd pli. li. xii. Léta ſorore phaethõ. ſol ex rhode aſopi filia: ut pherecides & euſtachius ſenſerũt: aut ut ouidius & alii noſtri ſcribũt ex climene genuit phaetotẽ Aeglen lãpeciam & phetuſam: phaethonte aũt in eridanũ lapſo atq; extincto ſorores eius prędictę fratris fatũ in padi ripis lugentes in arbores populos cõuerſę ſunt. ut Ouidius in metamorphoſi eleganter expli/cuit: Virgilius in decimo tetigit: Náq; ferũt luctu cygnũ phaetontis amati populeas inter frondes umbramq; ſoroz dum canit: ſilenus tñ apud Virgilium in bucolicis canit Tum phaetontiades muſco circũdat amarę corticis atq; alte proceras erigit alnos: & notandũ q; phaeton trium ſyllabaz eſt nec ullã habet diphthongũ Quum apud grecos ſcribat φάέθων ut homerus ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρχεται ἀκνήνεσσιν Varro tamen teſte fabio p ſyneſin protulit inuſitatiſſimã in talibus litteris. Flãmati: participiũ ſine uerbi ſubſtantia: ut Virgilius talia flãmato ſecũ dea corde uolutans. Aeria. alta Cupreſſu. Ouidius ſcribit cypariſſon puerũ ab apolline amatum: & in arborẽ ſui nominis mutatũ: Seruius. aũt i georgicoz primo ex uirgilii uerbis cõiectura fortaſſe ducẽs cypariſſo a ſyluão adamatũ & in arborem mutatũ fuiſſe tradit. Hęc. has arbores. Veſtibulũ ianuę regię pelei. Prometheus. prometheus climenes & iapeti filius atlãtis menoetii epimetheiq; frater quum iouem ſacrificiorum oſſeorum fraudibus decepiſſet ignemq; ab ętherea ſede furto ſubductum mortalibus reddidiſſet iouis imperio ferrea catena in caucaſo monte ſcythię inteſtina eius aquila aſſidue corrodente alligatus ad trigeſimum annum fuit ut Aechylus ſenſit Quũ aũt iuppiter ut ſupius dictũ eſt thetidis cõnubiũ pulchritudine ductus peteret: illo tempore parcę cecinerunt fataq; pfici natura rerum uoluit: quicũq; thetidis eſſet maritus eius filiũ paterna uirtute fore clariorẽ: qđ ſollerti prudẽtia intelligens prometheus non uolũtate: ſed neceſſitate uigilãs auditũ ioui nũciauit: iuppiter aũt huiuſmodi fatũ ueritus thetidiſq; cõnubiũ deuitans prometheo merita pro beneficio rettulit gratiã: eumq; uinculis liberauit: ac thetidis & pelei nuptus intereſſe iuſſit: ſed nõ remiſit ſuppliciũ qđ illi iurauerat Nam memorię ſempiternç gratia ex utraq; re ideſt ex lapide & ferro promethea ſibi digitũ uincere uiſſit qua poſtmodũ cõſuetudine homines uſi quo ſatiſfacere prometheo uiderẽtur ãnulos lapide ferroq; cõtuſos habere cęperunt. Veſtigia. ſigna. Extenuata. Pene deleta & euaneſcentia Sanatione poſt aliquot ſolutionis annos: aut ueſtigia extenuata ideſt pedes attenuatos Compedum corroſione. Veteris poenę. Veteris ſupplicii: ad quod iouis ad ęternum fore iurantis iuſſu fuerat alligatus.

Pater diuū.iuppiter. Cōiuge.iunone. Natis.filiabus:quod tamen non placet nā potius dixisset natabus sed cum natis.i.filiis uulcano & mercurio:cū quibus & uenus intelligit apolline atq; pallade relictis. Vnigenā.mineruam ex iouis cerebro unigenitā:sola eni ex iouis cerebro nata dicitur. Pallada cultricem ithyni.nam ut supra dictum fuit pallas est incola sancti ithyni qđ mineruę uirginibus domiciliū est in arce athenienſi periclis opa pfectū. Nam tecū pariter soror aspnata est. Apollo eni & pallas aspnati sunt his nuptiis interesse: eschylus aūt contraria sensit scribens apollinē thetidis & pelei nuptiis epithalamiō cecinisse:ac uaticinatū futurā foelicitatem qđ thetis apud eschylū multis uerbis cōqueri. Qui.dii supius noiati: Infirmo instabili nutāti ad fatoꝝ confirmatione aut gestus cātātiū expressit. Veridicos cāt.uera & fixa fata:cātus aūt uaticinia a cano qđ interdū est diuino ut ipa canas oro et capiti cane talia demens dardanio. Vestis candida. hic est habitus parcaꝝ fęlicia statuētiū fata:alii legunt questus:ego uero sentio legendum esse uestis candida. Ora. limbo uestis extremitate:Quę instita ét dicit. Residebant.repositę erant alias residere é cessare & otiosum esse unde resides dicunt: iterdum uero significat qescere hor.iiii.odaꝝ bellū resedit protinus. Rite.de consuetudine sua. Eternū laborē.fatū ęternū & immutabile. Colum.antiq teste priscian indifferēter protulerūt hic & hęc colus unde catullus amictū participium masculino genere apposuit.

Deducens.deducere propriū est mulieris filum agētis ut sensit seruius exponens illud uirgilianū deductū dicere carmen. Libratū. suspensum aut immissum martialis q̄ certa fuit libra to dextera tęlo. Turbine.impetu aut uolutiōe. Atq; ita decerpēs equabat semp opus dens. Nentū mulierū morē eleganter exp̄sit. Morsa.hoc morsum declinauit. Lanę candentis.cādidę pro fęlicibus fatis deducēdis. Calathisci. hic calathus eius diminutiū calathiscus forma gręca: ut syrus syriscus. Virgati. uirgis cōtexti. Diuino.uaticinante diuināte: ut oratius diuina mota anus urna.

Perfidię.falsitatis mendacii. O decus eximium. Hoc est parcarum epithalamion canentium uaticinium super thetidis & pelei nuptiis factum:quo achillem fortissimum ex illis oriturum ac plurimas de troianis strages daturum esse canūt thetidis autemi & peleos epithalamion cecinit apollo & pene omnia quę hic a parcis dicuntur prędixit:ut scribit Claudianus. Nato.propter filium achillem claros honores adempturę. Columen. presidium: aut tutelam & est ordo o peleu clarissime nato decus eximium augens ęmathię columen accipe idest intellige. Aemathię. Macedonia ut iustinus scribit ante a nomine ęmathionis regis cuius prima uirtutis experimenta in illis locis extant ęmathia Cognominata est prius ęmathiam fuisse dictam testatur Plinius:Lucanus autem ęmathiā macedoniā thessaliam & pharsaliam pro eadem prouintia indistincte posuit: Quum apud Plinium: strabonem atq; alios multos geographos thessalia sit ab ęmathia diuersa: Catullus item ęmathia pro thessalia Dixit

Inde pater diuum sancta cū coniuge natisq;
Aduenit cælo te solum phœbe relinquens:
Vnigęamq; simul cultricem montis ithyni
Pallada:nam tecum pariter soror aspernata est:
Nec thetidis tædas uoluit celebrare iugalis:
Qui postq̄ niueis flexerunt sedibus artus:
Largæ multiplici constructæ sunt dape mensæ:
Quum interea infirmo quatientes corpora motu
Veridicos parcæ cœperunt edere cantus:
Iis corpus tremulum cōplectens undiq; uestis
Candida purpureis ramis intinxerat ora.
At roseo niueæ residebant uertice uitæ:
Aeternūq; manus carpebant rite laborem:
Leua colum molli lana retinebat amictum:
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digytis tum prono in pollice torquens
Libratum tereti uersabat turbine fusum:
Atq; ita decerpens æquabat semper opus dens:
Laneaq; aridulis hærebant morsa labellis:
Quæ prius in leni fuerant extantia filo:
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera uirgati custodibant calathisci:
Hæc cum clarisona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata:
Crimine perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium magnis uirtutibus augens
Emathiæ columen peleu clarissime nato:

Lęta luce. foelici die nuptiali. Sorores. parcę. Sed uos. apostrophe ad fusos fata nentes. Currite. propere uoluite: est aũt uersus intecalaris sępissime repetitus. Subtegmina. stamiã uel pẽsa. Hesperus. Nã ut supius ẽt alio epithalamio dixit poeta uesptina hora noua nupta ad uirũ ducebat. Portans. afferens. Optata maritis. Desideria uobis nouis cõiugibus. Fausto. foelici. Sidere. Distat eni Quę sidera te excipiant. Animo flexo. in tua uota inclinato & iam placato: Quũ ante abhorreret a coniugio. Paret. apparet & instituat. Languidulos. ab effectu: qa faciunt homines languidos.

Accipe quod læta tibi pandunt luce sorores
Veridicũ oraclũ: sed uos quæ fata sequuntur:
Currite ducentes subtegmina currite fusi:
Adueniet tibi iam portans optata maritis
Hesperus: adueniet fausto cun sydere cõiunx
Quæ tibi flexo animo mentis pfundat amorem
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos
Læuia substernes robusto brachia collo:
Currite ducentes subtegmina currite fusi:
Nulla domus unquam tales contexit amores
Nullus amor tali coniunxit fœdere amantes
Qualis adest thetidi qualis concordia peleo.
Cursite ducentes subtegmina currite fusi:
Nascetur uobis expers terroris achilles:
Hostibus haud tergo: sed forti pectore notus.
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flãmea præuertet celeris uestigia ceruæ.
Currite ducentes subtegmina currite fusi:
Non illi quisquam bello se conferet heros
Cum phrygii teucro manabunt sanguine riui
Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
Periuri pelopis uastabit tertius hæres.
Currite ducentes subtegmina currite fusi:
Illius egregias uirtutes: claraque facta:
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres:
Cum in cinerem canos soluent a uertice crines:
Putridaque infirmis uariabunt pectora palmis
Currite ducentes sub tegmina currite fusi:
Nanque uelut densas prosternens messor aristas
Sole sub ardenti flauentia demetit arua
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro
Currite ducentes subtegmina currite fusi:
Testis erit magnis uirtutibus unda scamandri:
Quæ passim rapido diffunditur hellesponto:

Leuia. nitida mollia. Substernens supponẽs ut tibullus. huic tu candẽtes humero suppõe lacertos: & magnę regum despiciantur opes. Tales. tam pares: tãq; foelices. Tali foedere. tã fida coniunctione. Expers terroris. impauidus: magnanimus: ut magnanimum ęacidẽ formidãq; tonãti progeniẽ canit papinius. Notus. noscendus sed notus dixit poeta ex persona sua.

Pręuertet celeris uestigia ceruę. hoc i homero legit. πέφνεν πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς. flãmea uelocia nihil enim uelocius igne. Vestigia. pedes Phrygii ri. xanthus & simois: hoc itẽ ex homero sumpsit. Obsidẽs. media sylla laba producta ex ob & sido. Lõginquo. pro lõgo & fere decẽnali: lõginquũ aũt magis de locoꝝ distãtia dicit q̃ de tẽpore: ut longinqua prouincia india scythyaq; dicit. Tertius hęres pelopis. agamẽnõ a pelope tertius: nã pelops tantali filius thyesten & Atreũ genuit genuit: ex atreo nati sunt Agamẽnon & menelaus. Periuri. qa periurio decepit myrthillum i hippodamię certamine: ut fabulę tradunt: historię autem ueritatem legito apud diodorum siculum circa quinti libri finem. Matres. troianę mulieres.

Putrida. anilia. Variabunt. liuore percussionibusq; maculabunt: Scamander troię regionis est fluuius: tres enim fluuii ex quodã idę colle oriuntur: Scamander: granicus: & esapus: Sed duo posteriores in septentrionem & propontidem tendunt: Scamander uero ad occasum discurrit: distatq; ab illo uiginti stadiis. scamandrius item prius appellabatur hectoris filius: qui postea astyanax dictus fuit. ut scribit homerus. Quę passim rapido diffunditur hellesponto. Nam ut strabo describit scamandri ostium in hellespontũ prorumpit.

Tepefaciet. ſecundam ſyllabam produxit licenter. Quum ubiq; apud alios auctores naturaliter Corripiatur: Buſtum. achillis ſepulchrum: apud ſigęum troię oppidum extructũ: fuit item ibi achilleon oppidum iuxta tumulum achillis a mytilenęis cõditũ ut teſtatur Plinius. Terrę excelſo aggere. alii legunt teres buſtum excelſo aggere. Virginis. polyxenę: achillis enim polyxenę amore capti ac paridis dolo perempti umbra ſępe gręcis ad troiam adhuc bellantibus apparuiſſe fertur ac petiiſſe polyxenę morte ſuis umbris & manibus parentari debere: quod capta troia pyrrhus pius filius polyxena ad patris tumulũ ducta executus eſt.

Feſſis. Longo bello fatigatis: hinc Oratius: Et ademptus hector tradidit feſſis leuiora tolli pgama graiis.

Vincla. coagmentiones iuncturas & lapidum cõpages. Neptunia. neptuni manibus facta. Truncum. trũcatũ. Quare. cõcluſio. Coiũx. maritus peleus. Nõ il. nu. ſenſus é: nutrix thetidis mane nõ amplius ad thetidem afferet ſtamina nenda: neq; illam circũdabit penſis glomerandis: quia non amplius Sit puella ſed iam facta ſit maxima matrona. Orienti luce. primo mane. Circundare. circum ſepire: nam ita ſolent plerumque nutrices ſuas alumnas multis fuſis deglomerãdis circundare. Heſterno filo. heſterna die facto. Coluum. genitiuus pluralis eſt triſyllabus a quarta declinatione: aliter nõ ſtat uerſus.

Meſta diſcubitu puellę diſcordis. Senſus eſt nec mater thetidis moerebit unquã propter ullam filię ſuę cũ uiro diſcordiam: aut propter ſeparatam a uiro noctem: non enim unq; a uiro diſcordabit aut ab eius noctur/no amplexu ſecedet thetis. Secubitu. ſeparato procul a uiro cubitu Secubare eſt ſeorſum & procul cubare. Mittet. pro dimittet: non enim deſperabit de nepotum generatione ob aliquem filię a uiro ſecubitum.

Parcę. a partu dictę. Pręſentes nanq; ante domos. moralis totius carminis concluſio: moraliſq; ratio: cur ſit credendum humanis coetibus deos olim interfuiſſe: act ãdem mortales ſceleribus contaminatos deſeruiſſe. Pietate. Iuſtitia: cuius has facit partes plotinus innocentiam cõcordiam: amicitiam: pietatem: religionem: affectum: humanitatem: cicero addit fidem & ueritatem. Spreta. ab hominibus contępta: Sic Ouidius Nondum iuſticiam facinus moratefugarat. cętũ curus. certamina olympica Dicit. Terra. per terrã. Tęplo ful. tęplũ olympiũ itelligit.

Cuius iter cæſis anguſtans corporum aceruis
Alta tepefaciet permiſta flumina cæde:
Currite ducętes ſubtegmina: currite fuſi:
Deniq; teſtis erit morti quoq; reddita præda:
Quum terræ excelſo coaceruatum aggere buſtũ
Excipiet niueos percuſſæ uirginis artus.
Currite ducętes ſubtegmina: currite fuſi:
Nam ſimulac feſſis dederit fors copiam achiuis
Vrbis dardaniæ neptunia ſoluere uincla
Alta polyxenia madefient cæde ſepulchra:
Quæ uelut ancipiti ſuccumbęs uictima ferro
Proiiciet truncum ſubmiſſo poplite corpus:
Currite ducentes ſubtegmina: currite fuſi:
Quare agite optatos animis coniungite amores:
Accipiat coniunx felici fœdere diuuam.
Dedatur cupido iamdudum nupta marito.
Currite ducentes ſubtegmina: currite fuſi.
Non illam nutrix orienti luce reuiſens
Heſterno coluum poterit circundare filo.
Currite ducentes ſubtegmina: currite fuſi.
Anxia nec mater diſcordis mœſta puellæ
Secubitu charos mittet ſperare nepotes.
Currite ducentes ſubtegmina: currite fuſi.
Talia præfantes quondam felicia pelei
Carmina diuino cecinerunt pectore parcæ:
Præſentes nanq; ante domos inuiſere caſtas
Sæpius: & ſeſe mortali oſtendere cœtu
Cælicolæ nondum ſpreta pietate ſolebant.
Sæpe pater diuum templo infulgente reuiſens
Annua dum feſtis ueniſſent ſacra diebus
Conſpexit terra centum procurrere currus.

Liber uagus. aut quia ſemper cum ſua turba uagatur aut quia uagans totam aſiam & prę ſertim in/diam percurriſſe fertur. Euãtes. bacchantes. Vertice ſummo parnaſi. nam. ut ſcribit Lucanus: & quantum occiduo tantum ſummotus eoo cardine parnaſus gemino petit ęthera tolle: Mons phoebo bromioq; ſacer cui numine miſto delphicca thebanę referũt trieterica bacchę: in phocide regiõe boe tię adiuncta parnaſus poetarum carminibus celeberrimus ad occiduos phocidis mõtes locatus eſt: eius latus in occaſum proſpectans locri & ozolę poſſident: auſtrale uero delphi locus ſane petroſus & theatri formã hñs: i eius cacũine tẽplũ ſurgit & oppidum. Pli. aũt ſcribit in/trorſus liberum oppidum delphi ſub mõte parnaſo clariſſimi in terris ora/culi apollinis: plura ſtrabo addit: Tor telii deliramẽta pene anilia de parna/ſo euſq; iugis meminiſſe piget: Tan/tum hoc addidiſſe mihi ſit ſatis heli/conem mõtem a parnaſo ſeparatum eſſe in boetia: citheronem uero in ea/dem boetia ſaltum fabulis carmini/busq; celebratum ac prope thebas fi/niri. ut ex ſtrabone: Mella: plinioq; le/gitur. In letifero certamine. ut ſępiſ ſime fecit in bello troiano teſte home ro. Hera tritonis rapidi. pallas trito nis appellata eſt ut ſcribunt Mella: & Lucanus a tritone fluuio aphricę dio dorus autem ſiculus etiam hoc teſta/tur: Sed alio in loco ait tradunt palla dem i creta ex ioue apud fontes trito/nis fluuii ortã: ex quo tritonia dicta.

Sæpe uagus liber parnaſi uertice ſummo
Thyadas effuſis euantes crinibus ægit:
Quum delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent læti diuum fumantibus aris.
Sæpe in lætifero belli certamine mauors
Aut rapidi tritonis hera: aut rhamnuſia uirgo
Armatas hominum eſt præſens hortata cateruas:
Sed poſtquam tellus ſcelere eſt imbuta nefando
Iuſticiamq; omnes cupida de mente fugarunt:
Perfudere manus fraterno ſanguine fratres:
Deſtitit extinctos natus lugere parentes.
Optauit genitor primæui funera nati.
Liber ut innuptæ potiretur flore nouercæ:
Ignaro mater ſuſternens ſe impia nato:
Impia non uerita eſt diuos ſcelerare penates:
Omnia fanda: nefanda malo permixta furore
Iuſtificam nobis mentem auertere deorum.
Quare nec tales dignantur uiſere cœtus
Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

Rhamnuſia. Nemeſis dea fuit apud antiquos contra ſuperbiam et odium culta dicta rhamnuſia a rhamnunte uico attico. ubi eius ſtatua agoracriti parii & phidię diſcipuli opus: ut teſtis eſt plinius & ſtrabo: qui addit plerof/q; ſenſiſſe id opus fuiſſe diopiti: legito plura apud plinium libro. xxxvi. cap. v. Hęc nemeſis in agro cizicено culta preſtanti templo: quod adraſtus con/didit inde & ibi adraſtia regio & adraſtia dea dicta eſt: legito ſtrabonem in. xiii. Nemeſis aũt latino no mine caret: q̃q̃ quidam fortunam eſſe autumãt: Nam & fortunę & nemeſeos eadem poteſtas idemq; numẽ uideꝛ: ut hic apud Catullũ ſuſpicari licet: Nemeſin aũt pro iuſtitia hic accipe poſſumus: ut apud heſiodum inuenimus ἀφανάτων μετὰ φύλον ἴ Τὴν προλίτων Τὸν ῥώπους ἀιδὼς καὶ νέμεσις Alii tamen hoc in heſiodi uerſu aliter interpretantur nemeſin: Sed Catulli carmina ſequentia indicãt quo de numine intellexiſſe heſiodum arbitrari debemus cum dicat pudor & nemeſis iuerunt ad im/mortalium cętum relinquentes homines: & catullus ſed poſtq̃ tellus ſcelere eſt imbuta nefando iuſti/ciamq; omnes cupida de mente fugarunt: Sic & ouidius nondũ iuſticiam facinus mortale fugarat: ulti ma de ſuperis illa reliquit humum: & Iuuenalis de iuſticia: de pudore: ſeu pudicia & iuſticicia iquit Pau latim deinde ad ſuperos aſtręa receſſit: Hac comite atq; duę pariter fugere ſorores. Perfudere ma nus. Sic & Ouid. uiuitur ex rapto non hoſpes ab hoſpite tutus: Nõ ſocer a genero fratrũ quoq; gratia rara eſt: imminet exitio uir cõiugis illa mariti: filius ante diem patrios inquirit in annos: uicta iacet pie/tas & uirgo cędę madentes ultima cęleſtum terras aſtręa reliquit. Optauit genitor. ut de catilina re/fert ſaluſtius. Ignaro mater. ut iocaſta oedipodę filio. Scelerare. ſcelere cõtaminare: ut parce pias ſcelerare manus: in tertio uirgilius. Penates diuos. Qui ſint dii penates Macrobius libro tertio ca/pitulo quinto accurate docet. Auertere. remouerunt: fugauerunt q̃. Iuſtificam. beneficã: nã boni/tas & benignitas: ſeu liberalitas dicitur quę ſunt inter iuſticię partes. Mentem. uoluntatem.

Tales. tam ſceleratos. Contingi. uideri: nam tangere tam ad oculos & animam q̃ ad ma/nus relatum inuenitur: ad animum ut papinius in achilleide. Nec ſolos tangit atridas iſte dolor: Ad oculos ut hic Catullus ad manus latiſſime patet. Lumine. aut Viſu: oculo: aut certe Lu/ce clara: nam nymbo aut nube ſepti ſe adeſſe ſignificant.

Et ſi me aſſiduo confectum cura dolore. hęc tertia totius operis pars elegos tantū modo cōtinet: nā ſuperius dictum eſt: Hoc opuſculum tris in partes a poeta diſtinctū uidetur. in lyrica carmina: i hexametra: ſiue heroica: & in elegos. ſcribit aūt hanc primam elegiā ad ortalum familiarē ſuū excuſans ſe nullis curis ex fratris morte ſuſceptis implicitū muſis & carminibus opam dare nō poſſe: ac obtēperaturū tamen eius petitioni quoad poſſit fatetur: petierat eni ortalus a poeta: ut callimachi elegiam berenicęę comę fabulas cōtinentē latinis uerſibus interpretaretur: qđ ſe factuꝝ poeta: & ſi curis affectum promittit: ne ortalus aut eā ſua laborē ſuſcipe noluiſſe aut petita negligentem amici oblitū fuiſſe ſuſpicaretur. Cura. męror ex fraterna morte ſuſceptus.

Doctis uirginibus. a muſis ois ſciętię pſidibus. Seuocat. remouet ſeparat.

Muſarū dulces foetus. quaſi eſt uerſuū: ſeu carminum diffinitio: carmina enim ſunt muſaꝝ foetus. Fluctuat. ęſtuat: concutit: uexatur. Hominū mens. non ſolū mea mens: ſed cuiuſcūq; hominis tantis maliſ quanta ſunt mea cōmouetur atq; pturbat animus

Tantis. quantis mea turbat. Nāq; nuper lethęo i gurgite fratris. ordo ę nanq; manans unda pallidulū pedē mei fratris alluit nuper in lethęo gurgite: per qđ ſignificat frātrem ſuum apud troiam extinctū iam ad inferos deſcēdiſſe: catullus eni ex bithynia in italiam reuertens fratrem in phrygia relictū paucis diebus poſt immatura morte raptū amiſit: cuius nunc interitum męrore teſtatur. Lethęo gurgite. nam q ad inferos deſcēdebant ſecuros latices & lōga obliuia potāt: a uę teribus putabantur: aut letheum gurgitem pro ſtygia palude ultra quam aię portātur charōtis cymba poſuit: lethen fluuiū ęt ſcribit lucanus & ſtrabo & plinius in cyrenaica regione aphricę: ſylius aūt italicus in primo lethen ſcribit in hiſpania: legito ſupraſcriptos auctores de lethe i hiſpania ſcribētes: ſilius i prio quiq; ſuper grantos lucētes uoluit harenas inferne referens populis obliuia lethes. Troia. triſyllabū adiectiuū eſt: ut uirgilius & troia gaza p undas. Littore rhęteo. rhęteum troię oppidum eſt in colle ſitū unde rhęteia littora dicta ſunt aiacis ſepulchro maxime illuſtria: hęc ex plinio ſtrabone: mella: dicūt: Lucanus & graio nobile buſtū rhęteum. Audiero nunq; tua uerba loquentē. Nunq; ego te uita frater amabilior. ordo eſt o frater amabilior uita: nūq; audiero tua uerba: nunq; te loquętē poſthac aſpiciā. Carmina. meos uerſus: q deberent alioqn cātari. Moeſta. moerētia pp mortē tuam. Qualis ſub denſis. Artificioſa ſimilitudo pathos mouendi cauſa: hinc tractū illud uirgiliānū de orpheo: qualis populea mersē philomela ſub umbra Amiſſos foetus queritē. Daulias. progne pādionis filia: uxorq; terei thracię regis in auem luſciniā conuerſa: notiſſima eſt apud Ouidiū fabula: cuius hiſtoricā ueritatē thucidides in ſecundo hiſtoriarum libro demonſtrat: Nam tereus nō in thracia ut noſtri ſcribunt: ſed daulię rex fuit: auli demq; in phocide ſitam tenuit: eſt autem daulia ſiue daulis in finibus boetię ad parnaſum montē pallisper ad orientem ſecundum delphos oppidum: ubi tireum thracem regnum tenuiſſe aiunt: eſt igitur auis quędam: que a grecis δαυλίας Dicitur: & quia progne ab athenis daulian tranſiens ibi cum uiro tereo habitauit: ideo ſimile & oppidi & auis nomen locum fabulę dedit: Daulis prius appellatum eſt id oppidum ut eſt apud homerum a poſterioribus daulia dictum: ſane non ignorandum quoſdam ſenſiſſe terei ſcelera: mutationeſq; illorum omnium in aues factas eſſe Daulię: ſed plinius & ſolinus ſcribunt q; bizia eſt arx regū thracię a terei nefaſto crimine muiſa hirūdinibus. Itylei. itys & itys leus dictus ē progneſ & terei filiuſi Τυλεύς. Propertius. in. iii. increpet abſūptū nec ſua mater itym.

Fata. dilaceratione. Aſſumpti: Cōſumpti: extincti. Expreſſa. ad uerbū fere cōuerſa & interptata.

AD ORTALVM.

Tſi me aſſiduo confectum cura dolore
Seuocat a doctis ortale uirginibus:
Nec potis eſt dulces muſarū expromere fœtus:
Mens hominum tantis fluctuat ipſa malis:
Nanque mei nuper lethæo in gurgite fratris
Pallidulum manās alluit unda pedem:
Troia rhœteo quem ſupter littore tellus
Ereptum noſtris obterit ex oculis:
Alloquar: audiero nunquā tua uerba loquentem
Nunquam ego te uita frater amabilior:
Aſpiciam poſtahc: at certe ſemper amabo
Semper mœſta tua carmina morte legam:
Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris:
Daulias aſſumpti fata gemens itylei.
Sed tamen in tantis mœroribus ortale mitto

Battiadę.callimachus a batto cyrenaŕum rege:ac conditore fuit:ut ipſe de ſe ſcripſit originē conſe cutus: Ariſteus enim cognomine battus cyrni filius cōdidit cyrenē in aphricę auſtrali littore:uocauit/ q; cyrenen a cyrene puella ab apolline ex theſſalię monte pelio rapta:& in illam regiōem deportata: Inde regio cyrenaica uocata eadem pentapolitana dicta illuſtrat ammonis oraculo: his plura legito apud iuſtinum:& de regiōis Situ apud Plinium:Strabo autem ſcribit Cyrenē condidere therei:qui ex laconica profecti theran inſulam coluerunt: Thera olim calliſto dicebatur:ut callimachus ait nomine calliſto primum:ſed poſtmodo The/ ra dicta fuit tellus urbis origo meę:il lud quoq; animaduertēdum uidetur q; quā inſulam theran Strabo & cal/ limachus appellant:iuſtinus therame nen uocatam refert. Battiadę.calli machus a batto oriundus patria cyre nęus poeta ſimul:& grammatices ſtu dioſus fuit: ut ſcribit Strabo: Quidā Strabonis uerba negligenter accipiē/ tes dicūt duos fuiſſe callimachos unū poetam: alterum uero grammaticū: quum idem callimachus & grāmati/ cus:& poeta fuerit:Hic Callimachus poeta non diu poſt primi belli punici initium alexādrię apud ptolomęum regem celebratus fuiſſe dicitur ab. A. gellio libro. xix. Sponſi.amantis:q cupit illius puellę fieri ſponſus:ut ma ritus dicitur non tantum qui eſt: ſed etiam qui eſſe cupit:Virgilius Quos ego ſum totiens iam dedignata ma/ ritos. Virginis.amicę puellę: quā adamat adoleſcens:hęc ſimilitudo cauſa ornandi tendit ad obliuionis imprudentiam oſtendendam.

Hæc expreſſa tibi carmina battiadæ:
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxiſſe meo forte putes animo:
Vt miſſum ſponſi furtiuo munere malum
Procurrit caſto uirginis e gremio:
Quod miſeræ oblitæ molli ſub ueſte locatum
Dum aduentu matris proſilit excutitur:
Atque illud prono præceps agitur de curſu
Huic manat triſti conſcius ore rubor:
Omnia qui magni diſpexit lumina mundi:
Qui ſtellarum ortus comperit atq; obitus:

Huic .uirgini:cui pomum imprudenter excidit. Omnia qui magni diſpexit lumina mundi. Hęc ſunt carmina ex callimacho a poeta tranſlata:& ortalo petenti promiſſa tandemq; donata:in quibus a callimacho expreſſa fuerat crinium Berenices hiſtoria:ſiue fabula huiuſmodi: Quum ptolomęus berenicen ptolomęi:& Ariſtōis filiam ſororemq; ſuam duxiſſet uxorem:ac paucis poſt diebus Aſiam oppugnatum profectus eſſet: uouiſſe Berenice dicitur: Si uictor ptolomęus rediiſſet ſe detonſuram crinem ſuum quo uoto damnatos crines in uenerē Arſinoes conſecratos diſpoſuit templo:eos quoq; poſtero die nō comparuiſſe ferunt:quod Quum rex ęgre ferret Conon ſamius mathematicus cupiēs regis inire gratiam dixit crinem inter ſydera uideri collocatum: & quaſdam uacuas a figura Septem ſtellas oſtendi quas eſſe crinem fingeret. Hanc Berēnicem nonnulli cum callimacho dixerūt equos ale re:& ad olympia mittere ſolitam: Alii dicunt hoc amplius ptolomęum Berenices patrem multitudine hoſtium perterritum fuga ſalutem petiiſſe:filiam autem ſępiſſime conſuetam inſiluiſſe in equum & re liquam exercitus copiam conſtituiſſe:complureſq; hoſtium interfeciſſe:reliquos in fugam conieciſſe: Addit autem his callimachus berenicem magnanimam fuiſſe: Heratoſthenes uero his amplius Dicit eam uirginibus leſbiis dotem cuiq; reluctam a parente:quā nemo ſoluerat iuſſiſſe reddi: Hi Crines igi/ tur Berenices ſeptem ſtellis Configurati a Conone ad leonis caudam in triangulo ſunt collocati: Hęc omnia a callimacho in regis cui gratus erat gratiam & aſſentationem conſcripta Catullus non minus ingenioſe q; eleganter Interpretat:apud callimachum igitur Coma:uel crinis Berenices Sic loquitur Catullo interprete. Omnia qui magni diſpexit lumina mundi.ordo eſt ille Conon qui omnia lumi na mūdi diſpexit:quiq; cōpit ortus: & obitus ſtellarū:ac ut ſolis nitor obſcuret:& ut ſydera certis tē poribus decedāt:atq; ut triuiā ſub latmia ſaxa relegās dulcis amor deuocet a gyro aerio:idē ēt me cę/ ſarię uidit in cęleſti munere e Bereniceo uertice clare fulgētē. Diſpexit.diſquiuit p ueritatē diſcreuit ac dignouit: Virgilius: nec auras diſpiciunt clauſi tenebris & Carcere cęco: Terentius in andria iam aliquid diſpiciam. Mundi.cęli:ut Plinius mundum & hoc quod nomine alio cęlum appellari libuit.

Rapidi.uelocis Virgilius geor. Si uero ſolem ad rapidum lunaſq; ſequentes ordine reſpicies.

Obſcuret.eclipſin patiat.Rationem defectus utriuſq; ſolis.ſ.& lunę primus Romani generis in uul
gus extulit ſulpitius gallus:qui Cōſul cū.M.Marcello fuit:Sed tunc tribunus militū ſolicitudine exer/
citu liberato pridie q̄ perſes rex ſuperatus a paulo eſt in concionem ab imperatore productus ad prę
cinendam eclipſin mox ut compoſito uolumine: Apud grecos autem inueſtigauit primus omnium
thales mileſius olympiadis.xlviii.anno quarto prędicto ſolis defectu: Qui ſub halyatte rege factus
eſt urbis conditę anno.clxx.plura legito apud plinium. Cedant.diſcedant ex aſpectu noſtro:neque
amplius per certa tempora nobis appareant. Amor.Endymion lunę fuit amator:ut fabulę perſua/
ſerūt:& Cicero in prio thuſculārum
ſcribit:latmos carię mons eſt:In quo
Endymion lunaribus pnoſcēdis cur/
ſibus a luna ſopitus fuiſſe tradit: Nā
ut pli.ſcribit luna mō humilis:mō ex
celſa ē:& ne id qdē uno mō ſed alias
admota cęlo alias cōtigua montibus
nunc in aquilonē elata nūc in auſtros
deiecta:Quę ſingula in eā deprehen/
dit primus hominū Endymion:& ob
id amore eius fama traditus. Co/
nō.duos conones memoratu dignos
fuiſſe compio:Alterę clarū athenien/
ſium ducem a iuſtino:ęmylioq; pro/
bo egregie laudatū:Alterum illuſtrē
aſtrologum natiōe Samiū: De quo
hic Catullus agit & multa ſunt a me
ſuperius cōmemorata. Bereniceo
uertice.ex capite berenices reginę ϸε
ρενίκη grece ſcribit:unde apparet er
ror illorū:qui aut Beronice p o In ſe/
cunda ſyllaba ſcribunt: aut Bernicę
triſyllabum legi debere ſentiunt: Il
la.Berenice. Multis dearū.multis
deabus greca conſtructio per multas
deas itelligere poſſumus uenerē amo
ris:& coniugii prędem:lunonē nu/
ptiarū & matrimonii curā habētem:
ac palladem deam bellorum:quibus
ptolomęus Berenices maritus detine
batur:gratias itē Quę amoris & Be/
niuolentię fautrices ſunt. Auctus.
potentior:ac fęlicior factus. Qua
rex tempeſtate.codices deprauati ha/
bent quare ex tempeſtate: Cum ſit legendum qua rex tempeſtate:& eſt ſenſus:& ordo Berenice pol/
licita eſt Cęſariem ſuam fulgentem ea tempeſtate:qua rex ptolomęus auctus nouo ſororis Berenices
matrimonio iuerat uaſtatum aſſyrios ſecum afferens amoris Coniugalis ſigna. Protēdens.ad cę
lum eleuans. Qua tempeſtate.Quo tempore. Veſtigia.Signa intēperati amoris morſus unguiūq;
uirgineorum ſigna Dicit & notas Quas puella marito primitias uiolenter auferenti infixerat pro pu/
dicitia pugnans. Nocturnę rixę.coitus:ut Virgilius Bella nocturna dixit.At non in uenerem ſegnes
nocturnaq; bella. Exuuiis uirgineis.pudicitię uirgineę expoliatione;& uictoria;qua potitur mari/
tus primo Cū Sponſa Congreſſu. Eſt ne nouis nuptis odio uenus.tacita eſt quęſtio ad id quod dixit
nocturnę rixę Spolia.pugnāt ne:aut rixant nouę nuptę cum ſponſis ſuis propter uenerei coitus odiū
habēt ne odio uenerem. Fruſtrantur.uana ne faciunt parentum gaudia nouę nuptę. Gaudia.nu/
ptias:& Coniugia filiarum. Falſis.fictis ſimulatis. Vbertim.abundanter. Non.ſubaudias fal
ſis lachrymis fruſtrantur parentum gaudia:Sed ueris lachrymis gemunt:& eſt reſpōſio facta obiectio
ni. Ita me dii iuerint.iurisiurādi modus ē. Vera gemūt.ſ.nouę nuptę p parēthesim legant hęc duo
uerba:Notanda ē prima ſyllaba:quā licenter corripuit in hoc uerbo iuerit:iuerit autē pro iuuerit per
ſyncopen ut audierit pro audiuerint. Id,ſ.qđ uera gemūt. Nouo uiro.marito ptolomęo. Tu.o re
gia berenice. Luſti.pro luxiſti. Orbū.marito priuatū Cura.q̄ de uiro abſētę cōcepiſti:aut qñ poſtq̄.

Flāmeus ut rapidi ſolis nitor obſcuretur:
Vt cedant certis ſydera temporibus:
Vt triuiam furtim ſub latmia ſaxa relegans
Dulcis amor gyro deuocet aerio:
Idem me ille conon cœleſti munere uidit
E berenicæo uertice cæſariem:
Fulgentem clare quam multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita eſt:
Qua rex tempeſtate nouo auctus hymenæo
Vaſtatum fines iuerat aſſyrios:
Dulcia nocturnæ portans ueſtigia rixæ:
Quam de uirgineis geſſerat exuuiis:
Eſtne nouis nuptis odio uenus:atq; parentum
Fruſtrantur falſis gaudia lachrymulis:
Vbertim thalami quas intra limina fundunt:
Non ita me diui:uera gemunt:iuerint.
Id mea me multis docuit regina querelis
Inuiſente nouo prælia torua uiro.
Et tu non orbum luſti deſerta cubile
Sed ffatris cari flebile deſidium:
Quum penitus mœſtas exedit cura medullas
Vt tibi tunc toto pectore ſollicitæ

Ereptis ſenſibus.propter mentē:& animū męrore oppreſſum propter mariti & fratris diſceſſum.
Magnanimā.ſic & eallimachus magnanimā appellauit teſte hyginio:Quoniā patrē hoſtiū multi/tudine perterritū:ac fugientē In equū inſiliens protexerit:& exercitus paterni reliquias cōſtituerit:plurimoſq; hoſtiū tum interfecerit:tū in fugam coniecerit. An ne bonū oblita es.comę conſolatio ad dominā ſuam Berenicen. Fortior auis.auſpiciū potentius nihilo q̄ ſit hoc Coniugiū regiū & frater/nū aut fortior iō dixit:quoniā inter multas aues apparētes auſpiciū a fortiori aue Capiebaī: De auſpice nuptialibuſq; auſpiciis ſuperius Dixi in Iulię & mālii epithalamio. Mittens.dimittens:Moeſta uero dixit ne uideretī prę impietate:atq; feritate uirū a ſe libēter dimiſiſſe. Quę.Qualia q̄ triſtia. Iuppiter.uocatiuus per exclamationem. Triſti.tibi Berenice. Mutauit.a rixa nocturna ad tantam erga fratrem pietatem:ut eius abſentiam tanto męrore proſequeris.

Tantus.tā potens. An.ſubaudias cauſa eſt:ut ſit ſenſus an aliqs deus te mutauit:an cauſa tā ſubiti męroris ē q̄ amantes amantiū abſentiam moleſte ferunt Plautus in gurg.Anime mi procul amātem abeſſe haud cōſenta/neū eſt. Pro cunctis.unū pro abundat:ut ſit ordo atq; cunctis diuis pol/licita es pro coniuge dulci:aut pro cūctis diuis.i.ante omnes diuos:nā pro interdū ſignificat ante ut pro templo ante templum. Aſiam.aſſyriā aſię partem. Quis.pro quibus. Factis. uotis nuncupatis. Diſſoluo.p dięre/ſim quattuor ſyllabas fecit. Digna ferat.ſenſus eſt cum ſuperioribus cōtinuatus:ſic ordo ē Iuro tuum caput: quod ſi qs inaniter:& falſo adiurare auderet ferat ſupplicia digna ſuo periurio:eſt autē iuriſiurandi facti affirmatio. Quod.caput tuum. Inaniter.falſo uanę. Ferat.patiaī:digna cōuenientia ſuo periurio.

Sed quis ſe ferro poſtulet eſſe parem.continuaī ſententia cū ſuperioribus:ſic ego inuita ceſſi de tuo uertice:ſed ferro me tondenti reſiſtere nequiui:quoniā nemo auderet pari duricia reſiſtere ferro:quo durius eſt fere nihil. Ille mōs.mōtis exēplo ferri duritiem indomitā eē probat.Mons athos iter macedoniā:& thraciā ſitus eſt:Ideo ab homero thracius dictus & a mella inter Thracios fines deſcriptus ē: a plinio uero & a pleriſq; aliis latinis auctoribus in macedonia ponitur:Hic mons a planicie excurrit in mare p ſeptuagintaquinq; milia paſſuum:Ambitus radicis centū quinquaginta milia colligit:oppidum in cacumine fuit acroathon plinii tēporibus erant uranopolis:paleotron:thyrſus:oleon:apollonia:cuius incolę Macrobii noīanī:Nam ut ferunt ibi dimidio longior q̄ in aliis terris ętas habitātium erat:Ipſe aūt athos adeo elatus eſt:ut Credaī etiā altius q̄ unde imbres cadūt ſurgere:Capit opinio fidem quia de aris:quas in uertice ſuſtinet non abluiī cinis:ſed quo relinquiī aggere manet:hunc autem montem xerſes rex pſarum continenti abſcidit in longitudine paſſuum mille quingentoq; pſoſſiumq; tranſnauigauit:ac freto nauigabili egit puiū:hęc ex plinio atq; Mella:Duplici uero terminatiōe apud latinos gręca tñ litteratura inueniī prolatus: Nā & athos ut androgeos attica declinatiōe diciī .ut luuenalis uelificatus athos:& qcqd gręcia mendax:aliter aūt uerſus claudicaret:ut ē apud Vir. Quātus athos aūt quantus erix:Non ignoro tamen Seruiō aliter uiſum fuiſſe:ſed eruditiores hac in parte hoc diligētius aiaduertāt:legiī itē alia terminatiōe athon hinc Cicero.iii.de rep.accuſatiuū a tertia latinitatis inflexiōe protulit ſcribēs:Quid ergo illa ſibi uult abſurda exceptio:niſi qs athonē pro monumēto uult fūditus efficere.Staſicrates aūt qdam(ut Plutarchus i alexādri uita ſcribit)pollicitus ē alexādro id nō ei aſſentiēti ſe fabricaturę mōtē athon in humanā effigiem. Mons.ordo eſt ſuper quem uehitur.

Senſibus ereptis mens excidit:atque ego certe
Cognoram a parua uirgine magnanimam.
An ne bonū oblita es facinus:q̄ regiū adepta es
Coniugium:quod non fortior auxit auis?
Sed tum mœſta uirū mittēs quæ uerba locuta es
Iuppiter ut triſti lumina ſæpe madent.
Quis te mutauit tantus deus:an quod amantes
Non longe a charo corpore abeſſe uolunt:
Atque ibi pro cunctis:pro dulci coniuge diuis
Non ſine taurino ſanguine pollicita es:
Si reditum tetuliſſet is aut in tempore longo
Captam aſiam ægypti finibus addiderit:
Quis ego pro factis cæleſti reddita cœtu
Priſtina uota nouo munere diſſoluo.
Inuita o regina tuo de uertice ceſſi
Inuita:adiuro teque tuumque caput:
Digna ferat quod ſi quis inaniter adiuraret:
Sed qui ſe ferro poſtulet eſſe parem:
Ille quoq; euerſus mons eſt quē maxima natu

Progenies phthię.gens theſſalica:nã mõtis huius imanis t Mella ſcribit tenẽt partę pelaſgarum colo nię: Theſſalia uero teſte ſtrabone atq; plinio argos pelaſgicum dicitur inter eruptiones pęnei:& ther/ mopylas uſq; ad montanum pindi tractum:quoniam:& illorum locorum pelaſgi exiſtunt: Tota nãq; theſſalia quattuor in partes diuiditur:una pars uocatur phthiotica:altera eſtioeotia tertia thalaſſioti ca.i.marina:quarta pelaſgia. Maxima natu.alii omnes fere codices habent maxima in oris:ſed quũ nullus niſi puerilis ſenſus elici poſſit:ac inelegans ſit duo epitheta iter ſe indiſtincte apponi idem ſigni/ ficantia ego Catulli elegãtia monitus ac hiſtoria inductus maxia natu legẽ dũ arbitror:Nam ut Plinius & mella docent maximi natu efficiunt athon Incolentes ſũmũ:ibi enim dimidio lõ gior q; in aliis propinquis terris ętas habitãtiũ ſunt:bene igitur maxima na tu phthię clara progenies: ſi legitur i oris ordo ſit in oris phthię:alii legũt in orbe:qđ nõ placet. Medi.pro per ſis:ut Iuuenalis Epotaq; flumina me/ do prandẽte. Prorupere.prorũpẽ do fuderunt. Mare nouũ.per loca noue perfoſſa trãſmiſſum. Quũq; per medium athõ nauit. exephegeſis p̃cedentis ſententię. Claſſi.pro claſ ſe neceſſitate metrica:ut uictrici Luca nus protulit pro uictrice. Et qui pri cipio ſub terra quęrere uenas inſtitit. Dactyli idęi ferrũ reppererũt ut dio dorus:& Euſebius ſcribũt:Plinius au tem de hoc copioſius tractãs ait Aes conflare & temperare Ariſtoteles ait lydum ſcythen monſtraſſe. Theophraſtus delan phrygem putat. Aerariam fabricam alii chalybas alii cyclopas:ferrum heſiodus in creta eos qui uocati ſunt Dactyli idęi: ferrum autem optimum uitę peſſimumq; inſtrumentum habetur:Siquidem hoc tellurem ſcindimus:Serimus arbuſta ponimus po/ maria uites ſqualore deciſo annis omnibus Cogimus inueneſcere:Hoc extruimus tecta Cędimus ſa/ xa:omneſq; ad alios uſus ferro utimur:ſed eodem ad bella:Cędes:latrocinia:non cõminus ſolum:ſed etiam miſſili:uolucriq; nunc tormentis excuſſo: nunc lacertis:nunc uero pennato: quam ſceleratiſſi/ mam humani ingenii fraudem arbitror:hęc plinius. Inſtitit.Inſtanter:& ſtudioſe curauit. Frange/ re.domare temperare. Comę.crines dominę meę In uertice relicti:nam omnes non fuerant uoti: nec omnes deciſi.Sed pars maxima in Dominę capite remanſerat. Abiunctę.a me ſeparatę. Lu/ gebant mea fata.quoniam ego pars crinium reginę capite priuata forem. Fata.Infortunia mea.

Quum ſe memnonis ęthiopis.ſenſus Comę ſorores meę lugebant Quum aurora memnonis pa/ rens alata obtulit ſe mihi cum equis cloridos in urbe arſinoes:& me de tẽplo tollẽs aduolat per ęthe/ reas auras:& in ueneris gremio collocauit:at uenus cęli templa conſcendens me inter Sydera Conſti/ tuit.parens memnonis fuit aurora tithoni cõiunx.Virgilius Nunc quibus aurorę ueniſſet filius armis: Aeſchylus autem memnonis matrem caſiam uocat. Ales.alata. Vnigena.unici memnonis pa/ rens:Solum enim memnonem ex tithono genuit. Obtulit ſe.ſcilicet mihi in templo poſitę. Equis chloridos. equis quibus chloris zephyri uxor uehitur. Arſinoes.ideſt in urbe quę arſinoe dicit:& genitiuus caſus eſt fungens uice aduerbii in loco ſignificantis:ut Veronę ſum:Arſinoe autem Ciuitas eſt in aphricę parte quę cyrenaica dicitur hęc urbs arſinoe aliquando dicta eſt teuchria: ut Plinius & Strabo ſcribunt:eſt alia urbs arſinoe in cypro.Alia item in Aetolia:cuius Strabo ſic meminit:ędifica/ uit autem Arſinoem illam Arſinoe ſecundi ptolemęi ſoror ſimul & coniunx commode ad ache/ loi tranſitum ſitam. Chloridos.chloris florum dea ueneris filia zephyri uxor a Romanis flo ra dicit mutatis litteris Vt Ouidius in Quinto Faſtorum ingenioſe Interpretatur: floram autem Plutarchus Bonam deam eſſe aſſerit: Quę uero Sit bona dea legito apud Macrobium libro pri mo Saturnalium Chloris Item apud Propertium In ultimo nomen eſt ueneficę mulieris.

Progenies phthyæ clara ſuperuehitur:
Cũ mœdi prorupere nouum mare cũq; iuuentus
Per medium claſſi barbara nauit athon:
Quid facient crines? cum ferro talia cedant?
Iuppiter ut telorum omne genus pereat
Et qui principio ſub terra quærere uenas
Inſtitit:ac ferri frangere duritiem.
Abiunctæ paulo ante comæ mea fata ſorores
Lugebant:cum ſe memnonis æthiopis
Vnigena impellens nutantibus aera pennis
Obtulit arſinoes chloridos ales equis:
Hiſque per æthereas me tollens aduolat auras
Et ueneris caſto collocat in gremio:

Ipſa ſuum zephyritis eo famulum legarat
Grata canopeis incola littoribus:
Scilicet ut uario ne ſolum in limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
Fixa corona foret: ſed nos quoque fulgeremus:
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ
Vuidulum a fluctu cedentem ad templa dione
Sidus in antiquis diua nouum poſuit:
Virginis & ſæui contingens nanque leonis
Lumina calliſtœ iuncta lycaoniæ
Vertor in occaſum tardum dux ante booten:

Ipa zephyritis. chloris zephyri uxor aut certe zephyritis uenus ſic dicta a zephyrio ęgypti promõtorio: qđ ueneris Arſinoes ſacellũ hẽt: ut Strabo docet: ẽ itẽ zephyrium aliud i cylicia.

Legarat. miſerat: & ẽ uerſus ſpõdaicus ſic legẽdus ipſa ſuũ zephyritis eo famulũ legarat: alii ſcribũt famulũq; legarat: ſed nõ ſtat Syllaba: quũ legarat primã producat. Suũ ſa. nuncũ aliquẽ ſuũ miſerat. Eo. ad urbẽ arſinoen ad illũ crimẽ accipiẽdũ: ut Inter ſydera collocaret. Incola. zephyritis hitatrix: & incola grata littoribus ęgyptiis manifeſte itelligit de uenere: nã ęgyptii uenerẽ colũt: ut apud tentiritas: ẽ itẽ in ęgypto i regiõe thebaica ueneris Ciuitas: ut Strabo docet: iõ ait Catul. grata. Canopeis littoribus. nã Canopus urbs a canobo amyclęo claſſis menelai gubernatore ibi ſepulto dicta centũ & uiginti ſtadiis ab alexandria diſtat i hoſtio nili ſita canopico appellato. Grata canopeis litto. quoniã ibi plurimis i locis colit: ut dixi: ſiue q illę gẽtes molliſſimę ac uenereę ſũt: & iõ molles: & effęminatę a poetis Dicũt: Lucanus peluſiaci tã mollis turba Canopi: & luue. Barbara famoſo non cedit ripa Canopo: papinus i ſyluis: curua terapnęi laſciuiat ora cãopi: ẽ itẽ ut ſcribũt pli. & hyginius canopos ſtella ad polũ antarcticũ: canopos aũt inſula flumine abluit nilo: de canopo inſula nemo quẽ adhuc legerim pter hyginiũ ſcripſit. In uene. gre. uenus ut papinius i ſyluaꝝ prio ſcribit ſedẽ ſuã: & thalamũ hẽt i lacteo circulo: de quo multa & hyginius fabuloſe: & Macro. hiſtorice ſcripſerũt: papinius: forte ſere nati qua ſtat plaga lactea cęli Alma uenus thalamo pulſa mõ nocte iacebat amplexu duro getici reſoluta mariti fulcra toroſq; deę teneꝝ pmit agmẽ amoꝝ. Vt ne. parelcõ: nã ut abũdat. Limite. termino: circulo zodaici: nã circuli ſeu maiores: ſeu minores qdã ſũt cęli termini ac limites ſignoꝝ ac ſydeꝝ loca diſterminãtes. Zonã aũt arcticã: i qua ſita ẽ ariadnes Corona demõſtrat: Beronices aũt crines ad antarcticã zonã figurati ſũt: ut infra dicet. Dione di. uenus a matre denoiata. Vuidulũ. me crinem madidũ: & ſuauiſſimis unguẽtis imbutũ: ut ipe crinis infra inqt: unguẽtis una milia multa bibi. Cedẽ tẽ a flu. diſcedẽtẽ a nili undis: nã iter ęgyptũ & regionẽ cyrenaicã: i qua ẽ arſinoe: & ueneris tẽplũ nilus iterfluit aphricã ab aſia diſterminãs. Ad tẽ. ſ. ueneris arſinoes: aut certe accedentẽ ad cęli tẽpla: nã & cęli cõuexa tẽpla dñr: ut. n. Var. perite docet: tẽplũ tribus modis dicit a natura ab auſpicãdo a ſimilitudine natura i cęlo ab auſpiciis i terra a ſimilitudie ſub terra: Terẽ. i eunucho atq; deũ feciſſe q tẽpla cęli ſũma ſonitu cõcutit: et pacuuius i hecuba: o magna tẽpla cęli cõmiſta ſtellis ſplẽdidis. Sydus no. in ãti. ſydus nouũ Inter ãtiqua ſydera. Virginis & ſę. cõ. nãq; leo. lu. ordo ẽ nãq; ego cõtingẽs leonis & uirginis lumina iũcta calliſtoe lycaonię uertor i occaſũ. Lumina. ſtellas i qbuſdã codicibus legit cal liſto iuxta lycaoniã: ſed ſyllaba ſic legi uetat: nã iuxta producit ultimã. Iũcta. ſ. numia. Calliſtoe. data uus græcus τῆ καλλίςοι ut ἡ λητὼ τῆσ λητόοσ ἢ τοῦς τῆ τοῖ. Lycaõię. calliſto dianę miniſtra lycaõis filia i urſã maiorẽ cõuerſa ab Oui. latiſſime decãtat: cuius fabulas multipliciter tractatas: q uolet plenius apud hyginiũ iueniet: huius aũt beronicęi crinis locus & ſi his i carmibus icertus: & pobſcurus uidet: ac mõ i arctica plaga: ut hic mõ in auſtrali ut infra i ultimis carmibus apparet: certã tñ Cat. huic ſyderi ex callimacho affert collocationẽ: hic. n. crinis iter leõis caudã: et uirginẽ ad auſtrale zodiaci latus ſitus utrũq; uidet cõtingere ſignũ: leõis aũt ſignũ extendẽs ſe ad zodiaci latus arcticũ. i. circulũ ęſtiuũ: i quo ãteriores pedes fixos hẽt tã prope urſã maiorẽ ẽ: ut eã cõtingere appareat: Ariadnęę autẽ coronę bootę uirgis: leõiſq; ſignoꝝ: q hic a Catul. tãguit: & hiſtorias ab hyginio copioſiſſime narratas: & partim ab Oui. tractatas breuitati ſtudẽs ptereo: nõ. n. hęc puerilibus igeniis aut litteraꝝ experti bus: ſed his ſtudioſis iuuenibus q ferulę manũ ſuppoſuerũt ſcribũt. Dux. qa illũ pcedo: bootes iõ tardus appellat: quoniã ad occaſũ tẽdẽs tãtũ tpris i pagẽdo minimi circuli arctici ſpatio cõſumit: quantũ ſigna zodiaci i toto mũdo reuoluẽdo: aut ut ſcribit hyginius: iõ ſero occidere dicit: q magis erectus a pedibus puenit ad terrã: ſic luue. Pigri ſaraca bootę: dixit: Luca. aũt auſtralis climatis rõne dixit lucet & exigua ueloxibi nocte bootes. Vix ſe. mer. quis tã breuẽ Diurno ſpacio circulũ pagẽdum hẽat ſero aũt mergit rõne: ac reſpectu climatis qntu: qđ ab aſtronomis dicit diaromes: Nã reſpectu quarti climatis dialexãdrias ſeptemtriões nõ uidet Troglodytice: nec cõfinis Aegyptus pari ratione dixit ſupra uertor in occaſum crinis Berõices: quem Italia ideſt clima quintum non cernit: Sed occidiſſe noſtro climati uidetur: quum non appareat Boote ad occaſum tendente: Plinius ſeptentriones non Cernit Troglodyticæ: & confinis ęgyptus nec canopum Italia: & quem uocant Beronices crinem.

Alto oceano.altum dixit reſpiciens ad arcticum in quo bootes eſt uertice:Ná hic uertex nobis ſem per ſublimis eſt:ideo a mari alte diſtare uidetur aut certe epitheton ſit perpetuũ oceani :qui ut placet mathematicis altior terra eſt. Sed q̃;q̃ me nocte p̃munt ueſtigia diuum.Horũ octo ſequentiũ uerſuũ hic uidetur ſenſus:Sed pace tua rhanuſia nemeſis hic fari mihi liceat q̃;q̃ ego Coma in cęlo conſtituta hominibus noctu appareo:ac luce oriente in occaſum mergor nõ tamẽ his cęli honoribus tantum lę tor:quantũ doleo:& diſcrutior me abeſſe a domina mea Beronice:Cum qua multarũ Delicia parti ceps fiebam:Ordo autem talis eſt:ſed ego nõ tam lętor his q̃;q̃ nocte diuo/ rũ ueſtigia me p̃munt:luce autem re/ ſtituor thetidi canę:Cętera per parẽ/ theſin leguntur: Veſtigia diuum me nocte p̃munt.i.noctu uideor in cęlo: ubi deorum pedes in cęlo exiſtẽtium me premere uidentur: eſt hoc quan/ tum ad ad hominum aſpectum: quia noctu hoc ſydus apparet:mane autẽ dicitur in occaſum demergi:Crit̃ eni Cronice in ueſpera mane aũt in occa ſum deſcendit. Thetidi canę.ocea/ no Cano propter ſpumoſas undas.

Rhamnuſia.nemeſis:quę ſuperbis: & ambitioſis ifeſta es: Quaſi hęc uer ba ſuperbientis uideãtur. Sydera. Quę cõtumeliis a me affici uidentur: quũ eorę cętum ſpernã. Dictis.cõui ciis. Diſcerpant.lacerẽt me ſibi ifen ſam. Euoluã.explicem:effundam: ẽ aũt euoluã quattuor ſyllabarę p dyę reſim. His rebus.apparitiõe noctur na:& diurno occaſu. Abfore abfo re:abeſſe.eſt aũt cõduplicatio ad mẽ/ tis effectum exprimendũ. Dominę. reginę beronices. Qui cũ.cum qua domina:aut cũ quo uertice Fuit ex pers.caruit q̃;tum ad cętera p̃ter Ca/ put membra:tãtũ eni capillos unguẽ tis imbuebat. Omnibus unguentis. noua:& inuſitata Conſtructio:quum expers apud omnes fere auctores linguę latinę cum genitiuo conſtruatur:Dicimus enim expers cura/ rum expers culpę. Multa milia.ſ.unguentorum.unguentorę originẽ atq; delicias legito apud Pliniũ libro.xiii. Nunc uos optato.nouas nuptas hęc coma hortatur:ut ſibi inter ſydera collocatę libent: & ſacrificent ſua unguenta:uiris autem ſuis unanimis non unguenta:Sed pro ſummis delicius papillas nudas tradant:ordo eſt nunc uos nouę nuptę:quas optato lumine teda coniunxit tradite unanimis cõ iugibus papillas reiecta ueſte nudatas.Onyx ueſter libet mihi q̃ lucunda munera:dico onyx ueſter: o uos quę Cupitis lura Caſto cubili. Teda.nuptiarum celebratio:Quę p̃latis tedis fiebat. Lumine. optato.Nam ſponſi miꝛ immodum optant prę ferendarum facum horam. Vnanimis non poſt uin cula.Qui non poſt uincula cõiugalia:ſed multo ante ueſtri amatores uobis ſunt facti unanimes. Tra dite nudatas papillas coniugibus.uiris ueſtris papillas nudantes & unguento mihi:& in meum honorẽ libato perfuſas tradite. Onyx.lapis eſt p̃tioſus quo unguentarię ampullę fiebant:eſt autem onyx gẽ ma:cuius Plinius ſic meminit:exponẽda etiam ẽ onycis ipſius natura propter nominis ſocietatem hoc in gemma tranſilit:& a lapide ex carmania Sudines Dicit in gemma eſſe Candorem unguis humani ſi militudine:& infra ueꝛ autem onycem plurimas:uariaſq; cũ lacteis zonis habere uenas. Libet mihi. aut comis inſpergat:poſuit eni ſe pro toto comaꝛ puellariũ genere aut libet mihi.i.in honorẽ meũ pa pillis inſpergebat:prior expoſitio magis placere poteſt. Irrita dona. unguenta euaneſcentia In au/ ras & puluerem. Irrita.nihil proficientia:mihique diſplicentia o nuptę matrimonium colentes.

Qui uix ſero alto mergitur oceano.
Sed quanquam me nocte premunt ueſtigia diuũ
Luce autem canæ reſtituor thetidi:
Pace tua fari hic liceat rhamnuſia uirgo
Nanque ego non ullo uera timore tegam:
Nec ſi me infeſtis diſcerpent ſydera dictis
Condita quin uere pectoris euoluam :
Non his tam lætor rebus: quã me abſore ſemper
Abſore me a dominæ uertice diſcrutior :
Qui cũ ego dũ uirgo quondã fuit omnibus exps
Vnguentis una milia multa bibi:
Nunc uos optato quas iunxit lumine teda
Non poſt unanimis uincula conungibus.
Tradite nudantes reiecta ueſte papillas.
Quam iucunda mihi munera libet onyx
Veſter onyx:caſto petitis quæ iura cubili .
Sed quæ ſe in puro dedat adulterio:
Illius aura leuis bibat & dona irrita puluis
Nanque ego ab indignis præmia nulla peto:
Sed magis o nuptæ ſemper concordia ueſtras
Semper amor ſedes incolat aſſiduus:

Tu uero regina tuens quũ ſydera diuã placabis feſtis luminibus uenerẽ ſanguinis expertẽ. ordo eſt o regina nõ uotis: ſed potius largis muneribus effice me nõ eſſe tui ſanguinis expertem: quũ diebus feſtis intuens ſydera placabis diuam uenerẽ: ut ſit ſenſus tu diebus feſtis ueneri litans nõ ſolũ uotis: ſed etiã largis ſacrificiis & donis oſtede me eſſe tui ſanguinis participem. Votis. precibus. Sed potius largis muneribus. ideſt non ſolũ uotis: ſed etiam muneribus. i. donis & ſacrificiis precioſis: ut unguentis odoribus uictimis. Votis: omnes fere codices deprauati habẽt ueſtris: ſed ego uerbis ſequẽtibus mõitus emendandũ arbitror: quoniã correctio eſt rhetorica: ut ſit ſenſus nõ tantum uotis & ꝑcibus: ſed potius muneribus effice. Sydera cur iterẽt utinã coma regia fiam. Senſus eſt ad qd uti litatis aut ad quã iucunditatẽ ſydera ſũt i cęlo: quũ ortus & occaſus totiẽs ſit cũ moleſtia iterãdus ac ſi dicat cęleſtis ſedes nihil boni habere mihi uidetur: quũ ortus & occaſus totiens cũ moleſtia ſit repetendus. Cur. ad qd quã utilitatem quaſi dicat ad nullam. ex cõparatione capitis reginę: in quo nõ iterabã: ſed fixa & ꝙeta ſemp manebã. Iterent. ortum & occaſum repetãt: nunc oriant & cęlũ aſcendãt: nunc occidant & terras ſubeant. Fiã coma regia. in reginę meę caput reſtituã. Proximus hydrochoi fulgeret aorion. i. ſi fierẽ regia coma: tunc aquarius & orion ſydera nullo interſtitio ſeparata fierẽt propinqua. nam hęc coma ut partim ſupius dictũ eſt ad ieõis caudã apud uirginem ita ſita eſt ut ab aquario: cui uicinus eſt orion: non multũ diſtet. Aorion. hęc eſt uera huius loci lectio alii aũt legunt oyrion diuiſa diphthongo impite: penultima eni fieret breuior: quũ apud oẽs poetas producat̃: ſed legendũ eſt Aorion nulla diphthongo diuiſa: nõ eni ab orione deducit̃ ꝙꝙ idẽ eſt ſignũ ſed aorion enſiger dicit̃ Τὸ ἄορ. eni ſignificat enſem inde aorion quaſi enſifer: ſic Lucanus. enſiferi nimiũ fulget latus oriõis: enſem eni tribus ſtellis figuratũ gerit: orionis aũt & aquarii fabulas ab hyginio late ac copioſe narratas breuitati ſeruiẽs ꝓtermitto. Hydrochoi. aquarii Τὸ ὕδωρ aqua χέω fundo: inde hydrochoos a grẽcis dictus aquarius.

Tu uero regina tuens cum ſydera diuã
Placabis feſtis luminibus uenerem:
Sanguinis expertem uotis non eſſe tui me
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterem? utinam coma regia fiam:
Proximus hydrochoi fulgeret aorion.

AD IANVAM.

De quadam familia nefarriis ſtupris inceſtiſq; immerſa.

o Dulci iucunda uiro iucunda parenti,
Salue: teq; bona iuppiter auctet ope
Ianua quam balbo dicunt ſeruiſſe benigne,
Olim quum ſedes ipſe ſenex tenuit:
Quãq; ferunt rurſus uoto ſeruiſſe maligno

o Dulci iucũ. ui. iucũ. pa. Hac elegia indelebili nefandaq; libidinũ infamia notat quandã familiã: cuius dũm ac patrẽ ſenem celato noie nefarrium ſtupq;: ſeu adulteriũ cũ nuru ſua cõmiſiſſe clamat multiſq; opprobriis ac mordaciſſimis ſalibus hanc domum acriter inſectatur ianuam primũ domus illius alloquens eã ſibi de familię flagitiis reſpondentẽ inducit. Viro. ſponſo ſeu marito: filius aũt ſolus habebat uxorẽ: cui quũ cõiugii officiis minime ſatisfaceret: ſenex ipe pater ſponſi nouã nuptã cõpreſſit: ideo dicit ianuã eſſe parẽti ipſius ſponſi iucundam: Auctet. ualde augeat: opere numine & auxilio ſuo. Balbo. hic eſt ille cornelius balbus patria gaditanus: pro quo defenſo extat Ciceronis Oratio: ad quem eiuſdem ciceronis eſt epiſtola in ſexto libro: Hunc inferius appellat Catullus cornelium Quum inquit: ſed de poſtumio & corneli narrat amore. fuit item balbus Cornelius cęſaris i bello ciuili legatus oppii collega: ad quẽ eſt hirci epiſtola in cęſaris commentariis: de cornelio balbo legito ſuetonium in uita iulii cęſaris: fuit item iiſdem temporibus quĩtus lucilius balbus ſtoicus: qui tantos progreſſus habuit in ſtoicis: ut cum excellentibus in eo genere grẽcis compararetur: ad hũc antiochi peripatetici de ſtoicorum & peripateticorum conuenientia liber fuit miſſus. Seruiſſe benigne. humane patuiſſe ac ad puellam ingreſſũ facillime cõceſſiſſe oli quũ ipe balbus iã ſenex tenuit ſedes. i. brixię ꝑſes eẽt: nã hęc domus: quã Catul. iſectat̃ erat brixię. ut iferius patebit aut tẽuit ſedes dixit. i. quũ hac puella ſolus potiret̃ i hoc ãore dñabat̃: nã tenere ſedes ẽ dñari. Voto. ſ. amãtis balbi poſteaq; puella nupſit & data eſt molli uiro.

Facta marita. nupsit. Proiecto sene. excluso balbo. Age. hortantis est dum abundat: ut persius dic age dum staio. Quare mutata feraris. ordo est quare tu mutata feraris deseruisse fidē in dñm ueterem balbū. In erga. Non ita cęcilio placeā cui credita nūc sum culpa mea est. ianuę responsio ad poetę interrogationē: ordo est nō culpa mea est ita ęcilio dño meo placeam: cui nunc sum tradita.

Pot. pro potest: aut potis est & est locutio familiaris catullo: ut alibi hoc facies siue id nō pote siue pote: Alibi in te si qcq̄ dici pote putide uicti. Peccatū. participiū est: alibi nomē. Ianitor. ipse facit. ista tus iuridicialis assumptiuus p purgationē a necessitate qa sit a ianitore coacta. Istęc. ista mala de quibus me interrogas. Non istuc satis est. Catulli uerba: & est sensus: nō sufficit te negasse hanc culpā esse tuā: sed oportet causas & rationes afferre probabiles: quas unusquisq; perspiciat. Quid possum nemo q̄rit. ianuę responsio.

Vobis. tibi catulle quęrenti talia: quū hęc uera alius nemo scire curet ac me culpet. Primum igit̄ uirgo. ordo & sensus ē primū igitur falsum est q̄ illa puella fertur uirgo incorrupta esse nobis tradita: nō maritus illā attigerat prior patre suo: cuius mētula nunq̄ arrigebatur: sed pater sponsi puellam prior uiolauit: quoniā aut filius erat sterilis aut q̄ pater impiissimus erat. Vir. maritus puellę. Prior. ante patrē: nā pater sponsi effęminati eius spōsam prior filio cōpressit.

Sicula. diminutiuū a sica tali genere pro mentula iocosa trāslatio a telo assumpta. Betha. hortēsis herba cibis humanis familiarissima: cuius folium litterę greccę formā retinēs inde nomen traxit. Nunq̄ se mediam sustulit ad tunicā. sic supius ptūdo tunicāq; paliūq;. Cubile. thalamū cōrugiū ut iuuenalis antiquū & uetus est alienū posthume lectū concutere atq; sacri geniū cōtemnere fulcri. Quęrē dūq; nec unde foret neruosius illud. sē sius ē nec est inq̄rēdū, uñ aut ex qua eā pater mēbrū hēret neruosius & durius q̄ filius qđ mēbrū posset puellę primitias auferre: nā q̄q̄ uidet nō uerisimile: tamen pater filii uxorē uiolauit & pro ignauo filio sponsę satisfecit.

Postq̄ est proiecto facta marita sene.
Dic agedum nobis quare mutata feraris
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non (ita cæcilio placeam cui reddita nunc sum)
Culpa mea est: quanq̄ dicitur esse mea:
Nec peccatum a me quisq̄ pote dicere quicq̄
Verum isthæc potius ianitor ipse facit.
Quin quacunq; aliquid reperitur non bene factū
Ad me omnes clamant: ianua culpa tua est.
Non isthuc satis est uno te dicere uerbo:
Sed facere ut quiuis sentiat & uideat:
Quid possum nemo quærit: nec scire laborat:
Nos uolumus uobis dicere: ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis
Falsum est: non illam uir prior attigerat:
Languidior tenera cui pendens sicula betha
Nunq̄ se mediam sustulit ad tunicam:
Sed pater illius nati uiolasse cubile
Dicitur: & miseram conscelerasse domum:
Siue quod impia mens cæco flagrabat amore:
Seu quod iners sterili semine natus erat:
Quærendūq; nec unde foret neruosius illud
Quod posset zonam soluere uirgineam:
Egregium narras mira pietate parentem:
Qui ipse sui nati minxerit in gremium:
Atqui non solum hoc se dicit cognitū habere:

Quod posset zonā soluere uirginē. i. uirginis primicias auferre: de uirginali zona soluēda satis dictū fuit supius de passere. Egregiū narras. Catulli uerba ironica: In gremiū in genitalia spōsę sui nati.

Mixerit. coierit: sic p̄sius patricię immeiat uulue. Atq;. certe uerba ianuę. Brixia cenomanoꝝ caput urbs gallię cisalpinę a gallis cōdita ē: ut iustinus ex trogi auctoritate scribit a gallis in italiā trāsgressis Tortelii alioqn non indocti uiri uerba de Brixię origine ficta ex luui auctoritate falso prolata mihi somniis simillima uidētur: huius aūt urbis arx ipositā ē colli molliter ascendēti: quē Catullus antiquo noie chineā appellat speculā Nam catulli temporibus ille collis chinęa dicebatur: uix sine risu iociq; transire possum: curiosas ne dicam pueriles questiones quorumdam: qui quare ac unde chinęa dicatur anxie requirunt: tanq̄ non sufficeret diffinisse athos est mons mecedonię: & himetus mons atticus Athenis imminet: nisi interpretatiōem afferam cur ita sint appellati & dicam quot acestes uixerit annos: quot siculus phrygibus uini donauerit urnas: ut q̄stiones huismodi lepide ridet Iuuenalis.

Chinęa alii legunt ciconia: sed omnes codices ueteres habent chinea. Supposita. pro imposita. aut posita ut sit prothesis & est nominatiui casus q̃q̃ ultimã producit licentiosa ratiõe sequẽtium cõsonantium: ut iuuenalis: occulta spolia & plures de pace triũphos: & Virgilius lapęq; tribuliq;. Specula. nam inde clarus patet prospectus cremonam usq; : alii tamen legunt in specula ut stet uersus: Mella. fluuius iuxta Brixiã labẽs cuius mẽinit i georgicis Virg. curuis i uallibus illũ pastores & curua legũt prope flumia mellę. Brixia ma. mea patria: est. n. ianua: quę loquitur: nã ut supius dictũ est hęc domus erat Brixię. Amata meę ueronę. meam uexonã dixit poeta ad se respiciens.

Brixia chinnæa supposita in specula:
Flauus quã molli percurrit flumine mella
Brixia ueronæ mater amata meæ:
Sed de posthumio & corneli narrat amore:
Cum quibus illa malum fecit adulterium.
Dixerit hic aliquis: quid tu isthæc ianua nosti
Cui nunq̃ domini limine abesse licet:
Nec populum auscultare: sed hic suffixa tigillo
Tantum operire soles: aut aperire domum.:
Sæpe illam audiui furtiua uoce loquentem
Solam cæciliis hæc tua flagitia:
Nomine dicentẽ: quos diximus: utpote quæ mi
Speraret nec linguam esse nec auriculam.
Præterea ardebat quendam: quem dicere nolo
Nomine: ne tollat rubra supercilia:
Longus homo est magnas qui lites intulit olim
Falsum mendaci uentre puerperium.

De posthumio. huius meminit cicero in epistola ad balbum. Corneli. cornelii balbi de quo supra dictũ est: aut certe cornelii alterius hois. Narrat. scilicet Brixia. Illa. puella domia mea. Conciliis. coetibus uicinię cõuentibus uicinaꝝ: Aliter legitur Cecilius. i. dñis meis: q domũ nunc tenẽt: & puella potiunt. Quos diximus. Posthumiũ & cornelium Balbũ. Quẽdam. quis aũt hic fuerit longus homo rubris supciliis adulterio cõceptus curiosiores quęrant & ariolent. Lites. de genitore suo: quẽ finxit & aliũ mẽtitus ẽ. Puerperiũ. i. ipe partus falsus & ex falso patre genitus. Falsum puerperium. noiatiuus casus ẽ. Mẽdaci: mentiẽte uentre materno: nã adultera matrem mentiebatur eius patrem.

AD MALLIVM.

q Vod mihi fortuna casuq; oppressus acerbo
Conscriptũ hoc lachrymis mittis epistoliũ:
Naufragum ut eiectũ spumãtibus æquoris ũdis
Subleuem: et a mortis limine restituam:
Quẽ neq; sancta uenus molli requiescere somno

Ad Mallium.

q Vod mihi fortu. ca. oppres. acerbo. Mallio uersus et libros quosdam in moeroris sui cõsolationem petenti humane respõdet Catullus excusans se ꝙ neq; cõsolãtia carmina scribere possit ingenti ob fratris mortem męrore cõfectus & a musarũ muneribus exclusus neq; libellos a se cõpositos: quos mallio ad consolationẽ det Veronę habet: sed oẽs fere romę reliquerat: in patriã ubi nunc erat ad fratris exeqas Cenotaphio celebrandas reuertens. Petit itaq; ueniã si utriusq; petitiõis malliũ compotem nõ faciat: Laudatq; mallii singularẽ erga se pietatem: atq; munificam liberalitatẽ nullis sęculis obliuiscẽdã: quoniã cum poeta: amicam domum: amoresq; omnes cõmunes fecerit: Rogat postremo mallium ut hoc carmine sit contentus: uiuatq; foeliciter cum amica: totaq; familia. Quod mihi fortuna. Ordo est ex longo hyperbato decimi uersus: id gratũ est mihi: quoniam me tibi amicum dicis ꝙ tu opressus fortuna & casu acerbo mihi mittis hoc epistolium lachrymis conscriptum: ut ego subleuem te eiectum spumantibus ęquoris undis ac a tristi mortis limine restituam te: quem sancta uenus non perpetitur requiescere i lecto cęlibe molli somno desertum. Oppressus fortuna & casu acerbo. Mallius hic iuliam uxorem cuius superius celebratum est epithalamiõ fato defunctam immaturo deflens tanti moeroris consolationem a Catullo ꝑ epistolam quęsiuit signicans se infortunato cõiugis iulię fato miserabiliter oppressum miserię solatia requirere. Lachrymis cõscriptũ. Sic mallius in epistola se lachrymis scripsisse dixerat. Epistoliũ paruulã epistolã: nã ab epistola fit gręcum diminutiuum epistolion sicut a philotis philotion μέιραξ τὸ μακάριον Te eiectum naufragum. te aduersę fortunę casibus exagitatũ: alegorice sumptũ hoc a naufragiis. A mortis limine. in quo ẽe te putans ob dilectissimę coniugis mortẽ. Sãcta uenus. uenus & amor coniugalis.

Desertum molli somno. Quem coniugalis societas prestabat. Lecto celibe. uxore orbato. Nec ueterum dulci. per hoc significat mallium musarum studiosum dolore coactum consueta studia desse/ruisse. Peruigilat anxia. mens anxia & si peruigilat tamē in studia litterarum incumbere nequit. iuue nalis. sed uatē egregium cui non sit publica uena Qui nihil expositum soleat deducere nec qui com muni feriat carmen triuiale moneta anxietate carens animus facit omnis acerbi impatiēs cupidus syl/uarum aptusq; bibendis foetibus aonidum. & infra: Quis locus ingenio nisi Quum se carmine solo uexant & dominis cirę nisęq; ferunt pectora nostra. Petis hic. ex urbe ue rona ubi sum. Munera mu. Carmi na: & libros. Veneris mu. i. ut Romā redeā ad cōuiū iter nos puellarū mu/nera: nā ut ifra dicit: Mallius cū catul. amicā cōmunē fecerat: sic loqtur isq; domū nobis isq; dedit dñam: Ad quā cōues exercerēmus amores. Mea icō moda. ex fris morte susceptа. Offi/ciū hospitis. i. mei: q̄ sū tuus hospes & familiaris officiū morē gerēdi tuę uo lūtati. Quis. pro qbus. Merser. ual de imergar & uexer. Dona bea. car minū solatia. Vestis pu. uirilis toga pura & unius tātū coloris erat: puero rū autē ptexta purpurę filis itertexta fuit. Aetas. adolescētia: i cuius initio uirilis toga sumebat. locūdū uer. iu cundū tpus a pędagogi custodia libe ratū: ut psius quū primum pauido cu stos mihi purpura cessit. Dea. uenus cuius amores & lusi & secutus sū. Cu ris. amoribus. Dulcē ama. cacozelō ē: ut Luca. concordia discors & Ora. strenua nos exercet inertia: dulcem āt ad amatoȝ cupiditates: amaricię ue/ro ad amaras i amore curas dixit: Nā ut ait Plau. amor ē melle & felle fęcū/dissimus dulce gustu dat amaȝ ad sa/tietatē usq; aggerit. Fraterna mors. de qua supra dictū ē i ele. pria: Qua re qđ scri. ordo ē: quare malli id nō ē turpe: sed magis miserū q̄ scribis esse turpe catullo ueronę eē q̄ hic ueronę .s. qsqs de meliore nota calefecit sibi mēbra cubili amoribus deserto Hac eni rōne Catul. mallius romā reuoca/bat scribēs unūquēq; meliore cōditio ne uiȝ Verō noctes sine puella exige rē ac amore sēdo carere. Hic. uerōę ubi sū. Quisqs me. no. i. qcūq; inge nuus melioris nois ac; tituli siue condi tiōis: notā. n. pro cōditiōe posuit. Scri ptoȝ. i. libelloȝ a me ꝺpositorū: quos romę reliq: aut certe hūaoȝ studioȝ libros itelligit pp quos mal. Catul. ro mā reuocabat afferēs hanc secūdā rō nē. s. ob librȝ ꝺmodā copiā: q̄ Vero. careat romę āt sit abūdaturus. Huc. Veronā. Non sa. ige. igrato: & rustico: nā igratitudo rusticano rū hominū ē. Vtriusq;. unū erat Carminū & librȝ: alterū ut Romā rediret. Petēti. tibi hęc duo petēti: puto tū potius legēdū eē petiti: ut sit copia utriusq; petiti. i. duplicis petitiōis tuę. Vltro. spōte.

Desertum in lecto cælibe perpetitur:
Nec ueterum dulci scriptorum carmine musæ
Oblectant: quum mens anxia peruigilat:
Id gratum ē mihi: me quoniā tibi ducis amicum
Muneraq; & musarum hinc petis & ueneris:
Sed tibi ne mea sint ignota incōmoda malli:
Neu me odisse putes hospitis officium:
Accipe quis merser fortunæ fluctibus ipse
Ne amplius a misero dona beata petas.
Tēpore quo primum uestis mihi tradita pura ē:
Iucundum quum ætas florida uer ageret:
Multa satis lusi: non est dea nescia nostri:
Quæ dulcem curis miscet amariciem.
Sed totum hoc studiū luctu fraterna mihi mors
Abstulit: o misero frater adempte mihi
Tu mea tu moriens fregisti cōmoda frater:
Tecum una tota est nostra sepulta domus:
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia atq; omnes delicias animi.
Quare quōd scribis ueronæ turpe catullo
Esse: quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefecit membra cubili:
Id malli non est turpe magis miserum est:
Ignosces igitur: si quæ mihi luctus ademit:
Hæc tibi non tribuo munera: cum nequeo.
Nā quod scriptorum nō magna ē copia apud me
Hoc fit q̄ romæ uiuimus. illa domus:
Illa mihi sedes: illic mea carpitur ætas:
Huc una ex multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit: nolī statuas nos mēte maligna
Id facere aut animo non satis ingenuo:
Quod tibi non utriusq; petiti copia facta est:

Vltro ego deferrem: copia ſiqua foret.
Non poſſum reticere dea qua mallius in re
Iuuerit: aut quantis iuuerit officiis:
Ne fugiens ſæclis obliuiſcentibus ætas
Illius hoc cæca nocte tegat ſtudium:
Sed dicam uobis: uos porro dicite multis
Milibus: & facite hæc charta loquatur anus:
Omnibus inq; locis celebretur fama ſepulti:
Noteſcatq; magis mortuus atq; magis:
Nec tenuem texens ſublimis aranea telam
Deſerto in mallii nomine opus faciat.
Nã mihi quã dederit duplex amathuntia curã
Scitis: & in quo me corruerit genere:
Cum tantum arderem quantum trinacria rupes:
Lymphaq; in œtheis malia thermopylis)
Mœſta nec aſſiduo tabeſcere lumina fletu
Ceſſarent: triſtiq; imbre madere genæ:
Qualis in aerei perlucens uertice montis
Riuus muſcoſo proſilit e lapide:
Qui quũ de prona præceps eſt ualle uolutus
Per medium denſi tranſit iter populi:
Dulce uiatori laſſo in ſudore leuamen:
Quuũ grauis exuſtos æſtus hiulcat agros:
Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis
Lenius aſpirans aura ſecunda uenit:
Iam prece pollucis iam caſtoris implorata:
Tale fuit nobis mallius auxilium:
Is clauſum lato patefecit limite campum
Iſq; domum nobis: iſq; dedit dominam:
Ad quam communes exerceremus amores:

Defer: tibi tradere. Cop. cõmoditas facultas: nã carmia nequeo facere ne q; romã reuerti poſſũ utriuſq; icõmodi cã é mihi mors frarerna: q̃ ois famĩlia nrã mihi admiſtrãda é. Deę. muſę q̃ teſtes eius i me meritoꝝ eſtis. Noćte. ignorãtię tenebris. Hoc ſtu. hũc mallii erga me fauorẽ & pium aĩum.

Anus char. carmẽ multa uetuſtate p durãs: Mar. Et qcqd uoluit teſta uocat̃ anus. Sepulti. i. mallii poſtea q̃ ſepultus fuerit. Ne te. te. ſenſus é Mallii nomẽ ita celebret̃: ut nunq̃ ulla ex parte ſordeſcat. nã trãſlatio é a locis ad frequẽtẽ nois memoriã loca. eni: q̃ ñ celebrãt̃ neq; frequẽtãt̃ araneis oppleẽt̃. Amathũtia. ãtonomaſiõ uenꝛis ab amathũte cypri urbe: de q̃ ſuperius dictũ é: duplex ãt dicit̃ a Catullo cui duplicis amoris curã iniecerat: aut certe duplex. i. fallax: nã fallacẽ hominẽ duplicẽ appellare ſolemus: ut Cic. i offoꝝ. iii. Hoc ãt celãdi genus q̃le ſit cuius hois qs nõ uidet certe nõ aptinõ ſimplicis nõ ĩgenui: duplex ãt uenus: quia dulce promittẽs amaꝝ ingerit.

Corruerit. iuerterit ꝓcipitauerit. Arderẽ. amore flagrarẽ. Trinacria ru. ętna ſicilię mõs ꝑpetuo flagrans incẽdio. Lympha malia. a theſſalię loco: quã urbẽ puto unde arbitror dictum maliacũ ſinũ: & itẽ maliẽſes populos quos ſtrabo thermopylis uicinos ſcribit. maliẽſes aũt thucydides tris i ꝑtes diſtribuit. ſ. paralios: Hieres: & thrachinios: ſcribit itẽ Mylas locũ meſſanioꝝ: ũde & myliẽſes dici poſſe puto Malia igit̃ pro maliẽſi accipiat̃. In oetheis Termopylis. thermopylę mõtanus tractus ad theſſalię fines lõgitudine ſua magnas multaſq; greciaꝝ regionũ partes attingẽs ad oethã ſaltũ theſſalię ac doridi conterminũ uſq; protẽſus: cuius trãſitũ pylas. i. portas et ãguſtias uocãt atq; thermopylas: ſũt. n. ibi prope thermę. i. calidę aquę magno i hõre ueluti herculi cõſacratę: ipe ãt mõs oetha ab oriẽte ac thermopylis i occidentẽ uſq; i finũ ambracũ extendit̃: iõ thermopylas oetheas appellat Catul. Meſta nec aſſi. hic locus apd oẽs fere codices deprauatus é: Nã i aliqbus legit̃ męſtaq; aſſidio: i aliis uero legit̃ męſta. n. aſſiduo: ſed utrũq; uitioſũ é ſyllabis repugnãtibus legat̃ potius. Moeſta nec aſſi. ta. lu. fle. Ceſ. tri. im. ma. ge. p hũc aſſiduũ mẽrorẽ ingeſq; lachrymas igẽtẽ ſui ai erũnã exꝑſſit: ut maximũ mallii Catul. a miſeriã leuãtis officiũ: ac ſingulare meritũ oñderet. Qualis i aerei. apta poetici diſcurſus ſimilitudo ad largũ lachrymaꝝ fluxũ demõſtrãdũ. Vertice. ſũmitate: qd proprie ſignificet uertex legito apd qntilianũ lib. viii. Iter. pro media uia. Aeſtus hi. ag. ſcindit ſiccitate terrã nimius ſolis feruor Vir. ſcindit canis ęſtifer arua. Ac ue. elegãs alterius poetici diſcurſus ſimilitudo & ornatus ad ſequẽtia mallii erga poetã iucũ diſſima officia demõſtrãda. Nigro. procelloſo: tẽpeſtuoſo: nubiloſo: Ora. nigris ęquora uẽtis emirabit̃ iſolẽs. Pollucis & ca. gemmoꝝ ſignũ nautis ꝑſtare fęlicẽ nauigationẽ credidit uetuſtas: Ora gratũ Tyndaridę ſydus ab iſimis quaſſas erripiũt ęquoribus rates: Naſo i faſtis utile ſollicitę ſydus utꝛeq; rati: Mar. & gratũ nautis ſydus fulgere laconũ: Flaccus i argonautis lumẽq; inoxia fũdit purpureũ miris olim iprobabile nautis: Diodo. ãt ſiculus li. v. cur gemini nauigãtibus fauere putẽt̃ hãc affert hiſtoriã argonatis iter quos erãt caſtor: & pollux nauigãtibus coortaq̃ igẽti tẽpeſtate cęteris ſalutẽ deſpe/

tãtibus ſolũ orphea tradũt religiõis peritũ uota pro ſalute diis ſamothracibus feciſſe extẽploq; tẽpeſta te ſedata quũ duo aſtra ſupra pollucis & caſtoris capita cecidiſſent: oẽs eo miraculo ſtupẽtes credidiſ ſe deoq; prouidẽtia ſe a piculis exẽptos: quo facto cõtigit: ut quos poſtmodũ maris agitaret tẽpeſtas ſa mothracibus uota pro ſalute faceret: aſtraq; apparẽtia ad caſtorẽ: & pollucẽ referret. Is clau. Quę fuerit mallii erga ſe auxilia oſtdit. Cãpũ. agrũ meũ: q; fuerat ſatis exiguus Dilatauit: & extẽdit. Do minã. clodiã amicã quã leſbiã poeta nũcupauit: & dñam amãtiũ more appellauit. Cões. mihi & ipſi mallio. Quo. ad domũ: & dñam ſiue ad quos cões amores: & eſt ſenſus ad quos amores: ſiue ad quã dñam diua uenus mihi fauẽs attulit fęlix auſpiciũ molli aditu. Pede mol. fęlici acceſſu: ſic ſupra in epithalamio. o cubile quot oibus cãdido pedę lectulis: quę tuo ueniũt hero. Mea. mihi fauẽs: ut Terẽ. o noſter chreme. Trito. ipi ue neri frequẽtato. Arguta ſo. breui & arcta crepida ſiue calceo: Solea pro calceo: pſius ſolea puer obiurgabere rubra: ſolea itẽ iter planos piſces a pli nio noiat: & materia robuſtea ſuper quã paries craticius extruit. Cõiugis ut quõ. cõparatio hęc p exẽurſũ poe ticũ ſũpta ẽ ad feruẽtes & ſplẽdidos i Catul. amores oñdẽdos: talis. n. fuit Catul. dña accedẽte uenere q̃lis fuiſſe dicit laodamia uiri proteſilai domũ igrediẽs: laodamię duę fuiſſe iueniũt altera filia achaſti pylacęi & proteſi lai uxor tãto uiri amore flagrãs: ut il lũ ad troiana bella tendẽtẽ ſeq; uolue rit: ſed uiri hortatu i pria remãſit inui ta: altera ab Homero ſcribit Bellero phõtis filia: quę a Ioue cõpreſſa ſarpe donen genuit. Proteſilaę. protẽſi laus iphicli filius fuit: ut Homerus i ſẽdo iliados ſcribit is cũ fratre podarcẽ ad troiã. lx. nauibus profe ctus: ac ex oibus prius i troianũ littus naui egreſſus ab hectore iterẽptus ẽ: Qui. ut Hectora prius fatali ter haſta proteſilae cadis. Accepta & fru. ſenſus: & ordo ẽ Laodamia uenit ad proteſilaęam domũ Quũ hoſtia pro proteſilao uota fruſtra accepta diis ac minime grata nõdũ placaſſet deos: q nõ uicti ma: ſed proteſilai morte placãdi erãt: quoniã dii cęleſtes decreuerãt proteſilaũ ex greęcis primũ perimẽ dũ ad troiã: aliter legit icepta hoſtia: Quę lectio mihi magis placet: ut ſit ſenſus. Quũ proteſilaus iam hoſtia fieri iceptus: & diis deſtinatus i mortẽ fruſtra: & ſine utilitate ſua nõdũ piiſſet ac fruſtra nõdũ ſã guine ſuo deorũ decreto ſatiſſeciſſet fruſtra nõdũ placaſſet: quoniã paulopoſt oio erat placaturus ad troiã peũdo: Et ſic fatalis neceſſitatis uim imutabilẽ oñdit. Incepta ho. proteſilaus iã ad mortẽ deſti natus & ẽ noiatiui caſus cuius ultimã licẽter produxit cõſonãtiũ ſequẽtiũ rõne: ut luue. occulta ſpolia & plures de pace triũphos. Nihil mi. tã ual. p. his octo ſequẽtibus uerſibus Catul. cõtineẽ optatio de uotis ab amica ſiue uxore pro uiro ſuſcipiẽdis: & erit talis ordo o rhamnuſia uirgo nil. i. nullũ uotũ mi hi tãtũ ualde placeat qđ ſuſcipiaẽ: & uoueaẽ iuitis heris. i. deis: q̃tũ docta: & monita eſt laodamia uiro extincto q̃ ara deoq; ieiuna & ſicca deſiderat piũ: & ſacratũ cruorẽ. Nil. nullũ uotũ. Suſcipiaẽ. cõ cipiaẽ uoueaẽ. Heris. diis req; oium dñis. Inuitis. aduerſantibus. Deſideret. ſubaudiẽ q̃: ut ſit q̃ de ſideret & poſcat. Piũ. ſacratũ ex uictima. Ieiuna. ſicca diu nullis uictimis intincta. Coacta. ſ. fati neceſſitate. Dimittere. amittere. Nouũ. luueẽile aut nup ſibi iũctũ nuptiis. Collũ. cãdidã uiri ceruicẽ quã uxor iucũdiſſime amplectit. Vir. Ter conatus ibi collo dare brachia circũ: Tibul. Huic tu cãdẽtes humero ſuppõe lacertos: & alibi poſt ẽt collo ſe iplicuiſſe uelit. Veniẽs hy. ſequẽs ãnus. Auidũ amo. iſatiabilẽ laodamię ãorẽ erga maritũ: quo ſe carere poſſe nũq̃ crediderat. Poſſet ut ab. ui. cõ. q̃ nũq̃ potuiſſet credere ſe poſſe poſtea uiuere ſine proteſilao: qđ tñ poſſe fieri docuerunt eã ãni qui uiri mor tẽ ſecuti q̃bus paulati aſſuefacta ẽ carere marito. Quod. ſ. illã carere poſſe uiro: Nam parcę uitã lao damię poſt uiri mortem producturę ſciebant ſi proteſilaus ad troiã iret laodamiã ſine uiro uicturã.

Quo mea ſe molli candida diua pede:
Intulit & trito fulgentem in limine plantam
Innixa arguta conſtituit ſolea:
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Proteſilaeam laodamia domum:
Accepta & fruſtra nondum cum ſanguine ſacro
Hoſtia cæleſtes pacificaſſet heros:
Nil mihi tam ualde placeat rhamnuſia uirgo
Quod temere inuitis ſuſcipiatur heris:
Quam ieiuna pium deſideret ara cruorem
Docta eſt amiſſo laodamia uiro:
Coniugis ante coacta nouum admittere collum
Quam ueniens una atq; altera rurſus hyems
Noctibus in longis auidum ſaturaſſet amorem
Poſſet ut abrupto uiuere coniugio:
Quod ſcibant parcæ non longo tempore abeſſe
Si miles muros iſſet ad iliacos:
Nam tum helenæ raptu primores argiuorum
Cœperat ad ſeſe troia ciere uiros:

Troia nefas cõm. catu. aduersus troiã seruẽs declamatio atq; iuectio. Nefas. nefãdũ funus. Asię hoc quãtũ ad troiãos dixit: quoniã tota fere asia troiãis attulit auxiliũ nã & teutamus rex assyrioꝝ penes quos totius asię fuit ea tẽpestate pricipatus priãm sibi subdito Memnonẽ tithoi filiũ cũ decẽ milibus ęthiopũ totidẽq; sũsianię cũ ducẽtis curribus i auxiliũ misit. Europę. cuius magna pars greçis cõtra troianos cõspirauit. Virtutũ. aut fortitudis ois: quę proprie dicit uirtus: aut oium uirtutũ: quę i hoibus sũt: Nã i illis bellis singularia oium uirtutũ exẽpla fuerũt. Acerba cinis. asp & acerbus rogus: Cinis aũt apud antiquos & masculino & fęminino genere prolatus fuit: qđ diligenter aiaduertit prisc. Queue ẽt id ñro. rõ & cã cur in troiã iuehat acerbius. Quę nũc tã longe. ordo est quẽ cõpositũ tã longe nõ inter sepulchra nota nec cõpositũ prope cognatos Cineres, sed sepultũ in troia infelice aliena terra detinet a nostro solo.

Troia nefas cõmune sepulchũ europæ asiæq;
Troia uirum & uirtutum oĩum acerba finis:
Quæue etiã id nostro lœtum miserabile fratri
Attulit hei misero frater adempte mihi:
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum
Tecum una tota est nostra sepulta domus:
Omnia tecum una perierunt gaudia nostra
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor:
Quem nunc tã longe non inter nota sepulchra
Nec prope cognatos cõpositum cineres:
Sed troia obscœna troia infelice sepultum
Detinet a nostro terra aliena solo:
Ad quam tũ properãs fertur simul undiq; pubes
Græca penetralis deseruisse deos:
Ne paris abducta gauisus libera mœcha
Ocia pacato degeret in thalamo:
Quo tibi cum casu pulcherrima laodamia
Ereptum est uita dulcius atq; anima
Coniugium: tanto te absorbens uertice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum:
Quale ferunt graii penæum propter amœnum
Siccari emulsa pingue palude solum:
Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
Ausus falsiparens amphitrioniades:

Nota. nobis cognita. Cognatos cineres. cognatoꝝ reliqas. Penetrales deos. patrios deos suosq; nepotes.

Quo casu. quo infortunio belli troiani. Tãto te absorbens uertice amoris: epiphonema ẽ ad pcedẽtis cõiugii altitudinẽ et fęlicitatẽ ostẽdẽdam: seu cofirmãdã prolatũ. Tãto uer. amoris. tãta coniugalis amoris altitudine.

In abrumptũ barathrum. i profundã miseriaꝝ uoraginẽ. Quale ferũt graii. similitudo ad barathri profũditatẽ ostendẽdã: ordo est quale solũ pingue graii ferũt siccari emulsa palude.

Peneũ pp amęnum. i omnibus quos adhuc legerim catullianis codicibus uno meo & eodem puetusto excepto hũc locũ corruptissimũ & portẽtis simillimũ inuẽi. nã i qbusdã legit pro/pe cylleniũ: i aliis uero prope cilleneũ quę lectio q̃ uitiosissima sit duę sylla bę i utroq; uocabulo priores cõtra rationẽ positę & una supabundãs aptissime indicãt: sed qs nõ putaret catullũ portẽta phrẽeticoꝝ uerbis simillima fuisse locutũ si tã imprudẽter legat peneũ cylleneum: tãq; peneus thessalię amęnissimus ãnis prope cyllenẽ arcadię mõtẽ labat: liberẽus igit si possumus Catul. elegãtissimũ: atq; prudẽtissimũ poetã ab indignissima tãti furoris ifamia: quũ eius uerissima lectio sit peneũ pp amęnũ quẽ amoenũ recte a catullo nostro appellatũ planissime docẽt hęc pli. p̃scripta flumina thessaliç apidanus: phanix: enipheus onochonus: & añ cũctos claritate penęus ortus iuxta gõphos iterq; ossam & olympũ nemorosa cõualle defluẽs qngẽtis stadiis dimidio eius spatio nauigabilis in eo cursu tẽpe uocãt qnq; miliũ passuum lõgitudie & ferme sex latitudine ultra uisum hois attollentibus se dextra leuaq; leuiter cõuexis iugis intus sua luce uiridãte allabit penęus uiridis calculo amęnus circũ ripas gramie canorus auiũ cõcentũ: Hercules ut diodorus siculus scribit a locis quę tẽpe uocant ubi late stagnabat i cãpis aqua ducta fossa aquã deduxit thessalię circa. peneũ fluuiũ cãpos fertiles p̃bẽs thessalia circũdata penei fluuii aqs exitũ nullũ cõcedẽs sub ppetuis paludibus magna ex parte latebat: Hercules ãt ossã ab olympo discludens aquis exitum patefecit: lucanus: hos inter montes media qui ualle premuntur Perpetuis quondam latuere paludibus agri: Lumina dum campi retinent: nec peruia tempe Dant aditus pelago stagnumq; implentibus unum Crescere cursus erat postq̃ discessit olympo Herculea gra/uis ossa manu: subitęq; ruinam sensit aquę Nereus: strabo autem asserit terremotibus factis abrupta esse quę nunc uocantur tempe & ab olympo abscissam ossam: & hac peneum effluxisse in mare.

Falsiparens. Hercules Amphytrionis Falsi Et non ueri patris filius putatiuus.

Stymphalia monstra. Euristeus rex argiuorum iunonis impulsu Inter alia stipendia imperauit herculi ut obscenas aues in stymphali arcadię palude morantes: quę circū uicina loca infestabant aut prime/ret: aut fugaret hoc negotiū arduūq; laborem impositum sibi arte ingenioq; facile perfecit: Nā ut Diodorus scribit has aues innumera multitudine finitimarū regionum fructus uastātes: quia ui superari ob infinitū numerū nō poterant ingenio substulit Tabulam. n. ęream parauit: quę repcussa ingenti sonitu uolucres timore in fugam compulit longinquā: Catul. aūt poetis assentiēs aues sagittis fugatas dixit: Nā strabo ait poetas scripsisse sagitis & tympano has aues ab hercule fuisse fugatas Stymphalis āt ē palus arcadię: in qua ut scribit Pli. musculi aquatici nascunt: stymphalum uero oppidum: & stymphalus fluuius ex quo & stymphalide lacu nascit' erasinus fluuius argiuorū agros pcurrēs. Percu lit. pcussit uexauit. Deterioris he. eu ristei regis iussu qui deterior: & herculeis uirtutibus minor erat. Pluribus ut cęli. i. ut mirabilibus suarum uirtutum experimentis pfunctus deorū numerum augeret: ac suorum laborum mercedem hebes Coniugium accipe/ret. Sed tuus altus amor. compara/tiones atq; multas similitudines induc it ad profūdum laodamię amorem augēdum. Tuus amor. o laodamia

Tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris heri:
Pluribus ut cæli tereretur ianua diuis:
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo:
Qui diuum dominum ferre iugum docuit:
Nam neq; tam charum confecto ætate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit:
Qui cum diuitiis uix tandem inuentus auitis
Nomen testatas detulit in tabulas:
Impia derisi gentilis gaudia tollens
Suscitat a cano uulturium capite:
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo

Barathro. profundo ioles amore: Barathrum est imměsa profunditas aspicientium oculos calligans. Qui diuum dominum ferre iugū docuit. herculis insanos in iolen Euriti filiam amores tangit: Hercules omnibus certaminibus absolutis megaram uxorē iolao tradidit: & ad prolem procreādā alterā uxorē minime suspectā quęrens iolē euryti ęchalię regis filiam petiit: Ille megarę repulsam ueritus se super eo matrimonio consultuę respondit: Hercules frustratus sponsa iniuriaq; motus Euryti abegit equos iphitumq; filiū eius equos inquirētem tirynthia ex turri precipitauit: ac tandem sequentibus annis post astydamen ormenii regis stupratam in ęchaliam contra Euryti filios ob iolen sibi in uxorem Denegatam exercitum duxit: ac urbe Capta Euriti filios Toxeum: molionem pytium interemit iolemq; abduxit: ferunt autem poetę tanto ioles amore herculem flagrasse: ut in eius gratiā Lanam & pensa deduxerit: Leonisq; spolium: cęteroſq; uiriles cultus acceptis muliebribus cū iole cōmutauerit: ut apud Ouidium in heroidibus herculi deianira plenius exprobrat. Nā neq; tam charum. Alia Comparatio: & sensus est nec tam charum nepotem filia parentibus gignit in magnę hereditatis Successionem q̄ charus: & iucundus fuit protesilao Laodamię amor: Tam charum caput. s. q̄ charus fuit protesilao amor laodamię uiri domū ingredientis. Nata. filia: Confecto ętate. ętate grauato. Seri. tarde geniti: quum Iam parens decrepitus ex filia nepotes desperaret. Gentilis. Cognati aut affinis sperantis hereditatem iure successionis: gentiles enim senis hęreditatem sperabant: quoniā eius unica filia uniuersę hęreditatis substātiam Consequi iure non poterat: Nam ea lex erat: Cuius Liuius meminit: gentilis dicitur ex eodem genere ortus: Et is qui simili nomine appellatur: ut ait Cintius gentiles mihi sunt qui meo nomine appellant': hęc festi est diffinitio. Derisi. decepti ac uane sperantis hęreditatem: quum postea sit pręter spem genitus nepos. Tollens. remouens: expellens: excludens. Suscitat a Cano uulturium Capite. idest quum pręter spem propinqui Captatoris nepos Sit genitus: heres in diuitias aui succedens: & Captatorem excitans abigit a senis diuitiis: quibus inhiabat: est autem elegans metaphora a uulturibus: & cadauere ad Captatores alienę hęreditati uehementer inhiantes: Sic Oratius Captatorē appellauit Coruū Scriba ex quinq; uiro Coruum deludet hiantem: Captatorq; dabit risum nasica corano. Suscitat a Cano Capite. abigit a senis cadauere ac morte: cui inhiabat ante nepotis ortum: in aliis libris corrupte legitur Suscitat & cano Capiti: sed si quis diligentius prospiciet Inueniet Copulam in sensu non admitti: & legendum esse a Cano Capite. Vulturium. Captatorem hęredipetam. dicitur hic uultur: & uulturius: & uulturis: Catullus alibi Lingua exerta auido sit data uulturio: Ennius uulturis in syluis miserum mandebat homonem. Vlla Compar. ulla columba colūbo suo pari sotietate cōiūcta.

Seu quicquid improbius.aut si est aliud aialiumpar improbius & libidinosius columbis. Oscula mordenti.sic Martialis. oscula me capiunt blandas imitata columbas. Mulier.pro fęmina posuit noue quũ mulier proprie de genere humano tãtũ dicat̃:Sic & Virgilius uirum pro hyrco & Caprarũ marito dixit:uir gregis ipse caper deerrauerat:& Oratius uxores de capris Dixit Quęrunt latentes & thymo deuię olentis uxores mariti. Multiuola.multũ uolans aut multę.i multiplicis & mutabilis uo luntatis:& cupidinis instabilis. Sed tu.o laodamia nunc omnes supiores cõparationes atq; similitudines ad propositũ applicat. Hoȝ. Columboȝ herculis & cęteroȝ. Furores.amores:Virg.seu quisqs furor

Compar seu quicquid dicitur improbius:
Oscula mordenti semper decerpere rostro
Quantum præcipue multiuola est mulier:
Sed tu horum magnos uicisti sola furores
Vt semel es flauo conciliata uiro:
Aut nihil aut paulo cui tu concedere digna:
Lux mea se nostrum contulit in gremium:
Quam circumcursans huc illuc sæpe cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica:
Quæ tamẽ etsi uno non est contenta catullo
Rara uerecundæ furta feremus heræ:
Ne nimium simus stultorum more molesti;
Sæpe etiam iuno maxima cælicolum
Coniugis in culpa flagrabat quottidiana
Noscens omniuoli plurima furta iouis.
Atqui nec diuis homines componier æquum ẽ.
Ingratum tremuli tolle parentis onus:
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrãtem assyrio uenit odore domum:
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte
Ipsius ex ipso dempta uiri gremio:
Quare illud satis est: si nobis id datur unis

Viro flauo.protesilao:flauum pro candido:& albicanti posuit ut Virg. flaua ceres alto neqcq̃ spectat olympo:Protesilaus fuit corpore candido uultu honesto uelox cõfidens temerarius ut dares scribit. Aut nihil aut paulo.satis cõmode trãsit ad amicę suę sibi a mallio datę mentionem:& ęqperationẽ. Lux mea.amica mea ipsitilla uel lesbia:quã sibi oculis chariorem infra cõfiteť. Lux.uita:siue oculi lumẽ:lux pro uita supius:nobis quum semel occidit breuis lux nox ẽ oĩbus una dormiẽda. Tu.o laodamia. Cui.meę luci. Quã circũcursans.Cupidinis cũ puella consuetudinẽ illius uenustatẽ egregiam demonstrat. Crocina.croceus hitus cupidini attribuiť:& crocinus forma gręca ẽ κρόκινος latina facit croceus. Rara uerecundę furta feremus herę.i.& si iterdũ solo me Catullo nõ est cõtẽta:raro tñ cũ aliis męchis furta cõmittet. Furta.stupra:siue adulteria. Herę.amicę quę mihi hera est. Verecũde.declamatoria ratio cur raro cum aliis uiris sit peccatura.quoniã.s.ẽ uerecũda. Feremus.tolerabo pmittã ne sim nimis molestus ei nunq̃ cõcedens uenerei appetitus cõmutationẽ: quã ẽt cõcedẽdã iunonis exẽplo probat. Quottidiana cul.quottidanis adulteriis & stupris. Furta furtiuos coitus. Oiuoli.oĩa uolẽtis:aut p oĩa optata sua uolantis:ut supra multiuolã mulierẽ dixit.

Cõponier.cõparari ut.sic paruis cõpõere magna solebã. Ingratũ tre.tol.pa.onus.sensus ẽ quũ nõ sit ęquũ hoies diuis cõparare noli te onerare tãta deoȝ inuidia quãta se onerãt curiosi parẽtes filias suas deabus nimis ipẽse cõferẽtes. Tolle.remoue:abiice. Onus.oneros̃ũ atq; odios̃ũ laborẽ. Gratũ. diis molestũ. Parẽtis tre.pris decrepti. Illa.mea lesbia a Mallio mihi data. ¦Nec pa.de.mihi dedu.i.a patre suo mihi nõ nupsit:nã in nuptiis mos semp fuit:ut pater filiã spõso suo manu ducta dederet.

Domũ.s. meã:ut alię nuptę solẽt suoȝ sponsoȝ domũ accedere. Fragrãtẽ.assy.odo.diebus nuptialibus spõsi domus suauissimis odoribus inspargebať: Odore.amomũ i assyria nascit̃ a Vir.assyriũ appellatũ:& supius a catul.dicit̃ assyriũ oliuũ.assyrio fragrãs oliuo:ubi satis multa de unguẽtis ex Plinii pscripto dicta sũt:possumus tñ nõ absurde itelligere opobalsamon:myrobalãon:stiracen:Malobathron:aliaq; huiusmodi odoramẽta Quę nõ minus i syria:q̃ i aliis locis gignũť:ut latissime legi tur apud Pli.li.xxii.&.xiii. Furtiua munu.occulta:& clãdestina adulteria. Ex ipso dempta uiri gremio. a uiri surgens amplexu mihi ærferebat ueneris munera. Quare illud Satis est. Concludit satis sibi esse si a lesbia benignissimum accipit Coitum Inter utę foelicitates Lapillo albo notandum: q̃uis & aliis uiris Interdum sed raro non neget: nobis unis mihi & tibi malli. Id.uenereũ munus.

Lapide candidiore, antiqs ex thracũ instituto mos fuit dies lętos albis calculis infęlices nigris quot tidiana notatiõe signare eo modo totũ annũ cõputantes candidis notatos inter uitę seriem recẽsebãt: nigris aũt signatos uitę nõ eẽ ascribẽdos putabãt: sic Persius Hũc macrine diẽ numera meliore lapillo Qui tibi Labentes apponit Candidus annos: Oratius aũt cũ Acronte & porphyriõe interp̃tibus hunc morẽ cretensiũ fuisse putauit Cressa nec Careat pulchra dies nota nisi forte qđ suspicor Oratii uerba mendosa interp̃tes deceperint & quod Oratius thressa pro thracia scripserit: interp̃tes: siue quod potius Credo librarioꝝ iperitia Cressa Corruptũ inuenerit: Pli. hũc morẽ sic exagitat uana mortalitas & ad circũscribendã se ipsam ingeniosa Cõputat more thracię gentis: quę calculos colore distinctos pro experimento Cuiuscũq; diei in urnam Cõdit: ac sumpto die separatos dinumerat: atq; ita de uno quoq; pronũciat qđ ꝙ iste Candore calculi laudatus dies originem mali habuit. Hoc tibi quod potui. Elegię conclusio cum excusatiõe poetę qui curis: & męroribus oppressus oibus mallii meritis: & optatis satisfacere nequiuerit: Sed pro tãtis officiis: quę mallio debet hoc tãtũ amici animi testimoniũ Carmie uno miserit. Pro aliis officiis. quę tuis erga me meritis multa debeo. Nostrũ nomen. nostri nois memoriã. Rubigine. obscuritate obliuiõis: hoc ẽ ne nostrũ nomẽ obliuiõe pereat. Huc. ad hãc nostri nois Cõseruationẽ. Themis. themin antiq deam putabãt esse: quę p̃ciperet hoibus id petere qđ fas esset: eamq; id eẽ existimabant quod & fas est. hęc festus. P. Nã themin cęli: & terrę filiã: tum diuinandi artem: tũ sacra cultusq; deoꝝ introduxisse dicunt: eaq;: quę ad beneui uendũ & pacẽ ꝑtinent ostẽdisse: nam θέμις significat fas: hãc aũt deam hoibus aureo sęculo iuste uiuentibus oia uota pie cõcepta tribuisse dixerũt poetę. Piis. pie ac iuste uiuentibus. Antiquis. priscis aurei sęculi hoibus. Tua uita. amica tua. In qua lusimus. in qua ego a te hospitatus carmina scripsi. Domina. amica tua. Cõmoratio est: In eadẽ .n. re ꝑsistit mutatis uerbis. Et q. i. & sit fęlix mallius: q patefecit meos agros sic supra: is clausum lato patefecit limite campũ: isq; domũ nobis isq; dedit dominã. Principio. alii legũt p̃cipue sed hic uersus: & sequens uarie corrupti iudicio meo sic legant̃: Et qui pricipio nobis terrã dedit atq; a Quo sũt nobis oia nata bona. Longe. ualde. Lux mea mihi charior me ipso. lesbia mihi mea uita charior: Sic infra. Eripere ei noli multo quod charius illi est oculis: seu quod charior est oculis.

Quod lapide illa dies candidiore notat:
Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
Pro multis aliis redditur officiis:
Ne nostrum scabra tãgat rubigine nomen
Hæc atq; illa dies atq; alia: atq; alia:
Huc addẽt diui q̃plurima quæ thetis olim
Autiquis solita est munera ferre piis.
Sitis felices & tu simul: & tua uita:
Et domus ipsa in qua lusimus & domina:
Et qui præcipue nobis terram dedit a quo
Sunt primo nobis omnia nata bona:
Et longe ante omnes mihi quæ me charior ipsa ẽ
Lux mea: qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

n Oli admirari. Rufum uestibus: & gemmis fulgentẽ se ab omnibus puellis contemni atq; uitari mirãtem magna sordium: atq; teterrimi odoris hyrcini nota infamiaq; afficit monens aut ne admiret̃ se uitari: aut hyrcinũ fętorem extinguat. Rarę uestis. p̃ciosę ac pręclarę togę. Labefactas. uexas: ꝑturbas. Vestis. s. suauibus odoribus infectę. Lapidis. gemmę sardonycis perlucidi Martialis Cuius et hic lucet sardonycata manus. Fabula. diuulgata de te infamia: Caper. hyrcinus odor ex subalis exiẽs: Oratius Polypus an grauis hirsutis cubet hyrcus i alis. Subalaꝝ. subala: & ala pars ẽ sub brachio concaua ab adolescentię initio hirta:

IN RVFVM.

n Oli admirari quare tibi fœmina nulla
Rufe uelit tenerum supposuisse femur:
Non illam raræ labefactas munere uestis
Aut perluciduli deliciis lapidis:
Lædit te quædam mala fabula: qua tibi fertur
Valle subalarum trux habitare caper:
Hunc metuunt oẽs: neq; miꝝ: nã mala ualde est
Bestia: nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem.
Aut admirari desine cur fugiunt.

DE MVLIERE SVA:

n Vlli se dicit mulier mea nubere malle
Quã mihi: non si se iuppiter ipse petat
Dicit: sed mulier cupido quod dicit amãti
In uento & rapida scribere oportet aqua.

De Lesbia.

n Vlli se dicit. i puellã suã scribẽs fallacia mulierẽ i amãtes uerba. Inania q; promissa demõstrat. Et rapida scri. opor. aq̃. quoniã frustra credit q̃d mulieres promittũt: aut dicũt amãtibus quẽadmodũ frustra signat aut pforat aq̃ oio post ictũ cohęrens uñ prouerbiũ erat apd ãtiquos aq̃ hęret: cõtra frustra conãtẽ huius prouerbii cice. i offõr. iii. meminit.

AD VIRROBONEM.

f I cui uirrobon sacer alarum obstitit hircus:
Aut si aliquem merito tarda podagra secat:
Aemulus iste tuus qui nostrum exercet amorẽ
Mirifice est a te nactus utrunq; malum:
Nam quotiens futuit totiens ulciscitur ambos:
Illam affligit odore: ipse perit podagra.

Ad Virrobonem.

s I cui uirrobon. uirrobõem allo/quẽs eũ iocose cõsolat de com/munibus iniuriis sibi & illi factis a ruso utriusq; riuali: quẽ podagrę toeto ris libidinisq; indomitę amarulẽta infamia notat. Aemulus. riualis tuus. Nostrũ amorẽ. meã amicã. A te. a tuis iprecatiõibus. Vlciscit. ultiõe persequitur. Ambos. se atq; puellã quę amorem tuum fraudat.

AD LESBIAM:

d Icebas quondam solum te nosse catullum
Lesbia: nec præ me uelle tenere iouem.
Dilexi tum te: non tantum ut uulgus amicam:
Sed pater ut gnatos diligit & generos:
Nunc te cognoui: quare & si impensius uror:
Multo ita tu nunc me uilior & leuior:
Quis potis est /inquis: quod amantẽ iniuria talis
Cogit amare magis sed bene uelle minus?
Desine de quoq̃ quicq̃ bene uelle mereri:
Aut aliquem fieri posse putare pium.
Omnia sunt ingrata: nihil feciſſe benigne
/Imo etiam tedet /stetq; magisq; magis:
Vt mihi quem nemo grauius nec acerbius urget
Quã mõ qui me unũ atq; unicum amicũ hũit.

Ad Lesbiam.

d Icebas quõ. lesbię fallacibus illecebris blãdisq; uerbis pellecto ac postremo deceptus poeta se solũ alesbia amari credẽs puellã dilexit: ac oi paterno affectu prosecutus é: sed quũ se ab ea alios plures amãte: aut certe cui da hoi noie mullo nubente derisũ cognouisset: amore magis ardẽs lesbiã tamẽ leuius: ac uilius ęstimabat. Prę me. añ me: aut respectu mei. Nũc te cognoui. te fallacẽ mulloq; nubẽtem alioſq; prę me recipiẽtẽ dephẽdi: Nũ pserat aũt lesbia mullo cuidã stolido uiro: i quẽ Catul. ifra isultat i epigrãmate lesbia mi pñte uiro. Et si ipẽ. uror: multo. Ita tu nũc me uilior: & leuior. sensus é q̃uis ob riualiũ meoꝝ ęmulationẽ: atq; amittẽdi metum tui amore magis accẽdar: tñ pp fraudes tuas ac Corporis diuulgationẽ te uiliorẽ: leuiorẽq; hẽo. Intẽsius. uehemẽtius. Vilior & le. s. es. Me. pro mihi: Nã antiqui me pro mihi dicebãt: ut festo placet. Quis potis é inquis. lesbię obiectio p iterrogationẽ: & é sensus Quis posset hęc duo cõtraria facere: ut eũdẽ amãtem iniuria: & pfidia amicę cogat magis amare illã: sed eidem puellę minus bene uelle pp Iniuriam. Magis amare. magis appetere illã amicam. Minus bene uelle. minori beniuolẽtia prosequi: legito Donatũ in andria. Desine de quo q̃ quicq̃ bene. u. m. poetę uerba: noli inquit de quoq; benemereri: aut si benemereris De ullo: noli sperare illum posse fieri grãtũ: aut pium: quoniã oẽs sunt Ingrati: itaq; magis atq; magis stet: & placeat tibi nihil cuiq̃ benigne facere: sicut mihi stat: & placet nihil benefeciſſe multis. Desine uelle. i. noli.

Quicq̃ benemereri de quoq̃ alicui qcq̃ benefacere. Putare. sperare. Pium. gratũ: nã gratia & pietas idẽ pleꝝq; significãt. Omnia Sũt ingra. plus dixit: q̃ si diceret oẽs hoies ingrati sũt. Stet. placeat. Nihil feciſſe benigne. benigne facere est benemereri: & liberalitatẽ exercere Cicero in officioꝝ primo: uidẽdũ est eni ne obsit benignitas: & his qbus benigne uidebit fieri & cęteris. Magis atq; magis. maxie: ac uehemẽter. Imo ẽt tedet. p parenthesim hęc dicta sũt. Vt mihi. s. stat: & placet: q̃ sub audias Mallius ille q me unum. i. pcipuum. Atq; unicũ. & singularẽ amicũ. Habuit. habere indicauit: alii legunt habet: sed non stat uersus: qui quattuor collisionibus asprimus est.

g Ellius audierat.gelliũ patrui ſui neſariũ irrumatorẽ ſatyrico felle aſpgit:Gellius.n.patrui ſui uxorem impie ardens In eius gratiã Delicias multas & dicebat:& faciebat:quod quum patruus intelexiſſet obiurgare cępit oblique Gellium:Qui patruum irrumando ſilere coegit: Hic Gellius uidetur: eſſe ille De quo Cicero pro ſextio ſcribit aderit Gellius homo:& fratre indignus uiro clariſſimo & ordine equeſtri:& Infra quum oſtenderit eum gulloſſimum ganeonem ſubdit:uerũ ego tibi patrimoniũ eripui gelli:an tu comediſti:legito amplius circa finẽ ſupradictę orationis.

In Gellium.

g Ellius audierat patruum obiurgare ſolere
Siquis delicias diceret aut faceret.
Hoc ne ipſi accideret:patrui perdeſpuit ipſam
Vxorem:& patruum reddidit harpocratem
Quod uoluit fecit:nam q̃is irrumet ipſum
Nunc patruum:uerbum non faciet patruus.

Nõ iurgia ferre.nõ tolerare uerba delicata tanq̃ iurgia uxori:ac ſibi dicta:aliter legiť patruũ obiurgare ſolere:quę lectio magis probari poteſt.

Ipſi.ſibi Gellio. Perdeſpuit.cõtẽpſit:nã quos contemnimus in eos deſpuimus:Perſius deſpue quod non es.

Reddidit harpocratem.mutũ fecit ſilere coegit:harpocrates Catulli tẽporibus fuit mutus quidã denoiatus ab harpocrate deo ęgyptioꝝ. Nã ut Plutarchus i oratiõe de ſarapidis numine ſcribit:harpocrates ab ęgyptiis colitur deus ſilentii:cuius numinis ſimulacrum digito labiis admoto figuratũ indicat ſilentiũ Huius dei meminit Oui.noiẽ ꝓtermiſſo quũ deos iſidis Comites dinumerat:ſanctaq; Bubaſtis uariuſq; coloribus apis:Quiq; ꝓmit uocem digitoq; ſilentia ſuadet:Siſtraq; erant:nunq̃ q; ſatis quęſitus oſiris:harpocratis aũt imagine in annulis ſignatoriis antiquos uſos ſcribit Plinius his uerbis:iam uero ẽt harpocratem:ſtatuaſq; ęgyptioꝝ numinũ in digitis uiri quoq; portare incipiunt: Hic deus ęgyptiorũ harpocrates ab aliquibus putatur Saturnus:ego uero multis argumentis ducor cur credam harpocratem eſſe Mercuriũ:qui ab ęgyptiis ſupſtitioſiſſime cultus oſtendiť a Cicerone atq; Macrobio:Harpocrates igiť Mercurius tenens harpen ab ἅρπη & κρατέω ideſt ab harpe & teneo:Ita eni pingiť tenens harpen:quam harpen cyllenida uocauit Lucanus. Fecit quod uoluit.patruum ſilere coegit:Duplici modo.ſ.& eius libidini ſatiſfaciẽdo:& mentula os obturãdo:nam qui irrumať & fellat tacere cogiť.

Irrumet.ſ.in os. Patruus.qui fellator erat. Non faciet uerbum. Silebit:Sic Martialis:Si te ꝓhendero Gargili tacebis.

Ad Leſbiam.

h Vc eſt mens deducta tua.leſbię fallacias:& ꝓfidiam conquerẽs ait ſe culpa eius in tam anguſtum uitę ſuę diſcrimẽ adductũ eſſe:ut eam (ẽt ſi fieret optima) neq; amare poſſit:neq; ab eius amore deſiſtere:aut fugari: q̃uis oia maloꝝ genera in ipſum poetam leſbia faceret:Deinde ſe ipſum conſolatur multis rationibus poſtremo a diis immortalibus petit atq; implorat:ut poetę ipſius miſereantur:eumq; a tanta peſte atq; diri amoris calamitate liberent.

Ad Leſbiam.

h Vc eſt mens deducta tua mea leſbia culpa:
Atq; ita ſe officio perdidit ipſa ſuo:
Vt iam nec bene uelle queam tibi ſi optima fias:
Nec deſiſtere amare:omnia ſi facias.

Mens mea.ratio conſilium animi mei. Tua culpa.tua in amore ꝓfidia. Ipſa.mens mea. Suo officio.Sua erga te fide officioſa. Omnia.ſcilicet mala contra me.

s Iqua recordanti.ſe ipm cõſolať a benefactoꝝ recordatiõe: Nã Bene acta uita multoꝝ bñfactoꝝ recordatio ẽ iucũdiſſima:ut inqt Cice. ſic & Epicurus ad doloris diminutionẽ iubebat ꝓteritarũ uoluptatũ reminiſci ſuauitates. Piũ.iuſtũ inocẽtem bñficũ. Nec fede.i ul.nec i ullis pactis:aut promiſſis ſe abuſum eẽ deoꝝ numine:Siue teſtimonio: Nam iuſiurandum ut ait Cicero affirmatio religioſa qđ aũt affirmatiue quaſi deo teſte promiſeris id tenẽdũ ẽ. Dictaq; factaq; ſũt.ſ.tuę leſbię ingratiſſimę.

Conſolatio Ad Se Ipſum.

ſ Iqua recordanti benefacta priora uoluptas
Eſt homini quum ſe cogitat eſſe pium:
Nec ſanctam uiolaſſe fidem nec fœdere in ullo
Diuum ad fallendos numine abuſum hoĩes:
Multa parata manent in longa ætate catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi:
Nã quæcunq; hoĩes bene cuiq̃ aut dicere poſſunt
Aut facere:hæc a te dictaq; factaq; ſunt:
Omniaq; ingratæ perierunt credita menti.

Quare iam te cur amplius excrucies:
Quin te aio affirmas: atq; inſtinctoq; reducis
Et diis inuitis deſinis eſſe miſer:
Difficile eſt longum ſubito deponere amorem
Difficile eſt: uerum hoc quod lubet efficies:
Vna ſalus hæc eſt: hoc eſt tibi peruincendum:
Hoc facies: ſiue id non pote: ſiue pote:
O dii ſi ueſtrum eſt miſereri: aut ſi quibus unq̃
Extrema iam ipſam morte tuliſtis opem:
Me miſerum aſpicite: & ſi uitam puriter ægi:
Eripite hanc peſtem perniciemq; mihi:
Quæ mihi ſubrepens imos ut torpor in artus
Expulit ex omni pectore læticias:
Non iam illud quæro cõtra ut me diligat illa:
Aut quod non potis eſt eſſe pudica uelit.
Ipſe ualere opto & tetrum hunc deponere morbũ
O dii hoc reddite mi pro pietate mea.

Cur amplius te excruties. quũ oia be/ neſeciſti: ac nulla tua culpa tibi malũ hoc acciderit. Quin te aio affirmas .i. te aio tuo cõfirma & a tãto lãgore ac dolore ſuſcita: legitur & ſic: qui tu animũ affirmas: neutra lectio iprobã da eſt. Diis inuitis. diis nolẽtibus te dolere ac miſerum eſſe. Nõ pote ſi ue pote. ſiue poteſt ſiue non poteſt fie/ ri tamen efficias diis adiuuantibus.

Me miſerũ aſpicite. mihi miſero fa uete ac opem ferte. Puriter. inocen ter: pie: iuſte: Hanc peſtem. hunc le/ ſbię peſtiferum amorem. Torpor. aut lethargũ aut ueternũ dicit. Va lere. ſanus fieri ab amore peſtifero.

Morbum. nã omnes animi pturba/ tiones appellari morbos ſcribit in tu/ ſculanis Cicero.

AD RVFVM:

r Vſe mihi fruſtra: ac nequicq̃ credite amice
Fruſtra imo magno cum precio atq; malo:
Siccine ſurrepſti mi atq; inteſtina perurens
Sic miſero eripuiſti omnia noſtra bona?
Eripuiſti heu: heu noſtræ crudele uenenum
Vitæ. heu heu noſtræ pectus amicitiæ.

Ad Rufum.

Ruſe mihi fruſtra. pfidam ruſi ami ciciam cõqueritur: quoniã leſbiã ami/ cam ſuam abduxerit: hic ẽ ille rufus quẽ ſupra dixit hyrcinũ fetorem ole/ re podagricumq; eſſe. Fruſtra. Caſ ſo labore. Nequicq̃. uana ſpe. falſa q; Credulitate. Pretio. magno dam no leſbię amiſſę. Surrepſti. clam: & fraudulenter in animum meum in greſſus es: ſurrepo eſt latẽter & clam ſuccedo & eſt tractum a ſerpentibus ſurrepſti pro ſurepſiſti per ſyncopen Oia noſtra bo. amicam meam in oia protulit: Perurens. iracundię doloriſq; incendia Concitans: meę uitę bona poſuerã. Heu heu noſtrę pectus ãicicię exclamatio i pfidũ rufi pectus aiumq; fallacẽ.

DE GALLO.

g Allus hab7 fratres quorũ ẽ lepidiſſima cõiũx
Alterius: lepidus filius alterius:
Gallus homo eſt bellus: nã dulces iũgit amores
Cum puero ut bello bella puella cubet:
Gallus hõ eſt bellus: nec ſe uidet eſſe maritum:
Qui patruus patrui monſtret adulterium:
Sed nunc id doleo q; puræ pura puellæ
Suauia cõiunxit ſpurca ſaliua tua:
Verum id nõ impune feres: nã te omnia ſæclã
Noſcent: & quis ſis fama loquetur anus.

In Gallum.

Gallus habet fratres. uerſutã atq; nefarriã galli libidinẽ ſatyrica mor/ dacitate lacerat: quoniã is gallus ut fa cilius poſſet fratrum ſuoꝝ liberos & uxorem in ſuã nefandam libidinẽ alli cere: ipſe leno eos inter ſtupra cõmit/ tere docuit: minatur itaq; gallo poeta ſe ęterna infamia ſacrilegas eius libi/ dines notaturũ. Quoꝝ eſt lepidiſſi ma Cõiũx alterius. ordo eſt quoꝝ al/ terius cõiunx eſt lepidiſſima. Bellus. benignus irõice. Stultus. rudis quo/ niã tam diros amores inter illos Con cilians imprudenter idicat ſua cum il lis flagicioſa ſtupra: facit eni ſe ſtupri ſuſpectum maritũ. ſ. uxoris. Tua. o galle. Spurca. fętida. Pura ſuauia puellę. mũda oſcula uxoris fraternę. Anus fama. lõgęua infamia: ſic ſuperius hęc charta loquatur anus.

In Leſbium.

Leſbius eſt pulcher. leſbiũ riualem ſuũ ſibi ob pulchritudinẽ a leſbia prę poſitum amaruléto ioco inſectatur i leſbię indignationem: quoniá ea pulchritudine decepta amatoré ad rem uenereã imbellé ac ſterilé elegerit excluſo catullo. Quid ni. Cur nõ. ſ. ſit pulcher ſi eũ mihi añpoſuit leſbia: ẽ inuita & amara cõceſſio. Tria nat. ſua. i. ſi tria oſcula unq̃ dederit ſuis liberis: quos nullos hũit unq̃. Suauia. parẽtibus. n. iucũ diffia ſũt paruulorũ natorũ oſcula.

DE LESBIO.

Leſbius eſt pulcher: quid ni? quẽ leſbia malit
Quam te cum tota gente catulle tua:
Sed tamẽ hic pulcher uendat cum genre catullũ:
Si tria natorum ſuauia reppererit.

In Gellium.

Vid dicã gelli. aſperrime lacerat gelliũ fellatorem ſpurciſſimũ q quũ eſſet facie uenuſta pallidiſſimus mane ſurgebat: qđ ſcelus palã diuulgatũ erat. Cãdidiora: pallidiora. Iuuẽalis. & morbo pallet utroq;. Octaua hora. quoniã plurimos fellãs uſq; in octauã ſolis exorti horã iaces. E molli quiete. a molli ſomno. Longo die. ęſtiuis diebus: q ſunt cęteris lõgiores. Grandia. uirilia mẽbra grãdia: ſic martialis. quũ tibi uernarent tenera lanugine malę lambebat medios improba lingua uiros. Clamãt uictoris rupta miſelli. labra tua grandibus mentulis lacerata ruptaq; clamãt: atq; manifeſte idicãt hęc flagitia tua. Notata ſero. ſpermate inquinata: Serũ pro ſpermate poſuit: ẽ. n. ſerũ aqua lactis: Virg. paſce ſero pingui. Victoris. tui qui multos pẽnes Surgens uictor euaſiſti.

AD GELLIVM:

Vid dicã gelli quare roſea iſta labella
Hyberna fiant candidiora niue?
Mane domum cum exis & cum te optata quiete
E molli longo ſuſcitat hora die:
Neſcio quid certe eſt: an uere fama ſuſurrat
Grandia te medii tenta uorare uiri:
Sic certe eſt. clamant uictoris rupta miſelli
Illo demulſo labra notata ſero.

Ad Iuuentium.

Emo ne in tanto. iuuentiũ adoleſcentem imprudentię arguit: q̃ piſaurum quendã pallidiſſimũ ſibi amatorem delegerit. quũ in tãto populo romano q̃plurimi ſint illo piſaurenſi pulchriores atq; amabiliores: hic eſt ille iuuentius de quo in endecaſyllabis dixit o q floſculus es iuuentio; Alibi ſurripui tibi dum ludis mellite iuuẽti ſuauiolũ dulci dulcius ambroſia. Tãto populo. ſcilicet Romano. Bellus. facilis: Benignus diminutiuũ a bono. Piſauri: piſaurũ umbrię oppidum eſt romano; Colonia: nõ a pẽſato auro dictum: ſed a piſauro amne uicino ut plinius indicat. Quem. qualẽ iterrogatiue. Nobis. mihi Catullo: nam poeta formoſus erat. Et neſcis quod facinus facias? totum interrogatiue. Quod. quale q̃ inutile tibi.

AD IVVENTIVM.

Emo ne in tanto potuit populo eſſe iuuẽti
Bellus homo: quem tu diligere inciperes?
Prætereq̃ iſte tuus moribunda a ſede piſauri
Hoſpes inaurata pallidior ſtatua:
Quid tibi nunc cordi ẽ? quẽ tu præponere nobis
Audes: & neſcis quod facinus facias.

Ad quintium.

Vinti ſi tibi uis. quintiũ familiarẽ ſuũ impẽſe precaẽ ne puellã ſuã ſibi arripiat. ſi uult poetã ei maximas debere gratias. Eripere noli. puellã. ſ. ſeu ſubintelligiẽ charius eo ſi qđ ẽ oculis charius.

AD QuINTIVM.

Vinti ſit tibi uis oculos debere catullum
Aut aliud ſiquid charius eſt oculis:
Eripere ei noli multo quod charius illi
Eſt oculis: ſeu quid charius eſt oculis.

AD MVLVM.

l Esbia mi præsente uiro mala pluria dicit
Hoc illi fatuo maxima læticia est:
Mule nihil sentis: si nostri oblita taceret
Sana esset: quod nunc garrit & obloquitur
Non solum meminit: sed quæ multo acrior ē res:
Irata est. hoc est uritur: & loquitur.

De Lesbia In mulum.

l Esbia mi pñte uiro. Muli lesbię mariti stoliditatem stulticiamq; deridet: quoniā fatuus uxoris fraudes subdolaque adulteria: & manifestos dolos non aīaduertat. Mule. mulus nomen proprium mariti lesbię. Sana. libera ab amoris īsania: cōtra Virgilius malesanā didonē ęneę amore Captā dixit: Tūc sic unanimē alloquitur malesana sororē. Garrit. nugatur. Obloquitur. de me maledicit simulate. Irata est. simulat aduersum me Iram. Vritur. amore meo ardet: & ideo de me loquitur simulata ira: quum prę amore de me silere non possit.

DE ARIO.

c Hōmoda dicebat: si quādo cōmoda uellet
Dicere: & hinsidias arius insidias.
Credo sic mater sic liber auunculus eius
Sic maternus auus dixerat: atque auia.
Hoc misso in syriam requierant omnibus aures
Audibant eadem hæc leniter & leuiter.
Nec sibi postilla metuebant talia uerba:
Cum subito affertur nuncius horribilis
Et tum mirifice sperabat se esse locutum
Cum quantum poterat dixerat hinsidias:
Ionios fluctus postquam illuc arius isset
Iam non ionios esse sed hionios.

In Arium.

c Hommoda dicebat. Ariū uerba latina barbare aspirādo pronūciātē: ac cōsonātes: & uocales litteras pleno ac crasso spiritu: magnoq; aspirationis afflatu p̄ter grāmatices rōnē p̄terq; latinitatis usum cū ītollerabili audiētiū fastidio proferētē ioco risuq; Catul. īsectat'. Chōmoda. sic proferebat Arius pria cōsonāte barbare aspirata: ueteres aspiratione litterarū parcissime usos scribit Quintilianus ēt in uocalibus quū ędos ircosq; dicebāt: diu deinde reseruatum eē ne cōsonātibus aspirēt ut in graccis & triumphis: Erupit breui tp̄re nimius usus: ut chorōę: chenturiōes: p̄chones cū aspiratiōe adhuc ī quibusdā scriptiōibus maneāt: Qua de re: ut idē fabius scribit Catul. nobile hoc epigrāma ē: plura ī hūc sensū Cicero in oratore perite ut cętera cōscribit. Hinsidias. pria littera aspirata crassoq; spiritu prolata. Credo sic ma. mulieres. n. ut scribit Cicero facilius īcorruptā ātiqtatē cōseruāt: q̄ multorū sermōis exptes ea tenēt semp̄ quę pria didicerūt: itaq; Crassus dicebat quū socrū meā lęliā audio sic eā audio: ut Plautū mihi aut neuiū audire uidear sono ip̄o uocis ita recto: & simplici ē: ut nihil ostētatiōis: aut mutatiōis afferre uideat'. Hoc misso ī syriam. posteaq̄ arius ī syriā a senatu magistratus missus ē: oēs tam tediosa loquacitate liberati gaudebāt. Hęc ea. eadē uerba ab aliis sine aspiratiōe proferri. Leniter. nō hiulce nō crasse: sed exiliter. Leniter. facile: Suauiter: nō aspere. Postilla. aduerbiū ut posthac & postilla significat postea: siue post illud tēpus. Nūcius. q̄ ariū ex prouincia Romā reuerti significabat: Horribilis. oībus formidādus p̄ hoc indicat formidādū arii fastidiū. Ionios fluctus. nā Quū arius Romā reuersus familiaribus narraret loca & tempestates: siue procellas Ionii maris: Ionios crebro repetens Crasso spiritu addita more suo aspiratione proferebat cū audiētiū risu: ac felle putidus.

DE AMORE SVO.

o Di & amo. quare id faciā fortasse requiris
Nescio: sed fieri sentio & excrutior

De Amore Suo.

o Di & amo. Hoc disticho se unius mulieris amore odioq; uexari fatet': nec rōnē quare id fiat scit: sed tātū id malū Sētit & patit': amat āt p̄p̄ pulchritudinē: atq; rei uenereę cū ea consuetudinem: sed eādē odit ob eius perfidiam: & multos quos accipit amatores: hęc autem mulier fortasse lesbia est. Ex hoc colore sumptum uidetur id Ouidii argumentum in amoribus ubi de intollerandis amicę suę moribus conquerēs ait. Luctantur pectusq; leue in cōtraria ducunt Hac amor hac odium: sed puto uincet amor: & Infra. Nequiciam fugio: fugientem forma reducit. Auersor morum Crimina: Corpus amo. Sic ego nec sine te nec tecum uiuere possum. Et uideor uoti nescius esse mei.

Quintię atq; Lesbię Cõparatio.

q Vintia formosa ẽ. Quitiã puellã a multis amatoribus laudatam lesbię postponit: Nã quintia: & si pulchra multis uidet: Tamẽ Catullo nõ formosa: sed tãtũ cãdida lõga recta uidet: lesbia uero partim tota est pulcherrima: parti oium puellarũ uenustates ipsa una mirifice hẽt: hoc epigrãma cũ superiore disticho apud oẽs fere Codices cõfusũ ẽ: Sed si diligentius ispiciat a superiore separabit: ac totũ unũ eẽ: usq; ad epigrãma qđ incipit. Quid facit is gelli: prudẽtiores intelligẽt. Est multis uidet multis. Totũ illud for. nego. ordo est nego illud totũ formosa ẽ: hoc ẽ nego hanc propositionẽ eẽ uerã. s. Quitia formosa ẽ: modus aũt dialecticus ẽ i arguẽdo. Venustas. pulchritudinẽ muliebrẽ uenustatẽ dicere debemus dignitatẽ aũt uirilẽ: ut docet Cicero. Nulla i tã magno corpore mica salis. uenustũ est: quod cũ gratia quadam: & uenere apparet. Salsum in consuetudine pro ridiculo tantũ accipimus: natura nõ utiq; hoc ẽ q̃q̃ & ridicula oportet eẽ Salsa: Nam & Cicero oẽ quod est salsum ait atticoꝝ eẽ nõ q̃ sunt maxime cõpositi ad risum: & Catullus cũ dicit Nulla i tam magno corpore mica salis: hoc dicit nihil in corpore eius esse ridiculũ: salsum igit̃ erit qđ nõ erit Insulsum: uelut simplex quoddã oratiõis condimẽtũ: qđ sentit̃ latente iudicio: Hęc qntilianus perite: ut pleraq; oia de hoꝝ uerborũ proprietatẽ: Sed eius cũ bona dixerim uenia: Catulli mei uerba parũ perpendisse uidetur: nã si qs diligentius poetę de quintia sententiam inspexerit salem hoc in loco nõ ridiculũ: ut consuetudine accipimus: sed natura nõ insulsum gustũ: ac quasi amoris cõdimentũ hoc est iucundã uenustatis gratiã significare perspiciet: Dicit enĩ in tam procero quintię corpore nulla formę gratia: nullũ pulchritudinis Condimentũ apparet: Est aũt sal pro suaui cõdimento: ac iucũditate a cibis ad formę gratiam elegãter trãslatus: Sic Martialis: Nullaq; mica salis nec: amari fellis in illis Gutta sit. pro oratiõis Condimento: ac pro urbanitate nõ insulsa posuit. Lesbia formosa est. qualis nõ est insulsa quintia. Cũ. partim. Tũ partim. Veneres. uenustates gratias. Quantũ lesbia. pp eius iucũdas uenustates: qbus oibus qntia caret. In amo. tuo. o lesbia. Ex par. mea. i. quãtũ tibi fidẽ itegerrimã seruaui.

QuINTIæ & Lesbiæ Comparatio.

q Vintia formosa ẽ multis: mihi cãdida longa
Recta est: hæc ego singula confiteor:
Totum illud: formosa nego: nam nulla uenustas
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est: quæ cum pulcherrima tota ẽ
Tum omnibus una omnes surripuit ueneres:
Nulla potest mulier tantum se dicere amatam:
Vere quantum a me lesbia amata mea est:
Nulla fides ullo fuit unq̃ fœdere tanta
Quanta in amore tuo ex parte reperta mea ẽ.

In Gellium.

q Vid facit is gelli. sacrilegũ incestum atq; nefarria gelli stupra satyrico felle respgit: quoniã is impius ac nefãdissimus homo matrẽ sororẽ q; atq; patrui sui uxorẽ ferino more incestaret: qđ nefarriũ prodigiosum q; scelus omnia flagicia exuperãs nullis expiationibus deleri: nullisq; purgationibus ablui posse Catullus exclamat. Patruũ q non sinit esse maritum. quoniam eius uxore abutitur.

Nõ si dimisso se ipse uoret Capite. idest si se ipsum fellet nõ grauius peccet nec scelus ulterius admittet. Demisso capite. Capite atq; ore suo ad inguen suum inclinato.

AD GELLIVM.

q Vid facit is gelli qui cum matre atq; sorore
Prurit & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is patruum qui non sinit esse maritũ?
Ecquid scis quantum suscipiat sceleris?
Suscipit o gelli quantum non ultima tethys
Nec genitor nympharum abluit oceanus:
Nam nihil est quicq̃ sceleris quo prodeat ultra
Non si demisso se ipse uoret capite.

In Eundem.

g Ellius est tenuis. idem in nefandas gelli libidines argumentum reddit nanq; rationes Cur gellius sit tã tenuis & macer quoniã scilicet ab amoribus domesticis exhauritur sanguine: Tam bona. tam benigna in coitu. Valens. robusta in uenerem.

AD GELLIVM.

g Ellius est tenuis: quid ni? cui tã bona mater
Tãq; ualens uiuat tãq; uenusta soror:
Tãq; bonus patruus: tãq; omnia plena puellis

Cognatis .quare is desinat esse macer:
Qui ut nihil attingat nisi quod fas tangere non ē
Quantum uis quare sit macer inuenies:
Nascatur magus ex gelli matrisq; nefando
Coniugio: & discat persicum aruspicium:
Nam magus ex matre & gnato gignatur oportet
Si uera est persarum impia relligio:
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos
Omentū i flāma pingue liquefaciens.

Puellis cognatis.quas oēs stuprat. Nihil.nullā uerē: nisi eā: quā tangere nō est fas. Magus: lingua persica magus sapiēs dicitur quem grēci philosophum appellant: hi māgi ut strabo scribit cū matribus ex patrio more congrediunt: a quo impio atq; ferino more partorū reges gigni scribit Luca. partorū dūs quotiēs sic sanguie misto nascit arsacides cui fas implere parētē: Sic & myrrha apud Ouidium huismodi gētis nefandę memi/nit: gētes tamē esse ferunt: in qbus & nato genitrix & nata parēti iungit: & pietas geminato crescit amore. Omentum in flāma pingue liquefaciens. persę in sacris Coronatā hostiā statuūt: quū uero magus q sacrificio pest mēbratim carnes in quenq; diuiserit: abeunt nulla parte diis relicta: dicūt eni deū nihil uelle pter hostię aiam: nōnulli (ut fertur) pcordioz partem igni imponūt: hāc pcordioz partē Catullus omentū appellauit. Liquefaciens. secundā syllabā natura breuem produxit licentiosa Cōpositi ratione ut supius fecit alta tepefacit permista flumina cęde. Omentū omentū est pingue qđdā intestinis Circūuolutū.

AD Gellium.

n On ideo gelli sperabam te mihi fidum
In misero hoc nostro perdito amore fore
Quod te cognossem bene constanter ue putarem
Haud posse a turpi mentem inhibere probro:
Sed neq; quod matrē nec germanā esse uidebā:
Hanc tibi cuius me magnus edebat amor:
Et quanuis tecum multo conuiungerer usu
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis industi tantum tibi gaudium in omni
Culpa est in quacunque est aliquid. sceleris.

In Gellium.

n On ideo gelli sperabā te mihi fidum in misero hoc. aliud epigrāma qđ amarulento ioco mordet gellium: ego inqt nunq; timui te uiolaturum eē meos amores: sed semper te a mea lesbia fideliter alienū spaui: non quia mihi esses beniuolus: sed quia neq; mater neq; soror tua ē mea lesbia: matris eni & sororis Coitus tantum sequi soles ab aliis mulieribus alienissimus es. Hoc posse a turpi. in omnibus fere Codicibus legit haud posse a turpi: sed poeta cōtrarius esset suo proposito: nā dicit gelliū posse abstinere probro lesbię inferendo: quoniam solum matrem & sororem amat: legatur itaq; hoc probro idest ab hoc lesbię cōcubitu. Vsu. familiaritate Cōsuetudine. Edebat rodebat Cōsumebat. Id. s. q tecū familiarissime Cōiungar. Nō esse satis causę. nō esse sufficientē causam ut abstineres lesbię meę iniuriis. Tu satis industi. satis induxisti animū ut a meis iniuriis mentē inhiberes. Tantū tibi gaudiū in omni. tantūmodo ē tibi gaudium in omni culpa: in qua est aliqđ nefandū scelus. Gaudium. libidinis uoluptas. Culpa. crimine: ut Cicero ad cerrionem: pręsertim q in quo accusabar culpa uacarer.

DE LESBIA.

l Esbia mi dicit semper male: nec tacet unq̄
De me: dispeream me nisi lesbia amat:
Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi
Assidue. uerum dispeream nisi amo.

De lesbia:

l Esbia mi dicit semp male. fallaces & simulatas iter se ac lesbiā cōtumelias ad dissimulandū atq; occultandū amorem plerūq; factas fuisse scribit. Cui. in quā lesbiā. Eadē iurgia. opprobria. Totidē. quot mihi dixit. Assidue deprecor. frequenter detestor: uel execror: uel depello: uel abominor: sic eni Catullus eadem se facere dicit quęrens ueniā: q & maledicceret ei palam: respueretq; & recusaret: detestaretur q assidue: & tamen eā penitus deperiret: hęc est Aulii gellii elegans expositio.

In.C.Iulium Cęsarem.

IN CAESAREM:

Il nimium studeo tibi cæsar uelle placere
Nec si orem utrũ sis saluus an alter homo
Mẽtula mœchatur: mœchatur mẽtula certe
Hoc est quod dicunt ipsa olera olla legit.

n Il nimium studeo cęsar. C.Iuliũ cęsarẽ blãdiciis poetę animũ allicietẽ mordaci adulteriorũ infamia distringit. Nec.s.studeo nimiũ tibi placere. Si.pro etsi.i.q̃uis. Orem. pro rogem idest interrogem: an sis saluus. An alter.i.dissimilis saluo.i.saluus: sed male te habeas: aut sis perditus. Mẽtula.cęsar mẽtulatus. Ipsa olera ola legit.prouerbiũ erat in adulteros męcharꝝ sectatores: ac in pędicones pueroꝝ aucupes: ola legit olera.i.ut ola colligit ac cõprehendit olera sic męchus męchas colligit: & captat: Ac ut olera cõueniunt olę: sic męcho conueniunt semper adulteria.

De smyrna Cinnę.

DE SMYRNA CINNAE.

Smyrna mei cinnæ nonã post deniq; messẽ
Quam cœpta ẽ nonãque edita post hyemẽ:
Vilia cum interea quingenta ortensius uno
In pede stans fixo carmina ructat hians.
Smyrna cauas atracis penitus mittetur ad ũdas:
Smyrnam incana diu sæcula peruoluent.

s Myrna mei cinnę.hortensii uolusii nugatoriis insulsisq; annalibus anteponit Cinnę poetę smyrnam opus ingenui multiq; laboris: ac tãdẽ nouem annis absolutũ: significat itaq; poeta Cinnę smyrnã ꝑpetuis seculis duraturã.uolusii aũt insulsas chartas quãto uelocius scriptę sunt: tanto citius esse ꝑituras: ait igitur poeta sibi placere pauca & breuia scribere q̃uis populares immẽsis uoluminibus delectentur eaq; sũmope laudẽt: smyrna fuit amazon: quę ephesum tenuit: ab ea & urbs & homines dicti sunt sicut a sisyrba quidam ex ephesiis sisyrbei dicebantur: & locus quidam ephesi smyrna dicebatur: quod hipponax significat: ut pone urbem in smyrna habitabat: smyrnęi ab amazone dicti smyrnã antiquam cõdiderunt. Cinna igitur egregiũ & elegans de smyrna amazone poema fecit nouẽ annis elaboratũ ac ꝑfectum opus: qd cõmetatus fuit nobilis gramaticus. L. Crassitius genere tarentinus ordinis libertini cognomine pasicles mox a se pansa transnominatus: de quo adhuc uiuo nobile chiruit epigrãma: uni crassitio se nubere smyrna probauit: desinite indocti cõiugio hanc petere: soli crassitio se dixit nubere uelle: intima cui soli uota sua extiterint: scripsit ꝑterea idem Cinna epigrãmata quoꝝ testimoniis & auctoritate utit̃ marcellus.

Nonã post hyemẽ. Sic ẽt quintilianus de hoc ope scribit. Cinnę smyrnam nouẽ annis accepimus scriptam & panegyricũ isocratis q̃parcissime decẽ annis dicunt elaboratũ. Vilia quingẽta.s.carmina siue poemata: numerus finitus pro infinito est. hic quum manifeste desit pentameter uersus ac eius subtractione sensus poetę sit imꝑfectus: nemini bono uiro arrogans aut impudens: sed potius pium atq; officiosum factum meum uideri debebit: si meo ciui Catullo de patria nostra Benemerito uersum meum hoc in loco quousq; suum poeta iueniet mutuabo. immo ẽt si poetę placuerit benigne donabo: omnia enim amicorum inter bonos Ciues sunt communia: suppleatur itaq; hic Catulli nostri locus hoc modo Vilia quum interea quingenta hortensius uno In pede stans fixo Carmina ructat hians: Hoc mihi faciẽdum quoq; fuit superius: ubi adonium uersum uetustate abolitum sapphicis suppleui: Hortensii autem Carmina inuenusta fuisse scribit gellius libro penultimo. Interea. dum Cinna nouem annis smyrnain elaborat. Atracis ad undas.i.ad penęi tempe propinqua urbi atraci: ẽ eni atrax urbs thessalię iuxta quã peneus labit̃.extendit̃ aũt urbs ĩ stadia quadragita: itẽ atrax est fluuius ętolię ab atracibus populis descẽdẽs ionio mari ĩfundit̃: ut scribit plinius. Incana.ãnosa ualde cana: Virgilius icanaq; mẽta cyniphii tõdẽt hyrci: ꝑuoluẽt quadrisyllabũ ẽ per syllabę diuisionem.

At Voluſi annales pataui morientur ad urbem
Et laxas ſcombris ſæpe dabunt tunicas:
Parua mei mihi ſint cordi monumẽta laborꝭ:
At populus tumido gaudeat antimacho.

Paduam morientur ad ipſam: ſic omnes antiqui codices hanc lectionẽ ſeruant alii uero recentiores leguntur pataui morientur ad urbem: prior tamen lectio non uidetur improbanda: Nã urbiũ nomina quandoq; aut mutantur ut ephire: Corynthus: & dicarchum puteoli dicũtur: aut litteris & ſyllabis detractis: ſiue mutatis proferũtur: ut argoſhippion primũ deinde argirippa: poſtremo Arpi dicta eſt urbs a diomede Condita: ſic ex patauio nõ abſurde proferri poteſt padua: hęc autẽ nobiliſſima Venetię Ciuitas magis nota eſt Virgilião Carmine q̃ a me poſſit ex ſtrabone aliiſq; Coſmographis declarari: uoluſius igitur hortenſius patauinus ſcriptor in patria ſuos Conſcripſerat annales: quos ait poeta patauii urbe nõ eſſe egreſſuros: ſed ibi breui tempore ignobiliter perituros. Tunicas. inuolucra: & tegumẽta. Scombris. uiliſſimi piſciculi ſunt ſcombri: hinc Martialis ſumpſit: nec ſcombris tunicas dabis moleſtas: Perſius Linquere nec ſcombros metuẽtia Carmina nec thus. Populus. qui magis laudat ingentia q̃ docta uolumina. Tumido antimacho. i. prę grãdi opere Antimachi: tumido autem uel propter operis magnitudinem tumentem: uel propter tumidũ poetę ſtilum atq; ingeniũ: Antimachus fuit poeta cyclicus. i: Circulator hominũ. Circulis Carmina decantans: Qui aggreſſus belli thebani materiam ingeſimum quartum uolumen impleuit anteq; duces uſq; thebas perduceret.

AD CALVVM.

I quicq̃ mutis gratum acceptũue ſepulchris
Accidere a noſtro calue dolore poteſt
Quo deſyderio ueteres renouamus amores
Atq; olim miſſas flemus amicitias
Certe non tanto mors immatura dolori eſt
Quintiliæ: quantum gaudet amore tuo.

Ad Caluum.

I quiſq̃ mutis. Ingenioſum epigrãma: quo Caluum poetã qnti lię puellę ſuę morte miſerabiliter męrentem ac funus egregiis elegis deflentem Cõſolatur: dicens ſi a liq̃d ex dolore noſtro poteſt fieri gratũ mortuis nõ tantum immaturã mortem ſuam quintilia uoluit: quãtum gaudet ſingulari atq; imẽſo erga ſe calui amore.
Dolore. dolenti deſiderio noſtro.
Renouamus. magis accẽdimus mortuos deſiderando: deſideriũ eſt libido uel cupiditas uidendi eius q nõdũ adſit ut Cicero diffinit. Quintiliæ. huius puellę ſuę funus caluus elegãtibus elegis deflent: Cuius rei teſtis eſt Propertius in ſecundo ſcribens: Hoc etiam docti confeſſa eſt pagina calui: Quum Caneret miſerę funera quintilię.

DE AEMYLIO.

On(ita me dii ament: quicq̃ referre putaui
Vtrum os an culum olfacerem æmylio.
Mundius hoc nihil eſt: nihiloq; ĩmundius illud:
Verum etiam culus mundior & melior:
Nam ſine dentibus eſt hic: dentis ſeſquipedalis
Gingiuas uero ploximo habet ueteris:
Præterea rictum qualem defeſſus in æſtum
Meientis mulæ cunnus habere ſolet.
Hic futuit multas: & ſe facit eſſe uenuſtum
Et non piſtrino traditur atq; aſino:
Quem ſiqua attingit: non illam poſſe putemus
Aegroti culum lingere carnificis.

In Aemylium.

On ita me dii amẽt. æmylii cinędi obſcęnos mores molleſq; culi delicias atq; oris ridiculam deformitatem: poſtremo infinitas libidines lepide mordet. Referre. intereſſe: differre. Olfacerem. guſtarem odorarer. Nihil mundius hoc. nihil eſt terſius hoc culo æmylii. Nihiloq; immundius illud. ideſt illud æmylii os eſt culo immundius nihilo immo etiam culus eſt mundior ore: Alia tamen lectio eſt ut legatur nihil eſt q; immundius illo. ſ. ore. Nam ſine dẽtibus eſt. ideo melior qa culus dentibus carens mentulas non ledit: os autem dente ſeſquipedali lędit irrumantes. Seſquipedalis dẽtis. accuſatiuus pluralis: ſeſquipedalis eſt unius pedis cum dimidio: ut ſeſquihora: hora cũ dimidia. Gingiuas ueteris. marcidas rubignoſas. Ploxemo. in ore marcido: Nam tranſpadani noſtri priſcis temporibus ploxemum dixerunt Capſam: Hinc illud quintiliani libro primo: Sicut Catullus ploxemum Circa padum inuenit: ploxemo igitur pro ore poſuit per metaphoram a Carioſa capſa ſumptam.

In Victium.

AD VICTIVM.

I Nte ſi qcq̃ dici pote. Acerbe iue
hit i uictiũ hoiem uerboſũ atq; iſulſũ nugatorẽ oium audiẽtiũ aures fatua moleſta q; garrulitate obtũdẽtẽ qué ait pro ſuis malis meritis dignum eſſe: ut culos atq; ſtercore fędatas crepidas deligat denique dicit poeta: ſi uictius uult oẽs familiares pdere diſcat hoc ſcilicet q eius garrulitas oibus eſt infeſta: & ſic oio qđ uult efficere poteſt. Vſus. cõmoditas: utilitas. Poſſis. ũbluãtate tua Cõſentiẽte pro uſu & utilitate cõſequẽda. Poſſis lingere culos. qđ nõ ſordidius eẽt q; iſulſe ac ſpurce garrire. Crepidas Coprotinas. calciamẽta ſtercorata: Coprotinos ſtercoratus dicit: nam grẽce κόπρος latine ſtercus & fimũ ſignificat: ide Coprotinus: ex greco formatũ ẽe hoc uocabulũ penultima breuis docet: nã ex grẽcis deriuata i tinus oia fere penultimã correptã hñt: ut adamãtinus: iãthinus hyacithinus: cryſtalius: Myrrhinus: nõ igit̃ abſurde legit̃ coprotinas. i. ſtercoratas: quũ culos prius poſuerit. i oibus fere aliis codicibus hęc dictio uarie legit̃: alii Carpatinas: alii Carpotinas: pauci una tãtũ littera mutata Caprotinas habẽt: ſed ex talibus lectionibus nullus ſenſus poetę propoſito cõueniẽs elici poterit. Crepidas. pro quocunq; calciamento: é aũt uerbũ grẽcũ ut gellius docet τὰς κρηπῖδ-ας grẽci dicũt. Vis. cupis. Diſcas. ex hoc q̃ dicte uerboſum nobis ẽe moleſtiſſimum. Efficies qđ cupis. nos perdes.

I Nte ſi quicq̃ dici pote putide uicti
Id quod uerboſis dicitur & fatuis
Iſta cum lingua, ſi uſus ueniat tibi: poſſis
Culos & crepidas lingere coprotinas:
Si nos omnino uis omnes perdere uicti
Diſcas: omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

AD IVVENTIVM.

I Vrripui tibi dũ ludis. iuuẽtiũ formoſiſſimũ adoleſcẽtẽ poeta deo ſculatus fuerat: ille tã q; iẽſus poetam maximo cruciatu affecit: nec poetę ullis pcibus placari potuit: niſi itegrã horã dediſſet penas Catullus: donec ois ſuauii dulcedo in amaritudinẽ fuerit cõuerſa: fatet̃ itaq; poeta hoc ſuppliçio deterritus ſe poſthac nunq; baſia ſurrepturũ. Iuuẽti. hic ẽ ille iuuẽtius de quo in endecaſyllabis ſcripſit: o q floſculus es iuuentioꝝ: & alibi Mellitos oculos tuos iuuẽti: & ſupra: nemone in tãto potuit populo eſſe iuuẽti.

Sũma cruce. Sũmo cruciatu & ſupplicio. Multis diluta labella. ordo ẽ abſterſi oibus articulis labella diluta multis guttis. Diluta. madefacta.

Articulis. digitis meis. Lupę: meretricis. Iuue. Ite quibus grata eſt picta lupa barbara mitra: ide lupanar dictũ. Cõmiſtę. moechatę: nã meretrices tales ſaliuas in ore uirorũ Coeũtium reliquũt: miſta ſignificat męchatã: ut Virgilius miſta dẽo mulier grẽce μοιχεύτρια dicit̃. Helleboro. hellebori qđ ueratꝝ latine dicit̃ duo prima genera ſcribit Plinius cãdidũ ac nigrũ hoc radicibus tantũ intelligi tradunt: pleriq; alii folia nigri ſimilia platani: alii Betę incipiẽtis & minora & nigri ora & pluribus diuiſuris ſciſſa: plurimũ naſcit̃ in oetha mõte & optimũ uno eius loco Circa epirũ nigrũ ubiq; prouenit: ſed melius in helicõe Cãdidũ probat̃ oethęũ: Nigrũ ex his melãpodiõ uocant: alii Euchimõ; alii polyrhyzõ: purgat p inferna: Candidũ aũt uomitione: Cauſaſq; morborũ extrahit: hęc ex Plinio: Strabo aũt de hellebori locis ubi naſcatur multa in nono libro ſcribit.

I Vrripui tibi dum ludis mellite iuuenti
Suauiolum dulci dulcius ambroſia:
Verum id nõ impune tuli: nanque amplius horã
Suffixum in ſumma me memini eſſe cruce
Dum tibi me purgo nec poſſum fletibus ullis
Tantillum ueſtræ demere ſæuitiæ:
Nam ſimul id factum eſt multis diluta labella
Abſterſi guttis omnibus articulis:
Ne quicquam noſtro cõtractum ex ore maneret,
Tanquam cõmiſtæ ſparca ſaliua lupæ:
Præterea infeſto miſerum me tradere amori
Non ceſſaſti omnique excruciare modo:
Vt mi ex ambroſia mutatum iam foret illud
Suauiolum triſti triſtius helleboro:
Quam quoniã pœnam miſero proponis amori
Nunquam iam poſthac baſia ſurripiam.

In cęlium & quintium fratres.

INCOELIVM ET QVINTIVM.

C Aelius auſi cęlii & qntii fratrum amores ſcribit optans cęlio pro amicicię mũeribꝰ felicisſimũ amorẽ: cęlius & qntius frẽs ueronenſes ama

C Oelius auſilenum & quintius auſilenã
Flos ueronenſum depereũt iuuenum

Hic fratrem: ille ſororẽ: hoc ẽ quod dicitur illud
Fraternum uere dulce ſodalicium
Cui faueam potius cœli tibi: nam tua nobis
Perſpecta exigitur unica amicicia
Cum ueſana meas torreret flamma medullas
Sis fœlix cœli ſis in amore potens.

FLETVS DE MORTE FRATRIS:

m Vltas p gentes: & multa p æquora uectus
Aduenio has miſeras frater ad inferias:
Vt te poſtremo donarem munere mortis
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem:
Quandoquidẽ fortuna mihi tete abſtulit ipſum
Heu miſer indigne frater adempte mihi.
Hæc tamen interea priſco quæ more parentum
Tradita ſunt triſtes munera ad inferias
Accipe fraterno multum manantia fletu
Atque in perpetuum frater aue atque uale.

bãt: alter Aufilenũ adoleſcẽtẽ: alter aufilenã eius ſororẽ: ideo a pleriſq; hi frẽs dicebãt ſodales: & eoꝝ fraternũ ſodaliciũ: quoniã i eadẽ aufilena domo idẽ amor: & ueneris cõmerciũ tãq; iuuiũ: alter cũ puero: alter cu puella frequẽter inibãt. Hic. cẽlius. Frẽm. aufilenũ frẽm aufilenẽ. Sororẽ. aufilenam. Perſpecta. pfecte Cognita. Vẽſana flã. uẽſanus leſbię amor.

Fletus fraternę mortis.

m Vltas p gẽ. amiſerat Catul. fratrẽ ſuũ: ut i pria elegia dixius in littore troiano extinctũ: atq; tumulatũ: i patriã itaq; reuerſus poeta cenotaphio mãibus fraternis cõſtituto iferias celebrat: pietatẽq; fraternã acerbo flętu: lachrymiſq; teſtat. Neqcq̃. fruſtra nã cineres alloquẽti nõ rñdẽt.

Priſco mo. pa. mos apd ãtiquos fuit ut quũ aliqs extictus eẽt cadauer eius domũ ſuã ſi poterat referret: lauabatur: ungebat: ut i octauũ duraret diẽ: quo die a propinqs incẽdebat: nono Cineres: atq; reliquię ſepeliebant: uñ taphion mactatiq; hoſtiis: & cęteris de ritu ſacrificiis factis iuſta mortuo reddebãt. Hęc mu. has ce/notaphii iferias. Aue at. ua. ſic i pallãtis funere apd Vir. ſalue ętternũ mihi maxie palla: eternũq; uale.

AD CORNELIVM.

ſ Iquicquã tacito cõmiſſum eſt fido ab amico
Cuius ut penitus nota fides animi:
Meque eſſe inuenies illorum iure ſacratum
Corneli & factum me eſſe puta harpocratem.

Ad Cornelium.

s Iqcq̃ ta. Corneliũ de Catul. fide dubitãtẽ cõfirmat: atq; fidẽ & taciturnitatẽ ſuã i amicicia profiteꝛ: Dicẽs: ſi ullis amicis tacitis qcq̃ arcanũ fideliter cõmiſſũ fuit unq̃ a fido amico: ſe eẽ iter illos tacitos: ac fidos numerãdũ. Tacito. alicui amicoꝝ arcana tacẽti Cõmiſſũ. fidei traditũ.

Cuius. ſ. taciti hois. Illoꝝ. qui taciti ſunt: Harpocratẽ. mutũ: de harpocrate ſuperius dictũ ẽ.

AD SILONEM.

a Vt ſodes redde mihi decem ſextertia ſilo:
Deinde eſto quãuis ſæuus & indomitus:
Aut ſi te nummi delectant: deſine quæſo
Leno eſſe: atque idem ſæuus & indomitus.

Ad Silonem.

a Vt ſo. mi. red. ſilonẽ grãmaticũ ſeu litteratorẽ: cui poeta decẽ ſeſtertia mutuauerat audaciſſimę auaricię ipudẽtiſſimęq; igratitudis arguit: monetq; ut ſibi reddat decẽ mutuata ſeſtertiã ac poſtea poetę repoſcẽti minitet: ut ſolet q̃tũ uoluerit Aut ſi auaricia: & rapina delectat retinẽs poetę nũmos ei tã crudeliter ne minitet: nã ſilo audaciſſimus poetę decẽ ſeſtertia repoſcẽti terribiliter minitabat. Silo. nomẽ propriũ cuiuſdã grãmatici: de quo i endecaſyllabis ad caluũ Munus dat tibi ſilo litteratoꝝ. Sęuus. crudelis: terribilis minitãdo. Indomitus. iplacabilis nũmos abnegãdo. Nũmi ę delectãt. ſi nũmoꝝ rapia delectaris.

AD QuENDAM:

c Redis me potuiſſe meæ maledicere uitæ:
Ambobus mihi quæ charior eſt oculis:
Nec potui: nec ſi poſſẽ tam perdite amarem:
Sed tu cum caupone omnia monſtra facis.

In Aemulum.

c Redis me po. meę. ęmulũ quẽdã ſuũ i populo diuulgãtẽ inter leſbiã & Catul. diſcordias & maledicta ſeminata eẽ redarguit poeta: quoniã nõ poſſet leſbię uitę ſuę maledicere: & ſi poſſet tñ nõ ẽ tã temerarius ut faceret: ſed inuidus ipſe cũ ſordido Cau

pone nō discordias: sed mōstrosas libidies factitat. Tā pdi. tā temere tā stulte. Potuisse. s. ex aio: potuit aūt simulare maledicta: sed ex uolūtate: atq; corde nūq; potuisset ei maledicere.

De Mentula Sua.

m Entula co. conabat poeta cuiusdā urgis: quā erat nactus primitiis potiri: sed naturę urginalis claustris: & obstaculis atq; puella reluctāte prohibebat. Iocose atq; facete ait

DE EIVS MENTVLA:

m Entula conatur pipleum scādere montem
Musæ furcillis præcipitem eiciunt.

Se conatū fuisse pipleū musarū mōtē ascēdere: sed a musis inde pcipitatū eē: p pipleū mōtē itelligit eiusgiū: qđ ē quędā pars media iter muliebria genitalia quā partē métula igrediēs ascēdere videt: Laberius Mimographus cuius uerba ex hoc catul. disticho formata uidēt de hoc sic scribit: quare tā arduū ascēdas an cōcupisti Eugiū scindere. Pipleū. pimpla locus heliconi uicinus sic a thracibus: q heliconē ico lucrūt denoiatus: Nā ut strabo refert pieria: olympus pimpla & libethrū loca quōdā thracia fuere: qui q; musis helicona cōsacrarūt thraces fuerūt boetię accolę ut hi q libethriadū nymphaꝝ antrū consacrarūt: & q prisce musę curā studiūq; dederūt: thraces fuisse perhibent: Ephorus orpheus: & Museus & thamyris: Qua ex re ut idē strabo ait suspicari licet eos q helicona: & pieriā & libethrū: & pimplā musis eisdē cōsacrarūt thraces extitisse. Furçillis. obstaculis a furca fit furcilla diminutiuum.

De obolo puero.

c Vm pue. ob. pconē oboli pueri lenonē infamia falsoq; ioco notat leporē disticho afferēs ex ābiguis uerbis: Nā quū dicit pconē reꝝ uenaliū ministꝝ cupe uendere pueꝝ videt

DE OBELLO PVERO.

c Vm puero obello præconem qui uidet esse
Quid credat nisi se uendere discupere..

poeta dicere q: pco auctioi aut hastę pueꝝ uēdēdū sit subiecturus: quū itelligat potius pconē prę auaricia eē lenocinio pueri mores corruptuꝝ: ac pēdiconibus subiectuꝝ. Vēdere. acceptis pecuniis corrūpere: ac eius amatoribus subiicere.

Ad Lesbiam.

ſ Iqęq; cu. urgus atq; maledictis ultro citroq; tactatis discordię inter lesbiā & catul. interceserāt. post ātpaucos dies cū Catul. rediit i gratiam lesbia aiumq; amatori suo restituit: quare poeta nūc lętatur: ac sibi lesbię cōciliatiōe gratulat: dicens si cupidis hoibus qęq; gratum unq; cōtigit sibi proprie gratiosissimā eē lesbię reconciliationē atq; restitutionē qua facta se oium fęlicissimū eē iactat. Inspe/ rāti. ex quo mihi multo charior efficeris: quū tātā gratię recōciliationē desperarē. Ora. cressa nec careat pulchra dies nota.

AD LESBIAM.

ſ Iquicq cupido optanti q; & obtigit unq
Insperanti: hoc est gratum animo proprie?
Quare hoc ē gratum nobis quo q; charius auro
Quod te restituis lesbia mi cupido:
Restituis cupido at q; insperanti ipsa refers te
O mihi chara magis candidiore nota:
Quis me uno uiuit felicior? aut magis est me
Optandus uita: dicere quis poterit?

Cādidiore nota. i. feliciore die q̄ lapillo cādido notaſ.

In siconiū Maledicū.

ſ Iconi ar. po. siconiū maledicū: aē obscęnis moribus cōtaminatum atq; diris totius populi exacratiōibus crudelissimo exitio destiatū deuouet Catul. Arbitrio. iudicio: ordo ē sicōni tua cana senectus ipuris moribus spurcata itereat arbitrio populi. i. ad arbitriū: & iudiciū totius populi: cui uita tua scelerata ē maxie iussa. Nō du. s. sit arbitrio populi interibis.

IN SICCONIVM.

ſ Icconi arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat:
Nō equidē dubito quin primum inimica bonoꝝ
Lingua exerta audo sit data uulturio:
Effossos oculos uoret atro gutture coruus:
Intestina canes: cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

i Vcūdū mea uita mi. lesbia i gratiā cū Catul. rediēs ei blādis uerbis promittebat hūc amorē fore iter ipsos iucūdū: atq; ppetuū: orat igitur

AD LESBIAM.

Vcundum mea uita mihi proponis amorē
Hunc nostrum inter nos ppetuumque fore
Dii magni facite ut uere promittere possit
Atque id sincere dicat: & ex animo:

poeta dos: ut faciāt lesbiā uere promittere: atq; ex aiō sincere dicere ut ābobꝰ liceat i tota uita gducere

Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternum hoc sanctæ fœdus amiciciæ.

AD AVFILENAM.

a Vfilena bonæ semper laudantur amicæ:
Accipiunt precium quæ facere instituunt.
Tu quod ꝓmisti mihi quod mentita inimica es:
Quod nec das nec fers sæpe facis facinus.
Aut facere ingenuæ est: aut non ꝓmisse pudicæ
Aufilena fuit. sed data corripere
Fraudãdo efficitur plus q̃ meretricis auaræ est:
Quæ sese toto corpore prostituit.

ac seruare hãc amoris cõiũctionem. Sincęre. icorrupte ac pure. Alternum. mutuum.

Ad Aufilenam.

a Vfilena bonę semp. aufilenã męcham fraudis atq; ꝑfidię arguit: quoniam ex pactiõe ueneris accepto ꝑtio pacta: & promissa nõ seruet: sed coitũ neget: ait poeta eã minime laudãdã: eẽ quoniã neq; benigna sit amica neq; ingenua: qa nõ dat neq; pudica: qa accipit ꝑtium ac promittit: sed promissum nõ seruat: itaq; quũ corripiat ab amãtibus data mũera fraudãdo promissa efficit maius scelus q̃ ꝑtineat ad auarã meretricẽ: quę pro pecunia lucroq; oẽs mẽbroꝝ suoꝝ partes stuprãdas ꝑbet. Bonę. benignę liberales i re uenerea: bonus liberalis dicit̃ Vir. Vina bonus q̃ deinde cadis onerarat Acestes. Bonę. iter q̃s minime potes nũerari. Accipiũt. amicę: quę decreuerũt ꝑbere coitũ pretiũ accipiũt: at tu accipis: nec facis quod promittis. Quod. uenereũ opus: Quod nec das. qa nõ das mihi promissũ: facis facinus idignũ: & maxie peccas. Est. iterest. Nõ promisse. pro promisisse: & ẽ ordo aut fuit pudicę nõ promisisse. s. qd̃ seruare nolebas. Sed da. cor. ordo sed fraudãdo corripere data plus. s. mali efficit̃ q̃ iterest meretricis auarę: quę toto corpore sese prostituit. Fraudãdo. s. promissa. Plus. s. mali facinoris: sic Proptius. Mentiri noctẽ promissis ducere amãtẽ: Hoc erit infectas sanguine habere manus. Toto corpore. superioribus & inferioribus corporis partibus.

AD AVFILENAM.

a Vfilena uiro cõtentam uiuere solo
Nuptarum laus est laudibus eximiis:
Sed cuiuis quanuis potius succũbere fas est
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

In Eandem.

a Vfilena uiro cõtẽtã. nefaria prodigiosaq; aufilenę icesta carpit: quoniã patruo suo se prostituerat: & ex eo filios genuerat. Ait igit̃ ꝙ q̃uis laus sit nuptaꝝ: mulierẽ eẽ cõtentam uno uiro tñ magis eẽt fas cuicunq; flagicio succumbere: q̃ filios ex patruo suo gignere: ordo est: o aufilena laus nuptaꝝ ẽ laudibus eximiis. s. nuptã uiuere solo cõtẽtã uiro. Contentã. intelligit̃ nuptam. Cuiuis. homini. s. non propinquo.

IN NASONEM IMPVDICVM.

m Vltus hõ es naso neq; tecũ multus hõ: sed
Descendis naso: multus es & pathicus.

In Nasonem.

m Vltus hõ es na. nasonẽ uiꝝ proceꝝ: ac lõgum mordet hoc distĩcho significãs eũ esse pathicũ: ac draucis se subiicere: in aliis codicibus hęc duo carmina cũ supiore epigrãmate sũt cõiũcta: sed sensu maxie repugnãte duo diuersa eẽ epigrãmata demõstrãt̃. Naso uocatiuus ẽ casus qd̃ sequẽtis uersus uerbũ probat: ait. n. multus es: & pathicus: iõ legat̃ utrũq; uerbũ: ꝑcedẽs es naso & descẽdis. Multus. procerus aut frequẽs. Neq; tecũ. sed cũ draucis. Descẽdis. inclinaris ad stupra: & ideo es pathicus.

AD CINNAM.

c Onsule põpeio primum duo cinna sedebãt
Mœchalia: at facto consule nunc iterum:
Manserunt duo: sed creuerunt milia in unum
Singula fæcundum semen adulterio.

Ad Cinnam.

c Onsule Põ. ad Cinnã de inũerabili męchaꝝ multitudie scribit dicẽs põpeio primũ consule duas fuisse cinnę mechas: sed põpeio iteꝝ consule nõ solũ illas duas mansisse męchas sed ẽt creuisse duo milia singula i unũ cinnę semẽ adulteriis fecũdũ. Cõsule põ. s. existẽte solo cõsule. Nam etsi duo simul ipabãt cõsules: ut ẽ i legib. apd̃ Cice. tñ ut asconius Et suetonius scribũt cõsternata re. p. Clodii cęde senatus unũ cõsulẽ & noiati Põpeiũ fieri cẽsuit Sedebãt. placebãt: Vir. Et sedet hoc aio: piturę q; addere troię Teq; tuosq; iuuat. Męchalia. męche paruę scortilla: ẽ aũt gręcũ diminutiuum τὸ μοιχάλιον ut a glycere τὸ γλυκέιριον glycerium: sic a μόιχαλις τὸ μοιχάλιον formatur. Adulterio. s. tuo

In Salium firmianum.

f Irmanus ſalius. ſaliũ firmanũ ſe magnę mẽtulę bñficio btiſſimũ: atq; locupletiſſimũ ridicule iactãtem ac propterea tãq; plurimũ poſſet ſup be minãtẽ inimicis: amaris iocis inſe/ctaꝫ. Nõ falſo. ironica irriſio. Tot res egregias. aucupiũ oẽ genus piſca/tiõis prata: arua: feras: ut ipſe ridicule iactabat pro his oĩbus mẽtulã ſibi ſa/tiſfacere. Quicq; fructus. aliqd fru ctuũ: ex tot poſſeſſiõib⁹ mẽtulę. Nã. hic mentulatus adulteriis atq; uectula/rũ ſubagitatiõibus multũ diuitiaꝝ cõ ſequebaꝫ: ſed oĩa luxurioſis ſũptibus q̃ primũ abſumebaꝫ. Inſtar. ad ęqui perationẽ: & ordo ẽ mẽtula hẽt trigi ta iugera prati: &. xl. arui. Inſtar. i. ad ęqperationẽ: aut ſic diſtinguaꝫ mẽtu la inſtar prati hẽt. xxx. iugera: & mẽ/tula inſtar arui hẽt. xl. iugera: reliqua mẽtulę ſpatia ſunt maria: & piſcinę.

DE SALIO FIRMANO.

f Irmanus ſalius non falſo mentula diues
Fertur: qui tot res in ſe habet egregias
Aucupiũ omne genus piſcis prata arua feraſque
Nec quicquam fructus ſumptibus exuperat.
Quare concedo ſit diues: dum omnia deſint.
Saltem laudemus dummodo ipſe egeat.
Mentula habet inſtar triginta iugera prati
Quadraginta arui: cætera ſunt maria:
Cur non diuitiis croeſum ſuperare potis ſit:
Vno qui in ſaltu tot modo poſſideat?
Prata arua ingentes ſiluas ſaltuſque paludesq;
Vſque ad hyperboreos: & mare ad oceanum:
Oĩa magna hæc ſunt: tamẽ ipſe ẽ maximus ultor
Non homo: ſed uere mentula magna minax.

Maria. rettulit ad id quod ſupra dixit omne genus piſcis. Croeſum. Rex lydorum creſus Cuius diuitię opeſq; inſignes fuerunt quum babyloniis aduerſus Cirum perſarum regem tuliſſet auxilium ui ctus in regnum cõfugit: Cirus aũt victoria potitus i lydiam tranſtulit Bellum in quo creſus ipſe captus maxiaq; regni parte multatus: uitã & patrimonii partẽ urbẽq; Bercen ſibi a ciro cõceſſas recepit: alia & diuerſa ſcribit herodotus. Vſq; ad hyperboreos. Ironica hyperbole: hyperborei ſcythię ultimę finiti/mi populi in Aſiatico littore primi ſup aqlonẽ rhypheosq; mõtes ſub ipſo ſiderũ cardine iacẽt: ubi ſol nõ quottidie ut nobis ſed primũ uerno ęquoctio exortus autumnali demũ occidit ideo ſex menſibus dies & totidẽ aliis nox uſq; cõtinua eſt: Terra anguſta aprica p ſe fertilis: Cultores iuſtiſſimi & diutius q̃ ulli mortalium & beatius uiuunt. hęc ex mella. Ipſe eſt maximus ultor. ut ipſe iactat ſe hac men/tulę opulentia poſſe omnes iniurias ulciſci. Vere. certe & non falſo mentula ipſa magna eſt minax: non autem homo ſalius eſt minax aut ultor.

In Gellium.

s Aepe tibi ſtudioſo aio. gellius ut a Catul. carmina ex callimacho ſupius trãſlata extorquere poſſet: io/co minitabaꝫ poetę: ſe tãq; muſcã tę/lis & aculeis eius caput infeſtaturũ: ni ſibi callimachi uerſus tranſlatos mit/tat Poeta nunc urbane atq; facete rñ det ſe fruſtra multas fudiſſe preces ut a petendis carminibus gellius deſiſte/ret: quũ oĩo requirat idẽtidem mmitãdo quare ait urbane Catullus ſe amicum muſcę illius tęla & acu leos facile uitaturꝫ. Sepe reqris. plerunq; repetis. Venante. Captãte meam uoluntatem: tranſlatio a uenatoribus feras indagãtibus. Vti: pro ut: Carmina battiadę. Carmina mea ex callimacho de berenices crinibus traducta. Quę. Carmina. Te lenirẽt. placarent ab infeſta mihi ira: quã iocoſe fingebas. Neu conarere. hic uerſus a primo ad imum ſpõdaicus eſt. Infeſtum. tibi obnoxium & a te infeſtandum paſſiua ſignificatione poſuit ut cicero pro planco: Dolebam iudices & acerbe ferebã: Si huius ſalus ob eam ipſam cauſam eſſet infeſtior: q̃ is meã ſalutem: atq; uitã ſua Beniuolentia pſidio cuſtodiaq; teriſſet: alias infeſtus diciꝫ q̃ infeſtat alios. Icere. ferire ptũdere. Muſca. tu tãq; muſca ut iocoſe minitaris: aliq Codices habẽt hęc uerba minuſq; pro muſca alii mitteremuſq; caput: quoꝝ neu tra lectio probãda uideꝫ: Nã in priori mi pro mihi ſupfluũ eẽt: quum in p̃cedenti uerſu ſit nobis: ut ſit ordo meum tu Conarere muſca nobis icere tęlis caput infeſtum: alia uero a me improbata lectio ſyl/labis inuerſiſſimis: atque uitioſiſſimis ſe ipſa Confutat. Hunc laborẽ. noſtras preces laborioſas.

AD GELLIVM.

f AEpe tibi ſtudioſo animo uenante requiris
Carmina uti poſſem mittere battiadæ.
Quæ te lenirent nobis neu conarere
Infeſtum telis icere muſca caput:
Hunc uideo mihi nunc fruſtra ſũptũ eſſe laborẽ

Nec nostras hinc ualuisse preces. exephegesis est. Ista tela. istos tuos aculeos o musca gelli. Amictu. tegumento Capitis. Nostris. alii codices habent nobis: quę lectio probabilior uidetur: ut sit tu affixus mihi: & meo Capiti patieris supplicium. Dabis. s. finalis de metro abiicitur more antiquorum Licétioso: ut Ennius Egregie cordatus homo catus Aelius sextus.

Gelli: nec nostras hinc ualuisse preces:
Contra nos tela ista tua euitamus amictu
Affixus nostris tu dabis supplicium.

Τέλος.

Brixiæ Impressum per Boninum de
Boninis de Ragusia. M.CCCC.
Lxxxvi. xi. Kal. Maias.

.a.b.c.d.e.f.g.h.i. tutti sono terni excepto .i. che e quaderno.

Han 4764.

Hæc habui humanissime lector quę assiduis litterarii ludi laboribus implicitus atq; distractus p singulas lectiones Catullianas annua fere aut non multo longiore cōmentatione mihi annotata tecum triennio post operis foeturā cōmunicāda esse duxi: ut si enarratiōibus meis studio tuo ulla ex parte cōsului: tu quoq; pari mecū officio & industria: si quid est a me uel prętermissum uel ignoratū quod ad necessarium Catulli mei pertineat illustrationem: istius arcani tui me participem benigne facias: atq; si quid erratum est: quod potuerit a me & deprehendi & corrigi: non tantum mihi uitio des: quantū amicis meis honori meo nimis Cupide studentibus: per quos non licuit mihi scripta mea in nonum comprimere annum. Est prętera quędam alia editionis festinatę causa non minor in non nullis hominibus inuidis: qui enarrationes meas superiore anno quarto discipulis meis dictatas: & in cōmentarium sine nomine meo redactas dum inique intercipiunt: meum operis maturandi consilium euerterunt. Sed ex his interpretationibus si qua mihi mutanda quę fortasse non pauca erunt uidebuntur: facto mihi non aduersante faciā te Certiorē in quęstionibus meis: quas iam exorsus succisiui tęporis textura in lucem maturo partu deducam. Non autem ignoro plerosq; litteratores atq; difficiles Criticos uel reclamaturos graui supercilio: uel scriptis suis huic meo Conatui perinde ac temerario refragaturos: quoniam loca quędam mutanda censuerim: & innouare fim ausus: quale illud ideos ne petā montes. Et peneum propter amoenū. Verum hi si qui sunt hoc ęquius uideant: ne ipsi multo audaciorē: ne dicam impudentiorem temeritatem incurrant: quum ingenuos labores meos pro Ciue meo pie susceptos ob pauciss̄ima loca uetustate Corrupta inhumane damnent: ac inuidia compulsi lacerent impudenter. Cur igitur huiusmodi homines tanq̄ fuci operi alieno infesti insidiatores ipsi ante me tales conatus nō sunt aggressi? Cur alienā iuentionē oscitantes expectarūt? Cur herculea uirtute istructi ac freti Immanem Catulliani Carminis hydram non sunt ausi Cōficere? Cur ante uigilias meas tā desidiosi hallucinatores fuere? Cur deniq; molesti alieni operis critici benedicendo potiusq̄ obtrectando honestis laboribus nomen ac famam sibi non qnęsiuere? Vale.

VITA PROPERTII.

RIs quoq; blandi habetur Sex. Aurelius propertius patria huic Meuania fuit umbrię locus est: qui Spoletum peruſiamq; conterminat. patrem qui inter ſuos homines eſſet honoratus ac diues amiſit triumuirali poteſtate. Illis enim ex dediticiis qui numero trecenti. L. Antonium ſecuti eſſent: atq; peruſia capta iuſſu octauii: ad aram diui Iulii ducti: ac miſere occiſi ſunt. & interfectorum corpora multis cum precibus poſtea impetrata. Fortunę autem bonis ſpoliatus ſimul ac patria pulſus Romam ſe ueluti commune ad domicilium: ac refugium contulit. Iam erat propertius q̄tum per ętatem poterat litteris eruditus pronumq; ingenium ad metrum: & poetas habebat Romę igitur adhęſit. C. Męcenati: & Cornelio gallo. multum lu poterant apud principem. Callebāt q; litteris nec difficile quos p̄itos uidebant pecuniis: & honoribus iuuabant. Propertii autem miſerti ſunt multum nec dolendum erat parum q̄ indolis egregię iuuenis uno ictu ſęuientis fortunę patrem: opes: patriam amiſiſſet: Propertius uero: & ſi metri faciendi. ac poetandi quocunq; in genere multum & artis: & gratię aſſecutus eſſet elegiaca tamen canere ſtatuit. Sic enim iubebant tempora. Libros igit̄ ſcripſit quatuor de amore Cynthię que miſerum ipſum ocellis fecerat ſuis. Ficto tamē hoc nomine appellat Cynthiam quę uero nomine hoſtia uocabatur. Vale gratiſſime lector: & memor Hieronymi Alexandrini qui tibi tris uitas clariſſimorum poetarum in lucem dedit Catulli Tibulli: & Propertii.

Propertii Aurelii nautæ poetæ clarissimi Elegiarum liber primus. ad Tullum.

Ynthia prīa suis miserū me cæpit ocellis
Contactum nullis ante cupidinibus:
Tum mihi cōstātis deiecit lumĩa fastus
Et caput impositis pressit amor pedibus:
Donec me docuit castas odisse puellas
Improbus: & nullo uiuere consilio:
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno:
Quom tamen aduersos cogor habere deos:
Minalion nullos fugiendo tulle labores
Sæuitiam duræ contudit hyasidos:
Nam modo aprtheniis amens errabat in antris:
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
Ille etiam psili percussus uulnere rami
Sautius arcadiis rupibus ingemuit:
Ergo uelocem potuit domuisse puellam
Tantum in amore preces: & benefacta ualēt:
In me tardus amor non ullas cogitat artes
Nec meminit notas ut prius ire uias:
At uos deductæ quibus est fallacia lunæ:
Et labor in magicis sacra piare focis:
En agedum dominæ mētem cōuertite nostræ
Et facite illa modo palleat ore magis:
Tum ego crediderim uobis: & sydera: & amnes
Posse citeinis ducere carminibus:
Et uos qui seros lapsum reuocatis amici
Quærite non sani pectoris auxilia:
Fortiter: & ferrum: sæuos patiemur & ignes:
Sit modo libertas quæ uelit illa loqui.
Ferte per extremas gentes: & ferte per undas
Qua non ulla meum femina norit iter.
Vos remanete quibus facili deus annuet aure:
Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra uenus noctes exercet amaras
Et nullo uacuus tempore desit amor:
Hoc moneo uitate malum: sua quemq; moretur
Cura neq; assueto mutet amore locum:
Quod si quis monitis tardas aduerterit aures:
Heu referet quanto uerba dolore mea.
Ad cynthiā nō esse elaborādū ad culturā formæ.

Domitii elucubratio i quędam propertii loca. que difficiliora uidebant
Ad Fran. Arago. Fer. R ne. F.

Vritur & nulla fias quum miti/or arte
Vt se dissoluat cynthia quęrit opē.

Minalion. Atalantę duę fuerunt. altera filia Promethei & Celenusę: cuius fuerūt filii lycus & chimerius. altera filia schinei amor meleagri: de qua extat fabula apud Ouidiū. In hac multos hūit riuales minaliō: ut Xenophō scribit i pricipio libri de uenatiōe. ab ileo uno ex iis uulneratus sagitta dū p saltus uenātē puellā sequit ut cōciliet. Ouidius de minaliōe. Sēsit & ilei cōtē tū saucius arcū. Sed tñ hoc arcu noti/or alter erat. Eundē appellat psileum Proptius. Nā greci promiscue & psi/leū & ileū dixerūt. Quod de patre a/pollonii scribit: quē psileū alii: alii ileum dixerūt. Expostulatio igit ē Propertii Minalionē amasse atalātā immitē: sed tñ ea potitū eē sua idustria & labō re: proposita uia & arte a cupidine. Si bi itē durā puellā amāti nullū iter mō strari. iterpres apollōii ubi ille scribit Λέξι Τέρη Λελεγχοσ ὅρρα ἀτα/λάντε πρό φρόν ἀντωμένη & c. ita ait. ἀταλάντη ἰάσιοσ ὑγα Τηρηνέ/γημε μιμανιόνε τέραγ ἀρέσιν ἦρ γεῖα ἠσχίνεωσ ἥνεχθ. με ἵπι Τομέν Των. Ισιados igit: uel argiuę. nā ut strabo refert argiui iasii appellati sūt: uel iasi filię: rami. i. arcus psili. Sinęresis ē pro psilei qđ sępe iuēies apđ hūc poetā & hoc ipō pōde & Vir. & furias aiacis oili. Carmibus Citalinis. Vbi apollōius i q̄rto argonauticoꝝ ita scribit ξάνλαι ἄιη ϳ λίμενα κᾶν Τον. i. uē/nerūt ad ęęae circes portū iterp̄s scribit eādē Citalē tenuisse insulā oceani ubi cū iuenerit carmia ad deducendā lunā. citalis appellata sit affertq; uersū ex menādro Circes Citalidis iuētū ē citalidi opor Qué uersu suspicor eē ex ea fabula q̄ menāder cōplexus est ābages mulieꝝ thessalaꝝ deducētiū lunā de cęlo: ut refert Plinius: atq; ita expōēs. Citalinis. i. iuētis a circe citali/de: potes legere: & citeinis. nam Citea urbs ē cholcoꝝ ut scribit apollōius & eiusdē meminit flaccus: iterp̄s scribit alterā Citeā eē i i Europa. apollonius medeā citeidē appellat. Vnde carmia citeina dicūt q̄ medea iis usa sit. citeinis. i. magicis q̄bus usa ē medea ci/

teis alibi nō hęc nocturna citeis Et ca
limachus de ęeta patre medeę ita scri
bit:ab ęeta citeo rursus ad antiquā sē
midei hermionē nauigauit ex quo uer
su accipit testimoniū strabo i prio.

Parce peregrino faciem com /
ponere luxu.
Namq; ē natiuo grata decore magis.

Vita.ex callimacho quē prēcipue
imitat' uerbū deductū ē.Nā & ille blā
diēs greca uoce amicā ξωHN appellat.
Nō sic leucippis succēdit castora phe
be.perieres & gorgōis filii fuerunt ut
scribit Stesichorus tyndarus:aphare
us Icarius Leucippis apharei & arne/
nē filii lynceus & idas:Leucippi & phi
lodoces phoebe & ilaria filię. hęc a/
pud lycophronē legimus:has duas ra
puerūt castor & pollux.lynceo & ida
aduersātibus ut scribit Ouidius i fastis
hyginus hāc pugnā cōmissā dicit iter
castorē & pollucē.lynceū & idam ad
moenia spartana quę oppugnabāt':
& tūc castorē fuisse iterfectū Phoebo
igit' amata ē a castore ilaria a pollu
Telaria deprauatū ē: Phoebe leucip
pis filia leucippi.mō sic ornamētis ex
ternis:ñ ida & cupido.Euenus rex ęto
lox cū filiā Marpessā haberet quā ho
merus i nono iliados eueniā quoq; ap
pellat ab eueno patre eaq; a multis ap
peteret' i uxorē legem proposuit ut is
hēret q se curruli certamine superet.
Erat.n.ut ait γαμβρόκτονοσ quē/
admodū oenomaus:capita eox q su/
perabāt' ualuis affigebat:ut reliquos
deterreret:idas q apherei filius dice
bat':sed erat neptunni:ex certamie ui
ctor euenū i desperationē ęgit:ut se i
lycormā fluuiū p̄cipitauerit cui dedit
nomē.nā postea dictus ē euenus: qđ
ēt Strabo tradit Marpessāq; puellam
ex phoebi tēplo rapuit quā apollo dū
eripere conat' idicit certamē:iuppiter
mercuriū misit ut cōtētione deposita
marpessa utrū uellet uiox seq̄ret'. idā
elegit uerita ne post florem iuuentę a
phoebo desereret' hęc Porphyrius.
Eustathius uero nō nihil dissētit. Nō
sic ideſt nō ornamētis externis traxit
ad cōtētionē de se phoebū & idā: sed
naturali pulchritudine. Patriis littori
bus i ripa eueni fluuii q nomē sūpsit a
patre eueno.Hippodāmia:de ea dixi
mus i prima syluarox:i tabulis Apelleis
& apellis inqt pictura laudat' nō q; ar
tificitū i eius figuris appareat:sed q̄dā

q Vid iuuat ornato procedere uitta capillo:
Et tenues cæa ueste mouere sinus?
Aut quid oronthea crines perfundere myrrha:
Teq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu:
Nec sinere in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi:non ulla tuæ est medicina figuræ:
Nudus amor formæ non amat artificem.
Aspice quod sūmittit humus formosa colore:
Et ueniant hederæ sponte sua melius.
Surgat & in solis formosius arbutus antris:
Et sciat in dociles currere lympha uias.
Littora natiuis collucent picta lapillis:
Et uolucres nulla dulcius arte canunt:
Non sic leucippis succendit castora phœbe
Pollucem cultu non thelayra soror:
Non ida:& cupido quondam discordia phœbo
Eueni patriis filia littoribus:
Nec phrygium falso traxit candore maritum
Auecta externis hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis
Qualis apelleis est color in tabulis:
Non illis studium uulgo cōquirere amantes:
Illis ampla satis forma pudicitia:
Non ego nunc uereor:ne sim tibi uilior istis
Vni si qua placet culta puella:sat est.
Quom tibi præsertim phœbus sua carmina dōet
Aoniamq; libens calliopea lyram:
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis
Omnia quæq; uenus:quæq; minerua probat:
His tu semper eris nostra gratissima uitæ:
Tedia dum misere sint tibi luxuriæ.

Ad Cynthiam.

q Valis thesæa iacuit cedente carina.
Languida desertis gnosia littoribus:
Qualis & accubuit primo cepheia somno
Libera iam duris cotibus andromede:
Nec minus assiduis ædonis fessa choreis
Qualis i herboso concidit appidano:
Talis uisa mihi mollem spirare quietem:
Cynthia non certis nixa caput manibus:
Ebria cum multo traherem uestigia baccho

Et quaterent ſera nocte facem pueri:
Hāc ego nōdum etiā ſenſus deperditus omnes
Molliter impreſſo conor adire toro:
Et q̄uis duplici correptum ardore iuberent
Hac amor: hac liber: duruſ uterq; deus:
Subiecto leuiter poſitam tentare lacerto
Oſcula q̄ admota ſumere: & arma manu:
Non tamen auſus eram dominæ turbare quietē
Ex parte metuens iurgia ſæuitiæ:
Sed ſic intentis hærebam fixus ocellis
Argus ut ignotis cornibus inachidos:
Et modo ſoluebam noſtra de fronte corallas
Ponebamq; tuis cynthia temporibus:
Et modo gaudebam lapſos formare capillos
Nunc furtiua canis poma dabam manibus:
Omniaq; ingrato largibar munera ſomno
Munera de prono ſæpe uoluta ſinu:
Et quotiens raro duxti ſuſpiria motu
Obſtupui uano credulus auſpicio:
Ne qua tibi in ſolitos portarent uiſa timores
Ne ue quis inuentam cogeret eſſe ſuam:
Donec diuerſas percurrens luna feneſtras
Luna moraturis ſedula luminibus:
Compoſitos leuibus radiis patefecit ocellos
Sic ait in molli fixa toro cubitum:
Tandem te noſtro referens iniuria lecto:
Alterius clauſis expulit e foribus:
Nāq; ubi longa meæ conſumpſi tempora noctis
Languidus exactis hei mihi ſyderibus:
O utinam tales perducas improbe noctes:
Me miſeram quales ſemper habere iubes:
Nam modo purpureo fallebam ſtamine ſomnū
Rurſus & orpheæ carmine feſſa lyræ:
Interdum leuiter mecum deſerta querebar
Externo longas ſæpe in amore moras:
Dum me iocundis lapſam ſopor impulit alis:
Illa fuit lachrymis ultima cura meis.

Ad Baſſum.

q Vid mihi tā multas laudādo baſſe puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunq; ſequetur
Hoc magis aſſueto uiuere ſeruitio;

ſimplicitas & natiua forma. & plini/ us de eo ita ſcribit: non magis arte q̄ ſimplicitate commendatur.

Cynthia dormitat tarde uenien/ te poeta
Tū queritᵉ lōgas ꝓteriiſſe moras.

Edonis feſſa choreis. i edono mōte Cocys dea colebaᵗ ritu prope bacchi co ea ſacra cocytia dicta ſūt quę Ae/ ſchilus ita deſcribit: hic māibus bōby cā tornatā tenēs digytis tactilē modu lus cōplet ſonū allectorē furoris ille ęneis urceolis Tinnit paulo poſt. Mo dulus ediᵗ mugiūt ex occulto Tauri/ ſoni: mimmi. grauis timpani ſonitus quaſi tonitrū ſubterraneū ferᵗ. Vt in quit menas cocytia poſt laſſationē il/ lā bachicā quieſcit leniter accūbēs ad apidanū fluuium ita dormitabat cyn thia. q̄ cū uellet molliter q̄uiſſe oſtē dere his exēplis uſus ē. nimiꝝ hęc ē il/ la cocys quā iuuenalis cocyto appel/ lauit ceres eo nomie culta. nā & ceres cōiūcta habuit ſacra cū baccho ut in cōmētariis iuuenalis docuimus Sylla bā uariauit quam aliter pronunciant Lucanus & Sylius.

Intentare nouos iam deſine baſ ſe furores.

Nā uati e cūctis Cynthia ſola placet.

Tu licet Antiopę formā. Antiopa ut in. iiii. argonauticoꝝ ſcribit apollo nius & eius interpres Nyctei filia fuit: quę cū a loue cōpreſſa ē mutato i ſa/ tyri formā fugiēs irā paternā Ad epo peū regem Sycioniū ſe cōtulit ubi am phionē & Zethum peperit: expoſuit/ que i mōte citherone: bubulcus reppe rit & educauit: nycteus prę dolore moriēs amiſſa filia lycū fratrē roga/ uit ut antiopē recuperaret. ille ducto exercitu epopeū interfecit uictū. Cap tiuāque duxit ātiopen: quā Dircę uxo ri cuſtodiēdā cōmiſit: ea aufugit: & cū in Citherone adultos filios reperiſſet utrūq; ad iniuriā Dirces apud quā in uinculis fuerat ulciſcē dā ipulit. āphiō igiᵗ & Zethus accerſito lyco pollice/ bāᵗ ſe antiopē fugitiuā reddituros ut ea ſpe deceptum ſupplicio afficerēt. Mercurius a loue miſſus monuit ut ly ci poena abſtinerēt: iuſſitque lycū de poſitū regnū eis tradere Dirce cauda tauri ſylueſtris diſcerpta eſt fōtiq; no mē dedit. Ouidius. ut tracta ē cōiunx imperioſa lyci. homerus i euocatione

maniũ ſcribit antiopẽ fuiſſe aſopi fili am. ouidius alterã aſopi filiã putat: cũ qua iuppiter habuerit rẽ ſub ignis ſpe cie. Fuit itẽ antiope ut ſcribit Cicero. ex qua & ioue natę ſunt Pierides: Her mione. Menelai & helenę filia formo ſiſſima. Helena apud homerum her / mionemq; meam. Duris ſamius in in / terpretatione lycophronis ſcribit her mionem Theſei & helenę filiam fuiſ / ſe: helenam autem quod unus pauſa / nias ſcribit profugam poſt bellũ tro ianum ex lacedęmone ubi erat inui / ſa & ſuſceptã hoſpitio a polyxo Rho dia uxore olim Tlepolemi ſuſpende / runt Ancille ex arbore in ultionẽ Tle polemi qui in bello troiano perierat erecto tẽplo quod ἕλενησ ἀνδρι τιδοσ dicebatur. Qualis ubique la / pis. Tibullus. nam ueneror ſeu ſtipes habet deſertus in agro: ſeu uetus i tri / uio florida ſerta lapis.

Oſtendit quantos patieris galle labores
Si pgis dominę ſubdere colla ſuę
Non impune illa rogata uenit: qua ſi dicat amantem mox torquet a quo conciliata fuerit.

Tu licet antiopæ formam: nicteidos & tu
Spartanæ referas laudibus hermionæ:
Et quaſcũq; tulit formoſi temporis ætas:
Cynthia non illas nomen habere ſinit.
Me dum ſi leuibus fuerit collata figuris
Inferior duro iudice turpis eat:
Hæc ſed forma mei pars eſt extrema furoris
Sunt maiora quibus baſſe perire iuuat:
Ingenuus color: & multis decus artibus: & quæ
Gaudia ſub tacita dicere ueſte libet:
Quo magis: & noſtros contẽdis ſoluere amores
Hoc magis accepta fallit uterq; fide:
Non impune feres ſciet hæc inſana puella
Et tibi non tacitis uocibus hoſtis erit:
Nec tibi me poſt hæc committet Cynthia: nec te
Quæret: erit tanti criminis illa memor:
Et te circum omnis alias illata puellas
Deferet heu nullo limine carus eris:
Nullas illa ſuis contemnet fletibus aras:
Et quicunq; ſacer: qualis ubiq; lapis:
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno
Quam ſibi cum rapto ceſſat amore deus:
Præcipue noſtri maneat ſic ſemper adoro
Nec quicq̃ ex illa quod querar: inueniam:
Ad æmulum ſuum gallum.
i Nuide tu tandem uoces cõpeſce moleſtas
Et ſine nos curſu quo ſumus ire pares.
Quid tibi uis inſane meos ſentire furores:
Infelix properas ultima noſce mala:
Et miſer ignotos ueſtigia ferre per ignes
Et bibere e tota toxica theſſalia:
Non eſt illa uagis ſimilis collata puellis
Molliter iraſci non ſolet illa tibi:
Quod ſi forte tuis non eſt contraria uotis
At tibi curarum milia quanta dabit:
Non tibi iam ſomnos: non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quotiens ad limina curres
Quom tibi ſingultu fortia uerba cadent:
Et tremulis mœſtus orietur fletibus horror
Et timor informem ducet in ore notam:
Et quæcũq; uoles fugient tibi uerba querenti

Nec poteris qui ſis: aut ubi noſſe miſer:
Tum graue ſeruitium noſtræ cogere puellæ
Diſcere & excluſum quid ſit abire domum:
Nec iam pallorem totiens mirabere noſtrum
Aut cur ſim toto corpore nullus ego:
Nec tibi nobilitas poterit ſuccurere amanti
Neſcit amor priſcis cedere imaginibus:
Quod ſi parua tuæ dederis ueſtigia culpæ
Quam cito de tanto nomine rumor eris
Non ego tum potero ſolatia ferre roganti
Quum mihi nulla mei ſit medicina mali.
Sed pariter miſeri ſocio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere ſinu:
Quare quid poſſit mea Cynthia deſine galle
Quærære non impune illa rogata uenit:

Ad Tullum.

n On ego nũc hadriæ uereor mare noſcere tecũ
Tulle neq; ægeo ducere uela ſalo:
Cum quo ripheos poſſim conſcendere montes
Vlteriuſq; domos uadere in æmonias:
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ
Mutatoq; graues ſæpe colore preces:
Illa mihi totis argutat noctibus ignes
Et queritur nullos eſſe relicta deos:
Illa meam mihi iam ſe denegat: illa minatur:
Quæ ſolet irato triſtis amica uiro:
His ego non horam poſſum durare querelis:
Ah pereat: ſi quis lentus amare poteſt:
An mihi ſit tanti doctas cognoſcere athenas
Atq; aſiæ ueteres cernere diuitias:
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
Cynthia & inſanis ora notet manibus:
Oſculaq; oppoſito dicat ſibi dedita uento
Et nihil infido durius eſſe uiro:
Tu patrui meritas conare ante ire ſecures
Et uetera oblitis iura refert ſotiis:
Nam tua non ætas nunquam ceſſauit amori
Semper iad armatæ cura fuit patriæ:
Et tibi non unquã noſtros puer iſte labores
Afferat & lachrymis omnia nota meis
Me ſine quem ſemper uoluit fortuna iacere:
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ:

Audeat Aegeas Tullo comes ire per undas.

Sed dominę retinet iperioſus amor. Domos memnonias. Memnon titho/ni filius in ęthiopibus qui ięgvpto ſũt ad abidon regiam habuit alii conten/dũt in ſuſis fuiſſe. annales regii tradũt auctore diodoro Memnonis oſſa cre mata fuiſſe & relata in ęthiopes ut alii ſcribunt ad tithonum in perſas.

Multi longinquo periere in amore libenter
In quorum numero me quoq; terra tegat:
Non ego sum laudi: non natus idoneus armis
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis qua tendit ionia: seu qua
Lydia pactoli cingit aratra liquor:
Seu pedibus terra: seu pontum carpere remis
Ibis & accepti pars eris imperii:
Tum tibi si qua mei ueniet: non immemor hora:
Viuere me duro sydere certus eris.

Ad ponticum.

Pontice depones grandi cum carmine thebas.
Et flebis tenui captus amore lyra.
Magno foenere. nam quo serius uenit eo magis cruciat.

c Vm tibi cadmeæ dicuntur pontice thebæ
Armaque fraternæ tristia militiæ.
Atq; ita sim felix primo contendis homero
Sint modo fata tuis mollia carminibus:
Nos ut consuemus: nostros agitamus amores:
Atq; aliquid diuam quærimus i dominam:
Nec tantum ingenio quantum sæuire dolori
Cogor & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi cõteritur uitæ modus: hæc mea fama ẽ
Hinc cupio nomen carminis ire mei:
Me laudant doctæ solum placuisse puellæ
Pontice & iniustas sæpe tulisse minas:
Me legat assidue: post hæc neglectus amator
Et prosint illi cognita nostra mala:
Te quoq; si certo puer hic concusserit arcu
Quod nolim nostros euiolasse deos
Longe castra tibi: longe miser agmina septem
Flebis in æterno surda iacere situ:
Et frustra cupiens mollem componere uersum
Nec tibi subiciet carmina sæuus amor:
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam
Tunc ego romanis præferar ingeniis.
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro:
Ardoris nostri magne poeta iaces:
Tu caue nostra tuo contemnas carmine fastu
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

Ad Cynthiam.

t Vne igitur demẽs: nec te mea cura moratur
An tibi sum gelida uilior illiria:
Et tibi iam tanti quicunque est iste uidetur
Vt sine me uento quolibet ire uelis:

Tu ne audire potes uæſani murmura ponti:
Fortis & in dura naue iacere potes:
Tu pedibus teneris poſitas fulcire ruinas:
Tu potes in ſolitas Cynthia ferre niues.
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ
Et ſit iners tardis nauita uergiliis:
Nec tibi tyrrhena ſoluatur funis harena:
Neue inimica meas eleuet aura preces.
Atq; ego non uideam tales ſubſidere uentos
Cum tibi proiectas auferet unda rates:
Et me defixum uacua patiatur in ora
Crudelem infeſta ſæpe uocare manu:
Sed quodcunq; modo de me periura mereris
Sit galathea tuæ non aliena uiæ:
Vt te felici præuecta ceraunia remo
Accipiat placidis horythos æquoribus:
Nam me non ullæ poterunt corrumpere de te
Quin ego uita tuo lumine uerba querar:
Nec me deficiet notas rogitare citatos
Dicite quo portu clauſa puella mea eſt:
Et dicam a tratiis licet hec conſidat in oris
Et licet heleis illa futura mea eſt:
Hic erit: hic iurata manet: rumpantur iniqui
Vincimus aſſiduas non tullit illa preces:
Falſa licet cupidus deponat gaudia liuor
Deſtitit ire nouas Cynthia noſtra uias.
Illi carus ego: & per me cariſſima Roma
Dicitur & ſine me dulcia regna negat:
Illa uel anguſto mecum requieſcere lecto
Et quocunque modo maluit eſſe mea
Quam ſibi dotatæ regnum uetus hippodamiæ
Et quas helis opes ante pararat equis:
Quamuis magna daret: quãuis maiora daturus
Non tamen illa meos fugit auara ſinus:
Hanc ego non auro: non indis flectere conchis:
Sed potui blandi carminis obſequio:
Suunt igitur muſæ: neq; amanti tardus apollo:
Quis ego fretus amo: cynthia rara mea eſt:
Hunc mihi ſumma licet contingere ſydera plãtis
Siue dies ſeu nox uenerit illa mea eſt:
Nec mihi riualis certos ſubducet amores
Iſta meam norit gloria canitiem.

Qui modo ſuccenſos ridebat ua/
tis amores.

Pōticus i flāma eſt: & calet igne nouo.

Plus in amore ualet mimnermi uer/
ſus Homero. Mimnermus lygiſtades
dictus a ſuauitate carminis: nam λὶγ
ſignificat dulce. ἄλω cano. Colopho
nius fuit tibiarū peritus. ut ſcribit Stra
bo & elegi carminis poeta opus com/
poſuit iſcriptum nanum: in quo ādre/
monem pilium colophonis patrię cō/
ditorem profitetur. Cecinit amores
medeę & iaſonis. De hoc horatius. Si
mimnermus uti cēſet ſine amore iociſ
que. Ait igitur Propitius dulce & mol/
le carmen: quale ſcripſit mimnermus
plus prodeſſe amanti quam ſublime:
quale homerus: ut oſtendat ponticum
oportere omittere carmē thebanum
& canere elegum cum amet.

Ad ſuum æmulum ponticum.

d Icebam tibi uenturos irriſor amores
Nec tibi perpetuo libera uerba fore:
Ecce iaces ſupplexque uenis ad iura puellæ:
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo:
Non me chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere quos iuuenes quæque puella domet:
Me dolor & lachrymæ merito fecere peritum
Atq; utinam poſito dicar amore rudis.
Quid tibi nūc miſero prodē graue dicere carmē?
Aut amphioniæ mœnia flere lyræ?
Plus in amore ualet mimnermi uerſus homero:
Carmina manſuetus lenia quærit amor.
I quæſo & triſtis iſtos cōpone libellos:
Et cane quod quæuis noſſe puella uelit.
Quid ſi nō eſſet facilis tibi copia? nunc tu
Inſanus medio flumine quæris aquam.
Necdum etiam palles: uero nec tangeris igni:
Hæc eſt uenturi prima fauilla mali:
Tum magis armenias cupies accedere tygres:
Et magis infernæ uincla noſſe rotæ:
Quam pueri totiens arcum ſentire medullis
Et nihil iratæ poſſe negare tuæ:
Nullus amor quoiq̄ facilis ita præbuit alas:
Vt non alterna preſſerit ille manu:
Nec te deci/piat quod ſit ſatis illa parata:
Acrius illa ſubit pontice ſi qua tua eſt.
Quippe ubi non liceat uacuos deducere ocellos.
Nec uigilare alio nomine cedat amor:
Qui non ante patet donec manus attigit oſſa
Quiſquis es aſſiduas aufuge blanditias:
Illis & ſilices: & poſſunt cedere quercus
Nec dum tu poſſis ſpiritus iſte leuis:
Quare ſi pudor ē quā primū errata fateri
Dicere quo pereas ſæpe in amore leuat.

Ad Gallum.

o Iocunda quies primo cum teſtis amori
Affueram ueſtris conſcius in lachrymis:
O noctem meminiſſe mihi iocunda uoluptas:
O quotiens uotis illa uocanda meis:
Cum te complexa morientem galle puella:
Vidimus & longam ducere uerba moram:

Quãuis labentis premeret mihi ſomnus ocellos
Et mediis cœlo luna ruberet equis:
Non tamẽ a ueſtro potui ſecedere luſu:
Tantus in alterius uocibus ardor erat.
Sed quoniam nõ es ueritus concedere nobis:
Accipe cõmiſſæ munera lætitiæ.
Non ſolum ueſtros didici reticere dolores:
Eſt quiddam in nobis maius amice fide.
Poſſum ego diuerſos iterũ coniungere amantes:
Et dominæ tardas poſſũ aperire fores:
Et poſſũ alterius curas ſanare recentis:
Nec leuis in uerbis eſt medicina meis:
Cynthia me docuit ſemper quæcũq; petenda
Quæq; cauenda forent non nihil ægit amor:
Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ
Ne ue ſuperba loqui: ne ue tacere diu:
Neu ſi quid petiit: ingrata fronte negaris
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.
Irritata uenit: quando contemnitur illa:
Nec meminit iuſtas ponere læſa minas:
At quo ſis humilis magis & ſubiectus amori
Hoc magis effecto ſæpe fruare bono:
Is poterat felix una remanere puella
Qui nunquam uacuo pectore liber erit:

Ad Cynthiam.

C quid te mediis ceſſantem cynthia baiis
Qua iacet herculeis ſemita littoribus:
Et modo te ſpreti mirantem ſubita regno
Proxima miſſenis æquora nobilibus:
Noſtri cura ſubit: memores adducere noctes
Et quis in extremo reſtat amore locus:
Antea neſcio quis ſimulatis ignibus hoſtis
Suſtulit e noſtris Cynthia carminibus:
Atq; utinam mage te remis confiſa minutis
Paruula lucrina cymba moretur aqua.
Aut teneat clauſam tenui tentantis in unda
Alternæ facilis credere lympha manu:
Quam uacet alterius blandos audire ſuſurros:
Molliter in tacito littore compoſitam:
Vt ſolet amota labi cuſtode puella
Perfida communes nec meminiſſe deos:
Non quia perfecta non eſt mihi cognita fama

Cynthia nunc ceſſat baiani ad littoris undas.

Hanc rogat ęterno ſeruet amore fidẽ
Et modo theſproti. in epiro achreon fluuius eſt ubi & theſproti ſunt acherufia palus: ut plinius ſcribit. i baiano itẽ littore ad miſenum ſtagnum acherufia cum cynthia aliquando cogitauerit in illiriam & epirum poeta ex hiſtoria locorum mouet cynthiam ad cherufiam quam cernit ad miſenum eſſe per ſimilem & eiuſdem nominis acherufię theſprotorum & epiri.

Sed quod in hac omnis per te timetur amor.
Ignoſces igitur ſi quid tibi triſte libelli
Attulerint noſtri culpa timoris erit:
An mihi non maior caræ cuſtodia matris
Aut ſine te uitæ cura ſit ulla meæ:
Tu mihi ſola domus: tu Cynthia ſola parentes:
Omnia tu noſtræ tempora lætitiæ:
Seu triſtis ueniam: ſeu contra lætus amicis
Quicquid ero dicam Cynthia cauſa fuit:
Tu modo quamprimum corruptas deſere baias
Multis iſta dabunt littora diſſidium:
Littora quæ fuerant caſtis inimica puellis
Ah pereant baiæ crimen amoris aquæ:
Quid mihi deſidiæ non ceſſas fingere crimen?
Quod faciat nobis cõſcia roma moram:
Tam multa illa meo diuiſa eſt milia lecto
Quantum hypanis ueneto diſſidet eridano:
Nec mihi conſuetos amplexu nutrit amores
Cynthia nec noſtra dulcis in aure ſonat:
Olim gratus eram non illo tempore quoiquam:
Contigit: ut ſimili poſſet amare fide:
Inuidiæ fuimus non mẽ deus obruit atq;
Lecta prometheis diuidit herba iugis:
Nũ ſum ego quæ fueram mutat uia lõga puellas
Quantus in exiguo tempore fugit amor:
Nunc primum longas ſolus cognoſcere noctes
Cogor & ipſe meis auribus eſſe grauis:
Felix qui potuit præſenti flere puellæ
Non nihil aſperſis gaudet amor lachrymis:
Aut ſi deſpectus potuit mutare calores
Sunt quoq; tranſlato gaudia ſeruitio
Mi neq; amare aliã neq; ab hac diſcedere fas eſt
Cynthia prĩa fuit: cynthia finis erit.

Ad gallum.

t V quod ſæpe ſoles: noſtro lætabere caſu
Galle: quod abrepto ſolus amore uacem:
At non ipſe tuas imitabor perfide uoces
Fallere te nunquã galle puella uelit:
Dum tibi deceptis augetur fama puellis
Certus & in nullo quæris amore moram:
Perditus in quadam tardis palleſcere curis
Incipis & primo lapſus amore gradu:

Tu quod ſæpe ſoles.

Cui modo fluxa fides & fraus innexa puellis
Nunc tãdẽ iſano Gallus amore perit
Non ſic Aemonio ſalmonida: ait nec neptunnum cum Tiro filia ſalmonei: nec herculem cum hebe cõcubuiſſe tanto amore. At elidem in regione piſana ut ſcribit Euripides regnauit Salmoneus ex quo & alcidice nata é Tiro formoſiſſima quç capta é amore Enipei fluuii labẽtis ex ſalmone fõte: in alpheum pulcherrimis uorticibus. ut ſcribit. Homerus. Neptunnus ſumpta forma enipei ad oſtium opertus ingenti unda puellam compreſſit: faſſus poſtea ſe deum: nati ide ſunt pelias & neleus: eadem nupſit creteo ut homerus & Diodorus ſcribunt: peperitque Amithaonẽ Aeſonem & pherẽten. Deus tenarius: ideſt neptunnus nam ad tenaron laconicę in littoris flexu ripa erecta eſt ut ſcribit Strabo cum ędẽ neptunni & luco iuxta ſpelũcam qua cerberus ad ſuperos tractus dicit ab hercule: hęmonio: ideſt theſſalo. Sed diſſẽtit a Strabone properĩtius: nam enipeum amatum a puella ſcribit Strabo eſſe in piſana regione cum tamen alter ſit in theſſalia.

Hæc erit illarum contẽpti pœna doloris
Multarum miseras exigit una uices:
Nec tibi uulgares istos compescet amores
Nec noua quærẽdo semper amicus eris:
Hæc ego non rumore malo: non augure doctus
Vidi ego me quæso teste negare potes?
Vidi ego te toto uictum languescere collo
Et flere iniectis galle diu manibus:
Et cupere optatis animam deponere uerbis
Et quæ deinde meus celat amice pudor:
Non ego complexus potui diducere uestros
Tantus erat demens inter utrosq; furor:
Non sic æmonio salamonide mixtus enipeo
Tremarius facili præsslit amore deus:
Nec sic cælestem flagrans amor herculis heben
Sensit in œtheis gaudia prima iugis:
Vna dies omnis potuit præcurrere amantes
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces:
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus
Nec sinet abduci: te tuus ardor aget:
Nec mirũ cum sit ioue digna: & proxima ledæ
Et ledæ partu gratior una tribus:
Illa sit inachiis: & blandior heroinis
Illa suis uerbis cogat amare iouem:
Tu uero quoniam semel es periturus amore
Vtere non alio lumine dignus eras:
Quæ tibi sit felix quoniam nouus incidit error
Et quocunq; uoles una sit ista tibi:

Ad tullum.

t Vlicet abiectus tiberine molliter unda
Lesbia mentoreo uina bibas opere
Et modo tam celeres mireris currere lyntres
Et modo tam tardas funibus ire rates
Et nemus omne satas incendat uertice siluas
Vrgetur quantis caucasus arboribus.
Non tamẽ ista meo ualeant contẽdere amore
Nescit amor magnis cedere diuitiis:
Nam siue optatam mecum trahit illa quietẽ
Seu facili totum ducit amore diem:
Tunc mihi pactoli ueniunt sub tecta liquores
Et legitur rubris gẽma sub æquoribus:
Tum mihi cessuros spondẽt mea gaudia reges

Spnit diuitias & regũ dõa beatus
Dũ placido ualeat semper amo/re frui.

Vna lesbia pro oĩbus externis aceipit quę in maiorem luxum fuerunt q̃ nostra. lesbium uinum erasistratus medicus post thasium: & chium ut in urbẽ ueheretur auctor fuit. cum docuisset id quoque ualitudini esse acconimo/datum. opere mentorio: auro & argẽto celando claruit mentor: unde po/cula mentoria dicta habita magno p̃cio. L. Crassus duos scyphos habuit mentoris artificio sculptos emptos cẽtum sestertiis: quibus nũq; usus est: ne nimium luxuriari uideret. Limen arabium. idest marmore arabico orna/tas ędes. id erat onychites quem i mõtibus tantum arabię nasci credidit antiquitas: tanti luxus ut quattuor colũnę ex eo in theatro cornelii balbi pro miraculo fuerit.

Quæ maneant dum me fata perire uolent:
Nam quis diuitiis aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt uenere:
Illa potest magnas heroum infringere uires
Illa etiam duris mentibus esse dolor:
Illa neq; arabium metuit transcendere limen
Nec timet ostrino tulle subire toro:
Et miserum toto iuuenem uersare cubili
Quid releuant uariis serica textilibus:
Quæ mihi dum placata aderit non ulla uerebor
Regna: nec alcinoi munera despicere.

Ad Cynthiam.

Aepe ego multa tuæ leuitatis dura timebã
Hac tamen excepta Cynthia perfidia:
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo
Tu tamen in nostro lenta timore uenis:
Et potes externos manibus componere crines
Et longa faciem quærere desidia:
Nec minus æois pectus uariare lapillis.
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro:
At nunc sic ithaci digressu mota calypso
Desertis olim fluerat æquoribus:
Multos illa dies incomptis mæsta capillis
Sed erat: iniusto multa locuta salo:
Et q̃uis nunq̃ posthac uisura dolebat
Illa tamen longæ conscia læticiæ:
Alphisiboea suos ulta est pro coniuge fratres
Sanguinis: & cari uincula rupit amor:
Nec sic æsonidem rapientibus anxia uentis
Hypsiphyle uacuo constitit in thalamo:
Hypsiphyle nullos post illos sensit amores
Vt semel æmonio tabuit hospitio:
Coniugis euadne miseros elata per ignes
Occidit argiuæ fama pudicitiæ:
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores
Tu quoq; uti fieres nobilis historia:
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia: & oblitos parce mouere deos:
Auda⁊ ah nimium nostro dolitura periclo
Si quid forte tibi durius inciderit:
Multa prius uasto labentur flumina ponto:
Annus & inuersas duxerit ante uices.

Lenta est accicto digressu Cynthia uatis
Hinc nullã querit esse i amore fidẽ.
Alphesiboea suos. Duę alphesiboeę fuerunt. Altera filia Binantis & perus filię nerei. perus meminit homerus in euocatione manium Alphesiboeę filię theocritus in amaryllide. interpres lycophrõis alteram esse dixit Gunei uxorem: sed hoc omisso ꝯequamur historiam grauiorem Paulãię: qui in septimo historiarum scribit Alcmęonem amphiarai filium querẽtem purgationem ob matrem interfectam ex Argo attulisse illius monile dedisseq; id alphesiboeę phegei filię eundẽ profectum ad Acheloũ amasse callithoẽ eius filiã & duxisse uxorem a qua missus est ad phegeũ alphesiboeę patrẽ ad monile repetendum: sed illic a themeno & axione alphesiboeę fratribus interfectus est sepultus in Acropoli Zacynthi. ubi cupressi fũt quas uirgineas appellat Alphesiboea autẽ fratres in ultionẽ necati mariti interfecit.

Quam tua ſub noſtro mutetur pectore cura
Sis quodcunq; uoles: non aliena tamen:
Quam mihi ne uiles iſti uideantur ocelli
Per quos ſæpe tibi credita perfidia eſt
Hoſ tu iurabas: ſi quid mentita fuiſſes:
Vt tibi ſuppoſitis exciderent manibus:
Et contra magnum potes hos attolere ſolem?
Nec tremis admiſſæ conſcia nequitiæ:
Quis te cogebat multos pallere colores:
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Quis ego nunc pereo ſimiles moniturus amãtes
O nullis tutum credere blanditiis.
Verba ianuæ conquerentis.
Væ fuerã magnis olim patefacta triũphis
Ianua tarpeiæ nota pudicitiæ:
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lachrymis humida ſupplicibus:
Nunc ego nocturnis potorum ſaucia rixis
Pulſata indignis ſæpe queror manibus:
Et mihi non deſunt turpes pendere corollæ
Semper: & excluſis ſigna iacere faces:
Nec poſſum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obſcænis tradita carminibus:
Nec tamen illa ſuæ reuocatur parcere famæ
Turpior: & ſæcli uiuere luxuria
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis a longis triſtior excubus:
Ille meos nunq̃ patitur requieſcere poſtes
Arguta referens carmina blanditia:
Ianua uel domina penitus crudelior ipſa
Quid mihi tam duris clauſa taces foribus?
Cur nunq̃ reſerata meos admittis amores
Neſcia furtiuas reddere mota præces?
Nulla ne finis erit noſtro conceſſa dolori
Triſtis: & in tepido limine ſomnus erit:
Me mediæ noctes: me ſidera plena iacentem:
Frigidaq; æquo me dolet aura gelu:
Tu ſola humanos nunq̃ miſerata dolores:
Reſponde tacitis mutua cardinibus:
O utinam traiecta caua mea uocula rima:
Percuſſas dominæ uertat in auriculas.
Sit licet & ſaxo patientior illa ſicano

Ianua tarpeis quõdam celebra/
ta triumphis
Nunc queritᷣ dominę facta pudenda
ſuę.
Patientior ſaxo ſicano. Saxum ſiculũ
in exemplum immobilis patientię ad
ducitur ob Sirẹnas quę quamuis illic
diu cecinerint non tamen mouerunt
proxima ſaxa.

Sit licet: & ferro durior: & calybe:
Non tamen illa ſuos poterit compeſcere ocellos
Surget & inuitis ſpiritus in lachrymis:
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto
At mea nocturno uerba cadunt zephyro:
Sed tu ſola mei tu maxima cauſa doloris
Victa meis nunq̃ ianua muneribus:
Te non ulla meæ læſit petulantia linguæ
Quæ ſolet irato dicere tota loco:
Vt me tam longa raucū patiare querela:
Sollicitas triuio peruigilare moras:
At tibi ſæpe nouo deduxi carmina uerſu
Oſculaq; impreſſis nixa dedi gradibus:
Ante tuos quotiens uerti me perfida poſtes.
Debitaq; occultis uota tuli manibus.
Hæc ille: & ſi quæ miſeri nouiſtis amantes
Et matutinis obſtrepit alitibus:
Sic ego nunc dominæ uitiis: & ſemper amantis
Fletibus: æterna differor inuidia.
Ad Cynthiam de maris tempeſtate.
T merito quoniam potui fugiſſe puellam:
Nunc ego deſertas alloquor alcyonas:
Nec mihi caſſiope ſolito uiſura carinam
Omniaq; ingrato littore uota cadunt:
Quin etiam abſenti proſunt tibi Cynthia uenti
Aſpice q̃ ſæuas increpat aura minas:
Nulla ne placatæ ueniet fortuna procellæ:
Hæccine parua meum funus harena teget?
Tu tamen in melius ſæuas conuerte querelas
Sat tibi ſit pœnæ nox: & iniqua uada:
An poteris ſiccis mea fata opponere occellis?
Oſſaq; nulla tuo noſtra tenere ſinu.
Ah pereat quicūq; rates: & uela parauit
Primus: & inuito gurgite fecit iter:
Non ne fuit melius dominæ peruincere mores.
Quãuis dura: tamen rara puella fuit:
Quam ſic ignotis circundata littora ſiluiſ
Cernere: & optatos quærere tyndaridas.
Illic ſi qua meum ſepeliſſent fata dolorem:
Vltimus & poſito ſtaret amore lapis:
Illa meo caros donaſſet funere crines
Molliter: & tenera poneret oſſa roſa:

Mallet ſeruitium durę toleraſſe puellę.

Dū timet ęquoreas in ſua fata minas. Alcyonas deſertas. de his diximus i commẽtarus ſyluarum. Caſſiope hęc caſſiopa dicta mater. Andromedę in cęlum relata eſt: ut Hyginus ſcribit teſtimonio euripidis & ſophoclis figuratur: in ſolio cum ſtellis quatuordecim: ut arati interpres tradit apparetque tota ferme nocte cum oritur tranquillitatis prenũcia caſſiope prętęrea oppidũ eſt corcirae.

Illa meum extremo clamaſſet puluere nomen
Vt mihi non ullo pondere terra foret:
At uos æquoreæ formoſa doride natæ
Candida felici ſoluite uela choro:
Si quando ueſtras labens amor attigit undas
Manſuetus ſocio parcite littoribus.

Ad Cynthiam.

Aec certe deſerta loca: & taciturna querẽti
Et uacuum zephiri poſſidet aura nemus:
Hic licet occultos proferre impune dolores
Si modo ſola queant ſaxa tenere fidem:
Vnde tuos primum repetã mea Cynthia faſtus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes
Nunc in amore tuo cogor habere notam:
Quid tantũ merui? quæ te mihi carmina mutãt
An noua triſtitiæ cauſa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis: ut non altera noſtro
Limine formoſos intulit ulla pedes:
Quãuis multa tibi dolor hic meus aſpera debet
Non ita ſæua tamen uenerit ira mea:
Vt tibi ſim merito ſemper furor: & tua flendo
Lumina deiectis turpia ſint lachrymis:
An quia parua damus: mutato ſigna calore
Et non ulla meo clamat in ore fides:
Vos eritis teſtes: ſi quos habet ardor amore
Fagus & arcadio pinus amica deo:
Ah quotiẽs teneras reſonãt mea uerba ſub ũbras
Scribitur & ueſtris Cynthia corticibus:
An tua quod peperit nobis iniuria curas
Quæ ſolum tacitis cognita ſunt foribus:
Omnia conſueui timidus perferre ſuperbe:
Iuſſa neq; arguto facta dolore queri:
Pro quo diuini fontes: & frigida rupes
Et datur inculto tramite dura quies:
Et quodcunq; meæ poſſunt narrare querelæ
Cogor: & argutas dicere ſolus aues:
Sed qualiſcunq; es reſonent tibi Cynthia ſiluæ
Nec deſerta tuo nomine ſaxa uacent:

Ad Cyuthiam.

On ego nũc triſtes uereor mã cynthia mães
Nec moror extremo debita fata rogo:

Spretus in umbroſis nnnc ſolus cynthia ſyluis
Voce tuã querit liberiore fidẽ.

Nil dolet eternas mittant ſi fata ſub umbras
Sit mõ defũcti cynthia uiua memor.

Philacides. proteſilaus iphicli filius phylaci nepos a cuius nomine phylacia urbs erat in theſſalia ad ſuperos uxoris cauſa reuerſus eſt Require quę in ultimo ſyluarũ de hoc ſcripſimus.

Sed ne forte tuo careat mihi funus amore
Hic timor est ipsis durior exequiis:
Non adeo leuiter noster puer hæsit ocellis:
Vt meus oblito puluis amore uacet:
Illic phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis:
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis:
Tessalus ãtiquam uenerat umbra domum:
Illic quicquid ero semper tua dicit imago
Traicit: & fati littora magnus amor:
Illic formosæ ueniant corus heroine:
Quas dedit argiuis dardana præda uiris.
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior: & tellus hoc ita iusta sinat:
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ
Cara tamen lachrymis ossa futura meis:
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla
Tum mihi non ullo mors sit amara loco:
Quam uereor: ne te contempto Cynthia busto
Abstrahat a nostro puluere iniquus amor:
Cogat & inuitam lachrymas siccare cadentes
Flectitur assiduis certa puella minis:
Quare dum licet inter nos lætemur amantes
Non satis est ullo tempore longus amor.

Ad Gallum.

Aec pro continuo te galle monemus amore
Id tibi ne uacuo defluat ex animo:
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti
Crudelis minyis dixerat ascanius:
Est tibi non infra speciem: non nomine dispar
Therodamantheo proximus arbor hylæ:
Nunc tu siue legis umbrosæ flumina siluæ:
Siue aniena tuos tinxerit unda pedes:
Siue gigantea spatiabere littoris ora
Siue ubicunq; uago fluminis hospitio:
Nympharum semper cupidas defende rapinas
Non minor ausoniis est amor hadriacis.
Ne tibi sit durum montes: & frigida saxa
Galle: neq; expertos semper adire lacus
Quæ miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleuerat ascanio.
Namq; ferunt olim pegasæ naualibus argon

Galle tuos pueri custos seruabis amores
Herculis exẽplo sit tibi raptus hylas.

Theocritũ i primis hoc loco imitatur & transfert de fabula hylę. Thiodamanteo hylę: hercules cum apud oeneum socerum esset i cõuiuio: euno mũ architelis filiũ oenei affinẽ minus apte aquã mãibus fundentẽ pcussum pugno necauit: Inde se cõtulit ad Ceycem i trachiniã: sed cũ p dryopas iter faceret: una cũ uxore deianira: & admodum esuriret: Thiodamantẽ in quẽ arantẽ iciderat cibi aliqd petit: qđ cũ negaret alteꝛ tauꝛ aratro solutũ mactauit Thiodamas ex urbe dryopas duxit: pugnauitq; tanto herculis periculo: ut & uulneratus sit leua mamilla & uxorẽ armauerit i subsidiũ. Interfecto aũt Thiodamãte hylã illius filiũ abduxit: hactẽus scribit apollodorus in eo libro qui iscribit bybliotheca. Apollõius & Theocritus & alii quos seqt hylã fuisse raptũ in bithynia: cũ aquatũ descẽdisset. de quo dixius i cõmẽtariis syluaꝛ. Ascãius lacus ẽ bithynię ad quẽ epictetus urbs euadit. otreã

Egreſſam longe phaſidos iſſe uiam :
Et iam prætentis labentem athamantidos undis
Myſorum ſcopulis applicuiſſe ratem :
Hic manus heroum placidis ut conſtitit oris:
Mollia compoſita littora fronde tegit:
At comes inuitis iuuenis proceſſerat ultra
Raram ſe poſiti quærere fontis aquam:
Hunc duo ſectati fratres aquilonia proles:
Hunc ſuper & zethes:hunc ſuper & calais:
Oſcula ſuſpenſis inſtabant carpere palmis
Oſcula & alterna ferre ſupina fuga:
Ille ſub extrema pendens concluditur ala
Et uolucres ramo ſubmonet inſidias:
Iam pandioniæ ceſſet genus orythiyæ
Ha dolor ibat hylas:ibat amadrias hinc:
Hic erat argantonini ſub uertice montis
Grata domus nymphis humida thyniaſin:
Quam ſupra nullæ pendebant debita curæ:
Roſida deſertis poma ſub arboribus:
Et circum irriguo ſurgebant lylia prato
Candida purpureis mixta papaueribus :
Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui
Propoſito florem prætulit officio :
Et modo formoſis incumbens neſcius undis
Errorem blandis tardat imaginibus:
Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero:
Cuius:ut accenſæ dryades candore puellæ:
Miratæ ſolitos deſtituere choros:
Prolapſum leuiter facili traxere liquore
Tum ſonitum rapto corpore fecit hylas:
Cui procul alcides iterat reſponſa:ſed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert :
His o Galle tuos monitis ſeruabis amores
Formoſum nymphis credere uiſus hylam:
Tu qui conſortem properas euadere caſum
Miles ab etruſcis ſaucius aggeribus:
Quid noſtro gemitu turgentia lumina torqu
Pars ego ſum ueſtræ proxima militiæ:
Sic te ſeruato ut poſſint gaudere parentes
Nec ſoror acta tuis ſentiat e lachrymis:
Gallum per medios ereptum cæſaris enſes:

ite oppidū hēt ſupra ſe ab aſcāio rege dictus de quo homerus. Phorcys & a ſcāius phrigias duxere cateruas. Aſca nius crudelis:lacus ipius & nymphę a ſcanides crudeles in herculē cui dile / ctū puerę ademerūt. Minyę argonau tę dicti ſūt a minyarę familia:quę oli Orcomenō in boetia tenuit poſtea in theſſaliā migrauit:ad iolcū unde ar / gonautę ſūt oriūdi. Inter argonautas aūt erat hercules:& ut ait Papinius ar goos frāgebāt brachia remos. crude / lis ergo aſcanius dixerat minyis hoc ē docuit atis argonautas:hoc quod ſe quit ſępe imprudēti fortuna occurrit amanti. Nā & nymphę aſcanides nō expectatū hylā rapuerūt. Littoris gi / gātei. Ideſt i littore cāpano. ubi gigan tes interfecti ſunt. Nō minor auſonius Pariter inquit oēs nymphę amāt : nā & hę raperēt tuū ut aſcanides hylam. Pogaſę ſūt emporiū ferarū urbis theſ ſalię. iuxta ē iolcus unde pelias iaſonē & argonautas emiſit dictę pegaſę u l a πηγνιμι quod eſt cōpingo:nā illic cōpacta fuit nauis argo uel a πηγη qđ ſignificat fōtē. nā fontes multos hēnt propinquos. hic erat arganti phegi. Mendoſa eſt dictio uel apud Strabo nē uel apud hūc:nā Strabo ſcripſit ar gātoninū mōtē eſſe q pruſiadi iminet ubi raptus fuerit hylas in cuius rei mo numentū pruſienſes ſingulis annis ua gi p montes hylā inclamāt eū quęren tes. id fieri ad hylā lacū ſcribit ſolinus Legas igitur ex ſentētia Strabonis. hic erat ſub uertice mōtis argātonini domus grata & humectans nymphis thyniaſis ideſt bithynicis nā Thynias e regione bithynię ē:ſed barbari eam bithyniā uocant:auctor Plinius. Do / mus humida:fons ſonitum quem pri mus audiuit hercules ut ſcribit theo / critus monitus etiam uoce ſocii:ut ue ro apollonius tradit:Polyphemus au diuit primus qui laonomen herculis ſororem habebat uxorem.

Effugere ignotas non potuiſſe manus:
Et quæcunq; ſuper diſperſa inuenerit oſſa
Montibus hetruſcis hæc ſciat eſſe mea.

Ad Tullum de patria ſua.

Valis: & ũde gẽus: q ſint mihi tulle pẽates
Quæris pro noſtra ſemper amicitia.
Si peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulchra
Italiæ: duris funera temporibus:
Cum Romana ſuos ægit diſcordia ciues
Sit mihi præcipuæ puluis hetruſca dolor:
Tu proiecta mei perpeſſa es membra Propinqui
Tu nullo miſeri contegis oſſa ſolo:
Proxima ſuppoſito contingens umbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

Propertii Aurelii Nautæ. Liber ſecundus.

Ad Mœcenatem.

Væritis un mihi totiẽs ſcribãtur ãores
Vnde meus ueniat mollis in ora liber:
Nõ mihi calliope: non hæc mihi cantat apollo
Ingenium nobis ipſa puella facit:
Siue illam cæis fulgentem incedere togis
Hoc totum e cæa ueſte uolumen erit:
Seu uidi ad frontem ſparſos errare capillos
Gaudet laudatis ire ſuperba comis:
Siue lyræ carmen digytis percuſſit eburnis
Miramur faciles ut premat arte manus:
Seu quum poſcentes ſomnus declinat ocellos
Inuenio cauſas mille poeta nouas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu
Tunc uero longas condimus iliadas:
Seu quicquid fecit: ſiue eſt quodcunq; locuta
Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria:
Quid mihi ſi tantum mœcenas fata dediſſent
Vt poſſem heroas ducere in arma manus:
Non ego titanas canerem: non oſſan olympo
Impoſitum: ut cœli pelion eſſet iter:
Non ueteres thebas: nec pergama nomẽ homeri
Xerxis: & imperio bina coiſſe uada.
Regna ue prima remi: aut aĩos Cartagis altæ
Cymbrorumq; minae: & benefacta mari:

Bellaq; resq; tui memorarem Cæsaris: & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores:
Ni quotiēs muti nam: aut ciuilia busta philippos
Aut canerē siculæ classica bella fugæ:
Euersosq; focos antiquæ gentis hetruscæ:
Et ptholem enæi littora capta phari:
Aut canerē ægyptum: & nilum: cōtractus in urbē
Septem captiuis debilis ibat aquis:
Aut regum auratis circundata colla cathenis
Actiaq; in sacra currere rostra uia:
Te mea musa illis semper contexerit armis
Et sumpta: & posita pace fidele caput:
Theseus infernis: superis testatur achilles
Hic ixionidem: ille monœtiadem:
Sed ne q; phlegreos iouis enceladiq; tumultus
Intonet angusto pectore callimachus:
Nec mea conueniunt duro præcordia uersu
Cæsaris in phrygios condere nomen auos:
Nauita de uentis: de tauris: narrat arator.
Enumerat miles uulnera pastor oues:
Nos contra angusto uersantes prælia lecto
Qua pote quisq; mea conterat arte diem:
Laus in amore mori: laus si datur altera uiuo
Posse frui: fruar o solus amore meo:
Si memini solet illa leues culpare puellas
Et totam ex helena non probat iliada:
Seu mihi sint tangenda nouercæ pocula phedræ:
Pocula priuigno non nocitura suo:
Seu mihi circæo pereundum est gramine: siue
Colchis colchiacis urat ahena focis:
Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus
Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores
Solus amor morbi non amat artificem:
Tarda philoctetæ sanauit crura machaon
Phœnicis chiron lumina philirides:
Et deus extinctum cresis epidaurius herbis
Restituit patriis androgeona focis:
Mysus: & hemonia iuuenis: qua cuspide uulnus
Senserat: hac ipsa cuspide sensit opem:
Hoc si quis uitiū potuit mihi demere solus
Tantalea poterit tradere poma manu:

Quę modo deſeruit conſtanti pectore caſtra.

Nunc repetit miles magne cupido tuus. Mercurio ſais. Mendoſi codices modo ſanctis modo ſatis ſcripti ſunt nos ſais legendum putamus nam ſais lingua egyptia palladem ſignificat ut ſcribit Iycophronis iterpres: & hoſtiũ nili ſaiticum eſt appellatum q̃ pallas illic coleretur: ut ex Strabõis uerbis facile diſcere poteſ. boebeis lacus ẽ theſſalie: ubi pallas cum mercurio concubuiſſe dicitur. quod uerecunde ſignificans heſiodus ita ait. Per multis corã plantam ſibi uirgo ſeueratum boebei dos undis tixit. huius rei meminit Strabo primo tunc primum. nam ſemper ante fuerat uirgo.

Vix uno potuit liber requieſcere menſe.

Artibus hunc reuocas Cynthia docta tuis. Antiquę continuę. de tribus corinnis diximus i ultimo libro ſylvarum. Turpia ppeſſus Diodorus ut mihi quidem uidetur: & aliã hiſtoriam ſecutus ẽ quam homerus ac theocritus & alienã a propertio: ſcribit. n. hercules eurytı equos abegiſſe cum filiam noluiſſet dare uxorem: & iphiclum ueniſſe thirynte ad equos repetẽdos herculéque iuſſiſſe ut turrim cõſcenderet inde conſpiceret agrum an uſq; apparerent equi mox eum prȩcipitaſſe: hęc Diodorus. homerus iu euocatione manium chlorim amphianis filiam neleo nupſiſſe ſcribit: unde nati ſint neſtor chromius periclimenes & pero. Neleus autẽ ut ait pronunciauit nemini filiam uxorem ſe daturũ niſi ei qui boues iphycli ex phylaca urbe theſſalię ad ſe duceret. Solus melampus amythaonis filius ſciẽtia diuinãdi clarus id promiſit. Is ab iphiclo deprehẽſus in uincula coniectus eſt ſed poſt anum ſolutus egit: ut pero ſibi data bianti fratri nuberet. nam illius fuiſſe uxorem ſcribit theocritus ſurripuiſſe qui uolebat ſurripere deprehenſus. Quam non lucra magis. Nã ditiſſimus erat duabus partibus regni argiui dõatus ab anaxagora Megapenti filio cum argiuas mulieres bacchi ira inſanientes furore libe/raſſet. Nam Medicus fuit. Vnde & melãpodiũ herba dicta eſt.

Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis
Ne tenera aſſidua colla grauentur aqua:
Idem caucaſea ſoluet de rupe promethei
Brachia: & a medio pectore pellet auem:
Quandocunq; igitur uitam mea fata repoſcẽt
Et breue in exiguo marmore nomẽ ero:
Mœcẽas noſtræ ſpes inuidioſa iuuẽtæ
Et uitæ & morti gloria iuſta meæ:
Si te forte meo ducet uia proxima buſto
Eſſeda cælatis ſiſte britanna iugis:
Taliaq; illachrymans mutæ iace uerba fauillæ
Huic miſero fatum dura puella fuit.

Cynthiæ puellæ laudes.

Iber eram & uacuo meditabar uiuere lecto
At me compoſita pace fefellit amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
Iuppiter ignoro priſtina furta tua.
Fulua coma eſt: longæq; manus: & maxima toto
Corpore & incedit uel Ioue digna ſoror.
Aut cum dulichias pallas ſpatiatur ad aras
Gorgonis anguiferæ pectus operta comis:
Qualis: & iſchomacæ laphitæ genus heroinæ
Centaurus medio grata rapina mero
Mercurio ſais fertur bobeidas undis
Virgineum primo compoſuiſſe latus:
Cedite etiam diuæ quas paſtor uiderat olim:
Ideis tunicam ponere uerticibus:
Hanc utinam faciem nolit mutare ſenectus
Et ſi cumeæ ſecula uatis eget.

Ad irriſorem.

q Vi nullum tibi dicebas iam poſſe nocere
Haeſiſti cecidit ſpiritus ille tuus:
Vix unum potes infelix requieſcere menſem:
Et turpis de te iam liber alter erit:
Quaerebam ſicca ſi poſſit piſcis arena
Nec ſolitus ponto uiuere toruus aper:
Aut ego ſi poſſem ſtudiis uigilare ſeueris
Differtur nũqua tollitur ullus amor.
Nec me tam facies: quãuis ſit candida: caepit
Lilia non domina ſint magis alba mea:
Et maeotica nix minio ſi certet hybero
Vtq; roſæ puro lacte natant folia:

Nec de more comæ per leuia colla fluentes
Non oculi geminæ ſydera noſtra faces:
Nec ſi qua arabio lucet bombyce puella
Non tum de nihilo blandus amator ego:
Quantum quod poſito formoſæ ſaltat iocho
Egit ut euantes dux ariadna choros:
Et quantum æolio cum tentat carmina plectro
Par aganippeæ ludere docta lyræ:
Et ſua cum antiquæ cõmittit ſcripta corynæ
Carmina quæ quiuis non putat æqua ſuis:
Num tibi naſcenti primis mea uita diebus
Arridus argutum ſtertuit omnis amor:
Hæc ubi contulerint cæleſtia munera diui
Hæc tibi ne matrem forte dediſſe putes:
Non non humani ſunt partus talia bona
Iſta decem menſes non peperere bona:
Gloria romanis una es tu nata puellis
Romana acumbẽs prima puella Ioui:
Nec ſemper nobiſcum humana cubilia uiſes
Poſt helenam hæc terris forma ſecunda redit:
Ah ego nunc miſer ſi flagret noſtra iuuentus
Pulchrius ah fuerat Troia perire tibi:
Olim mirabar: quod tanti ad pergama belli
Europæ atq; Aſiæ cauſa puella fuit:
Nunc pari tu ſapiens: & tu menelae fuiſti
Tu quia poſcebas: tu quia lentus eras:
Digna quidem facies pro qua uel obiret achilles
Vel priamus belli cauſa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetuſtas
Hic dominam exemplo ponat in arte meam:
Siue illam heſperiis: ſiue illam oſtendit eois
Vret & eoos: uret & heſperios:
His ſaltẽ ut teneat iam finibus aut mihi ſi quis
Acrius ut moriar uenerit alter amor:
Ac ueluti primo taurus detractat aratra
Poſt uenit aſſueto mollis ad arua iugo:
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces:
De hinc domiti poſt hæc æqua: & iniqua ferũt:
Turpia perpeſſus uates eſt uincla melãpus
Cognitus hyphicli ſubripuiſſe boues:
Quẽ nõ lucra magis phæro formoſa coegit
Mox amithaonia nupta futura domo.

Ad Amantem.

m Vlta priùs domiæ delicta queraris oportet
Sæpe roges aliquid: sæpe repulsus eas:
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues
Et crepitum dubio suscitet illa pede:
Nequicquã perfusa meis unguenta capillis
Ibat & expẽso planta morata gradu:
Non hic herba ualet: non hic nocturna cythæis
Non per medeæ gramina cocta manus:
Quippe ubi nec cãs nec apertos cernimus ictus
Vnde tamen ueniant tot mala cæca uia est:
Non æget hic medicis: non lectis mollibus æger
Huic nullũ cœli tempus & aura nocet.
Ambulat & subito mirantur funus amici
Sic est incautum quicquid habetur amor:
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati:
Quæ mea non decies somnia uersat anus:
Hostis si quis erit nobis amet ipse puellas
Gaudeat in puero si quis amicus erit:
Tranquillo tuta descendit flumine cymba
Quid tibi tam parui littoris unda nocet:
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

Ad Cynthiam.

h Oc uerum est tota te fieri Cynthia roma
Et non ignota uiuere nequitia:
Hæc merui sperare dabis mihi perfida pœnas:
Et nobis aquilo Cynthia uentus erit:
Inueniam tamen e multis fallacibus unam
Quæ fieri nostro carmina nota uelit:
Nec mihi tam duris insultet moribus & te
Vendicet heu sero flebis amata diu:
Nunc est ira recens nunc est discedere tempus
Si dolor abfuerit: crede redibit amor:
Non ita carpathiæ uariant aquilonibus undæ
Nec dubio nubes uertitur atra noto:
Quam facile irati uerbo mutantur amantes
Dum licet: iniusto subtrahe colla iugo:
Nec tu non aliquid sed prima nocte dolebis
Omne in amore malum si patiare leue est.
At tu per dominæ iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi:

Non ſolū taurus ferit uncis cornibus hoſtem:
Verū etiam inſtanti læſa repugnat ouis.
Nec tibi periuro ſcindam de corpore ueſtes:
Nec mea præcluſas frægerit ira fores:
Nec tibi cōnexos iratus carpere crines
Nec duris auſim lædere pollicibus:
Ruſticus hæc aliquis tā turpia præmia quærat:
Cuius non hederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unq̄ tua deleat ætas:
Cynthia forma potens: Cynthia uerba leuis:
Crede mihi q̄uis contēnas murmura famæ
Hic tibi palloris Cynthia uerſus erit.

Ad Eandem.

On ita complebāt ephyreæ laidos ædes:
Ad cuius iacuit græcia tota fores:
Turba menandreæ fuerat nec thaidos olim
Tanta in qua populuſ luſit erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere thebas
Phyrne: tam multis facta beata uiris:
Quin etiā falſos fingis tibi ſæpe propinquos
Oſcula nec deſunt qui tibi iure ferant:
Me iuuenum facies pictæ: me nomina lædunt:
Me tener in cunis: & ſine uoce puer:
Me lædet ſi multa tibi dabit oſcula mater
Me ſoror & cum qua dormis amica ſimul:
Omnia me lædent: timidus ſum: ignoſce timori:
Et miſer in tunica ſuſpicor eſſe uirum:
His olim ut fama eſt uitiis ad prælia uentum eſt
His troiana uides funera principiis:
Aſpera centauros eadem dementia iuſſit
Frangere in aduerſum pocula perithoum:
Cur exempla petam graium? tu criminis auctor
Nutritus duro romule lacte lupæ:
Tu rapere intactas docuiſti impune ſabinas.
Per te nunc romæ quidlibet audet amor.
Felix admeti coniunx: & lectus ulyſſis:
Et quæcunq; uiri fœmina limen amat.
Templa pudicitiæ quid opus ſtatuiſſe puellis?
Si cuius nuptæ quodlibet eſſe licet:
Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas
Et poſuit caſta turpia uiſa domo:
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos

Ingemit heu nulla uiuas q̄ Cynthia lege
Indulgēs multis luxurioſa procis

Laidos ephyreę. nō q̄ lais corinthū patriā habuerit ſed q̄ ibi proſtitit: Lais aſycaris ſicilię urbe inſula capta ab atheniēſibus duce Nicia Corinthum captiua deducta eſt: ibique diuendita meretrices oēs forma ſuperauit: habuit tumulū leena inſculpta arietē priſmoribus pedibus ſuſtinēte i coitus meretricii ſimulacrum: amauit hippoſtratum quē in theſſaliam eſt ſecuta ubi alter ei tumulus erectus eſt. Auctor pauſanias. Phyrne Teſpienſis fuit ex agro Thebano ſtatuam Cupidinis eximia forma a praxitele extorſit nouo commento de quo ſcripſimus in cōmentariis ſyluarū: in iudiciū uocata non tam oratione hyperidis abſoluta eſt: q̄ forma corporis. quod nudauit: eadem diſſima cupidinem theſpienſibus dedit multiſque ſignis ornauit agrū thebanum. Strabo eandem fuiſſe glycerium putat. deletas itaque thebas ſignorum magnificentia & opibus potuit cōponere & ad priſtinum nomē reuocare.

Quę modo iungebat genialis
foedera lecti.

Lex silet: incepto uiuere amore licet.

Sublatam legem. Augustus legem de maritandis ordinibus reuocauit: quã prę tumultu recusantiũ ferre non potuit nisi adępta demũ & lenita parte poenarum: ut scribit tranquillus & ut tradit liuius eo tempore orationẽ metelli qua olim ille cohortatus fuerat quirites ad connubia in senatu recitauit. Cum igitur legis mentio orta esset: qua propertius quoq; ut alii uxorem ducere cogebat: & Augustus cessasset ob tumultum recusantium gratulans sibi & amicę se in amore pmãsurum pollicetur. Deuictę gentes. nõ propterea q; deuicit multas gentes cę sar possit quoque amori imperare.

Vnde mihi idem argumentum. Vnde inquit mihi datum est procreare filios in partiam ducãt triumphos: hac.n. de causa legem tulerat augustus ut militum numerus augeretur. Atqui iquit propertius nullus de nostro sanguine miles erit: ad hibernos boristhenidas boristhenes Scytharũ fluuius: ut scribit herodotus in euxinum erumpit in comperto fonte ut in nilo accidit.

Heu miser acceleras extrema in
fata properti.

Alterius quoniã facta puella tua est.

Quid non antigones tumulo. Antigone contempto edicto: ne quis polynicem mortuum sepeliret: eum: quoniam frater erat: humauit. deprehensa iussu creontis regis iugulatur ex lege ad tumulum polynicis. Hemõ qui eam impatienter amabat perfosso pectore gladio ibidem sibi mortem consciuit. Eum secuta est mater eurydice doloris impatiens. Tragoedia extat sophoclis quę antigone inscribit hoc argumento. & euripidis. sed illic deprehensa in adulterio cum hemone dat ei in uxorem & parit hemonem filiũ: Ouidius. nec tibi siquid amas foelicius hemone cedat: hemonis itaque exẽplo hortatur se ad necem propitius.

Nequitiæq; suæ noluit esse rudes:
Ah gemat in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia:
Non istis olim uariabant tecta figuris
Cum paries nullo crimine pictus erat:
Sed non imerito uelauit aranea phanum:
Et mala desertos occupat herba deos:
Quos igiur tibi custodes: quæ lumina ponam:
Quæ nũq; supra pes in mic'is eat:
Nam nihil inuitæ tristis custrodia Prodest
Quam peccare pudet. cynthia tuta sat est:
Hos uxor nunq̃: nunq̃ me ducet amica
Semper amica mihi: semper & uxor eris.

Ad Cynthiam.

Auisa est certe sublatam cynthia legem.
Qua quondam edicta stemus uterq; diu:
Ni nos diuideret quãuis diducere amantis
Non queat inuitos iuppiter ipse duos:
At magnus cæsar: sed magnus cæsar in armis.
Deuictæ gentes nil in amore ualent:
Nam citius paterer caput hoc discedere collo:
Quam possem nuptæ perdere in ore faces:
Aut ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus:
Ah mea tum qualis caneret tibi cynthia somnos
Tibia: funesta tristior illa tuba.

Ad Cynthiam.

Nde mihi patriis natos præbere triũphis
Nullus de nostro sanguine miles erit:
Et si uera meæ comitarent castra puellæ
Non mihi sat magnus castoris iret equus:
Hinc & enim tantum meruit mea gloria nomen
Gloria ad hybernos lata boristenidas:
Tu mihi sola places placeam tibi cynthia solus
Hic erit & patrio sanguine pluris amor:

Ad Cynthiam.

Ripitur nobis iam pridem cara puella
Et tu me lachrymas fundere amice uetas:
Nullæ sunt inimicitiæ: nisi amoris acerbæ:
Ipsum me iugula leuior hostis ero:
Possum ego in alterius positam spectare lacerto
Nec mea dicetur quæ modo dicta mea est:

Omnia uertuntur: certe uertuntur amores
Vinceris aut uincis: hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces: magni cecidere tyranni:
Et thebæ steterant altaq; troia fuit:
Munera quanta dedi: uel qualia carmina feci:
Illa tamen nunq̃ ferrea dixit amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos
Improba qui tulerim teq; tuamq; domum:
Et quando ire tibi liber sum uisus: anusq;
In nostrum iacies uerba superba caput:
Sic igitur prima moriere ætate properti
Sed morere interitu gaudeat illa tuo:
Exagitet nostros manes: sectetur & umbras
Iusultetq; rogis calcet & ossa mea:
Quid? non antigonæ tumulo boetius hæmon
Corruit ipse suo saucius ense latus:
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ
Qua sine thebanam noluit ire domum:
Sed non efficies: mecum moriaris oportet:
Hoc eodem ferro stillet uterq; cruor.
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura
Mors inhonesta quidem: tu moriere tamen:
Ille etiam abrepta desertus coniuge achilles
Cessare intectis pertulit arma sua:
Viderat ille fuga tractos in littore achiuos:
Feruere & hectorea dorica castra face:
Viderat informem multa patroclon harena
Porrectum: & sparsas cæde iacere comas:
Omnia formosam propter briseida passus:
Tantus in erepto sæuit amore dolor:
Atposteq̃ fera captiua est reddita pœna
Fortem illum hæmoniis hectora traxit equis:
Inferior multo cum sim uel in arte uel armis:
Mirum si de me iure triumphat amor.

Ad Amicam de Riuali.

Ste quod ẽ ego sæpe fui: sed fors & in hora
Hoc ipso erepto carior alter erit.

Penolope poterat bis denos salua per annos
Viuere: tam multis fœmina digna procis:
Coniugium falsa poterat differre minerua
Nocturno soluens tecta diurna dolo:
Visura & q̃is nunq̃ speraret ulyssem:

Illum expectando facta remansit anus:
Nec non exanimem amplectens brisеis achillem
Candida uæsana uerberat ora manu:
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum
Appositum fluuiis in simoenta uadis:
Fœdauit q3 comas & tanti corpus achillis:
Maximaq; in parua sustulit ossa manu:
Cum tibi nec peleus aderat nec cærula mater
Syria nec uiduo deidamia uiro:
Tunc igitur cæstis gaudebat græcia natis
Tunc etiam felix inter & arma pudor:
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia non unum sola manere diem:
Quin etiam multo duxisti pocula risu
Forsitan: & de me uerba fuere mala:
Hic etiam petitur qui te prius ipse reliquit
Dii faciant isto capta fruare uiro:
Nec mihi uota tuam propter suscepta salutem
Cum capite hoc stygias iam peterentur aquæ:
Et lectum flentes circunstaremus amici
Hic ubi tum prodii perfida quis ue fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad indos:
Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed uobis facile est uerba: & componere fraudes
Hoc unum didicit fœmina semper opus:
Non sic incerto mutantur flamine syrtes
Nec folia hyberno tam tremefacta notho:
Quam cito fœminea non constat fœdus in ira
Siue ea causa grauis: siue ea causa leuis:
Nunc quoniam ista tibi placuit sentẽtia cedam:
Tela precor pueri promite acuta magis:
Figite certantes atq; hanc mihi soluite uitam
Sanguis erit nobis maxima palma meis:
Sydera sunt testes: & matutina pruina:
Est furtim misero ianua aperta mihi:
Te nihil in uita nobis acceptius unq̃
Nunc quoq; eris q̃uis sis inimica mihi:
Nec domina ulla meo pone uestigia lecto:
Solus ero quoniam non licet esse tuum:
Atq; utinam si forte pios eduximus annos
Ille uir in medio fiat amore lapis:
Non ob regna magis diris cecidere sub armis

Thebani media non ſine matre duces:
Quam mihi ſi media liceat pugnare puella:
Mortem ego non fugiam: morte ſubire tua:
Sed tempus luſtrare alus helicona choreis
Et campum æmonio iam dare tempus equo:

Ad muſam.

Am libet & fortes mmorare ad plia turmas
Et romana mei dicere caſtra ducis:
Quod ſi deficiant uires: audacia certe
Laus erit in magnis & uoluiſſe ſat eſt:
Aetas prima canat ueneres: extrema tumultus
Bella canam: quando ſcripta puella mea eſt:
Nunc uolo ſubducto grauior ſuccedere uultu
Nunc aliam cytharam me mea muſa docet:
Surge anima ex humili ia carmina ſumite uires
Pierides magni nunc erit oris opus:
Iam negat euphrates equitem poſt terga tueri
Parthorum: & craſſos ſe tenuiſſe dolet:
India quis auguſte tuo dat colla triumpho
Et domus intactæ te tremit arabiæ
Et ſi qua extremis tellus ſe ſubtrahit oris
Sentiat illa tuas poſtmodo capta manus:
Nec ego caſtra ſequar uates tua caſtra canendo
Magnus ero: ſeruent hunc mihi fata diem:
Vt caput in magnis ubi non eſt tangere ſignis:
Ponitur hac imos ante corona pedes:
Sic nos nunc inopes laudis conſcendere carmen
Pauperibus ſacris uilia thura damus:
Nondū etiam aſcræos norūt mea carmina fōtes
Sed modo permeſſi flumine lauit amor.

Ad Cynthiam.

Cribant de te alii uel ſis ignota licebit:
Ludet qui ſterili ſemina ponit humo.
Omnia crede mihi tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies:
Et tua tranſibit contemnēs oſſa uiator:
Nec dicet cinis hic docta puella fuit.

De Amore.

Vicunq; ille fuit primus qui pinxit amorē
Non ne putas miras hūc habuiſſe manus?
Hic primum uidit ſine ſenſu uiuere amantes
Et leuibus curis magna perire bona:

Idem non fruſtra uentoſas addidit alas
Fecit & humano corde uolare deum:
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda
Noſtra q; non ullis permanet aura locis:
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis
Et pharetra ex humero gnoſia utroq; iacet:
Ante ferit quoniam: tuti quã cernimus hoſtem:
Nec quiſquã ex illo uulnere ſanus abit:
In me tela manent: manet & puerilis imago
Sed certe pennas perdidit ille ſuas:
E uolat e noſtro quoniam de pectore nuſquam
Aſſiduuſq; meo ſanguine bella gerit:
Quid tibi iocũdum ſiccis habitare medullis?
Si puer eſt alio traice tela tuo:
Intactos iſto ſatius tentare ueneno
Non ego: ſed tenuis uapulat umbra mea:
Quam ſi pdiderit quis erit qui talia cãtet?
Nec mea muſa leuis gloria magna tua eſt:
Qui caput: & digytos: & lumina nigra puellæ
Et canit: ut ſoleam molliter ire pedes.

Ad Cynthiam.

On tot achæmeniis armãtur hetruſca ſagittis
Spicula: quot noſtro pectore fixit amor:
Hic metam graciles uetuit contemnere muſas
Iuſſit & aſcræum ſic habitare nemus:
Non ut pieriæ quercus mea uerba ſequantur
Aut poſſim hiſmaria ducere ualle feras.
Sed magis ut noſtro ſtupeſcat cynthia uerſu
Tunc ego ſim inachio notior arte lino:
Non ego ſum formæ tantum mirator honeſtæ
Nec ſi qua illuſtres fœmina iactat auos:
Me iuuet in gremio doctæ legiſſe puellæ:
Auribus: & pueris ſcripta probaſſe mea:
Hæc ubi contigerint populi confuſa ualeto
Fabula: nam domina iudice tutus ero:
Quod ſi forte bonas ad pacem uerterit aures
Poſſum inimicitias tunc ego ferre iouis:
Quãdocunq; igitur noſtros mors claudet ocellos
Accipe quæ ſerues funeris acta mei:
Nec mea tunc longa ſpatietur imagine pompa
Nec tuba ſit fati uana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro ſternatur lectus eburno

Admonet inſanus quum ſit moritu rus amando
Quę tibi ſit tumuli cynthia cura ſui.
Acheméis acheméii pſę dicti ſũt. pſã rum autem bella ſagittis pręcipue ge/ rebãtur: unde ſagittę achemenię dicũ tur Achemenidarum prętерea erat tri bus in perſis. unde qui erant oriundi habebantur nobiliſſimi Propterea ita ſcribit herodotus Artacem Prefectũ foſſę faciendę audiit mortuum eẽ ma gna apud ſe auctoritate uirum. & ge/ nere achemenidem. Spicula. dicuntur cuſpides ferreę ſagittarũ. Plinius. Ca/ lamis ſpicula addũt ireuocabili hamo noxia. Iiua ſeu ethalia iſula littoris thu ſci ferri prętãtia & copia nobilis ẽ. un de proptius appellat ſpicula hetruſca .i. cuſpides ex ferro hetruſco.

Nec ſit in attalico mors mea nixa thoro:
Deſit odoriferis ordo mihi lancibus: adſint
Plebei paruæ funeris exequiæ:
Sat mea ſit magna: ſi tres ſint pompa libelli:
Quos ego pertephoræ maxima dona feram:
Tu uero nondum pectus lacerata ſequeris
Nec fueris nomen laſſa uocare meum:
Oſcula q̄ in gelidis pones ſuprema labellis
Cum dabitur ſyrio munere plenus onyx:
Deinde ubi ſuppoſitus cinerem me fecerit arc
Accipiat manes paruula teſta meos:
Et ſit in exiguo laurus ſuperaddita buſto
Quæ tegat extincti funeris umbra locum:
Et duo ſint uerſus qui nunc iacet horrida pului
Vnius hic quondam ſeruus amoris erat:
Nec minus hæc noſtri noteſcet fama ſepulchri
Quam fuerant phthii buſta cruenta uiri:
Tu quoq; ſi quando uenies ad fata memento
Hoc iter ad lapides cana ueni memores:
Interea caue ſis nos aſpernata ſepultos:
Non nihil ad uerum conſcia terra ſapit:
At q̄ utinam primis animam me ponere cun
Iuſſiſſet quæ uis de tribus una ſoror:
Nam quo tam dubiæ ſeruetur ſpiritus horæ
Neſtoris eſt uiſus poſt tria ſecla cinis
Quis tam long ruæ minuiſſet fata ſenectæ
Gallicus illiacis miles in aggeribus:
Non ille antilochi uidiſſet corpus humati
Diceret aut o mors cur mihi ſera uenis?
Tu tamen amiſſo non nunq̄ flebis amico
Fas eſt præteritos ſemper amare uiros:
Teſtis qui niueum quondam percuſſit adonem
Venantem idalio uertice durus aper:
Illis formoſum iacuiſſe paludibus illuc
Diceris effuſa tu uenus iſſe coma:
Sed fruſtra mutos reuocabis cynthia manes
Nam mea quid poterunt oſſa minuta loqui?

De Receptione in nocte.

Non ita dardanio gauiſus atrida triumpho
Cum caderent magnæ laomedontis opes
Nec ſic errore exacto lætatus ulyſſes
Cum tetigit caræ littora dulichiæ:

Nec ſ electra: necato agamemnõe do lis egiſti cum horeſtes eius filius ad ne/ cem quereret electra ſoror beneficio ſtrophii phocẽſis eũ ſeruauit: allata. n. urna fi ns ſimulabat illic eſſe oſſa ho/ reſtis extincti cum tamẽ alibi lateret. Il/ luſtra ẽ pricipium duarum tragoedia/ rũ Sophoclis & Euripidis mitto hic ſũ pto quod electra urnã iferti ſcenã: & luget. polus tragoediarum hiſtrio hec repreſẽtaturus cum dolore filii paulo ãte amiſſi ãgeretur: allatis oſſibus in ur na ex illius tumulo falſam actionem ue ro dolore impleuit exemplo memora bili. Saluũ cum uenit mycenas: & ultus eſt iniuriam paternam. Electra poſtea nupſit piladi ſtrophii filio duoſque ge nuit ſtrophium & medontem ut hella nicus ſcribit. De eriphile & glauce ſiue creuſa quere que ſcripſimus in com/ mentariis ſiluarum.

Nec ſic electra ſuum ſaluum cū aſpexit horeſtē.
Cuius falſa tenens fleuerat oſſa ſoror:
Nec ſic incolumem minois theſea uidit
Dædalium lino cum duce rexit iter:
Quanta ego præterita collegi gaudia nocte
Immortalis ero ſi altera talis erit:
At dum demiſſis ſupplex ceruicibus ibam
Dicebar ſicco uilior eſſe lacu:
Nec mihi iam faſtus opponere quærit iniquos
Nec mihi ploranti lenta ſedere poteſt:
Atq; utinam non tam ſero mihi nota fuiſſet
Conditio: cineri nunc medicina datur:
Ante pedes cæcis lucebat ſemita nobis
Scilicet inſano nemo in amore uidet:
Hoc ſenſi prodeſſe magis: contēnite amantes
Sic hodie uenit ſi qua negauit heri:
Pulſabant alii fruſtra: dominamq; uocabant
Mecum habuit poſitum lenta puella caput:
Hæc mihi deuictis potior uictoria parthis
Hæc ſpolia: hæc reges: hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam cytherea columna
Taleq; ſub noſtro nomine carmen erit:
Has pono ante tuas tibi diua propertius aedes
Exuuias tota nocte receptus amans:
Nunc ad te mea lux ueniet mea littore nauis:
Seruata: an mediis ſidat honuſta uadis:
Quæ ſi forte aliqua nobis mutabere culpa
Veſtibulum iaceam mortuus ante tuum.

Intimatio animi.

Me felicem: o nox mihi candida: & o tu
Lectule deliciis facte beate meis:
Quam multa appoſita narramus uerba lucerna
Quantaq; ſublato lumine rixa fuit:
Nam modo nudatis mecum eſt luctata papillis
Interdum tunica duxit operta moram:
Illa meos ſomno lapſo patefecit ocellos
Ore ſuo: & dixit ſiccine lente iaces?
Quam uario amplexu mutamus brachia: q̄tū
Oſcula ſunt labris noſtra morata tuis.
Non iuuat in cæco uenerem corrumpere motu
Si neſcis: oculi ſunt in amore duces:
Ipſe paris nuda fertur peruſte lacana:

Cum menelen ro ſurgeret è thalamo:
Nudus & endimion phœbi cepiſſe ſororem
Dicitur & nudæ concubuiſſe dee:
Quod ſi pertendens animo ueſtita cubares
Sciſſa ueſte meas experiere manus:
Quin etiam ſi me ulterius prouexerit ira
Oſtendens matri brachia læſa tuæ:
Nec dum inclinatæ prohibẽt te ludere mammæ
Viderit hæc: ſi quam iam peperiſſe pudet:
Dum nos fata ſinunt oculos ſatiemus amore
Nox tibi longa uenit nec reditura dies:
Atq; utinã hærentes ſic nos uincire eathena
Velles ut nunq̃ ſolueret ulla dies:
Exemplo iunctæ tibi ſunt in amore columbæ
Maſculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uæſani quærit amoris:
Verus amor nullum nouit habere modum:
Terra prius falſo partu deludet arantes
Et citius nigros ſol agitabit equos:
Flumina q; ad caput incipient reuocare liquores
Aridus & ſicco gurgite piſcis erit:
Quam poſſim noſtros alio tranſferre dolores
Huius ero uiuus mortuus huius ero:
Quod mihi ſi tecum tales concedere noctes
Illa uelit: uitæ longus & annus erit:
Si dabit hæc multas fiam immortalis in illis
Nocte una quiuis uel deus eſſe poteſt:
Qualem ſi cuncti uellent decurrere uitam:
Et preſſi multo membra iacere mero:
Non ferrum crudele eſſet: neq; bellica nauis:
Nec noſtra acciacum uerteret oſſa mare:
Nec totiens propriis circum oppugnata triũphis
Laſſa foret crines ſoluere roma ſuos:
Hæc certa merito poterunt laudare minores
Læſerunt nullos pocula noſtra deos:
Tu modo dum licet fructum ne deſere uitæ
Omnia ſi dederis oſcula pauca dabis:
At ueluti folia arentes liquere corollas
Quæ paſſim calathis ſtrata natare uides:
Sic nobis qui nunc magnum ſperamus amantes
Forſitan includet craſtina fata dies.

Ad Cynthiam:

Diuitias damnat peregrino ex or
be petitas:
Ob quas riuale cynthia auara fouet.
Deceptus quoniam fleuit & ipse de
us. Carmen est in. xii. apud home. ubi
ardentes amores suos narrat iuppiter
& in primis uxorē ixionis a se uehemē
ter amatā. Interpres gonei eā filiā fuis
se scribit quę cū a ioue esset corrupta
nupserit ixioni cum tamē numini pro
misisset se nupturam nemmi. Diodo/
rus eam fuisse filiam asionei scribit &
matrem pirithoi.

Rætor ab illyricis uēit modo cynthia terris
Maxima præda tibi: maxima cura mihi:
Non potuit saxo uitam posuisse cetauno
Ah neptune tibi qualia dona darem:
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa
Nunc sine me tota ianua nocte patet:
Quare si sapis oblatas ne desere messes
Et stolidum pleno uellere carpe pecus:
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper
Dic alias iterum nauiget illyrias:
Cynthia non sequitur fasces: nec curat honores
Semper amatorum ponderat illa sinus:
At tu nunc nostro uenus o succurre dolori
Rumpat ut assiduis membra libidinibus:
Ergo muneribus quiuis mercatus amicam
Iuppiter indigna merce puella perit:
Semper in oceanum mittit me quærere gēmas
Et iubet ex ipso tollere dona tyro:
Atq; utinam romæ nemo esset diues: & ipse
Straminea posset dux habitare casa:
Nunq̄ uenales essent ad munus amicæ
Atq; una fieret cana puella domo:
Non quia septenas noctes seiuncta cubares
Candida tam fædo brachia fusa uiro:
Non quia peccarim testor te: sed quia uulgo
Formosis leuitas semper amica fuit:
Barbarus exclusis agitat uestigia lumbis
Et subito felix nunc mea regna tenet:
Aspice quid donis eriphyla inuenit amaris
Arserit: & q̄tis nupta creusa malis:
Nulla ne sedabit nostros iniuria fletus.
An dolor hic uitiis nescit abesse suis:
Tot iam abire dies cum me nec cura theatri
Nec tetigit campi: nec mea musa iuuat:
Ah pudeat certe: pudeat nisi forte quod aiunt
Turpis amor surdis auribus esse solet:
Cerne ducem modo qui fremitu compleuit iani
Actia damnatis æquora militibus:
Hunc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit: & externo quærere in orbe fugam:
Cæsaris hæc uirtus: & gloria cæsaris hæc est:
Illa qua uicit condidit arma manu:

Sed quaſcunq; tibi ueſtes: quoſcũq; ſmaragdos
Quos ue dedit flauo lumine chryſolitos:
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas
Quæ tibi terra uelim: quæ tibi fiet aqua:
Non ſemper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter: & ſurda negligit aure preces:
Vidiſtis toto ſonitus percurrere cælo
Fluiaq; ætherea deſiluiſſe domo.
Non hæc pleiades faciunt neq; aquoſus orion:
Nec ſic de nihilo fulminis ira cadit:
Periuras tunc ille ſolet punire puellas
Deceptus quoniam fleuit & ipſe deus.
Quare ne tibi ſit tanti ſidonia ueſtis
Vt timeas quotiens nubilis auſter erit.

De Excluſione.

Entiri noctem: promiſſis ducere amantẽ:
Hoc erit infectas ſanguine habere manus:
Horum ego ſum uates quotiẽs deſertus amara
Expleui noctes: fractus utroq; toro:
Vel tu tantalia moueare ad flumina ſorte
Vt liquor arenti fallat ab ore ſitim:
Vel tu ſiſyphios licet admirere labores
Difficile ut toto monte uolutet onus:
Durius in terris nihil eſt quod iuuat amante
Nec modo ſi ſapias quod minus eſſe uelis:
Quem modo felicem inuidia admirante ferebãt
Nunc decimo admittor uix ego quoq; die:
Nunc iacere e duro corpus iuuat impia ſaxo
Sumere & in noſtras tertia uena manus:
Nec licet in triuiis ſicca requieſcere luna
Aut per rimoſas mittere uerba fores:
Quod q̃uis ita ſit dominam mutare cauebo
Tum flebit: tum in me ſenſerit eſſe fidem:

Ad Cynthiam:

Sſiduæ multis odium peperere querelæ
Frangitur in tacito fœmina ſæpe uiro:
Si quid uidiſti ſemper uidiſſe negato
Aut ſi quid doluit forte dolere nega:
Quid ſi iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret ſciſſas languida ruga genas?
At non thitoni ſpernens aurora ſenectam
Deſertum eoa paſſa iacere domo eſt:

Nonne pudet iuuenem contem/
nere Cynthia uatem?
Quom tibi iã facié ruga ſenilis aret.
Nunc etiam infectos demens imita
re britannos. Obiicit q̃ glaſto herba
faciat cęruleos crines et canicié diſ/
ſimulet. Glaſtum herba ut ſcribit Pli
nius ſimilis plãtagini qua britãni utũ/
tur: ut caeruleum ducant colorem.
Vnde britanni caerulei dicti Caeſar ĩ
commentariis. Omnes uero ſe britan
ni ultro glaſto inficiunt. quo caerule/
um efficiant colorem atque hoc hor
ridiores ſũt i pugna aſpectu.

Illum ſæpe ſuis decedens fouit in undis
Quam prius adiunctos ſedula lauit equos:
Illum ad uicinos cum amplexa quieſceret indos
Maturos iterum eſt queſta redire dies:
Illa deos currum couſcendens dixit iniquos
Inuitum & terris præſtitit officium:
Cum maiora ſenis thitoni gaudia uiui
Quam grauis amiſſo memnone luctus erat:
Cum ſene non Puduit talem dormire puellam
Et canæ totiens oſcula ferre comæ:
At tu ét iuuenem odiſti me perfida: cum ſis
Ipſa anus haud longa curua futura die:
Quin ego diminuo curam? quod ſæpe cupido
Huic malus eſſe ſolet: cui bonus ante fuit:
Nunc ét infectos demens imitare britanos
Ludis & extremo tincta nitore caput:
Vt natura dedit ſic omnis tecta figura
Turpis romano belgicus ore color:
Illi ſub terris fiant mala multa puellæ
Quæ mentita ſuas uertit inepta comas
De me mihi certe poteris formoſa uideri
Mi formoſa ſatis ſi modo ſæpe uenis:
An ſi ceruleo quædam ſua tempora fuco
Tinxerit: iccirco cerula bona forma eſt?
Cum tibi nec frater: nec ſit tibi filius ullus:
Frater & ego tibi ſim: filius unus ego:
Ipſe tuus ſemper: tibi ſit cuſtodia lectus
Nec nimis ornata fronte ſedere uelis:
Credam ego narranti noli committere famæ
Et terram rumor tranſilit & maria.

Ad Cynthiam.

T ſi me inuito diſcedis cynthia roma
Lætor quod ſine me deuia rura colis:
Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris
Qui te blanditiis non ſinat eſſe probam:
Nulla neq; ante tuas orietur rixa feneſtras
Nec tibi clamatæ ſomnus amarus erit:
Sola eris: & ſolos ſpectabis cynthia montes:
Et pecus & fines pauperis agricolæ:
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi
Phanaq; peccatis plurima cauſa tuis:
Illic aſſidue tauros ſpectabis arantes

Et uitem docta ponere falce comas:
Atq; ibi tura fides inculto thura sacello
Hædus ubi agrestes corruet ante focos:
Protinus & nuda choreas imitabere surra:
Omnia ab extremo sint modo tuta uiro:
Ipse ego uenabor iam nunc me sacra dianæ
Suscipere: & ueneri ponere uota iuuat:
Incipiam captare feras: & reddere pinu
Cornua: & audaces ipse mouere canes:
Non tamen ut uastos ausim temptare leones
Aut celer agrestes cominus ire sues:
Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere: & stricto figere auem calamo:
Qua formosa sua diuitis flumina luco
Integit: & niueos abluit unda boues:
Tu quotiens aliquid conabere uita memento
Venturum paucis me tibi luciferis:
Sic me nec solæ poterunt auertere siluæ
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis:
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua
Absenti nemo ne nocuisse uelit.

Ad Cynthiam.

Vid fles abducta grauius briseide? qd fles
Anxia captiua tristius andromacha?
Quid ue mea de fraude deos insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica cecropiis obstredit in foliis:
Nec tantum niobæ bis sex ad busta superbæ
Solicito lachrymas defluit asyphilo:
Me licet æratis astringant brachia nodis
Sint mea uel danaes condita membra modo:
In te ego & æratas rumpam mea uita cathenas:
Ferratam danaes trasiliamq; domum:
De te quodcumq; ad surdas mihi dicitur aures
Tu modo ne dubita de grauitate mea:
Ossa tibi iuro per matris & ossa parentis
Si fallo cinis heusit mihi uterq; grauis
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras
Ambos una fides auferet una dies:
Quod si nec nomen: nec me tua forma teneret
Posset seruitium mite tenere tuum:

Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ
Cum de me & de te conpita nulla tacent:
I nterea nobis non nunq̃ ianua mollis
Non nunq̃ lecti copia facta tui:.
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent: tu me una petisti
Possum ego naturæ non meminisse tuæ:
Tũ me uel tragicæ uexetis erinnydes & me
Inferno damnes æace iudcio:
Atq; inter titii uolucres me penna uagetur
Tumq; ego sisyphio saxa labore geram:
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis
Vltima talis erit quæ mea prima fides:
Hoc mihi perpetuo ius est: quod solus amator
Nec cito desisto: nec temere incipio:

Ad Cynthiam de pantho.

H quãtum de me panthi tibi pagina finxit
Tantum illi pantho: ne sit amica uenus:
Sed tibi iam uideor dodona uerior augur:
Vxorem ille tuus pulcher amator habet:
Tot noctes perire nihil pudet: aspice cantat
Liber: tu nimium credula sola iaces:
Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi:
Dispeream si quicq̃ aliud quam gloria de te
Quæritur has laudes ille maritus habet:
Colchida sic hospes quondam decepit iason
Eiecta est tenuis nanq; creusa domo:
Sic a dulichio iuuene est elusa calypso
Vidit amatorem pandere uela suum:
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ
Discite desertæ non temere esse bonæ:
Huic quoq; qui restat iam pridem quæritur alter
Experta in primo stulta cauere potest:
Hos quocunq; loco: nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter: siue ualente sumus.

Ad Heremium demophoontẽ.

Cis heremi multas pariter placuisse puellas
Scis mihi demophoon multa uenire mala:
Nulla mihi frustra lustrantur compita plantis
O nimis exitio nata theatra meo:

Me licet & thamyrę. thamyras ab home. dicit thamyris filius phila/monis unde dictus philamonides & argiones ut scribit pausanias mater p̃gnãs spreta a philamõe fugit ad odrysas populos thracię. unde Chamisas odrysius dictus quoniã illic natus sit. priuatus oculis a musis quas ad certa/men cytharę prouocauarat: cytharã in balurã fluuiũ abiecit: ũde & ipse baluras dictus. Diodorus priuatũ cythara fuisse ait: quod & homerus quodã in loco indicat. Irato nuie dulces ami/sit cytharę cãtus. licet etiam si amitterem oculos: ut thamyris.

Siue aliquis molli deducit candida geſtu
Brachia: ſeu uarios incinit ore modos.
Interea noſtri quærunt ſibi uulnus ocelli
Candida non tecto pectore ſi qua ſedet:
Siue uagi crines puris in frontibus errant
Indica quos medio uertice gemma tenet:
Quæ ſi forte aliquid uultu mihi dura negaret
Frigida de tota fronte cadebat aqua:
Quæris demophoon cur ſim tam mollis in oẽs.
Quod quæris quare non habet illud amor:
Cur aliquis ſacris laniat ſua brachia cultris:
Et phrygis inſanos cæditur ad numeros:
Vnicuiq; dedit uitium natura creato
Mi for una aliquid ſemper amare dedit:
Me licet & thamyræ cantoris fata ſequantur
Nunq̃ ad formoſas inuide cæcus ero.
Sed tibi ſi exiles uideor tenuatus in artus
Falleris: haud unq̃ eſt culta labore uenus:
Percontere licet: ſæpe eſt experta puella
Officium tota nocte ualere meum:
Iuppiter alcmenæ geminas requieuerat arctos
Et cælum noctu bis ſine rege fuit:
Nec tamen iccirco languens ad fulmina uenit
Nullus amor uires eripit ipſe ſuas:
Quid cum e conplexu briſeidos iret achilles
Num fugere minus theſſala tela phryges?
Quid ferus ãdrõachæ lecto cũ ſurgeret hector
Bella mycenaeæ non timuere rates?
Ille uel hic claſſes poterat: uel perdere muros:
Hic ego pelides: hic ferus hector ego:
Aſpice uti cælo modo ſol modo luna miniſtret.
Sic etiam nobis una puella parum eſt:
Altera me cupidis teneat: foueatq; lacertis:
Altera ſi quando eſt non ſinat eſſe locum:
Aut ſi forte irata meo ſit facta miniſtro
Vt ſciat eſſe aliam: quæ uelit eſſe mea:
Nam melius duo defendunt retinacula nauem
Tutius & geminos anxia mater alit:
Aut ſi es dura nega: ſin es non dura uenito
Quid iuuat: & nullo ponere uerba loco:
Hic unus dolor eſt ex omnibus acer amanti
Speranti ſubito ſi qua uenire negat:

Quanta illum toto uerſant ſuſpiria lecto
Cui recipi quæ non nouerit ille uetat:
Et rurſum puerum quærendo audita fatigat
Quem quæ ſcire timet quærere plura iubet.

De Amoris ſeruitute.

Vi fuit indocti fugienda & ſemita uulgi
Ipſa petita lacu nunc mihi dulcis aqua eſt:
Ingenuus quiſq; alterius dat muneta ſeruo
Vt promiſſa ſuæ uerba fetat dominæ:
Et quærit totiens quæ nam nunc porticus illam
Integit: & campo quo mouet illa pedes:
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis: & ſcribat muneris: & quid habes:
Cernere uti poſſis uultum cuſtodit amari
Captus: & in munda ſæpe latere caſa:
Quam care ſemel in toto nox uertitur anno
Ah pereant ſi quos ianua clauſa iuuat:
Contra reiecto quæ libera uadit amictu
Cuſtodum: & nullo ſepta timore placet:
Cui ſæpe in mundo ſacra conteritur uia ſocco
Nec ſinit eſſe moram ſi quis adire uelit:
Differt hæc nunq̃ nec poſſet garrula quæ te
Aſtrictus ploret ſæpe dediſſe pater:
Nec dicet timeo: propera iam ſurgere quæſo
Infelix hodie uir mihi rure uenit:
Et quas euphrates: & quas mihi miſit orontes
Me capiant nolim furta pudica tori:
Libertas quoniam nulli iam reſtat amanti
Nullus liber erit: ſi quis amare uolet.

Ad Cynthiam.

V loqueris cum ſit iam noto fabula libro
Et tua ſit toto cynthia lecta foro:
Cui non his uerbis aſpergat tempora ſudor?
Aut pudor ingenuus: aut reticendus amor.
Quod ſi tam facilis ſpiraret cynthia nobis
Non ego nequitiæ dicerer eſſe caput:
Nec ſic per totam infamis traducerer urbem
Vrerer & q̃uis nomine uerba darem:
Quare ne tibi ſit mirum me quærere uiles
Parcius infamant: num tibi cauſa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella ſuperbæ
Et manibus dura ſrigus habere pila.

Et cupit iratum talos me boscere eburnos
Quæq; nitent sacra iulia dona uia:
Ha peream si me ista mouent dispendia: si me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum:
Hoc erat in primis quod me gaudere uidebas
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna aut altera nox nondum est ĩ amore peracta
Et dicor lecto iam grauis esse tuo:
Me modo laudabas: & carmina nostra legebas
Ille tuus pennas tam cito uertit amor:
Contendat mecum ingenio: contendat & arte
Imprimis una discat amare domo:
Si libitum tibi erit lernæas purget ad hydras
Et tibi ab hesperio mala dracone ferat:
Tetra uenena bibens & naufragus ebibat undas
Et nũq̃ pro te deneget esse miser:
Quos utinam in nobis uita experiare labores
Iam tibi de timidis iste proteruus erit
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorẽ
Dissidium uobis proximus annus erit:
At me non ætas mutabit tota sibyllæ
Non labor alcidæ non niger ille dies
Tu mea compones: & dices ossa properti
Hæc tua sunt: heu heu tu mihi certus eras:
Certus eras heu heu q̃ uis nec sanguine auito
Nobilis & quãuis nauita diues eras:
Nil ego non patiar: nunq̃ me iniuria mutat
Ferre ego formosam nullum onus esse puto
Credo ego non paucos ista periisse figura
Crede ego sed multos non habuisse fidem:
Paruo dilexit spatio minoida theseus
Phillida demophoon hospes uterq; malus:
Iam tibi iasoniæ nota est medea carinæ
Et modo seruato sola relicta uiro:
Dura est quæ multis simulatum fingit amorẽ
Et se plus uni si qua parare potest:
Noli nobilibus: noli conferre beatis:
Vix uenit extremo qui legit ossa die:
Ii tibi nos erimus: sed tu potius precor ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.
Ad Cynthiam quod perpetuo eã amabit:
u Nica nata meo pulcherrima cura dolori

Multa licet miserũ uexẽt incõmo/
da amãtem:
Viuet ad extremos cynthia amata
rogos.
Vultu gorgonis.i.ore medusę .Ita.n.
nostri acceperũt gogonẽ pro medusa
sed hãno poenorũ dux tradidit se in
gorgones ĩsulas penetrasse ubi sunt fę
minę hirtis corporibus ex his duarum
cutes miraculi gratia in tẽplo iunonis
affixę sũt romę spectatęq; usq; ad car
thaginẽ captã. At ãor teritꝰ nullo sub/
limine dominę. q̃uis inquit ferrũ cõte
ratur rubigine amor meus in cynthiã
nullo eius sublie.i.elimatiõe & iniuriis
cõsumi põt. Noue autẽ dixit sublimen
pro elimatiõe uerbo deducto a lima ĩ/
strumẽto fabrili. pmãsit in trãslatiõe:
nam ante dixerat: teritꝰ rubigĩe mucro
ferreus: quod si diuisa dictiõe legas sb
limine nullus erit sensus. Septia rota.
septimã fuisse lustrationẽ metę ostẽdit
Ouidius & trãquillus in domitião. qui
scribit impatorem redegisse aurigas a
septenis spatiis ad qna quo facilius cẽ/
tũ missus uno die pagerẽtꝰ. Amictu sã
dicis. Plinius sandicẽ ait esse colorẽ ex
Sãdraca & rubrica quanq̃ inquit ani
maduerto Virgiliũ herbã ita existiasse
illo uersu: spõte sua sandix pascẽtes ue
stiet agnos. Dux erat ignota missa co/
lũba mari: De hoc lege cõmentarios
nostros ĩ ibyn: ubi de nauplio: de glau
co: de Cyaneis scopulis: de Helle mõu
mẽta repies. Amymone puella argiua
Neptunũ in amorẽ allexit & cũ aquã
urna gestaret iuxta lernam paludẽ ne/
ptunus amoris impatiẽs disiecto uase
eã cõpressit: sed ĩ monumẽtũ impetra
tiã plexus effecit ut fons ex aqua effusa
oreretꝰ: inde natus est nauplius palame
dis pater a quo nauplia ut nõnulli pu/
tarũt Corynthiorũ nauale nomẽ acce
pit: sed strabo õino a fabula dissentiẽs
naupliã dictã ait ꝙ naues illuc πλεοῦ
σι .i. nauigãt: negatq; fieri posse ut ãy/
mone fuerit nauplii mater cũ tẽpora
non cõueniãt: amymonẽ fontẽ iuxta
lernã esse assentitur: testis est quã incẽ/
dãtꝰ amore neptunus. palus lernę: iux/
ta quã est cõpressa amymone.

Excludit quoniam fors mea ſæpe: ueni:
Iſta meis fiet notiſſima forma libellis
Calue tua uenia: pace catulle tua:
Miles depoſitis annoſus ſecubat armis
Grandæuiq; negant ducere aratra boues:
Putris: & in uacua requieſcit nauis arena
Et uetus in templo bellica palma uacat:
At me ab amore tuo deducet nulla ſenectus
Siue ego titonus ſiue ego neſtor ero:
Nonne fuit ſatius duro ſeruire tyranno
Et gemere in tauro ſæpe perille tuo:
Gorgonis & ſatius fuit obdureſcere uultu
Caucaſias etiam ſi pateremur aues:
Sed tamen obſita teritur rubigine mucro
Ferreus: & paruo ſæpe liquore ſilex:
At nullo dominæ teritur ſublimine amor: qui
Reſtat: & imerita ſuſtinet aure minas:
Vltro contemptus rogat: & peccaſſe fatetur
Læſus & inuictis ipſe redit pedibus:
Tu quoq; qui pleno faſtus aſſumis amore
Credula nulla diu fœmina pondus habet:
An quiſq̃ i mediis perſoluit uota procellis:
Cum ſæpe in portu fracta carina natet:
Aut prius infecto depoſcit premia curſu
Septima q̃ metam triuerit ante rota:
Mendaces ludunt flatus in amore ſecũdi
Si qua uenit ſero magna ruina uenit:
Tu tamen interea q̃uis te diligat illa
In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu:
Nanq; in amore ſuo ſemper ſua maxima cuiq;
Neſcio quo pacto uerba nocere ſolent:
Quãuis te perſæpe uocet: ſemel ire memento
Inuidiam quod habet non ſolet eſſe diu:
Et ſi ſæcla forent antiquis grata puellis
Eſſem ego quod nunc tu: tempore uĩcor ego:
Non tamen iſta meos mutabũt ſæcula mores
Vnus quiſq; ſua nouerit ire uia:
At uos qui offam in multos reuocatis amores
Quantum ſi cruciat lumina ueſtra dolor:
Vidiſtis pleno teneram candore puellam
Vidiſtis fuſco: dulcis uterq; color:
Vidiſtis quandam argiua prodire figura

Vidistis nostras utraq; forma rapit:
Illaq; plebeio: uel sit sandicis amictu:
Hæc atq; illa mali uulneris una uia est:
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis
Vna sit & cui uis fœmina multa mala.

Ad Cynthiam de somnio naufragii.

Idi te in somnis fracta mea uita carina
Ionio lassas ducere rore manus:
Et quæcunq; in me fueras mentita fateri
Nec iam humore graues tollere posse comas:
Qualem purpureis agitauit fluctibus hellen
Aurea q̄ molli tergore uexit ouis:
Quā timui ne forte tuum mare nomen haberet
Atq; tua labens nauita fleret aqua:
Quæ tum ego neptūo: quæ tum cū castore fratri
Quæq; tibi excæpi iam dea leucothoe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas
Sæpe meum nomen iam peritura uocas:
Quod si forte tuos uidisset glaucus ocellos
Esses ionii facta puella maris:
Et tibi præ inuidia nereides increpitarent
Candida niseæ cærula cymotoæ:
Sed tibi subsidio delphinum currere uidi
Qui puto arioniam uexerat ante lyram:
Iamq; ego conabar summo me mittere saxo
Cum mihi discussit talia uisa metus:
Nunc admirentur quod tā mihi pulchra puella
Seruiat: & tota dicar in urbe potens:
Non si cambysæ redeant: & flumina croesi
Dicat de nostro surge poeta toro:
Nam mea cum recitat dicit se audisse beatos
Carmina tam sanctæ nulla puella colit:
Multum ī amore fides multum cōstātia prodest:
Qui dare multa potest: multa & amare potest:
Seu mare per longum mea cogitet ire puella
Hanc sequar & fidos una aget aura duos:
Vnum littus erit sopitis: unaq; tecto
Arbor: & ex una sæpe bibemus aqua:
Et tabula una duos poterit componere amantes
Prora cubile mihi seu mihi puppis erit:
Omnia perpetiar sæuus licet urgeat eurus
Velaq; in incertum frigidus auster agat:

Quicunq; & uenti miſerum uexaſtis u'yſſem
Et danaum euboico littore mille rates:
Et qui nouiſtis duo littora cum ſatis argo
Dux erat ignoto miſſa columba mari:
Illa meis tantum non unq̄ deſit ocelis
Incendat nauem iuppiter ipſe licet
Certe hiſdem nudi pariter iactabimur oris
Me licet unda ferat te modo terra tegat:
Sed non neptunus tanto crudelis amori
Neptunus fratri par in amore ioui:
Teſtis amymone latices cum ferret in aruis
Compreſſa: & lernæ pulſa tridente palus:
Iam deus amplexu uotum perſoluit: at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas:
Crudelem: & boream rapta orithiya negauit:
Hic deus & terras & maria alta domat:
Crede mihi nobis miteſcet ſcylla: nec unq̄
Alternante uorans uaſta charybdis aqua:
Ipſaq; ſydera erunt nullis obſcura tenebris
Purus & orion: purus & hædus erit:
Quod mihi ſi ponenda tuo ſit corpore uita'
Exitus hic nobis non inhoneſtus erit.

Ad Cynthiam ægrotantem de certitudine horæ mortis.

Tuos incertam mortales funeris horam
Quæritis: & qua ſit mors aditura uia:
Quæritis & cælo phœnicum inuenta ſereno
Quæ ſit ſtella homini commoda: quæq; mala
Seu pedibus parthos ſequmur: ſeu claſſe britãnos
Et maris & terræ cæca pericla uiæ:
Rurſus & obiectum flemus capiti eẽ tumultum
Cum mauors dubias miſcet utriq; manus:
Præterea domibus flammam dom buſq; ruinã
Heu ſubeant labris pocula nigra tuis:
Solus amans nouit quando periturus: & a qua
Morte: neq; hic boreæ flabra neq; arma timet:
Iam licet & ſtygia ſedeat ſub arundine remex
Cernat & infernæ triſtia uela ratis:
Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ
Conceſſum nulla lege redibit iter.

Ad Iouem pro amica ægrotante.

Vppiter affectæ tandem miſerere puellæ

Vndiq; circũſtãt incertis fata periclis:
Sed quę ab amore uenit mors tibi certa uenit.

Inuẽta phoenicũ. immo atlas libyę filius ut plinius ſcribit primus rationẽ aſtrorũ inuenit: ut alii ſcribũt ęgptii: ut alii conſentiũt phoenices & aſſyrii: & Hyginus ita ſcribit: Thales qui primũ ſyderũ rationẽ inuenit phoenix fuit. ũde & urſa minor phoenice eſt appellata. de ſyrio lege quę i ſiluis ſcripſimus. Magico rũbo. ait ſe exploraſſe oes artes omnia quę ei portẽdere. morte. rũbus piſcis: rũbus itẽ inſtrumẽtũ magicum cuius memit Theocritus & apud nos Martialis. ad meũ erat amoribus precipue dicatũ: agebaſq; in uertiginẽ & tria fila retorquebat. Lucanus magicã uertiginẽ appellat. uobiſcũ eſt lope Hec fabula latinis ignota eſt: q̃uis non nulli falſo forſan coiectare audeãt de andrõede eſſe intelligẽdũ quę in iope portu expoſita fuit moſtro: quod pabſurdũ eſt. interpres certe lycophronis hęc tantũ ſcribit: iopen puellã amauit iuppiter. quęcũq; erat i numero: in numero dicit' eſſe qui eſt alicuius precii: & Quintil: ait eos ſcriptores redactos fuiſſe in ordinẽ hocẽ in numero alioq; qui in precio habẽtur.

Tam formosa tuum mortua crimen erit:
Venit enim tempus quo torridus æstuat aer
Incipit & sicco feruere terra cane:
Sed non tam ardoris culpa est: neq; crimina cæli
Quam totiens sanctos non habuisse deos:
Hoc perdit miseras: hoc perdidit ante puellas:
Quicquid iurarunt uentus & unda rapit:
Num sibi collatam doluit uenus? ille p æquæ
Præ se formosis inuidiosa dea est:
An contempta tibi iunonis templa pelasgæ
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosæ non nostis parcere uerbis
Hoc tibi lingua nocens: hoc tibi forma dedit:
Sed tibi uexatæ per multa pericula uitæ
Extremo uenit mollior hora die:
Io uersa caput primos mugiuerat annos
Nunc dea quæ nili flumina uacca bibit:
Ino etiam prima terras ætate uagata est
Hanc miser implorat nauita leucothoen:
Andromede monstris fuerat deuota marinis
Hæc eadem persei nobilis uxor erat:
Calisto archadios errauerat ursa per agros
Hæc nocturna suo sydere uela regit:
Quod si forte tibi properarint fata quietem
Illa sepulturæ fata beata tuæ:
Narrabis semele quo sit formosa periclo
Credet & illa suo docta puella malo:
Et tibi mæonidas interq; heroidas omnis
Primus erit nulla non tribuente locus:
Nunc utcunq; potes fato gere saucia morem
Et deus: & durus uertitur ipse dies:
Hoc tibi uel poterit coniunx ignoscere iuno
Frangitur & iuno si qua puella perit:
Deficiunt magico torti sub carmine nymbi
Et iacet extincto laurus adusta foco:
Et iam luna negat totiens descendere cælo
Nigraq; funestum condidit omen anus:
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cærula ad infernos uelificata lacus:
Si non unius quæso miserere duorum
Viuam si uiuet: si cadet illa cadam:
Pro quibus optatis sacro me carmine damno

Scribã ego per magnum ẽ ſalua puella iouem ;
Ante tuoſq; pedes illa ipſa adoperta ſedebit
Narrabitq; ſedens longa pericla ſua:
Hæc tua perſephone maneat clementia: nec tu
Perſephone coniunx ſæuior eſſe uelis :
Sunt apud infernos tot milia formoſarum:
Pulchra ſit in ſuperis ſcilicet una locis:
Vobiſcum eſt iope: nobiſcum candida tyro
Vobiſcum europe nec proba paſyphae.
Et quod troia tulit: uetus & quod achaia formas
Et phœbi & priami diruta regna ſenis:
Et quecunq; erat in numero romana puella
Occidit: has omnes ignis auarus habet:
Nec forma æternũ: aut cuiq; eſt fortũa perennis
Longius: aut propius mors ſua quenq; manet :
Tu quoniam es mea lux magno demiſſa pericło
Munera dianæ debita redde choros :
Redde etiã excubias diuæ nunc: ãte iuuencæ
Votiuas noctes: & mihi ſolue decem.

Ad Cynthiam.

Eſterna mea lux cum potus nocte uagarer
Nec me ſeruorum duceret ulla manus:
Obuia neſcio quot pueri mihi turba minuta
Venerat: hos uetuit me numerare timor:
Quorum alii faculas: alii retinere ſagittas
Pars etiam uiſa eſt uincla parare mihi:
Sed nudi fuerant: quorum laſciuior unus
Arripite hunc iquit: nam bene noſtis eum.
Hic erat: hunc mulier nobis irata reliquit
Dixit: & in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere: & alter
Intereat qui nos non putat eſſe deos:
Hæc te non meritum totas expectat in horas
At tu neſcio quas quæris inepte fores
Quæ tum ſidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit: atq; oculos mouerit illa graues:
Afflabunt tibi nõ arabum de gramine odores
Sed quos ipſe ſuis fecit amor manibus :
Parcite iam fratres iam certos ſpondet amores
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum :
Atq; ita me iniecto duxerunt rurſus amictu
Inunc & noctes diſce manere domi :

Mane erāt: & uolui si sola quiesceret illa
Visere: at in lecto cynthia sola fuit:
Obstupui non illa mihi formosior unquā
Visa: neq; ostrina tum fuit in tunica:
Ibat: & hinc castæ narrabant somnia uestæ
Neu sibi ne ue mihi quæ nocitura forent:
Talis uisa mihi somno demissa recenti
Heu quantum per se candida forma ualet:
Quæ tu matutinus ait speculator amicæ
Me similem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus
Vel tu si quisq̄ uerior esse potest:
Apparent non ulla toro uestigia pressa
Signa uoluptatis non iacuisse duos:
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus: admisso notus adulterio.
Dixit: & opposita propellens suauia nostra
Prosilit in laxa nixa pedem solea:
Sic ego tam sancti custodis rector amoris
Ex illo felix non mihi nulla fuit.

Ad Eandem.

Vo fugis ah demēs? nulla ē fuga: tu licet usq;
Ad tanaim fugias: usq; sequetur amor:
Non si pegaseo uerteris in aere dorso
Nec tibi si persei mouerit ala pedes:
Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ
Nil tibi mercurii proderit alta uiā:
Instat semper amor supra caput: instat amanti:
Et grauis ipse super libera colla sedet:
Excubat ille acer custos & tollere nunq̄
Te patietur humo lumina capta semel:
Et iam si pecces deus exorabilis ille est
Si modo præsentis uiderit esse preces:
Ista senes licet accusent conuiuia duri
Nos modo propositum uita teramus iter:
Illorum antiquis onerentur legibus aures
Hic locus est in quo tibia docta sonet:
Quæ non iure uado menandri iacta natasti
Turpia cum faceret pallidus ora timor:
Nunc iam dura paras phrygias nunc ire p undas
Et petere hyrcani littora nota maris:
Spargereq; alterna communes cæde penates

Non de liuia porticu: nec de pom
peia: nec de octauia intelligas sed de
ea quam erexit Augustus in parte pa/
latii iuxta biblyothecam & templum
apollinis. cuius operis meminit tran/
quillus in augusto. Apta. i. publicata.
Marmoreus. At quam Pli. scribit sta/
tuam phoebi eo in loco fuisse eneam
miranda arte & magnitudine octo:
de mirone alibi diximus gallos deie/
ctos. Templum delphis erat in mõte
parnaso in rupe undique pẽdenti opu
lentissimum donis: quorum cupidita/
te brenus gallorum dux cum sexagin
ta milibus peditum in asiam trãsgres/
sus delphis bellũ intulit: delphici quat
tuor milibus hominum ope diuia gal
lorum impetum sustinuerunt. nam su
scepta est opinio iuuenem mortali sta
tura augustiorem & duas uirgines ar
matas dianam & mineruam eo in
bello affuisse tempestate preterea &
terremotu galli repressi sunt: demum
brenus uulnerum dolorem non ferẽs
manum in se uertit: hec historia erat
i aula templi palatini perscripta a tro
go & pausania: Dubias sortes. prene/
stinas de qbus diximus in siluis: Tele/
goni aeęi. idest filii cyrces. aeęe & uly
xis Sylus. Cicero tusculanum dor so moe
nia laerta: quondam regnata nepoti:
aeęa regio iuxta phasim patria cir ces
unde aeaea dicta. Marõe sopito; quę
somnum excitant qualem Virgilius i
agris habet ipetratis ab augusto: qđ
meliboeus carmine bucolico ei nar/
rat: sępe leui somnum suadebit inire
susurro. hoc propertius carmini iseru
it cũ paulo ãn opus uirgilianũ legisset
Quãuis ida parim. Oenonẽ intelligit
quę nympha fluuii fuit & nais. hãc pa
ris ante raptũ helenę amauit & hũit u
xorẽ: quod demetrius scribit: Is. n. af/
firmat i finibus agri liẽsis ad cebrintã
fuisse tumulũ paridis & oenones illius
uxoris prius q̃ raperet helenã: Ait igi
tur propertius oenonẽ q̃uis accubue/
rit cũ paride nihilominus fuisse in pre
cio inter alias nymphas. Naica dona
.i. dona quę tibi donabãt ab oenone
naide. Ismario mero. i. thracio: quod
Plinius maroneũ appellat: Maroneo
inquit antiquissima claritas ẽ in thraci
ę maritima parte genito: Illac cũ naui
garet ulysses a marone euãthei filio
sacerdote appollinis cũ alia dona ac/
cepit tũ utres uino maroneo plenos:
quorũ unũ postea secũ detulit i antrũ

Et ferre ad patrios prædia dira lares:
Vnã contentum pudeat me uiuere amica
Hoc si crimen erit: crimen amoris erit:
Mi nemo obiiciat: libeat tibi cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis:
Illic aspicies scopulis hærere sorores
Et canere antiqui dulcia furta iouis:
Vt semele est combustus: ut est deperditus io
Deniq; ut ad troiæ tecta uolaret auis:
Quod si nemo extat qui uicerit alitis arma
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora:
Hic quoq; non nescit quid sit amare chorus:
Si tamen ægri quædam compressa figura
Bistonijs olim rupibus accubuit:
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ
Et medius docta cuspide bacchus erit:
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

Ad Cynthiam.

Væris cur uenia tibi tardior: aurea phœbi
Porticus a magno cæsare operta fuit:
Tanta erat in speciem pœnis digesta columnis
Inter quas danai fœmina turba senis:
Hic equidem phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita crimen hiare lyra:
Atq; aram circum steterant q; armenta myronis
Quatuor artificis nuida signa boues:
Tum medium claro surgebat marmore templũ
Et patria phœbo carius ortygia:
Et quo sol s erat supra fastigia currus
Et ualuæ libyci nobile dentis opus:
Altera deiectos parnasi uertice gallos
Altera mœrebat funera tantalidos:
Deinde inter matrem deus ipse interq; sororẽm
Phythius in longa carmina ueste sonat:
Qui uidet is peccat: quinon te uiderit ergo
Non cupiet: facti carmina lumen habet:
Nam quid pernosti dubias o cynthia sortes?
Quid petis aeaei mœnia thelogoni?
Cur uatem herculeum deportant esseda tybur?
Appia cur totiens te tua dicit anum?

Hoc utinam ſpatiere loco: quocũque uacabis
Cynthia: ſed tibi me credere turba uetat:
Cum uidet accẽſis deuotam currere tedis
In nemus: & triuiæ lumina ferre deæ
Scilicet umbroſis ſordet pompeia columnis
Porticus auleis nobilis attalicis:
Et creber pariter platanis urgentibus ordo
Flumina ſopito quæq; marone cadunt:
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe
Cum ſubito triton ore recondit aquam:
Falleris: iſta tui furtum uia monſtrat amoris
Non urbem demens: lumina noſtra fugis:
Nil agis: inſidias in me componis inanes
Tendis ineris docto retia nota mihi:
Sed de me minus eſt: famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miſeræ quãta mereris erit:
Nuper eim de te noſtras me lædit ad aures
Rumor: & in tota non bonus urbe fuit:
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ
Semper formoſis fabula pœna fuit:
Non tua deprenſo damnata eſt fama ueneno
Teſtis eris puras phœbe uidere manus:
Sin autem longo nox una aut altera luſu
Conſumpta eſt: non me crimina parua mouent
Tyndaris externo patriam mutauit amore
Et ſine decreto eſt uiua reducta domum:
Ipſa uenus q̃uis corrupta libidine martis
Nec minus in cælo ſemper honeſta fuit:
Quãuis ida parim paſtorem dicat amaſſe
Atq; inter pecudes accubuiſſe deam:
Hoc & hamadryadum ſpectabit turba ſororum
Sileniq; ſenis: & pater ipſe tori:
Cum quibus idæo legiſti poma ſub antro
Suppoſita excipiens naica dona manu:
An quiſq̃ in tãto ſtuporum exagmine quærit
Cur hæc tam diues: quis dedit: unde dedit:
O nimium noſtro felicem tempore romam
Si contra mores una puella facit:
Hæc eadem ante illam impune & leſbia fæcit
Quæ ſequitur certe eſt inuidioſa minus:
Qui quærit tacios ueteres: duroſq; ſabinos
Hic poſuit noſtra nuper in urbe pedem:

polyphemi & illũ ſopiuit propinatis a liquot ex eo calicibus: nã ita ille eſt ca/ptus ſuauitate ii ut dicat apud hõerũ ap̃ nos uinũ quidẽ naſcit: ſed tuũ iſtud ulyſſes ãbroſię & nectaris é riuulus pr oide iteꝝ mihi propina. uicies tãtũ ad/dito aquę miſcebat ut homerus cecit & repetitũ eſt a plinio. Aut quid critei. eſt ne de homero intelligendũ? q meo nis filius fuit & criteis: nã quod ſequit de bello thebão ad hõmerũ cõmodiſ/ſime refert: Ille. n. ut herodotus tradit ſcripſit etiã expeditionẽ amphiarai ad thebas quod tichio cerdoni recitauit. an critei nomẽ é alterius poetę? Quid proſunt: ante plus in ar ore ualet mi/mnerni uerſus hõero philetas cous po eta elegiaꝝ ſcriptor & critius ãtiquoꝝ Arion adraſti: lege de arione equo q̃ dictauimus in prmã ſiluã uocalis: cele bratus uel ad arionẽ cytharoedũ allu dit. Cothurno ęſchileo. i. tragica ma/gnitudine: nam ęſchilus iter tragicos ſublimis & grãdiloquus fuit uſq; ad u tiũ ut ſcribit fabius. antimacho. ãtima chitre fuerũt prius colophõius hippar chi filius grãmaticus & poeta quẽ qui dã ſcripſerũt panaſidis poetę ſeruum fuiſſe ſed fuit tãtũ eius auditor & Ste/ſimbroti. ſecũdus ęgyptius ex heliopo li urbe qui de ſitu orbis ſcripſit: qui pri mus ſtatuit ne quis propria appellatio ne in comoedia nominaret at unus ex his tẽporibus platõis floruit: Requie/ſcat: deſiſtat a cãtilena dũ cũ thyrſide certaret. i. quãuis iure uicatur a thyr/ſide: tamen poeta ut ſe iactaret puero declarat ſe uictorem. Anſer poeta procax fuit. & laſciuo carmine nobilis ouidius. Cinna quoq; iis comes eſt: cin naq; procacior ãſer. Cũ ergo illud ſit i prouerbio q̃ ãſer ſtrepit iter olores: alludẽs propertius ad nomẽ ãſeris ait oloreẽ i carmie do cto ceſſiſſe ãſeri. uar ro: lege q̃ de uarrone ſcripſimus in gẽ thliacõ lucani in ſyluis. Caluus: hic po eta exili carmie & tenui qntiliã amicã defleuit. Ouĩ. Par fuit exigui ſimiliſq; licẽtia ca lui: Detexit uariis q ſua furta mõis. Gallus. Cornelius gallus poeta foroiuliẽſis ex iſima ɔditiõe ad p̃fectu rã uſq; ęgypti euectus ẽ ab auguſto: ab eodẽ interdictus domo & prouiciis cõ pulſus ẽ ad necẽ ut ait trãq̃llus. i. ſe in/terfecit ut iterpretatur Euſebius: iratus ẽ. n. ip̃ator ut trãq̃llus ſcribit ob illius

igratũ maliuolũq; ãimũ. ut uero senti/
re uidet' ouidius ob illius in se maledi/
cẽtiã. Non fuit opprobro celebrasse li
coryda gallo Sed liguã nimio nõ tenu
isse mero. imitatus ẽ euphorionẽ colo
re & genere scribẽdi: ut ait probus. ly/
coriden amicã habuit: ut cecinit etiam
uirgilius. Mõ tẽporibus meis paulo ãn
Multa uulnera q̃ sibi intulit: quasi di/
cat: nõne gallus q̃ paulo ãte se interfe/
cit celebaruit lycoridẽ?

Tu prius & fluctus poteris siccare marinos
Altaq; mortali deligere astra manu:
Quam facere ut nostræ nolint peccare puellæ
Is mos saturno regna tenente fuit:
Et cum deucalionis aquæ fluxere per orbem
Et post antiquas deucalionis aquas:
Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ dea cum solo uiuere sola deo?
Vxorem quondam magni minois ut aiunt
Corrupit torui candida forma bouis:
Nec minus errato danae circundata muro
Non potuit magno casta negare ioui:
Quod si tu graias tuq; es imitata latinas
Semper uiue meo libera iudicio.

Ad Cynthiam.

Ristia iã redeunt iterum sollennia nobis
Cynthia iam noctes est operata decem:
Atq; utinam nilo pereat quæ sacra repente
Misit matronis inachis ausoniis:
Quæ dea tam cupidos totiens diuisit amantes
Quæcunq; illa fuit: semper amara fuit:
Tu certe iouis occultis in amoribus io
Sensisti multas quid sit inire uias:
Cum te iussit habere puellam cornua iuno
Et pecoris duro perdere uerba sono:
Ah quotiens quernis læsisti frondibus ora
Mansisti stabulis abdita pasta tuis:
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter iccirco facta superba dea es?
An tibi non satis est fusis ægyptus alumnis
Cur tibi tam longa roma petita uia est?
Quid ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
Sed tibi crede mihi cornua rursus erunt:
Aut nos e nostra te sæua fugabimus urbe
Cum tyberi nilo gratia nulla fuit:
Aut tu quæ nostro nimium placata dolore es
Noctibus his uacui ter faciamus iter:
Non audis & uerba sinis mea ludere: cum iam
Flectant icarii sydera tarda boues:
Lenta bibis mediæ nequeunt te frangere noctes
At nondum est talos mittere lassa manus?
Ah pereat quæcunq; meracas repperit uuas

Corrupitq; bona nectare primus aquas:
Icare cecropiis merito iugulate colonis
Pampineus nosti q̄ sit amarus odor:
Tu quoq; œurytio uino centaure peristi
Nec non hismario tu polypheme mero:
Vino forma perit: uino corrumpitur ætas:
Vino sæpe suum nescit amica uirum:
Me miserum: ut multo nihil es mutata lyæo
Iam bibe: formosa es: nil tibi uina nocent:
Cum tua præpendent demissa in pocula serta
Et mea delicta carmine ucce legis:
Largius effuso madeat tibi mensa phalerno
Spumet & aurato mollius in calice:
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter
Est quiddam: quod uos quærere cogat amor:
Semper in absentis felicior æstus amantes
Eleuat assiduos copia longa uiros:
Cur quisq̄ faciem dominæ iam credit amori?
Sic erepta mihi pene puella mea est:
Expertus dico: nemo est in amore fidelis
Formosam raro non sibi quisq; petit.
Polluit ille deus cognatos: soluit amicos
Et bene concordes tristia ad arma uocat:
Hospes in hospitium menelao uenit adulter
Colchis & ignotum non nescia uirum est?
Lynceu tu ne meam potuisti tangere curam?
Perfide non ne tua tum cecidere manus?
Quid si non constans illa & tam certa fuisset
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus uel perde ueneno
A domina tantum te modo tolle mea:
Te socium uitæ: te corporis esse licebit:
Te dominum admitto rebus amice meis:
Lecto te solum: lecto te deprecor uno
Riualem possum non ego ferre iouem:
Ipse meas solus quod nil est æmulor umbras
Stultus quod stulto sæpe timore tremo:
Vna tamen causa est qua crimina tanta remitto
Errabant multo quod tua uerba mero:
Sed nunq̄ uitæ me fallet ruga seueræ
Omnes iam norunt q̄ sit amare bonum:
Lynceus ipse meus seros insanit amores

Solum te noſtros lætor adire deos:
Quid tua ſocraticis tibi nunc ſapientia libris
Proderit: aut rerum dicere poſſe uias?
Aut quid cretei tibi proſunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno ueſter amore ſenex:
Tu ſatius memorem muſis imitere philetam
Et non inflati omnia callimachi:
Nam rurſus licet ætoli referas acheloi
Fluxerit ut magno factus amore liquor:
Atq; etiam ut phrygio fallax mæandria campo
Errat: & ipſa ſuas decipit unda uias:
Qualis & adraſti fuerit uocalis arion:
Triſtis & archemori funera uictor equis:
Non amphiareæ proſunt tibi facta quadrigæ
Aut capanei grata ruina ioui:
Deſine & æſchyleo componere uerba cothurno:
Deſine: & ad molles membra reſolue toros:
Incipe iam anguſto uerſus includere torno:
Inq; tuos ignes dure poeta ueni:
Tu non anthimacho: non tutior ibis homero
Deſpicit & magnos recta puella deos:
Sed non ante grauis taurus ſuccumbit aratro
Cornua q̃ ualidis læſerit in laqueis:
Nec tu tam duros parce patieris amores
Trux tamen a nobis ante domandus eris:
Harum nulla ſolet rationem quærere mundi:
Nec cur fraterni luna laboret equis:
Nec ſi poſt ſtygias aliquid reſtauerit undas
Nec ſi conſulto flumina miſſa tonent:
Aſpice me cui parua domi fortuna relicta eſt
Nullus & antiquo marte triumphus auo:
Vt regimen mixtas inter cõuiua puellas
Hoc ego quod tibi nunc eleuor ingenio:
Me iuuet æternis poſitum languere corollis
Quem tetigit iactu certus ad oſſa deus:
Actia uirgilio cuſtodis littora phœbi
Cæſaris & fortes dicere poſſe rates:
Qui nunc in æneæ troiani ſuſcitat arma
Iactaq; lauinis mœnia littoribus:
Cedite romani ſcriptores cedite grai
Neſcio quid maius naſcitur illiade:
Tu canis umbroſi ſubter pineta galeſi

Tyrſin: & attritis daphnin arundinibus:
Vtq; decem poſſint corrumpere mala puellas
Miſſus & impreſſis hædus ab uberibus:
Felix qui uiles pomis mercaris amores
Huic licet ingrate tityrus ipſe canat:
Felix intactum coridon qui tentat alexim
Agricolæ domini carpere delicias:
Quamuis ille ſuas laſſus requieſcat auena
Laudatur facilis inter amadyradas.
Tu canis aſcræi ueteris præcepta poetæ
Quo ſeges in campo quo uiret uua iugo:
Tale facis carmen docta teſtudine quale
Cynthius impoſitis temperat articulis:
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti
Siue in amore rudis: ſiue peritus erit:
Nec minor his animis: aut ſi minor ore canorus
Anſeris indocto carmine ceſſit olor:
Hæc quoq; perfecto ludebat iaſone uarro
Varro laochadiæ maxima flamma ſuæ:
Hæc quoq; laſciui cantarunt ſcripta catulli
Leſbia: quis ipſa notior eſt helena:
Hæc etiam docto confeſſa eſt pagina calui
Cum caneret miſeræ funera quintiliæ:
Et modo formoſa q̃ multa lycoride gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua:
Cynthia quin etiam uerſu laudata properti
Hos inter ſi me ponere fama uolet.

Propertii Aurelii Nautæ: Liber. iii.

Allimachi manes: & choi ſacra philetæ
In ueſtrum quæſo me ſinite ire nemus:
Prius ego ingredior puro d̃ fõte ſacerdos
Itala per graios orgia ferre choros:
Dicite quo pariter carmen tenuiſtis in antro:
Quoue pede ingreſſi: quãue bibiſtis aquam
Ah ualeat phœbum quicunq; moratur in armis
Exactus tenui pumice uerſus eat:
Quo me fama leuat terra ſublimis: & a me
Nata coronatis muſa triumphat equis:
Et mecum in curru parui uectantur amores
Scriptorumq; meas turba ſecuta rotas:

Mollia pegaſides.pegaſides muſę dictę ſunt a πήγη quod ſignificat fontem:nã hippocrenẽ & alios parnaſi ſacros fontes habẽt:& ab ouidio oeno/ne pegaſis dicit:nõ qꝫ muſa eẽt:ſed qꝫ nympha & nais:ut ipſa quoqꝫ ait. Edita de magno fluie nympha ſui. & pe/gaſus equus dictus qꝫ iuxta fontes oceani:ut ait heſiodus natus ſit ipe & chryſaor exciſo capite meduſę:plinius in ę thiopia tradit naſci equos alatos & armatos cornibus:quos pegaſos appel/lant.Aratus uero ſcribit eũ neptuni et meduſę gorgonis filiũ fuiſſe.Euſebius hunc equũ cuiuſdã mulieris fuiſſe tradit.palephatus(ut idem eſt auctor)tradit eũ fuiſſe pſei equum.

Troia bis capta nuie oethęi dei.bis nu mine herculis troia capta eſt:nã & ipſe ſex nauibus eá cępit(ut eſt apud homerũ: & diodorus refert : quod in ſyluis ſcripſimus)& eo relato i cęlũ ſagittas quas reliquerat philoctetę ſine quibus capi nõ poſſe reſponſũ fuerat.

Quid fruſtra miſſis in me certatis habenis?
Non datur ad muſas currere lata uia:
Multi roma tuas laudes annalibus addent
Qui finem imperii bactra futura canent
Sed quod pace legas opus hoc de monte ſororum
Detulit intacta pagina noſtra uia:
Mollia pegaſides date ueſtro ſerta poetæ
Non faciet capiti dura corona meo:
At mihi quod uiuo detraxerit inuida turba
Poſt obitum duplici fœnore reddet onus:
Omnia poſt obitum fingit maiora uetuſtas
Maius ab exequiis nomen in ora uenit:
Nam quis equo pulſas ab regno noſceret artes
Fluminaqꝫ æmonio cõminus iſſe uiro?
I dæum ſimoenta iouis cunabula parui
Hectora p campos ter maculaſſe rotas?
Deiphobum:helenũqꝫ & polydamãtes in armis
Qualẽcũqꝫ parin uix ſua noſcet humus:
Exiguo ſermone fores nunc ilion: & tu
Troia bis cętæi numine capta dei:
Nec non ille tui caſus memorator homerus
Poſteritate ſuum creſcere ſenſit opus:
Meqꝫ inter ſeros laudauit roma nepotes
Illum poſt cineres auguror eſſe diem:
Ne mea contempto lapis indicet oſſa ſepulchro
Prouiſum eſt lytio uota probante deo.

Ad Librum ſecundum.

c Arminis interea noſtri redeamus in orbẽ
Gaudeat inſolito tacta puella ſono:
Orphea te tenuiſſe feras & cõcita dicunt
Flumina treitia ſuſtinuiſſe lyra:
Saxa cythæronis thebas agitata per artem
Sponte ſua in muri mẽbra coiſſe ferunt:
Quin etiam polypheme fera galathea ſub ætna
At tua rorantes carmina flexit equos:
Miremur nobis & baccho & apolline dextro:
Turba puellarum ſi mea uerba colit:
Quod nõ tinariis domus eſt mihi fulta colũnis
Nec camera auratas inter eburna trabes:
Nec mea phæacias æquant pomaria ſiluas:
Non operoſa rigat martius antra liquor:
At muſæ comites & carmina cara legenti

Et deceſſa choris, calliopea meis:
Fortunata meo ſi qua ē celebrata libello
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ:
Nam neq; pyramidum ſumptus ad ſydera ducti
Nec iouis elæi cælum imitata domus:
Nec mauſolei diues fortuna ſepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat:
Aut illis flamma aut imber ſubducet honores:
Annorum aut ictu pondera uicta ruent:
At non ingenio quæſitum nomen ab æuo
Excidet ingenio ſtat ſine morte decuſ.

Tertium ſomnium Propertii.

u Iſus erā molli recubāis heliconis in umbra
Bellerophontei qua fluit humor equi:
Reges alba tuos: & regum facta tuorum
Tantum operis neruis hiſcere poſſe meis:
Paruaq; tam magnis admoram fontibus ora
Vnde pater ſitiens enniuſ ante bibit:
Et cecinit curios fratres & oratia pila
Regiaq; æmilia uecta trophea rate:
Victriceſq; moras fabii: pugnamq; ſiniſtram
Cannenſem: & uerſos ad pia uota deos:
Hannibalemq; lares romana ſede fugantes,
Anſeris & tutum uoce fuiſſe iouem:
Cum me caſtalia ſpeculans ex arbore phœbus
Sic ait aurata nixus ad antra lyra:
Quid tibi cum tali demens eſt flumine? quis ue
Carminis heroi tangere iuſſit opus?
Non hic ulla tibi ſperanda eſt fama properti:
Mollia ſunt paruis prata terenda rotis:
Vt tuus in ſcamno iactetur ſæpe libellus
Quem legat expectans ſola puella uirum:
Cur tua præſcripto ſeuecta eſt pagina gyro?
Non eſt ingenii cymba grauanda tui.
Alter remus aquas: alter tibi radat arenas
Tutus eris medio maxima turba mari eſt.
Dixerat & plectro ſedem mihi monſtrat eburno
Qua noua muſcoſo ſemita facta ſole eſt:
Hic erat affixis uiridis ſpelunca lapillis:
Pendebantq; cauis tympana pumicibus:
Ergo muſarum: & ſileni patris imago
Fictilis: & talami pane tegæ tui.

Et ueneris dominæ uolucres mea turbe colũbæ
Tingunt gorgonio punica roſtra lacu:
Diuerſæq; nouem ſortitæ turba puellæ
Exercent teneras in ſua dona manus:
Hæc hederas legit. in tyrſos hæc carmina neruis
Aptat & illa manu texit utraq; roſam.
E quarum numero me contigit una dearum
Vt reor a facie calliopeia fuit.
Contentus niueis ſemper uectabere cygnis
Nec te fortis equi ducet ad arma ſonus:
Nil tibi ſit rauco præconia claſſica cornu
Flere: nec aonium cingere marte nemus:
Aut quibus in campis mariano prælia ſigno
Stent: & theuthonicas roma refringat opes.
Barbarus aut ſæuo pfuſus ſanguine rhenus
Saucia mærenti corpora uectet aqua.
Quippe coronato s alienum ad limen amantes
Nocturnæq; canes ebria ſigna fugæ.
Vt p te clauſas ſciat extaurare puellas
Qui uolet auſteros arte ferire uiros:
Talia calliope lymphiſq; a fonte petitis
Ora phylitea noſtra rigauit aqua.

Deſcriptio triumphi.

a Rma deus cæſar dites meditatur ad indos
Et freta gemmiferi findere claſſe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triũpho:
Tygris: & eufrates ſub tua iura fluent.
Sera ſed auſoniis ueniet prouintia uirgis
Aſſueſcent latio parta trophea ioui:
Ite agite exptæ bello date lintea proræ
Et ſolitum armigeri ducite munus equi:
Omnia fauſte cano craſſos cladeſq; piate
Ite & romanæ conſulite hiſtoriæ:
Mars pater & ſacræ fatalia limina ueſtæ
Ante meos obitus ſit precor illa dies:
Qua uideam ſpoliis oneratos cæſaris axes
Ad uulgi plauſus ſæpe reſiſtere equos:
Inq; ſinu caræ nixus ſpectare puellæ
Incipiam & titulis oppida capta legam:
Tela fugacis equi & brachati militis arcus
Et ſubter captos arma ſedere duces:
Ipſa tuam prolem ſerua uenus: hoc ſit. iæuum

Brachati militis. brachas ueſtes ẽe: ut in iuuenalem diximus: docet diodo/rus intonſas & coloris uarii.
Rota ſtaminea rhumbi. de rhumbo i/ſtrumento magico antea diximus.
Aut chio thalamo. puto legendũ aut thio thalamo. nam thia quę ab aliis trogete dicitur inter arbores odora/tas ab homero numeraẽ: nã in quito odyſſeę in deliciis calypſus uri tradit cedrũ laricẽ & thiam. Theophraſtus magnũ huic arbori honorẽ tribuit re/ferẽs cõtignationes uetereꝫ tẽplorũ ex ea. ex radice (qua nihil criſpius ẽ) opa fiebãt uaria & multa & menſę: in qui bus tamẽ nulla uetuſtior memoratus ciceroniana.
Terebinitho. terebinthus ex ſyria eſt arbor: ex his maſcula ſine fructu foe/minarũ duo genera: alteri fructus ru/bet lẽtis magnitudine: alteri pallidus materia & admodũ lẽta: & fidelis ad uetuſtatẽ: propterea cõiunxit proper/tius terebinthũ cũ thia & ipſa qua o/dorata eſt & diu durat: in macedonia breuis ẽ & fruticoſa: tamẽ inde epithe ton ſortita ẽ & apud uirgiliũ & apud hunc ut orithia dicatur ab oritho ur/be Macedonię.

Cernis ab ænea quod ſupereſſe caput:
Præda ſit hæc illis quorum meruere labores
Mi ſat erit media plaudere poſſe uia.

Ad Amicam iratam.

Acis amor deus ē pacē ueneramur amātes:
Stant mihi cum domina prælia dura mea:
Nec tamen inuiſo pectus mihi carpitur auro
Nec bibit e gemma diuite noſtra ſitis.
Nec mihi mille iugis campania pinguis aratur
Nec miſer ire paro claſſe corynthe tua:
O prima infelix fingenti terra prometheo
Ille parum cauti pectoris ægit opus:
Corpora diſponens mentem non uidit in arte
Recta animi primum debuit eſſe uia:
Nunc maris intātum uento iactamur: & hoſtem
Quærimus: atq; armis nectimus arma noua:
Haud ullas portabis opes acherontis ad undas
Nudus ad infernas ſtulte uehere rates:
Victor cum uictis pariter miſcebitur umbris
Conſule cum mario capte iugurta ſedes:
Lydus dulichio non diſtat croeſus ab hyrro
Optima mors parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluiſſe helicona iuuenta
Muſarumq; choris implicuiſſe manus
Me iuuat & multo mentem uincire lyæo
Et caput in uerna ſemper habere roſa:
Atq; ubi iam uenerem grauis interceperit ætas
Sparſit & integras alba ſenecta comas
Tum mihi naturæ libeat perdiſcere mores
Quis deus hanc mundi temperet arte domum
Qua uenit exoriens qua deficit: unde coactis
Cornibus in plenum menſtrua luna redit.
Vnde ſalo ſuperant uenti: quid flamine captet
Eurus: & in nubes unde pennis aqua:
Si uentura dies mundi quæ ſubruat arces:
Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
Aut cur perrhebi tremuere cacumina pindi:
Solis & atratis luxerit orbis equis?
Cur ſerus uerſare boues & plauſtra bootes?
Pleiadum ſpiſſo cur coit igne chorus?
Curue ſuos fines altum non exeat æquor:
Plenus & in partes quattuor annus eat?

pindi perrhebi. ideſt Theſſali: nam theſſalia perrhebia quoq; dicta eſt. ut ſcribit Strabo.

Sub terris ſint iura deum: & tormenta gigãtum
Thiſiphones atro ſi furit angue caput.
Aut almeoniæ furiæ: aut ieiunia phinei
Num rota: num ſcopuli: num ſitis inter aquas?
Num tribus infernum cuſtodit faucibus antrum
Cerberus &: tityo iugera pauca nouem?
An ficta in miſeras deſcendit fabula gentes
Et timor aut ultra quam rogus eſſe poteſt?
Exitus hic uitæ ſupereſt mihi: uos quibus arma
Grata magis craſſi ſigna referte domum.

Ad Lygdamum.

Ic mihi de noſtra: quæ ſentis uera puella
Sic tibi ſint dominæ lygdame dempta iuga
Dum me lætitia tumefactum fallis inani
Hæc referens quæ me credere uelle putas?
Omnis enim debet ſine uanis eſſe relator
Maioremq; timẽs ſeruus habere fidem:
Nũc mihi ſi qua tenes: ab orgine dicere prima
Incipe: ſuſpenſis auribus iſta bibam.
Sicut eam icõptis uidiſti flere capillis
Illius ex oculis multa cadebat aqua.
Nec ſpeculum ſtrato uidiſti lygdame lecto
Ornabat niueas nullaue gemma manus:
Ac mœſtã teneris ueſtem pendere lacertis.
Scriniaq; ad lecti clauſa iacere pedes:
Triſtis erat domus: & triſtes ſua pẽſa miniſtræ
Carpebãt: medio nebat & ipſa loco:
Humidaq; impreſſa ſiccabat lumina lana:
Rettulit: & querulo iurgia noſtra ſono:
Nam te teſte mihi ꝓmiſſa eſt lygdame merces:
Eſt pœnæ ſeruo rumpere teſte fidem.
Illa poteſt nullo miſerũ me linquere facto
Aequalem nulla diſcere habere domo:
Gaudet me uacuo ſolum tabeſcere lecto
Si placet inſultet lygdame morte mea:
Non me moribus illa: ſed herbis improba uicit:
Staminea rumpi ducitur ille rota:
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ:
Et lecta ex ſectis anguibus oſſa trahunt:
Et ſtygis inuentæ per buſta iacentia plumæ
Cinctaq; funeſto lanea uitta uiro:
Si non uana canunt mea ſomnia lygdame teſtor

Pœna erit ante meos ſera: ſed ampla pedes:
Putris & in uacuo texetur aranea lecto
Noctibus illorum dormiet ipſa uenus:
Quæ tibi ſi ueris animis eſt queſta puella
Hæc eadem rurſus lygdame curre uia:
Et mea cum multis lachrymis mandata reporta
Iram non fraudes eſſe in amore meo:
Me quo cum ſimili impoſitum torquerier igni
Iurabor bis ſex integer eſſe dies:
Quod mihi ſi tanto fœlix concordia bello
Extiterit per me lygdame liber eris:
De morte peti: & malis auaritiæ:
Rgo ſolicitæ tu cauſa pecunia uitæ es?
Per te immaturum mortis adimus iter:
Tu uitiis hominum crudelia pabula prabes:
Semina curarum de capite orta tuo:
Tu petum ad pharios tendentem lintea portus
Obruis inſano ter q; quaterq; mari.
Nam dum te ſequitur primo miſer excidit æuo
Et noua longinquis piſcibus eſca natat:
Et mater non iuſta pia dare debita terræ
Nec pote cognatos inter humare rogos:
Sed tua nunc uolucres adſtant ſuper oſſa marinæ
Nunc tibi pro tumulo carpathium omne mare
Infelix aquilo raptæ timor orithyæ
Quæ ſpolia exillo tanta fuere tibi:
Aut quidnam fracta gaudes neptune carina?
Portabit ſanctos alueus ille uiros:
Pete quid ætatem numeras quid cara natanti
Mater in ora tibi eſt? non habet unda deos:
Nam tibi nocturnis ad ſaxa ligata procellis
Omnia de trito uincula fune cadunt:
Sunt agamemnonias teſtantia littora curas
Qua notat argiuum pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amiſſo claſſem non ſoluit atrides
Pro qua mactata eſt iphigenia mora.
Reddite corpus humo: poſita q; in gurgite uita
Petum ſponte tua uilis arena tegas:
Et quotiens peti tranſibit nauta ſepulchrum
Dicat: & audaci tu timor eſſe potes:
Ite rates curuæ & lœti quoq; texite cauſas
Iſta per humanas mors uenit acta manus:

Terra parum fuerat fatis adiecimus undas:
Fortunæ miſeras auximus arte uias.
Anchora te teneat quem non tenuere penates
Quid meritum dicas cui ſua terra parum eſt?
Ventorum eſt quodcunq; paras: haud ulla caria
Conſenuit fallit portus & ipſe fidem.
Natura inſidians pontum ſubſtrauit auaris
Vt tibi ſuccedat uix ſemel eſſe poteſt:
Saxa triumphaleſ fregere capharea puppes
Naufraga cum uaſto græcia tracta ſalo eſt:
Paulatim ſotium iacturam flebat ulyſſes
In mare cui ſoli non ualuere doli:
Quod ſi contentus patrio boue uerteret agros
Verbaq; duxiſſet pondus habere mea.
Viueret ante ſuos dulcis conuiua penates
Pauper at interea nil niſi flere poteſt.
Non tulit hic petus ſtridorem audire procellæ
Er duro teneras lædere ſune manus:
Sed chio thalamo aut orythya terebintho
Et fultum pluma uerſicolore caput:
Huic fluctus uiuo radicitus abſtulit ungues
Et miſer inuiſam traxit hiatus aquam:
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno
Petus ut occideret tot coiere mala:
Flens tamen extremis dedit hæc mãdata querelis
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Dii maris ægei quos ſunt penes æquora uenti
Et quæcunq; meum degrauat unda caput:
Quo rapitis miſeros primæ lanuginis annos
Attulimus longas in freta uaſta manus:
Ah miſer alcinoum ſcopulis affligar acutis
In me cæruleo fuſcina ſumpta deo eſt:
At ſaltem italiæ regionibus euehat æſtuſ
Hoc de me ſat erit ſi modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus
Vltima quæ peto noxq; dieſq; fuit:
O centum æquoreæ nereo genitore puellæ
Et tu materno tacta dolore thetys:
Vos decuit laſſo ſupponere brachia mento
Non poterat ueſtras ille grauare manus.
At tu ſæue aquilo nunq̃ mea uela uidebis:
Ante fores dominæ condar oportet iners.

Ad Cynthiam.

Vlcis ad externas fuerat mihi rixa lucernas
Vocis & insanæ tot maledicta tuæ:
Cur furibunda mero mensam propellis & in me
Proiicis insana cymbia plena manu?
Tu uero nostros audax inuade capillos
Et me formosis unguibus ora nota:
Tu mutare oculos subiecta exurere flamma
Fac mea rescisso pectore nuda sinu:
Ni mirum ueri dantur mihi signa coloris:
Nam sine amore graui fœmina nulla dolet:
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua:
Et ueneris magnæ uoluitur ante pedes:
Custodum gregibus circa se stipat euntem.
Seu sequitur medias mœnas ut acta uias:
Seu timidam crebro dementia somnia terrent
Seu miseram in tabula picta puella mouet:
His ego tormentis animi sum uerus aruspex
Nam didici certo sæpe in amore notas:
Non est certa fides quam non iniuriria uersat
Hostibus eueniat lenta puella meis:
In morso æquales uideant mea uulnera collo
Me doceat liuor mecum habuisse meam:
Aut in amore dolere uolo aut audire dolentem
Siue meas lachrymas siue uidere tuas:
Tecta supercilijs si quãdo uerba remittis
At tua cum digytis scripta silenda notas:
Odi ego quæ nunq̃ pungunt suspiria somnos
Semper in iratam pallidus esse uelim:
Dulcior ignis erat paridi cum grata parma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ:
Dum uincunt danai dum restat barbarus hector
Ille helenæ in gremio maxima bella gerit:
Aut tecum aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt: in te pax mihi nulla placet:
Gaude quod nulla est æque formosa: doleres
Si qua foret: nunc sis iure superba licet:
At tibi qui nostro tendisti retia lecto
Sit socer æternum nec sine matre domus:
Cui nunc si qua data est furandæ copia noctis
Offensam illa mihi non tibi amica dedit:

Ad Mecœnatem.

Ecœnas eques hetruſco de ſanguine regũ
Intra fortunam qui cupis eſſe tuam.
Quid me ſcribendi tã uaſtũ mittis in æquor?
Non ſunt apta meæ grandia uela rati:
Turpe quod eſt nequeas capiti cõmitere põdus
Et preſſum in flexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum ſunt omnibus apta
Flamma nec ex æquo ducitur illa rogo:
Gloria lyſippo eſt animoſa fingere ſigna
Exactis calamus ſe mihi iactat equis:
In ueneris tabula ſummã ſibi ponit apelles
Parrhaſius parua uindicat arte locum:
Argumenta magis ſunt mentoris addita formæ
Ad myros exiguum flectit acanthus iter:
Phidiacus ſigno ſe iuppiter ornat eburno
Praxitelem propria uindicat urbe lapis.
Sunt quibus eleæ concurrit palma quadrigæ
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic ſatis ad pacem: hic caſtrenſibus utilis armis
Naturæ ſequitur ſemina quiſq; ſuæ:
At tua mœcænas uitæ præcepta recepi
Cogor: & exemplis te ſuperare tuis.
Cum tibi romano dominus in honore ſecurres
Et liceat medio ponere iura foro:
Vel tibi medorum pugnaces ire per hoſtes
Atq; onerare tuam fixa per arma domum:
Et tibi ad effectum uires det cæſar & omni
Tempore tam faciles inſinuentur opes:
Parcis & in tenues humilem te colligis umbras
Velorum plenos ſubtrahis ipſe ſinus:
Crede mihi magnos æquabunt iſta camillos
Iudicia: & uenies tu quoq; in ora uirum:
Cæſaris & famæ ueſtigia iuncta tenebris
Mœcænatis erunt uera trophea fides:
Non ego uelifera tumidum mare findo carina
Tota ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.
Mon flebo in cineres arcem ſediſſe paternos.
Cadmi: nec ſemper prælia clade pari:
Nec referam ſcæas & pergama apollinis arces
Et danaum decimo uere rediſſe rates:
Mœnia cum graio neptunia preſſit aratro
Victor palladiæ ligneus artis equus:

Inter calimachi ſat erit placuiſſe libellos
Et ceciniſſe modis dure poeta tuis:
Hæc curant pueros: hæc curant ſcripta puellas:
Meq; deum clament: & mihi ſacra ferant:
Te duce uel iouis arma canam: cæloq; minantem
Cæum: & phlegræis oromodonta iugis:
Celſaq; romanis decerpta palatia tauris
Ordiar & cæſo mœnia firma remo:
Eductosq; pares ſilueſtri ex ubere reges:
Creſcet & ingenium ſub tua iuſſa meum:
Proſequar & currus utroq; ab littore ouantes
Parthorum: aſtutæ tela remiſſa fugæ:
Caſtraq; peluſii romano ſubruta ferro:
Antoniiq; graues in ſua fata manus:
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ
Dexteraq; in miſſis da mihi ſigna rotis:
Hoc mihi mecœnas laudis concedis: & a te eſt
Quod ferar in partes ipſe fuiſſe tuas.

De Niobe.

Irabar qd nã miſiſſent mane camœnæ
Ante meum ſtantes ſole rubente torum:
Natalis noſtræ ſignum miſerere puellæ:
Et manibus fauſtos ter crepuere ſonos:
Tranſeat hic ſine nube dies: ſtent aere uenti:
Ponat & in ſicco molliter unda minas:
Aſpiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et niobe lachrymas ſupprimat ipſe lapis:
Alcyonum poſitis requieſcãt ora querelis
Increpet abſumptum nec ſua materitym:
Tuq; o cara mihi fælicibus edita pennis
Surge: & poſcentes iuſta precare deos.
Ac primũ pura ſomnum tibi diſcute lympha
Et nitidas preſſo pollice finge comas:
Dein qua primum oculos cæpiſti ueſte porperti
Iudue: nec cauum flore relique caput:
Et pete qua polles: ut tibi ſit fama perennis:
Inq; meum ſemper ſtent tua regna caput:
Inde coronatas ubi thure piaueris aras
Lux erit & tota flamma ſecunda domo:
Sit menſæ ratio: mox q; inter pocula currat:
Et crocino nates myrrheus ungat onyx:
Tibia nocturnis ſuccumbat rauca choreis

Et ſine nequitiæ libera uerba tuæ :
Dulciaq; ingratos adimant cõuiuia ſomnos.
Publica uicinæ pſtrepat ara uiæ.
Sit ſors & nobis talorum interprete tactu
Quem grauibus pennis uerberet ille puer:
Cum fuerit multis exacta trientibus hora
Noctis & inſtituet ſacra miniſtra uenus :
Annua ſoluamus thalamo & ſolẽnia noſtro :
Natalisq; tui ſic peragamur iter.

De Imperiis fœminarum :

Vid mirare meam ſi uerſat fœmina uitam
Et trahit addictum ſub ſua iura uirum?
Criminaq; ignaui capitis mihi turpia fingis
Quod nequeã fracto rumpere uincla iugo:
Venturam melius præſagit nauita mortem
Vulneribus didicit miles habere metum :
Iſta ego præterita iactaui uerba iuuenta
Tu nunc exemplo diſce timere meo:
Colchis flagrãtis adamãtina ſub iuga tauros
Aegit: & armigera prælia ſæuit humo.
Cuſtodiſq; feros clauſit ſerpentis hiatus:
Iter ut æſonias aurea lana domos:
Auſa ferox ab equo quondam oppugnare ſagittis
Iniectis danaum pantheſilea rates:
Aurea cui poſtq̃ nudauit caſſida frontem
Vicit uictorem candida forma uirum.
Omphalie in tantum formæ proceſſit honorem
Lydia gygeo tincta puella lacu :
Vt qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas
Tanta dura traheret mollia penſa manu:

De Semirami.

Erſarum ſtatuit babylona ſemiramis urbẽ
Vt ſolidum cocto tolleret aggere opus:
Et duo in aduerſum miſit p mœnia currus
Nec poſſent tacto ſtringere ab axe latus :
Duxit & eufratrem medium qua cõdidit arces
Iuſſit & imperio ſurgere bactra caput.
Nam quid ego heroas quid raptẽ i crimine diuos?
Iuppiter infamat ſeq; ſuamq; domum:
Quid modo quæ noſtris opprobria uexerit armis
Et famulos inter fœmina trita ſuos:
Coniugis obſcœni precium romana popoſcit

Mœnia: & addictos in ſua regna patres:
Noxia alexandria dolis aptiſſima tellus
Et totiens noſtro memphi cruenta malo:
Tres ubi pompeia detraxit harena triumphos
Tollet nulla dies hanc tibi roma notam:
Iſſent phlegræo melius tibi funera campo
Vel tua ſi ſocero colla daturus eras:
Scilicet incæſti meretrix regina canopi
Vna philippeio ſanguine aduſta nota:
Auſa ioui noſtro latrantem opponere anubim
Et tiberim nili cogere ferre minas:
Romanamq; tubam crepitanti pellere ſiſtro
Baridos: & contis roſtra liburna ſequi:
Fœdaq; tarpeio canopeia tendere ſaxo
Iura daret ſtatuas inter & arma mari.
Quid nunc tarquinii fractas iuuat eſſe ſecurres?
Nomine quem ſimili uita ſuperba notat.
Si mulier patienda fuit: cape roma triumphum:
Et longum auguſto ſalua precare diem:
Fugiſti tamen in timidi uaga flumina nili:
Accepere tuæ romula uincla manus.
Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris
Et trahere occultum membra ſoporis iter.
Non hoc roma fuit tanto tibi ciue uerenda
Dixit: & aſſiduo lingua ſepulta mero:
Septem urbs alta iugis toto quæ præſidet orbi
Fœmineas timuit territa marte minas:
Hannibalis ſpolia: & uicti monumenta ſiphacis
Et pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes:
Curius expletis ſtatuit monumenta lacunis
At decius miſſo prælia rupit equo:
Coclitis abſciſſos teſtatur ſemita pontes:
Et cui cognomen coruus habere dedit:
Hæc dii cõdiderãt hæc dii quoq; mœnia ſeruant
Vix timeat ſaluo cæſare roma iouem:
Nunc ubi ſcipiadæ claſſes? ubi ſigna camilli?
Aut ubi pompeia boſphora capta manu?
Leucadius uerſas acies memorabit apollo
Tantum operis belli ſuſtulit una dies:
At tu ſiue petes portus: ſeu nauita linquens:
Cæſaris in toto ſis memor ionio.

Baridos & contis noſtra liburna ſequi. Inuidioſe in cleopatram uerbo quoq; ęgyptio uſus eſt. nam baris lingua ęgyptia cymbam ſignificat quę gręce dicitur. auctor diodorus.

Ad Poſtumum de galla:

Oſtume plorantem potuiſti liquere gallam
Miles & auguſti fortia ſigno ſequi?
Tanti ne ulla fuit ſpoliati gloria parti
Ne faceres galla multa rogante tua?
Si fas eſt omnes piter pereatis auari:
Et quiſquis fido prætulit arma toro:
Tu tamen in tecta tectus uerſare lacerna
Potabis galea feſſus araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabeſcet inani:
Hæc tua ne uirtus fiet amara tibi?
Neue tua medæ lætentur cæde ſagittæ:
Ferreus aurato neu cataphrattus equo:
Neu aliquid de te flendum referatur in urna
Si credent illis qui cecidere locis:
Ter quater in caſta felix o poſtume galla:
Moribus his alia cõiuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore:
Cum ſit luxuriæ roma magiſtra tuæ?
Sed ſecurus eas: gallam non munera uincent:
Duriciæq; tuæ non erit illa memor:
Nam quocunq; die ſanum te fata remittent
Pendebit collo galla pudica tuo:
Poſtumus alter erit miranda coniuge ulyſſes
Non illi longæ tot nocuere moræ:
Caſtra decẽ ānorum. & ciconũ mõs: iſmara calpe
Exuſtæq; tuæ mox polypheme genæ.
Et circe fraudes lotoſq; herbæq; tenaces
Syllaq; & alternas ſcyſſa caribdis aquas:
Lampetiæ ſcythicis uerubus mugiſſe iuuencos
Pauerat hos phœbo filia lampetie:
Et thalamum æææ flentis fugiſſe puellæ
Totq; hyemis noctes totq; uacaſſe dies:
Nigrantesq; domos aīarum intraſſe ſilentum.
Sirenum ſurdo remige adiſſe lacus:
Et ueteres arcus lecto renouaſſe procorum:
Errorisq; ſui ſic ſtatuiſſe modum:
Nec fruſtra quia caſta domi perſederat uxor;
Vincit penolopes laīa galla fidem.

De Auaritia: & luxuria matronarum:

Væritis unde auidis nox ſit precioſa puellis
Et uenerem exhauſtæ dãna querãtur opes:
Certa quidem tantis cauſa eſt manifeſta ruinis

Lampetię. Hęc omnia ſcripta ſunt ab homero toto Odyſſęę argumẽto in cuius duodecimo in fine ulyxis ſocii edunt boues ſolis qui a lampetia illius filia cuſtodiebantur.
Renouaſſe arcus ueteres. nam domũ reuerſus una cum telemacho ſumptis ſagittis in procos impetum fecit. notũ eſt carmen ex fine odyſſęę hõeri.

Luxuriæ nimium libera facta uia est:
Inde cauis aurum mittit formica metallis
Et uenit e rubro concha ericina salo:
Et tyros ostrinos præbet cadmæa colores:
Cynamon & multi pastor odoris arabs.
Hæc etiam clausas expugnant arma pudica
Quæq; terunt fastus icarioti tuos:
Matrona incedit census induta nepotum
Et spolia opprobrii nostra per ora trahit:
Nulla est poscendi nulla est reuerentia dandi
Aut si qua est: precio tollitur ipsa mora:
Felix eois lex fuerit una maritis
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Nãq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto
Vxorum fusis stat pia turba comis:
Et certamen habent leti quæ uiua sequatur
Coniugium pudor est non licuisse mori:
Ardent uictrices: & flãmæ pectora præbent:
Imponũtq; suis ora pusta uitis:
Hic genus ifidum nuptarum: hic nulla puella est
Nec fida euadne nec pia penolope:
Felix agrestum quõdam pacata iuuentus
Diuitiæ quarum messis & arbor erant:
Illis pompa fuit decussa cydonia ramo
Et dare puniceis plena canistra rubis:
Nunc uiolas tondere manu: nunc mixta, referre
Lilia: uirgineos lucida p calathos:
Et portare suis uestitas frõdibus uuas
Aut uariam plumæ pluricoloris auem:
His tum blanditiis furtiua p antra puellæ
Oscula siluicolis emptà dedere uiris:
Atq; hynuli pellis totos operibat amantes
Altaq; natiuo creuerat herba toro:
Pinus & incumbens lætas circundabat umbras
Nec fuerat nudas pœna uidere deas:
Corniger: atq; dei uacuam pastoris in aulam
Dux aries saturas ipse reduxit oues:
Diiq; deæq; omnes quibus est tutela per agros
Præbebant uestris uerba benigna focis:
Et leporem quicunq; uenis uenaberis hospes
Et si forte meo tramite quæris auem:
Et me pana tibi comitem de rupe uocato:

Quęq; terunt fastus icariote tuos:
Ego puto legendum icarioti: nt sit cassus uocandi ad penolopen icarioti filiam: & tua inquit pudicitia penolope o mulier pudica opibus expugnatur. Icarus siue Icariotus & Tyndarus fratres ex patria electi ab hipoca ad thestium pleuniorum dominum se recepertũt: tyndarus accepta uxore thestii filia lęda domum est reuersus: icarus siue icariotus ex polycasta lygei filia penolopen procreauit & alizeum atq; leucadium: & Ouidius tel :m penolopes icariotidem appellat.

Siue petes calamo premia: ſiue cane.
At nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis
Aurũ omnes uicta iam pietate colũt:
Auro pulſa fides: auro uenalia iura
Aurum lex ſequitur mox ſine lege pudor:
Torrida ſacrilegum teſtatur lumina brennum
Dum petit intõſi phythia regna dei:
Aut mons laurigero concuſſus uertice duras
Callida parnaſi ſparſit in arma niues:
Et ſcelus accepto thracis polyneſtoris auro
Nutrit in hoſpitio non polydore pio:
Tu quoq; : ut auratos gereres eryphila lacertos
Dilapſis nuſq; eſt amphiaraus equis.
Proloquar atq; utinam patriæ ſim uerus aruſpex
Frangitur ipſa ſuis roma ſuperba bonis:
Certa loquor: ſed nulla fides neq; enĩ ilia quõdã
Verax pergameis menas habenda malis.
Sola parim phrygiæ fatum componere: ſola
Fallacem patriæ ſerpere dixit equum:
Ille furor patriæ fuit utilis: ille parenti:
Experta ueros irrita lingua deos.

Ad Spartum.

Vlta tuæ ſparte mirantur iura paleſtræ
Sed mage uirginei tot bona gymnaſii:
Quod non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros:
Cum pila uelocis fallit per brachia iactus
Increpat & uerſi clauis adunca trochi:
Puluerulentaq; ad extremas ſtat fœmina metas
Et patitur duro uulnera pancratio:
Nunc ligat ad cæſtum gaudentia brachia loris
Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat:
Gyrum pulſat equis: niueum latus enſe reuincit:
Virgineumq; cauo protegit ære caput:
Qualis amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodoonteis turba lauatur aquis:
Et modo taygeti crines aſperſa pruina
Sectatur patrios per iuga longa canes:
Qualis & eurotæ pollux & caſtor habenis
Hic uictor pugnis ille futurus equis:
Inter quos helene nudis capere arma papillis
Fertur: nec fratres erubuiſſe deos:

Lex igitur ſpartana uetat ſecedere amantes
Et licet in triuiis ad latus eſſe ſuæ:
Nec timor aut ulla eſt clauſæ tutela puellæ
Nec grauis auſteri pœna cauenda uiri:
Nullo præmiſſo de rebus tute loquaris
Ipſe tuis: longæ nulla repulſa moræ:
Non tyriæ ueſtes errantia lumina fallunt
Eſt neq; odoratæ cura moleſta domi:
At noſtra ingenti uadit circundata turba
Nec digytum anguſta eſt inſeruiſſe uia:
Nec quæ ſint facies nec quæ ſint uerba rogandi
Inuenias tecum uerſat amator iter:
Quod ſi iura fores pugnaſq; imitata laconum
Carior hoc eſſes tu mihi roma bono.

Ad Cynthiam de lycinna.

Ic ego nō nullos iā nori ī amore tumultus
Nec ueniat ſine te nox uigilanda mihi:
Vt mihi prætexta pudor eſt uelatus amicus
Et data libertas noſcere amoris iter:
Illa rudes animos p noctes conſcia primas
Imbuit: heu nullis capta lycinna datis:
Tercius aut multo minus eſt cum ducitur ānus
Vix memini nobis uerba coiſſe decem:
Cuncta tuis ſepeliuit amor nec fœmnia poſt te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo:
Teſtis eris dirce tam uero crimine ſæua
Nycteos anthiopen accubuiſſe lycō.
Ah quotiens pulchros uſſit regina capillos
Molliaq; immittens fixit in ora manus:
Ah quotiens famulam penſis onerauit iniquis
Et caput in dura ponere iuſſit humo:
Sæpe illam immundis paſſa eſt habitare tenebi
Vilem ieiunæ ſæpe negauit aquam:
Iuppiter anthiopæ nuſq̄ ſuccurris habenti
Tot mala: corrūpit dura cathena manus:
Si deus es: tibi turpe tuam ſeruire puellam
Inuocet antiopæ quem niſi uicta iouem:
Sola tamen quæcūq; aderant in corpore uires
Regales manicas rupit utraq; manu:
Inde cytheronis timido pede currit in arces
Nox erat & ſparſo triſte cubile gelu:
Sæpe uago aſopi ſonitu p̄ mota fluentis

Teſtis erit dire tam uero crimine ſęua
Puto legendum teſtis eris dirce tā ue/
ro crimine ſęua: ideſt ſi ſęueris nunc i
lycinnam reddes teſtimonium rei fa/
buloſe & tua uera ſęuitia fabuloſū cri
men confirmabis quod de dirce in an
tiopen fertur ut dirce ſit caſus dandi.

Credebat dominæ pone uenire pedes:
Et durum zetum: & lachrymis āphiona mollem
Experta est tabulis mater abacta suis:
Ac ueluti magnos quō ponunt æquora motus:
Eurus in aduersos desinit ire notos:
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ
Sic cadit inflexo lapsa puella genu:
Sera tamen pietas: natus est cognitus error
Digne iouis natos qui tueare senex:
Tu reddis pueris matrem puerīq; trahendam
Vexerunt dircen sub trucis ora bouis:
Anthiope cognosce iouem: tibi gloria dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis:
Parta cruentantur zeti: uictorq; canebat
Pæana amphion rupe arcynthe tua:
At tu non meritam parcas uexare lycinnam
Nescit uestra ruens ira referre pedem:
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures
Te solam & lignis funeris ustus amem.

De Imperio amicæ.

Ox media: & domiæ mihi uēt epistola nr̄æ
Tybure me missa iussit adesse mora:
Candida qua geminas ostendūt culmina turres
Et cadit in patulos nympha aniena lacus:
Quid faciā? obductis cōmittam me ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus:
At si hæc distulero nostro mandata timore
Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
Peccaram semel & totum sum pulsus in annum:
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamē est quisq̄ sacros qui lædat amantes
Scytonis media si licet ire uia:
Quisqs amator erit scythicis licet ambulet oris
Nemo adeo ut noceat barbarus esse uolet:
Luna ministrat iter demōstrant astra salebras
Ipse amor accensas percutit ante faces:
Sæua canum rabies morsus auertit hiantes
Huic generi quouis tempore tuta uia est:
Sanguine tam paruo quis enī spargatur amantis
Improbus? excluſis fit comes ipsa uenus:
Quod si certa meos sequerentur funera casus
Talis mors precio uel sit emenda mihi:

Afferet huc unguenta mihi ſertiſq; ſepulchrum
Ornabit cuſtos ad mea buſta ſedens:
Dii faciant mea nec terra locet oſſa frequenti
Qua facit aſſiduo tramite uulgus iter:
Poſt mortem tumuli ſic infamantur amantum
Me tegat arborea deuia terra coma.
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ
Non iuuat in media nomen habere uia.

Ad Bacchum.

Vnc o bacche tuis humiles aduoluimur aris
Da mihi pacato uela ſecunda pater:
Tu potes inſanæ ueneris compeſcere faſtus
Curarumq; tuo ſit medicina mero:
Per te iunguntur p te ſoluuntur amantes
Tu uitium ex animo dilue bacche meo:
Te quoq; enim nõ eſſe rudem teſtatur in aſtris
Lyncibus ad cælum uecta ariadna tuis:
Hoc mihi quod ueteres cuſtodit in oſſibus ignes
Funera ſanabunt uel tua uina malum:
Semper enim uacuos nox ſobria torquet amãtes
Speſq; timorq; animo uerſat utroq; modo:
Quod ſi bacche tuis p feruidã tempora donis
Accerſitus erit ſomnus in oſſa mea:
Ipſe ſeram uites pangamq; ex ordine colles
Quos carpant nullæ me uigilante feræ:
Dum modo purpureo numerẽ mihi dolia muſto
Et noua preſſantis inquinet uua pedes:
Quod ſupereſt in te: per te: & tua cornua: uiuam
Virtutiſq; tuæ bacche poeta ferar:
Dicam ego maternos æterno fulmine partus
Indica nyſeis arma fugata choris:
Væſanumq; noua nequicq̃ in uite licurgum
Pentheos in triplices funera grata greges:
Curuaq; tyrrhenos delphinum corpora nautas
In uada pampinea diſſiluiſſe rate:
Et tibi p mediam bene olentia flumina naxon
Vnde tuum potant noxia turba merum:
Candida laxatis onerato colla corymbis
Cingit baſſaricas lydia mitra comas:
Leuis odorato ceruix manabit oliuo
Et feries nudos ueſte fluente pedes
Mollia dirceæ pulſabunt tympana thebæ

Funera ſanabunt ũt tua uina malum puto legendum Funera ſanabunt uel tua uina malum. Nam ait hunc ardorem Amoris & ſolicitudinem Sola mors leniet uel tuum uinum bacche.

Pẽtheos funera grata in triplices greges: nam mater & duę ſorores (ut eſt apud ouidium) quę in ſacris bacchi tã q̃ duces erant pentheũ diſcerpſerũt.

Capripedes calamo panes hiante canent:
Vertice turrigero iuxta dea magna cybelle
Fundet ad idæos cymbala rauca choros:
Ante fores templi crater antiſtitis auro
Libatum fundens in tua ſacra merum:
Hæc ego non humili referā memorāda cothurno
Qualis pindarico ſpiritus ore tonat:
Tu modo ſeruitio uacuum me ſiſte ſuperbo
Atq; hoc ſollicitum uince ſopore caput.

Quod Mors ſit ineuitabilis.

Lauſus ab ūbroiſoqua ludit pōtus auerno
Humida baiarum ſtagna tepentis aquæ:
Qua iacet & troiæ tubicen miſenus arena
Et ſonat herculeo ſtructa labore uia:
Hic ubi mortali dextra quom quæreret urbes
Cymbala thebano concrepuere deo:
At nunc inuiſæ magno cum crimine baiæ
Quis deus in ueſtra cōſtitit hoſtis aqua?
Bis preſſus ſtygias uultum dimiſit in undas
Errat & in ueſtro ſpiritus ille lacu:
Quid genus: aut uirtus aut optima ꝓfuit illi
Mater: & amplexum cæſaris eſſe focos?
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro
Et per maternas omnia geſta manus?
Occidit: & miſero ſteterat uigeſimus annus
Tot bona tam paruo clauſit in orbe dies:
I nunc tolle animos: & tecum finge triumphos
Stantia q; in plauſum tota theatra iuuent:
Attalicas ſupera ueſtes: atq; omnia magnis
Gemmea ſint nudis ignibus iſta dabis:
Sed tamen hoc omnes: huc ꝓmus: & ultīus ordo
Et mala ſed cunctis iſta terenda uia eſt:
Exoranda canis tria ſunt latrantia colla:
Scandenda eſt torui publica cymba ſenis:
Ille licet ferro cautus ſe condat: & ære
Mors tamen incluſum protrahit inde caput:
Nirea non facies non uis exemit achillem
Croeſum aut pactoli quas parit humor opes:
Hic olim ignaros luctus populauit achiuos
Atridæ magno cum ſtetit alter amor:
At tibi nauta pias hominum qui traicis umbras
Huc animæ portent corpus inane tuæ:

Hic ubi mortalis dextra. de Hercule intelligit deo thebano: qui in campania fuit: ut in ſyluis ſcripſimus. ſed puto legendum mortali dextra: nā cymbala pulſata a mortalibus applaudebant herculi deo.

Nirea non facies. nireum formoſiſſimum fuiſſe ſcribit Homerus & Horatius & Diodorus. is fuit in bello Troiano.

Qua ſiculæ uictor telluris claudius: & qua
Cæſar ab humana ceſſit in aſtra uia.

De Incõtinentia mulierum.

Biicitur totiens a te mihi noſtra libido
Crede mihi uobis imperat iſta magis:
Vos ubi cotempti rupiſtis fræna pudoris
Neſcitis captæ mentis habere modum:
Flãma ꝑ incenſas citius ſedetur ariſtas
Fluminaq; ad fontis ſint reditura caput:
Et placidum ſyrtes portũ: & bona littora nautis
Præbeat hoſpitio ſæuaq; mala ſuo:
Quam poſſit ueſtros quiſq̃ reprehendere curſus
Et rapidæ ſtimulos frãgere nequitiæ:
Teſtis crætei faſtus quæ paſſa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falſa boui:
Teſtis theſſalico flagrans ſalmonis enypheo
Quæ uoluit liquido tota ſubire deo:
Crimen & illa fuit patria ſuccenſa ſenecta
Arboris in frondes condita myrrha nouæ:
Nam quid medeæ referam quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid ue clytẽneſtræ ꝑpter quam tota mycenis
Infamis ſtupro ſtat pelopea domus?
Tuq; o minoa uenundata ſcylla figura
Tondes purpurea regna paterna coma:
Hanc igitur dotem uirgo diſponderat hoſti
Niſe tuas portas fraude recluſit amor:
At uos innuptæ fælicius urite thedas
Pendet cretea tracta puella rate:
Non tamen immerito minos ſedet arbiter orci
Victor erat quãuis æquus inhoſte fuit

De Contemptore amicæ.

Redis eum iã poſſe tuæ meminiſſe figuræ
Vidiſti a lecto quem dare uela tuo?
Durus qui lucro potuit mutare puellam
Tantis ne in lachrimis aphrica tota fuit:
At tu ſtulta deos tu fingis inania uerba:
Forſitan illa alio pectus amore terat:
Eſt tibi forma potens ſunt caſtæ palladis artes
Splendidaq; a docto fama refulget auo:
Fortunata domus modo ſit tibi fidus amicus:
Fidus ero in noſtros curre puella toros:

Tu quoq; qui æstiuos spatiosus exigis ignes
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter:
Nox mihi prima ueit primæ date tempora noctis
Longius in primo luna morare toro:
Fœdera sunt ponenda prius signandaq; iura
Et scribenda mihi lex in amore nouo:
Hæc amor ipse suo constringit pignera signo
Testis sidereæ torta corona deæ:
Quam multæ ante meis cedent sermonibus horæ
Dulcia q̃ nobis concitet alma uenus:
Nanq; ubi non certo uincitur fœdere lectus
Non habet ultores nox uigilanda deos:
Et quibus imposuit sosuit nox uincla libido
Contineant nobis omnia prima fidem:
Ergo qui pactas in fœdere ruperit aras
Polluerit q; nouo sacra marita toro:
Illi sint quicunq; solent in amore dolores
Et caput argutæ præbeat historiae.
Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ
Semper amet fructu semper amoris egens.

Ad Cynthiam.

Agnum iter ad doctas ꝑficisci cogor athenas
Vt me longa graui soluat amore uia:
Crescit enim assidue spectando cura puellæ
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor:
Omnia sunt tentata mihi quacunq; fugari
Possit: at ex omni me premit ipse deus:
Vix tamen aut semel admittit: cum sæpe negauit
Seu uenit: extremo dormit amica toro:
Vnum erit auxilium mutatis cynthia terris
Quantum oculis animo tam procul ibit amor:
Nunc agite o socii propellite in æquora nauem
Remorumq; pares ducite sorte uices:
Iungiteq; extremo felicia lintea malo
Nam liquidum nautis aura secundat iter:
Romanæ turres & uos ualeatis amici
Qualiscunq; mihi: tuq; puella uale:
Ergo ego nũc rudis adriaci uehar æquoris hospes
Cogar & undisonos nunc prece adire deos:
Deinde per ionium uectus cum fessa lyceo
Sedarit placida uela phasellus aqua:
Quod superest sufferte pedes properate laborem

Ismos qua terris arcet utrunq; mare:
Inde ubi pyrei capient me littora portus
Scandam ego theseæ brachia longa uiæ:
Illic uel studiis animum emendare platonis
Incipiam: aut hortis docte epicure tuis:
Persequar aut studiũ linguæ: & domosthẽis arma
Librorumq; tuos docte menandre sales:
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ
Siue ebore exactæ seu magis aere manus:
Aut spatia annorum: aut longa iterualla ꝓfundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies.

Ad Tullum.

Rigida tã multos placuit tibi cyricus annos
Tulle propontiaca qua fluit ismos aqua:
Dindymus & sacra fabricata inuenta cybelle
Raptorisq; tulit qua uia ditis equos:
Si te forte iuuant helles athamantidos urbes
Et desiderio tulle mouere meo:
Tu licet aspicias cælum omne atlanta gerentem
Sectaq; persea phorcidos ora manu:
Geryonæ stabula & luctantum ĩ puluere signa
Herculis antæiq; hesperidumq; choros:
Tuq; tuo colchum propellas remige phasin
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas:
Qua sudis argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ:
Si qua ue gygei uisenda est ora caistri
Et qua septenas temperat unda uias:
Omnia romanæ cedent miracula terræ.
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit:
Armis apta magis tellus q̃ commoda noxæ
Famam roma tuæ non pudet historiæ:
Nam q̃tum ferro tantum pietate potentes
Stamus: uictrices temperat ira manus:
Hic anio tiburne fluis clitunnus ab umbro
Tramite: & æternum martius humor opus:
Albanus lacus: & sotii nemorensis ab unda:
Potaq; pollucis lympha salubris equo:
At non squãmoso lambuntur uentre cerastæ
Itala portentis nec fuit una nouis:

Theseę brachia longa uię: muros longos intelligit qui μακρα εἴχη Grę/ce dicebantur. Ii ex urbem pyreum usq; excurrebant. historia est apud Thucydidem diligentissime perscripta.

At siqua ogigię. uersus mendosus est & ita legendus ut ego quidem sentio: siquaue gygei uisenda est ora caistri. nam gyges lacus est: & hermi caistriq; campi cotigui sunt camporum omnium optimi: prope lacus est gygeus ab homero dictus. sed postea colous: ubi colenę dianę templum: quo in loco diebus solennibus simias saltare dixerũt caistrum ergo gygeum uocat ꝙ eiusdem sunt regionis: & ante dixit gygeo tincta puella lacu.

Nō hic ādromadæ reſonāt pro matre cathenæ
Nec tremis auſonias phœbe fugare dapes:
Nequicq̄ abſentes arſerūt in caput ignes
Exitium nato matre monente ſuo.
Penthea non ſæuæ uenātur i arbore bacchæ:
Nec ſoluit danaas ſubdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice iuno
Aut faciem turpi dedecorare boue:
Arboreaſq; truces ſæuis & inhoſpita grais
Saxa: & curuatas in ſua fata trabes:
Hæc tibi tulle parens; hæc eſt pulcherrima ſedes
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues: hic ampla nepotum
Spes: & uenturæ cōiugis aptus amor.

De Tabulis pditis.

Rgo tam doctæ nobis periere tabellæ
Scripta quibus piter tot piere bona:
Has quondam noſtris manibus detriuerat uſus
Qui non ſignatas iuſſit habere fidem:
Illæ iam ſine me norant placare puellas:
Et quædam ſine me uerba diſerta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum
Vulgari buxo ſordida cera fuit:
Qualeſcūq; mihi ſemper manſere fideles
Semper: & effectus promeruere bonos:
Forſitan hæc illis fuerant mādata tabellis
Iraſcor quoniam es lente moratus heri:
An tibi neſcio quæ uiſa eſt formoſior an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis:
Aut dixti uenies hodie ceſſabimus una:
Hoſpitium tota nocte parauit amor:
Et quæcunq; dolens reperit non ſtulta puella
Garrula cum blandis ducitur hora dolis.
Me miſerum his aliquis rationem ſcribit auari
Et ponit duras inter ephimeridas:
Quas ſi quis mihi retulerit donabitur auro;
Quis pro duitiis ſigna retenta uelit:
I puer & citus hæc aliqua præcone colūna.
Et dominum exquiliis ſcribe habitare tuum.

Ad Cynthiam ſuperbientem.

Alſa eſt iſta tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimium facta ſuperba meis:

Nostet amor tales tribuit tibi cynthia laudes
Versibus insignem te pudet esse meis:
Mixtam te uaria laudaui sæpe figura
Vt quod non esses esse putaret amor:
Et color est totiens roseo collatus eoo
Cum tibi quæsitus candor in ore foret:
Quod mihi non patrii poterant auertere amici
Eluere aut uasto thessala saga mari.
Hæc ego non ferro non igne coactus & ipsa
Naufragus egea uerba fatebor aqua:
Correptus sæuo ueneris torrebar aheno
Victus eram uersas in mea terga manus:
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ
Traiectæ sirtes: anchora iacta mihi est:
Nunc demum uasto fessi resipiscimus æstu
Vulnera & ad sanum nunc coiere mea:
Mēs bona siqua deo est tua me i sacraria dono
Exciderent surdo tot mea uota ioui.

Ad Cynthiam.

Ivsus eram positis inter conuiuia mensis
Et de me poterat quilibet esse loquax:
Qui inq; tibi potui seruire fideliter annos
Vngue meam morso sæpe querere fidem:
Nil moueor lachrymis: ista sum captus ab arce
Semper ab insidiis cynthia flere soles
Flebo ego discedens sed fletum iniuria uincit:
Tu bene conueniens non finis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lachrymantia uerbis
Nec tamen irata ianua fracta manu:
At te celatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga sinistra tuæ:
Vellere tum cupies albos a stirpe capillos
A speculo rugas increpitante tibi:
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos
Et quæ feceris facta queraris anus:
Has tibi fatalis cecinit mea pagina diras,
Euentum formæ discere timere tuæ.

Dirę. quędam sacra ad deuonendum erant de quibus lege plutarchum in Crasso.

Liber Quartus.

Oc quodcūq; uides hospes q̄ maxīa roma ē
Ante phrygem æneā collis & herba fuit:
Atq; ubi nauali stāt sacra pallatia phœbes
Euandri profugæ cōcubuere boues:

Fictilibus creuere deis hæc aurea templa
Non fuit opprobrio facta ſine arte caſa:
Tarpeiuſq; pater nuda de rupe tonabat
Et tyberis noſtris aduena bobus erat:
Quo gradibus domus iſta remi ſe ſuſtulit olim
Vnus erat fratrum maxima regna focus:
Curia prætexto quæ nunc nitet alta ſenatu
Pellitos habuit ruſtica corda patres:
Buccina cogebat priſcos ad uerba quirites
Centum illi in prato ſæpe ſenatus erat:
Nec ſinuoſa cauo pendebant uela theatro
Pulpita ſolennis non oluere crocos:
Nulli cura fuit externos quærere diuos
Cum tremeret patrio pendula turba ſacro:
Annuaq; accenſo celebrare palilia fœno
Qualia nunc curuo luſtra nouantur equo:
Veſta coronatis pauper gaudebat aſellis:
Ducebant macræ uilia ſacra boues:
Parua ſaginati luſtrabant compita porci:
Paſtor & ad calamos exta litabat ouis:
Verbera pellitus ſetoſa mouebat arator
Vnde lyceus fabius ſacra lupercus habet:
Nec rudis in feſtis miles radiabat in armis
Miſcebant uſta prælia nuda ſude:
Prima galeritus poſuit prætoria lygmon.
Magnaq; pars tatio rerum erat inter oues:
Hinc titiens ramneſq; uiri luceresq; coloni
Quattuor hinc albos romulus ægit equos:
Quippe ſuburbanæ parua minus urbe uiolæ
Et qui nunc nulli maxima turba gabii:
Et ſtetit alba potens albæ ſuis omine nata
Hac ubi fidenas longe erat ire uias:
Nil patrium niſi nomen habet romanus alūnus
Sanguinis altricem non putet eſſe lupam:
Huc melius ꝓfugos miſiſti troia penates:
Heu quali ducta eſt dardana puppis aue:
Iam bene ſpōdebant tunc omnia quid nihil illam
Læſerat abiegni uenter apertus equi.
Cum pater ignati trepidus ceruice pependit
Et ueritae ſt humeros urere flamma pios:
Tunc animi uenere decii brutiq; ſecures
Vexit & ipſa ſui cæſaris arma uenus:

Arma refurgentis portans uictricia troiæ
Felix terra tuos cæpit iule deos:
Si modo auernalis tremulæ cortyna ſibyllæ
Dixit auentino rura pianda remo:
Aut ſi pgameæ ſero rata carmina uatis
Longæuum ad priami uera fuere caput:
Vertite equum danai male uincitis: ilia tellus
Viuet: & huic cineri iuppiter arma dabit
Optima nutritum noſtris lupa martia rebus
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo:
Mœnia namq; pio conor diſponere uerſu
Hei mihi quod noſtro eſt paruus in ore ſonus:
Sed tamen exiguo quodcunq; e pectore riui
Fluxerit: hoc patriæ ſeruiat omne meæ:
Ennius hirſuta cingat ſua dicta corona
Mi folia ex hedera porrige bacche tua:
Vt noſtris tumefacta ſuperbiat umbria libris
Vmbria romani patria callimachi:
Scandentes ſi quis cernet de uallibus arces
Ingenio muros æſtimet ille meo:
Roma faue tibi ſurgit opus: date candida ciues
Omnia: & inceptis dextera cantet auis:
Sacra dieſq; canam: & cognomina priſca locorū
Has meus ad metas ſudet oportet equus.
Quo ruis imprudens uage diſcere fata properti?
Non ſunt a dextro condita fila colo
Accerſis lachrymis cantus aduerſus apollo
Poſcis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis auctoribus aut ego uates:
Neſcius ærata ſigna mouere pila.
Me creat architæ ſoboles babylonius orops
Oron & a proauo ducta conone domus:
Dii mihi ſunt teſtes non degeneraſſe propinquis
Inq; meis libris nil prius eſſe fide:
Nunc precium fecere deos: & fallitur auro
Iuppiter obliquæ ſigna iterata rotæ.
Feliceſq; iouis ſtellas martiſq; rapacis
Et graue ſaturni ſydus in omne caput:
Quid moueant piſces animoſaq; ſigna leonis
Lotus & heſperia quid capricornus aqua:
Dicam troia cades: & troica roma reſurges
Et maris: & terræ longa ſepulchra canam:

Mi folia ex hedera porrige bac/
che tua. Ob raritatem inquit Plinius a
lexander coronato hedera exercitu e/
xemplo liberi patris ex india uictor re
diit: cuius dei adornabant thyrſos ga/
leaſq; acuta thracię populi i ſacris ſolē
nibus. Sed cum multa ſint genera he/
derę ea tantum coronabantur poetę:
cuius ſemen crocatum eſt foliis, minus
nigris. ea certe quam ſimilacem uocāt
infauſta eſt omnibus ſacris & coronis:
nam uirgo eius nominis amore iuuēis
croci in hūc fruticem mutata eſt.

Romani Callimachi. ſe Roma/
num Callimachum appellat: nam cal/
limachum poetam Grēcum uerſibus
latinis explicat.

Me orat architę ſoboles. quęrit fi
dem diſciplię ſuę mathematicę a ma/
ioribus: nam Architas & Orops hac
claruerunt & Conon de quo locutum
Virgilium docet probus: ſamius fuit.
ut idem eſt auctor. eiuſdem meminit I/
ginus: perſuaſit. n. ptolomęo ſtellā eſſe
crinem beronices relatum in cęlum. a/
it itaq; propertius cum ab iis ducat ge/
nus ſe non mentiri in mathematicis ne
q; falli.

Victor oilide.insultat aiaci oili:q ob uiolatam cassandram naufragium fecit.sed in sequenti uersu ubi est:Qué uetat:lege:Quam uetat .nam rapta fu it cassandra ex templo minæruę.

Pertica tristis . uel de centumuirali hasta intelligit:uel bona sua(quod pla tet)fuerint subhastata .

Dixi ego cum geminos produceret arria natos
Illa dabat natis arma uetante deo :
Non posse ad patrios sua pila referre penates
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem:
Quippe lupercus equi dum saucia protegit ora
Heu sibi pro lapso non bene cauit equo :
Gallus at in castris dum credita signa tuetur
Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ :
Fatales pueri duo funera matris auaræ
Vera sed inuito contigit ista fides :
Idem ego cum cinaræ traheret lucina dolores
Et facerent uteri pondera lenta moram:
Iunonis uotum facite impetrabile dixi
Illa parit:libris est data palma meis :
Hoc neq; arenosum iouis libyæ explicat ātrum
Aut sibi commissos fibra locuta deos:
Aut si quis motas cornicis senserit alas
Vmbraq; nec magicis mortua pdit aquis
Aspicienda uia est cæli uersusq; p āstra
Trames:& ab zonis qninq; petenda fides:
Exemplum graue erit chalcas:nāq; aulide soluit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates :
Idem agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit & atrides uela cruenta dedit:
Nec rediere tamen danai:tu diruta fletum
Supprime:& euboicos respice troia sinus:
Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes
Et natat exuuiis græcia pressa suis :
Victor oilide rape nunc & dilige uatem
Quam uetat auelli ueste minerua sua.
Hactenus historiæ nunc ad tua deuehar astra
Incipe tu lachrymis æquus adesse nouis:
Vmbria te notis antiqua penatibus edit
Mentior an patriæ tangitur ora tuæ:
Qua nebulosa cauo rorat meuania campo
Et lacus æstiuis intepet umber aquis :
Scandentisq; asis consurgit uertice murus
Murus ab ingenio notior ille tuo :
Ossaq; legisti non illa ætate legenda
Patris:& in tenues cogeris ipse lares:
Nam tua cum multi uersarent rura iuuenci
Abstulit exultas pertica tristis opes :

Mox ubi bulla rudi demiſſa eſt aurea collo
Matris & ante deos libera ſumpta toga:
Tum tibi pauca ſuo de carmine dictat apollo
Et uetat inſano uerba tonare foro:
Et tu finge elegos fallax opus: hæc tua caſtra
Scribat: ut exemplo cætera turba tuo:
Militiam ueneris blandis patiere ſub armis
Et ueneris pueris utilis hoſtis eris:
Nam tibi uictrices: quaſcunq; labore paraſti
Eludat palmas una puella tuas:
Vt bene confixum mento diſcuſſeris uncum:
Nil erit. hæc roſtro te premit anſa ſuo:
Illius arbitrio noctem lucemq; uidebis
Gutta quoq; ex oculis non niſi iuſſa cadet:
Nec nullæ excubiæ nec te ſignata iuuabunt
Lumina. perſuaſæ fallere prima ſat eſt:
Nunc tua uel mediis puppis luctetur in undis
Vel licet armatis hoſtis inermis eas:
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatum:
Octipedis contra terga ſiniſtra time.

Fabula Vertunni:

Vid mirare meas tot ī uno corpore formas?
Accipe uertunni ſigna paterna dei:
Tuſcus ego tuſcis orior nec penitet inter
Prælia uolſanos deſeruiſſe focos:
Hæc me turba iuuat nec templo lætor eburno
Romanum ſatis eſt poſſe uidere forum:
Hac quondam tyberinus iter faciebat: & aiunt
Remorum auditos per uada pulſa ſonos:
At poſtq̄ ille ſuis tantum conceſſit alumnis
Vertunnus uerſo dicor ab amne deus:
Seu quia uertentis fructum percæpimus anni
Vertūni rurſus credidit eſſe ſacrum:
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis
Et coma lactenti ſpicea fruge tumet:
Hic dulces ceraſos: hic autūnalia pruna
Cernis: & æſtiuo mora rubere die:
Inſitor hic ſoluit pomoſa uota corona
Cum prius inuito ſtipite mala tulit:
Mendax fama noces. alius mihi nominis index:
De ſe narranti tu modo crede deo:
Opportuna mea eſt cunctis natura figuris

Et bene confixum merito diſcuſſe
rit uncum Nil erit hoc noſtro te p̄mit
anſa ſuo: totum carmen mendoſum é
neq; ullo ſenſu: niſi ita emendes. Vt be
ne confixum mento diſcuſſeris ūcum:
Nil erit. hęc roſtro te premet anſa ſuo
Etiam inquit ſi uncum infixum guttu /
ri abieceris ab more. ſ. nil proficies:
nec iris propterea liber: nam hęc an /
ſa. hoc eſt hic alter unçus puellę. nam
anſa habet ſpetiem unci. premet & re /
tinebit te ſuo roſ ro. i. ſua curuitate &
ſummitate illa: quę roſtrum uidetur.

In quãcunq; uoles uerte decorus ero:
Indue me cæis fiam non dura puella:
Atq; uirum ſumpta quis neget eſſe toga?
Da falcem & torto frontem mihi cõprime fœno
Iurabis noſtra gramina facta manu:
Arma tuli quondam: & memini laudabar in illis
Corbis in impoſito pondere meſſor eram:
Sobrius ad lites: at cum eſt impoſta corona
Clamabis capiti uina ſubiſſe meo:
Cinge caput mitra ſpeciem furabor achiui:
Furabor phœbi ſi modo plectra dabis
Caſſibus impoſitis uenor: ſed harundine ſumpta
Faunus plumoſo ſum deus aucupio::
Eſt etiam auriga ſpecies uertunnus: & ælus
Traicit alterno qui leue pondus equo:
Suppetat hoc piſces calamo prædabor & ibo
Mundus demiſſis inſtitor in tunicis:
Paſtorem ad baculum poſſum curare uel idem
Serpiculis medio puluere ferre roſam:
Nam quid ego adicia de quo mihi maxia fama é
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis tumido q; cucurbita uentre
Me notat: & uinco braſſica iuncta leui:
Nec flos ullus hiat pratis quin ille decenter
Impoſitus fronti langueat ante meæ:
At mihi quod formas unus uertebar in omnes
Nomen ab euentu patria lingua dedit:
At tu roma meis tribuiſti præmia tuſcis
Vnde hodie u cus nomina tuſcus habet:
Tempore quo ſotiis uenit lycomedius armis
Atq; ſabina feri cõtudit arma tacii:
Vidi ego labentes acies: & tela caduca
Atq; hoſtes turpi terga dediſſe fugæ:
Sed facias diuum ſator ut romana p æuum
Tranſeat ante meos turba togata pedes.
Sex ſuperant uerſus te qui ad uadimonia curris
Non moror hic ſpaciis ultima creta meis.
Stipis aceruus eram ꝓperanti falce dolatus
Ante numam grata pauper in urbe deus:
At tibi mamurii formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat oſca manus:
Qui me tam docilis potuiſti fundere in uſus

Vnum opus est operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotem.

Rethusa suo mittit mandata Lycotæ
Cum totiens absis si potes esse meus:
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit
Hæc erit e lachrymis facta litura meis:
Aut si qua incerto fallet te littera tractu
Signa meæ dextræ iam morientis erunt:
Te modo uiderunt iteratos blactra per ortus
Te modo munitus hericus hostis equo:
Hiberniq; getæ: pictoq; britannia curru:
Vstus & eoa discolor indus aqua:
Hæc ne marita fides: & pactæ sunt mihi noctes:
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo:
Et stygio sum sparsa lacu: nec recta capillis
Vitta data est: nupsi non comitante deo:
Omnibus heu portis pendent mea noxia uota
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis:
Occidat immerita qui carpsit ab arbore uallum
Et struxit querulas rauca per ossa tubas:
Dignior obliquo funem qui torqueat orno
Aeternusq; tuam poscat aselle famem.
Dic mihi dum teneros urit lorica lacertos
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius q̃ dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas:
Diceris & macie uultum tenuasse: sed opto
Et desyderio sit color iste meo:
At mihi cum noctes induxit uesper amaras
Si qua relicta iacent osculor arma tua:
Tum queror in toto non sidere pallia lecto
Lucis & auctores non dare carmen aues:
Noctibus hybernis castrensia pensa laboro:
Er tyria in gladios uellera secta suos:
Et disco qua parte fluat uincendus araxes
Quot sine aqua partus millia currat equus:
Cogor & e tabula pictos ediscere mundos
Qualis & hæc docti sit positura dei:
Quæ tellus sit lenta gelu: quæ putris ab æstu

Ventus in italiam qui bene uela ferat:
Aſſidet una ſoror curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis eſſe moras:
Fælix hyppolite nuda tulit arma papilla
Et texit galea barbara molle caput:
Romanis utinam patuiſſent caſtra puellis
Eſſem militiæ ſarcina fida tuæ:
Nec me tardarent ſcythiæ iuga: cum pater atlas
Aphricus in glaciem frigore nectit aquas:
Omnis amor magnus: ſed apto i coniuge maior
Hanc uenus ut uiuat uentilat ipſa facem.
Nã mihi quo pœnis tibi purpurá fulgeat oſtris
Criſtallusq; tuas ornet aquoſa manus:
Omnia ſurda tacent: rariſq; aſſueta calendis
Vix aperit clauſos una puella lares:
Graucidos & catulæ uox ẽ mihi grata querentis
Illa tui partem uendicat una toro:
Flore ſacella tego uerbenis compita uelo
Et crepat ad ueteres herba ſabina focos:
Siue in furtiuo gemuit ſtans noctua tigno
Seu uoluit tangi parca lucerna mero.
Illa dies ornis cædem denuntiat agnis
Succintæq; calent ad noua lucra popæ:
Ne precor accenſis tanti ſi gloria bactris
Raptaue odorato carbaſa lina dici.
Plumbea cum tortæ ſparguntur pondera fundæ
Subdolus & uerſis increpat arcus equis:
Sed tua ſit domitis parthæ telluris alumnis
Pura triumphantis haſta ſequatur equos:
Incorrupta mei conſerua fœdera lecti
Hæc ego te ſola lege rediſſe uelim:
Armaq; cum tulero portæ uotiua capenæ
Subſcribam ſaluo grata puella uiro.

Fabula tarpeiæ.

Arpeiũ nemus & tarpeiæ turpe ſepulchrũ
Fabor: & antiqui limina capta iouis:
Lucus erat fœlix hederoſo conditus antro
Multaq; natiuis obſtrepit arbor aquis:
Siluani ramoſa domus quo dulcis ab æſtu
Fiſtula poturas ire iubebat oues:
Hunc tatius fontem uallo præcingit acerno
Fidaq; ſuggeſta caſtra coronat humo:

Quid tum roma fuit? tubicen uicina curetis
Cum quateret lento murmure saxa iouis:
Atq; ubi nunc terris dicuntur iura subactis
Stabant romano pila sabina foro:
Murus erant montes: ubi nunc est curia septa
Bellicus ex illo fonte bibebat equus:
Hinc tarpeia deæ fonte libauit: at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput:
Et satis una male potuit mors esse puellæ
Quæ uoluit flammas fallere uesta tuas:
Vidit arenosis tatium perludere campis
Pictaq; per flauas arma leuare uias:
Obstupuit regis facie: & regalibus armis:
Interq; oblitas excidit urna manus:
Sæpe illa immeritæ causata est omina lunæ
Et sibi tingendas dixit in amne comas:
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis
Romula ne faciem læderet hasta taci:
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo
Rettulit hirsutis brachia secta rubis:
Et sua tarpeia residens ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda ioui:
Ignes castrorum & taciæ prætoria turmæ
Et formosa oculis arma sabina meis:
O utinam ad uestros sedeam captiua penates
Dum captiua mei conspicer esse taci:
Romani montes & montibus addita roma
Et ualeat probro uesta pudenda meo:
Ille equus ille meos in castra reponet amores
Cui tacius dextras collocat ipse iubas:
Quid mirum i patrios scyllam sæuisse capillos
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri?
Cum patuit lecto stamina certa uia:
Quantũ ego sũ ausoniis crimẽ factura puellis
Improba uirgineo lecta ministra foco?
Pallados extinctos si quis mirabitur ignes
Ignoscat: lachrymis spargitur ara meis.
Cras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe
Tu cape spinosi rosida terga iugi:
Lubrica tota uia est & perfida: quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas:

O utinam magicæ noſſem cantamina muſæ
Hæc quoq; formoſo lingua tuliſſet opem:
Te toga picta decet non quę ſine mris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ:
Sic hoſpes patiare tua regina ſub aula
Dos tibi non humilis prodita roma uenit:
Si minus at captæ ne ſint impune ſabinæ
Me rape & alterna lege repende uices:
Commiſſas acies ego poſſum ſoluere nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea:
Adde hymenæe modos tubicē fera murmura ꝯde
Credite ueſtra meus molliet arma torus:
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem
Ipſa in oceanum ſydera lapſa cadunt:
Experiar ſomnum de te mihi ſomnia quæram
Fac uenias oculis umbra benigna meis:
Dixit: & incerto permiſit brachia ſomno
Neſcia nefariis accubuiſſe nouis:
Nam ueſta iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit: & plures condit in oſſa faces:
Illa ruit qualis celerem prope thermodoonta
Strymonis abſciſſo fertur aperta ſinu:
Vrbi feſtus erat dixere palilia patres
Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies:
Annua paſtorum conuiuia luſus in urbe
Cum pagana madent fercula diuitiis:
Cumq; ſuper raros fœni flāmantis aceruos
Traiicit immundas ebria turba dapes:
Romulus excubias decreuit in otia ſoluit
Atq; intermiſſa caſtra ſilere tuba:
Hoc tarpeia ſuum tempus rata conuenit hoſtem
Pacta ligat: pactis ipſa futura comes:
Mons erat aſcenſu dubius feſtoq; remiſſus
Nec mora uocales occupat enſe canes:
Omnia præbebant ſomnos: ſed iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis:
Prodiderat portæq; fidem patriamq; iacentem
Nubendiq; petit quem uelit ipſa diem:
At tacius neq; enim celeri dedit hoſtis honorem
Nube ait: & regni ſcande cubile mei.
Dixit: & ingeſtis comitum ſuper obruit armis
Hæc uirgo officiis dos erat apta tuis:

A duce tarpeio mons eſt cognomen adeptus
O uigil iniuſtæ præmia ſortis habes.

Alia Epiſtola ad Lenam.

Erra tuum ſpinis obducat lena ſepulchrũ
Et tua quod nõ uis ſentiat umbra ſitim:
Nec ſedeant cineri manes: & cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat oſſa ſono:
Docta uel hippolytum ueneri mollire negantẽ
Concordiq; toro peſſima ſemper auis:
Penolopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere laſciuo cogeret entinoo
Illa uelit: poterit magnes non ducere ferrum
Et uolucris nidis eſſe nouerca ſuis:
Quippe & collinas ad foſſam nouerit herbas
Stantia currenti diluerentur aqua:
Audax cantatæ leges imponere lunæ
Et ſua nocturno fallere terga lupo:
Ceſſet & intentos aſtu certare maritos:
Cornicum immeritas eruit ungue genas:
Coſuluitq; ſtryges noſtro de ſanguine: & in me
Hyppomanes fœtæ ſemina legit equæ:
Exorabat opus uerbis ſeu blanda perurat
Saxoſamq; ferat ſedula culpa uiam:
Si te eoa iuuat derorantem aurea ripa:
Et quæ ſub tyria concha ſuperbit aqua:
Eurypiliq; placet coæ textura mineruæ
Sectaq; ab attalicis putria ſignat oris:
Seu quam palmiferæ mittunt uenalia thebæ
Murrheaq; in parthis pocula cocta focis:
Sperne fidem prouolue deos menda cia uincant
Frangent damnoſæ iura pudicitiæ:
Et ſimulare uirum precium facit: utere clauſis
Maior dilata nocte decurret amor:
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira
Poſt modo mercata pace premendus erit:
Deniq; ubi amplexu uenerem ꝓmiſeris empt
Fac ſimiles puros ſyderis eſſe dies.
Ingerat apriles iole tibi condat amiclæ
Natalem malis idibus eſſe tuum:
Supplex ille ſedet poſita tu ſcribe catedra
Quid libet has artes ſi pauet ille tenes:
Semper habe morſus circa tua colla recentes:

Eurypiliq; placet coę textura mi/nerue. Eurypilus Thelephi filius interfectus a neoptolemo in bello troiano ut ſcribit homerus. Ipſe neoptoléus telo traiecit acuto Magnanimum heroa Eurypilum: quem thelephus olim Progenuit. Coõ inſulam tenuit maris carpathii. Homerus. Qui niſi coon habent celſum: & paulo poſt. Eurypiliq; urbem coon ęquoreaſq; calydnas. Intelligit igitur de ueſte coa de qua ante dictum eſt.

Litibus alternis quos putet eſſe datos:
Non te medeæ delectent probra ſequacis
Nempe tulit faſtus auſa rogare prior:
Sed potius mundi thais precioſa menandri
Cum ferit aſtutos comica mœcha getas:
In mores te uerte uiri ſi cantica iactat
I comes: & uoces ebria iunge tuas;
Ianitor ad dantes uigilet ſi pulſet inanis
Surdus in obductam ſomniet uſq; ſeram:
Nec tibi diſpliceat miles non factus amori
Nauta nec atrita ſi ferat æra manu:
Aut quorum titulus p barbara colla pependit
Celati medio cum ſaliere foro:
Aurũ ſpectato nõ quæ manus afferat aurum.
Verſibus auditis quid niſi uerba feres?
Quid iuuat ornato procedere uitta capillo:
Et tenues coa ueſte tenere ſinus?
Qui uerſus coæ dederit nec munera ueſtis
Ipſius tibi ſit ſurda ſine arte lyra:
Dum uernat ſanguis dum rugis integer annis
Vtere, nec quis eat liber amore dies:
Vidi ego odorati uictura roſaria peſti
Sub matutino cocta iacere noto:
His animis noſtræ dũ uerſat achãtus amica
Per tenues oſſa ſunt numerata cutes:
Sed cape torquatæ uenus o regina columbæ
Ob meritum ante tuos guttura ſecta focos:
Vidi ego rugoſo tuſſim cõcreſcere collo
Sputaq; per dentes ire cruenta cauos:
Atq; aĩam in tegetes putrem expirare paternas
Horruit algenti pocula curua foco:
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli
Vincula: & immundo pallida mitra ſitu:
Et canis in noſtros nimis exprecta dolores
Cum fallenda meo pollice cultra fer nt.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo:
Vrgeat hunc ſupra uis caprifice tua:
Quiſquis amas ſcabris hoc buſtum cædito ſaxis
Mixtaq; tum ſaxis addite uerba mala.

De Sacrificio.

Acra facit uates ſint ora fauentia ſacris:
Et cadat ante meos icta iuuenca focos:

Dum uernat ſanguis: dum rugis integer annus Vtere: nec quid eras liber ab ore dies. puto ita emendandum. Dum rugis integer. annis Vtere: nec quis eat liber amore dies.

Cæra philippeis certet romana corymbis
Et cyrenæas urna miniſtret aquas:
Coſtum molle date & blandi mihi thuris honores
Terq; focum circa laneus orbis eat:
Spargite me lymphis carmenq; recentibus aris
Tybia mygdoniis libet eburna cadis:
Ite procul fraudes: alio ſint aere noxæ
Pura nouum uati laurea mollit iter.

De Cæſare.

Vſa palatini referemus apollinis ædem
Res eſt calliope digna fauore tuo:
Cæſaris in nomen ducuntur carmina: cæſar
Dum canitur quæſo iuppiter ipſe uaces:
Eſt phœbi fugiens athamani ad littora portus
Qua ſinus ioniæ murmura condit aquæ:
Actia iuleæ pelagus monumenta carinæ
Nautarum uotis non operoſa uia:
Nunc mundi coiere manus: ſtetit æquore moles
Pinea: nec remis æqua fauebat auis:
Altera claſſis erat teucro damnata quirino
Pilaq; fœminea turpiter apta manu:
Hinc auguſta ratis pleni iouis omĩe uelis
Signaq; iam patriæ uincere docta ſuæ:
Tandem acies geminos nereus lunarat in arcus
Armorum & radiis picta tremebat aqua:
Cum phœbus linquens ſtantem ſe uindice dolon
Nam tulit iratos mobilis unda notos:
Aſtitit auguſti puppem ſuper: & noua flãma
Luxit in obliquam ter ſinuata facem:
Non ille attulerat crines in colla ſolutos
Aut teſtudineæ carmen inerme lyræ:
Sed quali aſpexit pelopeium agamẽnona uultu
Aegiſſetq; auidis dorica caſtra rogis:
Aut qualis flexos ſoluit phytona p orbes
Serpentem: imbelles quem timuere lyræ:
Mox ait o longa mundi ſeruator ab alba
Auguſte: hectoreis congnite maior auis:
Vince mari: iam terra tua eſt: tibi militat arcus:
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis:
Solue metu patriam: quæ nunc te uindice fræta
Impoſuit proræ pubilica uota tuæ:
Quæ niſi defendes murorum romulus augur:

Ire palatinas non bene uidit aues:
Et nimium remis audent prope turpe latinis
Principe te fluctus regia uela pati:
Nec te q; classis centenis remiget alis
Terreat: inuicto labitur illa mari:
Quodq; uehunt proræ centaurica saxa minantis
Ligna caua & pictos experiare metus:
Frangit & attollit uires in milite causa
Quæ nisi iuste subest excutit arma pudor:
Tempus adest: cõmitte rates ego tẽporis auctor
Ducam laurigera iulia rostra manu:
Dixerat: & pharetræ pondus consumit in arcus
Proxima post arcus cæsaris hasta fuit:
Vincit roma fide phœbi: dat fœmina pœnas
Sceptra per ionias fracta uehuntur aquas:
At pater idalio miratur cæsar ab astro:
Sum deus: & nostri sanguinis ista fides:
Prosequitur cantu triton: omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa deæ:
Illa petit nilum cymba male nixa fugaci
Hoc unum iusso non moritura die:
Dii melius q̃tus mulier foret una triumphus
Ductus erat per quas ante iugurtha uias:
Actius hunc traxit phœbus monumenta: qd' eius
Vna decem uicit missa sagitta rates:
Bella satis tecum: cytharam iam poscit apollo
Victor: & ad placidos exuit arma choros:
Candida nũc molli subeãt cõuiuia luco
Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ:
Vinaq; fundãtur prælis elisa phalernis:
Terq; lauet nostras spica cylissa comas:
Ingenium positis irritet musa poetis
Bacche soles phœbo fertilis esse tuo:
Ille paludosos memoret seruire sycambros
Cepheam hinc meroin fuscaq; regna canat:
Hinc referat sero cõfessũ fœdere parthum
Reddat signa remi mox dabit ipse sua:
Siue aliquis pharetris augustus parcet eois
Differat in pueros ista trophea suos:
Gaude crasse nigras si quid sapis inter arenas
Ire p eufratem ad tua busta licet:
Sic noctem patera: sic ducam carmine: donec

Iniciat radios in mea uina dies.

Ad Cynthiam.

Vnt aliquid manes lœtum nõ omnia finit
Lucidaq; euictos effugit umbra rogos:
Cynthia nanq; meo uisa est incumbere fulcro
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ:
Cum mihi ab exquiliis somnus penderet amoris
Et quereret lecti frigida regna mei:
Hosdem habuit secum quibus est elata capillos:
Hosdem oculos: lateri uestis adusta fuit:
Et solitum digyto berillon adederat ignis
Summaq; lethæus triuerat ora liquor:
Spirantisq; animos: & uocem misit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus:
Perfide nec cuiq; melior sperande puellæ
In te iam uires somnus habere potest?
Iam ne tibi exciderant uigilacis tecta suburræ
Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
Per quam demisso quotiens tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu:
Sæpe uenus triuiæ cõmixta est pectore mixto
Fecerunt trepidas pallia nostra uias.
Fœderis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere nothi:
At mihi non oculos quisq̃ inclinauit euntis
Vnum impetrassem te reuocante diem:
Nec crepuit fixa me ꝑpter arũdine custos
Læsit & obiectum tegula curta caput:
Deniq; quis nostro currum te funere uidit
Atram quis lachrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra ꝓcedere: at illuc
Iussisses lœtum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat nulla mercede iacynthos
Inicere: & fracto busta piare cado:
Lygdamus uratur: candescat lamina uernæ:
Sensi ego cum insidiis pallida uina bibi:
Aut nomas arcanas tollat uersuta saliuas
Dicet damnatas ignea testa manus:
Quæ modo ꝓ uiles inspecta est publica noctes
Hæc nunc aurata cyclade signat hnmum:

Et grauiora repẽdit iniquis pensa quasillis:
Garrula de facie si qua locuta mea est:
Nostraq; p pethale tulit ad monumenta coronas
Codicis immundi uincula sentit anus:
Cæditur & lalace tortis suspensa capillis
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum
Ardent e nostro dotem habitura rogo:
Non tamen insector q̃uis mereare properti
Longa mea in libris regna fuere tuis:
Iuro ego fatorum nulli reuolubile carmen
Ter geminusq; canis sic mihi molle sonet
Me seruasse fidem: si fallo uipera nostris
Sibilet in tumulis: & super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita p amnem:
Turbaq; diuersa remigat omnis aqua.
Vna clytemnestræ stuprum uehit altera cressæ
Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera uecta phasello
Mulcet ubi elisias aura beata rosas
Qua numerosa fides qua quærat ut ũda cybel'es
Mitratisq; sonant lydia plectra choris:
Andromadæq;: & hypmestræ sine fraude maritæ
Narrant hystoriæ pectora nota suæ:
Hæc summa æternis queritur liuere cathenis
Brachia: nec meritas frigida saxa manus.
Narrat hypmestræ magnum ausas esse sorores:
In scelus hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lachrymis uitæ sanamus amores?
Cælo ego pfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus: si forte moueris
Si te non totum cloridos herba tenet:
Nutrix intremulis ne quid desideret annis
Partheniæ potuit nec sibi auara fuit:
Deliciæq; meæ latris cui nomen abusu est
Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ:
Et quoscunq; meo feciſti nomine uersus
Vre mihi laudes desine habere meas:
Pelle hedera tumulo mihi quæ pugnante coribo
Mollia contortis alligat ossa comis:
Ramosis anio qua pomifer incubat aruis
Et nunq̃ herculeo numine pallet ebur:

Hic carmen media dignum me ſcribe columna
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Tyburina iacet hac aurea cynthia terra
Acceſſit ripæ laus aniene tuæ:
Nec tu ſperne piis uenientia ſomnia portis
Cum pia uenerunt ſomnia pondus habent.
Nocte uagæ ferimur nox clauſas liberat umbras
Errat & abiecta cerberus ipſe ſera:
Luce iubent leges lethæa ad ſtagna reuerti
Nos uehimur uectum nauta recenſet onus:
Nunc te poſſideant aliæ mox ſola tenebo
Mecum eris: & mixtis oſſibus oſſa teram:
Hæc poſtq̃ querula mecum ſub lite perægit
Inter complexus excidit umbra meos.

De Cynthia & dracone.

d Iſce qd exqlias hac nocte fugarit aquoſas
Cum uicina meis turba cucurrit agris:
Lanuuii annoſi uetus eſt tutela draconis
Hic ubi tam raræ non perit hora moræ:
Qua ſacer abripitur cæco deſcenſus hiatu:
Qua penetrat uirgo tale iter omne caue:
Ieiuni ſerpentis honos cum pabula poſcit
Annua: & ex una ſibila torquet humo:
Talia demiſſæ palent ad ſacra puellæ
Cum temere anguino creditur ore manus:
Ille ſibi admotas a uirgine corripit eſcas:
Virginis in palmis ipſa caniſtra tremunt:
Si fuerint caſtæ redeunt in colla parentum
Clamatq; agricolæ fertilis annus erit:
Huc mea detonſis auecta eſt cynthia ab anniſ
Cauſa fuit iuno ſed mage cauſa uenus:
Appia dic quæſo quantum te teſte triumphum
Aegerit effuſis per tua ſaxa rotiſ:
Turpis in arcana ſonuit cum rixa taberna
Si ſine me famæ non ſine labe meæ:
Spectadum ipſa ſedens primo temone pependit
Auſa per impuros frena mouere iocos:
Siriga nam capto uolſci carpenta nepoti
Atq; armillatos colla moloſſa canes:
Qui dabit immundæ uenalia fata ſaginæ
Vincet ubi craſſas barba pudenda genas:
Cum fieret noſtro totiens iniuria lecto

Mutato uoluit caſtra mouere toro.

De magno Cynthiæ amore erga ſe.

Hyllis auentiæ quædam eſt uicina dianæ
Sobria grata parũ cum bibit omne decet:
Altera tarpeios eſt inter theia lucos
Candida: ſed potæ non ſatis unus erit.
His ego conſtitui noctem linire uocatis
Et uenere ignota furta nouare mea:
Vnus erat tribus in ſecreta lectulus herba
Quæris cõcubitus? inter utrãq; fui:
Lygdamus ad cyathos utriq; æſtiua ſupellex
Et methimnæi græca ſaliua meri:
Nile tuus tybicen erat choraliſtria phyllis
Et facilis ſpargi munda ſine arte roſa.
Magnus & ipſe ſuos breuiter cõcretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus:
Sed neq; ſuppletis cõſtabat flamma lucernis
Decidit inq; ſuos menſa ſupina pedes:
Me quoq; p talos uenerem quærẽte ſecundos.
Semper damnoſi ſubſiluere canes:
Cantabant ſurdo nudabant pectora cæco
Lanuuii ad portas heu mihi ſolus eram:
Cum ſubito rauci ſonuerunt cardine poſtes:
Et leuia ad primos murmura facta lares:
Nec mora cum totas reſupinat cynthia ualuas
Non opoſa comis ſed furibũda decẽs:
Pocula mi digytos inter cecidere remiſſos
Palluerãtq; ipſo labra ſoluta mero:
Fulminat illa oculis & q̃tum fœmina ſæuit
Spectaclum capta nec minus urbe fuit:
Phyllidos iratos in uultum coniicit ignes
Territa uicinas theia clamat aquas:
Lumina ſopitos turbant elata quirites
Omnis & inſana ſemita nocte ſonat:
Illas direptiſq; comis tuniciſq; ſolutis
Excipit obſcuræ prima taberna uiæ:
Cynthia in eximiis gaudet uictrixq; recurrit
Et mea puerſa ſauciat ora manu:
Imponitq; notam collo morſuq; cruẽntat
Præcipueq; oculos qui meruere ferit:
Atq; ubi iam noſtris laſſauit brachia plagis
Lygdamus ad plutei fruſta ſiniſtra iacens:

Exuitur geniumq; meum ꝓſtratus adorat
Lygdame nil potui tecum ego captus eram:
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni
Cum uix tangendos præbuit illa pedes:
Atq; ait admiſſæ ſi uis me ignoſcere culpæ
Accipe quæ noſtræ formula legis erit:
Tu neq; pompeia ſpaciabere cultus in umbra
Nec cum laſciuum ſternet arena forum
Colla caue iflectas ad ſummū obliqua theatrum
Aut lectica tuæ ſudet aperta moræ:
Lygdamuſ imprimis omnis mihi cauſa querelæ
Venerit. & pedibus uincula bina trahat:
Indixit leges: reſpondi ego: legibus utar:
Riſerat imperio facta ſuperba dato:
Dein quæcunq; locum externæ tetigere puellæ
Sufficit: & pura limina tergit aqua:
Imperat & totas iterum mutare lucernas:
Terq; meum tetigit ſulphuris igne caput:
Atq; ita mutato per ſingula pallia lecto
Reſpondi: & toto ſoluimus arma toro.

De Hercule.

Mphitryoniades qua tempeſtate iuuencos
Aegerat a ſtabulis o erichthee tuis:
Venit ad inuictos pecoroſa palatia montes
Et ſtatuit feſſos feſſus & ipſe boues:
Qua uelabra ſuo ſtagnabant flumine: quaq;
Nauta pet urbanas uelificabat aquas:
Sed non infido manſerunt hoſpite caco
Incolumes: furto polluit ille locum:
Inſula cacus erat metuendo raptor ab antro
Per tria partitos qui dabat ora ſonos:
Hic ne certa forent manifeſtæ ſigna rapinæ
Auerſos cauda traxit in antra boues:
Nec ſine teſte deo furem ſonuere iuuenci
Furis & implacidas diruit ira fores:
Menalio iacuit pulſus tria tempora ramo
Cacus: & alcides ſic ait ite boues:
Herculis ite boues noſtræ labor ultime clauæ
Bis mibi quæſitæ bis mea præda boues:
Aruaq; mugitu ſancite boaria longo:
Nobile erit romæ paſcua noſtra forum.
Dixerat: & ſicco torret ſitis ora palato

Terraq; nõ ullas fæta miniſtrat aquas:
Sed ꝑcul incluſas audit ridere puellas
Lucus ab umbroſo fecerat orbe nemus:
Fœmineæ loca clauſa deæ fonteſq; piandos
Impune & nullis ſacra retecta uiris:
Deuia puniceæ uelabant limina uittæ
Putris odorato luxerat igne caſa:
Populus & longis ornabat frondibus ædem
Multaq; cantantes umbra tegebat aues:
Huc ruit in ſiccam cõgeſto puluere barbam:
Et iacit ante fores uerba minora deo:
Vos precor o lucis ſacro quæ luditis antro
Pandite defeſſis hoſpita ueſtra uiris:
Fontis egens ero circaq; ſonantia lymphis
Et caua ſuſcepto flumina palma ſat eſt:
Audiſtis ne aliquem tergo qui ſuſtulit orbem?
Ille ego ſum: alcidem terra recepta uocat.
Quis facta herculeæ non audit fortia clauæ
Et nunq̃ ad natas irrita tela feras?
Atq; uni ſtygias hominum luxiſſe tenebras
Accipit hæc: feſſo uix mihi terra patet:
Quod ſi iunoni ſacrum faceretis amare
Non clauſiſſet aquas ipſa nouerca ſuas:
Sin aliquem uultuſq; meus ſetæq; leonis
Terrent & libyco ſole peruſta coma:
Idem ego ſydonia feci ſeruilia palla
Officiã & lydo penſa diurna colo:
Mollis & hirſutum cœpit mihi faſcia pectus
Et manibus duris apta puella fui:
Talibus alcides at talibus alma ſacerdos
Puniceo canas ſtamine uincta comas:
Parce oculis hoſpes lucoq; abſcede uerendo
Cede: agedum: & tuta limina linque fuga:
Interdicta uiris metuenda lege piatur
Qua ſe ſummota uindicat ara caſa:
Magnã tyreſias aſpexit pallada uates
Fortia dum poſita gorgone membra lauat:
Dii tibi dent alios fontes: hæc lympha puellis
Auia ſecreti limitis una fuit:
Sic anus ille humeris poſtes coucuſſit opacos,
Nec tulit iratam ianua clauſa ſitim:
At poſtq̃ exhauſto iam flumine uicerat æſtum

Ponit uix ſiccis triſtia iura labris :
Angulus hic mũdi nũc me mea fata trahentem
Accipit: hæc feſſo uix mihi terra patet :
Maxima quæ gregibus deuota eſt ara reptis
Ara p has inquit maxima facta manus :
Hæc nullis unq̃ pateat ueneranda puellis :
Herculis eximii ne ſit inulta ſitis :
Sancte pater ſalue cui iam fauet aſpa iuno
Sancte uelis libro dexter ineſſe meo :
Nunc quoniã manibus purgatum ſẽferat orbem:
Sic ſanctum taciæ compoſuere manus :
Qualiter appellatur iuppiter feretrius.
Vnc iouis incipiam cauſas a; ire feretri
Armaq; de ducibus trina recepta tribus:
Magnum iter aſcendo : ſed dat mihi gloria uires:
Non iuuat ex facili lecta corona iugo :
Imbuis exemplum primæ tu romule palmæ
Huius & eximio plenus ab hoſte redis:
Tempore quo portas ceninum acronta petẽtem
Victor in euerſum cuſpide fundis equum :
Acron herculeis cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat :
Hic ſpolia ex humeris auſus ſperare quirini
Ipſe dedit ſed non ſanguine ſicca ſuo :
Hunc uidit ante cauas uibrantem ſpicula turres
Romulus & uobis occupat ante rates :
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet acron
Vouerat & ſpolium corruit ille ioui :
Vrbis uirtutisq; parens ſic uincere ſueuit
Qui tulit aprico frigida caſtra lare :
Idem eques & frenis idem fuit aptus aratris
Et galea hirſuta compta lupina iuba:
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo
Præbebant cæſi baltea lenta boues:
Coſſus at inſequitur ueientes cæde tolunni
Vincere cum ueios poſſe laboris erat:
Nec dum ultra tyberim belli ſonus ultima præda
Nomentum & captæ iugera terra choræ:
Et ueii ueteres & uos tum præda fuiſtis.
Et ueſtra poſita eſt aurea ſella foro:
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat: & in ueſtris oſſibus arua metunt :

Forte ſuper portæ dux ueius aſtitit arcem
Colloquiumq; ſua fratus ab urbe dedit:
Dumq; aries murum cornu pulſabat aheno:
Vineaq; inductum longa tegebat opus:
Coſſus ait: forti melius concurrere campo.
Nec mora fit plano ſiſtit uterq; gradu:
Dii latias iuuere manus: defecta tolunni
Ceruix: romanos ſanguine lauit equos:
Claudius a rheno traiectos arcuit hoſtes
Belgica cum uaſti palma relata ducis:
Vricomanii genus hic rheno iactabat ab ipſo
Nobilis erectis fundere caſa rotis:
Illi uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab inciſa decidit unca gula:
Nunc ſpolia in templo tria condita cauſa feretri
Omine quod certo dux ferit ante ducem:
Seu quia uicta ſuis humeris hæc arma ferebant
Hinc feretri dicta eſt rara ſuperba iouis.

Ad Paulum.

Eſſine paule meũ lachrymis urgere ſepulcrũ
Panditur ad nullas ianua nigra preces:
Cum ſemel infernas intrarunt funera leges
Non exorato ſtant adamante uiæ:
Te licet orantem fuſcæ deus audiat aulæ
Nempe tuas lachrymas littora ſurda bibent:
Vota mouent ſuperos ubi portitor æra recepit
Obſẽrat herboſos lurida porta rogos:
Sic mœſtæ cecinere tubæ cum ſubdita noſtrum
Detraheret lecto fax inimica caput:
Quid mihi cõiugium pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
Num minus immites habuit cornelia parcas?
Et ſum quod digytis quinq; leuatur onus:
Damnatæ noctes: & uos uada lenta paludes
Et quæcunq; meos implicat unda pedes:
Immatura licet tamen huc non noxia ueni
Det pater hic umbræ mollia iura meæ:
Aut ſi quis poſita iudex ſedet æacus urna
In mea ſortita iudicet oſſa pila:
Aſſideant fratres iuxta minoia ſella
Eumenidum intento turba ſeuera foro:
Siſyphe mole uaces: taceant ixoinis orbes:

Fallax tantaleo corripiare liquor:
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras
Et iaceat tacita lapsa cathena fera:
Ipsa loquor pro me: si fallor pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos:
Si cui fama fuit per auita decora trophei
Aera numantinos regna loquuntur auos:
Altera maternos exæquat turba ligones
Et domus est titulis utraq; fulta suis:
Mox ubi iam facibus cessit prætexta maritis
Vinxit & acceptas altera uitta comas:
Iungor paule tuo cum discessura cubili
In lapide hoc uni nupta fuisse legar:
Testor maiorum cineres tibi roma colendos
Sub quorum titulis aphrica tunsa iaces:
Et persen proaui stimulantem pectus achillis
Quiq; tuas proauus fregit achille domos:
Me neq; censuræ legem mollisse: nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos:
Non fuit exuuiis tantis cornelia damnum
Quin & erat magnæ pars imitanda domus:
Nec mea mutata est ætas sine crimine tota est
Viximus insignes inter utranq; facem:
Mi natura dedit leges a sanguine ductas:
Nec possis melior iudicis esse metu:
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas:
Turpior assensu non erit ulla meo:
Vel tu quæ tardam mouisti fune cibellem
Claudia turritæ rara ministra deæ:
Vel cui cõmissos cum uesta reposceret ignes
Exhibuit uiuos carbasus alba focos:
Nec te dulce caput mater strabonia læsi
In me mutatum quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lachrymis urbisq; querelis
Defensa: & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat: & lachrymas uidimus ire deo:
Et tamen emerui generosos uestis honores:
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te lepide: & te paule meum post fata leuamen
Condita sunt uestro lumina nostra sinu.
Vidimus: & fratrem sellam geminasse curulem

Consule quo facto tempore rapta soror:
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum:
Et serie fulcite genus: mihi cymba uolenti
Soluitur uncturis tot mea fata malis:
Hæc est fœminei merces extrema triumphi:
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo comunia pignora natos:
Hæc cura & cineri spirat inusta meo.
Fungere maternis uicibus pater: illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cum dederis tua flentibus: adice mater:
Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
Et si quid doliturus eris sine testibus illa
Cum uenient siccis oscula falle genis.
Sat tibi sunt noctes: quas de me paule fatiges:
Somniaq; in faciem credita sæpe meam:
Atq; ubi secreto nostra ad simulacra loqueris
Vt responsure singula uerba tace:
Seu tamen aduersum mutarit ianua lectum:
Sederit & nostro cauta nouerca toro:
Coniugium pueri laudate & ferte paternum:
Capta dabit uestris moribus illa manus:
Nec matrem laudate nimis: collata priori
Vertet in offensas libera uerba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra:
Et tanti cineres dixerit esse meos:
Discite uenturam iam nunc sentire senectam:
Cælibis ad curas nec uacet ulla uia:
Quod mihi detractū est: uestros accedat ad ānos
Prole mea paulum sic iuuat esse senem:
Et bene habet nunq̄ mater lubrigia sumptum:
Venit in exequias tota caterua meas.
Causa porata est: flentes me surgite testes
Dum precium uitæ grata rependit humus:
Moribus & cælum patuit: sim digna merendo
Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

Propertii Aurelii nautæ poetæ finis.
Impressum Brixiæ per Boninum de boninis de Ragusia Anno salutis. MCCCCLXXXVI. xvii. Chalendas Apriles.

Hain 4761.

Bernardinus Veronẽsis clarissimo uiro Baptistę Vrsino ęrarii pontifi. custodi & almę urbis Gymnasii uice rectori bene merito. S. plu. dicit.

Sæpe meo uolui dñm signare libello:
Magnaq; pro mimo tradere tecta lare
Sępius argutas is reddidit ore q̃relas.
Deiiciens animum simplicitate meum.
Sustinui dura puerum nigrescere barba:
Vt daret alma dies quod negat ingenium.
Creuit: & e patrio statui depellere nido:
Huic igitur trepido talia uerba tuli.
Nate uides quę nunc inopẽ me torquet egestas:
Musaque q̃ tenuem sufficit ęgra cibum.
Non possum studio sobolem nutrire frequenti:
Res est parua domi: turbaq; multa premit.
Tu potes externos precibus tentare penates:
Tu potes eximię quęrere sortis herum.
Elige de numero quem curia pręstat honesto:
Elige de toto qui placet orbe uirum.
Quem cupies dabitur. uiues felicior illic:
Hic tristem pateris ingeniose situm.
Hęc dixisse semel satis est: nihil ãplius addam:
I nunc stultitia res age quasque tua.
Vix bene finieram simulato uerba dolore:
Excipit: & lachrymis immaduere genę.
Vestra qdem genitor semp mandata facessam:
Imperium iussus semper obibo tuum.
Sed caue me longo miserum demergere coeno:
Mors ubi sit citius q̃ data uita mihi.
Turpia delectãt. sapiens ridetur apollo:
Esuriuntq; nouem docta corona deę.
Nos sumus abiecti nemo ẽ q clamitet: heus tu:
Hue adsis: nostrę uiuere uis ne domi.
Et mala de nobis quęrit ludibria uulgus:
Et locuples uisos longius ordo fugat.
Tẽ penes utilius uideor squallere tenebris:
Quam me turba sago iactet in astra rudi.
Est tamen ẽ unus: cui me commitere possis:
Vt phoenix olidas unicus inter aues.
Ille sacris ueterum libris incumbit: & ęui
Inclyta pręteriti gestaq; resque sapit.
Optima quęsito ueneratur numina cultu:
Esse numam dicas relligione pium.
Supplicibus pacem ueniam deferre petenti
Promptus: & ęnea uel pietate prior.
Gymnasium tanta sollers ratione gubernat:
Vt sit in ęneadum cultius urbe nihil.
Hic est ursinę baptista propaginis: hic est:
Cuius in arbitrio stare perenne queo.
Huic ego q̃ supero malim seruire tonanti:
Huius ero. iam nunc conor adire. Vale.
Dixit & exiluit. reuoco: non audit: & ambos
Accederat cursu ceu solet aura pedes.
Suscipe lęte manu properantẽ rector amica:
Viuat ut auspiciis sęcula multa tuis.
Et quotiens natum dextra lustrabis utraque:
Tum precor o patris sis memor ipse sui.
Stãt gemini nobis: tenet umbria fertilis unum:
Insula nunc alium syrmionẽsis habet
Hic uenient ad te rutili pollucis in ortu:
Si quo frater erit cultus honore scient.

POETAE VITA.

Vanquam a me nusquam lectum sit apud quempiam unum certissimum maiorum nostrorum codicẽ de albii Tibulli claritate: suo tamen ipsiusmet testimonio adductus cõspicio eum diuitias olim amplissimas possedisse: & generis conditionẽ ex eleganti prosapia emanasse. Nã quisquis Panęgyricon de Coruino Messalla diligẽter legerit: is ibi ita esse scriptũ inueniet: Nã mihi quom magnis opibus domus alta niteret: Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci: Horrea foecundis non deficientia mẽsis: Cunque pecus denso pascebant agmine colles. Et domino satis: & nitidum furique lupoque. Sed cum bellorum: ut puto ciuilium perturbatio non urbem modo sed finitimos etiam infestaret: ad egestatem forte fortuna corruit: ut in eodẽ panegyrico innuit: & in prima omnium elegia notat his uerbis. Vos quoque felicis quõdam: nũc pauperis agri Custodes fertis munera uestra lares. Tum uitula innumeros lustrabat cęsa iuuencos. Nunc agna exigui est hostia parua soli. Nec mirum cuipiam illud uideri debet: quom Propertius natura poeta coętaneus talem itidem sibi casum eadem accidisse ratione in suo ad Cynthiam monobyblo ipse/met testificetur. Ait enim elegiarum quarto. Nam tua quom multi uersarent rura iuuenci: Abstulit ex cultas pertica tristis opes. est autem natus ea tempestate: qua Hirtius & Pansa romani consules in bello ad mutinam gesto animam despondentes desiderati sunt. quod apertissime demõstrat li. iii. quom ait. Natalem primo nostri uidere parentes. Quom cecidit fato consul uterque pari. Nam & Ouidius Naso se natum illis consulibus dicit in libro tristium Pentametro Tibulliano utens artificiose. Refert autem Eusebius libro temporum Nasonem in pelignis ortum secundo Octauii Cęsaris iperii anno. Sed quom Tibullus ingenii pręstantia & corporis bonitate esset amabilis: quattuor ex iuuentute Romana foeminas: sed aliam alio tempore deperiisse dicitur. quarum tamen aliquas cum quibusdam quoque aliis communes sibi fuisse ex uniuerso opere consequimur. Cęterum cum Delię ex illis primę implicitus esset illecebris: Coruinus Messalla creatur in Asiam Romani exercitus imperator: cui se nullo pacto Tibullus tametsi misere ardebat Deliam: ob illius tamen in se merita contubernii comitem recusauit. Itaque proficiscentem in prouinciam comitatus: ut primum Corcyram appulit: febri corripitur. ubi morbo dierum quindecim continuo & maximo fractus & imbecillis: ulterius subsequi nõ potuit:

ut in elegia tractatur:quę Ibitis ęgeas incipit.Et Ouidius Naſo in elegia lamẽtatoria de eius obitu di/
xit:Sed tamẽ hoc melius quam ſi phoecacia tellus:Ignotũ uili ſuppoſuiſſet humo.hac ęgritudie leua
tus:& in priſtinã reſtitutus cõualeſcentiã:ad patrios penates hoc eſt Romã reuertitur: molliuſculique
ſęculi ſui cõſuetudinẽ proſequẽs:denuo uacauit amoribus.quos(heu fata crudelia) dum per elegidia
ſuauiſſima exprimit ex humanis migrare cogitur.imatura eni morte prẽuẽtus occubuit.quod ita pro
fecto eſſe Ouidius eodem quo iſte natus anno ſignificat:ubi li.triſtiũ.iiii.ſuoꝝ temporum poetas atti
git:qbus propter artium cõmunium uinculũ & eorũdem cognationẽ ſtudiorum familiariſſime uteba
tur.ait enim Virgilium tantum uidi:nec auara Tibullo Tempus amicitię fata dedere meę. Romę de
mum honeſtiſſime ſepultus eſt:ante cuius rogum matrẽ & ſororẽ aſtitiſſe:prętereq; eas Deliam & Ne
meſim amatas mulierculas:Ouidius i prędicta ſcribit elegia.Ad Coruinũ autem Maſſalam opus hoc
miſit in quattuor libellos digeſtum:amores ſuos in totidem foeminunculas manifeſtans:exquibus du
as tãtummodo Nemeſim ſcilicet & Deliam memorãt poetę:inter quos prędicipue Naſonem ſequor:q
eo quem iam antea ſępius memini loco ait.Sic Nemeſis longũ:ſic delia nomẽ habebit:Altera cura re
cens:altera primus amor.Neheram enim & Sulpitiam Seruii Sulpitii Romani patritii filiam nuſquã:
quod memoria ſuppeditet:decãtauit antiqtas.Vnde cõpellor exiſtimare has minus ab eo obſeruatas
fuiſſe.ultimus eni libellus laudes Meſſallę & Sulpitię ac cherinthi amores cõtinet: quin imo Deliam
poetę unicã amatricẽ extitiſſe.Quãuis enim Ouidius in antedicto loco referat Nemeſin poſt primos
cũ Delia cõplexus i ſecũdis habitã delitiis.Horatius tamẽ Flaccus ad eũ libro carminũ primo:ſi Acro
nis cõmẽtario credimus:ſcribens:eius amicã uocat Glycerem:uel ficto nomine forſitan & uero. his
eñ uerbis de cõtemptu ab amica aduorſum illũ habito cõſolatur.Albi ne doleas plus nimio memor
imitis glycerę:neu miſerabiles decantes elegos & cętera.Quippe pro amorũ ſucceſſione permutato
nomine Nemeſin uocitaſſe quaſi odioſam.atque ſtomachoſam.nãque & Ouidius de arte amandi.iii.
quom Romanas cõmonefaceret ex poetarũ familiaritate fructum colligi imortalẽ:q ſcilicet ſuis uer
ſibus quas adamaſſent ęternitati tẽporum dedicarẽt:arguit a Cynthia Propertiana & Nemeſi Tibul
liana:nullã de Delia mẽtionem faciens.Prętera Martialis bilbiliẽſis in Diſtichon li.ubi de poetis me
minit ita ſcribit.Luſit amatorẽ nemeſis laſciuia Tibullum:In tota iuit quem nihil eſſe domo. Tibul/
lus.n.nõ ad Nemeſin ſed ad Deliam hoc uſus eſt pẽtametro & iuuet ſilicet i tota me nihil eſſe domo.
Nempe Nemeſis gręcum eſt uocabulum deę cuiuſdam:quã Plinius noſter in naturali ſcribit hiſtoria
ne in capitolio qdem nomen latinũ ad ſua tẽpora inueniſſe:quę ut ipſe ait locũ habet poſt aurẽ equę
dexteram quo p tactum ori proximũ a minimo digito ueniã ſermonis a diis repoſcimus.Et accipitur
pro dea quę p ſtomachationẽ & uindicationẽ quiſpiam inſolenter facta cõtumaces & nimium ſibi ar
rogantes plectit & ecõuerſo.Catullus meus ad Licinum puerũ miſere dilectum:Hũc audax caue ſis:
pceſque noſtras oramus caue deſppuas ocello:Neo enas Nemeſis repoſcat a te.Eſt uehemens dea:lę
dere hãc caueto.Auſonius quoque burdegallenſis i tetraſticho quod in primo epigrãmatum libro po
ſitũ ex gręco deſtatua Nemeſeos traduxit:Me lapidem quondã perſę aduexere trophoeũ:Vt fierem
bello nũc ego ſum Nemeſis.At ſicut gręcis uictoribus aſto trophoeũ :Punio ſic pſas uaniloquos Ne
meſis.Hi duo pcelebris auctoritatis uiri uidẽtur intellexiſſe Nemeſin deam eſſe facinoroſos & delin/
quẽtes punientẽ.Quę autem benefacti eadem ſit remuneratoria Antimachi epigrãma teſtimonio eſt
in quo qdem:ſi gregorio tiphernati fidem adhibemus:ita ſcriptũ ẽ i Strabonis geographię li.xiii. Eſt
dea quam nemeſin dicũt:dea magna potenſq;:Quę bona cęleſtũ cõceſſu cuncta deorum Poſſidet &
cętera quę ſequũtur.Verũ quoquomodo res ſe habeat ex amoribus foeminarum hoc opuſculum re
poſuit:cuius character eſt lepidus:dulcis:ſuauis:terſus:copioſus:in quo facilitas ineſt mirifica.& uarie
tas floret:nitor eminet:& laſciuia iuuat.Quę omnia uſque adeo perfecta ſunt:ut quom tenerę ingenii
adoloſcentis dulcedini arrideamus:pulchritudinẽ in muſica pręter ętatẽ admiremur. Quo circa ſũt
qui quom de elegiacis poetis diſceptẽt:Proptium huic anteponãt.ſunt q Tibullũ elegiographorum
pricipem uelint.Poſteriorum Quintilianus doctor ẽ in oratoriis iſtitutionibus.Ouidiũ enim laſciui/
uſculũ & eneruẽ magis putat.Qui ſi tamen ſuo nequaquã ingenio paruiſſet:optimũ profecto apud la
tinos locũ promeruiſſet.Reperiuntur aũt nonnulli:qui quom de uirtute locuti clunem agitent: hunc
noſtrũ auctorẽ mirum imodum ſuauem abiiciunt:ea ſane ratione pmoti:q; tum quędã propteruuſ/
cule cecinerit:tum q; Priapũ conſulat ſup deteſtabili puerorũ amore. qbus omnibus calũniatoribus
quom Lęlius Apuleius elegãter & docte libro primo Magię reſpõderit:cum multoꝝ exemplo tũ ma
xime de Platonis uita philoſophi acutiſſimi atq; modeſtiſſimi teſtimonio.Sciant tamẽ illiuſmodi ho
mines atq; intellexiſſe uelint in maſculos olim libidinis licẽtiam tranſferri ſine poena ne dicam uitupe
rio pmiſſum:quum apud exteras nationes puellulis dedecori datum eſſe qui nõ habuiſſent amatorcu/
los Aemylius Probus in prooemio ſui operis exarauerit.Quid autem turpius quod ad hanc maxime
rem ſpectet inueniri legiq; poteſt q; Alexis Virgiliana.In pretio tamen eſt:& eam puellulos uix prima
rum litteraꝝ cognitionẽ ibutos prędeptores in ſcholis edocent.Quippe Catamitis licẽter abuſam an
tiquitatẽ Seruius i bucolicis rettulit.Et Catullus ad mallium i epithalamio dixit:Nec nuces pueris nẽ/

get Desertum dominii audiens concubinus amorem. Et Propertius elegiarum secundo maius quid ẽ ausus suis carminibus inserere. Hostis siquis erit nobis amet ille puellas: Gaudeat i puero siqs amicus erit. Iuuenalis quoq; uatum antiquoꝝ omnium sanctissimus in increpãdis uitiis hominũ castigator sa tyrarum secũdo redarguit Posthumum Vrsidiũ qꝫ uelit ille uxorem ducere: quom tormenta incõmo daq; quę uiri ex mulierũ consortio perpetiũtur & sustinent ignoret: ueluti persuaderet ex duobus pec catis tolerabilius: Nonne putas inquit meliusꝫ tecum pusio dormit Pusio qui noctu nõ litigat: exigit a te Nulla iacens illic munuscula: nec queritur qꝫ Et lateri parcas: nec quantũ iussit anheles. Quis uero tam stolidę mẽtis est homo: qui si semel recte iudicare datum sit: uelit ideo hunc nostrũ auctorem qꝫ semel aut iterũ i toto opere de Maratho ac Titio dilectis mentionem fecerit abiicere. & ueluti postlimi nio damnare: nõ secus ac si uiolaria subruẽda aut roseta succidẽda esse a stirpe arbitretur: qꝫ infra pul chritudinẽ & elegantiã cęteroꝝ florum unos uel alteros produxerũt. Nemo profecto est. Itaq; Tibul lum legẽdum esse oibus censeo: qui dulcedinẽ quandam in elegis & iuncturam cũ uenustate & copiã assequi cupiant: quę talis ac tãta est: ut suo ipse sęculo eruditissimo dignus habitus sit: quem omnis ęta tis & omnis sexus homines perlegerent: memorięq; mandarent. Quam rem Ouidianum illud decla/ rat: ubi se poeta facetissimus excusans qꝫ molles ac libidinosos de amoribus libellos edidisset: conatus qꝫ efficere ut sibi esset uenia cõcedenda: nititur Tibulli exemplo: q tametsi reticenda quędam Roma/ nis foeminis ante oculos posuerit: nihilominus laudetur ab oibus: & laudatus placeat: & qui placuerit legatur. ait enim ad Augustũ libro tristiũ secũdo Nec fuit hoc illi fraudi: legiturq; Tibullus: Et placet: & iam te pricipe notus erat. Si quis tamen i schola magister explanare discipulis tenerioris ętatis uo/ luerit: eum ipsum p deum obtestor: ut quom legendo peruenerit ad illa loca ubi quoddam obscoenita tis prẽceptũ traditur: quod animos adolescentuloꝝ in deteriorem partem flectere: & a uirtutum recta uia auocare possit: cum silẽtio transeat: seq; citius uelut rigidum & infacetum accusari patiatur: q̃ ut obsequẽtem nimis indulgentia sua iuuentutem corrupisse deus ipse merito talione corripiat. Memor enim semp illius esto egregii facinoris lacedęmonioꝝ: qui cum Archilochum poetã etiam maximum pudẽdis detrectationibus quosdam insecutũ cernerent: edicto statim facto de ciuitate libros eius exter minarunt: quoniã eorum lectio ut bene ac sapienter arbitrati sunt quod esset turpitudinis & inuerecũ dis scaturiens maledictis: mẽtes liberorum suoꝝ potius nocẽdo prẽuerteret: q̃ ingenia doctrina exco leret atq; illustraret. Quisquis enim opus hoc exponendum acceperis: multo silentio ueluti exilio in decentiora mulctato.

IVITIAS alius fuluo ſibi cõgerat auro: Et teneat culti iugera magna ſoli. Genus carminis
d dicitur elegia cum: quod hexametro pentametroq; uerſu alternatim locato conſtat. eſt au
tem dictus elegus ἀπο του ἐλέου. i. miſericordia. factus eſt enī ad compaſſionem de mor
tuo concitandam. Ouidius in elegia de Tibulli interitu: Flebilis indignos elegia ſolue ca
pillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. hoc enim uerſiculo maiores primo de hominibus iam
defunctis uita querimonias mox & in amoribus ęſtus ediderunt. Horatius Flaccus in poetica: Verſi
bus impariter iunctis querimonia primum: Poſt etiam eſt incluſa uoti ſententia compos. ſiue dictus eſt
elegus ab ε ε a uoce lamentātium ſuper funere: q̄ inſtituiſſe Midam gorgii li
dis imperantem ferunt dum celebrat matri parentalia. Siue hoc eſt deſipiſce
re priſca gręcorum lingua. Nāque auctorem hui us theodem naxium ſiue erethricum tradiderūt du
per inſaniā uociferatur. Siue ἀπο τοῦ ἓυ λέγειν τοῦσοσευν οὐασ hoc ē a laudādis mortuis: fiebant
enim illorum laudationes uerſu alterna uicę poſito. f uit & carminis genus lugubre Nęnia nomine:
quod mortuis etiam tibia accinebatur: quod quidam latinum: quidam gręcum eſſe uoluerunt: id nūc
epitaphium uocari dixit Acron ſecundo carminum commentario Inuentum autem fuiſſe a Symoni
de ſcribitur poeta lyrico ex cea inſula oriundo. Quamobrem Catullus ad Egnatium Celtiberum ait
Paululum quid libet allocutionis moeſtius lachrymis Symonideis. Sed epitaphion eſt elogium illud:
quod in ſepulchris marmoreis ſeu lapideis inciſum uidemus. fit enim ut dixit Seruius in bucolicis cō
pleta ſepultura: ut Daphnis ego in ſiluis. Sed nęniam & epicoedium eſſe idem ferme exiſtimo. V trū
que enim dicebatur cadaueri priuſq; tumulo mandaretur: quorum alterum nuncupatur ἀπο θοῦ νέα
ου quod ſignificat ultimum & extremum cum lamentatione. alterum uero ἐπι & κηδ-ε:α ὁ
ideſt funus. Statius Siluarum. ii. Vulnus ut ſcis epicoedio proſecutus adeo feſtinanter. ab elego dedu
citur elegidium per diminutionem quod elegiacas compoſitiones ſignat. ut Perſius: Non ſiqua elegi
dia crudi Dictarunt proceres: ab eodem quoq; deſcendit elegia quę miſeria dicitur: qua ueluti iam la
tina. L. Apuleius in primo de magia uſus eſt: cuius nulla carmina extant niſi amoris elegia. hęc uario
accentu apud noſtros profertur. Nam Ouidius rationem latinitatis ſecutus primam & ſecundam pro
duxit: accentum locans in antepenultima: unde in primo de remedio. Blanda pharetratos elegia can
tet amores. & in. iii. de ſine titulo. Venit odoratos elegia nexa capillos. Statius autem papinius li. ſyl
uarum. i. gręcos imitatus primam & alteram pariter corripiens in penultima obſeruauit accentum.
Quas inter uultu petulans elegia propinquat. Nec aliter Perſius dixit. Ebria uer atro non ſiqua elegi
dia crudi. Quis uero fuerit certus elegorum inuentor ignorari adhuc & in quęſtione eſſe horatius in
poetica uoluit. In hoc genere plurimi gręcorum conſcripſere: oium tamen celebratiſſimi fuerunt Cal
limachus & Philetas: dicēte Propertio elegiarū. iii. Callimachi manes & chori ſacra philetę. In ueſtrum
quęſo me ſinite ire nemus. Sane Tibullus hic uitā agreſtē deſyderat. dūmodo delię hoc ē Planię mu
tuis ſibi amoribus potiri liceat. Eſt enim animaduertendū morē fuiſſe poetarū ut in cāticis amatoriis
recta nomina fugitarēt: & quędā pro propriis efficta uſurpātes ueris pſonis parcerēt. Sic Catullus leſ
biam pro clodia: Et ticida perillā pro metella: Propertius pro hoſtia Cynthiā diſſimularūt. Virgili
us quoq; in bucolicis Alexandrū Pollionis amici ſeu Mecoenatis ut octauo ſcribit Martialis puerū
uocitat Alexin: quaſi ſine reſpōſione ac ſupbia modeſte alludēs ad adoleſcētis ingenuitatē & naturę
illius ſuauitatē. Deliā autem pro plania appellari iccirco eſt iterpretatio q̄ prima fuerit quā deperie
rit Tibullus: utpote dignam uatis amoribus ob eius p̄ter reliquas romanas adoleſcētulas pulchritudi
nē: & corporis excellentiā: Nam ἀηλοῖν eſt apparere: unde delia quaſi inter pulchr as eminens. Ali
us cōgerat diuitias: q uis a me alter rem pro arbitrio paret: & ē dictū cum nauſea ſtomachantis: diuiti
as aūt precioſam facultatē: quas adite qui gręce πλουτοσ dicitur deductas arbitror. Is enī terra ē: ut
in deorū natura Cicero cōmemorat: in qua oia ab ea ipſa orta recidunt: eſt diues qui ut deus nihil ici
get. a duo ut uarro ait Dis ditior ditiſſimus facit. Diues aūt diuitior tantū Calphurnius i ęgloga lole
& licidę. Sū quoq; diuitior certauerit ille tot hędos Paſcere: Martialis ad Carinū. Croeſo diuitior li
cet fuiſſem. Fuluo auro: aut diuitias auri fului ideſt p̄cioſoq; cōgeriem. Figura ē quam epitheton gręci
nos latini adiectū poſſumus dicere: Fit enim quoties nomini ſuū adiectiuū damus. Gręci duo etiā epi
theta in oratiōe cōnectunt: quod propemodu apud latinos uitioſum ē. Congerat: coaceruet accumu
let. ē cōgerere coadunare. unde Virgilius Mātuanus: Quo cōgeſſere palūbes ait pro nidificauere: ad
palūboq; ſtruēdo nidū naturā reſpiciēs. Et teneat culti iugera magna ſoli Vis ē i uerbo culti. Quā
uis enī q̄ſpiā multoq; p̄dioq; eſſet domius: ea tamē niſi magnifice culta poſſederit: rem plane habet ab
unoquoq; magni animi uiro negligendā. Iugerū eſt terrę ſpatiū quod in uno die duobus bobus arari
pōt: de cuius meſura alia alii ſcripſerunt ut Cato Priſcus &. L. Columella libro ſexto: & Plius noſter
in naturalis hiſtorię. xviii. Vicino hoſte: aut hoſtibus patrię bellum inferentibus. qui agros depo
pulantes creberrimis incurſionibus rura diruunt. Aut uicino hoſte ſcilicet exiſtente. Vicini qui
dem alter alterius rebus inuident. Cui uero multa ſunt multum quoque uigilat ne furto rem

perdat. Classica martia:sonitus tubarum pugnam indicantium:quos cum omnes fere ciues expauescant:auarus tamen diues imprimis exhorret. Classica tubę sunt:& earū signū i bello uoco fit etiā Classicū adiectiuū a classe pro nauali collectiōe. Propitius libro elegiarū.ii. nā quotiēs mutinā & ciuilia bella philippos:Et caneré siculę classica bella fugę. Fugēt sonos:plura alé numerū protulit ut eius iterruptiōes inueret. Diuiti.n.tātus ieīt cōseruādę rei stimulus & augēdę appetitus:ut sepissime noctu exprectus qeté nequeat cōtinuare. Sic Horatius libro carminū secūdo. Nec leues sonos tior aut cupido sordidus aufert. Traducat uitę ierti: Antiptosis é:& uitā uocat ignauiā:q̄ priuata é & publicę administratōis imūis. Nā ut Marcus Varr li. regū rusticarū.iii. scribit q oli colebāt terā q̄ mater & ceres dicit':piā & utilé uitā agere crediti sūt:& hi solt reliquas esse ex stirpe Saturni regis. Quapropter poeta lepidus p̄ totū hoc suū opus miro modū q̄sępissime laudat Saturni seculū. Dū meus assiduo luceat igne focus p̄ figurā totius rei familiaris substātiā itelligit:hoc é ad uictū mediocré facultaté. Neq; idocte. Sceleratis nāq; & i répū. parricidis aq̄ & igni oli iterdictū é quę duo elementa i hoium usū maxie sunt necessaria. Sic Horatius libro carminū secūdo ostendés uitā beatā cōsistere i mediocritate pauptatis ait: Viuit paruo bene cui paternū splēdet i mēsa tenui salinū. p̄ sinecdochen nępe dictū é. Sic & Statius ad hūc locū Siluarū prio: Diuesq; foco lucéte Tibullus. Ipse serā teneras maturo tępe uites:quę facturus é narrat postea q̄ ea sibi quę optat cōtigerint: agricolationé se exercitaturū affirmat:cuius tenor maiores nostros mira sūauitate detiuit. Cui Maro quoq; se operā iptiri dixit:si musę q̄doq; defeciss ent. Teneras uites:nouellas uiticulas.i.malleolos: Malleoli.n.tenelle Columella li.d̄ re rustica.iiii.sūt nouelli palmites inati prioris āni flagellis. Cognominati q̄ a similitudie rei:q̄ iea pte quę decidit':qđ ueteres sacramēto prominētes utriq; malleolorū specié p̄bent. Tribus aūt modis fit uitiū isitio ut Cato priscus docet:& item una é p̄ uer:altera quō uua floret ideo dictū é maturo tępore. Grādia poma: fructū posuit pro arbore:ut proptius libro elegiarū ultio: Hic dulces cerasos: hic autūnalia poma. Hac licentia & i prosa oratioe scribētes plerū q; usi sūt. grādia aūt epitheton refert' ad arboris pomiferę magnitudiné:ad fructus ét q̄titatē. Quāto.n. poma grādiora sūt:tāto p̄ciosiora habent'. Et pomū qđ potui digerat dictū placuit Varroni i prio regū rusticarū. Nā illis p̄ siccitaté aquā additopus é:ut stabilia maturescāt. Facili manu:aut ad serēdū apta:aut uitē aut arbori é ñ delibret & bene cōiungat surculos:aut nō callosa quales esse rusticorū manus cognouimus. Nec spes d̄stituat.i.nec me fallat spes:quę ea é ut agricolis i cōtinuo

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI POETAE CLARISSIMI LIBER PRIMVS.

DIVITIAS alius fuluo sibi cōgeras auro:
Et teneat culti iugera magna soli:
Quē labor assiduus uicīo terreat hoste.
Martia cui somnos classica pulsa fugēt.
Me mea paupertas uitæ traducat inerti:
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore uites
Rusticus: & facili grandia poma manu:
Nec spes destituat sed frugum semper aceruos

uersantibus labore spondeat futuri prouentus libertatẽ: Qua de re inferius lectum est. Spes alit agri/
colas: spes sulcis credit aratris Semina: quę magno foenore reddat ager. Aceruos frugũ: copiam re
rum utensiliũ frugis appellatione nostri auctores iurisconsultoq; uanam prope reiicientes opinionẽ
uoluerunt intelligi nõ solum quod ex frumentis & leguminibus est: uerũ etiam quod ex uitibus & ar/
boribus omnifariam capitur. Pinguia musta: mellita & persuauia. Musta pinguedinem in se habent
propriam si ex uuis exprimantur: quę ad maturitatem peruenerint. Pleno lacu: abundantiam osten
dit dicendo pleno. Lacus est uas ad excipienda uina de torculo defluẽtia: Lucius columella & Palladius Rutili/
us: & ãte hos ambos Cato priscus scri
psit. Illud sciẽdum a ueteribus dici tor
culum torcular & torculariũ pro ẽdi
ficio uinario quo uua torquetur. Nã
ueneror: quod bene sperare debeat.

Præbeat: & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror: seu stipes habet desertus in agris:
Seu uetus in triuio florida serta lapis.
Et quodcũq; mihi pomum nouus educat ãnus:
Libatum agricolæ ponitur ante deum.
Flara ceres tibi sit nosto de rure corona:
Spicea quæ templi pendeat ante fores
Pomosisq; ruber custos ponatur in hortis:
Terreat ut sæua falce priapus aues.
Vos quoq; felicis quondam: nũc pauperis agri:
Custodes fertis munera uesta lares.

Arguit a sua in deos religione. Sti
pes desertus: trũcus sine frondibus ad
religionẽ relictus in agello: qui in limi
te possessionũ pro deo habitus ẽ: hoc
est termino. Ouidius sastoq; secundo:
Termine siue lapis siue es defossus in
agris. Stipes ab antiquis tu quoq; no/
men habes. Lapis uetus uetustate sa
cer. In triuio: Triuia & Quadri/
uia erant rusticorum sacris attributa.
illic enim & oues cędebantur: & serta appendebantur: Et pro loco frequenti quo antiqui conueni/
re soliti sunt posita inueniuntur ab auctoribus. Catullus: omnibus ut triuiis uulgetur fabula passim.
Iuuenalis: Nonne libet medio cęras implere capaces Quadriuio. Quodcunq; pomum fructum cu
iuscunq; generis mollem: Macrobius in saturnalibus dicit pomum esse quodcunq; exterius est esui:
interius uero non esui. de nuce secus esse: Nam & Propertius elegiarum. iiii. pyrum sub mali nomine
posuit his uerbis: Institor hic soluit pomosa uota corona: Quom pyrus inuicto stipite mala tulit. Li
batum: deis oblatum in sacro pro primitiis ut ipsi a frugibus mala auertant. Ponitur ante deum: il
lum scilicet deum cuius in tutela sit arbor: ex qua primitias offert. Flaua ceres: Apostropha est ad
cererem frumentorum deam: qnę teste Tullio libro de natura deorum secundo dicta est quasi geres
a gerendis frugibus. hanc greci uocant. Flaua autem epitheton est ad frumenti quali/
tatem maturescentis. Corona spicea: Sertum ex spicis: quod illi datur ut arua frugiferent. Virgi/
lius in priapeis.: Magnaq; foecundis quom messibus area desit: In cereris crines una corona datur.
Nam poetę secuti ueterum opinionem theologorum: qui cererem tellurem interpretati sunt: finxe/
runt deam ipsam corolla frumentitia comas deuincire. Ouidius fastorum. iiii. Imposuitq; suę spi
cea serta comę. Custos ruber: protector hortuli: quem rubrum a parte totum dicit propter mẽ
tulam. Sic Ouidius fastorum ultimo: Et ruber hortorum custos. Custos autem est idem quod
minister: ut in secundo saturnalium Macrobius scribit: est & prohibitor ut hic & alibi. Et custos
furum atq; auium. Terreat ut seua falce priapus aues. in dextra priapus falcem habuisse fingitur
cuius motu aues & furunculos perterrefaceret: Moderatus Columella libro undecimo. Inguinibus
puero prędoni falce minetur. & Horatius: Nam fures dextra coercet. Sed Martialis ait: Tu qui
pene uiros terres: & falce cinędos. Ouidius uero Metamorphoseos. xiiii. Quique deus fures:
uel falce uel inguine terret. Vos quoque felices quondam: Sermonem uertit ad familiares deos:
per quem fuisse olim se locupletem uult intelligi. Et secundum antiqua pontificum instituta loqui
tur: ubi scriptum est: quibus hostiis imolandum esset: & cui deo: quem horum dignum maioribus:
quem lactentibus: quem maribus: quem foeminis putaremus. Lares dii sunt: qui ad urbis com/
moda uigilare, dicuntur inter compita: eosdemq; coronarum honore celebrari. Ouidius libro
fastorum ultimo: Lucifero subeunte lares delubra tulerunt: Hic ubi sit clara multa corona manu.
Sunt & lares agrorum dii apud rusticos: de quibus hic legitur. eorum originem poeta ingeniosis/
simus libro fastorum secundo pertractauit. Iuppiter enim quom Impotenti Iuturnę amore depe/
riret: rem nymphis tyberis accolentibus exponit: quibus ad opem sibi ferendam expeditis: inter
minatus est iram suam: si de dolo capto Iuturnam ex eis quępiam commonefaceret. Larla:

Almonis fluminis nympha & iunoni furtum Iouis aperire: & Iuturnam insidias iam paratas docere ausa est: cui Larlę Iupiter in procacitatis & immodesti sermonis suppliciū linguam indignatus eripuit Mercurioq; ad infernas sedes & silentii loca deducendā tradidit. Sed inter eundū dux placidus for/ mositate nymphę correptus eam ui compressit: quę geminos: qui lares uocantur filios sustulit urbis: & agri custodes. Munera uestra: aut coronas ex floribus. Calphurnius ęgloga. ii. Nos quoq; pomi/ feri laribus consueuimus horti Mittere primitias: aut uictimā. Nam statim subditur: Agna cadet uo/ bis. Legimus ꝓterea in Horatii carmi nibus lares thure & horna fruge & porca & agna & hędo placari: & co/ ronas ex rore marino & myrto & cu iuscūq; generis flosculus offerri: hęc aūt sacra cōpitalia sunt. Tūc uitula a cōsequēti probat q; pauper effectus sit. Innumeros lustrabat cęsa iuuen cos ex grege solitū fuit: ut eximior in deoꝝ honorē imolaretur: ob hoc cre debāt pestē a reliqs depelli. lustrare ꝑ ter tria significata usitatissima: signat etiā quod uulgo dicūt facere mōstrā: cuius finię duo sunt quoq; uerba reco gnosco scilicet & recēseo. Agna ca det: Horatius itidē libro carminū pri/ mo: Seu poscat agna seu malit hędo. hoc sacrificii genus teste Festo & Ser/ uio cōmentatore in Damoeta dicit ābaruale: q. s. arua ambiret uictima. Virgilius i georgicis: Terq; nouas cir cū felix eat hostia fruges. sic āburbale uel āburbiū dicitur illa supplicatio q̄ urbē circuimus. Lucanus: Mox iubet

Tunc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis: quam circum rustica pubes
Clamet Io messes: & bona uina date.
Iam (modo non) possum contētus uiuere paruo:
Nec semper longæ deditus esse uiæ.
Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentē
Aut stimulo tardos increpuisse boues:
Non agnam ue sinu pudeat fœtūue capellæ
Desertum oblita matre referre domū.
At uos exiguo pecori furesq; lupiq;
Parcite de magno ē præda petēda grege.
Hic ego pastorēq; meum lustrare quotannis:
Et placidam soleo spargere lacte palem.

& tantā pauidus a ciuibus urbē Ambiri. Rustica pubes clamat. i. sacrū faciendo hymnos dicit: ut tē pestatē dii auertant. hūc ritum Maro in georgicis egregie cōplectitur. Io messes & bona uina date: Io uox ouātis: est: cuius prima syllaba semp corripit. Sed Io pro Inachi regis argiuoꝝ filia eandē pro ducit. Quare miror: Ouidiū i epistola Hypmestrę ita scriptū reliqsse: Quę tibi cā fugę: quod io freta lōga perras? Sed latinā in uocabulis similibus rōnem secutus uidetur. Clamat: pro clamabit. ut Vir gilius in priapeis: Dū tenet obsessas inuida barbā genas. notandū est quędam ita poni in oratiōe uer ba ut quasi ꝑsentes rē uideamus trāsigere: & est tunc energia i dicēdo. Catullus: Scelastane te: quę tibi manet uita: alii tamē textus habēt clamet. Vina bona: quoꝝ dulcedine rustici exhilarati incōpositę saltatiōis modū inuenerūt: ideo bona. Iam mō nō possum: Epicurus dixit si ad naturā uiues nunq̄ eris paup: si ad opinionē nūq̄ diues. Exiguū natura desiderat opinio imēsum. i hac snia loqtur poeta sed magis placet ut: mō nō sit dictū ꝑ paréthesim: & sit sensus iā possum uiuere cōtētus paruo: mō nō scilicet poterā cū Deliam non ardere. Sed canis ęstiuos ęstus: Canis signū est nō exiguę magnitudi/ nis: in quo teste Ptolemęo sunt. xviii. stellę: atq; extra corpus. xi. Hic fuit Icari fidelis custos: ut in pria/ peis explicuimus: Quā qdem meditationē iam dudū edidissem: nisi me quorūdā seueriorū amicoꝝ ri giditas inhibuisset. ęstiuos canis ęstus. i. caniculares dies caloris intensissimi. Persius: Siccas insana ca nicula messes Iam dudum coquit. hoc fit circa mediū Iulii: quando ipse canis in. xxviiii. cancri gradu est. Ad riuos prętereuntis aquę: in ripis fonticuloꝝ ęstiuali tempore delecta bilis captatur refrigera tio: si prępipue locum fronde opacant arbusculę. Virgilius: Hic inter flumina nota Et fontes sacros frigus captabis opacum. Riuus est locus per longitudinem depressus aquę currentis quasi alueus

.i. fluere dictus. Aut stimulo tardos increpuisse boues, Rusticorum morem exprimit: q uerbis & stimulo boues increpant lente curriculum pertrahentes. Stimulus est fustis acutę cuspidis: quem bobus rustici subpungentes inurunt. Fures: surreptores taciti fures a furuo. i. nigro appellant teste Labeone: uel a fraudendo siue auferendo: uel a greco. .n. uocāt greci quod in octauo cō mentario Seruius probat. Hic ego pastoremq; meū lustrare quotānis. Mos ab antiquis hitus est sin gulis qbuscūq; ānis purificare pecus & pastores anteq; rem ānuā pali facerēt. Quā rē Ouidius libro fastoꝝ. iiii. ponit. Quippe de Vestali tēplo culmen durioris falę ac modicum ex uitulia faulla suffi/ menq; accipiebant. Est aūt suffimen sanguis equinus. Deide cū ex coronis & frūdosis uirgultis ouilia ꝓtexissent: lustrabāt sub crepusculū pecus saturatū: quo tępore celeberrimi igniculi ex puro sulphure

fiebant:pecusq; inter fumãtia tuguriola ut balaret necesse erat ad sacrę rei pfectionẽ. Pali tãdẽ libam miliaceã:quã iuxta fiscella milio plena subsequebatur deportabãt. Itaq; posita dape numini snpplica/re se arbitrati sunt: Spargere lacte palẽ:Pales est pastoꝝ dea:cuius diẽ sacrũ uocãt palilia uel parilia pro paliria. L. littera trãspositã. Hic dies natalis ẽ urbis Romę a pastoribus cõditę:nt Eusebius scri/bit libro tẽporum:& Propertius elegiaꝝ. iiii. testatur dicẽs: Vrbi festus erat:dixere palilia patres. Hic primus coepit moenibus esse dies. Genus sacrificii erat:ut accensis stramẽtitiis fassibus ignẽ saltu trãsi/lirent:posteaq; lac biberẽt:q fructus pecoris ẽ. Spargere ergo lacte palem hoc ẽ in Palis honorẽ fũdere. Ouidi/us:Et tepido lacte p̃care palem. Pocula fictilia:laudat agrestũ ingenia a solertia:Primi enim uasa terrea finxe rũt:quę fictilia dicũtur:quoꝝ artifex uocatur figulus. Ex facili luto:Lutũ itelligit argillã gẽus terrę mollissimę qua figuli utũtur:ut Moderatus Co/lumella li. iiii. auctor ẽ. quare luuena/lis assentatori ait: Argillã atq; totã ci tius propate. Parua seges satis ẽ:du biũ est utrũ segetem pro frumẽtis po suerit. an itelligat modicũ agri satis. Seges enĩ ut Varro primo rerũ rusti/caꝝ docet:ẽ quod aratũ ẽ:sed nec dũ satũ. Audire imitis uẽtos:aut imitis epitheton ẽ uentoꝝ:qui sua tẽpestate sata destruũt:omiaq; depdũt. aut ad/ditũ est:ut uim aduersam exprimeret significat. n. uẽtus prosperitatẽ apud Proptium li. elegiaꝝ. ii. & nobis aqui lo cynthia uentus erit. Et dominam tenero detinuisse sinu: Hoc q̃ppe nil suauius:& gratius nihil põt inueniri.

Aut gelidas hybernus aquas quom fuderit auster: Auster uẽtus ẽ meridio nalis:cuius aduẽtus pluuiam inducit. Aquę aũt cum suapte natura frigidę sint:hyemis tamẽ tẽpore maius i se ri giditatis habẽt. O quantum ẽ auri: Sermo ẽ diuitias detestãtis:& ẽ Zeug ma:& quanutm auri Comice dicitur pro quantum aurũ reperiatur. Po tiusq; smaragdi:Smaragdus lapis est uiridis coloris. Claudianus in Stilico ne:Virideśq; smaragdis Loricas. Potius uero dixit:quoniam ipsorum smaragdorum interuentu amo res conciliantur inter amatores:eisdemq; non datis dissoluuntur. Prẽferat exuuias:Spolia ex hosti/bus superatis bello exuuię uocantur. & prẽferat dictum est ad honorem suę gentis quasi prẽmonstret prẽsentibus & posteris. Vincla:qui paret amori is dicitur ferre iugum. Vnde inferius Post ueneris ui clis subdere colla senem. Prẽterea fingunt poetę amatores illigari usqueadeo:ut ab amore discedere eiam lęsi nequeãt. Horatius iccirco frequẽtius ait:ant cõpede aut loro aut uinculis iuuenes detineri.

Ianitor idest custos puellę quam diligit. Ianitores sũt proprie quibus ex famulitio ianuę custodia cõ missa ẽ:nequis domum temere subeat idest hostiarii. Sed custodẽ dixit pro se amãte: qui tãto amoris peruratur ĩcendio:ut noctu proiectus ante amicę ostiolũ dormiat. Duras aũt fores udest inexorabi les. Horatius ecõtra dicit Quę prius multũ facilis mouebat cardines. Segnis inersq; uocer: Insulsus & piger dicar. Segnis ad animi desidiam:Iners ad corporis ignauiam refertur.

Flebis & arsuro positum me delia lecto: Antiqssimũ sepulturę genus fuit corpus terra humare:tãq; operiẽto matris obducere: Quẽadmodũ de Cyro apud Xenophontẽ legitur. Sed Cicero scribit in eo libro:quẽ de legibus cõposuit. Q. Cornelius Romę primus e patritiis igni cremari uoluit. Lecto

Adsitis diui:neu uos e paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula:de facili com posuitq; luto.
Non ego diuitias patrum fructusq; requiro:
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est:satis est requiescere lecto
Scilicet:& solido membra leuare toro.
Quã iuuat ĩmitis uentos audire cubantem:
Et dominam tenero continuisse sinu.
Aut gelidas hybernus aquas quõ fuderit auster:
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi cõtingat:sit diues iure:furorem
Qui maris & tristes ferre potest pluuias.
O quãtum est auri pereat:potiusq; smaragdi:
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra messalla mariq;:
Vt domus hostiles præferat exuuias.
Me retinẽt uictum formosæ uincla puellæ:
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea delia tecum
Dum modo sim:quæso segnis inersq; uocer.
Et spectem suprema mihi quom uenerit hora:
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis & arsuro positum me delia lecto:

Lectus & capulus & feretrum dicitur. Sic Propertius libro elegiarum .ii. Nec mihi tunc fulcro lectus sternatur eburno: Nec sit in attalico mors mea nixa toro. Sed sciendū funerarios dici Vespilones: qui baiulant cadauera ad sepulturam. Polinctores esse eos qui ungunt .i. ungere: Bustuarios q perurunt: & hi uocantur etiā tum ab historicis: tum a poetis ustores. Catullus: Ab semiraso tonderetur ustore. sed horum ars quibus eorundem oium idem sit officium: libitina appellatur a Valerio maximo dicente li. memorabilium. iiii. Qui tunc libitinam exercebant.

Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta: nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos: sed parce solutis
Crinibus: & teneris delia parce genis.
Interea dum fata sinunt iungamus amores:
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput:
Iam subrepet iners ætas: nec amare decebit:
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractāda uenus: dū frāgere postes
Non pudet: & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux miles; bonus: uos signa tubæq;
Ite procul: cupidis uulnera ferte uiris.
Ferte & opes: ego composito securus aceruo
Dites despiciam: despiciamq; famem.

Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis. Propertius hoc idē Osculaq; igelidis pones suprema labellis. Non tua sunt duro pcordia ferro: Rō est ab humanitate Delię sūpta atque facilitate huiusmodi uerba ab iratis amantibus obiiciūtur apud auctores. Silex uero ē lapis obdurus: cuius genus tā masc. q̄ foe. profertur. Lumina sicca: lachrymis carētia. Lucanus: Qui sicco lumine cāpos Viderit emathios. Tu manes ne lędе meos: Legum sniam sequuntur ex .xii. tabulis: in quibus teste Cicerone in li. de legibus scriptū erat: Mulieres genas ne radunto Neue lęsum funeris ergo habēto. Quod ueteres interpretes Sextus Helius & L. Attilius non satis itel lexerunt: sed suspicati sunt uestimenti aliquod genus funeris. Lęlius autē lęsum quasi lugubrem amicam deflere suum cadauer: sed ita ne se ipsa laniet in quo poetę facile & elegans ingenium dēphenditur. At Proptius se asperiorē in amoribus Patho ostendit aliter comprecatus de domina post suū obitū inquiens: Tu uero nudum pectus lacerata sequeris. Dicit āt umbrā sui funeris afflictari posse: si se amica deformaret. Genis teneris: mollibus genis: nec est synecdoche: nam & supra dictum ē: mulieres genas nerādunto. Interea dum fata sinunt: Sic & Ouidius ad amatrices lib. de arte amandi. iii. Dum licet & ueros etiam nunc editis ānos Ludite: eunt āni more fluentis aquę. Mors adopta caput tenebris. i. a nullo conspecta: & a nemine intellecta Vel atrum eius aspectum designat. Horatius li. Sermonum. ii. Seu mors atris circūuolat alis. Nec amare decebit: Nihil est Ciceronis testimonio turpius sene libidinoso. Nam quod in iuuenta decuit: iam modo crimen habet. Blanditias: lasciuiuscula uerba. Proptius usus est blanditia in singulari: Arguta referes carmia blanditia: unde blandicella per dimiuutionem teste Festo dicimus. Dum frangere postes Non pudet: & rixas inseruisse iuuat: hoc ē dū iuuenis ego sum. ē eni iuuenilis ętatis rixas & coutumelias inferre. Horatius li. carminum. iii. Lenit albescens anios capillus Litiū & rixę cupidos proteruę. Dux milesq; bonus Ducem pro rectore: & militem pro ministro ponit. Lucanus itidem li. vii. Si placet hoc inquit superi: si milite magno Non duce tps eget. Signa: uexilla militaria. signis. i. figuris: ut aquilaę picta. Composito: congesto coacervato. Dites despiciam: ideo Diuitias alius fuluo sibi congerat auro dictum est supra. Despiciamq; famem: quia composito frugum aceruo tranquille uitam aget.

ELEGIA SECVNDA.

Dde merū: uinoq; nouos cōpesce dolores.
Occupet ut fessi lumina uicta sopor:
Neu quisquā multo perfusū tempora baccho
Excitet: infelix dum requiescit amor.

Dde merum: uinoq; nouos compesce dolores: In scribendo Tibullus sermonem uariat ita ut uni rei coeptę non insistat: sed modo huc modo illuc plerūq; feratur Et iccirco grata eius oratio: & plurimo abundat lepore. Hic iube: pincernam sibi comessanti largius uinum subministrare: ut

iniuriam deleret: quam ob hoc cepit acerbissimam: q; custode posito nullus aditus ad amicam pateat: Et nouos compesce dolores ideo dictum constat: quia Bacchus afflictis mortalibus requiē prestat. Igitur ad eum Propertius elegiaz; tertio inquit: Tu potes insanç ueneris compescere fastus: Cur arū q; tuo fit medicina mero. Occupet ut fessi lumina uicta sopor: fessi dixit propter amoris insaniā. Catullus ad Licinum: sed defessa labore membra postq; semimortua lectulo iacebant: huic labori remedium est optimi uini ingurgitatio. Propertius eodē: Tu mō seruitio uacuū me siste superbo: Atq; hoc sollicitum uince sopore caput. physice nam q; loquitur. Vinū. n. cū ratiōe sumptum uenerem accendit: & amoris curas renouat: ubi uero imoderate receptum est: omnes euanescunt ęgritudines animi: quod Ouidius quē nihil latuit nō ignorauit in fine secundi de remedio inquiens: Vina parant aios ueneri: nisi plurima sumas: Vt stupeāt multo corda sepulta mero: & subdit: Aut nulla ebrietas: aut tanta sit: ut tibi curas Eripiat. siqua est inter utrūq; nocet. Percussum tępora: Vinum sine modo infusum acriores pulsus facit: ideo de eodem Propertius ait: Quod si bacche tuis perfruida tempora donis: Accersitus erit somnus in ossa meis. Quidam legūt pfusum: & tunc res est aperta. Dura sera. i. pessulo seu patibulo a serando. i. claudendo. Ianua difficilis: Imprecatio est in ianuā p phātasiam poeticam. malum. n. rei inanimatę tanq; affectum habēti optat: quod statim in se ferri deprecatur si ipsa placida suffragetur iter ad amicam: Hoc fit ex amoris uęhementia: ut scilicet ostio clauso male loquatur & eidem aperto bene. Sic Plautinus phedronus in Gurgulione: Valuistin ostium oculissimum. Vni mihi uicta querelis datiuus est pro ablatiuo: & uicta mihi pro exorata ponit. ita Propertius elegiarum primo de ianua: uicta meis nūq; ianua muneribus. Nec furtim uerso cardie aperta sones: idē phedronus Plautinus: Bellissimū hercle: uide & taciturnissimum nunq; ullum uerbum mittit quom aperitur tacet: quom illa noctu clācullum ad me exit tacet. Aperta sones ideo ait: quoniam uncta ianua non crepat dum panditur: Horatius libro carminum primo. Quę prius multum facilis mouebat cardines. Quom posti florida serta darem: hoc est pum te & precibus & munere exoratum uenirem. Sic Propertius libro antedicto: Et mihi non desunt turpes pendere corolle. Namq; prępicitur ab Ouidio libro de arte amādi secundo. Postibus & durę supplex blandire puellę: Et capiti demptas in fore pone rosas. Fortes adiuuat ipsa uenus: Ita Ouidius de Tisbes animo puellari inquit: Audacem faciebat amor. Fixo dente: dentem uocat clauem ipsam quę dentata est. Nullo sono: Quia prę timore suspensi uadūt amātes. Nutu. arrisiōe oculoq;. Notis: signis: Ouidius prio de arte: Nec mihi per nutus accipiēda nota est. Surgere nocte timor uetat: Qui uere amat oia intrepide pſequtur: & audet intrepide: Phedronus Plautinus: Quo uenus cupidoq; imperat suadetq; amor. Si media est siue ē pria uespa: si status cō dictus cū hoste intercedit dies tamē est eundū quo iperat igratis. Aut rapta p̄mia uestę petat: Circito res hoc ē urbis custodes quē noctu iuenerit sine facibus aut i carcerē detrudūt: aut arrepto palliolo p̄miū expostulāt. Quisq; amore teneā eat tutusq; sacerq; Qualibet: insidias nō timuisse decet. Sic Propertius elegiaz. iii. Nec tn̄ est qsq; sacros q lędat amātes: cyrōis media sim licet ire uia: Quisq; amator

Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ:
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber:
Te iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis:
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala siqua tibi dixit dementia nostra
Ignoscas: capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet quæ plurima uoce perægi
Supplice: quom posti florida serta darem
Tu quoqne ne timide custodes delia falle:
Audendum est: fortes adiuuat ipsa uenus.
Illa fauet: seu quis iuuenis noua limina tentat
Seu referat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto
Illa pedem nullo ponere posse sono.
Illa uiro coram nutus cōferre loquaces:
Blandaque cōpositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes: sed quos nec inertia tardat
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego quom tenebris tota uagor anxius urbe
Securum in tenebris me facit ipsa uenus.
Nec sinit occurrat quisquā: qui corpora ferro
Vulneret: aut rapta præmia uestę petat.

erit ſcythicis licet ambulet oris:Nemo deo ut noceat barbarus eſſe põt. Frigora pigra:frigus nõ eſt pigrũ:ſed pigros hoies ſua ſęuitia facit. Amantiũ qdem eſt ut noctu ante oſtia dominarũ procũbant. Propertiis de ſe ait:Me medię noctes me ſydera plena tuentur:Frigidaq; eoo me uidet aura gelu.

Multa decidit imber aqua:Imber ẽ teſte Apuleio i libro de mũdo:agmen aquaꝝ largius ex cõcretis effuſum nubibus. Nimbus uero repentinior & uehementior pluuia:& quanto eſt improuiſior tanto ẽ prẽcipitatior:& breuiore aſtringitur caſu. Pluuia.n.iugis.

Quiſquis amore tenetur eat tutuſq; ſacerq;
Qualibet:inſidias non timuiſſe decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis:
Non mihi:quom multa decidit imber aqua.
Non labor hic lædit:reſeret modo delia poſtes:
Et uocet ad digyti me taciturna ſonum.
Parcite luminibus:ſeu uir ſeu fœmina fiat
Obuia:cælari uult ſua furta uenus.
Nec ſtrepitu terrete pedum:neu quærite nomen:
Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Si quis & imprudens aſpexerit:occulat ille:
Perque deos omnes ſe meminiſſe neget.
Nam fuerit quicũq; loquax:is ſanguine natam:
Is uenerem e rapido ſentiat eſſe mari.
Nõ tamen huic credet cõiunx tuus:ut mihi uerax
Pollicita eſt magico ſaga miniſterio.
Hanc ego de cælo ducentem ſydera uidi:
Fluminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq; ſolum:maneſq; ſepulchris
Elicit:& tepido deuorat oſſa rogo.
Iam ciet infernas magico ſtridore cateruas.
Iam iubet aſperſas lacte referre pedem.

Parcite luminibus:ſenſus eſt:auertite oculos in aliam partem:& ſilẽtio occultate:ſi forte fortuna incideritis in amãtes:& eſt cõmonefactio a futuro periculo. Sua furta:furtiuos coitus Catullus:Furtiuos hominum uident amores. Se meminiſſe neget:Si ab eo quiſpiam hoc forſitan requiſierit.

Is ſanguine natam. Antiquiſſimi fabulantur ex teſticuloꝝ Cęli patris in mare proiectoꝝ ſpuma Veneré exortam. Ex quo facto Macrobius ſaturnalium primo appellatã dixit. Ouidius.li.faſtorum.iiii. Sed ueneris menſem graio ſermone notatũ Auguror:a ſpumis ẽ dea nata maris & in Metamorphoſeos.iiii. Si tamen in medio quondã generata profũdo Spuma fui:gratumq; manet mihi nomen ab illa. E mari natã Veneré ait:per quod eã ſanguinariam in omnes q ſua ligue procacitate furta detexerit. Sed ſciendum plures Veneres ex Ciceronis ſententia de natura deorũ .iii. fuiſſe. Prima.n.ex Cęlo & die nata eſt:Cuius heli delubrum fuit. Altera e ſpuma procreata:quę de Mercurio Cupidinẽ ſecundum genuit. Tertiam ferunt Ioue natam ex Dione:quę Vulcanũ maritũ habuit:ex q̃ & Marte Antheros natus ẽ:Quartã ſiria Cyroq; ꝺceptã:& aſtrea uocatur q̃ Adonidi cõiunctã fuiſſe cõiugio dixerunt ueteres. Saga uerax:fidẽ facit amicę ab eo quod icãtatrix pollicita eſt:& obiectum abſoluit quod fieri poſſet:ſaga teſte Acrone primo carminum Cõmentariolo dicta eſt q̃ ſatis agat:& ea eſt:quę carminibus & herbis mala hominibus dicebatur uelarcere uel impellere. Horatius:Quę ſaga quis te ſoluere theſſalis magus uenenis. Magico miniſterio:arte dęmoniaca. Nam magus eſt apud nos ſapiens:at lingua perſarum ſacerdos:ſi.L.Apuleio credimus hoc in primo de magia ſentienti:ſed magi incantatores ex officio apud nos uocari poſſunt. Vidi:argumentum eſt a ſui ipſius preſentia:quod ſuperius dictum ſit certiſſimum. Ducentẽ ſydera:Virgilius:Carmina uel cęlo poſſunt deducere lunam. In ſexto ſuper Lucanum cõmentario noſtro multa ſuper hac re exarabimus:quę hic breuitatis gratia relinquũtur. Fluminis hęc.ra.car.uer. iter. Ouidius i epiſtola hyphſiphiles de Medea uenefica:Illa refrenat aquas:obliquaq; flumia ſiſtit:& Lucanus:Amniſq; cucurrit Non qua pronus erat. Hęc cantu finditq; ſolum. Lucanus:Terra quoq; immoti pcuſſit ponderis axem. Etiam maneſq; ſepulchris elicit.i.cadauer facit reuiuiſcere:ut legit̃ in preallegato Lucani libro de herichtho. Et Horatius li.ſermonum primo:Cruor in foſſam confluſus:ut inde manes elicerent animas reſponſa daturas. Tepido deuorat oſſa rogo. hoc idem Ouidius in prefata dicit epiſtola:Certaq; de tepidis deuorat oſſa rogis. & Lucanus fumantes iuuenum cineres ardentiaq; oſſa E mediis rapit illa rogis. Infernas cateruas tenet:animarum multitudinem cum angore demoratur. Aſperſas lacte:lactis.n.alimento frui defunctorum animas credidere maiores noſtri:cuius aſperſione conciliari etiam putauere. Triſti depellit nubila cęlo. Lucanus:uocibus iiſdẽ

Humentes late nebulas nimbosq; so
lutis Excussere comis. Hęc aũt omia
quom sint impossibilia: Lucanus ma
iis quiddam addit scilicet: nubes sus/
pexit olympus: quod cõtra omnium
rationẽ fieri manifestũ est. Herbas
medeę. i. herbas q̃s medeidas uocant
poetę: hoc est illarũ uim quas medea
percalluit. Cães hecates: Male cer/
berũ trieipitẽ: sed tres recte furias ac
cipimus ut Lucanus: stygiasq; canes i
luce supna Destituam. & Horatius li/
bro sermonum primo: Hecatẽ uocat
altera sęuã. Altera tisiphonem serpẽ
tes atque uideres Infernas errare cães
Hecate sane psephone dicitur a pote
statum uarietate: q̃ cęlo atq; erebo
potens sit. Ter cane. Vult illa ter
esse canenda: quę saga sapiens prę̃sta
bit. Putarũt quidam in sacris ternari/
im & quaternarium fuisse numerum
pfectissimum ut Oterq; quaterq;. &
Ouidius: dic quater & uiuo perluere
mero. quidam septenarium numerũ
ut Pythagoras religiõibus aptissimũ
illud aũt notandum q̃ in magicis re/
fert Plinius terna despuere deprecati
onẽ i carminibus necessariũ. Quid
credam: tacitę obiectionis responsio
ẽ: & a simili superioris dicti probatio

Cantibus aut herbis: Horatius pri/
mo sermonum: Quantum carminibus
quę uexant atq; uenenis Humãos ani
mos. Hostia pulla: rationem sacro
rum diligenter seruat: Inferis enim ui
ctimas nigri uilli ueteres imolauerũt.
Horatius li. sermonum. i. Pullam di/
uellere mordicus agnam coeperunt.

Deos magicos: Infernales deos qui
dęmones sunt exitiosi. Nam neq;
tum pluuię: tangit ea quę somnũ pro
uocant. pluuię namq; sua humiditate
capitis uentriculos opprimunt: & cau
satur dormitio. Stragula picta: Stra
gulum uestis est qua lecti sternuntur:
quę uario figurarũ dliniméto aut acu
picto aut textili isigniri solita est. hoc
in Martialis sępius epigramatis per/
legimus. Magnę ueneris: Amato/
rum respectu magnę: quibus Venus
ipsa pęrsidet. Incestus: Is dicitur in/
cestus qui cum sacerdote aut consan/
guinea rem habuerit: qui sacra cõta/
minarit. deorũ aũt sedes sunt adytus
templi quo nulli prę̃terquã sacerdoti
accessus conceditur. per hoc se dubiu
scule arguit an religiõem uiolarit: sed

Quõ libet hæc tristi depellit nubila cælo:
Quom libet æstiuo prouocat orbe niues.
Sola tenere malas medeæ dicitur herbas:
Sola feros hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi cõposuit cãtus: quis fallere posses.
Ter cane: ter dictis expue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam:
Non sibi: si in molli uiderit ipse toro.
Tu tantum abstineas aliis. nam cætera cernet
Omnia: de me uno sentiet ipse nihil.
Quid credã: nẽpe hæc eadem se dixit amores
Cantibus aut herbis soluere posse meos:
Et me lustrauit tædis: & nocte serena
Concidit ad magicos ostia pulla deos:
Non ego totus abesset amor. sed mutuus esset
Orabam: hec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit: qui te quom posset habere:
Maluerit prædas stultus & arma sequi.
Ille licet cylicum uictas agat ante cateruas:
Ponat & in capto martia castra solo:
Totus & argento contextus totus & auro
Insideat celeri conspicieridus equo.
Ipse boues mea si tecum mõ delia possum
Iungere: & in solito pascere monte pecus.
Et te dum liceat teneris retinere lacertis:
Mollis & inculta sit mihi sõnus humo:
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest: quom fletu nox uigilanda uenit.
Nam neq; tũc pluuiæ: nec stragula picta soporẽ
Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ.
Num ueneris magnæ uiolaui numina uerbo:
Et mea nunc pœnas impia lingua luit.
Num feror incestus sedes adiisse deorum:
Sertaq; de sanctis eripuisse focis.
Non ego si merui dubitem procũbere templis:
Et dare sacratis oscula liminibus.
Non ego tellurẽ genibus prorepere supplex:
Et miserum sancto tundere poste caput.
At tu qui lætus rides mala nostra. caueto:
Mox tibi: non unus sæuiet usq; deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores:

de ſanctis focis diripuiſſe ſerta: nihil aliud uult intelligi niſi ſacrificium interturbaſſe quaſi piaculum.

Genibus prorepere ſupplex: Supplicantis ſignum eſt: & ueniam peccatorum a diis expoſcentis nu/dato genu per terram obrepere. Iuuenalis libro ſatyrarum ſecundo: Nuda ac tremebunda cruentis ereptet genibus. Fingere: ornate diſponere. Semper tibi dedita ſeruit Mens mea: Putarunt antiq & bona & mala ex qualitate numinis amatorii prouenire. Iccirco ſenex Scalmo in caſina Plauti ratiocinatur: Aut q̄ ego nunq̄ erga Venerem inique fecerim: Sic tot amāti mihi obuiā euenerūt morę.

Poſt ueneris uinclis ſubdere colla ſenem.
Et ſibi blandicias tremula componere uoce.:
Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit: caræ ue puellæ
Ancillam medio detinuiſſe foro.
Huc puer huc iuuenis turba circūterit arcta:
Deſpuit in molles & ſibi quiſq̄ ſinus.
At mihi parce uenus: ſemper tibi dedita ſeruit
Mens mea: quid meſſis uris acerba tuas.

ELEGIA TERTIA.

i Bitis ægeas ſine me meſſalla perundas:
O utinam memores ipſe cohorſq̄ mei.
Me tenet ignotis ægrum phæacia terris:
Abſtineas auidas mors uiolenta manus:
Abſtineas mors atra precor: non hic mihi mater
Quæ lcgat in mœſtos oſſa peruſta ſinus.
Non ſoror aſſyrios cineri quæ dedat odores:
Et fleat effuſis ante ſepulchra comis.
Delia non uſquā: quæ me quom mitteret urbe:
Dicitur ante omnes conſuluiſſe deos.

i Bitis ęgeas ſine me meſſalla per undas: Quom Meſſallā ducem Romani exercitus poeta ſeq̄/retur: ut ante dictum eſt: aduerſa eum ualitudo Corcyrę iuaſit. Quāobrē hic lamētatur cū illo ulterius progredi non poſſe. in qua cōqueſtione cap/tat occaſionē ab iſania belloꝝ: ut Saturni ętatē cōmendet. deide campos clyſios: quo ſe pium quom fato pſunctus fuerit: deſcendere non dubitat. Meſſalla romanus patritius fuit: qui fuerit ne ille de quo Euſebius in li. tē/porū meminit dubitat. Nā ille Coruinus Meſſalla primus pfectus urbis factus. vi. die magiſtratū abdicauit ciuilem poteſtatē eſſe conteſtatus: & de alio ſiue eodem etiā inquit q̄ fuit orator: & ante bienniū q̄ moreretur ita memoriā ac ſeuſū amiſit: ut uix pau/ca uerba cōiungeret. ad extremum ulcere ilii circa ſacrā ſpinā nato inedia ſe affecit āno. lxx. ętatis. eſt autē Meſſalla nomē a meſſana urbe Sicilię deductum: ut m. i. ſaturnalium Macro/bius dixit. Nam Valerius quidā maximus ea urbe nobiliſſima capta hoc cognomē accepit. Outinam: gemi/natio eſt affectū animi p energiā māi feſtans. ut Virgilius. O utinā ex uobis unus ueſtriq̄ fuiſſem. Phęacia: Corcyra phęacū eſt patria in Ionii maris littore. deriuatiuū fit phęacius & phęacus ca. cū. una ſyllaba minus ſuo primitio. Propertius elegiarū tertio: Nec mea phęacas ęquant pomaria ſiluas. Quod aūt ęgrotauerit Corcyrę: q̄ſpiam fictū ;puta/ret: niſi Ouidius Naſo i elegia de eius obitu diceret: Sed tamen hoc melius: q̄ ſi phęacia tellus Ignotū uili ſuppoſuiſſet humo: & ad ea quę poeta hic infra ponit alludēs ait. Hic certe fugiētes preſſit ocellos Mater: & i cineres ultima dona tulit. Hic ſoror in partē mixti cū matre doloris Venit inornatas dilacerata comas. Nigra: qa de formis eſſe diciť q̄ hominē nigrū facit. unde ſubdit: Abſtineas mors atra precor. Quę legat i moeſtos oſſa peruſta ſinus: Tāgit antiquū morē. defūcti eni cineres q̄ ex genere proximior aderat colligebat. Quod ſecutus Propertius elegiaꝝ ſecūdo ait de Briſeide: Maximaq̄ in parua ſuſtulit oſſa manu: Quom tibi nec peleus aderat: nec cęrula mater: Scyria nec uiduo deidamia uiro. In moeſtos ſinus: pro ipſa moeſta colligat gremio. Lucanus: Trepida ueſtes iplere fauilla. Aſſyrios odores: amomū & balſamū & cętera huiuſmodi aroma a: qualia thus: coſtū: quę rogo ſuperin fundere uetuſtas cōſueuit. Lucanus libro octauo: Nō precioſa petit cumulato thure ſepulchra Pōpeius fortūa tuus: nō piguis ad aſtra Vt ferate mēbris eoos fumus odores. odores ergo aſſyrios. i. diuerſas unguentoꝝ & adoramētoꝝ ſpecies: ut Propertius: Deſit odoratis ordo mihi lācibus. Aſſyria regiō in Aſia maiori: quā Porphyrius & Acrō i ſuo quiſq̄ cōmentario ſup Horaci carminū. ii. dictā uolu/it prius Syriā: poſteaq̄ una addita ſyllaba uocitatā Aſſyriā. Cleodemus q̄ Malchas quoq̄ diciť aliter ſentit. ſcribit eni multos Abraamo fuiſſe filios: & ex his tres nominat Apher Aſſyn Aphran: & Aſſyriam ab Aſſy denominatā cōtendit. Ab Apher & Aphram urbē Aphran & regionē Aphricam appellatā. Delia nō uſq̄: De hac & Nemeſi Ouidius in prędicta elegia ſcribit orta apud rogū altercatiōe

utra earũ mage fuerit dilecta. Illa ſacras pueri ſortes ter ſuſtulit:genus fuit ſortilegii per taloꝝ iactũ Nã ſecundũ eoꝝ numerũ rei euentũ premonebãt.Iuuenalis libro ſecũdo:Et ſortes ducet. Suſtulit: eleuauit.de urna eni tollebãtur:in qua ſortes ipſę dimittebant.Horatius libro ſermonũ primo:Quot puero cecinit diuina mota anus urna. Dabãt reditus:ſpondebãt reuerſionẽ. Quom iam manda tã dediſſem:Cõſuetudinẽ amantiũ notat:q̃ lõgiquius abituri mãdant uiciſſim ea quę ſũt amoris mu/ tui argumentũ & de reditu diſcedẽtis ſolatiũ nõ minuſq̃ remanẽtis expectatio ẽ.Sappho ad Phaonẽ.

Nõ mãdata dedi:neq̃ enim mãdata dediſſem Vlla:niſi ut nolles ĩmemor eſſe mei. Anxius querebã morã : in hoc uim ſui amoris explicat. Cau/ ſatus aues:Icirco cauſatus ut cũ ami/ ca eſſet diutius.cauſari ẽ excuſare cau ſas annectẽdo. Virgilius: Cauſando noſtros in longũ ducis amores:& eſt allegare quaſi p rationẽ aliqd factũ eſſe.aut fieri nõ poſſe.Ouidius de ar/ te prio:Si nõ eſſe domi quos des cau ſabere nũmos. Dicimus aũt cauſor re pentinas pluuias iter nobis ipediſſe: pro i excuſationem affero.ut excuſo mortẽ patris repentinã : ne te uideré ante q̃ diſcederes negauiſſe. Timu iſſe diẽ ſaturni:Sabbatũ itelligit : qui dies itinerãtibus exitiabilis ẽ. nãq̃ & ſtella ſaturni ſecundũ aſtrologoꝝ rõ cinationẽ nocua ẽ:& geomãtici illius die ut dãnoſo uetãt hoies iter carpere

Illa ſacras pueri ſortes ter ſuſtulit:illi
Rettulit e triuiis omnia certa puer.
Cũcta dabãt reditus:tamen eſt deterrita nũquã
Quom fleret:noſtras reſpiceret q̃ uias.
Ipſe ego ſolator quõ iam mandata dediſſem:
Quærebam tardas anxius uſq̃ moras.
Aut ego ſum cauſatus aues:dant omnia dira:
Saturni ſacram me tenuiſſe diem .
O quotiens ingreſſus iter mihi triſtia dixi
Offenſum in porta ſigna dediſſe pedem.
Audeat inuito ne quis diſcedere amore :
Aut ſciat egreſſum ſe prohibente deo.
Quid tua nũc iſis tibi delia.quid mihi proſunt
Illa tua totiens ſiſtra repulſa manu.
Quid ue pie dum ſacra colis:pureq̃ lauari
Te memini:& puro ſecubuiſſe toro.
Nunc dea nũc ſuccurre mihi:nam poſſe mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas perſoluens delia uoces:
Ante ſacras lino tecta fores ſedeat.

Pedẽ offenſum i porta id ẽ in limi/ ne portę. Antiqtas eni tam ĩgrediẽtiũ q̃ egredientiũ pedes i limine obſerua uit.Nam ſi qd offẽdiſſent lanũ & Ve ſtam iratos putabãt.Quare dixit Lu canus libro primo:Nec limine quiſq̃ Hęſit:quaſi & patrię & deorũ negle/ cta cũ exitio pietate. Quid tua nũc Iſis tibi delia.Iſim damnat:quę cultri ci pię caſteq̃ auxiliũ neget.Nam amatores Iſidi uouebãt.Propertius ſecundo:Redde etiam excubias diuę nunc ante iuuentę:Iſis fuit Inachi filia:io prius dicta:q̃ pererrans olim quom ad nili fines peruenif ſet:louis amatoris opę formam uaccę immutauit: eſtq̃ ab ęgyptiis pro dea celebrata: apud quos Iſis eſt luſtitia:ut in ſecundo de prępara tione euangelica ſcribit Euſebius.ἴσον enim grẽce latine ęquale dicitur unde iuſtitia oritur:Diodorus uero uult Iſim latine dici priſcam :lunę hoc nomine indito ab il lis ea eni ſemper ęterna priſcaq̃ eſt unde. Ouidius metamorphoſeos nono inquit:Inerant lunaria fronti Cornua . Siſtra repulſa manu : Siſtrũ eſt turbe genus ęgyptiacę.cuius ſonitus in ſacris Iſi/ dis memoriã:Oſyris mariti ſignificabat. Pureq̃ lauari te memini:hoc addit quia Delia Iſidi ſacrũ facere potuiſſet:ſed non pure:hoc eſt a ſordibus deſęcata.Nam caſta ſuperis placent:ut inferius habe tur.Quarẽ dicit Martialis i epiſtola ad Domitianũ. Meminerit inquit nõ niſi religioſa purificatione luſtratus accedere ad tem/ pla debere. Et puro ſecubuiſſe toro:Qui ſacrificaturi erant priſco tẽpore ſe a coitu tẽperabãt nocte prędeẽti.Vnde inferius legitur:Diſcedat ab aris Cui tulit heſterna gaudia nocte uenus.Ouidius li.faſtorũ primo ſic epulis fũcti:ſic dãt ſua corpora ſõno:Et poſitis iuſta ſecubui ere toris.Cauſa repertori uitis pia ſacra parabãt:Quę facerẽt purę quũ foret orta dies.Eadem ſacra Iſidi q̃uis meretrici fiebant:quę Propertius grauiter tulit ob a ſe puellã ſeiũctã inquit:Quę dea tã cupi dos totiẽs diuiſit amãtes:Quęcũq̃ illa fuit ſemper auara fuit.& ſubdit: Quid ue tibi prodeſt uiduas dormire puellas:Sed tibi crede mihi cornua rurſus erũt.& Ouidius i elegia p̃dicta ad hãc eandẽ ſentẽ tiã ait:Quid nos ſacra iuuãt:qd nos ęgyptia proſunt Siſtra:q d i uacuo ſecubuiſſe toro . Nam poſſe me.Pic.do:tẽ.mul.ta.tuis:ab idiciis frequẽtiſſimarũ tabulax arguit Iſidẽ poſſe auxiliũ ferre ęgrotãti Mederi ãt dixit pro ſanari.huic dęę ęgrotãtes liberati mala ualitudie:& euaſi naufragõ tabellas ſuſpẽ debãt.Iuuenalis:Et quã uotiua teſtãt phana tabella Plurima pictores qs neſcit ab Iſide paſci. Tecta lino:iõ lino potius coopta q̃ aliqua alia re q ab oſiride marito illud iuẽtũ cõſtat:quare Lucãus facti

gnarus ait. Et tectū lino ſpargī ꝑ uulgus oſyrim lino. n. dictū ē pro lineo uelamēto q̄ mos ē ęgyptiorū lino nāq; uſi ſunt ad rē diuinā ut i Apologię primo docet Apuleius: quoniā ſeges eius ē mūdiſſima & inter optimas fruges ex terra ortas nō modo indutui & amictui ē aptiſſima ſed optui quoq; ab ęgyptiis ipſis i ſacris uſurpata. Sed cū tecta dicit morē ſacrificulorū antiquiſſimū tāgit: qui ſe pānis opiebāt Iuuenalis: Stetit ante arā nec turpe putauit Pro cithara uelare caput: Plautus in gurgulióe. Quis eſt hic qui adopto capite Aeſculapiū ſalutat hoc propterea cōſtitutū eſt: nē quid iterorandū ſuppliciś mentē turbaret. Quare. Qu. Curtius lib. i. ait: Ille i candida ueſte uerbenas māu proferens capite uelato prędbat & Helenus uirgilianus Aeneā caput uelare iuſſit. Votiuas preces: aut ꝑphraſti cōs uota intelligit aut uerba deprecatoria. Turba pharia: iō turba quia ſe miuiri ſūt Iſidis ſacerdotes: ut Iuuēalis Qui grege lanigero circūdatus & grege caluo. Mēſtrua rura: a mēſe fit mēſtruus menſurnus: & mēſtrualis. Lucanus li. quinto. Menſtruus iſaſtos diſtinguit ſęcula cōſul. Cicero primo rhetoricorum pars quedā ęternitatis quum alicuius anni mēſurni diurni nocturni ueſptini certa ſignificatio habet. Plautus i captiuis quibus ſolebā mēſtruatis epulas ante adipiſcere. Mēſtruū uero ſubſtantiuū ſignificat mulierū profluuiū: de quo Solinus & Plinius admirāda dixerūt. Quā bene ſaturno uiuebant rege. Aureā laudat ętatem abhominū innocētia: & telluris ubertate. Rege: dixit pro regnante. Iuuenalis itidem: Credo pudicitiam ſaturno rege moratam. Sed illud hiſtoricū eſt: hoc autē poeticū magis. Virgilius octauo Aureaq; ut perhibēt illo ſub rege fuerunt Sęcula. Repetēs cōpendia ex itinere & nauigatiōe lucrum utilitatēq; ſequens. Cōpendiū lucrū ſignificat & breuitatē diſpēdiū uero dānū. Quō Saturnus orbis potitus eſt maxia fuit hominū integritas nulla pecuniaꝝ ſiti laborātiū. Quippe ſuis quiſq; finibus cōtentus erat: Ac ſiquid opus erat ex opportunitate pmutādi ſumebat quē morē duraſſe ad troiana uſq; tēpora Homerus oſtendit in Iliade. Frenos ore momordit equus: Frenū dicitur a frangendo. frāgit eni equorū ora. & teſte Feſto oria apud antiquos dicebatur quę ora equorū coercet: ut aurea quę ad aures religabatur: a quo aureax. i. auriga. Frenū in ſingulari genere efferimus neutro: in plurali uero frenos & frena legimus. Nec aliter ait momordit q̄ Virgilius: Stat ſonipes ac frena ferox ſpumantia mandit. Lapis fixus i agris. ſaxū pro termino inter cōfines poſitum. Iuuenalis Satyra ultima: aut ſacrū effodit medio de limite ſaxū. Erat aūt hic plerūq; Stipes Ouidius faſtorū ſecūdo Termine ſiue lapis ſiue es de foſſius i agris Stipes: ab antiquis tu quoq; nomē habes. Certiſq; finibus ut litigantiū uicino rū rixę tollantur de medio: q̄ plerūq; alter alterius agrū ſtudent uſurpare. Ideo Separat indicio hic deus arua ſuo. Ipſę mella dabant quercus: rerū oium copiā oſtendit fuiſſe Saturni tempeſtate: ſic Ouidius. Flauaq; de uiridi ſtillabant ilice mella. Et Virgilius Et durę quercus ſudabunt roſcida mella. Ipſę ſua ſpōte nullo colente. Iuuenalis: Tanꝫ ipſę ſuas incēderit ędes ideſt ſponte. Vbera lactis: Sic Maro: Ipſę lacte domū referēt diſtēta capellę Vbera. Sęuus faber. Ideo ſęuus quia

Biſq; die reſoluta comas tibi dicere laudes:
Inſignis turba debeat in pharia.
At mihi contingat primos celebrare penates:
Reddereq; antiquo menſtrua thura lari.
Quam bene ſaturno uiuebant rege: priuſquā
Tellus in longas eſt patefacta uias.
Nondum cæruleas pinus comtempſerat undas:
Effuſum uentis præbueratq; ſinum.
Nec uagus ignotis repetens compendia terris:
Preſſerat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus ſubiit iuga tempore taurus:
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris:
Qui regeret certis finibus arua lapis.
Ipſæ mella dabant quercus ultroq; ferebant:
Obuia ſecuris ubera lactis oues.
Non acies non ira fuit: non bella: nec enſes
Immiti ſæuus duxerat arte faber.
Nunc ioue ſub domino cædes & uulnera ſemper
Nunc mare nunc loeti mille repente uiæ.
Parce pater timidum non me periuria terrent:
Non dicta in ſanctos impia uerba deos:
Quod ſi fatales iam nunc expleuimus annos:
Fac lapis in ſcriptis ſtet ſuper oſſa notis.
Hic iacet immiti cōſumptus morte tibullus:
Meſſallam terra dum ſequiturq; mari.
Sed me q̄ facilis tenero ſum ſemper amori:

gladios finxit ēni prima ętate enſes fabricare neſciebāt. Iunenalis ſatyra penultima: Neſcirēt primi gladios extendere fabri. excuſat tamē coſdē fabros inferius quom dicat. Nos ad mala noſtra Vertimus in ſeuas quod dedit ille feras. In ſcriptis notis: litteris pro epitaphio poſitis. Hic iacet. Diſtichon ē eulogiale Ipſa uenus ueneris opus poeta executus eſt: Ouidius ex hoc ait i elegia de iſtius morte: Nec minus ē confuſa uenus moriente Tibullo Quē iuueni rupit cū ferus inguē aper. Ad elyſios cāpos. Sedes piorū ſunt elyſii: quos alii ut Strabo ſcribit ſecundū Homerū in tarteſſiaca regione hiſpaniç eē uoluerunt quidam fortunatas eē iſulas quas Homerus idē τῶν μακάρων νησοῦσ uocat. Quidā eſſe apud iferos: Lucanus uero circa lūę globū atq; circulū: q̄; q̄; de heroibus tantū ipſe itellexerit. Vnde ſtatius ſyluarū. ii. in eius genethlia/co dubitans ait. At tu ſeu rapidū poli paxem. Famę curribus arduis leuatū Qua ſurgunt animę potentiores. Terras reſpicis & ſepulchra rides: Seu pacis merito nemo recluſi foelix elyſii tenes i oris. Quo pharſalica ē ba cōgregatur. Sed ad hunc locū inquit Ouidius in prēfata elegia. Si tamē eſt nobis aliquid niſi nomē & umbra Reſtat in elyſia ualle tibullus erit. Hic choreę cantuſq; uigent: Ab amoenitate & delectatione laudat elyſios. Caſiā caſia herba ēſt ſeu frutex. ut Plinius ſcribit: magni odoris cuius prima ſemp corripitur. Virgi. Tū caſia atq; aliis. Non culta ſeges: ſeges terram hic ſignat: ut quid faciat lętas ſegetes totos p agroſ Claudianus in raptu proſerpinę. Nec mollia deſūt prata tibi. Zephyris illic melioribus alāt ppetui flores quos nec tua percutit ętna. Myrthea ſerta Myrthus arbuſcula ſub tutela ueneris eſſe legitur cuius frōdibus heroici poetę coronabantur. Ouidius li. de arteamā di. ii. Sertaq; odoratę myrthea ferte coma. Nocte profūda: Maximis & ppetuis tenebris: quēadmodū. Virgilius late ptractat. Flumia nigra aut q̄lus late ptractat aquarū aut caliginoſa opacitate obſita. Impexa feros pro crinibus angues: Ad fabulas reſpicit: quibus ſcriptū ē furias habere ſerpentes per quā multiplices loco capillorū ad maiorem terribilitatis oſtētationē. Catullus in argonautica Eumenides quibus anguino redimita capillo: Frons expirātis prēportat pectoris iras. Fugit timore ſupplicii. Tū niger in porta: Canis quē poetę fingūt iferorū aditū cuſtodire triceps eſt: & a uoracitate cerberū nominatū cōſtat. Τὸ κρέασ enim caro βόροσ uorans interpretatus. Mortuorū nanq; cadaueribus paſcitur. Statius thebaidos. ii. Illos ut cęco recubās i limine ſenſit Cerberus atq; omnes capitum ſurrexit hiatus Sęuus i intrāti populo iā nigra tumebat Colla nunax: iam ſparſa ſolo turbauerat oſſa Serpētū ſtridet: hoc ita dictū ē ut illud i ſtatio. Iā nigra tumebat colla minax Aeratas. adamantinas. Tentare iunonē de cōcubitu iterpellare iunonē. & ē aphęreſis. Tentare eni ē rē nō itellectā atq; icertā aggredi: attentare uero de pudicitia: quō id frāgit ut ipudicus ſiat aliquis. Ixion Iouis fuit ſecretarius: q quō uitiare iunonē auſus eſſet: ab ipſo Ioue fulminis ipetu detruſus ad iferos ſup celerirota cōuoluit Tithyus hic filius iouis ex tyara filia Ormeni dicit q Latonę uī parās ſagittis ab Apollie cōfoſſus iacuit dicēte Statio thebaidos primo. Tu matris honore Terrigenā tithyō ſtygiis extendis harenis. Aſſiduas aues: ide faciētes a paſtu. Virgilius nec febris reges dat ulla renatis uult. n. i ſupplicii aſſiduitatē nū q̄; laſſat ab igluuie. Claudianus i raptu Proſerpię: Lateriſq; piger ſulcator opaci Inuitus trahit laſſo d pectore uult. Tātalus: hic filius Iouis ex plote nympha: q deis hoſpicio a ſe ſūptis filiū Pelopē epulādū apposuit: dū uult deos mētes iqrere cuius facioris grā tale apd iferos ſuppliciū ppetit: uel qd ut ait latā.

Ipſa uenus campos ducet ad elyſios.
Hic choreæ cantuſq; uigēt paſſim q; uagātes:
Dulce ſonant tenui gutture carmen aues.
Fert cāſiam nō culta ſeges totoſq; peragros:
Floret odoratis terra benigna roſis.
Ac iuuenum ſeries teneris immixta puellis:
Luditt & aſſidue prælia miſcet amor.
Illic eſt cuicunq; rapax mors uenit amanti.
Et gerit inſigni myrthea ſerta coma.
At ſcelerata iacet ſedes in nocte profunda:
Abdita: quam circum flumina nigra ſonāt.
Tiſiphone q; ipexa feros pro crinibus angues.
Sæuit: & huc illuc impia turba fugit.
Nunc niger in porta ſerpentum cerberus ore:
Stridet & æratas excubat ante fores.
Illic iunonem tentare ixionis auſi
Verſantur celeri noxia mēbra rota:
Porrectuſq; nouem Tityus per iugera terræ:
Aſſiduas atro uiſcere paſcit aues:
Tantalus eſt illic & circum ſtagna: ſed acrem
Iam iam poturi deſerit unda ſitim.
Et danai proles ueneris quæ numina læſit:
In caua lætheas dolia portat aquas.
Illic fit quicūq; meos uiolauit amores.

tius grāmaticus.i.thebaidos utrāq; attigēs opīnionē dū deoꝝ cōuiua eēt:eoꝝ ſecreta prodidit morta
libus lō Statius. Et ſęuę petiit iniuria mēſę. Ouidius de arte.ii. O bene q̄ fruſtra captatis arbore pomis
Garrulus i media tātalus ardet aqua. Danai proles: Danaus q̄quagīta filias habuit: q̄s danaides uocāt
poetę: & Belides a noie aui Beli. Hę oēs pria nocte uiros ſuos pariter iterfecerūt. p̄ter unā hypmeſtrā
quę Linco pepcit. In caua dolia: Seu urnas p̄foratas: ut i medea dixit Tragicus: ſeu dolia ſine fūdo ut horatius carminū.iii. Virginū poenas & inane lymphę doliū fūdo pereūtis imo: ſeu utrū q̄. Nā q̄ aquā ut dolia ſubīpleāt haurire urnis fingūt q̄d argute propti us ꝺplectēs ait li. elegiaꝝ.ii. Dolia uir gineis idē ille repleuerit urnis Puella: ancilla quę cū domia lanas trahat & mulierū pudicarū officiū induit: q̄ lanificio ſe exercerēt: ut libidis appeti tū ab ſe procul abigāt: ut Ouidius q̄ li. faſtoꝝ.ii. caſtiſſimā lucretię uitā co natus oſtēdere iqt: Nebat āte torū ca lathi lanaq; mollis erat. Lumē ad exi guū fabulę data pēſa trahebāt. Auro ra cādida roſeis eq̄s fictio ē poetica a uario cęli colore: quē ſol cū ab orien te leuat̄ diffūdit. greꝯ q̄dā fabula tores dixerunt ſolē & lunā & aurorā ex Hypiōe gēitas: ls. n. deus ē ſup oia ſęcula: ut nomē idicat Elegia q̄rta.

Optauit lentas & mihi militias.
At tu caſta precor maneas; ſanctiq; pudoris:
Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus.
Hæc tibi fabellas referat: poſitaq; lucerna:
Deducat plena ſtamina longa colo.
At circa grauibus penſis affixa puella
Paulatim ſomno feſſa remittat opus.
Tunc ueniam ſubito. nec quiſquā nunciet ante;
Sed uidear cælo miſſus adeſſe tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos:
Obuia nudato delia curre pede.
Hoc precor. hunc illum nobis aurora nitentem.
Luciferum roſeis candida portet equis.

ELEGIA QUARTA.

Sic umbroſa tibi contingant tecta priapę;
Ne capiti ſoles: ne noceantq; niues.
Quæ tua formoſos cœpit ſollertia. certe
Non tibi barba nitet: non tibi culta coma eſt.
Nudus & hybernæ producis tempore brumæ:
Nudus & æſtiui tempora ſicca canis.
Sic ego: tum bacchi reſpondet ruſtica proles:
Armatus curua ſit mihi falce deus.
O fuge te teneræ puerorum tradere turbæ:
Nam cauſam iuſti ſemper amoris habent:
Hic placet anguſtis q̄ equū compeſcit habenis;
Hic placidam niueo pectore pellit aquam:
Huic quia fortis adeſt audacia cœpit: at illi
Virgineus teneras ſtat pudor ante genas:
Sed ne te capiant primo ſi forte negabit:
Tedia: paulatim ſub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones
Longa dies molli ſaxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uuas:
Annus agit certa lucida ſigna uice.
Nec iurare time: ueneris periuria uenti

Sic umbroſa tibi cōtigāt tecta priape. Sup obſcoena re & iuerecūda ꝺſulit Priapū laſciuę deū. Sic. hec pticula ē optātis illi bonū: a quo negociū petius. Martialis. Perpetuo ſic flore mices: ſic deniq; nō ſit Tā lōgę Bromio q̄ tibi phoebe comę. Oui. faſtoꝝ.iiii. Sic tibi quā raptā queris ſit filia ſoſpes Surge nec exiguę deſpice tecta caſę & i octauo metamor. Sic mare cōpoſitū ſic ſit tibi piſcis i ūda. Soles: ſoles dicimus ęſtuoſos dies: & ſolariū radiorū feruores. nā & ſoles & ſolibus pro ſole ñ uno ſępe legimus. Priapus āt ſtare ſub diuo cōſueuit coleis aptis: ut i priapeis ad plenū tracta tur. Quę tua formoſos cępit ſolertia ex his ſignificat formoſos pueros nō Priapi elegantia i ueſtitu aut hitu corporis ſed mēbri nimietate delectari: ad cuius teli ictū apte cōuolat: ē enīta le ut id patici tenere cupiant cinędi. Certe ñ tibi: Ratio ē cur eū pueri obſeruēt. & ē ſūpta a turpitudis obſcoenitate: & i uenuſto corpis hitu. Brumę hybernę: Dies breues ñ niſi hyemis tpr ē poſſūtt. q̄ tēpeſtate oia gelu cōgelaſcūt: & caligine obruunt. Tępora ſicca ęſtiui canis: Cane i cęlo regnāte. circa ſolſticiū īmē ſi exęſtuāt calores: lō ſicca. nā terra fathiſcit i puluerē. Catul. Quō grauis exuſtos ęſtus hiulcat agros. Tū bacchi reſpōdet ruſtica proles: Priapus dicit̄ bacchi filius: uel q̄ ut agreſte numē rura tueat̄. Iuuenalis ſatyraꝝ.ii. Cuſtodē uitis & horti: uel certe liberi patris filius & nymphę: ut Strabo meminit lib

iii.geographię. Curua falce:epitheton ẽ falcis.Virgilius i priapeis:Sęua nec i curua uulnera falce da bo:armatus aũt falce dicit ut aues terreat:fures procul repellat:pellit aquã q nat brachiis pellit undas Statius achilleidos prio.Ter conata manu liquidũ ter greſſibus ęquor repulit Lõga dies homini:argu it a fortiori:unde Calphurnius i ęgloga ultima.Quiſqs amat pueros ferro pcordia duret.Nil prope/ ret:diſtatq; diu patienter amare: Pru dẽtesq; aĩos teneris nõ ſpnat i ánis p/ ferat & faſtus:ſic oli grãdia ſumet: Si mõ ſollicitos aliqs deus audit amãtes Saxa pedit aqua:Nõ aliter Oui. inqt de arte.i.docẽs i amãda muliere pſe/ uerãtiã:Quid magis ẽ durũ ſaxo: qd mollius unda dura tamen molli ſaxa cauãt aqua.In apricis collibus.colles ad ſolẽ expoſiti aprici uocãt.iccirco dictum ẽ ab excellenti uate.Bacchus amat colles.Annus agit certa lucida ſigna uice:ſol ut aſtrologi referũt:p. xii.Zodiaci ſigna excurrẽs annũ cõfi cit:a cuius cõuerſiõe ánus denoiat.Ir rita p terras & fre.ſum.fe. Proptius p cõtrariã huic ſentẽtiã deterret ami/ cã a piurio.Nã li.elegiaꝝ.ii.nõ ſemp iqt placidis piuro ſridet amãtes Iuppi ter:& ſurda negligit aure preces. Sed Ouidi.cũ Tibullo ait Iuppiter ex alto piuria ridet amãtũ:Et iubet ęol os ir rita ferre notos.Sed hę ſnię coẽs uo/ cant.ad libitũ uni ponunt.nã & Ho/ ratius ait carminũ.ii. Ridet hoc inq; uenus ipſa:ridẽt ſimplices nymphe fe rus & cupido ſemp ardẽtes acuẽs ſa/ gittas cote cruẽta.Gratia:benignitas gratia pter hoc ſignificat amorem & cãm ſeu reſpectũ.Valere.firmũ & ra tũ cẽ.Ineptus amor.icautũ amãtẽ itel ligit ponẽs amor pro amatore ut Vir gilius uenus pro amica.Parta meę uẽ neri ſũt mũera. Dicta.diana di/ cta ẽ dictyna a fulgore lumis:quo noctu oia oſtẽdat:uel a retibus q̃ Δίκτυα uocãt. Eſt eni uenandi dea q̃re dixit Catullus.Mõtiũ dña ut fores ſiluarũq; uirẽtiũ ſaltũq; recõditor oiumq; ſonãtiũ. Suos crines:quoꝝ pulchritudie cętteras fere oẽs deas excellit. Nõ ſignis.liptote ẽ.nã Oui inqt.Fugit irre/ parabile tẽpus.Et celer admiſſis ſubdit ánus eqs.Quã cito:admitatiua locutio ẽ uel dicit ętatẽ nõ mi nus ocyter trãſire q̃ dies & cętera q̃ ſubſequũt.Colores purpureos:floſculoꝝ diuerſitas in coloribus terrã exornat:a quoꝝ ueſtitu terra ueſta ẽ appellata. Formoſas comas:ſrõdes bicolores. Eleo car cere:Elis ciuitas ẽ arcadię ubi ánua equoꝝ currẽtiũ ſpectacula fiebãt i honorẽ louis olympii. Miſſus prior.ergo uictoriã adeptus.p id.n.qd pceſſit qd poſtea ſubſecutũ ẽ itelligimus. Serior.a iuuẽta icli natior ad ſeniũ. Stultos dies:quos ipe dũ nõ itelltgit quoad licuit ſtultus fuit. Serpẽs nouus:factus .ſ.nouus abiectiõe pellis:Ouidius de arte amãdi.iii.Anguibus exuit tenui cũ pelle uetuſtas. Nouus er go.i.rediẽs ad priorẽ ętatẽ.Vir.Quõ poſitis nouus exuuis uitiduſq; iuuẽta uoluit.Solis ęterna ẽ bac cho Phoc.q; iuuẽ.Nã de.iton.cri.utrumq; deũ:Bacchus & Apollo in inuenum facie depinguntur.ſed Bacchus ſpẽm magis uirginis prę ſe fert.ambo tamen comati.Virgilius in priapeis.Forma conſpiciẽ/ dus eſt apollo.Formoſus quoq; pingitur lyęus.Ouidius.iiii.metamor.Tibi.n.inconſumpta iuuenta Tu puer ęternus tu formoſiſſimus alto, Aſpiceris cęlo:tibi quom ſine cornibus aſtas Virgineum ca/ put eſt.Martialis uotum faciẽs i epigrãmate:Sic deniq; nõ ſit Tã longę bromio q̃ tibi phoebe comę.

Irrita per terras & freta ſumma ferunt.
Gratia magna ioui: uetuit pater ipſe ualere:
Iuraſſet cupide quicquid inæptus amor.
Perq; ſuas impune ſinit dictyna ſagittas
Affirmes: crines perque minerua ſuos.
At ſi tardus eris errabis: tranſiet ætas:
Quam cito non ſegnis ſtat remeatq; dies.
Qua cito purpureos deperdit terra colores:
Quã cito formoſas populus alba comas:
Quam iacet infirmæ uenere ubi facta ſenectæ:
Qui prior eleo eſt carcere miſſus equus.
Vidi iam iuuenem: premeret cum ſerior ætas:
Mærentem ſtultos præteriiſſe dies.
Crudeles diui ſerpens nouus exuit annos:
Formæ non illam fata dedere moram.
Solis æterna eſt phœbo bacchoq; iuuenta:
Nam decet intonſus crinis utrũq; deum.
Tu puero quodcũq; tuo temptare licebit:
Cedas: obſequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges quãuis uia longa paretur:
Et canis arenti torreat arua ſiti.
Quãuis prætexens picta ferrugine cælum:
Ventuſã admittat imbrifer arcus aquam.

Quãuis ptexẽs picta ferugie cęlũ:Arcus cęleſtis denũciat tps futurũ ſecũdũ eã ptẽ cęli q̃ ſe extulerit hoc Seneca i qõnibus dicit naturalibus.Ferugo ẽ color nigrioris rubedis q̃ſi uiolacei.Virgilius.Obſcu ra uultũ ferugie texit:& dũ pictã dicit reſpicit ad colorũ uarietatẽ. Vẽturã a quã:Nõ ſemp decidit a qua ex arquus apparitiõe:ſed ſerenũ etiã idicat.Igit notãdũ ẽ quod ſeneca i libro de qõnibus naturali

bus dixit. Puppi uolet ire: Puppi ablatiuus casus ẽ. Nã quę i nomiatiuo termiant i gemia consonãte mittũt ablatiuũ secũdũ grãmaticos i e uel in i. Virgilius i octauo. Aduectũ ęneã classi uictosq; pẽates.

Vel si cæruleas puppi uolet ire per undas:
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duros subiisse labores:
Aut operi insuetas attenuasse manus.
Nec uelit insidiis altas si claudere ualles:
Dum placeas humeris retia ferre neges.
Si uolet arma leui tentabis ludere dextra:
Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus.
Tunc tibi mitis erit capias tunc cara licebit
Oscula: pugnabit: sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo post offeret ipse uolenti
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu male nũc artes miseras hæc sæcula tractãt:
Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui uenerem docuisti uendere primis:
Quisquis es infœlix urgeat ossa lapis.
Pierides pueri doctos: & amate poetas:
Aurea nec superent munera pieridas.
Carmine purpurea est nisi coma: carmia ni sint:
Ex humero pelopis nõ nituisset ebur.
Quẽ referent Musæ uiuet: dũ robora tellus:
Dũ cælum stellas: dum uehet amnis aquas.
At qui non audit musas. qui uendit amorem:

Ceruleas ũdas. epitheton mari ipo nit̃ a specie aquaꝝ & accidẽtia ut Homerus uocat ὀἰνοπα πόντον .i. uinosũ mare. Atteruisse. pro attriuisse p epẽthesim & ãtistichiõ. Insidiis idagine. Nãq; idago feras latẽtes cludit & paulatim admotis cassibus artat. Rapias tũ cara licebit oscula: Basia qppe amatorũ repugnãtiũ gratiosiora sũt. Catullus: Surripui tibi dũ ludis mellite iuuẽti Suauiolũ dulci dulcius ãbrosia. Sappho ad Phaonẽ: Oscula cãtãti tu mihi rapta dabas. hoc.n. pudor suadet adolescẽtulis: q̃q̃ magis eripere basia q̃ a se eripi uelint: iõ Horatius li. carminũ. ii. d̃ licima amatrice dixit: Quõ flagrãtia torquet ad oscula ceruicẽ aut facili sẽuitia negat Quę poscẽte magis gaudeat eripi: interdũ rapere occupiat. Tractãt exercẽt. & ẽ dolẽtis locutio. Venerẽ coitũ: & rẽ pro re posuit more poetarũ usitatissimo. Vrgeat ossa lapis: iprecatio grauissima ẽ ut defũcti ossa sãxũ urgeat tãq̃ dolore afflictat̃: E cõtra optia erat. Iuuenalis satyraꝝ. iii. Dii maioꝝ ũbris tenuẽ & sine pondere terrã. Pierides pueri doctos & amate poetas: exhoratõ ẽ uẽ pueri amore uirtutis capti musas & earũ cultores obseruẽt. Sic Oui. ad matronas: Carmia q facimus mittamus carmia tãtũ Hic chorus ãte alios aptos amare sumus: Nã facimus placidę latę pconia formę. Nomen habet nemesis: cynthia nomen: habet. Aurea nec superent munera pieridas.

Quę munera musicã prestent in amore Ouidius grauiter idoluit iquiẽs. A doctis pciũ scelus ẽ sperare poetis: Me miseꝝ scelus hoc nulla puella mouet. Pierides. musę denoiatę sũt uel a loco. uel a pierii filiabus i musica supatis. Musę uero ἀπὸ τοῦ μύειν dictę sũt: q̃d latie honesta bonaq; doctria i stituere signat: ut Eusebius dixit. ex Diodori sñia: fuere Iouis cęli ac terrę filię: q̃s Hesiodus i theogõia quõ nouẽ nũerasset: Varro tres tũ cõmemorat: sed Cicero li. de uatura deoꝝ. iii. scribit q̃tuor musas prias Ioue altero natas. s. Gathaẽ. Thexionẽ edearchẽ. melethẽ: secũdas ãt nouẽ procreatas ex Ioue. iii. & Mnemosine: tertias Ioue tertio Pierio & ãtiopa: quas pieridas & Pieras solẽt poetę appellare iis nomibus eodẽ nũero quo maxie supiores. Comã nisi: Nisus rex megarẽsiũ fuit filius pãdiõis pater Scylę: q̃ scelestissima ut Minoi patris hosti iũgeret̃: turpi amore crinẽ aureũ patri mutilauit. hoc ẽ ceruicẽ abscidit. q̃ ad hostẽ delata repudiat̃ & figmẽto poetico i auẽ sui nois dicit̃ cõuersa: q̃ grẽce ciris uocatur adepta nomẽ a dẽpto pris capillo ut ait Ouidi: nãq; κείρω tõdeo: & uulgo dicit̃ alaudula. Quõ ipi q̃dẽ historici scribãt a Minoe deiectã cẽ i maris profũdũ post sibi Nisẽã urbẽ proditã: & scylleo nomẽ ex se ididisse accepto honore sepulturę. De Nisi capillo ubiq; a poetis isertũ ẽ: ipe. n. alietus ẽ: & smeriliũ uocãus: nãq; ἀπὸ τῆσ λείασ a pda alietus dictus ẽ. hic poetaꝝ utilitas ex eoꝝ familiaritate noscit̃ q mortales imortales faciũt suis scriptis. Ex hũero pelopis ñ tinuisset ebur: Pelops Tãtali filius a prẽdiis hospitibus pro brutali carne appositus fuit: quod dii oẽs quom agnouissẽt auersati sũt solaceres fame affecta humerũ ex eo deuorauit: sed re tandẽ cognita partẽ quã comederat ex ebore repẽdit. Fuit & alter Pelops siue hic idẽ q teste Seruio i nono cõmentario habitus ẽ Atrei pater genitus ex imo Atlantis filioꝝ. Quẽ referẽt musę uiuet: ęternitati donabit̃ quẽ musę cecinerũt. Ideo Lucanus libro nono. O sacer & magnus uatum labor: omnia fato eripis. & populis donas mortalibus ęuum.

Dum robora tellus: Per ambitũ orõnis significat mũdi perpetuitatẽ. Sic Virgili. In freta dũ fluuii

current dū montibus umbrę Luſtrabunt cōuexa polus dum ſydera paſcet. Dū cęlum ſtellas: dum uehet amnis aquas:uectet ſtellas.i.ſuſtineuit:ſed ad uulgi opinionem reſpicit:qui uolunt ſtellas noctu aſcendere ex oceano cęlum:& interdiu ſub aquis deliteſcere.unde Ennium ſecutus Maro dixit Et ruit oceano nox.Idęę currus ille ſequat opis:Ops deum mater Idęa dicitur a monte phrygię ubi primū coli cepit.Huius miniſtri furore ſpirari diuino crediti ſunt:& uagantes ſacrā rem berecynthię facere Qui mos ab Aty deperditiſſime ab illa dilecto aſſūptus ē .Ouidi.faſtorū.iiii.Venit in exemplū furor hic molleſq; miniſtri Cędunt iactatis uilia membra comis Ops opis geniti uium facit.Opis opis nomē ē nympę comitis Dianę.Claudianus in ſtilico/ne:Et ſoror optatū nomē ueniētibus Opis huius primā Virgilius in ęneida corripuit:quem tamen errorem teſte Macrobio ſaturnaliū.iiii.uidetur fe/eiſſe ex nimia doctrinę profunditate quēadmodū Alexander ętholus poeta egregius aſſeruit. Cęterū per hęc uerba auctor uult intelligere lympha tum atq; ſine ratione hoiem. Tercē tenas urbes:Finitus numerus pro infinito.Sane ſciendum tercentos dici & trecentos:quod ex poeticę ignorātia Laurētius Valla elegantiarū.iii.negat Catullus ad Furiū & Aureliū comites Quos ſimul cōplexa tenet trecentos Horati.Mille patens in fronte trecentos cippus in agros.Erroribus exple/at excurſionibus tranſeat:& uim habet expleat.Nāq; corybantes furēdo tympana quatiebant:& cymbala creberrimo pulſu.Hoc Ouidius faſtorū.iiii.& Catullus in Aty explicant Vilia mēbra.mentulam capimus quę adeo illis habetur uilis:ut abſcidatur tanq̄ inutile mēbrum.Sic Iuue. ſatyrarum primo.Phrygio quos tempus erit iā More ſupuacuā cultris abſcidere carnē. Ad phrygios mōs. ad ritū ſacerdotū Cybelis ideę:q ſuū ſibi uirile teſtaceo fruſto amputabant.Iuuenalis.Mollia q rapta ſecuit genitalia teſta. Canerē tityo. Titys nomē ē adoleſcētuli dilecti a Tibullo.quidā tamē male legūt tityo orea titys auibus:quas i auguriis certis obſeruauit ātiqtas.Male habet.i.male tractat. Arte aſtutia:quā Τέχνην greci uocant & eo quaſi iam romano Terētius latiniſſimus utitur. Magiſteria.exercitia opa a magiſtro noiata.

Ideæ currus ille ſequatur opis.
Et tercentenas erroribus impleat urbes:
Et ſecet ad phrygios uilia membra modos.
Blanditiis uult eſſe locum uenus ipſa:querelis
Supplicibus miſeris flentibus illa fauet.
Hæc mihi quæ canerem titydo deus edidit ore:
Sed tityū coniunx hæc meminiſſe uetat.
Pareat ille ſuæ:uos me celebrare magiſtrum:
Quos male habet multa callidus arte puer.
Gloria cuiq; ſua eſt:me qui ſpernentur amantes
Conſultent cunctis:ianua noſtra patet.
Tempus erit cum me ueneris precepta ferentē:
Deducat iuuenum ſedula turba ſenem.
Heu heu quā maratus lento me torquet amore:
Deficiunt artes:deficiunt q; doli.
Parce puer quæſo:ne turpis fabula fiam:
Cum mea ridebunt uanā magiſteria.

ELEGIA QuINTA.

a Sper erā & bene diſſidiū me ferre loquebar.
At mihi nunc longe gloria fortis abeſt.

a Sper erā & bene diſſidiū me ferre loquebar. Querit de anio ſuo erga amicā officioſo:& quę pro illius ęgrotātis ſalute fecerit:quęq; ſibi illa ſi i priſtinā fuiſſet reſtituta ualeſcētiā propoſuerat:cū ſūmo dolore obiicit.Hoc ió facit:ut eā ab alterius amore ad ſe reuocet.Diſſidiū āt ſegregatione ē p diſcordiā ſignat:uel a diſſidēdo.Vnde Terētius.Valeāt q iter nos diſſidiū quęrūt.uel a deorſū cedēdo.unde Ouidius.xiiii.metamorphoſeos pro diſceſſu poſuit iquiēs.Nō bene diſſidiū phrygii laſtura mariti.Ferre ergo diſſidiū ideſt pati iniuriā p ſeiunctionē ab amica. Nāq; agor.ſuā denotat inſtabilitatē:cū a turbie ſimilitudinē ſumat.amātes.n.uario ęſtu afflictionū fluctuāt.Plautus i Ciſtellaria.lactor:crucior:agitor:ſtimulor:extorqueor i amoris rota miſer:exaior:feror:differor.diſtrahor:diripior:ira nullā metā animi habeo. Turbo.gēus ē iſtrumēti luſorii pueros maxie delectās a cuius faſtigiata & pacuta cuſpide turbio uerbū apud Pliniū frequēs deſcēdit. Celer:dū currēs puer corrigia iſēqt. Verſat:fūiculo.Torque.Perſius.Neu qs callidior buxū torq̄re flagello Li. Nec dicere qcq̄ magnificū:q̄le illud Terētii i eunu.Ego ne illā:q̄ illū:q̄ me:q̄ nō:ſine mō:mori me mali ſētiet q uir ſiē. Foedera.pactōes clādeſtias iter utrūq; factas itelligit:& ió furtiui lecti.Ipſeq; ter circū luſ.ſul.puro.ſic Proper.elegiarum.iiii.Terq; meum tetigit ſulphuris igne caput.Et Ouidius de arte amandi.ii.hoc ita aperte declarat.Et ueniet quę luſtret anus lectumq; locumq; Perferat & tremula ſulphur & ouа manu. Eſt autem Ouidii prēceptum in prēdicto libro ut pro amica uoueamus:& in preſentia ſua id palam faciamus. Vnde Propertius. elegiarum ſecundo indignatus de riuali inquit ad

Cynthiam. Hęc mihi uota tuam propter ſuſcepta ſalutem Quã caput hoc ſtygię iam ꝑmeretur aquę
Et lectum flentes circunſtaremus amici. Semina. rem nulli preter ſibi amantibus intelligibilem per
tingit. quidam tamen non ſemina ſed ſomnia textus habent: & eſt ſenſus facilis. nam uenerãda ter pro
pianda tribus uicibus: ut ſępe ſcripſimus: intelligit Tuniciſq; ſolutis. de more ſacrificantium. ut in. iiii.
ęnei. Virgi. de Didone ſcripſit Dedi nouem uota. nouies uotum faciens Veneri ſacrum exhibui. Oĩa
perſolui. huc redigitur omnis oratio. namq; multa poterat uouiſſe: ſed non perſoluiſſe. Fruitur nunc
alter amore. fruitur. i. uoluptatem ca
pit ex tẽ olim a me miſere ꝑmata.

Nãq; agor ut per plana citus ſola uerbere turbo:
Quę celer aſſueta uerſat ab arte puer.
Vre terum & torque liceat ne dicere quicquam
Magnificum: poſt hæc horrida uerba doma.
Parce tamen parce furtiui fœdera lecti.
Per uenerem quæſo: compoſitumq; caput.
Ille ego: quum triſti morbo defeſſa iaceres:
Te dicor uotis eripuiſſe meis.
Ipſeq; te circum luſtraui ſulphure puro:
Carmine quum magico præcinuiſſet anus.
Ipſe procuraui ne poſſent ſæua nocere
Semina: ter ſancta de ueneranda mola:
Ipſe ego uelatus filo: tuniciſq; ſolutis
Vota nouem ueneri nocte ſilente dedi.
Omnia perſolui. fruitur nunc alter amore:
Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam: ſi ſalua fuiſſes:
Fingebam demens: ſed renuente deo:
Rura colam: frugumq; aderit mea delia cuſtos:
Area dum meſſes ſole calente teret.
Aut mihi ſeruabit plenis in lintribus uuas:
Preſſaq; ueloci candida muſta pede.
Conſueſcet numerare pecus: conſueſcet amãtis
Garrulus in dominæ ludere uerna ſinu:
Illa deo ſciet agricolæ pro uitibus uuam:
Pro ſegete ſpicas: pro grege ferre dapem:
Illa regat cunctos: illi ſint omnia curæ.
Et iuuet in tota me nihil eſſe domo.
Huc ueniet meſſalla meus: cui dulcia poma
Delia ſelectis detrahat arboribus.
Et tantũ uenetata uirum: hũc ſedula curet:

Vtitur ꝑcibus meis. ꝑcibus. ſ. qbus
te precari cõſueuerunt Fingebam de/
mens. ſe dicit inſanum q̃ ſpem i incõ
ſtantia mulieris habuerit. Oratius li.
carmi. i. Qui nũc te fruitur credulus
aurea qui ſemper uacuam ſemp ama
bilẽ ſperat neſcius aurę fallacis. Ideo
Catullus de Leſbia ſua dixit. Nulli ſe
dicẽ mulier mea nubere malle quã mi
hi: non ſi ſe iuppiter ipſe petat. Dicit
ſed cupido mulier quod dicit amanti
In uento & rapida ſcribere oportet
aqua. Rura colam. hęc ſunt quę Ti/
bullus in animo propoſuerat. Cuſtos
frugum. gubernatrix adminiſtratrix
prouentuum. Plenis in lib. u. Liter eſt
genus dolii ruſticani: ut oſtendit Ca/
to priſcus ſed hic pro naui ponitur ea
eſt teſte Feſto lignum cauatum ut na/
uis: quo in uindemiis ruſtici uti ſolent
& per metaphoram pro nauicula po
nitur. Conſ..ſcet nu. pe. paſtores cõ/
ſueuerant ueſperi pecus numerare ne
qua iter paſcua aberrauiſſet: aut aba
ctores lupiue ſuſtuliſſent: quem morẽ
Virgilius mãtuanus executus ait. Biſ
q; die numerant ambo pecus alter &
hedos. Verna. famulus domi natus
uerno tpe ex ãcilla grẽce ἐαρινος di
citur: Martialis uxorem habendam
non putat. Quirinalis cum uult habe
re filios & iuenit: quo poſſit illud mo
re. futuit ancillas domumq; agroſq; i
plet equitibus uernis. hinc fit uernacu
lus pro proprio patrię Cicero de ora
tore. iii. Vt ego ędilitate laboraui q̃
quotidianis & uernaculis rebus fatiſ/
facere me poſſe huic populo nõ puta
bã. Ferre dapẽ. uictimam & reliq̃ quę
pro grege ut ualeat recte & foetura
creſcat imolant. ſane aĩaduertendũ
ẽ quod Cato Priſcus ſcribit quando
uotũ fit pro bobus mulier itereſſe nõ
debet ad rẽ diuinam neq; uidere quo pacto ea fiat. Sed hic auctor ſacrificiũ itelligit cõpitale quod ru
ris deis exhibeat. Me nihil eẽ domo hoc ẽ nullius ꝑcii atq; auctoritatis. In prefactione opis diximus
hinc illud Martialẽ aſſumpſiſſe in diſtichis. Luſit amatorem nemeſis laſciua tibullum: In tota iuuit quẽ
nihil eſſe domo. Ipſa miniſtra: Signum eſt non modicę in Meſſallam beniuolentię: quom cibum
illi apparari ab amata muliere concedat. Per armentos adoratos: Armenia regio eſt Aſię Cappa
docię contermina: dicta ab Armenõ laſonis ſocio: & duplex eſt ubi precioſum inter reliqua aromata
naſcit amomũ. Curas depellere uino: ſic ſupra: Adde merũ: uinoq; nouos cõpeſce dolores. Gaudia

adirem:rem turpem dictu:honeſto ſatis & eleganter dat intelligere. Admonuit dominę:me commonefecit:ne dnām deſererem.Notandum eſt locutiōis genus antiquiſſimū:quod ab hiſtoricis uſurpatum legi:admoneo te patris uel cuiuſpiam imprudenter facti:ſine acto pro eo quod eſt admonitionem tibi pręſto.quod ſane a gręcis traductum uidetur:qui utuntur gtō quom ablatiuo careant:ſecundum quorum ſtructuram Horatius carminum.ii.ait:Deſine tandem mollium querelarum:pro a querelis mollibus. Deſeruitq; uenus.quippe uoto frui non licuit.quod apertius in ſequenti declarat.de uotum:faſcinatum & execratum carminibus. Non facit hoc uerbis: ut amicę amorē erga ſe reconciliet:eius formam occulte laudat.Nāq; uenefi cę faſcināt iuuenculos herbarum potentia fretę. Talis ad hemonium: compat pulchritudiem amatricis cū formoſitate Thetidis: quando olim ducta eſt domum Pelei mariti. Nereis.Thetis nerine hoc eſt ex Nereo nympha:namq; fuit Chironis filia. Piſce frenato:delphino iugato:q marinas deas uehere dicitur. Statius ea propter in achilleide ait:Elicit ide fretis:& murice frenat acuto Delphines biiuges.& Claudiāus in ſtilicone Venerem a Tritone Mediolanum uehi: ut Honorii & Marię nuptiis iteresſet: cum diuarum marinarum:alię tigri/bus: alię ariete: alię leęna monſtris ęquoreis portarentur. Sanguineas edat illa dapes: Aſprima execrantis lenam imprecatio. Felle:amaricie fellis.n.folliculus bilis atrę indignatōnem continet:& membrorum intrinſecorum fel eſt amariſſimū. Querentes ſua fata:dum.ſ.centum annos tranſęgerint:ut putauit antiquitas.

Strix uiolenta canat:Strix uolucris eſt importuna a ſtridendo dicta: quemadmodum Ouidius faſtorū.vi. ſenſit:ubi hanc ipſam his uerbis effinxit:Grande caput:ſtātes oculi: roſtra apta rapinę:Canicies pennis: unguibus hamus ineſt.iō autem uiolenta dictum eſt q; pueros nutricis egentes aggreditur:& ex illorum corpuſculis uitalem ſanguiné abſorbet:a cuius auis nocumento factum eſt:ut iam ſtriges appellemus mulieres noctu uel diu puellulos faſcinantes ſuo contactu.& lactis munerumq; oblatione. Qu. Serennius: Prętera ſi forte premit ſtrix atra puellos Viroſa immulgens exertis ubera labris. Sagę rapacis Sagam uocat lenam rapaciſſimā & incātatoriā. Nā donis uincitur ois amor:Sētentia pegregia:nulla certe tā caſta ē quę p̄cio corrumpi nō poſſit. Paup erit pręſto:Pręſto ſignat pręſens ſū:& faueo:& aduenio.docet hic cōmoditates q̄s amicę ex paupculis capiunt amatorculis. Anguſto anguſtū ponit proſpiſſo & inculcato. Vincla detrahit:a parte totum intelligimus calceolum:& eſt ſenſus te pauper ſi opus eſt excalciat. De niueo

Huic paret:atque epulas ipſa miniſtra gerat.
Hæc mihi fingebā:que nūc chauroſq; notuſq;
Iactat odoratos uota per armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino:
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui:ſed iam quom gaudia adirem
Admonuit dominæ:deſeruitq; uēnus.
Tunc me diſcedens deuotum fœmina dixit:
Et pudet:& narrat ſcire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis:facie teneriſq; lacertis
Deuouet:& flauis noſtra puella comis.
Talis ad hemonium nereis pelea quondam
Vecta eſt frenato cærula piſce thetis.
Hæc nocuere mihi:q; adeſt huic diues amator.
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes:atq; ore cruento
Triſtia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum ſua fata querentes
Semper:& e tectis ſtrix uiolenta canat.
Ipſa fame ſtimulante furēs:herbaſq; ſepulchris
Quærat:& a ſæuis oſſa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis:ululetq; per urbes:
Poſt agat hanc triuiis aſpera turba canum.
Euenient:dat ſigna deus:ſunt numina amanti:
Sæuit & iniuſta lege relicta uenus.
At tu quā primū ſagæ præcepta rapacis
Deſere.nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præſto tibi:præſto pauper adibit
Primus & in tenero fixus erit latere:
Pauper in anguſto fidus comes:agmine turbæ
Subiiciet q; manus:efficietque uiam.

pede laus ẽ pedũ ab elegãtia candoris. Sic Statius de Thetide achileidos. i. Et niueas ferũt uada theſſa la plãtas. Heu canimus fruſtra: uox ẽ poetę ualde cõquerẽtis. Plena manu: plena. ſ. nũmis & aureolis: nãq; muneribus amor cõciliatur qui nõ affert excluditur ac negligit Quã ob rẽ Proptius de amica dixit: Cynthia nõ ſequitur faces nõ curat honores: Semp amatorũ põderat illa ſinus. At tu qui potior uincis: illũ monet qui ſuis i amore uicibus utitur: ut dũ licet quod cupit capiat. Fortunę enĩ uaria eſt & pceps inſtabilitas: ſed i amoribus pſertim alternatur unde Propertius elegiarũ. ii. ait. Oia uertũtur cer

Pauper & occultos furtim deducit amicos.
Vinclaq; de niueo detrahit ipſe pede.
Heu canimus fruſtra: nec uerbis uicta pateſcit
Ianua: ſed plena eſt percutienda manu.
At tu qui potior nũc es, mea furta caueto.
Verſatur celeri fors leuis orbe rotæ
Non fruſtra quidã iam nunc in limine præſtat.
Sedulus ac crebro proſpicit atq; fugit:
Et ſimulat tranſire domũ: mox deide recurrit.
Solus & ante ipſas excreat atq; fores.
Neſcio quid furtiuus amor parat utere quæſo:
Dum licet in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA SEXTA.

Emper ut iducar blandos offers mihi uultus
Poſt tamen es miſero triſtis & aſper amor.
Quid tibi ſæuitiæ mecũ eſt an gloria magna:
Inſidias homini compoſuiſſe deum:
Iam mihi tenduntur caſſes iam delia furtim
Neſcio quem tacita calida nocte fouet.
Illa quidem tam multa negat ſed credere durũ ẽ.
Sic etiam de me pernegat uſq; uiro:
Ipſe miſer docui: quo poſſet ludere pacto
Cuſtodes heu heu nunc premor arte mea;
Fingere tunc didicit cauſas ut ſola cubaret.
Cardine tunc tacito uertere poſſe fores.
Tunc ſuccos herbaſq; dedi quis liuor abiret:
Quem facit impreſſo mutua dente uenus.
At tu fallacis coniunx incaute puellæ.
Me quoq; ſeruato: peccet ut ipſa nihil

te uertuntur amãtes. Viceris aut uicis hęc in amore rota eſt: Frõs leuis orbe rota ſecũdũ antiqſſimorũ phãtaſiã loquitur: qui fortunam ſup rota uolubili aſſidentẽ depinxerũt: quo figmẽto nobilitas illius ut pateret oĩbus curarũt: & ẽ q̃ſi dictũ ſimile cũ Parmenõe Terentiano Oĩum rerũ uiciſſitudo eſt Excreat: excreare ẽ conatu quodã de pectore ſputũ elicere: Virgilius i priapeis. Dentẽ de tribus excreauit unum & excreauit pro exputt accipimus hic elegãter. Plautus facetiarũ ſuarũ memor i aſinaria ſignificauit ubi. n. Libanũ ſeruũ introduxit dicẽtem domino Teq; obſecro hercle: ut q̃ locutus ſim deſpuas ſubdit ipſe Age quęſo hercle uſq; ex pẽitis faucibus & poſt ait. Age age uſq; excrea. In liquida nat tibi linter aqua: Methaphoricos dicit. Dũ te cũ fortuna agit: utere amoribus Delię quę me neglecto tibi uni ſeruit Hãc fere eandẽ ſententiã Ouidius in fine tertii de faſtis mutuatus eſt: nauiget hic alia iam mihi linter aqua:

ſ Emp ut iducar blandos offers mihi uultus. Quod amica ſibi ſępiſſime arriſerit q̃q; poſtmodũ ſe i exorabilẽ pbuerit. uſq; adeo dolet: ut iſtuc ipſũ amoris deo iputet. Sed quõ intelligat aliũ a Delia hominẽ foueri: cõſulit marito. ne eam libere uagari p mittat quoniã falleť a muliere ſua libidinis ipatiẽte. quid tibi ſęuitię mecũ ẽ aut cur i ſe ſęuiat quęrit aut iquit q̃dẽ cur iniuriarũ iter utrũq; oriatur occaſio. Eſt aũt antiquiſſima i latinitate locutio. Virgi. i priapeis: Quid mecũ tibi circitor moleſte. Tendũtur caſſes methaphorice s ait decipior a Delia: Fouet amplexu tenet. Durũ ẽ: difficile atq; itolerabile. Vſq; pſeuerãter in oĩ re. Miſer miſerũ ſe dicit more amãtiũ q̃ ab amica deſeratur heu heu: duplicatio ẽ ad ẽphaſim doloris. Vertere fores apire ianuã. & dicẽdo uertere reſpicit ad cardines quibus fores ſuſtẽtať. fores dicũť quę foris aperiũtur: ualue: quę itro uoluanť. i. uertanť. Cardine tacito: q̃ppe quũ aperitur oſtiũ ſtridorem cardo facit quę quaſi ipſius ianuę καρδία ẽ. Terẽ Cõcrepuit oſtiũ Liuor: liuor ẽ plũbeus color q̃ pro iuidia uſurpať. Nẽpẽ q̃ iuidet pallet. Mutua uenus ipreſſo dẽte unanime coeuntiũ exprimit appetitũ p pruritũ. n. ãoriſq; ſuauitatẽ colũctãdo alter alterũ morſitat. proptius elegiarũ. iiii. Sẽp hẽ morſus circum tua colla recentes: Litibus alternis quos putet eſſe datos. Hora carminũ. i. Siue puer furẽs ipreſſit memorẽ dẽte labris notã nõ ſi me ſatis audias ſperes perpetuũ dulcia barbare lędentẽ oſculaq; uetiũs quinta pte ſui nectaris ibuit. mutuã ergo uenerẽ uocat quũ pari coitu fęmina uirq; ſoluũtur. Serua

liato custodito. Neu iuuenes celebret multo sermone caueto. Hanc sententiã iuuenalis & eorũ q̃ sequi tur q̃; plurima cõplectitur satyrarũ.ii. Sed cantet potius q̃; totã peruolet urbẽ Audax: & coetus q̃; pos sit ferre uirorũ: Cumq; paludatis ducibus presente marito Ipsa loq recta facie strictisq; mamillis. Ne/ue cubet laxo pectus apta sinu. Hãc cũ uerbis sententiã Ouidius fastorũ primo mutuatus est dicens: Alte ra dissuto pectus aperta sinu. Significat aũt ne cũ brachio iaceat expapillato: hoc ẽ exerto ut ait Fe stus. nã dũ istud fit papilla nudatur. Neu te decipiat nutu ue te presente aliis inuat ut id te posse latere preceptũ ẽ. n. ab Ouidio de arte amãdi. i. Atq; oculos oculis spectare fatẽtibus ignẽ: Sepe tacẽs uocẽ

uerbaq; uultus habet. Et mẽse ducat i orbe rotas Figura ẽ hermineusis per quã declaratur id. Digytoq; liquorẽ ne trahat hoc. itẽ a poeta oium igeni/osissimo. Blanditiasq; leues tenui per scribere uino: Vt domina i mẽsa se le gat ille tuã. Quã sepe pro q̃; frequen ter. i. quotiensc̃uq;. tũc. n. ad moechũ tẽdit. Iuuenalis satyra. ii. Iamq; expe ctatur i hortis Aut apud isiace potius sacraria lene. Sacra bone maribus nõ adeunda dea. Bona dea apud nos Varrone teste fuit Dryas Fauni filia: ut Plutarchus refert uxor quã uirilẽ adeo fugitasse aspectũ ferunt ut in pu blico nũq; prospecta sit que res effe/cit ut postmodũ mares inire illius sa/cra uetarẽtur Iuuenalis: Nota bone se creta deę: Nec mares tantũmodo ho mines: uerũ etiã masculi sexus aialis fi gurã inesse nefas erat ut late Iuuenalis satyrarũ.ii: tetigit: & seneca epistola. lxxxxvii. dixit: Credat aliquis petuni am eẽ uersatam i eo iudicio quo reus erat Clodius ob id adulteriũ quod cũ Cesaris uxore i aperto cõmiserat uio latis religionibus eius sacrificii. quod pro populo fieri dicitur: sic si motis extra conspectũ oĩbus uiris: ut picture quoq; masculorũ aialiũ cõtegantur q̃ re Festus dixit. Damiũ sacrificiũ quod fiebat i operto i honor ẽ deę Bone no minatũ a cõtrarietate: q̃ minime Δημόσιον esset id est publicũ: dea quoq; ipsa Δημία & sacerdos eius Δημιάς appellabatur. Ceterũ gre ci geniciã nominãt: quã phryges teste Plutarcho matrẽ midę afferũt: nõ nulli uero grecorũ illã eẽ etiã liberis matricibus: quã nõ fari liceat: que quom preesset pturiẽtibus dicta ẽ.

Neu iuuenes celebret multo sermone caueto:
Neue cubet laxo pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu: digytoq; liquorem
Ne trahat & mensæ ducat i orbe notas.
Exibit q̃ua sæpe time: seu uisere dicet
Sacra bonæ maribus non adeunda deæ
At mihi si credas: illam sequar unus ad aras.
Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius signumq; probarem.
Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi: at ipse bibebam
Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens ignosce fatenti
Iussit amor: contra quis ferat arma deos
Ille ego sum: nec me iam dicere uera pudebit
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi cõiuge opus: tua sit bona nescis
Seruare ac frustra clauis inest foribus;
Te tenet absentes alios suspirat amores.
Et simulat subito condoluisse caput.
At mihi seruandum credas non sæua recuso
Verbera detrecto non ego uincla pedum

Adeũda passiue positũ est: ut subeantur prospera castra. Sit detur liceat. Gemmas annulcos p synedo chen. Signũ ipressurã. Probarẽ: laudarẽ ut egregie factũ. Per cãm memini me tetigisse manũ: p cãm. i. hac cũ licentia spectãdi ãnulli. Iccirco Plautus in asinaria iter amãtes legẽ cõscribẽs hoc iterposuit. s. spectãdum ne cui annulũ det atq; roget. Peperi suscitaui mercata tibi uina porrigendo. Non ergo te lesi prudẽs excusatio ẽ criminis per trasslationem culpe i cupidinẽ. Nempe uidetur accusãdus q̃ sub familiaritatis ptextu isidias uxori amici sui tetẽdisset: & ẽ suauis atq; amatoria excusatio. Cõtra quis ferat arma deos: hoc ẽ quis deo resistat. q. d. impossibile ẽ aduersus nũis uolũtatẽ insurgere: excusatio ẽ q̃ ad ipossibile nemo tenetur. & dũ arma ferat dicit a cõsequẽti antecedẽs accipit idest repugnet: de inde sit ad arma ueniendũ. Simulat cõdoluisse caput ut ide fiat occasio cõueniẽdi cũ adulterio. Detre cto nõ ego uicla pedũ: cõpedes nõ recusat ferre si se delia fesellerit custodẽ. detrectare ẽ negare & de/pellere: uincla aũt pro cõpedibus q̃ & boię dicũtur: siue ferreę siue sit lignoę. Quuisquis colit arte capi los. i. cõcinnat puellariter quod ab homine procul abest & graui & modesto. ideo inquit Ouidius: Sed ibi nunc ferro placeat torquere capillos. & ẽ figura prolepsis ipfecta. Hic lasciuos notat ab criniũ cõ/poli tura: ut i cõsequẽti ab hitu togę dimissę. dum dicit Effluit effuso cui toga laxa sinu togę formam

exprimit laxa quippe erat: & i sinũ multis crispulis sub tractũ subcingebatur: qualia sũt hodie quorũ/dam religiosorum uestimẽta unde. Horatius sermonũ primo ostendẽs amicoꝝ uitia ferẽda esse si sint leuia ait de homine iã maturioris ętatis eo ꝙ Rusticius tonso toga defluit & male laxus In pede calceus hęret sed libidinosos & molles tangit qui politius icedẽtes ad pedes omnẽ uestem dimittebãt Ouidius de remedio in. ii. Nec cõpone comas: cũ sis uẽturus ad illas. Nec toga sit laxo cõspiciẽda sinu. Sacerdos Bellonę quidẽ sacerdos ex curetibus seu corybãtibus efflata diuio spiritu. Hęc ubi bellonę motu ẽ agitata: Bellona est dea belliq̃ pallas ẽ siue Martis soror: ut Claudianus stillicone: siue auriga ut i thebaide scribit Statius huius sacerdotes rẽ diuinã faciebãt proprii sanguis effusiõe: quẽ ritũ Lactãtius firmianus primo diuinarũ istitutionũ enarrat. & in raptu pro serpinę Claudianus ait: Corybas non ipulit eusem. i ipa sanguis effusione diuinũ afflatũ capiebant: ita ut prędĕtia explicarẽt futura uaticinarẽtur quare luue. i crispino dixit Sed it phanaticus oestro Percussus Bellona tuo diuinat & ingẽs omen habet. & Horatius sermonum primo: Hũc circũtonuit gaudẽs bellona cruentis. Nec non amãs timet acrẽ flãmam & torta uerbera: ordo ẽ nec nõ timet amãs acrẽ flammã ex torta uerbera. acrẽ flãmã. i. caloré exitialẽ luc. v. Magnoq; exęstuat igne Sciendũ sane sacrificia oĩa nõ eadem ãi; rõne agitari. Sed alia cũ afflatione numinis fiũt quã rẽ synẽtusiasmon appellãt grẽci: hic. n. synẽtusiasmos uidetur hẽre diuinã q̃dã ď rebus ispiratiõnẽ ad uaticiniũ alia fiunt sine afflatione sed remissione quadam quę mẽtes hominũ amouẽs ab iferioribus negotiis trahẽs itellectũ: & cõuertit ad diuinationẽ. Quędã cũ musica: quędã sine musica. nõ nulla mystica. i. sine apta significatiõe. nõnulla manifesta secundũ deorũ qualitatẽ. Et torta uerbera uel i se ipsã spõte cõuersa unlnera: uel quę illi dea igerit. Luc. eodẽ nec uerbere solo Veteris: & stinulos flãmasq; i uiscera mergis. Violata aũt ẽ pticipiũ pro pticipio hoc ẽ uiolãs. ut Ouidius: Hostibus a domitis hostia nomẽ habet pro domãdis aut uiolata furore areptitia. Lucanus. i. uocibus his prodens: urgẽtem pectora phoebũ: Bipẽne genus istrumẽti utriq; ferrũ anceps habẽtis quas pũas uocãt suos lacertos: Nihil sane prẽter brachia ex toto corpore corybãtes i sacris uulnerabãt. Luc. Tũ quos sectis bellona lacertis Sęua mouet: cecinere deos. Inulta nõ rea piaculi: quippe i aliũ sacrificiũ fuisset si diuinã effigiẽ sanguie poluisset: sed is ita sacrificii ritus expostulabat. Veru stillo. gladio. ẽ autẽ iustrumentũ ad eliciendũ sangumẽ sed ẽ abusiue & est synecdoche i structura monet subministrat. Parcite quã custodit amor uerba sunt sacerdotulę isanientis parcite abstinete. Attigerit: suppletur si: ut si quisq; eã attigertt: quã custodit amor. Sic Iuuenalis: Grẽculus esuriẽs i cẽlũ iusseris ibit. Labẽtur euanescẽt ut male parta male dilabũtur. Cinis puluis quẽ mãibus exceptũ aera uersus iecerat. ẽ cinis tã masq; sẽmi. generis ut puluis. Proptius. Sit tibi prẽcipue puluis hetrusca dolor. & alibi: Et duo sũt uersus qui nũc iacet horrida puluis. Dixit tibi. quas significauit te ppessurã ꝙ me a te amoues. Admittas i pristinã amicitiã recipias. Illa leuis mitis. sit i te execrãdo. Anus aurea aureã uocat anũ: quę sua sedulitatẽ nõ contra auro emi posset: & est amãtium in laudãda uetulędiligentia prouerbium. Tenebris tenebrosa. Multo timore: ne coniunx tuus hoc prẽsentiscat. Manet me: expectat me & notandum maneo te pro expecto sępe dictum ab antiquis. Plautus i amphitrione: Hũc te nox quęmansisti mitto ut cedas diei Affixa foribus Innixa postiolo cognoscit strepitus me ueniente pedũ. Obseruationẽ uetulę i se ostẽdit: quę uenientẽ procul agnoscat ex pedum strepitu: quod nõ nisi ex maxima oritur assiduitate cõsuetudinis. Cõtribuisse tecũ: pro eo quod ẽ meos annos aũt tuos meis adiũgi: ut adeo senex nõ esses: tecũ participare: ut una ambo de uita migraremus. est aũt uẽhemẽs beniuolẽtię signũ. Quãuis non uitta

Tunc procul abscitis: quisquis colit arte capillos.
Effluit effuso cui toga laxa sinu.
Quisquis & occurret ne crimen possit habere,
Stet procul: aut alia stet procul ante uia:
Sic fieri iubet ipse deus sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi bellonæ motu est agitata nec acrem.
Flammam non & amans uerbera torta timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolata lacertos:
Sanguine & effuso spargit inulta deam.
Statq; latus præfixa ueru: stat saucia pectus.
Et canit euentus quos dea magna monet.
Parcite quã custodit amor uiolare puellam.
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit labentur opes ut uulnere nostro
Sanguis: ut hic uentis diripiturq; cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea delia poenas.
Si tamen admittas sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi: sed tua mater
Me mouet: atq; iras aurea uincit anus.

ligatos. Impediat crines:nec ſtola longa pedes:Sacerdotũ integritatẽ tãgit:& matronarũ pudicitiam qppe ſacerdotes capillos ſuos uitta puriſſima obligabãt.Iuuena.i criſpino Cũ quo nup uittata iacebat Matronę uero ſtola utebantur.id autẽ erat idumẽtum ad talos. Vtrũq; hoc Ouidius de arte amandi primo cõplexus.eſt:Eſte procul uittę tenues inſigne pudoris.Queq; tegis medios inſtita lõga pedes nãq; inſtita ut Acron pio ſermonum teſtis eſt :fuit tenuis,faſciola quę etiam prętexta dicitur quę ſtolę unã partem ambit:Horatius:Quarum ſubſuta talos tegit inſtita ueſte:Nec ſęuo ſis caſta metu:Commendandę ſunt mulieres quę uirtutis amore peccare nolunt.quę uero delinquere metuũt poenę formidine ſunt omnino relinquẽdę.nõ.n.mẽs earũ caſta eſt:ſed ludibrii turpitudo ipudicitiam coercet. Victa ſenecta : metaphori cos dictũ ẽ quaſi uictrici ſenectuti ſuccubuerit:& diutiſſime ſenẽ factã itelligit: Inops egena manu trẽula propter paraliſim:quę iuuenilis naſcitur dfectu ſanguinis.nihil aũt ifortunatius mulieri põt accidere:q; ſi ſenio cõfectã cogat neceſſitas aut filare:aut texere aut telas liciis cõnodare.Licia.Licia ſũt q/bus appendũtur telę.unde teſtuiliciũ eſt fila de telis decidẽtia:ut Fulgentius plãciades ſcribit.Plautus i caſina.Nõ ego hoc uerbũ expreſſi teſtuilicio.i. re admodũ uiliſſima.prima i licio ſẽper lõga ẽ:ſi a lycia regione deſcẽdat primã corripit:quę littera greca ponitur.ẽ & lyctius poſſeſſiuũ a loco Cretę:ut Lyctius Idomeneus.i.cretẽſis qđ quom eadẽ littera ſcribatur.tamẽ.K. ante taph.recipit:ut i emẽdatis greco rũ exẽplis legi.Cana coma:Senectutẽ capit dicendo cana coma.naturaliter eni i ſenectute hoibus capita caneſcũt & exẽplum dicit amoris ſecundi nã raro fit ut amãtes ad ſeniũ peruenĩãt cõcordes i amore: iccirco Horatius carminũ primo iquit:Felices ter & amplius quos irrupta tenet copula nec malis diuulſus querimoniis ſuprema citius ſoluet amor die.

h Vnc cecinere diẽ parcę fatalia nentes Stamina:Natalẽ:meſſallę celebrat'ea cõmemorãs quę.ille auguſtiſſime trãſęgerit:ſed more ſuo dũ hoc agit euagatur Stamina fatalia uitę diſpoſitionẽ accipimus per ſtamina ſecundum antiquoꝝ opinionẽ.Parcę autẽ dictę ſũt a cõtrario ſenſu:ut Diogenianus ait.q; nemini parcant.Sortes etiã uocatę q; ita unicuiq; ſortitũ ſit ut ipſę uoluerũt.Nonnulli diſſoluẽda deo ſi deis hoc negatur minus hoc mortalibus cõceſſum eſt. Diſſoluenda per dięreſim ponitur ut illđ catulli.condita quũ uere pectoris euoluẽ. Qui Virgilius magis inuſitate in priapeis dixit.Pallorẽ maciẽq; larualem.Gẽtes aquitanas.Aquitãia regio ẽ hiſpanię ſeu gallię tranſalpinę:ut Strabo ait quę i artanos belgas celtaſq; diuiditur triparito ſeu quadripartito ſecũdum Cęſarẽ i cõmentariis narbonẽſes adiungentẽ.Aquitani uero ſũt hi qui ad ſeptẽtrionẽ pyrenei partẽ & Cemeniã habitãt uſq; ad oceanũ & itra garũnã fluuiũ.Hos populos Meſſalla bello ſupa

Hæc me deducit tenebris:multoq; timore
Coniungit noſtras clam taciturna manus.
Hæc foribuſq; manet nocturne affixa proculq;
Cognoſcit ſtrepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus proprios ego tecum
Sit modo fas annos cõtribuiſſe uelim.
Te ſemper natamq; tuam te propter amabo.
Quicquid agit ſanguis eſt tamen illa tuus.
Sit modo caſta doce:quãuis nec uitta ligatos
Impediat crines:nec ſtola longa pedes.
Et mihi ſũt durę leges:laudare nec ullam
Poſſum ego quin oculos appetat illa meos.
Et ſiquid peccaſſe putat:ducorq; capillis
Immerito:proprias proripiarq; uias.
Non ego te pulſare uelim:ſed uenerit iſte
Si furor optarim nõ habuiſſe manus.
Nec ſæuo ſis caſta metu.ſed mente fideli
Mutuus abſenti te mihi ſeruet amor.
Aſt quæ fida fuit nulli poſt uicta ſenecta:
Ducit inops tremula ſtamina torta manu.
Firmaq; conductis annectit licia telis:
Tractaq; de niueo uellere ducta parat.
Hanc animo gaudẽte uidẽt iuuenumq; cateruæ
Cõmemorant merito tot mala ferre ſenem.
Hanc uenus ex alto ſlentem ſublimis olympo.
Spectat & infelix q; ſit acerba monet.
Hæc aliis maledicta cadant:nos Delia amoris
Exemplum cana ſtemus uterq; coma.

Elegia Septima.

h Vnc cecinere diem parcæ fatalia nentes
Stamina non ulli diſſoluenda deo.

uit.Ideo legitur i.ii.li.Gĕtis aquitanę celeber meſſalla triũphis Et magna i tonſis gloria uictor ades. Forti milite.pro militibus robuſtis & ſtrẽnuis.ut Lucanus iplẽtur ualido tyrone choortes Et romãum intelligit exercitũ.Atax atax fluuius eſt qui ortũ habet ex pyreneo mõte:& ifũditur i mare tyrhenum ut Pomponius mella li.ii:ſcribit.ut Strabo gnoſius ex cẽmeo mõte:nomina uero fluuiorũ pro gẽtibus accolis poetico de more ponũtur.Lucanus.Sub iuga iam ſeresiã barbarus iſſet araxes Tremeret expa ueſceret.& tremo te proueniẽter timeo te dicitur.Virgilius li.octauo. Te ſtygii tremuere lacus:Pubes

Hunc forte aquitanas poſſet qui fundere gentes:
Quem tremeret forti milite uictus atax
Euenere nouos pubes romana triumphos
Vidit:& euictos brachia capta duces.
At te uictrices lauros meſſala gerentem
Portabat nitidis currus eburnus equis.
Nõ ſine me ẽ tibi partus honos tua bella pirenes
Teſtis & oceani littora ſanctonici
Teſtis arar rhodanuſq; celer magnuſq; garũna:
Carmoti.& flaui cærula lympha liger

romãa utriuſq; ſexus iuuentutẽ intelligimus.nã iuuenes mixteq; puellę ſpectatũ ibant: Et euictos brachia capta duces.Sinecdochicos Sic ouidius de arte amãdi.primo.ibunt ante duces onerati colla cathenis.Victrices laurus.i. ex lauro corona triumphalis.namq; ut ait Plinius in naturalis hiſtorię.xx. Iaurus triumphis dicata ẽ.Portabit nitidis currus eburnus equis: apparatũ triũphantium tangit.nã currũ ex ebore iauratũ quatuor equi candidiſſimi trahebant.Ouidius in prędallegato li. Quatuor in niueis aureus ibis equis. Non ſine me quippe qui Meſſallę fuerit comes ut antedictũ ẽ.Comilitones enim currum ductoris triũphalẽ ſequebãtur Lucanus quito p prohibitionẽ lauriferos nullo comitet uulnere currus.Tua bella pyrene.Teſtis pyrene mõs eſt hiſpanię:cuius primã Lucanus i primo produxit.nubifere colles atq; aeriã pyrenẽ:q̃q̃ aliter i deriuatiuo fecerit.Iãq; pyrenęę quas nũq; ſoluere titã Sed & deriuatiuũ i primitiui ratione ſeruauit Claudianus i ſtilicone.Pyrenęa tegit lapidoſis frondibus ilex.Eſt autẽ appoſitio pyrene tua bella & cętera. Oceani littora ſanctonici.i.mare ſanctonicũ.Sanctones ſunt populi nõ lõge a toloſſatiũ finibus quę ciuitas ẽ in prouicia ut Cęſar primo cõmẽtariorũ ſcribit eorũ urbs ẽ Mediolanũ ad oceanũ urgens ut i geographia ſtrabo cõmeminit.De his Lucanus primo.Gaudetq; amoto ſanctonus hoſte.Omnes eni hi ad oceanũ ſpectãt.ſed quom dicat littora teſtis eſt uſurpatũ:ut Seruius i daphnide ãnotauit.Vos coryli teſtes & flumina nymphis.nuſquã.n. teſte aut teſtia lectũ ẽ i neutro genere per diffinitionẽ ergo dicimus teſtes mihi ſunt quę res pyrene & littora oceani ſanctonici Sic propertius elegiarũ.ii.Sydera ſũt teſtes & matutia pruina.Et Horatius carminũ iiii:Teſtis metaurũ flumẽ & haſdrubal deuictus:Atax flumẽ ẽ:quod teſte Cęſare i eodẽ cõmẽtario per fines heduorũ & ſequanorũ i rhodanũ fluit:eũq; ſuo flumine pręcipitẽ reddit:ut i ſtilicõe ſcribit.Claudianus rhodanuſq; celer.rhodanus ẽ narbonẽſis prouicię ãtea celticę dictę flumẽ adeo magni curſus ut uix aduerſa poſſit nauigari aq̃:quẽ Strabone i geographię.iiii.referẽte:q̃dã ſeptẽ oſtiis cõſtare dixerũt ſed artẽidorus tribus dixit.Timęus uero quiq;.quẽ Timęũ polybius arguit duo tãtũ rhodano tribuẽs hoſtia de hoc Sylius li.iii. Aggeribus caput alpinis & rupe niuali Proſilit i celtas ingentemq; extrahit amnẽ Spumãti rhodanus proſcindẽs gurgite cãpos.Magnuſq; garũna garũna fluuius eſt eiuſdẽ regionis cuius magnitudinẽ ex geographiis noſci poteſt.tribus eni amplificatur amnibus & p bituriges: quos ſoſcos noiant.& ſanctones gallicã utranq; gẽtem influit:quẽ i oceanũ labi oſtẽdit Claudianus i ſtilicone.Quoſq; rigat retro pernicior unda garũnę Oceani pleno quotiẽs ipellitur ęſtu.Carmoti aũt ſunt i aquitãia populi p quos & aluernos:ut ſtrabo ſcribit liger delatus in oceanũ influit.uterq; autem maximi eſt curſus nãq; liger & garũna paribus a pyrene diſtantes interuallis quaſi deductis & pariter diſtantibus iuicẽ lineis duo cõficiũt loca aliis finita lateribus.oceano ſcilicet mõtibuſq; cemennis.duobus autẽ ſtadiorũ milibus utriuſq; fluminis eſt nauigatio.Cęrula lympha liger.ligerim uiridis coloris eſſe dicit cũ lymphã eius cęrulã dicat.hic iter pictones & uamuitas excurrit.At te cydne canã.Cydnus fluuius eſt cilicię qui Iuſtino & curtio teſtibus Tarſum urbẽ prętерfluit dicente Priſciano in iterpretatione Dionyſii.Flexilis & Cydnus dirimit q flumine Tarſon huius origo ut ſolinus dicit in memorabilibus ignoratur Sed ſtrabo li.xiiii.a tauro ortum habere ſcripſit non procul a tharſo. Verum ut ſolinus ait ab undarum colore denominatus eſt.nanq; quicquid candidum eſt gentili lingua Syri cydnum uocant:Cęruleus:atqui Solinus ab albedinẽ Cydnum uocari dixit:& Valerius maximus.c.de conſtantia ait:Qui aquę liquore conſpicuus tharſon interfluit.ſed epitheta ponuntur fluminibus apud poetas ad placitum. & plerunque generalia. Tacitis undis.aut ad dubitationem cydni refert ad fluminis naturam.nam in quarto ſibi contradicere uidetur inquiens. Aut rapidus cyri dementia cydnus ubi gyndes legendus eſt. Quin Strabo ſcribit alueum eius per profundam uallem illatum recta i ur/

bem ingredi: cuius aqua est rapidissima & frigida quapropter hominibus & bestiis auxiliat q̃ neruos crassiores habent: ideo placidis aquis ut arbitror positum est. Frigidus taurus. Taurus est in asia longissimus de quo plinius in. iiii. naturalis historię multa commemorat. & Priscianus in interpretamento dionysii & longitudinem eius & nominis rationem ita ponit. Ast asiam qui non excelsus diuidit omnem Incipit a mediis terrę pamphyllidis oris. Et longis sese spatiis producit ad indos: Nunc obliqua meãs nunc recto limite currens. Vertice quem toruo perhibent cognomine taurum: Cornua nam summis scopulis imitatur acutis. Multifidosq; suos huc colles spgit & illuc frigidus altitudie sua: & arborũ dẽsitate. Intõsos hyspidos & sq̃llidos q latrociniũ exercebãt & mancipioꝝ uenũdãdoꝝ mercatores ac uẽditores erãt. Taurus arat hypalage est de hoc ita scribit. Strabo i geographię duodecimo. Mira est profecto locorum natura cum i summis tauri partibus locis sit adeo ferax ut multa hominum milia possit enutrire. pleraq; loca ibi oleis & uitibus consita sunt. & omnium pecorum pascuis abundat circum imminent silue uaria materie plenę. deinde libro eiusdem operis. xiiii. ostendit duplicem syriam esse. s. ciliciam & tracheam: quę montana est & peran gusta: & campestris. Sed montanę taurus imminet male habitatus usq; ad latera borealia: quę circa isauriam sunt. Quid referam ut uolitet crebras intacta per urbes. Alba palestino sancta columba syro. Sciendum lege olim fuisse apud syros usum columbarum prohibitum ideo illis in locis earum copia tanta fuit ut accedentium mercatorum ora peruolarent mansuetius etiam quam ferarum natura pati uideretur. Quod Eusebius libro. de pręparatione euãgelica. ix. scribit ubi philo Iudeus hebream disciplinam protegens itroducitur. Intacta ergo. i. illęsa lege prohibẽte. Volitet huc illuc uagetur sine i sidiarum periculo quanquam & illud procedere uideatur ut uolitet per crebras urbes dictum sit ꝙ damasceni syriq; omnes ab amicis litteras accipere & dare soliti sunt. quas columbis uelut nunciis & cursoribus sub alis obligabant: quem morem nostros etiam secutus uisus est Iuuenalis in Crispino ostendisse dicens tanq̃; uenisset epistola pẽna pręcipiti Columba uero dicitur non ꝙ colat lumbos. ut Acrõ acute allucinatur: Sed ꝙ culmina uillę summa petat propter naturalem pauorem ut uarroni placuit libro rerum rusticaram. iii. Palestino Syro Palestina regio est in syria contermina arabię. dicta a palesti urbe metropoli. ut in quinto Plinius scribit. Nam & Herodotus. iii. syriam alteram uocat palestinam Est & altera palestina propter feaciam de qua lucanus in quinto. Laxa palestinas nudis confinxit arenas & Ouidius fastorum. iiii: Sępe palestinas iurat adesse deas. i. furias que de palestino hiatu ad superos progrediuntur Syro. Syriam colenti. Syria duplex est teste Plinio: una dicta palestina altera anthiochia. Nam syros. Scopa uocitatur & syri deffossiones sunt terrę puerorum in modum ubi transmarinę quędam prouicię loco horreorum frumenta defossa seruant. ut in primo Collumella scribit. M. Varro in libris rerum rusticarum. Prima ratem uentis credere docta tyros: Tyros urbs est syrię ut in primo pomponius mella sentit: quę continẽti quattuor stadioũ longitudie diuisa est. ut Quin. Curtius attestat hãc poeta uult primũ fabricasse nauigium. Et Priscianus in interpretamento Dionysii confirmat dicens. Quod pelagus primi tentantes nauibus altis Disiunctas gentes docuerunt iungere merces: Sed poetę argonautas primos testantur fuisse auctore Typhi. Quos tamen Clemens Sydonius scribit triremen inuenisse. Carchidonios autem quatriremen: cuius architectus Vosporus fuit: Syrius findit agros: Sole ad cancrum accedente nilus exit: & totam indiam inundat: quo tempore regnat Syrius Canis. Lucanus decimo: Hunc ubi pars coeli tenuit qua mixta leonis. Sydera sunt cancro rapidus qua syrtius ingens Exerit: & uarii mutator syrius anni Aegoceron cancrumq; tenet: cui subdita nili Ora latent. Abundat aqua ęstiua: rationes cur hoc fiat uarię sunt: quas legendas relinquimus: cum apud Lucanum libro prędicto: tum Solinum in collectaneis: & Anneum Senecam in quęstionibus naturalibus: & in gęographia sua Strabonem. Quibus in terris: quoniam eius ortus ab omnibus ignoratur: ut in primo commentario pharsalię dicemus Te propter nullos tellus tua pos. im. Lucanus de foecunditate ęgyptum commendans inquit: Terra suis contenta bonis: non indiga mercis Aut Iouis in solo tanta est fiducia nilo. Pluuio Ioui: uel cęlo pluuioso: uel Ioui, quem forsitan uocantes pluuiũ adorant: ut de indis lectũ ẽ i Strabonis gęohrapgia

At te cydne canam tacitis qui leuiter undis
Cæruleus placidis per uada serpis aquis.
Quantus & æthereo contingens uertice nubes
Frigidus intonsos taurus arat cilices.
Quid referã ut uolucres crebras ĩtacta per urbes
Alba palestino sancta columba syro
Vtq; maris fastum prospectet turribus æquor:
Prima ratem uentis credere docta tyrus:

libro quintodecimo. Te canit. laudat. ut Regemq; canebant Atq; ſuũ pubes mirat' oſyrim: Oſyris rex egypti cõiũx Iſidis a Thyphõe ſeu Stiphoẽ fratre clãdeſtia morte oppreſſus dedit uxori ppetui luctus materiam. Sed tandem inuentus iuxta philas ſyenes laceratus honorem ſepulturę: incertę tamen ut Strabo ſcribit promeruit. Quom uero bos coepiſſet apparere rati homines oſyrim pro deo coluerũt & commutato nomine apim uocitarunt: hoc eſt gentili lingua bouem. de hoc Plinius libro octauo & in memoralibus Solinus late pertractarunt. Docta plaudere bouem memphitem: Quippe inuentum Apim ſtatuto die demergũt: mox ad exemplum Iſidis alter quęritur: quem repertum centum antiſtites cum pue/rorum gregibus populoq; frequenti Memphin uſq; proſequũtur patrios cantantes hymnulos: & plauſum faci entes: ideo plaudere poſitum ẽ. Mem phitem accuſatiuus eſt denominatiu quaſi patronymici a memphis. ut hic & hęc memphites & hoc memphite: huius memphitis. at Iuuenalis aliam fecit declinationem ſatyrarum quito An ne aliam terra memphitide ſicca Inuidiam facerent nolenti ſurgere ni/lo. Primus aratra manu. hoc etiã Dio dorus ait. Sed ut Seruius primo geor gicorum teſtatur primus q̃dem Oſy/ris aratri fuit inuẽtor. ſed apud ęgyp/tios tantum: nam id diuerſi diuerſis i locis demõſtrarunt. Ferro ſollicitauit humũ. i. arauit. Nãq; qui ſurſũ uertit terrã exercet & ſubigẽdo ſolicitat ſol licitare. n. ẽ ſolo citare. i. mouere. Cõ miſit ſemina terrę: ſed hoc apud ęgy ptios tantummodo: nam in gręcia & aſia Triptolemus fuit. Palis adiunge/re. generaliter dixit pro cultura uitium. Nam Varro libro rerum ruſticarum primo docet q̃ ſpecies ui tis plurimę ſunt. ſunt. n. quędam ſublimes ut iugatę quę pedamentis & iugis coluntur & iugorũ quattuor ſunt genera pertica: harundo: reſtes: uites ſunt pręterea quędam humiles ac ſine ridicis: id. n. eſt palus quo uitis erigitur: itaq; pro omni cultu uincę hoc dictum cõſtat. Cędere falce comas: piphra ſis eſt putandi. Falx eſt qua purgantur arbores. Catullus in argonautica. Non falx attenuat frondato/rum arboris umbram & Virgilius: Incidere falce nouellas: paſtorali carmine inſeruit. Incultis: pedore & ſtercore oblimatis. Voces inflectere cantu: muſicę peritiam notat. nanq; Apollini & muſis & libero patri antiquitas attribuit choricon. i. chorearum ſolẽnia communia & muſicę ornamentum ad certos modos ad diffinitam commenſurationem: & tripudium quę ſaltatio etiam dicitur: bacchum oſten/dit docuiſſe. Quare dixit Maro. Saltantes ſatyros imitabitur alpheſibeus. de origine paſtorii carmi/nis uaria eſt tam apud grẽcos q̃ latinos opinio Quam ſexcupliciter Seruius Honoratus in principio huc. complexus eſt. huic ille intellexiſſe ſatis ſit: liberum inueniſſe ruſticanę modulos cantilenę. Dura cuſpide: calcari aut ſpina. Nec luctus oſyri. Oſyris idem ẽ apud ęgyptios qui bacchus apud grẽcos: & & ſacer liber apud nos. de cuius nominis uarietate ita ex grẽco Auſonius in mixo barbaro libri trãſtu lit Ogygię me bacchum uocant: Oſyrim ęgyptos putat: Miſtę phanetem nominant. Dionyſon Indi exiſtimant. Romana ſacrum liberum: Arabica gens adonium: Luconiacus pantheum. Frons redimi. ta corymbis. Hedera bacchi arbuſcula eſt: propterea q̃ Ouidio ſcribente faſtorum. iii. Nyſeias nym/phas pueri quęrente nouerca: Hanc frondem cunis oppoſuiſſe ferunt. Corpuſculi hederę corymbi uo cantur Sed ad teneros lutea palla pedes: ueſtis Liberi patris longo ſyrmate per humum trahebatur dũ ipſe icederet. ideo ad teneros pedes dictum eſt. Statius achilleidos primo: Si decet aurata bacchum ue ſtigia palla Vertere. ab hoc ueſtimenti genere baſſareus bacchus dictus eſt: ut Acron & Por phyrio in primo carminum horationorum ſcripſerunt. Veſtis. n. ipſa ad immos pedes demittebatur. & a baſſara loco lydię baſſaris nominata eſt: unde bacchę baſſarides. Perſius. Et raptum uitulo

Qualis & arentes cum findit Syrius agros:
Fertilis æſtiua nilus abundet aqua.
Nile pater qua nam poſſim te dicere cauſa:
Aut quibus in terris occuluiſſe caput.
Te propter nullos tellus tua poſtulat imbres:
Arida nec pluuio ſupplicat herba ioui.
Te canit atq; ſuum pubes miratur oſyrim:
Barbara memphiten plaudere docta bouem.
Primus aratra manu ſollerti fecit oſyris:
Et teneram ferro ſollicitauit humum.
Primus inexpertæ commiſit ſemina terræ:
Pomaq; non notis legit ab arbotibus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem:
Hic uiridem dura cædere falce comam.
Illi iucundos primum natura ſapores
Expreſſa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu:

caput ablatura ſupbo Baſſaris. Lutheus aũt color ẽ rubeus a qđ eſt ſãguinolẽtũ. uel a lute ut Aulus Gẽllius ſcribit i noctibus acticis. & pro ſplẽdido accipimus. ut Plãtiades Fulgẽtius ſcribit. & leui us occultis cõſcia ciſta ſacris bacchi antiſtites ut Strabo in geographia memorię prodidit: fuerũt file/ ni bacchę lenę thyę Mimallones naides nymphę tityri Satyri: qui & curetes nominant hi pferre con ſueuerũt fabulã de Iouis origine. nã tympanis & alioꝝ armoꝝ ſtrepitu agilitatẽ edentes & tumultuan tes rheam uidebant circũſiſtere: ne Saturnus filios in lucẽ editos deuorãs parturientes dolores ſentiret

ſed attonitus Iouem ifantẽ ad ſeipſos oblegatũ & occultis cunis enutriẽdũ datũ nõ agnoſceret quo ex facto poſ ſumus orgiaſim iſtã p ciſtas occultas itelligere. aut iõ myſta iſta in capſulis recõdita fuiſſe ſumptũ ex fabula qui bacchũ. ſ. nymphę liberaſſent a mani bus Iunonis ſuperimpoſitis cunabulo frõdibus hederaceis qđ ſenſiſſe Hora tius uidet carminũ primo. Nec uariis obſita frondibus ſub diuũ rapiã: aut ideo q̃ ſerapis q̃ & bacchus dicit ter tius ab Inacho cũ mortuus eẽt i foro poſitus ẽ in .i. ar/ ca. unde prio uocitatũ: mox nymphodorus in tertio de aſiaticis legibus cõtendit. ad huius itaq; imitationẽ ciſtellas ſolis ſa cerdotibus cognitas bacchantes fere/ bãt. Catullus i argouantica: Pars ob/ ſcura cauis celebrabãt orgia ciſtis Or gia quę fruſtra cupiũt audire propha ni: Stillent unguẽta capillo: Romano rum more antiquoꝝ qui ſup cõuiuiis unguẽto demolliebant: Horatius car minũ. ii. Cũ quo morantẽ ſępe diem mero fregi coronatus nitentes malo/ batro Syrio capillos. Stillare ẽ guttatim fluere. nãq; ſtilla ẽ gutta: ſed ſtilla fluit gutta ſtat. ut Palemõ uicẽtinus Grãmaticus interrogatus referẽte Euſebio li. tempoꝝ reſpondit. Thuris honores: thureum fumũ in honore nec abſq; ratione. Nã ut Ouidius ſcribit faſtoꝝ. iii. bacchus cinama primus & thura ex captis gẽtibus dedit Liba & mopſopio dulcia melle ſeram. liba genus ẽ dulciarii cibi a libero patre di ẽta. uel a libando: ut i eodẽ. Naſo poſuit. Sed aliud eſſe libum aliud placentam docet Cato priſcus de agricolatiõe: melle mopſopio ideo cũ melle quia hoc & ipſe inuenit Ouidius Naſo in ibi: liba deo fiũt ſuccis qa dulcibus ille Gaudet. & a baccho mella reperta ferunt. & poſt enarratam fabulam ſubdit in fine: Melle pater fruitur: liboq; infuſa calenti iure repertori candida mella damus. Meſopio autẽ uel dicemus ſpumaceo a μέσσσ̃ meduus ὀπὸσ ſuccus uel cilicio Mopſopio legimus a mopſo: qui teſte Euſebio li. temporum regnauit in cilicia. a quo mopſicrene. & mopſiſtre. Vel athenieuſi a rege athenarum. unde Ouidius in fine quinti meramorpho. Mopſopium iuuenem ſacros agitare iugales di xit de Triptolemo athenienſi: Idem in Hermione. Reddita mopſopia tyndaris urbe ſoror Hymetium autem mel ſignificat. Quippe hymetus mons eſt atticus ut in naturali hiſtoria ſcribit Plinius: cuius mel precioſum ẽ. Martialis in diſtichis. Hoc tibi theſei populatrix miſit hymeti pallados a ſylus Meſſallã alloquitur. Monumenta uię: litoſtrationem illius uię dicit ab Alba Tuſculum uſq; impenſa Meſſallę fabricatam. Tuſcula tellus. i. tuſculum oppidulum uon procul ab urbe: quod ignobile Cato ſuperior ut Valerius inquit Maximus nobiliſſimum reddidit ortu ſuo. Alba candida. alba ciuitas fuit Romam iuxta: quam candidam uocat reſpiciens ad hiſtorię ueritatem: qua Aeneas dicitur albam porcam cũ trigenarii numeri foetu eiuſdẽ coloris cõperiſſe: a cuius cognomie trigita poſt ános Aſcanius urbẽ ędi ficãs noiauit. Nãq;. ut Varro ſcribit rerũ ruſticaꝝ ſecũdo. Si plures porca pariat porcellos q̃ mãmas hẽat portẽtũ ẽ. i quo hoc fuiſſe memorat: cuius tẽpeſtate illius ſus ac porcoꝝ ẽt tũc ueſtigia appuiſſe

Mouit & ad certos neſcia membra modos
Bacchus & agricolæ magno confecta labore
Pectora triſtitiæ diſſoluenda dedit.
Bacchus & afflictiſ requiem mortalibus affert:
Crura licet dura cuſpide pulſa ſonent.
Non tibi ſunt triſtes curæ: nec luctus oſyri:
Sed chorus & cantus: leuis & aptus amor.
Sed uarii flores. & frons redimita corymbis:
Fuſa ſed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyriæ ueſtes & dulcis tybia cantu:
Et leuis occultis conſcia ciſta ſacris.
Huc ades & centum ludos geniumq; choreis
Concelebra: & multo tempora funde mero.
Illius e nitido ſtillent unguenta capillo:
Et capite & collo mollia ſerta gerat.
Sic ueniat hodierne tibi: dum thuris honores
Liba: & mopſopio dulcia melle feram.

in amne teſtatur: ſignificat autem Meſſalę iuſſu & ſumptu uiam illam ſilicatam fuiſſe: quę a tuſculo albam uſq; protenditur: quod aptius carmen ſequés manifeſtat. Glarea. uia glareoſa. eſt glarea terra fabuloſa lapillulis dēſiſſimis cōfertiſſima: Lucāus. Aut ipulſa leui turbatur glarea uena. Silex. lapis durus a quo ſtratę uię dicunt ſilicatę. Te canit. i. laudibus uehit. Natalis: Seruius i dameta ānotauit uetēres dixiſſe natalis ſine die: quod quā q̄ per ſe plenū eſſet: poſteri tamē illud addiderunt. Iuuenalis: Natali coruiné die mihi dulcior hęc lux. Cādidior: foelicior beatior: & é ab ipſis thracibus tractū q̄ diem fortunatū albo aduerſum uero nigro lapillo deſignarūt: ide factū eſt ut poetę pro fauſto & ſecundo dicāt candidū Catullus: Fulſere uere cādidi tibi ſoles. & cōtra nigr̄ pro triſti & exitioſo Horatius ſermonū primo: Huccine ſolē tam nigrū eē mihi.

At tibi ſuccreſcat proles: quæ facta parentis
Augeat. & circa ſtet ueneranda ſenem:
Nec taceat monumenta uiæ quæ tuſcula tellus
Candida q̄ antiquo detinet alba lare.
Nam q̄ opibus congeſta tuis hic glarea dura
Sternitur hic apta iungitur arte ſilex.
Te canit agricola e magna cum uenerit urbe
Serus inoffenſum rettulerit q̄ pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos.
Candidior ſemper candidior q̄ ueni

ELEGIA OCTAVA

n On ego celari poſſum: quid nutus amātis:
Quidue ferant miti leuia uerba ſonos:

n On ego celari poſſum quid nutus amātis: Pholoem cōmonet ne dura eē uelit i. Maratū optimę formoſitatis adoleſcentē: neq; illū ſtude at ſua pfidia detorquere: quoniam ſe nex ipſa poſtmodum facta oībus erit cōtemptui: celari aūt poſitū é ut edoceri & eſt ſenſus ſe oēs amatorios motus optīe ſcire éx aſſiduo amoris uſu. Leuia. pollita facundula. ornatula Miti ſono. uocis mollitudine gratuita. Nec mihi ſunt ſortes: q̄uis nullam in arte magica peritiā teneat: tamē affirmat ſe notas amatoris itelligere. & per ſortes accipit ſortilegiū genus in uaticinando antiquiſſimum. Nō conſcia fibra deorum: haruſpicium dicit appellatum q̄dem ab auiū paſtu uel īſpectione: & dum fibra ponit extiſpicium tangit. Exprimit euentus nec mihi cantus auis. Augurium notat dictum ab auium garritu. unde augures qui ſuas aures auium uocibus accōmodantes futura prenūciant. Nodo magico. i. catena quę non minoris eſt efficacię q̄ nodus magicus eſt. n. is inexplicabilis: quem noſtri: ut q̄buſdam placet: Solomonis uocant: uel itelligemus nodum omnem ītricationem magicam: quę uim prępotentē cōtinet in carmīe: ut Lucanus Traxerunt torti magica uertigine fili. uel accipimus cingulū Veneris atq; Cupidinis catenulā de quo Martialis ad Iuliam. Ludit acidalio ſed nō uenus aſpera nodo Quem raput col lo parue cupido tuo: uel ſimpliciter itelligimus nodo religatum brachia quod eſt metaphoricos irretītum amoris uęcordia: ut ab amando ſe extricare non poſſit. Quid tibi nunc prodeſt. q. d. nihil hęc cura te iuuat niſi ames. Sępe mutatas. innuit ſedulitatem mulieris in ſeipſam diligenter ornando: & ait comas ſępe mutatas: utpote iepte poſitas: & ſine arte cōptas. phuco ſplendente comas ornare: phucū ponit pro unguēto quale malobatrum myrobalanum myrrham poetę memorant. his. n. odoramentis atq; unguentis foeminę capillos ſuos perungebant: ut gratioſiores eſſent. Propertius elegiarum primo. Aut quid orontea crines perfundere myrrha. Nāq; phucū pro porpuriſſa ſeu ceruſato colore legimus. Quin Horatius Carminum. iii. Nō amiſſos colores lana refer medicata phuco pro tinctura locauit: iuxta quam ſniam uult Acrō Maronem in bucolico ſcripſiſſe. Alba nec aſſirio phucatur lana ueneno. Artificis: tōſoris. artifex ad omne exercitiū generaliter pertinet. Docta manu: laus eſt ab peritia artificis. Iuuenalis aliter: Quo tondente grauis Iuueni mihi barba ſonabat pro imperito dixit. Matronę ſane quondam in reſecandis unguium prędegminibus utebantur tonſoris officio: quod nequis dubitet illud Valerii Maximi comprobat: ubi Portię Catonis uticenſis filię & Bruti uxoris fortitudinem fere uirilem tractans dicit illam abrepto cultello tonſorio quaſi reſecandorum unguium cauſa ſeipſam ex iduſtria uulneraſſe: & a uiro per ancillarum clamorem accerſito obiurgatam q̄ tonſoris prępuiſſet officiū. Fruſtra tā ueſtes fruſtra mutāt amictus. Veſtis appellatiōe tā uirilis q̄ muliebris cōtinet ex ātiquoꝝ i iure ciuili ſnia: ſed ueſtis puto iteriorē: ſupra quā amictus ponit. é. n. ipſe exterior q̄ſi palliū ſeu palliū ab amiciēdo. i. iduēdo. Anſaq; cōpreſſos obligat arcta pedes. Anſā capimus pro fibula ſeu fixula: quę calceis ſuitur ab arcēdo ductam. ut hic patet dum arcta adiungitur: aut certe arcta.

posuit respiciēs ad calcei aptitudinē ē.n.ansa cantari auris utrinq; prominēs.Cātarus aūt uasculū uinariū & bacchi ꝑcipue:ut in.iii.Saturnaliū legimus:tā & si philelphoꝝ qdam dixerit esse uas ad euacuandū uentrē:quod uulgus Zancolā uocat:& Iuuenalis utiť testimonio.Nec nō & paruulus ifra cantarus:quom Satyrus aquinas de oenophoro itellexerit:nō de uase quod illius suis crassa minerua litteras eructātis ad receptaculū sordiū blaterat.cuius uasculi nomē ē lasanū ut Acron primo sermonū testis ē.Horatius:Te pueri lasanū portātes oenephorūq; Illa placet q̄uis inculto uenerit ore.Quin horatius dixit maius hoc. uror seu tibi cādidos turparūt humeros imodicę mero rixę.Nec.ni.tar.comp.ar.ca. Acute satis uerba locauit.tardiusculę nempe sūt mulieres i se polliēdo:iccirco Terētius dum Molliunť dū comū tur annus ē.Num te carmibus. de sagarū icantatiōibus satis supra ut arbitror diximus.Cātus uicinis fruges traducet ab agris.Hoc fuisse uerum lex duodecim tabulaꝝ idicat:ubi scriptū est. Neue alienā segetem pellexeris. Quā opinionē secutus Maro inquit: Atq; satas alio uidi traducere messes Detinet anguis iter:Quin hoc maius ait Virgilius.Frigidus i pratis cantando rūpitť anguis.Iratę:exaspatę.& iō magis noxię.Deducere lumia tentat: Hoc supra affirmauit.Hāc ego de cę lo ducentē sydera uidi.Et faceret si ñ ęra repulsa sonent.In thessalia homines pulsāt quęcūq; possūt istrumēta arripere.quom magas ad carmen ac cinctas persentiscunt hac ratione ne uis ueneficiorum ad lunam perueniat Iuuenalis satyrarum secundo.Verborum tanta cadit uis:Tot pariter pelues ac tintinabula dicas Pulsari iam nemo tubas atq; ęra fatiget.Vna laboranti poterit succurrere lunę.Aera recurua.quęcunq; uasa connexa quales gutturniones labra carceres.Silius lib.decimo septimo.Circū arguta cauis tinnitibus aera simulq;.Certabant rauco resonantia tympana pulsu.Forma.pulchritudo.Sed femori conseruisse femur.rem turpem fatis honeste dicit.Catullus itidem ad Ruffum.Ruffe uelit tenerū supposuisse femur Frigida membra:imbecilla.Nā Frigida catullus uetuli ex haustu sanguinis frigidiores sunt.At iuuenes contra sunt abundantia calidiores:ideo a magno est poeta dictum.At uos quibus integer ęui. Sāguis inest. Terit amplexus.amplexam offendit mulierem.Suppone:supra extende & porrige.Et regum magnę despiciantur opes:respectu uoluptatis despiciantur.Ita Propertius elegiarum.ii:Non si cambysę redeant & flumina croesi.Dicat de nostro surge puella toro.Concumbere puero:antique dictum:ut Montibus in nostris solus tibi certat amyntas.ueteres.n.datiuo iungebant:nunc ablatiuo cum prępositione cum.Conserit sinus teneros:ictum libidinis uerecunde exprimit. Anhelanti:agitatione clunū dum ueneris opus perficitur.Pugnantibus linguis. lasciua est oratio.Nam linguarum intelligit mobilitatem:dum in coitu colluctantur.quod quom fit pugnare inter se uidentur. & inde humida dantur oscula seu basia.Notas.Signa maculasNon lapis hanc gemmęq; iuuant.lapis & lapillus margaritum & margaritam significat.quod aliter conchilium uel conchile dicimus:uulgus perlam uocat. Gēma autem est ueluti Chrisolithus & smaragdus cęteraq; huiusmodii.Quę frigore sola dormiat.sine uiro iaceat.sic Lucanus quinto de Cornelia.Viduo tum primum frigida lecto.Heu sero reuocatur amor. uox est admonentis cum moestitia atq; dolore.Qu.D.tunc amare cupies quom a nullo sis amanda. Horatius carmiuum.iiii.Nec coae referunt iam tibi purpurę.nec clari lapides tempora Quę semel notis condita fastis indulsit uolucris dies.Sero autem ultimam habet indifferentem:ut omnia huiusmodi aduerbia.Statius in thebaide.Sero memor thalami.Iuuenta ętas pulchritudoq; iuuenilis.Tum studiū formę est.Nihil uerius dicitur.Mulieres enim cum ad grandescentem ętatem inclinauerint student formę ut amatores ad se alliciant.Quare Horatius lib.carminum.iiii.hanc sententiam complexus ad

Nec mihi sunt sortes:nec conscia fibra deorum
Præcinit euentus nec mihi cantus auis:
Ipsa uenus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus:
Desine dissimulare:deus crudelius urit
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos:
Sæpeq; mutatas disposuisse comas.
Quid fuco splendentē comas ornare:qd ungues
Artificis docta subsecuisse manu.
Frustra iam uestes:frustra mutātur amictus
Ansaq; compressos alligat arcta pedes:
Illa placet quāuis inculto uenerit ore:
Nec nitidū tarda compserit arte caput.
Num te carminibus:num te pellentibus herbis
Deuouitat cito tempore noctis anus.
Cantus uicinis fruges traducit ab agris:
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & e cœlo lunā deducere tentat

lycen iquit. Audire lyce dii mea uota dii audiuere lyce. Fis anus: & tamẽ uis formosa uideri. ludisq; & bibis ipudens: & tãtum tremulo pota cupidinẽ lentũ sollicitas: & cętera. Coma cũ mutat' ut ãnos dissimulet uiridi cortice tincta nucis. Dicũt unguẽtarii canicię aboleri & i nigredinẽ cõuerti: quę succo uiridis nucis sępe pmaduerit. & plinius qntodecimo refert nucũ iuglandiũ cortice lanas tigi & capillos ruffari. hoc cõmptum manibus tractatu illaꝛ infectis. nã ideo nux dicta ẽ qp ut nox aerẽ: ita ea succo suo corpus atrũ faciat. seu qp noceat linguę. huius dimunitiuũ est nucula. i. minuta nux: & eius ut puto nucella. Sed p periphrasim Cullolã intelligit hęc est teste Festo cortex nucis uiridis. dicta a similitudie culleoꝛ q/ bus uinum siue oleũ cõtinet'. Gulioca uero p gest nucũ iuglandiũ sũma & uiridia putamina. ostẽdit ét. Qu. Se/ renius crinẽ canũ imutari ex cupressu cũ aceto acri cõpressa: aut frõde lenti sci cũ sabuci fructu. Preterea ex non/ nullis herbis factũ medicamen canos a uertice aut eleuat aut permutat.

Quod Oui. de arte amãdi. iii. tetigit. Foemina caniciem germãis ificit her/ bis. Et melior uero quęrit arte color A stirpe. ab radice. Et albos capillos canos uult. his pene uerbis Propti us elegiaꝛ. iii. usus é. Vellere tũ cupies al bos a stirpe capillos. Et speculo rugas icrepitante tibi. Dempta pelle: anili. s. quę arefacta artificiosis liquoribus tollit': Sed ut ait Satyrus facies omni/ no cõputat ãnos. At tu dũ primi flo/ ret tibi tẽporis ętas Vtere. Ouidius ẽ arte amãdi tertio. Dũ licet & ueros ét nunc editis ãnos: Ludite: eunt ãni mo re fluentis aquę: Nec quę preterit ite rũ reuocabit' unda. Nec quę preterit hora redire põt. Vtẽdũ est ętate: cito pede labitur ętas. Nec bona tam seqt' q̃ bona prima fuit. Veteres senes. bis ibi senẽ repetit ad nauseã. Non illa sõ tica cã est. Sontes uocant' noxii & sõ/ ticus typus ęgritudis ex specie morbi cuiuspiã: utputa color ille quasi palli/ dus croceatus: q ex intestinis uitiatis prouenit: pulmonis & iecinoris insa/ nitatem prędicit. Namq; Festus ait morbum sonticum existimari qp ppe tuo noceat. Sed nimius lutheo corpo

Et faceret: si non ęra repulsa sonent.
Quid q̃ror heu misero carmẽ nocuisse. qd herbas
Forma nihil magicis utitur auxiliis.
Sed corpus tetigisse nocet: sed longa dedisse
Oscula: sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento:
Persequitur pœnis tristia facta uenus.
Munera ne poscas: det munera canus amator:
Vt foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis: cui mollia fulgent
Ora: nec amplexus hispida barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos:
Et regum magnæ despiciantur opes.
At uenus inuenit puero concumbere furtim
Dum timet: & teneros conserit ipse sinus:
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula: & in collo figere dente notas:
Non lapis hanc gẽmæq; iuuant: quæ frigore sola
Dormiat: & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor: seroq; iuuenta:
Cum uetus infecit curua senecta caput.
Tũ studiũ formæ est. coma cũ mutatur: ut ãnos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos:
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas:

ra tingit amor. Hęc est ueriss̃ima morbi causa in adolescẽte. amor. n. cõcoquit amantium itestina: & pallidos eos facit paulatim deferuescendo Qui color: ut Ouidius ait: est amanti aptissimus. ideo dictũ cõstat a Claudiano. Et gratus amantũ pallor. & Horatius carminũ. iii. dixit. Nec tinctus uiola pallor amãtium. Luteo nõ lucido subsanguinolento sed pallido ferugineo. nã a luto' uenit. i. coeno: quasi colo ris luti: ideo primã corripit. Nã si lucidum uel rubeum pulchrũq; significaret eandẽ produceret ut su/ pra. Et ad teneros lutea pala pedes: tunc. n. alteram hẽt deriuationẽ. ut iam dictũ est. Et lachrymis oia plena madent. Amatorum ea ẽ leuitas ut uel repulsi plorent: uel riuales odio habeant. Horatius car/ minum primo. Quom tu lydia telephi ceruicem roseam cęrea telephi laudas brachia ue męum ferués difficili bile tumet iecur tunc nec mens mihi nec color certa sede manet. Humor & in genas furtim la/ bitur arguens quam lentis penitus concremer ignibus. Fallere: custodes decipere. Vt leuis agatur spi/ ritus: ut sensim amantes spirent quom ad amicam accessum habent: agere est sursum ducere a pecto/ ris profunditate: unde pro mori usurpatum addendo animam. Seneca epistola uigesima sexta.

Quid geris tũc apparebit quom aiam ages. Reserare aperire. re plerũq; i cõposito signat cõtrarium primitiui ut tego retego: claudo recludo. Vel quõ promit. sub sed per. sal. Est mihi nox multis euig. malis. hoc qđ poeta hic dicit pq̃ durissimũ ẽ. Proptius elegiaꝝ. ii. Hic unus dolor ex oibus acer amanti. Sperãti subito siqua puella negat. Quãta illũ toto uersãt suspiria lecto. Illius credo tũc sonuisse pedẽ nimiũ ex hoc amãtis affectũ idicat. Frãgit: flectit. ut Nec lachrymas uictus dedit aut miseratus amãtẽ ẽ. Tument: cãm physicã scimus cur ocelli tumescãt. Catullus. Flẽdo turgiduli tumẽt ocelli. Fastidia: q bus fastidiis amãtem nauseas. & ẽ nomẽ quasi passiue positũ. Thura dedisse. supplicasse. Nescius. ultorẽ post caput eẽ deũ: secũdũ hanc libidinosorũ sniam generalẽ illa quoq; tragici procedit. Seqtur supbos uictor a tergo đus. Arte poena manet: hec ẽ mulieris poena ut senex effecta negligat. Propertius elegiaꝝ. iii. Exclusa inq; uices fastus patiare supbos. Et quę fecisti facta queraris anus. Sedãte oculos Ouidius de arte amãdi. iii. posuit dicens. tp̃s erit quo tu quę nũc excludis amãtes. Frigida đserta nocte iacebis anus Nec tua franget nocturna iãua rixa. Sparsa nec iuenies limia mane rosis. Et Horatius li. car. ii. ad lydiã. Inuicẽ moechos anus arrogãtes flebis i solo leuis ãgiportu thracio bacchãte magis sub iterlunia uẽto. Quom tibi flagrãs amor & libido quę solet matres furiare equarũ sęuiet circa iecur ulcerosũ non sine questu.

q Vid mihi si fueras miseros lęsurus amãtes. De puero cõquerit q seneglexerit. Per diuos. i. deoꝝ testimonio ꝑpetrata. Et siquis: hoc dicit quasi iferas illũ solũ esse ꝑfidum: quibus uerbis eũ ab amore alieno reuocet. Tacitis pedibus. lento eni gradu ad uindictã sui diuia procedit ira: tarditatẽq; supplicii grauitate cõpensat Et tacitis pedibus dixit ad opinionẽ antiqtatis. nam ut refert Prophyrio: dii pedes hẽre laniatos crediti sũt: ꝙ nonnũq̃ tarde punirẽt peccatores. Horatius car. iii. Raro antecedẽtem scelestũ deseruit pede poena claudo. Numina formosis lędere uestra semel mutat sẽtentiã quã supra dixit. Ne iurare time: ueneris periuria uenti Irrita ꝑ terras: & freta sũma ferẽt. Ita etiam Propertius elegiarũ. ii. Nõ semp placidus periuros ridet amãtes Iuppiter.

Vtere: non tardo labitur illa pede:
Seu maratũ torques: quæro quæ gloria uicto est.
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero: non illi sontica causa ẽ:
Sed nimius lutheo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mæstas quã sæpe querelas
Coniicit: & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait: poterat custodia uinci.
Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota uenus furtiua mihi ẽ: ut lenis agatur
Spiritus: ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quãuis obrepere nocte:
Et strepitu nullo clam reserare fores.
Quid prosunt artes: miserũ si spernit amantem:
Et fugit ex ipso sæua puella toro:
Vel cum promittit subito: sed perfida fallit.
Est mihi nox multis euigilanda malis.
Dum mihi uenturam fingo quodcũq; mouetur:
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer. non frangitur illa:
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt pholoe moneo fastidia diui:
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
Hic maratus quondam miseros ludebat amãtes
Nescius ultorem post caput esse deum.
Sæpe etiam lachrymis fertur risisse dolentis:
Et cupidum ficta detinuisse mora:
Nunc omnis odit fastus: nunc displicet illi.
Quæcũq; opposita est ianua dura sera.
At te pœna manet: nisi desinis esse superba:

Lucra petẽs habili. pecunię cupiditate puerũ captũ dicit a simili. secutus est eni lucrũ ac arator & nauclerus: q labores omnes imodicos: & asperrima perpetiunt incõmoda: dũmõ lucrũ faciant. Durum opus terrę. laboriosam significat agricolationẽ: nam semp in ea qd est agẽdũ Pręterea: ut primo rerũ rusticarũ scribit Varro: Quom primũ terrã rnstici arant: dicunt proscindere: quom iterũ: effringere appellãt: quoniã prima aratiõe glebę grãdes solent excitari: quom iterãt offrigere uocãt. deinde lirãt seu occãt: quod genus in agricultura multa sũt. Sydera certa. sydera multa multis sũt fidissima: & alia aliis. ut Cynosura tyriis: helice grais. Flaccus in argonautica. i. Ne ue in tyriis cynosura carinis Certior aut grais helice seruanda magistris. Omnibus autem nostris generaliter inspicitur septẽtrio. Manilius

li.astronomicon.sūma tenēt eius miseris notissima nautis.Signa per imēsum cupidos deducere pontū Certa ergo.i.cursū:suū dirigētia ut Hora.car.ii.Neq; certa fulgēt sidera nautis.detrahet decorē.deformabit pulchritudinē.Vrētur sole capilli quippe sol nimius asperos & nigros capillos efficit.unde Hercules apud Propertiū elegiarū.iiii.iquit ad nymphas.Terreat & libyco sole perusta coma.Deteret:lędēdo iminuet est.n.deterere,detrahere & diminuere.Iuuenalis in umbricio.Atq; eadē eras Deteret exiguis aliquid.Sępe solēt auro multa subesse mala.uerius uero est & certius certo.nam propter aurū:ut

Quam cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA NONA.

Vid mihi si fueras teneros læsurus amātes
Fœdera per diuos clam uiolanda dabas.
Ah miser & siquis primo periuria celat:
Sera tamen tacitis pœna.uenit pedibus.
Parcite cæleștes æquum est impune licere
Numina formosis lædere uestra semel.
Lucra petens habili tauros adiungit aratro:
Et durum terræ rusticus urget opus.
Lucra perituros per freta patentia uentis.
Ducunt instabiles sydera certa rates.
Muneribus meis est captus puer at deus illa
In cinerem & liquidas munera uertet aquas:
Iam mihi persoluet pœnas puluisq; decorem:
Detrahet:& uentis horrida facta coma:
Vretur facies urentur sole capilli:
Deteret inualidos & uia longa pdes.
Admonui quotiens auro ne pollue formam:
Sæpe solent auro multa subesse mala·
Diuitiis captus si quis uiolauit amorem
Aspera q; est illi difficilisq; uenus.
Vre meum potius flamma caput:& pete ferro
Corpus & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare paranti.
Sit deus occultos qui uetat esse dolos.
Ipse deus tacito permisit lene ministro
Ederet ut multo libera uerba mero
Ipse deus somno domitos emittere uocem
Iussit & inuitos facta regenda loqui
Hæc ego dicedam nunc me fleuisse loquentem
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes:
Tu mihi iurabas nullo tibi diuitis auri·
Pōdere nō gēmis uendere uelle fidē.

phocyllides scribit bellum ē raptusq; necesq:quod eius ē doli apud mortales ut quom oium malorū causam iungat:& uitā tristitia afflictet irreptū fuisse prēstiterit: Diuitiis captus ira tamVenerē dicit his qui diuitias amori prēponderāt.Quare propertius indignatus elegiarū.ii.exardet dicēs.Ergo mūeribus quiuis mercator amorē Iuppiter idigna merce puella perit.Asperaq; ē illi difficilisq; uenus Sic supra Et insidiis q̄ sit acerba mōet .Intorto uer.flagrū seu scuticā ex materia itorta significat. Ede ut mul.li.uer. me.te mulētorū uitiū ē ut oia publicēt secreta ani:cū nullā rōnem in se habeāt & ignorēt inguinis & capitis quę sint discrimia:qua ex causa ab eis occulta facile detorquētur .Horatius i arte poetica.Et torquere mero quē prospexisse laborāt an sit amicitia dignus.Et in carmibus ait.Arcanaq; fides prodiga plucidior uitro libera aūt uerba fine respectu itelligit;& a libero patre.lib.rarū. deducit quū ut Valeri.maxi.ait: liberalitas quoq; ex ipso numine nomē quę situ est.Perdere destruere atq; uiolata abiicere.Campāia terra. cāpania fertilissima est regio a quo denominatiuū fit minusculū suo primitiuo una syllaba ut hispania hispanus.sed mē/trigratia cāpania pro cāpana ponitur usurpatiue.Ager phalernus phalernū mōs est cāpanię iuxta puteolos. ubi uinū optimū nascitur.quapropter cura bacchi eē dicit qui uitisator fuit.Eripe res:quasi inuitū cogeres:ut ita tibi crederē.Puras flumis eē uias.flumina naturaliter lutuléta sūt si lapide fluant. tū quia sabulū deuoluūt tū q̄ in ea domorū purgaméta & cloacarū sordes imittūtur : Alii legūt fulminis.fulmen enim dū exprimitur luctatione uētoꝝ scindit aera:& uias non puras agit. In amore puellę a qua illuderis.& Marathū uidetur significare de quo i elegia ad pholoē meminit.O quotiens periculā sua obiicit:quę ipse prōpte adiit: dū eū ad puellā euntē comitatur.Munere officio . Latuit. iō latuit ne a me agnosceretur:Attonita.nimia cupidi/

tate cancndi. At tu qui puerũ. dira ẽst iprecatio in pueri corruptorẽ. Dolis furtiuis cõcubitibus. Lassa/
uerit usu assiduo coitus usu per clunium excussionẽ defatigauerit. usum. n. assiduũ i libidine clinopa/
lim uocant: quod Iuuenalis ait. Et lassata uiris nec dũ satiata recessit. Interposita ueste: seu stratũ capit
seu culcitram: sensus ẽ q̃ mulier inter se & uirũ quasi irata, uestẽ iterponat: ne se tangat: Externa aliẽa
adulteritia cupidis cupide intrare cum uxore cupiẽtibus. Nec lasciua soror: nõ uxorẽ tantũmodo uult
istius corruptoris eẽ ipudicã: sed eius etiam sororẽ ut quẽstũ meretriciũ faciat imprecatur esse uulgati

corporis. Plura bibisse pocula: aut to
to uitę spacio plures cyathos bibisse
aut nocte illa atq; die: quasi q̃ uinosi
or sit inferat Quã plures emeruisse ui
ros sensus est. nõ plures ad quẽstũ sui
corporis accepisse uiros q̃; cyathos ui
ni biberit: & emeruisse dixit: quoniã
prostitute dicũtur meretrices a merẽ/
do: unde & scorta meritoria uocãtur
& notanda est locutio nõ plura bibis/
se pocula quã emeruisse plures uiros.
Dũ rota luciferi prouocet orta diem.
significat per hoc lasciuã puellã ab oc
cidẽte sole ad alterũ solem orientẽ cõ
uiuiũ protrahere: Varias uices operũ.
exercitationũ uariã actionẽ. aut fututi
onũ uariatos usus. de quibus Ouidius
in calce uoluminis. quod de arte amã/
di cõposuit elegãter meditatus ẽ. Tua
pdidicit. adulterari. s. didicit. Nãq; ut
facinus adulterii celet quũ debita Ve/
neris munera cõiunx exigit ipa clunes
quidẽ mouet: sed nõ mutuo coitus ap
petitu quẽadmodũ iter charos coniu/
ges cõuenit. Ab arte nõ solita: oli qdẽ
non solita: i. apta mobilitate corporis
ad cõcubitũ. ita qdẽ ut suũ cũ amato/
rę celet adulteriũ. Denso dente. a par
te totũ p periphrasim pectinẽ dicit. q
p dẽticulos minutissimos ẽ isectus. bel
la. formosa pulchra bõus & eius dimi
nutio bellus elegãtem significat. Prop
tius elegiarũ. ii. At si cęruleo quędam
sua tẽpora phuco Tinxerit iccirco cę
rula forma bona est. i. pulchra. Deuo
ueat. i. deuouẽdo cõsumet: uel cũ dpre
catione exercet. Nõ facit hoc uitio: ut
acerbius inimicũ corruptorẽ pueri ui
tuperet: dicit cõiugẽ eius nõ suopte in
genii uitio adulterã esse: sed ipsius cul
pa foetet. n. & senio & podagris qui
odor uxori maxime ẽ odio quare Ca
tullus amicũ de Riuali podagroso cõ
sulẽs dixit: Nã quotiẽs futuit totiẽs ul/
ciscitur ãbos Illã affligit odore ipse pe
rit podagra. Corpa foeda podagra.
foedata icelligit corpa propter unguẽ
ta. q bus podagrico dolori medẽtur.
Culta puella ergo sene idigna homie.
huic uetulo quã cõiunx tenera fugit &
ẽ admiratiue prolatũ. Iũgere uenerem

Non tibi si precium campania terra daretur:
Non tibi si bacchi cura phalernus ager.
Illis eriperes uerbis mihi sydera cæli
Lucere: & puras fluminis esse uias
Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid facerem nisi & ipse fores in amore puellæ:
Sed precor exemplo sit leuis illa tuo.
O quotiens uerbis ne quisquam conscius esset
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro:
Sed latuit clausas Post adoperta fores.
Tum miser interii stulte confisus amari.
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebã:
Et me nunc nostri pierdumq; pudet.
Illa uelim rapida uulcanus carmina flamma:
Torreat & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis: cui formã uendere curae st
Et precium plena grande referre manu.
At tu qui puerum donis corrumpere es ausus
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu:
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto:
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula: quã plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferrũt conuiuia ducere baccho.
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem.
Aut operum uarias disposuisse uices.
At tua petdidicit: ne tu stultissime sentis.
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu ne putes illam pro te disponere crines:
Aut tenues denso pectere dente comas.

Ista hæc persuadet facies: auroq; lacertos
Vinciat & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri:
Deuoueat pro quo remq; domumq; tuam.
Non facit hoc uitio, sed corpora fœda podagra
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamẽ accubuit noster puer hic ego credam
Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
Blandiciasne meas aliis tu uendere es ausus.
Tu ne aliis demens oscula ferre mea
Tum flebis cun me uictum puer alter habebit
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua dum me pœna iuuet ueneriq; merenti.
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore tibullus
Dedicat & grata sis dea mente rogat.

libidinis opus perficere. Cũ trucibus feris: sane ut rẽ pene ipossibilẽ diceret: addidit trucibus. ná ferarũ quędã cicures sut hoc aũt asperius ẽ illo uirgiliano. Iungentur iã griphes equis. & est uęhementius illo horatiano. Sed prius appulis iungẽtur capręę lupis. Et gerat i regno regna supba. i. domino. nãq; amicę uocãtur dominę: & earũ obsequiũ regnũ seu iperiũ quasi amatores amatis subditi sint. iure seruitutis. Hora. car. iiii. Nõ sum qualis erã bonę sub regno cinarę: desine dulciũ mater sęua cupidinũ circa lustra decẽ flectere mollibus iã durũ imperiis. Hãc ti: fal. proseuche ẽ ad Venerẽ ut amatori suo gratę mẽtis idiciũ exhibeat. hoc uero fiet si puero ipsi cuius amore ipotẽte Tibullus lãguit se durã & inexorabilẽ in alias prohibuerit.

ELEGIA DECIMA.

Vis fuit horrẽdos primus qui protulit enses
Quam ferus & uere ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominum generi tunc prælia nata
Tunc breuior diræ mortis aperta uita est
At mihi ille miser metuit nos ad mala nostra
Vertimus in sæuas quod dedit ille feras
Diuitis hoc uitium est auri nec bella fuerũt:
Faginus astabat quom sciphus ante dapes.
Non arces non uallus erat: somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tũc mihi uita foret: uulgi nec tristia nossem
Arma nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor & iam quis forsitã hostis.

Vis fuit horrẽdos primus q pro tulit enses. Iouis ętatẽ iperantis uituęat sub cuius iperio tũ enses fabre facti sũt tũ lęti diuersitas orta est. qua cœpta occasiõe aureum saturni sęculũ miro prędonio extollit: tibullũ qui dẽ Messalla expedito exercitu in arupios & hiapigas sequi castra cogebat Lucretius autẽ. li. v. ait ęris usus prius fuit cognitus q̃ ferri: quod ferrũ idęi dactyli reppererunt. Quã ferus & ue. fer. il. fu. ferus ẽ qui durioris est uitę & ani crudelioris: ferreus uero durus & i mitis quasi itractabilis a ferro quid nihil i se prędter duritiẽ hẽt. Breuior prę/cipitatior. s. ante diẽ: In sęuas fe. ab in cursu truculẽtorũ aialiũ tutelę hõium gratia & sęuas addidit ut causã ange sceret: ut supra cum trucibus feris. Diuitis auri diuitis. i. prędiosi hoies diui/tes efficiẽtis. Sic supra. Tũc mihi iura/bas nullo tibi diuitis auri. Faginus sci/phus. sciphus uel ciphus uas herculis fuit potoriũ sicut i. iii. saturnaliũ legimus hoc i sacris ueteres usi sunt & i cõ uiuitis: Hora. car. i. natis i usũ lętitię ciphis. de quo uase quidã inter nostri tẽporis hoies litteratos sane doctus uult Virgiliũ itellexisse septio ęne. Hoc pater anchises cipho libabat ad aras: cũ auro libabat a Marõe scriptũ ẽ nã prima ciphi ubiq; breuis ẽ nõ uallus erat uallus usurpatie dcũ a mas. genere cũ uallũ dicatur sed ab eo quod efficit id qđ efficitur itelligit. nępe ex uallis hoc ẽ palis uallũ fit quo castra muniuntur uulgus palificatã uocat. Varias dux gregis iter oues. aut uarias quoniã ea/rũ quędã cãdidę sut alię nigrę aut di/uersi generis aialia sub ouis uocabulo cõprehẽdit. fuisse aũt casam & pecori & Pastori cõmunem cum Statius thebaidos primo dixerit. Et pecori commune solum iuuenalis aptius ostendit satyrarum. secũdo & pecus & dominos communi clauderet umbra. Fore: de prędterito usus est foret ut uirgilium. Seruius li. octauo annotauit. Quiq; a stirpe fores geminis cõuinctus atridis. Cęterum ẽ est optantis oratio tristia. detestabilia. Corde micante ex tubarum clãgoribus cor trepidat adeo ut plerũq; timidis fluxũ uętris afferat. Iuuenalis Satyrarũ. iiii. A tre

pido ſoluũt tibi cornua uẽtrẽ. Cũ lituis audita. Et priſco ſtipite e lignorũ trũcis ut anti quoꝝ i religione fuit cõſuetudo aui auũ pro tota maiorũ ſuorũ ſerie poſuit. Veteres ſedes: anti quas ẹdes ſuę ſtirpis. Tũ melius tenuere fidẽ quom paupere cultu Stabat i exigua ligneus ẹde deus. ſenſus ẽ cũ fictiles fuerũt ima gines deorũ tũ ipſi magis fideles habiti ſunt: ut i hũanis rebus. Iuue. ſatyra. xi. his n. onuit nos. hãc re/ bus latiis curã prẹſtare ſolebat Fictilis & nullo uiolatus iupiter auro. Proptius elegiarũ. iiii. Fictilibus creuere deus hic maxia regna. Nec fuit opprobrio facta ſine arte caſa. Seneca epiſtola trigeſima libri quarti. Exurge & te quoq; dignũ fige deo finges aũt nõ auro aut argẽto. nõ põt ex hac materia imago deo expri/ mi ſimilis cogita illos cũ propitii eſſẽt fictiles fuiſſe. Voti cõpos. uictor dicit' n. uoti cõpos qui ex ſentẽtia animi de/ ſideratã rẽ obtinuit pur̃ fauũ. i. ſine fẹce fauus uocãtur cẹreę tabellę i qua rũ cellulis apes mel recõdunt. & tũc in altaria allatũ fuiſſe diis acceptiſſimũ refert Varro reꝛ ruſticarũ. iii. Et plẽa myſtica porcus. Hara hara porcorũ eſt ſtabulũ q̃ eandẽ corripit primam quã aſpirat. uirgilius in priapeis. Cẹdi ture tepida uictia porcus hara: ẽ autẽ porcus grẹcũ uocabulũ: ſed ut Varro refert ruſticarũ rerũ. ii. antiquitate ob ſcuratũ qđ uocãt χοῖρον Hic etiam ſus uocatur: quia eodẽ teſte ὑσ grẹce dicitur: ſed olim uocabatur θύτησ & ἀπὸ τοῦ θύειν qđ eſt imolare. ſacri eni iſtituti initiũ a ſuillo genere coeptũ & grẹcorũ & latiorũ obſeruationes docẽt. unde Ouidi. metamor. ultio ex pytagorę ſnia ſcribit. Et prima put. ẽ Hoſtia ſus meruiſſe mori quia ſeia pã do Eruerit roſtro ſpẽq; itercepit anni Notãdum ſane obſeruatũ fuiſſe ut di ebus natalitiis nõ imolaret' hoſtia. nã ut Varro ait. indignũ uiſũ eſt aliis lucẽ adimere die quo ipſi acceperunt pura ueſte. ſacerdotalẽ tunicã itelligit & cã didã & ſine ſordibus. Caniſtra cãiſtrũ uas uimineũ eſt. grẹci κάνεον uo/ cant' nos caniſtrum. & per diminutio nem caniſtellũ. Marte fauẽte. ſẽcũdo prẹlio uictoribus ſẽper mars fauet. Et i menſa ſe pigere caſtra mero morem militantiũ exprimit: qui domũ reuerſi narrant ſua circũſtãtibus facinora. fa ciendo ſignũ aut gladiolo aut cyatho. ut ante oculos audiẽtiũ res ipſa de qua ſermo ẽ uideatur exiſtere Ouidius i heroidibls pingit & exiguo pergama cẹlſa mero. Quis furor ẽ ſermo increpatorius ex dolo re proficiſcens. Luca. Quis furor o ciues clam uenit ſubrepit. n. non itellecta ſenectus. Infra. in ferno Nã ſedes inferorũ eſt infra terrã ut poetę ſentiũt. Nauita charõ quẽ fulgentius i editione phyſica ſup. xii. uirgilianos codices interpretatur quaſi καιρόσ ideſt tẽpus. Errat. Centum errant annos animę quarũ corpora iacẽt. inhumata & hoc ſentit antiqtas. Ad apud iuxta. Calidã aquarũ: ut p allutionem ſqualorẽ deponat. Pigra at qui cito uenit: ſed pigra a cõſequenti: qp pigros & delũbes hoiẽs reddat ca ſa: gurguſtiũ antiqui a cauãdo caſã uocarũt nẽpe cauatas rupes ihabitabãt. Facta tẽporis priſci. Hora tius i poetica. Laudator tẽporis acti de ſene iquit. nã ſemp ſenes laudãt prẹteritos: prẹſentes deſpiciũt ãnos teſta paterna. teſta uegetẽ ſignificat a tegẽdo & ẽ uinariũ doliũ. Paterna uero ait i quã pater unũ infuderat nouũ ut a filio uetus exhauriretur. Bidẽs. ẽ ferramẽti genus ruſticani duobus dẽtibus utriq;

Hæſura in noſtro tela gerit latere.
Sed patrii ſeruate lares: aluiſtis & idem
Curſarem ueſtros cum tener ante pedes.
Heu pudeat priſco uos eſſe e ſtipite factos.
Sic ueteres ſedes incoluiſtis aui.
Tũc melius tenuere fidem cũ paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde deus.
Hic placatus erat ſeu quis libauerat uuam
Seu dederat ſãctæ ſpicea ſerta comæ.
Atq; aliquis uoti compos liba ipſe ferebat
Poſtq; comes purum filia parua fauũ.
At nobis ærrata lares depellite tela
Hoſtiaq; e plena myſtica porcus hara.
Hanc pura cum ueſte ſequar myrtoq; caniſtra:
Vincta geram myrto uinctus & ipſe caput.
Sic placeam uobis. alius ſit fortis in armis
Sternat & aduerſos marte fauẽte duces:
Vt mihi potanti poſſit ſua dicere facta
Miles: & in mẽſa pingere caſtra mero.
Quis furor eſt atram bellis accerſere mortem:
Imminet & tacito clã uenit illa pede.
Non ſeges eſt infra nõ uinea culta ſed audax
Cerberus: & ſtygiæ nauita puppis aquæ.
Illic percuſſis que genis uſtoque capillo
Errat ad obſcuros pallida turba lacus.
Quã potius laudãdus hic eſt quem prole parata
Occupat in parua pigra ſenecta caſa.

prominẽtibus. Ouidius faſtorũ. iiii. Sarcula nũc duruſq; bidẽs & uomer adũcus Ruris opes uigeãt iqui net arma ſitus. Bella ueneris calẽt. ut o nõ i uenerẽ ſegnes nocturnaq; bella. & calẽt dixit quoniam bac chus & ceres libidinis ſcitaméta ſunt nã & male ſobrius ſupra poſuit: cũ e luco ipſo ubi ſacrã rẽ fecerat domũ iter uorteret. Demẽtes manus. q; icolluctatione cũ amica capillos illius fregerit & genas contu derit. Lapis imobilis ut lapis. Ferrũ. iexorabilis iflexibilis hoc eſt affectibns hũanis carẽs: ut lapis & fer rũ. Quater pro pfecte reſpectu numeri dicit. Quo tenera irato flere puella põt. Signũ ẽ imenſi amo/ris cũ puella ipſa lachrymas effũdat: q; iratũ ſibi amatorculũ ſentiat: hoc hoc autẽ ab ea fit ut beniuolũ reddat Is gerat ſcutũq; ſudẽq; i. ſtipẽdiũ faci/at: nã nulla fides pietaſq; uiris q caſtra ſequũtur ſudis genus ẽ teli militaris ſe cundum ueteres. Propertius elegiarũ. iii. nec rudis iſeſtis miles radiabat i ar mis Miſcebãt uſta prelia nuda ſude & eſt paxillus igni retorridus. Virgilius Sudibuſue preuſtis. Pax alma. epithe/tõ pacis. Sylius. xi. Pax optima rerum Quas homini nouiſſe datum eſt pax una triũphis Innumeris potior pax cu ſtodire ſalutẽ: Et ciues ſeruare potens Huius ſimulacrũ effingebatur mãu ſpi cã gerens ideo alma. nã pacis tpe agri culture floret unde illi ſpice & poma & huiuſmodi reliqua offerebãtur. Cã didus ſinus. fingũt poetę pacẽ eſſe alis albiſſimis & uultu: ideo ſinus cãdidus Calphurnius i prima ęgloga. Cãdida pax aderit. nec ſolũ cãdida uultu.

Ipſe ſuas ſectatur oues: at filius agnos:
Et calidam feſſo comparat uxor aquam:
Sic ego ſim liceatq; caput candeſcere canis
Temporis & priſci facta referre ſenem.
Interea pax arua colat: pax candida primum:
Duxit araturos ſub iuga curua boues.
Pax aluit uites: & ſuccos condidit uuæ
Funderet ut nato teſta paterna merum
Pace bidens uomerq; uigent: at triſtia duri
Militis intenebris occupat arma ſitus.
Ruſticus e lucoq; uehit male ſobrius ipſo
Vxorem plauſtro progenięque domum
Sed ueneris tunc bella canent ſciſſoſque capillos
Fœmina per fractas conqueriturque fores.
Flet teneras ſubtuſa genas ſed uictor & ipſe
Flet ſibi dementes tam ualuiſſe manus.
At laſciuus amor rixæ mala uerba miniſtrat
Inter & iratum lentus utrunque ſedet
Ah lapis eſt ferrumque: ſuam quicunque puellã
Verberat e cælo diripit ille deos.
Sit ſatis e membris tenuem perſcindere ueſtem
Sit ſatis ornatas diſſoluiſſe comas.
Sit lachrymas mouiſſe ſatis: quater ille beatus
Quo tenera irato flere puella poteſt
Sed manibus qui ſæuus erit ſcutũque ſudęque
Is gerat & miti ſit procul a uenere.
At nobis pax alma ueni ſpicamque teneto
Perfluat: & pomis candidus ante ſinus

De agri luſtratione. Liber ſecundus.

Viſqs adeſt ualeat fruges luſtramus & agros
Ritus ut a priſco traditus extat auo.

Albi Tibulli ſecũdũ cõmẽtariũ icipit

Viſqs adeſt ualeat fruges luſtrãus & agros. Hic ſecũdus liber icipit Diuiditur. n. totũ hoc opuſculũ i qua/tuor: ut diximus libellos. quorum pri/mus maximus ẽ. hoc i loco luſtrũ cele brat: & rureſtẽ uitã ſummopere cõmẽ dat. Sed Cato in libro de agricultura oſtẽdit ſolitaurilia cõſueſcẽs diuis cir cumagi & ponit quibus uerbis utebat antiqtas i precatiõe. id uolumẽ quoni am Venetiis dum hãc meditationẽ ſe/quor imprimitur: quę ibi illi cõmemo rat legẽda curioſis relinquo: breuita/te qdẽ maxie delector inſup quoq; de luſtrãdi ritu multa ſupius expoſita ſũt uidet aũt ſacrificia pro aſſeruatiõe fru gũ facere: quaſi dimiſſa expeditione militię poſſit ſine faſtidio agros cole/re: nã ut Cato ait ille fuerat maxie lau datus: qui bonus dictus colonus eſſet.

Plinius refert Romulũ aruorũ ſacerdotes inſtituiſſe. & ſe. xii. fratrẽ appellaſſe. Hos deos pręcipue no uit ruſticitas. ſcia dicta a ſerẽdo: ac ſegeſtã a ſegetibus fortunã caluã cui farris torrẽdi feriãs Numa iſti tuit. Terminos agrorũ & lares tria tpa obſeruarũt frugibus piculoſa propter quod ferię feſtiq; ſũt iſti tuti. Floralia. iiii. Kalẽdas maii ãno urbis. cccccxi. i. ex oraculo ſibyllę ut oia bene floroſcerẽt. Rubiga lia Nũma inſtituit. xi. regni ſui anno quę Plinius refert ſua tẽpeſtate acta. vii. Kalen. maii. Rubigo. n. q̃ ẽ feabies: ſeu uitium in culmo naſcens tunc tpis occupat ſegetes. Vinalia ix. Kalen. martii pro deguſtan

dis uinis instituta. E tuis cornibus. ratio physica ẽ cur bacchus in uirgũculę spẽm pingatur cũ cornicu lis. nã nimio uino homies truces fiũt. unde a βακχεύειν .i. furere & insanire bacchus dicitur q; aũt ait uua pendeat prędargã denũciat futurę uindemię ubertatẽ. Luce sacra requiescat humus festis die/ bus colẽdi sunt ex põtificũ libris. Ideo πρῶτα θέον σεβου.i. ait Vir. In primis uenerare deos. Graue opus sic supra. Et durũ terrę Rusticus urget opus suspẽso uomere. applicato parieti aut trabi ne scabiẽ cõtrahat. iugis. uinculis est. n. iugũ quo boues adinuicẽ arctãtur: & ẽ lignũ quo textores telã cõuoluũt Ouidius metamor. sexto. Tela iugo ẽ iuncta. Nũc ad pre. de. Iulius auctor ẽ sacerdotes ambaruates coronare so/ litos spicis & frugiferis ramusculis bo ues ad prędsepia pabulãtes: quibus i uil licatione usi essent. Operata deo. sen/ sus ẽ omnes sacrificẽt nãq; operor est ré diuiná facio. Proptius elegiarũ. ii. Cynthia iã noctes ẽ operata decẽ. La nificã pensis imposuisse manũ ab ante cedẽti cõsequẽtia intelligit primo eni filatrices manũ stamini applicãt deide deducẽdo filãt sed lanificam dixit ma nũ. ut breui duo cõplecteretur nam & carminare & filare mulierũ fuit quod ostẽdit Ouidius metamor. quarto de Minei filiabus lanificiũ exercentibus. Aut ducunt lanas aut stamina pollice uersãt. Cui tulit hesternã. gau. noc. ue. supra diximus fuisse procul ab religione po lutũ hominẽ accedere ad ré diuitiam. casta placẽt superis. ex lege religionis

Bacche ueni: dulcisq; tuis ẽ cornibus uua
Pẽdeat: & spicis tẽpora cinge senẽ:
Luce sacra requescat humus: requescat arator:
Et graue suspẽso uomere cesset opus.
Soluite uicta iugis: nũc ad præsepia debẽt
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sit operata deo: nõ audeat ulla
Lanificã pẽsis ipposuisse manum.
Vos quoq; abesse procul iubeo: discedite ab aris
Cui tulit hesterna gaudia nocte uenus.
Casta placẽt superis: pura cũ ueste uenite:
Et manibus puris sumite fõtis aquam.
Cernite fulgẽtes ut eat sacer agnus ad aras:
Vinctaq; post olea cãdida turba comas.

sumptum ẽ: quam cicero i li. de legibus recitat: ubi ita scriptũ cõstat. Adiuos adeũto castę. Castę autẽ accipitur animo uidelicet i quo sũt oia: nec tamẽ tollit castimoniã corporis. sed quom animus multo prestet corpori etiã obseruetur ut casta corpora sacris adhibeãtur. pura cũ ueste uenite. ut supra. Hac pura cũ ueste sequar. Festus eni scribit sacerdotes ad sacrificiũ pura habuisse uestimẽta. i. nõ obsita nõ fulgurata nõ funesta non maculã habẽtia. Et manibus puris sumite fontis aquã religio sacrificii apud antiquitatẽ exigebat ut ante sacrũ sacrificulus manus ablueret a quo facto delubrũ putãt deriuatũ ha riebat. n. sacrificaturus aquã de flumie currenti. Virgilius octauo. undam de flumie palmis Sustulit, hoc ideo obseruatum dixit. Seruius quãdo superius sacrificabatur uel propterea q; nox etiam solo somno poluere credita est. Propertius elegiarum. iii. Ac primum pura somnum tibi discute lympha. Vt. n. Ci/ cero in prędicto loco dixit corporis peccata tolluntur uel aspersione aquę: uel dierum numero. Puris ergo pro expurgatis a scelerum macula dictum ẽ ut Horatius car. iii. Immunis haram si tetigit manus non sumptuosa blandior hostia. Agnus sacer. dicendo sacer illud intelligit q; sit purus ad sacrificiũ ut immoletur namq; ut refert Varro rerum rusticarum. ii. agni ad quatuor menses a mammis ubi nati sunt non disiunguntur: hędi tres porci duos: e quibus quouiam puri sunt ad immolationem sacres ap/ pellarunt. Plautus. Quanti sunt porci sacres. Vincta comas olea: sine cdochicos: olea est arbor palla/ dia pacem significans: & illius imbellicitatem a quo prędfertur grẽci dicunt & oleum est enim misericordia unde olea. Agrestes pastores agricolas. Pellite mala. i. auertite mala. i antiqtatibus scriptũ ẽ auerunca sunt pro auerũcẽt & auertãt. Fallacibus herbis aut her bas obruentes segetem in agris: quales sunt lolium: lappa tribulus cardinis herba alba panico similis & omnium fatorum uitium orobãche erratriticum festuca egilops securidaca quę palagmon. Aut ip sam segetem intelligit: quę sine fruge calmos educat & fallat agricolarum spem: & eludat messem di/ cit ad orationem alludendo quam habuerunt olim in purgatione lustrali. Nam Cato priscus ea com memorans ita ait. Vtiq; tu fruges frumenta uineta uirgultaque grandire beneq; euenire sinas pastores pascuaq; salua seruassis. Nec timeat celeres tradior agna lupos: hoc est quod ait Horatius carminum iii. Inter audaces lupus erret agnos. Grandia ligna. aut magnos trũcos & arbores. aut ad copiã respicit ut Hora. i. ligna, sup foco large reponẽs. Turbaq; uernarũ sa. bo. si. co. Lu. & ex uir. extru. an. ca. Satyri

coloni.aut per hoc uult itelligi oium siluestrium deorum formas:quas ex uirgultis uernas confecturos dicit aut Bacchi tarum effigiem seu simulacrum:qui ruris deus est & satyrorum ductor.Vnde Catullus cum thyaso satyrorum.Aut certe priapi imaginem inteligit:qui satyrus est:signum eius satyri cum ut in priapeis diximus.Sed quoquo modo uersum interpretemur hoc ait uernalem turbam extructuram esse per intercolumnia casarum formas ex uirgis ad ueros deorum uultus circũ aquas ipsa ludet. Virgi.geor.ii. Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.Bona ergo signa si ad priapum referas : accipe ubertate significantia.nã prẽter multas quas rettulit Seruius d oscillis opiniones:illud quoq; ab eo dictum memini oscilla esse membra uirilia de flumineis iuncis facta:que suspendebantur per intercolumnia:ita ut in ea hoies acceptis clausis personis impingerent:& ea ore cillerent.i.mouerent ad risum populo commouendũ Et queritur cur ludet poeta dixit.& ẽ hypalage pro extruet bona signa ante casas:& ludet.Vidẽ. appocope est pro uides ne:& ultima semper corripitur.repentinum aũt quid signat. ut Catullus.Vident ut perniciter exiluere.ergo quasi repentinum spectaculũ fuerit uiden ait.Fibra.fibram pro iteraneis ponit:quorum inspectõne deorum mens proditur. Lucanus primo. Atq; iram superum raptis quẽsuit in extis.Sunt enim fibrẽ extrema iocinorum a fibro:ut ait Festus. Est enim fiber genus uespẽ incitatissimũ quadrupes:quo nomine extremẽ fluminum orẽ appellantur:& fimbrias uestimẽtorum dicimus.Fumosos phalernos . quoniam de uino itelligit masculino

Dii patrii purgamus agros:purgamus agrestes:
Vos mala de nostris pellite liminibus.
Neu seges eludat messem fallacibus hærbis
Neu timeat celeres tardior agna lupos .
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco.
Turbaq; uernarum satyri bona signa coloni
Ludet:& ex uirgis extruet ante casas .
Euentura precor:uiden ut foelicibus extis.
Significet placidos nuncia fibra deos.
Nunc mihi fumosos ueteris perferte phalernos
Consulis:& chio soluite uincla cado .
Vina diem celebrent:non festa luce maderem:
Est rubor:errantes & male ferte pedes.
Sed bene messallam sua quisq; ad pocula dicat:
Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis aquitanæ celeber messala triumphis:
Et magna intonsis gloria uictor ades.

genere protulit in plurali.namq; singulare neutrum est:& locum notat.Fumosos.austeros uult accipi Persius.Indomitum q̃ despumare phalernum Sufficiat.iõ satyrus aquinas ad naturam eius rettulit dicens.Cum pulmo phalerno arderet.Seruius.n.scribit phalernum aqua domari uix posse.tria eius sunt genera.austerum:dulce:& tenue.Veteris consulis.ex hoc uini uetustas noscit in celario reconditi.mos .n.fuit ut annos a consulibus denominarent.hoc in Horatio & Lucano sẽpius perlegitur.Et chio sol. uin.cado.Ideo soluite q̃ lagoenas suas antiqui operimento operiebant cũ pice ac gypso illito . Horac.iii.Hic dies anno redeũte festus corticẽ astrictũ pice dimouebit amphorẽ fumũ bibere institute cõsule tullo.Chio aũt cado.i.amphorẽ plenẽ uino chio:quod cõstat esse optimũ:Plautus in gurgulione quasi tu lagoenã dicas ubi uinũ chiũ solet esse.cadus.n.ẽ oenophorũ. Virgi.Vinũ bonus quẽ deide cadis onerarat acestes.Madere.ebriũ esse.unde madidi ebrii.Malẽ fer.pe.er.errantes.s.quantũ ad saltationẽ.Virgi.Tũ motus icompositos.i.iplicitos aut male errantes nimietate uini:cũ nec pes nec caput suũ facit officiũ. Dicet.iuuet.Gentis aquitanẽ.uerba sunt Tibulli sacrificantis in honorẽ Messallẽ. Celeber triũphis.sic supra.Hunc fors aquitanas posset qui frangere gentes.Adés gloria magna intonsis:hic intonsis nõ placet itelligere romanã iuuẽtutẽ:quẽ nisi ad.xl.ãnum peruenisset tondi nouacula non poterat.ut A.Gellius li.iii.noctiũ acticarũ testis est:quẽ morem Iuuenalis secutus ait.Nã sergiolus iam radere guttur Coeperat.sed intonsis senibus grauioribus in repu.qui ea fuerunt seuritate:ut nullam de corpore curam haberent intenti tantũsper publico bono.Horatius carminũ.ii.ait.Non ita romuli per scriptum & intonsi catonis auspiciis ueterũq; norma.Nam & in primo eiusdem operis dixerat.Hũc & incõptis curium capillis utilem bello tulit:& camillum sẽua paupertas.Et Iuuenalis satyrarum q̃nto.Et credã dignũ barba dignũq; capillis maiorũ.Sed q̃q̃ Terentius in heautontumerumenõ senes tõderi faciat.tamẽ ut Varro refert rerũ rusticarũ.ii.oli tõsores nõ fuisse significãt ãtiquoq; statuẽ q̃ plerẽq; habẽt capillũ & barbã magnã Nã dicũt tõsores i italiã primũ uenisse ex sicilia.P.R.cõs.an.cccliiii.ut scriptũ ẽ i publico ardẽ litteris extat:eosq; adduxisse Publiũ ticiniũ Alenã. Alii putãt itõsis triũphis quos de uictoria pãnonũ itelligit:q̃ sũt comati. Cẽlitibus agricolis.otradictio ẽ.nã si cẽlicolẽ

Sed cęlicolis dixit pro eis qbus datū est epulis diuoꝝ accūbere: & superoꝝ itereſſe cōſiliis: quales ſunt ſatyri: fauni: pomona: uertūnus. Sed hii ut fabulant poetę: ſunt turba minor: & ſeniones uocant. Querna glāde. qua cū primi hoies ueſcerent ceres eā mutauit ariſta: a quercu ſit quernus & querceus & quercetū. Tigillis cōpoſitis. i. apte ordiatis trabibus. Tignū ē trabs: qua uarie diſpoſita domus extruitur. a tegēdo dicit: ut Vulpianus & Paulus meminerūt: q ex lege. xii. tabularꝝ referūt omne genus materiei: ex qua ędificia cōſtāt: tigni appellatiōe cōtineri. Inde fit tigillū prima correpta: ut a ſigno ſigillū Gellius ait Doxiū Celei filiū lutei ędificii inuētorē ſūpto exēplo ab hirundinū nidis. Plinius refert Eurialum & Hipbium fratres Athenis domos latericias cōſtituiſſe: & antea ſpecus fuiſſe pro domibus. Frōde uiridi. Sic de Saturno Eutropius primo iquit ipſe adhuc rudes populos domos ędificare: terras colere: plātare uineas docuit: atq; humanis moribus uiuere: cū antea ſemiferi glādiū tātūmō alimentis uitā ſuſtētarent: & aut i ſpeluncis aut frondibus uirgultiſq; cōtextis caſulis habitarēt. Irriguas aquas: aquę irriguę dicunt quę irrigāt. i. humectāt hortū & irriguus hortus q humectat paſſiue dictū: ut Feſti cōprobat auctoritas. Aeſtus ſyderis calidi. aut feruores ęſtiuales: aut canis ardores. ſol eni ſydus calidū ē. Verno flores apis ingerit alueo. duplex ē apis in noiatiuo termiatio. ſ. in es. & in is. ſed in is nō niſi raro Ouidius metamor. xiiii. Nō apis inde tulit collectos ſedula flores. & Calphurnius ęgloga. ii. Dędala nectareis apis itermittere flore. Hāc meliſſā gręci uocāt a meliſſa pulcheria muliere: quā teſte moderato Columella de ruſtica. x. Iuppiter in apem conuertit: quanquam Homerus poetarum princeps ex ſcrabronibus & ſole apes genitas ratiocinet: quas apes nymphę phruſonides educauerūt: mox eas apes i ſpecu Iouis fuiſſe nutriculas: ipſaq; pabula dei munere ſortitas: qbus educauerūt alūnū. Alueo pro alueario ſuo. nā alueus ſeu aluus: ut Varro utit: ſunt cauatę cortices: aut uiminea uaſcula manu facta: i qbus qd propter cōcauitatē reponit: ubi apes etiā mellificāt. dictę alui a mellis alimonio. ut idē. iii. rerū ruſticarꝝ uoluit Tria ſunt mellis genera Plinio auctore: uernū uocatū & antymū ex florū ſuauitate. ęſtiuū quod ereū ab herba & rutilū eſt poſt ſolſtitiū cōficit. Silueſtre quod ericeū ab herba quę i ſiluis floret poſt prios autūni imbres. Certo pede. definita rhythmorum lege: ut ſupra i primo ānotauimus. Nā Cenſorinus ait cātus fuiſſe antiqores ex numeris ſed iornatis: poſtea modulata ſunt legitime. Lucretius enim cantū inuentū a paſtoribus ait imitatiōe auiū concētus. Ruſtica uerba. Bucolicū carmen. Modulatus auena. modulari eſt p modos carmen elicere. Auena eſt genus ſęgetis ſic maro. Gracili modulatus auena. Minio ſuffuſus bacche rubēti: hoc ē habens faciem rubrica illinitā per ſynecdochē. qui mos obſeruatus ē in exemplū panos paſtorii qui ita depingebatur propter ętheris concoloritatem & ęther ipſe eſt Iuppiter. Virgilius. Sanguineis ebuli baccis minioq; rubenti. Minium fuit olim magnę religionis auctore uerrio. Nam Iouiani ſimulacri faciem illinebant diebus feſtis: & triumphantium corpora: ut Camillo minio inungebantur. Inexperta: non illis cognita: & ſtat paſſiue. Dux pecoris hircus auxerat hircus oues. Hircus eſt caprarum admiſſarius. i. uir dictus quaſi ircus ſabinorum lingua ſi Terentiano uarroni credimus. alii ab hirquis putant qui ſunt oculorum anguli. ut Suetonius tranquillus de uitiis corporis affirmat. propterea q libidinis appetitu ſępe aciem ad hirquos capri retorqueant. Pecoris autem appellatione refert Marcellus li. digeſtorum. i. putaſſe Caſſium eas quadrupedes contineri: quę gregatim paſcuntur & contineantur: unde Ouidius meta. inquit. Quaſq; creauit init pecudes cap. ouis. enim gręcum eſt. Nam illi dicunt ſed ū interpoſita ouis fit: & plerunq; capellarum gregem ſignificat. ut ſupra legere eſt: ſed dux earum ouium aries et miſſus appellatur: ut Varronem

Huc ades: aſpiraq; mihi dū carmīe noſtro
Redditur agricolis gratia cælitibus.
Rura cano: ruriſq; deos: his uita magiſtris
Deſueuit querna pellere glāde famē.
Illi ꝓpoſitis primū docuere tigillis
Exiguā uiridi frōde operire domū.
Illi ēt tauros primi docuiſſe feruntur
Seruitium: & plauſtro ſuppoſuiſſe rotam.
Tunc uictus abiere feri: tunc ꝓſita pomus:
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:
Aurea tunc preſſos pedibus dedit uua liquores:
Mixtaq; ſecuro eſt ſobria lympha mero.
Rura ferunt meſſes: calidi cum ſyderis æſtu
Deponit flauas aurea terra comas.
Rure leuis uerno flōres apis ingerit alueo
Compleat ut dulci ſedula melle fauos.
Agricola aſſiduo primum ſatiatus aratro
Cantauit certo ruſtica uerba prede.

Seruius in.iii.georgicorum commentario allegat:Et antiquis imposuit laribus:diximus in primo commentario lares ab antiquis celebratos esse cum multis oblationibus:cum coronarum honore.Iuuenalis satyrarum.iii.O parui nostriq; lares quos thure minuto:aut farre & tenui soleo exornare corona. Lucida.alba.Exhibitura curam puellis:ad filandum sollicitudinem datura.Lana.n.postq̃ carminata est puellis trahitur:hinc & foemineus labor est:quia solis mulierculis propter sexus imbecillitatem lanificium & cętera huiusmodi mollia concessa sunt.Lucertius ait hoies ante genus mulierum lanã fecisse:

Et satur arenti primum est modulatus auena
Carmen:ut ornatos duceret ante deos.
Agricola & minio suffusus bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab arte choros.
Huic datus a pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hyrcus:auxerat hyrcus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
Fecit:& antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & fœmineus labor est:hinc pẽsa:colusq; :
Fusus & apposito pollice uersat opus.
At q; aliqua assidue textrix operata mineruam
Cantat:& appulso tella sonat latere.
Ipse quo q; inter agros:inter q; armenta cupido
Natus:& indomitas dicitur inter equas
Illic indocto primum se execuit arcu :
Hei mihi quã doctas nunc habet ille manus:
Nec pecudes uelut ante petit:fixisse puellas
Gestit:& audaces perdomuisse uiros.
Hic iuueni detraxit opes:hic dicere iussit
Limen ad iratæ uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus prætentat iter suspensa timore
Explorat cæcas cui manus ante uias.
Ah miseri quos hic grauiter deus urget:at ille

sed postea impeditos duriori opere foeminis concesisse.Apposito pollice uersat opus.Ad conuersionem fusi pollex adhibetur.Catullus.Tũ prono in pollice torquens libratum tereti uersabat stamine fusũ Textrix operata mineruam.inuentricem pro re inuenta.i.tellam posuit. Sic propertius elegiaq; primo.Coniugium falsa poterat differre minerua.Nocturno soluens texta diuina dolo.Pallas.n.textoriam artem perdocuit.Ouidius fastorum.iii.Illa etiam stãtes radio percurreret telas Erudit.& rarum pectine denset opus. Tella sonat appulso latere.Gestum textricis inuit.Nã appulso pectine ui brachiorum latus tellarii constrepit cum tella & iugo. Inter equas indomitas. Discretionem facit inter equas & armenta cum tamen constet sub armenti uocabulo q̃drupedes oẽs grandiores complecti. Iccirco ut furore libidinis equas trahi feruentius cęteris animalibus ostẽderet:inter quas luxurię deus genitus feratur indomitas itaq; furore feruescẽtis libidinis.Virg.s.ante omnes furor est insignis equarum. Qua ex re teste Acrone Horatius carminum primõ nouo uerbo usus ẽ cum ait. Quõ tibi flagrãs amor & libido quę solet matres furiare equorum.Arcu indocto:pro ipse indoctus sagittam loco destinato figeret.Iuueni detraxit opes .i.effundere prodigaliter fecit. Iratę puellę.Et pedibus prętentat iter sus.ti.elegãter icedentis puellę nocturnũ egressũ ad amatorẽ describit.Suspẽsa timore:ne exeuntẽ custodes audiãt

Explorat cęcas cui mãus ãte uias:sic Vir.i simulo.Sollicitaq; mãu tenebras explorat inertes.Ah miseri quos hic gra.deus.ur.miserãtis oratio.grauiter aũt dicit pro profũde & imẽse hoc ẽ totis uiribus. Leuiter:mediocriter sine stimulatiõe uecordię. Abde:abscõde amoue.Faces:poetę fingũt cupidinem gestare manu faculas.Ouidius.Altera tela arcus altera tela faces.Palã:clare apte.Clã:occulte intra se ne uicinus exaudiat.locosa:loco plena & tripudiis dedita.Et phrygio tybia.curua sono.sic Catullus Tybicẽ ubi canit phryx curuo graue calamo Plinius refert Midã obliquã tybiã i phrygia iueniſſe dextra pte unũ:i sinistra duo foramia habẽtẽ i sacris cybeles ad didima adhibitã.Vir. auctore li.viiii. sed cybelẽ q̃dẽ ut diodorus.iii.historiaꝝ scribit phistulã iuẽit.quã grẽci σύριγγα uocãt:quã etiam naso sequitur fastoꝝ.iiii.Protinus iflexo berecyntia tybia cornu flauit:& iterũ. Tybia dat phrigios ut dedit ãte modos.Nã & Acrõ i prio horatianoꝝ carminũ cõmẽtario scribit Euterpẽ tybiaꝝ iuetricẽ fuisse: i q̃bus ẽ sõus.Hora.Sieq; tybias euterpe prohibet.Et ut testis ẽ Porphirio eorũdẽ carminũ.iii. phrygia

dicebat ad cuius cātus ēt cōuiuātes ſaltabāt. iō Horatius ait Cur berecyntię ceſſāt flamina tybię: & ut idē ipſe Porphyrio i ultimo eiuſdē operis reponit tres mōi tybiaꝝ fuerunt. ſ. Ionicus: lydius barbarus. Sequuntur ab oceano digredientia.

d Icamus bona uerba: uenit natalis ad aras. Cornuti ſeu cherinthi natalē celebrat: q ſibi & officio & beniuolētia iūctus fuiſſe legit. Pōt tamē de ſuo ēt ad Cornutū natali ſcribere. utrūq; licet augurari. Dicāus bona uerba. iubet eē ſacrificio prēparatos omiſſis rebus & uerbis laſciuiuſculis. Venit natalis ad aras: honor. ſ. pro natali dis exhibēdus. Quiſqs ades lingua uir mulierq; faue: uox ē in ſacris ſacerdotū frequētior. Fauete liguis. Horatius li. carminū. iii. Odi profanū uulgus & arceo fauete linguis hoc ē mecū ſupplicate. Nā ſeneca i li. de uita beata. Et quotiēs iquit mētio ſacra litteraꝝ iteruenerit. Fauete linguis: hoc uerbū nō ut pleriq; exiſtimāt a fauore trahitur. ſed iperat ſilētiū: ut rite pagi poſſit ſacrū nulla uoce mala obſtrepēte. Thura pia: religiōibus apta ideo ſane a θύειν ſacrificare dicta. Tener arabs. arabē uocat teneꝝ. i. gracilē: nā q i calidis locis naſcunt ut i architectu/rę li. memorat a Vitruuio noſtro: ſūt gracilioris corpis. Vel tener i. mollis quoniā odoramētoꝝ copia abutunt & effoeminati habent. Catullus. Arabaſq; mollis urant odores. Amomū & cinamomū. & cetera aromata. Nā cinamomū pfectiſſimū naſcit i ęthiopia ſecūdū pliniū i. xi. naturalis hiſtorię. Proptius elegiaꝝ. iii. Cinamon & multi paſtor odoris arabs. Sed amomū cū naſcat in pōto armēia arabia arabicū laudat magis. Ipſe ſuos geni/us Genius ē uere deus: q teſte Feſto uim obtinet oium rerū gerēdarū: & Antiſtius iquit. Genius ē deorū filius & parēs oium quo hoies gignunt: cuius ut ait. Qu. cēſorinus ductu proſpera eueniūt & pro igne cōcipit. Nec mirū cū antiq appellauerūt deos geniales aquā aerē terrā ignē. Perſius: Fūde merū genio hinc genialis pro uoluptuoſus. Iuuenalis in criſpino. Genialis agat iſte dies. Suos honores: quia ipſe genius ſecūdū ſocratis & Platonis ueterē ſniam cū hoie ſimul naſcit. & cū hoie piter cōcidit. Illius puro diſtillēt tēpora nardo. Sic ſupra: Illius & nitido ſtillēt unguēta capillo. Nardū genus ē unguēti precioſi ex nardo ſuauiſſima herba ſeu fructice. & nardinū folliatūq; dicimus apud ātiquos: caput i epulis unguētari ſupra dixius. Horatius carminū. ii. Sic tenere roſa cauos adorati capillos dū licet aſſiriaq; nardo potamus uncti ē aūt nardus tā neutro q̄ foeminino genere ab antiqſſimus prolata. Puro aūt. i. nō adulterato eſt. n. ut ait plinius magna materia adulterādi: & herbarum ſpecies ſunt nouem: quas qa imitantur nardum meminiſſe debentur unguentarii. Annuat concedat: nam nutus deorum uoluntatē ſignificat. ideo Virgilius in priapeis iocis ſcaturiens ait. Mentula inq; mouit pro nutu deus: & rogata fecit. Putarunt antiqui quicquid feciſſent in natali genium conceſſurum: ideo Ouidius in triſtibus ait. Si tamen eſt aliquid nobis hac luce petendū. In loca ne redeas amplius iſta precor. En age exhortātis oratio. Quid ceſſas. i. tardas moram trahendo quin aliquid roges tuum geniū. Amores uxoris fidos. Quippe res eſt pręcipua caſti corporis & ſincerę fidei uxorem habere. Nam ſatyrico teſte ocyus illud extorquebis ut hęc oculo contenta ſit uno. Edidiciſſe. pręcognouiſſe: quaſi inferat non hoc impetrari poſſe: quod factu ſit difficillimum. Fortis arat ualido ruſticus arua boue. Plēus ē uerſiculus. duobus. n epithetis conſtat alternatim poſitis & proprie locatis: & ſtructura perfacilis & tenor egregius eſt: per hoc uult intelligere fertilem terram. Eoi qua maris unda rubet: In mari rubro gemmarum lapidūq; p̄cioſoꝝ inuenit copia. Qua ſcilicet pte rubet quę auſtralis eſt. Nā ut priſcianus in iterpretamēto Dionyſii ſcribit: mare in oriētali regione dicit eoum & indum In meridionali ora ętiopicum & rubrum

Felix: cui placidus leuiter afflat amor:
Sācte ueni dapibus feſtis. ſed pone ſagittas
Et Procul ardētes hīc precor abde faces.
Vos celebrē cātate deū: Pecoriq; uocate
Voce palam: pecori clam ſibi quiſq; uocet:
Aut etiam ſibi quiſq; palam. nam turba iocoſa
Obſtrepit: & phrygio tybia curua ſono.
Ludite: iam nox iungit equos currū q; ſequūtur
Martis laſciuio ſydera fulua choro.
Poſtq; uenit tacitus fuluis circundatus allis
Somnus & incerto ſomnia uana pede:

d Icamus bona uerba. uenit natalis ad aras
Quiſquis ades lingua uir mulierq; faue.
Vrantur pia thura focis: urantur odores:
Quos tener e terra diuite mittit arabs.
Ipſe ſuos genius adſit uiſurus honores:
Cui decorent ſanctas florea ſerta comas.
Illius puro diſtillent tempora nardo:

uocatur:ſed quod rubeat diuerſę ſunt opiniones:nam ἐρίθρα greçe dicitur a colore harenularum ut Varronis ſniam Solinus refert:in memorabilibus.ſed.Qu.Curtius in principio ſexti libri non a colore undarum ſeu harenaꝝ uult appellatũ:ſed ab Erythro rege:quapropter libro.iiii.de india loquẽs áit Mare certe qdem alluitur nec colore qdẽ abhorret a cęteris.ab Erythro rege inditũ eſt nomẽ:Propter quod ignari rubere aquas credũt.hoc priſcianus i eodẽ ſenſit.Vlterius pgas ſi poſt carmanica ſũma Ogyris occurrat qua dicit̃ eſſe ſepulchrũ Regis erythrei dederit q noia póto.Et ſtrabo ita ſcribit greçographię.xvi.nã ex ſententia Arthemidori dixit putare quoſdã mare rubrũ eſſe a colore per reſotionẽ expſſo uel a ſole cũ ſupra uerticẽ é:uel a mõtibus ex aduſtione rubẽtibus Nãutroq; modo ueriſimile é.Cthefiã uero Gnidiũ hyſtorię mãdaſſe refert fõtẽ quẽdã eſſe:qui aquã rubicundã ac minio plenã i mare emittit. Agatarchidẽ aũt illius ciuẽ a boxo quodã accepta tradidiſſe qp pſa quidam cum equoꝝ armentũ a lęna aſillo tactũ uſq; ad mare agitareť:atq; inde i iſulam quãdam trãſmitteret:primus cõſtructa rate i inſulã trãſierit:uidenſq; eam habitabilẽ armentũ rurſum in pſiam abęgerit ac miſſis in eã & i alias iſulas colonis & i maritimã orã: pelagus de ſuo noie appellarit.Aliqui uero perſei filiũ Erythrã aſſerunt: qui i his locis imparit.Vota cadũt:uota dicunť cadere cum pces nullum effectũ ſortiunť.Aliis ſtrepitãtibus.iõ ſtrepitãtibus ut augurium fortius procedat.Flaua uincula.Zonam accipit:quã Venus ad honeſtas nuptias afferre credita é.a greçis ceſton noiať.qua qdem cictura cõiuges deuinciri putarũt uti cõcordes in uita uiuerẽt. Ideo Martialis in diſtichis ait:Sume cytheriaco medicatũ nectare ceſtõ:Vſſit amatorem balteus iſte Iouẽ:& ante dixerat.Collo necte puer meros amores Ceſton de ueneris ſinu trahẽtes.Nãq; Claudianus eius potẽtiam uolens inuere dixit i epithalamo.Et blãdo ſpiranté numine ceſton cingiť in pulſos pluuiis quo mitigat amnes.Quo mare quo uentos irataq; flumia ſoluit.nã ſcribit Lactãtius grãmaticus ſecundo thebaidos Veneré ad turpes nuptias nõ uenire iõ inceſtum dicitur cp ſacrato illo ueneris cingulo non fuerit uinctũ:prętęrea hoc ita ait Tibullus.quia ut idem eodẽ libro teſtatur antiq; iura nuptiaꝝ celebrabant ante aras numinum.Maneant.pdurant:Inficiãtq; comas:hoc eſt dum canis albicent capilli é inficere maculis deturpare.

Atq; ſatur libo ſit:madeatq; mero.
Annuat & cherinte tibi quodcumq; rogabis
En age:quid ceſſas:annuit ille roga.
Auguror uxoris fidos optabis amores
Iam reor hoc ipſos edidiciſſe deos.
Nec tibi malueris totum quęcunq; per orbem
Fortis arat ualido ruſticus arua boue.
Nec tibi gemmarum quicquid foelicibus indis
Naſcitur:eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt.utinam ſtrepitantibus aduolet alis
Flaua q; coniugio uincula portet amor.
Vincula quæ maneant ſemper dũ tarda ſenectus
Inducat rugas inficiat q; comas.
Huc ueniat natalis auis:florem q; miniſtret:
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

r Vra meã cornute tenẽt uilleq; puellã.Ad cornutũ cruciatus ſui uim ſcribẽs apit quẽ dolorem ex puella cõceperit ruri uitã traducẽte.Queq; iſup foemellę romanę nõ pulchritudie amatoꝝ uel ſcia delectenť ſed pcio captę diuitibus ultro auſcultẽt.Rus greçũ é uocabulũ ἄρουρα enĩ diciť latie ager.ſiue hoc ét greçũ ἀγρὸς qq; q in eo aliqd ſemp agatur putet latiniſſimũ.Villa é caſa uallati/ca a uallis:qbus extruiť ſeu a uehẽdo qd illuc ex agris anni fructus aduehunť.O ego:ex amoris immenſitate cupit i cõſpectu dominę agrũ aratro uertere:Verſarẽ:foderẽ foſſorio.Calido bidẽte:Bidẽs ut ſuperius dixius ferreũ é inſtrumẽtũ:qđ tum caleſcit quom i pingui & ſpiſſa tellure iprimiť maior.n.uis brachioꝝ i illa pquiriť.& uerſarẽ dicẽdo ſolũ ſarrirẽ accipit a quo ſarculũ pro foſſorio deduciť. Agricolę p modo cur.ſec.ara.Curui ſũt aratores in arãdo:propterea qd burim manu tenẽtes ſequunť aratrũ.Quare ait Plinius i naturali hiſt.Arator niſi curuus arauerit prẽuaricať.Subigũt:ſurſũ euertũt Steriles boues.nõ boues ſũt ſteriles.ſed terra infructuoſa Exureret:urẽdo nigros efficeret.ut ſupra: Vrẽtur ſole capilli.Puſtula rupta lęderet manus.Puſtula eſt ſpẽs occultę uomicę.hic pro callo manus accipitur quę duricies cũ tumefacta molleſcit aqua intercepta uulgus ueſicam uocat. Calphurnius in egloga miconis & canti.Tacitum ne puſtula uirus.Texerit occulto ſub uulnere.de occulto morbo intellexit. Sed puſula eſt tumefactio illa leuis:quę in coquendo pane ſolet aſſurgere: quam: Feſtus hetam quoque uocari dicit: quod pro re nullius precii ponitur.Moderatus uero Columella libro octauo pro genere ſacri ignis puſulam accepit ita de morbis pecudum inquiens. Eſt etiam inſanabilis ſacer ignis: quam puſulam uocant paſtores. Pauit & admeti tauros formoſus

apollo. Qui sibi turpe non sit rus colere. probat a maiori. Admetus fuit thessalię rex pherecii filius: de quo cẽte Ouidio de arte amãdi. iii. Fata phereciadę coniunx pagasea redemit. huius armẽta Apollo pauit annos nouem priuatus cęlo: propterea q̃ cyclopas flagellasset: qui Ioui fulmina subministrauerãt ad iternicionem ęsculapii. Nãq; ut refert Eusebius prępara tionis euangelicę. ii. ex diodori sentẽtia hysto riarũ. iiii. Iuppiter idignatus ĩo dicitur Aesculapiũ cõfecisse: q̃ adeo medicinaliũ artiũ peritia prę sta/ ret ut ab icurabili morbo; omni genere sanaret ęgrotãtes: ut poetę fabulant' q̃ Hypolytũ ab inferis sedibus in pristinam uitã sua sciẽtia re uocasset. Apollines aũt plures fuisse i antiquitatibus indies legitur. Nec po tuit curas sanare salubribus herbis: curas uocat molestos ac sollicitos a/ mores amor. n. nullis ẽ: ut Oui. ait me dicabilis herbis: quã sentẽtiã Proper tius elegia; . ii. prior cõplexus ẽ. Non hic herba ualet. nõ hic noctutna cy/ theis. Nec p medeę gramia cocta ma nus. & in eodẽ: Omnes humanos sa/ nat medicina dolores. Solus amor morbi nõ amat artificẽ. Curas. i. amo rem: Ipses macharei filię ita ut nõ pu/ duerit hitu pastorali seruire Macha/ reo dũ nata potiret': cuius rei memit Ouidius. vi. meta. Et pastor machare ida luserit ipsen. Vicerat amor: nõ. n. proderant domino quę prosũt omni bus artes. nãq; Falaris Agrigentinus scribit in epistolis. Morbũ corpis me dicus sanat Morbum animi medicus sanat mors. Stabulis depellere: a sta/ bulis in pascua agere. Et miscere no/ uo do. co. lac. signat Apollinẽ docuis se rusticos caseum facere. est coagulũ ut Nonius Marcellus inquit dictum a coagendo quod est colligendo. eo. n. lac cõglobat' i massam: Et fiscella le/ de. ẽ ui. iunci. sic Virgilius. Gracili fiscellã texit hibisco: est sane fiscella uasculum uirgulteum. quo lac colatur dum caseus imprimitur: unde antiquitas appetitorem casei mollis fiscellũ uocitauit. Raraq; p ne. est ui. fas. sero ideo hoc factum est ut lac purificatum defluat. Serum est lactis aqua dum id premit' in caseum. Virgilius. Pasce sero pingui: hoc quidam male colustrum uocant. quia ut ait Palladius de nouẽbri mẽse: colustrũ uocãt pastores illud exiguũ lactis in quo est spissior. nam & mulgetur ex uberi bus foetę anteq; natus uberibus matris admoueatur unde Martialis in distichis inuit. Surripuit pastor quę nondũ stãtibus hędis. De primo matrum lacte colustra damus: Per nexus. per tenuissima foramia Soror: Diana. nempe ex latona Apollo & diana geniti sunt. Alta. profunda spacioſa. Petiere oracula oraculum est respõsum ab ore dictũ. ut Priscianus scribit in libello: quẽ de duodecim uirgilianis car/ minibus cõposuit Trepidis rebus: dubiis. s. & laborioſis. Liuius li. iiii. de bello macedonico. Ne se in re bus tã trepidis deserat: & Horatius carminũ. iii. Vitãq; sub diuo & trepidis agat i rebus. Nã ut Seruius in Virgilio: ego i Horatio aiaduertimus uterq; eo; trepidare pro festinare seu maturare sępissime usi sũt. Irrita. delusa uana. Horrere: sordescere turpari: Ipsa nouerca. Iuno scilicet. capillo; mirã ostendit pulchritudinẽ quos mulier dea ẽt inimica est admirata. Delos tua. tua. i. genialis. quoniam latona ge/ minos enixa est in delo insula ex cycladibus. Delphica phiton. phyton serpens fuit: quem missum Iuno nis iussu ut dictant fabulamenta poetica Apollo puer in cunis interemit: ex quo ludi qui phytea uocan tur eius in honorem fuerunt instituti: quemadmodum in primo metamor tractat Ouidius. Sed Epho rus Strabone teste gęographię nono talem affert cum fabula historiam. Quo tẽpore parnasii autoch thonę: ideõ indigenę & aborigines parnasum colebant: Apollo in terram aduentauit. Et mansuefaci/ ens homines i uiuendi ritu asperrimos adiit delphos ab athenis eam per uiam qua nunc athenienſis po pulus phytidem supplicationem cum pompa prędmittit ad panopeam: deinde consistẽtem urbem. Tityum clade affecit eius loci tyrannum uirum uiolentum ac flagitioſũ. Postea coniuncti illi parnasii

r Vra tenent cornute meam uillæq; puellã
Ferreus est heu heu qſquis in urbe mãet
Ipsa uenus latos iam nunc migrauit in agros:
Verbaq; aratoris rustica discit amor.
O ego cum aspicerẽ dominã quam fortiter illic
Versarem calido pingue bidente solum.
Agricolæq; modo curuũ sectaretur aratrum
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer q̃ sol graciles exureret artus:
Læderet & teneras pustula rupta manus.
Pauit & admeti tauros formosus apollo:
Nec cythara intonsæ profueruntue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis:
Quicquid erat medicæ uicerat artis amor.
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas
Et potum pastas ducere fluminibus.
Et miscere nouo docuisse coagula lacte
Lacteus & mixtus obriguisse liquor:
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci

álio nunciarũt homiem ẽſſe nomie phytonẽ: ac cognomie draconem. quo ſane ſagittis debellato inter adhortandũ clamitaſſe undẽ conſuetudinẽ traditã ferunt: ut qui conſequuntur aciem ſic pęanis celebrationem clamitent. Phyton autẽ foeminio genere protulit. at Claudianus maſculino Cęruleus tali proſtratus apolline phyton ſeruire ęternos non puduiſſe deos. Hoc trahit ex fabula cum marte olim uenus coniungi cõſueuerat. rem Vulcano ſol explicat. ille retia tenui fabrica cudit. amboſq; coeuntes adulteros in amplexibus captos diuis cęleſtibus aduocatis oſtendit ex quibus multi cum nudę ueneris formoſitatẽ conſpicerent i martis ſubſtitui locum cupiebãt. Quare ait Ouidius de arte amandi. ii. Hic aliquis ridẽs i me fortiſſime mauors Si tibi ſũt oneri uincula tranſfer ait. & i metamor. iiii. Atq; aliquis de diis nõ triſtibus optat. Sic fieri turpis. Fabula ſermo a fando. Iuuenalis. Adiuerticulo repetatur fabula deus. Cupido amoris. prędes ſed plures fuerunt cupidines ut refert Cicero de natura deorũ. iii. primus ex mercurio & diana prima natus. ſecũdus ex mercurio & uenere ſecunda. tertius quidẽ antheros ex marte & uenere tertia. Geminare pi. pon. qui nauigant uitã i dubio habẽt. qui eodẽ prędiãtur duplicãt diſcrimẽ. Bellica belligera: Roſtra duobus ratibus roſtrũ eſt prorę pars altior ferrea a roſtri alitis ſimilitudie nominata. ratis autem ipſius nauis utrunq; latus. Innuit autem bellum nauale cõmiſſũ ubi naues roſtratę fabreſi ori coeptę ſũt aut peritiã notat i nauali certamine. ſic Lucanus de iſtructiõe nauali i maſſilienſiũ pugna phocaicis medias roſtris oppõe carias. Cui lapis externus curę eſt. Senſus eſt. Quem iuuat edificarę: ille profecto; piſcinas & uiuaria ad uoluptatẽ ſtruit: Externus uero lapis. i. aductitius exoticus: nã aduehebantur marmora ex phrygia numidia cariſto. paro lacedemonia nilo ęgypto ęthyopia Germania: Colũna lapis magnus oblongus qui ob lõgitudiné & grauitatẽ uehitur per urbẽ maximo cũ tumultu. Quare Iuuenalis indoluit in umbricio. Nã ſi procubuit qui ſaxa liguſtica portat Axis & euerſum fudit ſup agmina montem: Quid ſupeſt de corporibus mille ualidis iugis. i. mille paribus boum. & ex hoc iudicatur lapidis colũnaris granditas. Cornelius nepos tradit triginta duorũ pedum longitudine colũnas uidiſſe habitas magno miraculo. Claudit mole mare idomitũ ſenſus maris iundationes excipiũtur magnificis ędificiorũ molibus. ut piſciũ fiat quaſi receptaculũ ſeu piſcina. iccirco Hora. car. iii. inuectus i luxuriã oia prophanantẽ. Cemẽtis dixit licet occupes tyrhenũ omne tuis & mare põticũ. Negligat hibernas pi. adminas. Idem Hora. car. iii. Cõtracta piſces ęquora ſentiũt iactis in altum molibus: huc frequẽs cemẽta demittit redẽptor cum famulis dominuſq; terrę faſtidioſis. Teſtę ſamię: Samos inſula ęgei ubi olim fictilia ſunt egregie fabricata. unde ſamia uocantur. Auſonius burdigalenſis de agathocle tyranno fictilibus coenaſſe ferũt agathoclea regẽ atq; abachum ſaio ſępe oneraſſe luto. Eſt & altera ſamos lunoni ſacra eo q; prima illius nuptias uidiſſe feratur. Lęta cõuiuia ideo lęta quia ut ait ſatyrus nulla conita bibuntur fictilibus Rota cumana Cumę ciuitas campanię uaſis olim terreis gloriabatur. Lubrica terra argillam intelligit; per periphraſim Nemeſis nomen eſt amicę Tibulli dẽ qua hic auctor in ſecundo libro. ſcribit. quare Ouidius ait. Nomen habet nemeſis cynthia nomen habet. Martialis i diſtichis. Vſſit amatorem nemeſis laſciua Tibullum i tota iuuit quem nihil eſſe domo. Quas foemina choa texuit

Raraq; per nexus ẽ uia facta ſero.
Ah quotiẽs illo uitulũ geſtãte per agros
Dicitur occurrẽs erubuiſſe caput.
O quotiẽs auſæ: caneret dũ ualle ſub alta:
Rũpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebuſ:
Venit & e tẽplis irrita turba domũ.
Sæpe horrere ſacros doluit latona capillos:
Quos admirata ẽ ipſa nouerca prius.
Quiſquis iornatumq; caput: crinesq; ſolutos
Aſpiceret: phoebi quæret ipſe comam.
Delos ubi nũc phoebe tua ẽ: ubi delphica phytõ.
Nẽpe amor i parua te iubet eſſe caſa.
Felices olĩ ueneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduiſſe deos.
Fabula nunc ille eſt: ſed cui nunc cura puellæ eſt
Fabula ſit mauult quã ſine amore deus.
At tu quiſquis is es. cui triſti fronte cupido
Imperitat: noſtra ſint tua caſtra domo.
Ferrea non uenerem: ſed prædam ſæcula laudant
Præda tamen multis eſt operata malis.
Præda feras acies cinxit diſcordibus armis:
Hinc cruor: hinc cædes: mors propriorq; uenit
Præda uago iuſſit geminare pericula ponto
Bellica tum dubiis roſtra dedit ratibus.

Chous insula est i egeo: ut Solinus ait: quę arte lanificii ita claruit: ut chous amictus cathexochen dicatur quasi subtili. & artificioso opere textus. Propertius elegiarum primo. Aut tenues choa ueste mouere sinus. & infra habituri sumus. & choa puellis uestis auratas dispositq; uias. i. fila auri cum tella subtili intertexuit: unde auro chlamis intertexta dicitur. & uulgus broccatā ex auro uocat. picturata autē uestis uel acu picta: uel phrygiata dicitur irachamata. Fusci fuscus color est subniger: hoc é non plene niger Ouidius de arte amandi. ii. Fusca uocetur nigrior illyrica cui pisce sanguis erit talis enim est idorum meridionaliū color & ęthiopum Sappho ad phaonem: Andromade patrię fusca colore suę. Solis & admotis ificit ignis equis: hermineulis est declarat. n. id quod india torret. nā solaribus radiis propinquior est idia & ęthiopia. ideo nigra sunt habitātium corpora & opinionem poetarū sequitur de sole istis propinquiore. ut Theodectis qui ait: Quibus propiquam phoebus admouēs rotam Atra fauilla corpora infecit uirum caloribusq; adurēs potentibus Retorridas crispaut eorū comas. unde Ouidius metamor. ii. per poeticā phantasiā attribuit phaetōtis fabulę inquiens. Sanguine tūc credūt i corpora summa uocato Aethiopū populos nigrum taxisse colorem. sed Theodectem onesicritus ut Stabo refert criminatur qui causam talem refert ad solem. quom ipse aquam esse i animalibus proprietatū causam putet nam & pecora colorem suum imutāt si peregrina illuc aduehātur & his qui in uentre matris sunt sol non est nigrioris causa: quom nondum eos attigerit. soli tamen teste Strabōe tribuenda est causa. & eius adustioni: per uehementem quandam summi humoris attractionem. Quāuis enim indi humido & tēperato satis aere participent: nihilominus per seminalem ex sole dispositionem tales sunt quales qui eos progenuerūt. hae enim passiones a generatione contrahuntur. admotis equis: indis quidem sol est magis perpendicularis & propinquior. Nam quom terra sit quasi punctus ad solis speram nōnullę regiones ut de proximo ualde calidę sunt nonnullę ut de longinquo minus. Aphrica puniceum purpureumq; tyros. Duplicem purpurę colorem tāgit purpura utiq; pro solis propinquitate colorem habet ut i septio de architectura noster uitriuius mēorat. Pūiceū. n. procreat aphrica. i. quasi uiolaceo colore. Tyros autē rubeū. i. purpureū greece

Prædator cupit immensos obsidere campos:
Vt multo inumeram iugere pascat ouem
Cui lapis externus curæ est urbisq; tumultus:
Portatur ualidis mille columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare: lētus & ītra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
At tibi læta trahant samiæ conuiuia testæ
Fictaq; cumana lubrica terra rota.
Heu heu diuitibus uideo gaudere puellas:
Iam ueniant prædæ si uenus optat opes
Vt mea luxuria nemesis fluat utq; per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat uestes tenues quas fœmina choa
Texuit auratas: dispositq; uias.
Illi sint comites fusci quos india torret.
Solis & admotis inficit ignis equis.

hęc purpura oium optima est ut scribit Strabo: unde Ouidius in secundo de remedio. Confer amiclę/is medicatū uellus ahenis Murice cū tyrio turpius illud erit. Aphrica regio calida est meridiem uersus unde ab. a. sine & frigus denominatam latini pene omnes sentiūt. at Iosephus de ātiquitate iudaica primo uult ab aphro filio abraę qui eam regionem occupauit. Nota loquor regnū ipse tenet quā sę. co. bar. gyp. fer. ca. pedes. Quidā intelligūt de foemia quę uenalis fuerit ac ueluti regia nūc incedit ut probetur mulieres gaudere diuitiis. Quidā de lucilio accipiunt dictū a poeta facili sine reprehensione. Hic seruus romam uectus libertatem promeruit & perbreui tam opulentus euasit: & auctoritate potēs ut ad arbitriū cunea ministraret. de quo Iuuenalis. Nuper i hanc urbē pedibus qui uenerat albis nec is solum ex grege seruorum magnus fuit sed alii quidē per multi. Quare Plinius i naturalis historię. xxxv. fame numerare inquit non est libertos ex sanguine quiritum & proscriptionū licentia ditatos. Catasta genus compedis seruilis Persius. Cappadocas rigida pingues pauisse catasta accipitur pro loco ubi pueri & puellę uenales seruabantur. hoc in siluis papinii. hoc in Martiali i epigramatibus legitur pedes gypsatos argentaria creta illinitos. quod uenalis serui signum fuit. Nam Plinius in naturali historia uarias cretę species enumerat. inter quas est quędam dicta argentaria: quę arti nitorem reddit. est quę omnium uilissima: cuius tactu: ut diximus: uenalium seruorum pedes trāsmare auectorum maiores nostri illinire instituerunt. Gypsum est genus lapidis quasi calcis albę quę lente durescit & facile soluitur. Nulla fide ut fallax sit. & nullo foenore depositum reddat. Cōsitor. uitis sator. Relinque lacus. ut nulla. s. sit uuarum uindemia Oualeant. i. pereāt quasi ad nos ampliuş nō reuersurę. Glan

aluit ueteres. Iuuēalis. ſatyrarum. iiii. Gratę poſt munus ariſtę Cōtingunt homies ueteris fatidia quer/
cus. & Lucretius ait. Quod ſolatq; imbres dederant quod terra crearat. Sponte ſua ſatis id placabat
pectora demum Glandiferas inter curabant corpora quercus plerūq; quę nunc hyberno tempore cer
nis Arbuta pūiceo fieri matura colore. aſpirabat. afflabat fauebat. umbroſa ualle. frondoſis & amoe
nis locis. Prębebat aperte gaudia. coitus ſine occultatione. i. paſſim. & licenter proruebant in concubi
tus. Si fas eſt: pro ſi licet: & poſſibile eſt. Mos precor ille redi iteratio eſt eiuſdem dicti ut auiditatē mē/
tis exprimat. uilloſa animalium ex pel
libus quaſi aſpera. Laxam togam ut
ſupra Effluit effuſo cui toga laxa ſinu
Ducite ex amoris deſperatiōe loquit

Illi ſelectos certent præbere colores
Aphrica puniceum purpureumq; tyros;
Nota loquor regnū ipſe tenet quē ſæpe coegit
Barbara gypſatos ferre cataſta pedes
At tibi dura ſeges nemeſim quia dulcis ab urbe
Perſoluat nulla ſemina terra fide.
Et tibi bacche tener iucundæ conſitor uuæ
Tu quoq; deuotos bacche relinque lacus.
Haud īpune licet formoſas triſtib us agris
Addere non tanti ſunt tua muſta pater.
O ualeant fruges ne ſint modo rure puellæ :
Glans alat : & priſco more bibātur aquæ
Glās aluit ueteres ut paſſim ſemper amarent
Quid nocuit ſulcos non habuiſſe ſatos.
Tum quibus aſpirabat amor præbebat aperte
Mitis i umbroſa gaudia ualle uenus.
Nullus erat cuſtos: nulla excluſura dolentes
Ianua ſi fas eſt mos precor ille redi.
Mos precor ille redi pacientur rurſus ut olim
Horrida uilloſa corpora ueſte tegāt.
Nunc ſi clauſa mea eſt. ſi copia rara uidendi
Heu miſerum laxam quid iuuat eſſe togam
Ducite ad imperiū dominæ ſulcabimus agros:
Non ego me uinclis uerberibuſq; nego

Ic mihi ſeruitiū uideo dominamq; paratā.
Iam mihi libertas illa paterna ueni.

Ic mihi ſeruitium uideoque do/
minamq; paratam. conqueritur
de nemeſi. quę alieno amore correpta
eū ipſum negligit. quod amatori gra/
ue eſt. Sed illud ut grauiſſimum dolet
q; illa pecuniarū precio ſuccumbat:
ad cuius amorem erga ſe reconcilian
dum nihil muſas operari ſuas indigna
tur. Libertas paterna: aut antiqua: aut
quam a patre accepit: ut nulli unq; ſer
uiret. quaſi non poſſit ab amātis ſe fa
ſtidientis īperio diſſolui & liberari.
Teneorq; cathenis: que cauſatiua eſt.
ut apud lucanum Bellumq; ſine hoſte
eſt. Cupit eni ſolui ab amore nemeſis
Sed ita ſe irretitum ſentit. ut hoc non
poſſe doleat. uicla remittit amor é nē
pe in nemeſim amore deperditus. quā
quom miſere amet illius impotente ar
dore rumpitur. Quare plautus in ali/
naria fixus eſt hic apud nos animus tu
us clauo cupidinis. Faces: amorem ne/
meſis dicit q ſe non minus quam ignis
torreat. O ego ne poſſem. optat ſe in/
ſenſibile ſaxum fieri: ne quos perpeti/
tur dolores ſentiat. In gelidis mōtibus
gelidis ratione frigidis. nam alti mon
tes aut auris ſemper afflantur : aut ge
lu rigeſcūt & niuibus cautes obnoxia
expoſita. Lucanus quinto. Dalmati
co boreę calabroq; obnoxius auſtro
Inſanis uentis: magnis ut inſani feriāt
ſine littora fluctus uenti nempe proca
citer effuriunt: unde iſani quoq; dicū
tur Catullus deprehenſa naui in mari
ueſaniente uento. Naufraga. dubium
é cautes ne naufraga dixerit. an unda
naufraga. i. procelloſa. quę naues frāgat. Tonderet aſſiduis fluctibus illideret. Vmbra noctis pro nox
umbroſa: ut Iuuenalis. Criſpini iucunda ſenectus: Periphraſticos. Triſti felle. triſti amaritudine utpote
qui & oculis & amico doleat cum corporis ęgritudine . Plautus in ciſtellaria. Nanq; e caſtor amor &
melle & felle fecundiſſimus dulce guſtum dat. amarum ad ſacietatem ogerit. Eſt autem animaduertan
dum inteſtinorum nomina plerunq; ad mores tranſferri ut membrorum. Cor enim pro animo poni/
tur ut minimi cordis. i. animi: ita fellis pro amaritudinis animi accipi poteſt. Elegi quid proſunt. elegi q
quereloſi ſint denominantur unde Ouidius elegia de morte Tibulli Flebi/
lis indignos elegeia ſolue capillos . Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. q autem tibullus in amore
fuerit deperditus Horatius indicat carminum primo . ut ſupra diximus . elegi ergo nil proſunt qui
ad compaſſionem mouendam inuenti ſunt. Apollo auctor carminis: Quippe poetis prę eſt apollo. ut

in primo commentario diximus. Fuere uero Apollines quatuor secundum Ciceronem in deorum na ura. iiii. Quorum antiquissimus fuit ille quem Vulcanus genuit: alter corybantis filius natus in creta Tertius ioue tertio natus & latona: quartus i archadia: quem archades nomionem appellant: q; ab eo se ferunt νόμους leges accepisse. Manu caua mulieris poscentis pecunias gestum exprimit. Nec refero soliscq; uias. hoc est non astrologicam disciplinam scribo ubi narratur an sol erret a Zodia co nec ne: an altius modo: modo depſ sius meet Versis equis: tanq; completo menstruo spacio. Orbem cursum suũ quo orbẽ minuit & auget. Facinus sce lus maximum ueluti sacrilegium qđ statim subdit sunt dona paranda. i. ac quirenda res est: unde nemesi donum mittat. Et iaceam clau. fle. an. do. rem dicit qua nil est in amore durius. Pro/ pertius elegiarum primo. Tum graue seruitium nostrę cogere puellę. Dice/ re & excluſum quid sit abire domum Insignia oblata diis munera: Malum facinus bene malum. nam facinus me/ sum est uocabulum. Oue niueam. uel/ lus ouis album est autem cõtinens pro contẽto synecdochicos. Tyrio muri/ ce. purpura tyria. i. sarrana Lucida cõ cha conchyle dicit: quam margaritã uocamus: quę luciditatem prę se fert secundum rorem quem absorpserit: ut in memorabilibus scribit. Solinus. Custodia. custodes ipsi locus est pro custodientibus. Custodia enim est ex/ cubia & carcer grecis

custodire unde ὁ φίλαξ custos Plautus in captiuis. Illic est abductus recta in philacam uti dignus ẽ. Sed cu stoditio est opera ad custodiendũ qd sumpta. Victos pretio. qui nequeunt amicę lucrum exhibere quod petitur uicti precio dicũtur. Addit aquam flã mę: i. ingerat aquam ut flamma extin guatur Manus quales solent i exequi/ as amicarum cõferre amatorculi. Bo na: pulchra elegans Fuit nec auara. i. mulier quę uenusta fuit nec rapax. An te ardentem rogum ubi corpora defũ ctorum ex ritu comburebantur. Bene placide foeliciter trãquille. Terraq; securę sit super ossa leuis: usitatum amatorum uerbum Martialis Sit licet inde sibi tellus placata leuisq;. & alibi sit precor & tellus mitis & unda tibi. Lege conditione ut mũera scilicet ferat si recipi uult. Sub imperium sub alterius hominis potestatem. Sub titulum: qui ẽ uẽ diti iuris ut scilicet alterius esse dicamini. Ouidius in primo de remedio. Sub titulos nostros misit auare lares: hoc solet fieri postquam omnis res minor facta est. prętera quasi domina precium ędium sua/ rum in ornamentis & uestibus expendere debeat. nam tunc etiam temporis mulieres sumptuosę erant. Plautus in epidico. Quid istuc mirabile est quasi non fundis exornatę multę incedant per uias. Circe: solis filia ex persa nympha ueneficiorum summa artifex habita est: quę Vlyxis socios i porcos: ut ferũt poetę: conuertit. Thessala terra. thessalia profert tum gramina tum saxa ueneficiis aptissima dicẽte Lu cano libro sexto. Tessala quin etiam tellus herbasq; nocentes Rupibus ingenuit sensuraq; saxa canẽ/ tes Arcanum ferale magos: ibi plurima surgũt Vim factura deis: & terris hospita colchis Legit i hemo niis quas nõ aduexerat herbas: Hippomanes cupidę stillat ab inguine equę. uirus quod ab inguinibus furiatarum amore equarum fluit hippomanes dicitur ut Plinius ait libro octauo. Propertius elegiar ũ

Seruitium sed triste datur teneorq; cathenis
Et nunquã misero uincla remittit amor:
Et seu quid merui. seu quid peccauimus uror;
Vrõr. io remoue sæua puella faces.
O ego ne possem tales sentire dolores
Quã malem in gelidis montibus esse la pis
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis
Naufraga quã uasti tonderet unda maris
Nunc & amara dies: & noctis amarior umbra est
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi nec carminis auctor apollo:
Illa caua precium flagitat usq; manu.
Ite procul musæ si non prodestis amanti
Non ego uos ut sint bella canendo colo;
Nec refero soliscq; uias æqualis ubi orbem
Compleuit uersis luna recurrit equis
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro
Ite procul musæ si nihil ista ualent
At mihi per cædem & facinus sunt dona parãda
Nẽ taceam dausam flebilis ante domum
Aut rapiã suspensa sacris insignia fanis.
Sed uenus ante alias est uiolãda mihi
Illa malum facinus suadet dominamq; rapacem
Dat mihi sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunq; legit uirideſq;, smaragdos
Et niueam tyrio murice tingit ouem

quarto. Consuluitq; striges nostro de sanguine: & i me Hippomães foetę semia legit equę. ergo quom uenus afflat amorem gregibus tum colligitur hippomanes quod in furorem uertit cuius rationem Columella his uerbis libro septimo ponit. Nam mense duodecimo partum edunt maxime. Itaque curandum est ut prędicto tempore anni tam foeminis quã admissariis desiderantibus fiat coeundi potestas quia id precipue armentum si prohibeas libidine extimulatur furiis. Vnde & equinũ nomen ueneno inditum est: quod equinę cupidinis similem amorem mortalibus accendit. cupide itaq; dixit quoniam in earum cõceptu ut scribit Solinus: hoc uirus enascitur. Bibam: ex amoris impotẽtia dictum est. quasi dicat: q̃cũq; uult ipsa amica ĩtrepide sumã toxica.

Hic dat auaritiæ causas & choa puellis
Vestis & a rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas: hinc clauem ianua sensit:
Et cœpit custos liminis esse canis:
Sed precium si grande feras custodia uicta est
Nec prohibent claues: & canis ipse tacet.
Heu quicunque dedit formam cælestis auare
Quale bonum multis attullit ille malis.
Hinc rixæ fletusque sonant hæc denique causa
Fecit ut infamis hinc deus esset amor.
At tibi: quæ precio uictos abducis amantes
Eripiant positas uentus & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incẽdia læti
Neu quisquã flãmis sedulus addat aquam
Seu ueniet tibi mors nec erit qui lugeat ullus:
Nec qui det mœstas manus in exequias.
At bona quæ nec auara fuit centum licet annos
Vixerit ardentem flebitur ante rogum.
Atque aliquis senior uetercs ueneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo:
Et bene discedens dicet placideque quiescas
Terraque securæ sit super ossa leuis.
Vera quidẽ moneo: sed prosunt qnid mihi uera
Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas
Ite sub imperium sub titulumque lares.
Quicquid habet circe: quicquid medea ueneni
Quicquid & herbarum thessala terra dedit:
Et q̃ ubi ĩ domitis gregibus uẽus afflat amores:
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ:
Si modo me placido uideat nemesis mea uultu:

Hoebe faue: nouus ingredit̃ tua templa sacerdos. Inuocat Apollinis numen: ut sibi sacrificanti fauorẽ p̃stet: a cuius laudibus: ad sibyllę uaticinium descendit: quod ab effectu cõmendat: tum ingreditur romam loci primordia. Sed sciendũ id quod acrõ sermonum secundo reposuit ꝙ secundum numinum qualitatem laus ipsa deorum diuerso nomie uocatur nam si iouis celebrãtur pręconia hymni uocantur si apollini aut dianę aut latonę canitur pęanes. si libero aut semele dithyrambi. si ad cęteros omnes deos oratio habetur prosodia. si homines laudãus ea ẽ laus. si iprobamus ea dicitur uituperatio Messallio autem cõgratulat̃ q augur fuerat creatus augures. enim sunt apollinis sacerdotes. unde ait. Nouus sacerdos. idest augur: uel nouus sacerdos poetę musarum & apollinis sacerdotes sunt ideo sacri habẽtur. nam eorum capiunt afflatũ Quare dixit Ouidius Numen inest illis pieridesque fauent: Horatius carminnm tertio. Carmina non prius audita musarum sacerdos uirginibus puerisq; cãto. & propertius elegiarum tertio. Primus ego ingredior puro de fõte sacerdos. Itala per graios orgia ferte choros Quin immo ipsi poetę pserunq; dii nominantur. Virgilius in bucholicis. Mirabar quid moesta deos amarylli uocares: Et propertius elegiarũ primo. Te quoq; si certo puer hic cõcusserit arcu. Quod nolim nostros euiolasse deos. Nec mirum ẽ. nam gręce & deum & uatem significat quasi factor. sũt autem uates dicti a uiendis uersibus ut Varroni placuit. nam uiere significat uincire. Tua templa aut palatium templum uult: quod ab augusto ędificatum est post acciacam uictoriam de quo propertius elegiarum quarto meminit. Musa palatini referamus apollinis ędem aut fanum in foro constitutum. Huc age cum cythara carminibusq; ueni. Macrobius in saturnaliũ libro uarias. apollini potestates refert. est enim ipse carminis auctor. nec carminis auctor apollo. Est uaticinii pręses: ut supra. Sępe duces trepidis petiere oracula rebus. Sagittandi peritiam habuit Iuuenalis. parce precor pęan: sed pęan contrahit arcum. Diuinam medicinę artem percalluit ut iferius. Huc ades & tenerae mor/

bos expelle puellę. Chordae uocales. Horatius carminum primo. tuque testudo resonare septem cal/
lida neruis. Est maxima appollinis laus ipsa musica. Namq; ab ea Pytagorici omnes & plato philoso/
phiam uocarunt musicam quia mundi fabricam uniuersam ex armonia & concentibus constare ratio
cinati sunt Ideo omne musicum genus deorum esse opus arbitrabantur. Vnde apollo musaeq; omnes
hymnorum celebratores dicuntur: ipsarum uero musarum ministri sunt eruditissimi uiri: & hi propric
musici: apparatus enim moralis attribuitur musicę: & quom eiusdem dei prędides sint: reliquum est ut
rectę mētis sint q musicę opā idulgēt
Sed apollinis ministri quō exculti lit/
teris homines sint: adduntur etiam ua
tes Sed poetę quom litteratissimi sint
& diuina quadam mentis agitatione
moueantur ad futurorum etiam scien
tiam merito sacri: & inde sacerdotes
musarum & apollinis habentur uestē
sepositā: eam uestem dicit: qua Apol/
linem indui non nisi diebus feriatis pu
tauit antiquitas qualem te memorant
ex antiqua fabula dictum est. poetę fa
bulantur Apollinem Ioui patri lau/
des celebrasse de triumpho quem ille
assecutus est fuga Saturni. Tunc enim
Phoebus tantę fuit elegantię: ut deos
oēs i se cōuerterit. Cātet auis. hinc au
gurem dictum ab auiū garritu depre
hendimus. Prouida. intelligens. Prae/
sentit auruſ. lu. signauit quom deus ex
tra notis: hic aruspicem nominari q
exta auium inspiciat. manifestum est.
Te duce. Quippe fatidicum spiritum
in uiscera uaticinantis mergit Apollo
Sibylla. cumanam dicit: quę fata po
puli romani heroico carmine conscripsit. unde ait senis pedibus: ex sex enim pedibus constat uersus he
roicus. Hanc ferunt illam fuisse: quę libros nouem attulit ad Tarquinum priscum: proque illis postula
uit trecentum philippeos rege uero eius insaniam illudente sex ex illis semel atque iterum combussit
motus tandem rex perseuerantia mulieris in precio exigendo tres reliquos quo uolebat foemina pcio
emit in quibus romanor fata continebātur: ut Aulus gellius noctium acticarum primo commemorat
Messallinum. i. filium Messallę. Sine permitte. Tangere sacras chartas uatis aut uatis. i. apollinis: ut po
eta fiat aut Tibulli carmina. aut Sibyllę libros: ut auguralem disciplinam recte percipiat: quia augur
erat creatus quod placet. Hęc dedit ęneę sortes hoc totum in diuino Maronis opere pertractatur. Pa
rentem anchisen. Lares captos deos patrios quos ut tolleret hector in somnis admōuit. captos autem
a graecis utiq; euersa urbe intelligendum. Virgilius. ad uectum ęneam classi uictosq; penates iferre. Ili/
on graecus est accusatiuus: & neutri generis. at Ouidius de arte amadi primo foeminino genere protu
lit. tunc cum tristis erat defensa est ilion armis & Eusebius libro temporum ait. Ilion condita ab ilio. &
quarto carminum Horatius Non semel ilios uexata est. nondum firmauerat. nondum sancierat urbē
suo de uomine nisi deinceps captis in auentino, auguriis uel nondum urbem muro sepserat: aut septam
muro ne quis transgrederetur per supplicium nondum firmauerat. Propertius elegiarum tertio. & ce/
so moenia firma remo. Consorti non habitanda remo. Nempe Romulus ubi muro urbem sepsit. le/
gem tulit ne quis moenia trāsiliret: qui secus faceret reus esset capitis. Remus seu fratris prcepta negli
gens seu iuuenili raptus impetu ea supergressus est: & a celere ductore: ut historici scribunt. seu a Fabio
ut Eusebius libro temporum meminit. Nam Fabius celer sorte uocabatur: pastorali rastro per/
cussus occubuit. Lucanus primo. Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Consors dicitur eiusdē
sortis idest qualitatis in omni fere negocio Sappho ad Phaonem. Non tantum alceus consors patriae
que liraeque. Laudis habet. Hic enim de fratre dixit: ut ouidius metamorphoseos. undecimo de Ceice/

Mille alias herbas misceat illa bibam.

Hœbe faue: nouus ingredit tua tępla sacerdos
Huc age cum cythara carminibusq; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas:
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuictus tempora lauro.
Dum cumulant aras ad tua sacra ueni.
Sed nitidus pulcherq; ueni: nūc indue uestem
Sepositam: longas nunc bene Pecte comas.
Qualem te memorant saturno rege fugato
Victori laudes conc inuisse ioui
Tu procul euentura uides tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tuq; regis sortes: per te præsentit aruspex
Lubrica signauit cum deus exta notis.

Quę dum lucifero genitis miracula narrat de cõsorte suo. Herbosa palatia. loca herbis obsita: ubi romana palatia superba structura ponenda erant. In iouis arce: ubi nunc est capitolium quod dicitur arx iouis: ꝙ ut ait Varro i summitate tarpei locata esset ea ędes. Propertius elegiarum quarto. Tarpei us/ ꝙ pater nuda de rupe tonabat. Stabãt casę. idest cõstructę erant. Idem eodem elegiaꝫ. Hoc quodcũꝙ uides hospes quam maxima roma Ante phrygem ęneam collis & herba fuit. Atꝙ ubi nauali sunt sacra palatia phoebo Euandri profugę procubuere boues.

Te duce romanos nunq̃ frustrata sibylla:
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras messallinũ sine tãgere chartas
Vatis: & ipse precor quod canat illa doce.
Hæc dedit æneæ sortes: postquã ille parentẽ
Dicit & captos sustinuisse lares.
Nec fore credebat romã: cũ mœstus ab alto
Ilion ardẽtes respiceretꝙ deos.
Romulus æternæ nondum formauerat urbis
Mœnia ꝺsorti nõ hitãda remo.
Sed tunc pascebãt herbosa palatia uaccæ:
Et stabãt humiles in iouis arce casæ.
Lacte madens illuc suberat pan ilicis umbram:
Et facta agresti lignea falce pales.
Pendebatꝙ uagi pastoris in arbore uotum
Garrula siluestri fystula sacra deo:
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo:

Fistula garrula. idest arguta uocalis. Sic Maro in copare. En & menalio quę garrit dulce sub antro Rustica pasto/ris phystula in ore sonat. Agresti. ru/di. Siluestri phystula facta deo. Fabu lam mouet. Pan quom Syringę amo re detentus fugientẽ puellam insequeretur: dei miseratiõe moti supplicem in calamum cõuerterunt: quem cala/mum inciſum ad sui doloris solatiolũ ille in phystulam paulatim coniunxit quę postea septem cicutis: hoc est iter nodiis calamoꝝ cõpingebaꝫ. Quod idco figuratum est: quoniam pan na/turę similitudinem habet: & septem sonos in cęlesti harmonia declarat p phystulę septimã ꝺpagẽ. dicta uero ẽ phystula a φυσάω iflo. Pan ipe natus est ex tertio Mercurio & Penolopa: si Ciceroni credimus de natu. de. iii. & Herodoto histori. ii. Iungitur cęra. ex arte ſ. inuentoris. Virgilius. Pan pri/mus calamos cęra coniungere plures Instituit. At qua uelabri regio patet. Auentini accipit circuitum: cuius pars ima prope tiberim dicitur uelabrum a uelis: ꝙ Romam uersus per flumen uelabant. i. nauigabant: seu a uehendo: ut Varro scribit: de uelabro Propertius ita elegiarum. iiii. Qua uelabro suo stagnabant flumine: quoꝙ Nauta per urbanas uelificabat aquas. Illuc enim ad sacrum commune homines latini uehebantur nauigiis. Niueę candidus agnus ouis. laus est muneris: ꝙ agnus cum sit albi coloris ex matre tamen candida natus dicatur. Scimus enim oues quanto candidiores tanto precioſiores haberi. ob eam rem ꝙ lana earum uarios & sine difficultate capiat colores.

Mpiger ęnea uolitantis frater amoris Sibyllę uaticinium scribit de Aenea & urbe condenda habitum: signaꝙ futuro populo prodigiosa enarrat: & suę se demum Nemesi etiam atque etiam commẽdat. Omnes autem quos uidi codices hanc a superiori diuisam habent: quom tamen uideatur membrum esse prędcedentis. dixit enim. Hęc dedit ęneę sortes. reuertitur. n. ad propositum post multã euagationem. Sciendum sane nihil hic ab eo tangi: quod a Liuio diffuse & ordinatim non sit in historia ab urbe condita commemoratum. quem tamen una cum reliquis historiographis: ut noster est mos: omittemus: contenti poetarum testimoniis: quę omnia tametsi ad historię utiꝙ comprobationem nõ erunt: ad uerba tamen referentur inter exponendum. Volitantis frater amoris. Aeneas ex Anchise & Venere genitus est: at Cupido ex Venere & marte natus: qui Antheros dicitur. Quãꝙ secunda uenus: ut supra diximus: ex secundo Mercurio Cupidinem alterum sustulerit. Frater ergo Aeneas cupidinis. Vir. Frater ut ęneas pelago tuus oia circum Littora iactetur. Ibi Seruius Honoratus scribit Simonidẽ uoluisse Cupidinẽ ex Venere tantũ esse progenitũ: ideo ab eodẽ poeta. Nate meę uires dictũ. Alii uero ex Venere & Chao: primę rerũ naturę eũ eẽ filiũ uolũt: & amoris Tibullus dixit pro cupidis. ut Maro Ergo his aligerũ dictis affatur amorẽ: grecos ambo imitati: q uno nomie utrũꝙ significãt. Volitantis uagabundi: Nã philosophi uentosas ei pẽnas addiderunt: sententię instabilitatem suę demonstrantes in amatore. Terentius in amore. Hęc sunt uitia iniurię: suspiciones. inimicitię: inducię bẽllum. Impiger. strennuus diligens. Cicero. Quis est tam in scribendo impiger quã ego. Sacra deos penates. Iam

tibi laurẽtes deſignat iuppiter agros. Laurens oppidũ a Pico cõditum. Vir. Laurentis regia pici: uel a Latino: ut meminit Seruius utrãq; in ſeptimo cõmẽtario colligens opinionẽ a lauro maxima denominatũ. Aeneas aũt: ut ſcribit Euſebius libro tẽporum in latiũ uenit poſt captã troiã ãno tertio ſeu octauo: ut q̃dam alii putãt: latinuſq; iperauit: q̃ poſtea romani dicti ſunt: ãnorũ trium ſpatio. Errãtes deos. multis quippe i locis cõſederũt: ubi ſedem figere nõ licuit. Numicii unda. Numicius fluuius eſt i agro Laurenti: iuxta quem Aeneas ſacrificans prolapſus nec inuentus: poſtea Iuppiter indiges uocatus eſt: Ouidio ſcribẽte. xiiii. metamor.

Fecitque deũ: quẽ turba quirini Nun
cupat indigetẽ: tẽploq; ariſq; recepit.
Cato tamẽ ſcribit apud Laurolauini
um orta pugna Aeneam nõ cõparuiſ
ſe: qua Latinus moriẽ: & turnus aufu
git. Diua ſuppa: uictoria nobilis: quã
precaẽ Aeneę faueat: ſecutus Maro/
nem q̃ Turnum dicit ignes iaculatum
fuiſſe i naues troianoꝝ: cum Aeneas
ipſe ad ſocialia arma cõparandũ tetẽ
diſſet: ſed eę matris deum precibus in
nymphas mutatę fuerunt. Rutulis
caſtris. Rutula gens fuit: cui Turnus i/
perauit. Iam tibi prędico barbare
turne necem. Turnus ab Aenea ſingu
lari certamine uictus eſt: ut diuinum
Maronis poema teſtatur. Atqui male
dicit Turnũ barbarũ uocãdo: quom
ille Rutulus fuerit. Sed uel eũ barbaꝝ
uocat: q̃ tametſi rutulus erat: tamen
ſui maiores ex grẽcia oriundi fuerãt
Venilia. n. Amatę Latini regis uxoris
ſoror eũ genuit: quã cõſtat duxiſſe ge
nus a Danae Acriſii filia. hęc etenim

Nã calamus cæra iũgiẽ uſq; minor.
At qua uelabri regio patet: ire ſolebat
Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa ſæpe gregis ditis paritura magiſtro
Ad iuuenem feſta eſt uecta puella die.
Cũ qua fæcundi redierunt munera ruris:
Caſeus: & niueæ cãdidus agnus ouis.

Mpiger ænea uolitãtis frater amoris:
Troica qui profugis ſacra uehis ratibus:.
Iam tibi laurentes aſſignat iuppiter agros:
Iam uocat errantes hoſpita terra lares.
Illic ſanctus eris: cum te ueneranda numici
Vnda: deum cælo miſerit indigetem.
Ecce ſuper feſſas uolitat uictoria puppes:
Tandem ad troianos diua ſuperba uenit.

uitiata a Ioue quom arcula eſſet incluſa proiiciẽ in mare parentis iuſſu. ſed in italiã delata inueniẽ a pi
ſcatoribus cum Perſeo puero: quem in illa ediderat: & oblatam regi rex ſibi iunxit in matrimonium:
ardeamq; ipſã condidit. Quare cum Turnus quaſi ſemilatinus eſſet: forſitan ob id q̃ prauitate in lo
quendo uteretur: & latinam imperfecte quaſi barbare pronũciaret barbarum appellaut: uel q̃ diffi/
culter cum aſperitate & duritia tanquã inuita natura loqueretur: quos hoics balbos bleſoſq; dicere ſo
liti ſumus. Quapropter igenioſus poeta alludẽs ad craſſitudinẽ Turni regis barbaꝝ dicit: effingens:
tarditati cognatũ in loquẽdo nomẽ p cõuitium quidẽ quaſi duriloquũ & craſſilinguem dicere eũ uo
luiſſet. Laurẽs caſtrum. laurentum dicit. Caſtrum ẽ locus muro circundatus: quod per diminutiõem.
teſte Priſciano caſtellum facit Ouidius metamor. ultimo. Donec caſtrũq; ſacraſq; Lauini ſedes tibe/
rinaq; ad hoſtia uenit. Sed caſtra tentoria ſunt i quibus expeditionum tpe milites diuerſãtur. Muruſq;
lauini eſt. periphraſticos lauinum ſignificat ab Lauina Latini regis filia denominatum. Iuuenalis ſaty/
rarum quarto. Atq; nouercali ſedes prẽlata latino. Albaq; ab aſcanio condita longa duce Alba
uocata eſt longa: ut Liuius ſcribit: a ſitu i longum dorſum porrecto: quam aſcanius condidit: ſed uter
fuerit dubitat Titus liuius: ille ne ex Creuſa patrem Aeneam fugientem ſecutus in italiam: An qui ex la
uina genitus ſit. Dixit enim Virgilius octauo. Ex quo terdenis urbem redeuntibus annis. Aſcanius cla
re condet cognominis albam. Perplures tamen affirmant Aſcanium ex Creuſa. Statius ſyluarum
quinto in epicędio patris. lugera noſtra tenẽs ubi poſt ęneia fata Stellatus latiis ingreſſit montibus al
bam Aſcanius: phrygios dum pingues ſanguine campos Odit: & in feſtę regnum dotale nouercę.
Hoc item Eutropius libro primo: & Euſebius de temporibus: & Iuuenalis prẽallegata ſatyra atteſtan
tur. Ilia. quę mater romuli & Remi fuit dicta Ilia Rea Siluia. trinomia enim fuit. Vittaſq; iacentes
namque dum aquari uult ſomno urgente iacens humi a Marte comprimitur: unde comarum turba
uitta concidit. Forſitan etiam ad id refert quod illa ante corporis ſtuprum uidit. Ouidio ſcriben/
te hoc faſtorum tertio. Ignibus iliacis aderam cum lapſa capillis Decidit ante ſacros uitta ſoluta fo/
cos. De ſeptem montibus. a quibus Roma ſeptem collis appellata eſt. eorum montium nomina
ſunt hęc. Capitolinus: qui & Tarpeius. Auentinus. Palatinus Celius maior & minor. Exquilinus.
Viminalis. Quirinalis. Magnę iam locus urbis erit. magna fuit Roma & amplitudine loci & um/

perio. Propertius elegiarum tertio. Septem urbs alta iugis toto quę pręsidet orbi. Qua sua de cęlo prospicit aruaceres. Error est de Sicilia itelligere. Nempe Romani imperii fines latiores fuisse q̃ Sicilia cõcipiat quisq; uel ifantissimus nouit. Sed totius fere terrę ambitus accipiẽdus est. Dixit eni: Ceres. sua arua prospicit pro quacũq; homines cereris alimẽto: idest rationabiliter uitam ducũt. Nam & romani suũ imperium ꝑ orbem terraꝝ sed neutiq; totũ prolatarũt. Seu Cererem pro luna ponit. e diuerso Virgi. Georgicorum primo. Nã Democritus & stoici unum deũ & alteram deã sed diuersis i utilitate mortaliũ nominibus asseuerarũt. Quaq; patent ortus. de utroq; mundi cardine ponẽs mũdum i telligit uniuersũ in laudẽ Romani imperii: & ẽ quasi expositio supioris uersiculi. Vt. n. diximus ꝑ ortũ & occasũ totius mũdi naturã colligit. sic Hora. car. iii. ꝑ arcticõ & ãtarcticõ de Roãnis iquiẽs Quicũq; mũdo termius obstitit hũc tãget armis uisere gestiens. Qua ꝑte debacchent' ignes. Qua nebulę pluuiiq; rores: undis fluitantibus propter naturalẽ oceani fluxum. Amnis. liptote: ut Apparẽt rari nantes in gurgite. aut respicit ad maris naturã amnis dicendo nare uertere. Nã oceanus terrã circuit: & uelox est. unde teste Prisciano de duodecim Virgilii carminibus dicitur: hoc ẽ celeri motu: quare fluitãtibus undis dictũ est Equos. solis equi quattuor sũt Pyrous: eous: ethon: & flegon. Anhelantes: diurno labore anxios. Statius achill eidos primo. Et oceani penetrabile littus anhelis Promittebat eqs Troia qdem tũc se mira alludit ad uocabulũ animalis & insigne troianorum: nam troianorum insigne troia fuit. uulgus latinitatem seruat. i: scrofam seu suem: unde armaq; fixit Troia: & ingentem fatis fer ad ęthera troiam: Virgilius ait. i. insigne romanorum: ut ad Octauium Messalla interpretatur. Mirabitur ergo se ex sui nominis homies adeo creuisse. Consuluisse: consulto determinasse: ut consultaq; bella. Vescar laurus sacras. i. fungar scientia uaticinandi: & antique posuit uescor cum accusatiuo ut potior & fungor apud Terentium eiusmodi uerba ablatiuum recipiunt. Te sibi phoebe uocauit: ut. s. a furoris pondere leuaretur. Quicquid amalthea quicqd marpesia dixit: Eryphile phoebo grataque quod monuit. Lactantius Firmianus diuinarum institutionum primo decem sibyllas enumerat: & qua de re: quibusque auctoribus quęque scripserit. Prima fuit de Persis: ut Nicanor gestorum ab Alexandro scriptor ait. Secunda libyca. Tertia Delphica.

Ecce mihi lucẽt rutulis incẽdia castris:
Iã tibi prædico barbare turne necẽ.
Ante oculos laurẽs castrũ: murusq; lauini est:
Albaq; ab ascanio ꝯdita lõga duce.
Te quoq; iã uideo marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos:
Concubitusq; tuos furtim: uittasq; iacẽtes:
Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
Carpite nũc tauri de septẽ mõtibus herbas
Dũ licet: hic magnæ iã locus urbis erit.
Roma tuum nomẽ terris fatale regẽdis:
Qua sua de cœlo prpspicit arua ceres.
Quaq; patent ortus: & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Quarta cumana in italia. Quinta erithrea: quam Strabo dicit fuisse tempore Alexandri. & aliam ex eodem loco nominat: quę athenais nomine dicebatur. Sexta Samia. Septima cumea nomine: amalthea: quę ab aliis: ut ait demophile nominatur: quę nouem libros ad Tarquinum detulit: ut scriptores omnes attestantur. Octaua hellespontiaca in agro troiano nata uico marpisso circa oppidum gargitium. Nona phrygia quę uaticinata fuit ancyrę. Decima Tiburs nomine Albumea. Sed ut Eusebius refert libro temporum. quę in samo fuit insignis habita Eryphile dicta est. fuit autem Candale lydis regnante anno fere imperii illius decimo. Cęterum Lactantius ipse firmianus dicit tantam esse de sibyllis confusionem: ut ignoretur quid uere dici possit. Ex gręcia enim sibyllini libri Romam transuecti sunt: quorum ammonitu Respublica Romana gerebatur. Quasque albana sacras. Ex omnibus quatuor uaticinatas refert. Et Tiburtinam sortes Romam detulisse per Anienem: qui Tiberim auget. Alii interpretantur uaticinium de Remo & Romulo abiectis in Tyberim iussu Amulii albani. fluuius autem fatorum prouidus se contraxit. Alii Chloelię facinus intelligunt: quę a Lauso genus duxit albano. Legimus etiam in quinto ab urbe condita apud Liuium lacum in albano nemore sine ullis aquis cęlestibus in altitudinem miraculosam creuisse: & uaticinatum fuisse a ueniente aruspice: & ita ab Apolline delphico responsum: dissipandum esse per agros albanam aquam: tunc Veios futuros sub potestate populi romani: quibus captis luno uelentana in Auentinum per iuuenes electos portata est. Sed poeta ait per flumina tybris. Hęc fore dixerunt

De comete i primo Lucani cõmentario abũde dicemus. Latini crinitam uocãt: grẽci cometẽ & eſt malũ plerunq; futuri periculi ſignum: quom populi nõ impune uident. Declarat autem prodigia: quę ab urbe cõdita apparuerũt. Multus ut in terra deplueritq; lapis. Hoc explicat Titus Liuius in Decade ab urbe cõdita. Deplueret autem pro decideret. Sed notãdum cõtra oium grãma/ticoꝝ regulas dictum eſſe: de quibus litteratores moderni multa ſint allucinati dicentes pluo carere ſuppoſito habens appoſitũ ablatiuum: ut Titus Liuius libro ſexto de bello macedonico. Terracinę & Amiterni nunciatum eſt aliquotiens lapidibus pluiſſe. Nam: ut aiunt: nũc dicimus. Deus pluit carnẽ & eſcam. Sed prẽter uſitatũ Titi Liuii in dicendo modum: Valerius Maximus libro ſuo in capitulo de prodigiis in piceno lapides pluiſſe ait: & hic lapis deplue/rit. Et Liuius ipſe in decimo de bello macedonico in area Vulcani & Concordię ſanguis pluit. Martialis ad Fauſtinũ lõge aliter ſcribens utitur uer/bo capena grãdi porta qua pluit gut/ta: ſed alii legũt fluut. textus antiquus habet pluit. Tubas atq; arma audita: ſylepſis eſt cauſa maioris ſignificati. Tubas. Lucanus primo. Inſonuere tubę: & quantũ clamore cohortes Mi/ſcẽtur: tãtum nox atra ſilẽtibus ũbris Edidit. Arma ſtrepitãtia. Sic Lucãus eodẽ. Tum fragor armoꝝ. Lucos p/cinuiſſe fugã. Idẽ inibi. Magnęq; per auia uoces Auditę nemoꝝ. Defectũ lumine: ſplendorẽ ſub eccliptica amittentẽ: defectus uocẽ prẽteriti participii hẽt: & in ſignificantiã pſentis. Vir. in priapeis. Defectus pueroq; foeiaq; pallẽtis. p defectũ. Simulacra deũ ſudaſſe lachrymas. Lucãus ibi. Indigetes fleuiſſe deos: urbiſq; labores Teſtatos ſudore lares Virgi. Et moeſtũ illachrymat tẽplis ebur. Boues uocales. Lucanus. Tũ pecudũ faciles humana ad murmura linguę. Virgi. Pecudeſq; locutę Infandũ. Merge. dele. metaphoricos. Prodigia. ſigna malũ prodigẽtia. i. indicãtia. Bene crepet. ſignũ eſt fertilitatis ſi laurus clare crepitũ fecerit. exprimit. n. naturã lauri dũ peruſtulat'. Ouidius faſtoꝝ: quarto. Et crepet i medijs laurus aduſta focis. Iſtius facti rationẽ refert Euſẽbius prẽparationis euãgelicę. ii. Nãq; antiqui laurũ Apollini dedicarũt: quia ignea ẽ: unde odio ẽ demonibus: & ſi cõburit' plurimũ ſonat: quod prędicẽdi uirtutẽ ſignificat. Foelix & ſacer. ideo religioſus & abundãs: q; laurus bene crepitãs optia ſigna dedit. Horrea. granaria quaſi forrea a farre. Diſtentẽt: onerabũt. Oblitus: illinitus turpatus ab oblino .i. inquino. Ille leuis ſtipulę. Ouidi. faſtoꝝ. iiii. Moxque p ardentes ſtipulę crepitãtis aceruos Treicias celeri ſtrẽnua mẽbra pede. Foetus: liberos. Cõpreſſis auribus: moré puellulo oꝝ exprimit in libando patris oſculo. Tedebit. futuꝝ eſt indicatiui a tedet iperſonali. i. pigebit. Paruo aduigilare nepoti. ut. ſ. puellus ſonũ capiat. Balba uerba. impfecta & inexpedita. a ſenibus eni ex induſtria: nõ ex liguę defectu uerba impplexa effutiunt': ut puellis alludãt. Aliter eni eſſet naturę utiũ balbutire. Arboris antiquę qua leuis umbra cadit. Cõuiuiis riui & umbra cõueniunt Horatius car. i. Nũc uiridi mẽbra ſub arbuto ſtratus: nũc ad aquę lene caput ſacrę Aut e ueſte ſacris tendẽt umbracula ſertis: ſenſus ẽ umbracula cõficient ex ueſtibus inuicẽ cõplicatis. hoc eſt quod dicit Ouidius. Pauci tentoria ponũt. Deſuper extentas iposuere togas. Calix coronatus: aut calicem plenum itelligit ad ſummũ marginẽ: aut coroĩs. i. ſertis circũ amictũ. unde legit' magnũ cratera corona induit ipleuitq; mero. Quin ut Seruius in primo ęneidos atteſtat': tractũ ẽ ab Homero: q iſtiuſmodi ſermonis genere i iliade utit'. Ceſpitibus: idcirco ceſpitibus: ut religioſius res procedat. Ars bona. Amor ſcilicet: ſi ſit iermis iuuat: q; amem. Sine q̃ uerſus mihi nullus. Sic Propertius elegiaꝝ. ii. Quęritis unde mihi totiẽs ſcribant' amores Vnde meus ueniat mollis in ora liber. Nõ hęc calliope: nõ hęc mihi cãtat apollo. Ingeniũ nobis ipſa puella facit. Iuſtos pedes pedes uerſũ iuſtũ hoc ẽ menſurã habẽt: quom ſyllabaꝝ ſeruata ratiõe ęqualiter cõponuntur. Tutela diuũ Sũt nempe uatibus cũ coelo cõmercia: & numinis diuinitate pticipãt: ſicut ſupra edocuimus Feret. in triũpho portabit. Oppida uicta. ſimulacra depicta ad uerã oppidoꝝ ſimilitudinem. Ouidius de arte amãdi. i. Quę loca: qui fructus: queue ferant'. Lauro agreſti: lauri uarię ſunt ſpecies: tres precipue priſcus Cato de agricultura nomiat Delphicã. ſ. cypriã & ſiluaticã. Quare miror Plinium allegaſſe Catonẽ: cũ duo tantũ genera eſſe dixiſſet. ſed ipreſſoꝝ ẽ error: eorũq; idiotarũ qui libros i/preſſoribus ipſis non caſtigatos: ſed ſua imperitia corruptos tradũt. de qbus in lucubratiõibus noſtris

Troia quidẽ tunc ſe mirabitur: & ſibi dicet
Vos bene tam longam conſuluiſſe uiam:
Vera cano: ſic uſque ſacras innoxia laurus
Veſcat: & æternum ſit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates: & te ſibi phœbe uocauit:
Iactauit fuſas & caput ante comas.
Quicquid amalthea: quicqd marpeſia dixit:
Heriphile phœbo grataq; quod monuit.
Quaſq; albana ſacras tiberis per fluia ſortes
Portarit: ſicco perlueritque ſinu:
Hæc fore dixerunt belli mala ſigna cometẽ:
Multus ut in terras deplueretque lapis.

late pertractauimus. Io triumphe. militum est uociferatio in triũphis: ut. M. Varro scribit. Horatius ad ipsum triumphum sermonem conuertens car. iiii. Teq; dum procedis io triumphe ciuitas omnis dabi / musq; diis thura benignis. Triumphus autem a grẽcis qui dicunt acceptus est: seu a triamuo Liberi patris cognomento unde triumphare. & ideo io triumphe uox lętantis usurpata. Pia spectacu/la. ideo significantia pietaté patris in filium: q; ipse equo insidens sequi uelit filium triumphantem: ut de Fabio Rutiliano legimus in historiis. Prętereunte curru. currum intellige non Messalę: sed Messalli triumphãtis. Perpetuo casta. ut casta fruatur uirginitatis perpetua.

Atq; tubas atq; arma ferunt strepitantia cœlo
Audita: & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.
Et simulacra deum lachrymas fudisse tepẽtes:
Factaq; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim: sed tu iam mitis apollo
Prodigia indomitis merge sub æquoribus:
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis:
Omine quo felix & sacer annus eat.
Vt laurus bona signa dedit: gaudete coloni:
Distendet spicis horrea plena ceres.
Oblitus & musto feriat pede rusticus uuas:
Dolia dum magni deficiunt q; lacus
At madidus baccho sua festa palilia pastor
Concinet: a stabulis tunc procul este lupi:
Ille leuis stipulæ solẽnes potus aceruos
Accendet: flammas transiliet q; sacras.
Et fœtus matrona dabit: natusq; parenti
Oscula compressis auribus eripiet.
Nec tedebit auum paruo aduigilare nepoti.
Balbaque cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata deo pubes discumbet in hærba:
Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
Aut cum uestę sua tendent umbracula sertis
Vincta: coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisque dapes: & festas extruat alte
Cespitibus mensas: cespitibusque torum.
Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellæ
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem:
Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus: pereantque sagittæ
Phœbe: modo in terris erret inermis amor.
Ars bona: sed postquã sumpsit sibi tela cupido
Heu heu quã multis ars dedit il a malum.

Astra macer sequitur tenero qđ fiet amori. Hoc elegidio tria cõ/plectitur: de Macro proficiscente in militiam relicta puella loquitur: tum Nemesin rogat ne ea se sibi inexorabi lem prestet: demum Phyrnes lẽuncu/lę calliditatem detestatur. Macer aũt fuit Tibulli familiaris: ad quem Ouidius scribit de Ponto sed fuerit ne hic Macer romanus an ueronensis igno/ratur: possumus tamen augurari eum ipsum fuisse Aemilium Macrum con ciuem nostrum: qui teste Eusebio lib. temporum in asia diem ultimũ obiit: fuit. n. eadem tẽpestate qua Tibullus. Vaga: fluctuantia. Puer. cupido: & ẽ sermonis apostropha. Sub tua signa. diximus alibi ocium amatorium uo/cari a poetis expeditiõis cuiusdam ge nus & militię. Ouidius de arte amãdi primo. Qui noua nũc primum miles in arma uenis & in eiusdem operis ter tio. Militię spẽs amor est: discedite se/gnes. Non sunt hęc timidis signa petẽ da uiris. Ob hoc. n. Horatius car. iii. renuncians amoribus inquit. Vixi pu ellis nuper idoneus: & militaui non si ne gloria unde Porphyrio commen/tator uult Horatium per allegoriam bella & militiam ueneris pro amori/bus dicere. Sic enim quartus car. liber incipit. Intermissa uẽus diu rursus bel la moues. Erronem: uagabundum ho minem dicimus erronem ab errando Sic Sappho ad Phaonem. At uos er ronem tellure remittite nostrum. Sed Vlpiãus libro digestorum. xxi. refert erronem ita a Labeõe diffinitum nõ quidem qui fugit: sed frequenter sine causa uagatur: & temporibus in res nauigatorias consumptis serus ad do minum redit. Idcirco Horatius allu/dens ad seruilem cõditionem sermo/num. ii. ait. Te quo q; ipsum uitas fu/gitiuus & erro. Iterum uoca: aut iterum quoniam semel aliãs aberra re uoluerit: aut iterum uoca pro reuo

ca dictum. Potet galea: galea ẽ militis poculum. Statius thebaidos tertio. Hostilẽ ismenũ galea uircẽ
qꝫ bibemus. Et Propertius elegiaꝫ tertio ad hãc sentẽtiam. Tu tamen in tecta tectus ue sane lacerna.
Potabis galea fessus araxis aquã. Valeatqꝫ uenus: nõ ualeat. i. pereat uenus: sed discedat tanqꝫ a se nũqꝫ
amplius cõspiciẽda & diligẽda. Nam ualere deductum. quod est saluus sum uideri põt.
Vnde Apollinem milesii deliiqꝫ uocitarunt. i. saluatorẽ. Fores clausę. exclusio amantẽ
usqꝫ adeo affligit: ut nihil putet in amore grauius hic uero istabilitas amantiũ ponitur: qui nunc unum
qd sibi proponunt nunc aliud eligũt
nam ab omni deficiunt proposito: ut
Terentius facũde cõplectit. Spes cre/
dula: ideo credula qꝫ homines credu
los facit de cuẽtu fortũę meliori. qua
sola ridiculi sunt oẽs amatores. Foe/
nore: redditu foenus ẽ terrę prouẽtus
a fundo fundis: postea ad pecuniã trã
slatũ est. Varro a foetu deductũ uult.
unde foeneror & foenero & foenera
tor. A. Gellius Cloatiũ risit noc. acti.
xvi. qui foeneratorem appellatũ dixit
quasi. qđ scilicet id gẽus hoi
nũ specie ostentẽt hũanitatis & cõmo
di eẽ uideãt i opibus nũmos desiderã
tis q̃si apparẽtes ad hũanitatẽ pstãdã
Laqueo nodo. casse. Harũdie: hamo
ifixo calamis. Est autẽ hamus genus
curui unci & pusilli a quo amatus cur
uatus. prima huius est naturaliter pro
ducta. Sed si instrumentũ ferreum si/
gnificet quo diuitũ arcę nũmarię ob
sepiunt: ne res facili apertu surripiat
eadẽ corripit. Iunenalis satyrarũ qn
to. Dispositis pręcliues hamis uigila/
re cohortem posset ẽt. s. liquescere ut
iter se coisse uiros & decernere ferro
Cibus esca piscatoria. Valida cõpede
Compes uinculũ cuius arctura rei cu/
stodiebãt serui ad ergastula missi. ea
erãt officinę ubi opus illi facere coge
bant opor uel opus
mitto. Iuue. saty. iiii. Squalidus in ma
magna fastidit cõpede fossor. Ferro:
ferrea boia. Inter opus: dũ operat &

Et mihi præcipue taceo cum saucius auum
Et faueo morbo cum iuuat ipse dolor.
Vsqꝫ cano nemesin sine qua uersus mihi nullus
Verba potest iustos aut reperire pedes.
At tu: nam diuum seruat tutela poetas:
Præmoneo uati parce puella sacro.
Et messallinum celebres: cum præmia belli
Ante suos currus oppida uicta ferant.
Ipse gerens laurus lauro deuinctus agresti
Miles: io magna uoce triumphe canet.
Tum messalla meus pia det spectacula turbæ:
Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue: sic tibi sint intonsi phoebe capilli.
Sic tua perpetuo sit sibi casta soror.

Astra macer seqtur: tenero qd fiet amori
Sit comes: & collo fortiter arma ferat
Et seu longa uirum terræ uia: seu uaga ducent
Aequora cum telis ad latus ire uolet.
Vere puer quæso tua qui ferus ocia liquit:
Atqꝫ iterum erronem sub tua signa uoca.
Quod si militibus parces: eris hic quoqꝫ miles:
Ipse leuem galea qui sibi potet aquam.

est pulchra latinitas inter opus pro interopandũ ut sup opus. Statius thebaidos. ii. E super externas li/
cuit cognoscere mẽsas. Deam: spem ipsam: quã non secus atqꝫ fortunã deam facimus. Ossa imatura:
morte intẽpestiua & ante diẽ uenientẽ. Soror. ipsius qdem nemesis soror germana cum e fenestra deci
disset e uita repẽte excessit: statim nãqꝫ subiicitur qualis ab excelsa & cetera. quare notandũ quod plã/
tiades Fulgentius scribit coragiũ esse uirginale funus. Apuleius i metamor. Coragio itaqꝫ pfecto oẽs
dormitionẽ parant. Suggrudarium uero esse infantiũ sepulchrũ: sed eorum q nedum. xl. dies implerit
quia nec busta dici poterãt: quoniã ossa quę comburebãtur nõ erant nec tãta immanitas cadaueris q̃
locus tumescret. unde Rutilius geminius in astyanactis tragoedia: Melius suggrudariũ miser quę ie
ris: quã sepulchrũ. Humo tenera: leui & facili. Nihil. n. mortuis ut semel atqꝫ itez supra memorauimus
deprecari uiui poterant quã ut bene placideqꝫ quiescerent. Ouidius in elegia lamentatoria de Tibulli
obitu. Ossa quieta precor tuta requiescite in urna: Et sit humus cineri nõ onerosa tuo. Muto. extincto.
Feret: patietur. Suum clientẽ: se dicit cliẽtem qꝫ illius amoribus olim fuerit deditus. ut Ouidius primo
de arte amandi. Qui mõ patronus nũc cupit esse cliens est quasi coliens dictus a colendo. qui & assecla
alio noie uocat ab assequẽdo. Iuuenalis satyraz. iii: Vos humili assecle uos idulgebitis unquã cultori.
sed sicut cliens dicitur amator respectu amatricis: ita & domia puella ipsa dicitur patrona respectu cli
entis per correlationem. Catullus: Qualecũqꝫ quod hęc patrona uirgo. Somnia mala nocturnę appa
ritiones maleqꝫ homines pterrefaciant in somniis. Venit: iuit uenire ẽ ire & contra. Statius. achi. Heidos

primo. Tum pater ire iubet natas: Renouentur: recrudeſcant. Dominę ſorori ipſius nemeſis quę Tibulli domina. i. amica fuit. Oculos loquaces: amantiũ ocelli dicuntur loquaces q̃ in notis aſſignandis uocis uim habent. Foedare maculare turpare fletus quidem cõtinuus aciem perdit & genarũ nitorẽ tollit. Bona tractabilis. Lena nocet phirne. nomen eſt lenę idoneum. nanq; ut in hiſtoriis legimus phirne fuit ſcortum athenis nobile quę cũ adoleſcẽtibus pacta eſt ſe Xenocratis cõſtãtiam labefactare poſſe. Tabullas litterulas: Nam ãtiqui in pugillaribus ſcribebant: a quo ritu manſit ut litteras uocemus tabellas uitelliani autem ſunt pugillares amatorii. Martialis in diſtichis. Non dũ legerit hos licet puella. nouit quid cupiant Vitelliani: Quotacunq;. i. minima a quotus quotacunq; deducitur & pro paruo uſurpatur habita in re diligenti ratione.

Castra peto: ualeatq; uenus. ualeãtq; puellæ:
Et mihi ſũt uires: & mihi facta tuba ẽ.
Magna loquor: ſed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clauſæ fortia uerba fores.
Iuraui quotiens rediturum ad limina nunquam:
Cum bene iuraui pes tamen ipſe redit
Acer amor fractas utinam tua tela ſagittas
Scilicet extinctas aſpiciamq; faces.
Tu miſerum torques: tu me mihi dira precaii
Cogis & inſana mente nephanda loqui.
Iam mala finiſſem leto ſed credula uitam
Spes fouet & melius cras fore ſemper ait:
Spes alit agricolas ſpes ſulcis credit aratis
Semina quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueo uolucres: hæc captat arũdine piſces
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiã ualida ſolatur compede uictum:
Crura ſonãt ferro: ſed canit inter opus.
Spes facilem nemeſim ſpõdet mihi ſed negat illa
Hei mihi ne uincas dura puella deã.
Parce per immatura tuæ precor oſſa ſororis:
Sic bene ſub tenera parua quieſcat humo:
Illa mihi ſancta eſt illius dona ſepulchro
Et madefacta meis ſerta ferã lachrimis.
Illius ad tumulum fugiã: ſupplexque ſedebo:
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret uſque ſuum te propter flere clientem:

Bellas uitelliani autem ſunt pugillares amatorii. Martialis in diſtichis. Non dũ legerit hos licet puella. nouit quid cupiant Vitelliani: Quotacunq;. i. minima a quotus quotacunq; deducitur & pro paruo uſurpatur habita in re diligenti ratione.

Bernardini ueronenſis poetę in elegias albii Tibulli cõmentarium tertium incipit.

m Artis romani feſtę uenere calendę. Tertius opuſculi totius liber hic initium habet. Qui breuiora elegidia cõtinet ad neerã tertiam poſt deliam & nemeſin dominas perſcripta. in hac omnium prima quod munus ad amicam Tibullus miſerit declaratur Sed quoniam foeminarum alię munera p̃cioſa quer̃t alię magis uerſibus oblectantur. ipſe ſeu dubitabũdus muſas interrogat. & uelut ab eis accepto conſilio quod & ipſemet antea uidet̃ nouiſſe libellum quẽdam cãticis heroticis a ſe compoſitum & elegãter a cõpaginatore exornatum deſtinat. Sane apud antiquos fuit cõſuetudo ut martiis Kalẽdis qui dies ut porphyrio carminum. iii. teſtatur matronarũ feſtus dicit̃ ad amicas amatoria mũera mitterentur: Quod Iuuenalis. ſatyrarum iii. tetigit dicens. aut madidũ uer. incipit & ſtrata iposítus lõgaq; cathedra/ Munera foemineis tractas ſecreta calendis. Nec iuuenalis tãtũ meminit uerum etiam alii permulti quos iter Valerius Martialis epitagramatõ graphi archos eſt qui ait ad gallam. ſcis certe puto ueſtra iam uenire ſaturnalia martias calẽdas. Tum reddã tibi galla q̃d ediſti idcirco Horatius flaccus carminũ tertio. ad mecenatẽ ſcribẽs ſe purgat q̃ calendas martias quom non ſit ſibi uxor celebret. Martiis celebs quid agã calendis quid uelint flores & acerra thuris plena miraris poſitaq; carbo ceſpite uino & cętera. huius cõſtituti rationẽ Ouidius faſtorũ. iii. enarrat quoniam quidẽ ſabinę pacẽ iter romanos & ſabinos cõpoſuerunt uel quoniã ilia Rhea Siluia mater de Marte bene merita eſt. cuius in honorem matres romanę recte colunt ſacra. diemq; martis menſis primũ uel põpeio teſte q̃ eo die iunonis ędes coli coepta ſit. Feſte ergo calendę erãt. i. primus menſis dies. Ouidius in prędallegato loco. inde diem quę prima meas celebrare calendas: Oebalię matres non leue munus habent. Exoriens noſtris hic fuit ãnus auis: ſecũdũ romuli diſpoſitionẽ martius totius ãni primus mẽſis ẽ habitus dicẽte Ouidio libro eodem. A te principium romano ducimus anno. Primus de patrio nomie menſis eat. Et uaga nũc certa diſcurrũt undiq; põpa uaga munera ideo dictum eſt q̃ huc illuc diſcurrũt: & certa põpa pro apparatu annuatim ſtatuto. uel ad amicas deſtinato ſine dubietate. pompa enim ab.

ideſt permittere. latine dicitur. Honore honorabili munere & eſt capta cõſultatio ad collegiũ muſarũ, ut dignat quippe formoſitate prętſtat & ab auaritia procul eſt. Membrana lutea: membranã dicit corium aut pellẽ rubei quaſi coloris. Membrana. n. dicta ẽ ꝙ ab animaliũ mẽbris educatur: & olim pro charta habita eſt. poſtea uero uocata pergamena ubi pergami rex attalus Romã miſit multitudinem mẽbranarum ob chartarũ inopiã. Graphice aũt ſcribit librũ compagmatum a bibliopola. quẽ dono mitti ad neęram non exornatum modo quãtum ad pumicationem & umbilicorum cõglutinationem polite factam ſed etiam ad malleatio nem malleati enim libri dicuntur uul go ſtampati: Vnde Vulpianus .xxxii. digeſtorum inquit. ſed perſcripti libri nondum malleati uel ornati. Pumicet pumice poliatur. Nã plinius in natura li hiſtoria dicit pumicẽ ad poliẽdos li/ bros aptiſſimũ. Catullus. Arido mo do pumice expolitũ: Tõdeat canes co mas: abradat eminẽtias libri extrinſe/ cus. Littera facta: ſcilicet in ea parte li bri quę tondetur quã ipſe uocat ſum/ ma faſtigia indicet nomen: Antiquoꝝ more & grẽcorũ indicet qui iter utrã/ que tabellam compoſitae parti ſcribe bant libri nomen & auctoris. recte. n. indicet. i. manifeſtet. nã index. i. titulus ab indico uenit. Pingantur cornua. i. uerſicoloris fiant puta auri pigmento & nimio & huiuſmodi coloribus frõ/ tes geminas: libri capita utrinq; exiſtẽ tia metaphorice frõtes uocat: libri ma xima cura exornabãtur ut poeta ſigni ficat. & Ouidius infortuniũ ſuũ notãs ait ad librum. Vade ſed incultus: qua/ lem decet exulis eſſe. Infelix habitũ tẽ poris huius habe. Nec te purpureo ue/ lent uaccinia ſucco. Non ẽ conueniẽs luctibus ille color. Nec titulus minio nec cedro charta notetur Cãdida nec nigra cornua fronte geres. Auctores foeminino genere protulit. eſt auctor is qui poteſtatẽ habet alicuius rei facié dę uel cuius dictũ quippiã fit. & eſt ob ſecratio apte poſita Caſtaliã umbram i. amoenũ caſtaliũ. nam fontes & flu/ mina arboribus obſita ſunt delectabilia: Caſtalius fons eſt boetię muſis cõſecratus circa quẽ magnas arbores naſci dixit Lactãtius grammaticus. Vnde poeta libro primo the. Squammiſq; annoſam terẽ/ tem hora caſtaliis dũ fontibus ore triſulco fuſus hiat Pyerios lacus: aganippen itelligit hippocrenem. Domũ neaerę ſcilicet ędem: Sicut erit ſicut pro qualiſcũq; erit. Defluat dũ ad neaerã deportatur. Re/ feret recõpenſabit. Pectore deciderim. hoc eſt ſit ne mei penitus oblita. Amantium quidẽ curę in pecto re. i: corde uerſantur. Larga donate ſalute: multis uerbis iubetote ſaluere. & larga dicit. i. ut optima Sciendum tamen ꝙ ſalutare & ſalutẽ dicere non accedentibus tantũ ſed abeuntibus etiam attribuitur pro uale. quod ante loquacitatem Valléſem Lactantius grammaticus annotauit dicente Statio libro quarto the. Stant tamẽ & nota pupim de rupe ſalutant. Submiſſo humili. nam qui ſe ſubmittit ſe humi liat. Futura ſcilicet ſis futura ſoror ſeu potius ut cupit coniunx. Huius ſpem nominis: nominis dicit. i. cõ iugis. Sperat enim ſe illius futurum maritum. Pallida aqua ditis. i. lethe. & per antecedẽs mors ipſa: Et ẽ ſenſus ſola mors cõiugi nomẽ ex aio meo delere poterit. q. d. omnino te mihi uxorem futurã uelim.

Illius ut uerbis ſis mihi lenta ueto.
Nam tibi neglecti mittant mala ſõnia manes
Mœſtaq; ſopitæ ſtet ſoror ante torum.
Qualis ab excelſa præceps de lapſa feneſtra
Venit ad infernos ſanguinolenta lacus.
Deſino: ne dominæ luctus renouentur acerbi
Nõ ego ſum tanti ploret ut illa ſemel.
Nec lachrymis oculos digna ẽ fœdare loquaces.
Lena nocet nobis: ipſa puella bona ẽ:
Lena uetat miſerum phyrne furtimq; tabellas
Occulto portans itq;: reditq; ſinu.
Sæpe ego cum dominæ dulces a limine duro
Agnoſco uoces: hæc negat eſſe domi.
Sæpe ubi nox promiſſa mihi eſt: languere puellã
Nunciat: aut aliquas extimuiſſe minas.
Tunc morior curis: tunc mẽs mea perdita fingit
Quis ue meam teneat. quot teneat ue modis:
Tunc tibi lena precor diras ſatis anxia uiuas
Mouerit e uotis pars quotacunq; deos.

Artis romani feſtæ uenere Kalendæ:
Exoriens noſtris hic fuit annus auis.
Vt uaga nunc certa diſcurrunt undiq; pompa
Perq; uias urbis munera: perq; domos.

q Vi primus charam iuueni charũq; puellę. quidam opinati ſunt Tibullum nominaſſe ſe ligdami nomine ut tibullus proprius in amore occultaretur. Sed male. Nã & in aliis ſe ipſum amoribus deditum propalauit. Sed ſeu pro migdamo puero loquitur cuius diſſidiũ cum neaera dolet. dicitq; illã

emori uelle dum neęra cũ matre ſuo funeri interſit. & epitaphiũ illius facit amore neęrę dominę cõmſumpti ſeu uult ut ſub ligdami nomine iurna epitaphiũ imprimatur. Eripuit iuuenem Iuuenis cõis generis eſt a quo iuuencus & iuuenca: & per diminutionem iuuenculus & iuuencula ueniunt quemadmodũ in Horatio porphirio commentatur. Eripuit ſua procurauit diligẽtia: ut iniuriarum inter illos intercederet occaſio. Et pro etiam. ut Virgilius attulit & nobis aliquando optantibus ętas auxiliũ. Durus inſenſatus. Potuit uiuere potius quam emori ſicut res exigebat Plinius refert: M. lepidum facto diuortio cũ uxore apuleia extinctũ nimia pietate: non ego firmus in hoc negat ſe uelle aut poſſe dolorem pati. nã nõ molles modo dolor emacerat: ſed robuſtos quoq; eneruat & emollit: Verba loqui: quaſi pleonaſmõ fecit: ut ſupra Hãc dicere iuſſit Limẽ ad iratę uerba pudenda ſenem in umbrã tenuem. tãgit opinionem antiquorum ſupra memoratã: homines ſcilicet poſt corporis combuſtionem uenti in umbram inuiſibilem & impertractabilem. nigra fauilla: quę demum i nigredinẽ uertit Oſſa candida: cinerem ex oſſibus collectũ qui candidus eſt. Comitata: us ẽ paſſiui participii ut Virgilius. Fido comitatus achate. nec mirũ cũ propertius elegiarũ. ii. dixerit comitato: ut populo Qui ſi uera meę cõitarent caſtra puellę. Hęc genero de matre lõquitur quę fleat ob generi interitum. Illa neęra: Prefatę pro quę prefatę fueritis antea greco more dictum. Conſuetudo fuit ut propinquiores admiſſis in cubiculum quos uellent ter mortuum proprio nomie uocarẽt ſeu ait ter uale dicto affari cadauer: ut ſeruat Virgilius animãq; rogate textus ẽ antiquitatis uitio obſcurus. nam quidã habẽt rogatę quidã codices ſeruant precatę Si rogate legimus inuſitate dictum cõſtat: ſin aliter recte quidẽ & latine. nãque eſt hypalage per Zeugma ut ſit ſẽſus mater generũ filia uirũ ſuũ ploret ambę tamẽ antea mutis manibus prefatę & animam precatae. At nonnulli dicant illud quę eſſe ſuperuacuum animamque rogate. ut ſit: prefatę meos mães & ante perfuſe manus pio liquore rogate animam: & rogate imperatiui modi ſit. Liquore aqua pura & feruenti ut ſacri ritus expõlant. ut tãquam expergefacti ſe uiuere oſtenderent. Nigra puella ut dolori extet indicium. Legent colligent & in urnam congerent. Spargent perfuſa lyęo. i. ſpargent & perfundent ex ritu antiquitatis manibus enim antiqui uino ſacrificabant immixto lacte recenti Quam conſuetudinem Virgilius ubiq; in ſuo diuino poemate mẽinit. Lyęo ãnoſo: metonymicos pro uino ueteri. Tollere humorem: deſiccare humorem ex oſſibus: & arida facere. Ventis carbaſeis: uenti non ſunt carbaſei. Sed carbaſa hoc ẽ uela ſuo pellunt flamine: ſed carbaſeis pro agitatione carbaſi uentis excitatis: ut propertius. iiii. Exhibuit uiuos carbaſus alba focos. Nam carbaſus ſpecies eſt uelamenti in hiſpania citeriore inuenti. Diues panchaia merces. Panchaia teſte Seruio in. ii. georgicorum & ſabęorum gens eadem eſt apud quam thus naſcitur: unde plautus arabico thure dixit & deducitur. Aeoique arabes. Arabia regio orientalis eſt ſacra olim dicta prouentu aromatum precioſo. Diues & aſſyria. diues uocatur propter uaria unguentorum genera. ſed in primo cõmentario ſatis ſuper aſſyria multa diximus. Com

Dicite pierides quonã donetur honore
Seu mea ſeu fallor cara neæra tamen
Carmine formoſæ precio capiuntur auaræ
Gaudeat ut digna eſt uerſibus illa meis
Lutea ſed niueum inuoluat membrana libellum
Pumicet & canas tondeat ãte comas.
Summaq; prætexat tenuis faſtigia chartæ
Indicet ut nomen littera facta tuum
Atq; inter geminas pingãtur cornua frontes:
Sic etiam comptum mittere oportet opus.
Per uos auctores huius mihi carminis oro
Caſtaliamq; umbram: pierioſq; lacus.
Ite domum cultumq; illi donate libellum:
Sicut erit nullus defluat inde color.
Illa mihi referat ſi noſtri mutua cura eſt:
An minor an toto pectore deciderim.
Sed primum meritam larga donate ſalute
Atq; hæc ſubmiſſo dicite uerba ſono.
Hæc tibi uir quondã nunc frater caſta neæra
Mittit ut accipias munera parua rogat.
Teq; ſuis iurat carã magis eſſe medullis
Siue ſibi coniunx: ſiue futura ſoror.
Sed potius coniunx: huius ſpem nominis illi
Aufert extincto pallida ditis aqua.

q Vi primus charã iuueni charumq; puellæ
Eripuit iuuenem: ferreus ille fuit.

poni:collocari.Littera:breue epitaphiũ.Fronte cerebri:in parte ſuperioris frontiſpicii:quod ab oĩbus uideri legique poteſt.Dolor huic & cauſa neaera. Ordo eſt neaera dolor & cauſa eraptae cõiugis fuit huic cauſa perire.Senſus uero eſt:q̃ ereptã ſibi neaeram quam ſibi in matrimoniũ copulare ſperauerat morte obcubuit.Cauſa perire: ſtructura ad imitationẽ grẽcorum:infinitum enim pro gerundio ponũt ut propertius elegiarum primo:ibat & hirſutas ille uidere deas:ſed hic perire prout periret exponitur Coniugis:non quę cõiunx eſſet.ſed quam ſperabat futuram uxorem.Virgilius itidem quos ego ſum totiens iam dedignata maritos.

q uid prodeſt coelũ uotis impleſſe neẽra:De ſacro uotiuo a ſe deis exoluto neẽram alloquitur impleſſe coelum hyperbolicos aerem capit.aut eſt continẽs pro cõtento:hoc ẽ deos cẽleſtes. e limĩe marmorei tecti :hoc referẽ ad porticum ex marmore ſtructã.Horatius carminum.ii. Non trabes hymetię premunt colũnas ultima reciſas aphrica. Inſignis:notus & egregius:iſignis ut ãnotat.Feſti auctoritas: & ueterum uſus comprobat: tam bene quã male accipitur:boues.n.qui in foemine atq; pede album habent quaſi inſigniti uocantur inſignes.Conſpicuus:uenerabilis.Senſus eſt:uota feci nou ut nobilis generoſitate fierẽ aut opulẽtus: ſed te ut frui potiriq; poſſẽ.Bẽigna terra:tellus dicitur benigna q̃ depoſitum fideliter reddat.Noſtra ſenecta: pro ego ſenex effectus.Permẽſę defunctus tẽpore lucis.Defuncti uocãtur magiſtratus excedẽtes ex officio:unde per trãſlationem defuncti uita mortui dicuntur.Graue oneroſum:Findãt boues.i. arent. Terra.n.dum colitur ſcindi uidetur. innixa ſuffulta.Phrygius colũnis:hoc dicit quantũ ad columnas teſtudineatę porticus In ſynada ciuitate phygiae olim marmor effodiebaẽ laudatiſſimum.Horatius carminũ.iii. Quod ſi dolentem me phrygius lapis & cętera.d hoc marmore.Strabo ſcribit gẽographię duodecimo: Synada enim urbs eſt non magna antẽ quam planicies iacet oleis conſita.lx.fere ſtadiorum. Vlterius eſt docimia uicus & Synadicis lapidis lapicifodina.ſic.n.romani eum appellãt idigenę uero docimitem & docimeam.Vena in initio paruas glebas emittebat. ſed poſtea propter maxios Romanorum ſumptus columnae integrę & ingentes extrahebantur uarietate alabaſtricae lapidi proximę.ideo Claudianus inſtilicone dixit.Precioſaq; picto Marmore purpureis cedit quod ſymada uenis.Et Statius ſiluarum primo.Sola cauo phrigię quam ſymados antros ipſe creuentauit maculis lucẽtibus atys.Nam multa huiuſmodi onera ad mare deuehebãtur & columnę & lapideae tabulae magnitudine ac pulchritudine admirabiles Romam deferebantur.Tenare ſiue tuis ſiue catyſte tus:Tenarus teſte lactantio grammatico in primo thebaidos eſt locus umbroſus in radice maleae promontorii laconiae:iuxta hunc ſpecum marmora quę laconica dicuntur effoſa ſunt. Propertius elegiarum tertio. Quod non tenareis domus eſt mihi fulta columnis.Caryſtus uero inſula eſt in laconica in arcadiã uergens locus aegis extat.a quo unum caryſtium ab alemene celebratur & eſt ciuitas in euboea ubi erant Strabone teſte latoniae caryſtiarum columnarum ideſt lapidum exciſio marmoreorum :quę a loco etiam caryſtea appellabantur.Quare Lucanus v.ait.Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa caryſtos. Et nemora in domibus ſacros imitantia lucos: Luci ſunt incędui deorum dicati numibus Ne mora

Durus & ille fuit qui tantũ ferre dolorẽ
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc :nõ hæc patiẽtia noſtro
Ingenio: frangit fortia corda dolor .
Nec mihi uera loqui pudor ẽ :uitæq; fateri
Tot mala perpeſſæ tedia nata meæ
Ergo ego cũ tenuẽ fuero mutatus ĩ umbrã.
Cãdidaque oſſa ſuper nigra fauilla teget .
Ante meum ueniat lõgos incõpta capillos
Et fleat ante meum mœſta nerra rogum.
Sed ueniat caræ matris comitata dolore.
Mœreat hæc genero mœreat illa uiro.
Præfatæ ante meos manes animãque rogatæ
Perfuſæque pias ante liquore manus.
Pars quoq; ſola mei ſuperabit corporis oſſa
Incinctæ nigra candida ueſte legent.
Et primum annoſo ſpargent collecta lyæo
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Poſt hæc carbaſeis humorem tollere uentis
Atque in marmorea ponere ſicca domo
Illic quas mittit diues panchaia merces.
Aeoiq; arabes diues & aſſyria.
Et noſtri memores lachrymæ fundãtur eodem
Sic ego componi uerſus in oſſa uelim.
Sed triſtem mortis demonſtret littera caſum:

uiridaria uoluptatis gratia & amoenitatis. ſiluae cõditae manu: quę olim in nobilium ędibus ampliſſi/
mę fuerunt. iuuenalis in criſpino. Quanta nemora iactetur in umbra. Horatius itidem oſtẽdere cupiés
ad Lycen carminum tertio qp in illius nemoribus tempeſtas ſaeuiebat. inquit audis quo ſtrepitu ianua
Quo nemus inter pulchra ſitũ tecta remugiat uentis. Auratę trabes: ideo auro cooptę ut ſumptuoſio
res uiderentur. Lucanus. x. Craſſumq; trabes abſconderat aurum. Solum. ſolum dicitur quodcunq; ſu
ſtentat hic accipitur pro pauimento quod uulgus ſolarium uocat. Concha piſcis ex quo margarita ſu
mitur. in erithreo littore i mari rubro quod greci a rege nominauerunt. Sydonio muri/
ce. murex purpura eſt quã Sydõ urbs ſyrię gignit & murex eſt ferreus trian
gulatus per cuſpidem: uulgo tribulũ uocamus inuida: inuidia digna hoc eſt
neglectibilia. Sua lege quę inſtabilis ẽ & modo affert modo auffert. At ſine
te regum munera nulla uolo. Quin Plautus in gurgulione phedronum di
centem introducit. Siquidem hercle mihi regnum detur: nunquã id potius
ſequar. Quando ego te uidebo. nam prius dixerat Sua ſibi habeant regna
reges ſibi diuitias diuites ſibi honores ſibi uirtutes: ſibi pugnas ſibi prelia dũ
mihi abſtineant inuidere: ſibi habe/
at quiſque quod ſuum eſt. O mihi diẽ
felicẽ expolitio eſt: nam & lux eſt dies
idem eſt & ter & quater pro abſolute
ponitur. Auerſa irata. Virgilius aduer
ſa deę mens. Non meus deus: hoc eſt
non mihi prẽſens propitius fautor. ly
dius auriſer amnis pactolus lydię flu/
uius harenas aureas & ſtrigmenta uo
luiſſe legitur apud auctores: Orbis ter
rarum. Themeſis eſt. eſt autem mos lo
quendi ut minime gẽtium. ubiq; locorum. Timidis faueas ſaturnia uotis: bene ſaturniam prẽcatur quę
nuptiis: prẽeſt. Ouidius in epiſtola Medeę. Conſcia ſit iuno ſacris prefacta maritis: Cipria uenus quę
cipris & Cipria dicitur. qp nata in Ciprum ſtati applicuit: uel qp parturiẽtibns preſideat.

Atq; hæc in celebri carmina frõte notet:
Lygdamus hic ſitus ẽ: dolor huic & cauſa neæra
Cõiugis ereptæ cauſa perire fuit.

Vid prodeſt cœlũ uotis ĩpleſſe neæra:
Blãdaq; cũ multa thura dediſſe prece?
Nõ ut marmorei prodirẽ e limĩe tecti
Inſignis clara ɔſpicuuſque domo.
Aut ut multa mei renouarẽt iugera tauri:
Et magnas meſſes terra benigna daret.
Sed tecũ ut lõgæ ſatiarẽ tempora uitæ:
Inq; tuo caderet noſtra ſenecta ſinu:
Tunc cum permenſæ defunctus tempore lucis
Nudus lethæa cogeret ire rate.
Nã graue qd ꝑdeſt põdus mihi diuitis auri:
Aruaque ſi findant pinguia mille boues.
Quidue domus prodeſt phrygiis ĩnixa colũnis
Tenare ſiue tuis ſiue caryſte tuis?

Si meliora ferant ne ſint inſõmnia uera. Explicat inſonium quod de neaera nocte prẽcedenti ſõ
niauerat: ſed antequam hoc enarret prius uanum eſſe optat quodcunq; apparuerit. Notandum
ſane contra litteratores noſtri temporis ſomnium dici & iſomnium: & inſõnia: quod Virgilius & Pro
pertius factitauerunt. Lucretius tradit ſtudio mortales obnoxios rerum mente perturbatos ſomniare
Peſſima quies. quippe non quies fuit ſed perterrefactio ſomniculoſa. Vani hos dicit qui rem minimam
ſuperſtitione quaerunt. Falſum uiſum. fictã apparitioné. In uotis deſideriis deſideratis. Fidẽ credulitatẽ
Vera nuncia. nota nuncium pro re nuncianda in genere neutro contra laurentium Vallam Seruio il/
ludentem in elegantiarũ ambagibus: Sic Catullus in ati. Geminas deorum ad aures noua nuncia refe/
rens ſortis futurae ſcilicet fortunae. Tu ſcis exta probata uiris: Conſtat tuſcos aruſpicinę artis fuiſſe
repertores: Vt liuius ab urbe condita. & Valerius Maximus in capitulo de cultu & religione deorum
teſtantur. Quare dixit luuenalis Et tuſcis digna libellis. Nocte fallaci ideo fallaci qp per corporis alte
rationé pluria noctu uiſuntur falſo. Luc. pharſalię ſecundo Ecquid ait uani terremur imagine ſomni

pauidas meticulosas inconstantes: Et natum metuens hominum genus hominum nempe formido ingenita deos esse fecit. Ideo Statius Thebaidos tertio. Primus in orbe deos fecit timor scripsit. Fuit enim epicureorum sententia deos esse: sed de mortalibus curam non habere: sed eo q; ut ait Lucretius Immortali quo cum summa pace fruuntur: Semota a nostris rebus longeq; reiuncta. Farre pio placant: far pro mola posuit a parte totum assumédo Immolare enim est farre mollito & sale hostiam p susam sacrificare louem autem placandum mola scimus. Plautus in amphitrione. somnium narrat tibi: sed mulier postquá experrecta es pro digiali ioui aut mola salsa hodie aut thure comprecatú oportuit & sa liéte sale. sal suapte natura dum superiicitur igni exilit cum crepitu. Horat. carminum tertio. Farre pio & saliente mica de sale itellexit: lucina: luna: quę eadem est diana a luce denominata. Catullus. Tu lucina dolétibus iuno dicta puerpis. turpi facto sceleato facinori. Lęsit probro offendit ac falso p iurio. Iam nox ęthereum. describit tépus & noctem processisse dicit. Ceruleo amne: liptote est seu tapinosis: hoc est mari oceano: aut ad id respexit qd supra memorauimus. q; scilicet ambiat totam terram. fingunt nanq; poetę noctem mergi i oceano superueniente die. méti deus utilis ęgrę: deum uocat somnum ipsum: qui homines curis afflictos leuat Virgilius Tempus erat quo prima quies mortalibus ęgris Defluit: & dono diuum gratissima serpit Ante domos quoniam ad torum non peruenit. Prospexit: coepit apparere i diluculo & est animaduertédum duo dici scilicet diem iam aduenisse: & seneutiq; unquá dormuisse: ut fides habeatur rei quam dicturus est. Nanque aut obiectum esset crapulam aut somnum fuisse uisionis causam. Sed utrunque amouet. Casta lauro. Quantum ad Daphnem. casta: quęut castitate frueretur deorũ benignitate ab Apollinis manibus euadens in arborem laurum uersa euiruit. Describit autẽ graphice Apollinis elegantiam tam forma quá habitu. Myrrhea coma. idest unguentata myrrha suauissima specie Ouidius de arte amandi primo. Illius lachrymis quas arbor fundit odora. Vngimur: & dominę nomina gutta tenet. legitur & myrthea coma: quod a nobis non probatur scimus enim ab omnibus quot legi auctoribus scriptũ esse Apollinem cingi laurea non myrtho. hoc & ipsa phisyca dat intelligere. q; autẽ apollinis crines myrtheum colorem prę se tulerint: error esset iterserere quõ auri nitorẽ effingere crediti sint a poetis rõnẽ caeli sequẽtibus Tyrio rore putabalsão uel nardo. rore aũt dixit sicut sappho ad phaoné. nec meus arabio rore capillus olet. lũa latoia

Et nec hora in domibus sacros imitantia lucos
Auratæq; trabes marmoreumq; solum?
Quidue in erithreo legitur quæ littore concha:
Tinctaq; sidõio murice lana iuuat?
Et quæ pterea populus miratur in illis
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
Nõ opibus mentes hominum curaeque leuãtur:
Nam fortuna sua tempora lege gerit.
Sic mihi paupertas tecum iucunda neaera:
Et sine te regum munera nulla uolo:
O niueam quae te poterit mihi reddere lucem
O mihi felicem ter q; quaterque diem.
At si pro dulci reditu quæcũq; uouétur
Audiat auersa non meus aure deus.
Nec me regna iuuant: nec lidius aurifer amnis:
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alii cupiant: liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge posse frui.
Adsis & timidis faueas saturnia uotis
Et faueas concha cipria uecta tua.
Aut si fata negant reditus tristesq; sorores:
Stamina quæ ducũt: quæq; futura neunt.
Me uocet in uastos amnes nigram q; paludem
Diues in ignaua luridus orchus aqua.

Ii meliora ferant. nec sint mea somnia uera:
Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani: falsumq; auertite uisum
Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent uenturæ nuncia sortis

tonę filia:& itelligit puniceũ ſublacteũ colorẽ:quo illa ꝑſtat.Inficit te.ge.ſynecdoche ẽ:& notãdũ cõtra iperitos noſtri tpis litteratores quoſdã negãtes ſynecdochẽ recte poſſe fieri prętercq; in participio Sic Horatius in poetica O ego leuis Qui purgor bilem ſub uerni temporis horam.Et cum contexunt amaranthis alba puellę Lilia.alia eſt ſimilitudo comparatiua.Amaranthus flos eſt ſuauiſſimus & purpureus quaſi imarceſcibilis uocatus:de quo ita Plinius in naturali hiſtoria.Amaranthus eſt ſpina purpurea uerius cq; flos aliquis & ipſe ſine odore prouenit auguſto menſe.durat in autumnum ſumma natura in nomine appellato: quia non marceſcit:nam puto ab uerbo.i.marceo:& a priuationem ſignificante deductum:quaſi ęternus. Ideo.L.Columella dixit Immortales amaranthi de hortorum cura protractans.Et autumno candida mala rubent mala quidem ex parte lactent ex parte rubent.Palla uestis manicis aptis

concutere.Ima:oblonga ad imos pedes.Alludere talis.ideſt talos percutere ſpiris criſpuloſis:unde talaris dicit Nam illudere & eludere metaphoricce dictum accipitur pro eo quod uulgus undezare uocat.Catullus. Ipſius ante pedes fluctus ſalis alludebant. Ouidius metamor.iiii.Et in alludentibus undis Summa pedum taloſcq; tenus ueſtigia tingit. Talus eſt qđ clauiculã pedis appellamus.alii dicunt plãtam pedis.i.

cauũ pedis.Ouidius metamor.x.Occidit in talum ſerpẽtis dente recepto. cq;cq; de clauicula & ipſe intellexit. reſpexit.n.ad anguis preſſi cõuerſionẽ: nam & i octauo dixit de fame:Et immodico prodibãt tubere tali.ſed hic exprimitur habitus deis congruus. Virgi.Talos ueſtis defluxit ad imos. Et uera inceſſu patuit dea. Lyra garrula.ſonora phyſtula ſeu tibia & cythara:ut ſupra.Garrula ſilueſtri fyſtula facta deo. Ore ſonante.ſonum qdem Apollo ex cythara elicuit:& uocis pariter modulationem commiſcuit.Digyti cum uoce locuti: chordę p digytorũ tactum uariatam ſymphoniam reddũt:ita ut digyti ſint illi quorum opera cantus effunditur. Modulatus dulcia.quantum ad uerborum contextum. Triſti:quantum ad ſententiam:quę Tibullo minime fuit grata.Cura deum.Supra diximus qp diuorum tutela ſeruat poetas.ad hanc ſentẽtiã Ouidius ait in elegia de Tibulli obitu. At ſacri uates:& diuum cura uocamur.Sunt etiam qui nos numen habere putant.Caſto poetę.poeta caſtus eſſe debet:unde camoenę:qp qui eas exercet caſtę mentis exiſtat:quamuis uerſiculi ſui ſint tenulluli.Catullus ad Aurelium & Furium comites.Nam caſtum eſſe decet pium poetam Ipſum:uerſiculos minus neceſſe eſt:Ideo Martialis ad Cęſarem inquit.Laſciua eſt nobis pagina uita proba.Quanq; etenim laſciuiant poetarum moduli & petulci uideantur:eorum tamen ſententia animi grauis eſt & optima.Quapropter diuus Adrianus quom teſte Lucio Apuleio prima pro magia ornare uellet.Voconii poetę familiariſſimi ſepulturam:his eum uerſibus celebrauit. Laſciuus uerſu:mente pudicus erat.Bacchus:ubertatis deus:ob cuius gratiam ſuper meditationibus inuocatur a poetis.Sorores:muſę ſorores ñ gẽitura ſũt ſed unanimitate & ꝯcordia q̃ſi collegę.Hora.ſequẽs ñ.n

Vera monẽt tuſcis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte:
Et pauidas mẽtes falſa timere iubẽt.
Et uanũ metuẽs hoium genus omina noctis
Farre pio placãt:& ſaliẽte ſale.
Et tamẽ utcunq; ſiue illi uera monẽti
Mẽdaci ſomno credere ſiue uolẽt:
Efficiat uanos noctis lucina timores:
Et fruſtra ĩmeritum pertimuiſſe uelit.
Si mea nec turpi mẽs ẽ obnoxia facto:
Nec læſit magnos impia lingua deos.
Iam nox æthereum nigris emerſa quadrigis
Mundum cæruleo lauerat amne rotas.
Nec me ſopierat menti deus utilis ægræ
Somnus:ſollicitas deficit ante domos:
Tandem cum ſomno phœbus proſpexit ab ortu
Preſſit languentis lumina ſera quies.
Hic iuuenis caſta redimitus tempora lauro
Eſt uiſus noſtra ponere ſede pedem.
Non illo quicq; formoſius ulla priorum
Aetas humanum nec uidet illud opus:
Intonſi crines longa ceruice fluebant:
Stillabat tyrio myrrhea rore coma.
Candor erat:qualem præfert latonia luna:
Et color in niueo corpore purpureus.
Vt iuueni primum uirgo deducta marito
Inficitur teneras ore rubente genas:

Ia tus dulcia.quantum ad uerborum contextum. Triſti:quantum ad ſententiam:quę Tibullo minime fuit grata.Cura deum.Supra diximus qp diuorum tutela ſeruat poetas.ad hanc ſentẽtiã Ouidius ait in elegia de Tibulli obitu. At ſacri uates:& diuum cura uocamur.Sunt etiam qui nos numen habere putant.Caſto poetę.poeta caſtus eſſe debet:unde camoenę:qp qui eas exercet caſtę mentis exiſtat:quamuis uerſiculi ſui ſint tenulluli.Catullus ad Aurelium & Furium comites.Nam caſtum eſſe decet pium poetam Ipſum:uerſiculos minus neceſſe eſt:Ideo Martialis ad Cęſarem inquit.Laſciua eſt nobis pagina uita proba.Quanq; etenim laſciuiant poetarum moduli & petulci uideantur:eorum tamen ſententia animi grauis eſt & optima.Quapropter diuus Adrianus quom teſte Lucio Apuleio prima pro magia ornare uellet.Voconii poetę familiariſſimi ſepulturam:his eum uerſibus celebrauit. Laſciuus uerſu:mente pudicus erat.Bacchus:ubertatis deus:ob cuius gratiam ſuper meditationibus inuocatur a poetis.Sorores:muſę ſorores ñ gẽitura ſũt ſed unanimitate & ꝯcordia q̃ſi collegę.Hora.ſequẽs ñ.n

bacchus muſęq; nouerunt unq; qui ſit rerum euentus. Leges fatorum. lex enim eſt ut ſemel edita mori ant. fatū aūt ē lex mūdi iſolubilis nulla deoꝝ uolūtate ꝓmutabilis. Pater. Iuppiter. Poſſe uidere: Nam & Apollo ipſe rerū futurarū caſus ignorat: niſi ei prę ſcire Iuppiter cōceſſerit. Quod myſterioꝝ argumentū nō prę teriit Maronē. q in ęneide dixit. Quę phoebo pater oipotens mihi phoebus apollo Prę dixit. Filia matri. quę naturali lege ualde diligit. Bella: elegans. Cupido uiro propriū eſt epitheton uiri amatoris cupidū. Martialis. Prędicare ſemel cupido dabit illa marito. Sollicitas uotis. Virgilius. Diuoſq; in uota fatigas. Amictu fuſco: hoc ponit pro alarū umbroſaꝝ uelamēto. Caſta domo quoniā cupit adulterari. Ah crudele genus: foeminarū genus aſpeꝝ uocat: q; ne filiis q̄dem ſuis pepcerint. uti de Medea legitur & althea. Nec fidū foemina nomen. nihil profecto uerius i hoc opuſculo ponitur. Ita Propt̄ius. Nulla diu foemia pōdus habet. Et alibi. Sed uobis facile eſt uerba & cōponere fraudes Hoc unū didicit foemina ſemper opus. Et Maro i ęneide. Variū & mutabile ſemper Foemia. Quapropter Horatius car. i. ſcripſit de amatore ñ cauto. Heu quotiēs fidē mutatoſq; deos flebit & aſpera nigris ęquora uētis emirabit insolēs. Mutabilis. Foemina ita mutat: ut nullo uento crebrius frōdes & fluctus moueātur. qui Calphurnius dixit. Mobilior uētis foemina Et Horatius libro carminū prę allegato ꝑfidioſę mulieris iſtabilitatē aurā uocauit dicēs. Neſcius aurę fallacis. In uanū iocum: deriſio eſt uanus iocus. Sonora. pp chordas uocales quas in ſe habet. Nec ſimiles chordis reddere uoce ſonos: ſimiles ſonos dicit: hoc ē cōgruos & cōſentaneos. Nāq; iā ait.

Sed poſtq; fuerāt digyti cū uoce locuti. Auena auenico calamo uel cicuta. Ille ego. emphaſis ē in uerbis. quaſi dicat ille ego qui ſum filius magni Iouis agreſti fiſtula cantū modulabar. Ignauus. qui hoies ignauos: hoc ē ſine idu/ſtria facit. Votis meis. ſcilicet uota tua aduerſa meis. Nam uota ſunt cōtraria uotis: cū amator amatrice potiri cupit: illa uero aliū ſibi uirum copulare quęrit. uotis ergo dicit quę ſunt ut illa uirū aliū habere optet. Nec tam uaſti. arguit ab ea pte quę eſt ab amātibus uſitata: quādo crudelitatē aduerſi amātis mollire nituntur: ut in quarto ęnei. Virg. obſeruauit. Sed hic a cōtrario illius ſentētię arguit. nāq; uult oſtēdere amicā ſuā facilē ac perhumanā eſſe: quoniā a feris beſtius nō eſt orta. Quare Catullus hac ſentētia lōge acerbiorē faciti argonautica dicēs ſub Ariadnę accuſantis Theſeū ꝓſona. Quod mare cōceptū ſpumātibus expuit undis. Nec flamma uoluens ore chymera fero. in caio mōte ipſius Lytię mōſtrū horrendū fuit: quę chymera uocitat filia typhonis & chedirę flammis armata cętera leonis draconis caprę partibus ſimilis: de qua Ouidius metamor. x. ſcribit. Voluens ore flammam. Virgilius in octauo de latrunculo. Illius atros Ore uomens ignes. Eſt enim caius altiſſimus: & globos igneos euoluit: quare fabulis figmentū ſuffecit. Nec cō ſanguinea redimitus terga caterua. cerberum per circuitionem dicit: qui iubas habet ſerpētinas: & tribus capitibus deformis eſt hunc Fulgentius interpretatus eſt fuiſſe cauſidicum: ut Petronius in euſtion narrauit: qué iurgii calumnia & ligua uenali: quā plurimū i alienis negociis exercebat: peſſimū oibus uixiſſe: & poſt mortē fabulę datū nomē. Cōſanguinea: n. caterua ait: qa & ipſe fingit ſerpēs. Sic Iuue. Lōgę cognata colubrę dixit de āguilla. Tres liguę. quoniā & tria habet capita. Tergeminūq; caput. i. ternū. idocti q̄dam putāt tergeminū quaſi bis geminatum ter hoc eſt ſex dici. Sed latinitas uoluit eodē

Et cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia: & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis illudere palla:
Nanq; hæc in nitido corpore ueſtis erat.
Artis opus raræ fulgens teſtudine & auro
Pendebat leua garrula parte lyra.
Hāc primū ueniēs plectro modulatus eburno
Felices cantus ore canente dedit.
Sed poſtquā fuerant digyti cum uoce locuti:
Edidit hæc triſti dulcia uerba modo.
Salue cura deum: caſto nam rite poetæ
Phoebuſq; & bacchus pierideſq; fauent.
Sed proles ſemeles bacchus doctæq; ſorores
Dicere non norunt quid erat hora ſequens.
At mihi fatorum leges æuiq; futuri
Euentura pater poſſe uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates:
Quodq; deus uero cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi quantum nec filia matri:
Quantum nec cupido bella puella uiro.
Pro qua ſollicitas cæleſtia numina uotis:
Quæ tibi ſecuros non ſinit ire dies.

partu editos tergeminos: & quatergeminos: ut de tergeminis Curiatiis atq; Horatiis apud hiſtoricos legimus. Scyllaq; uirgineam canibus ſubnixa figurã. Scylla Phorci filia ex Creteide fuit olim perama ta a Glauco deo marino: quę cum fõtem ſolitũ ſubiraſſet: ut ex cõſuetudie ſordes ablueret corporis: efficacibus Circes ueneficus amore Glauci deperditę iferiorem pubẽ imutatã ſenſit i canes & horrida aialia: ideo pudore uicta i mare ſe pręcipitem dedit: quẽadmodũ Ouidius libro. xiiii. metamor. ſcribit At probus cõmẽtator Virgilianus ſane pantiquus põit Scyllã Tritonẽ habuiſſe: quẽ amore detorque ret poſtea Neptunum cõciliaſſe: ea re exacerbatus Triton a Circe uenenoq; auxilia: qbus illa pollebat. accepit: & ifecto mari: p quod ad neptunũ Scylla uentitabat: puella rei paratę igna / ra tenus inguina cõuerſa ſit i canes: reliqua delphinus ſit: pars ſola quę ſup aquã eminet hominis effigiẽ retinuit Sęua leęna: leęnę feritas imaniſſima eſt. Sic Catullus ad Ruffũ. Nũ tu leę / na mõtibus libyſſinis aut ſcylla latrãs iſima inguinum parte tam mẽte dura procreauit ac tetra. Barbara tellus ſcythię. ideſt ſcythia regio efferatarũ gẽtium plena: de qua multa Herodõ / tus Alicarnaſſeus. & iuſtinus i Trogi Pompei epithomate dixerunt. Horrẽ daue ſyrtis. Syrtis locus i aphrica ſa / buloſus: ubi uariatis uicibus natura al ludit. neq; n. pede neq; nauibus tranſi re illac datur: tum haronaq; cumulis: tum maris fluxu ac refluxu repugnãte Amabilior dilectior obſeruatior. Notos tepidos. notus meridionalis uẽtus eſt: qui quoniã ex parte calidiſſima p flat: nobis tepidiuſculus uenit: ita qdẽ ſpirãs ut ſerenũ turbet: & nubilũ ſere / net. Quamobrẽ a gręcis dicitur. a latinis uero albus. Horatius carminũ primo. Albus ut obſcuro detergit nubila cęlo Sępe notus: neq; parturit imbres perpetuos.

Os tenet ętruſcis manat quę fõ / tibus unda. De ſeipſo ęgrotãte mẽtionẽ facit. aduerſa. n. ualitudine correptus p quideeim dies romę iux / ta tyberim iacuit: quapropter Proſerpinã dominã mortis & uitę rogat: ut ſibi diutius uiuere cõtigat: qppe & iuuenis eſt & piiſſimus. Fõtibus ętruſcis nõ ex fõtibus tuſcię emanãt aquę quę iuxta baias faciunt balneas amoeniſ / ſimas. ſed ait ſe Romę fuiſſe ęſtiuo tẽpore cum baiis morandum eſſet. nam tyberis defluit ex ea parte ueſuli montis qua tuſciam ſpectat. Sub ęſtiuum non adeunda canem: qui ẽe Baiis itelligunt aſſerunt cane regnante baiarũ fontes eſſe periculoſos. ęſtuant. n. maxime: & ſolaris feruor caliditatẽ propriã earum auget: Ideo ęſtatis tẽpore abſtinendum eſt. Martialis

Et cum te fuſco ſomnus uelauit amictu:
Vanũ nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formoſa neæra
Alterius mauult eſſe puella uiri.
Diuerſasq; ſuas agitat mẽs anxia curas:
Nec gaudet caſta nupta neæra domo.
Ah crudele genus: nec fidũ fœminua nomẽ:
Ah pereat didicit fallere ſiqua uirum.
Sed flecti poterit: mẽs ẽ mutabilis illi:
Tu modo cũ multa brachia tẽde tide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minãtis
Sæuus amor docuit uerbera poſſe pati.
Me quõdã admeti niueos pauiſſe iuuencos
Non ẽ in uanum fabula ficta iocum.
Tunc ego nec cythara poterã gaudere ſonora:
Nec ſimiles chordis reddere uoce ſonos.
Sed perlucenti cantus meditabar auena:
Ille ego latonæ filius atq; iouis.
Neſcis quid ſit amor iuuenis ſi forte recuſas
Immitem dominam coniugiumq; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas.
Vincuntur molli pectora dura prece.
Quod ſi uera canunt ſacris oracula templis:
Hæc illi noſtro nomine dicta refer.
Hoc tibi cõiugium promittit delius ipſe
Foelix: ac alium deſine uelle uirum.
Dixit: & ignauus defluxit pectore ſomnus.
Ah ego non poſſum tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis cõtraria uota:
Nec tantum crimen pectore ineſſe tuo.
Nam te nec uaſti genuerunt æquora põti:
Nec flammam uoluens ore chymera fero:
Nec conſanguinea redimitus terga caterua:
Cui tres ſunt linguæ: tergeminumq; caput.

ad Fauſtinũ. Horrida ſed feruẽt nemẽi pectora mõſtri Nec ſatis ẽ baias igne calere ſuo. Ergo ſacri fõ
tes & littora grata ualete Nympharũ pariter nereidumq; domus. Alii de romana urbe dictũ putant.
Nũc aũt ſacris: uernale tẽpus fuiſſe dicit quãdo ẽger erat. ſacris uero fontibus pro morbos depellẽti/
bus. Sed cũ purpureo uere remittit humus: remittit. i. relaxat aperit ſoluit p aduẽtum ueris. Vir. Et ze/
phiro putris ſe gleba reſoluit. Sed purpureũ uer appellat floſculoꝝ uarietate. nec mirũ. nã purpureus
pro pulchro ab excellẽtibus poetis uſurpaẽ. Virgilius. Et pro purpureo poenas dat ſcylla capillo. Ho
ratius carminũ quarto. Pauli purpu/
reis ales oloribus. nãq; olores albi ſũt
nõ purpurei. Perſophene. Proſerpia
cuius arbitrio noſtrę uitę ptãs ẽ Vir.
i ẽnei. Quę luctãtẽ aiam nexoſq; re/
ſolueret artus. hoc aũt facit Tibullus
ueluti ante diem cadat. Nigrã denun/
ciat horam. horã pro diecula mortẽ
afferente. eſt. n. ut diximus Proſerpia
uitę noſtrę arbitra. Martialis ad Luci
nũ. Nõ oẽs fallis: ſcit te Proſerpina ca
num Perſonã capiti detrahet illa tuo
Horatius itidem carminũ. i. Mixta ſe/
num ac iuuenũ denſanẽ funera nullũ
ſeua caput proſerpina fugit. nam &
ea eſt quę naſcentibus lucem preſtat
unde morientiũ dominã per lucis de/
fectũ putauit antiqtas. lõ dicta ẽ iuno
lucina: & iuno ifera. Statius ſiluaꝝ ſe
cũdo. Iam cõplexa manu criné tenet
ifera iuno. Tireſia libro ſermonũ. ii. itroductus dare iopi cõſilũ parãde rei q̃ſi iam multa dixiſſet iqt

Scyllaq; uirgineam canibus ſubmixta figuram:
Nec te conceptam ſæua leæna tulit.
Barbara nec ſcythiæ tellus horrendaue ſirtis:
Sed culta & diris non habitanda domus.
Et longe ante alias omnes mitiſſima mater:
Iſq; pater quõ non alter amabilior.
Hæc deus in melius crudelia ſomnia uertat:
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

Os tenet etruſcis manat quæ fontibus unda
Vnda ſub æſtiuum non adeunda canem.
Nunc autem ſacris baiarum maxima lymphis
Cum ſe purpureo uere remittit hnmus.

Sed me iperioſa trahit proſerpia uiue ualeq;. Náq; Pythagoras teſte Lactantio grammatico libro the
baidos quinto. duo dixit eſſe hemiſperia: quibus proprios deos aſſignauit. ſuperioris louem & lunoné
reges fecit. iferioris ditem & Proſerpinam: quos louem infernum & lunonem infernam uocauit. Secũ
dum quem Virgilius ait. Iunoni inferne dictus ſacer. ideo Perſephonem intelligit: & eſt ſupplicationis
genus ad Proſerpinam per ſermonis apoſtropham. Non ego tentaui. probat a pietate ſe longiori uita
digniſſimum. Ordo eſt. ego audax nõ tentaui docere ſacra dee laudande nulli deorum temeranda. &
ſit ſenſus: q̃ non uerbo leſit cereris benigne ſacra: que nulli deorum publicare fas eſt. fuerunt. n. cereris
myſteria nulli prophano homini detegenda. Quare Iuuenalis. Nec enim bonus & face dignus arcana
qualem cereris uult eſſe ſacerdos. Horatius itidem carminum. iii. Vitabo qui cereris ſacrum uulgauit
arcanę ſub iiſdem ſit trabibus: fragilemq; mecum ſoluat phaſellum. dixit de ſcelerato homine: cui dei
ipſi fatum deſtinent ob ſuę linguę garrulitatem. Eſt autem laudanda Proſerpinę mater Ceres ob me
rita: quę in mortales contulit. Docere. detegere publicare uulgare. Venena certa. certa. i. preſentanea
certum quidem uenenum dicitur quod efficax eſt. Dedit: porrexit. Admouimus ęgros ſacrilegis tẽ/
plis. hoc eſt in ſenſu non hortati ſumus ſceleſtos homines ut ſacra de templo ſublegerent: uel aliter nõ
arcuimus ex templis ęgros ſacra colentes: & tamen amouimus pro expulimus legitur. Quidam textus
habent admouimus ignes: & eſt clarus ſenſus. Fa-a nephanda ſacrum dixit nephandum non ſollici
tat cor meum per hypallagen. i non ego pectore ſcelus perpetrandum uoluo: uel ſcelus nephandum
uocat homicidium: quod facinus uexat facinoroſos & curis & ſolicitudine. Cicero pro Roſcio. Sua
quemq; fraus & ſuus terror maxime uexat ſuum quẽq; ſcelus agitat amentiaq; afficit: ſuę malę cogita
tiones conſcientięq; animi terrent. Impia in aduerſos ſoluimus ora deos. blaſphemiam in deos conie/
ciſſe ſe negat. Nigros capillos: nigros pro teneros. nam reſpectu quo dixerat cani ſubdidit nigros: aut
ſignificat ſe nigrioris capilli fuiſſe: & per talem uerborum ambitum uult inferre q̃ nondum conſenuit
Curua ſenecta. quippe percuruum facit hominẽ: ut Baccloque adiuta ſenectus. Tardo pede. propter
imbecillitatem: quam infert homini ſenio macerato. Quom cecidit fato conſul uterq; pari. Se na/
tum dicit eo tempore quo Hircius & Panſa conciderunt in bello contra Antonium pro Decio apud
Mutinam geſto Secundo ſcilicet imperii Octauii anno: Suetonius atteſtatur ambos conſules opera
Octauii occiſos: ut ſolus imperaret. Aquilius niger Hircium in tumultu pugnę interemptum ab Octa/
uio dixit. ſed Panſę quoq; mors ſuſpecta: Gliconis medici ueneno in uulnus indito. Quid fraudare
iuuat. a ſimuli arguit q̃ diutius uiuere mereatur. Vuis creſcentibus, uuę non maturę dicuntur

ſemp excreſcere uſquequo ad maturitatẽ peruenerint. Poma modo nata.poma intelligit:quę uix e ligno prodierint:& mala manu dixit.ut Virgilius. Atq; mala uites icidere falce nouellas. Tertia regna tertium regnum uocatur ifernus locus ifra terram.ferũt.n.fabulaméta ſortibus olim i urnam cõiectis Ioui cęlũ:Neptuno aquã:Infernũ Plutoni cõtigiſſe.Cimerios lacus:Cimerii populi ſunt i aſia:q quo / niam remotiores ſũt a nobis:apud iferos eſſe putãt:habita cõſideratiõe ad mũdi diſpoſitiõem:ſecũdũ antiquam maioꝝ noſtroꝝ rationẽ.Cimerii enim greçe cimbri uocãtur:a quibus boſphorus cimerius nominatur. De his i quarto ample di cemus. Tempora priſca.ſenes.ſenes per tranſacta laudant:preſętia obſcurãt. Terquinos dies: quindecim dierum ęgritudine.Et facilis lenta pellitur un da manu:elegãter uerſiculũ fecit dũ i tendit dicere innato:Nanq; dum na / tatur aqua impellitur natãtis manũ ágitatiõe.Nõ uelit pro nolit ſicuti nõ ſcio pro néſcio.ſed ſciendum aliquid ſemper inter utrunq; poni uenuſtatis gratia.Nigras pecudes:ut ſupra.Con cidit ad magicos hoſtia pulla deos. nempe pecus uilli nigrioris diis iferis: q; obſcuritate gaudẽt:cęditur ad ſa / crificium Et niuei lactis pocula mixta mero.ita mos ſacroꝝ exigit.nam ma nibus purum uinum & lacrecés.i.ſta/ tim mulctum:aut id quod poſt foetũ quod coluſtrũ uocant:libabant. Vir. Hic duo rite mero libans charcheſia baccho Fundit humi:duo lacte nouo duo ſanguine ſacro.

At mihi pſephone nigrã denũciat horam:
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorũ
Audax laudãdæ ſacra docere deæ.
Nec mea mortiferis infecit pocula ſuccis
Dextera:nec cuiq̃ certa uenena dedit.
Nec nos ſacrilegos tẽplis admouimus ægros:
Nec cor ſollicitant facta nefanda meũ:
Nec nos iſanæ meditantis iurgia liguæ
Impia in aduerſos ſoluimus ora deos:
Et nondũ cani nigros læſere capillos:
Nec uenit tardo curua ſenecta pede.
Natalem primo noſtrum uidere parentes
Cum cecidit fato conſul uterq; pari.
Quid fraudare iuuat uitem creſcentibus uuis:
Et modo nata mala uellere poma manu.
Parcite pallentes umbras quicunq; tenetis
Duraq; ſortiti tertia regna dei.
Elyſios olim liceat cognoſcere campos.
Lethaeamq; ratem:cymmerioſq; lacus.

Andide liber ades:ſic ſit tibi my/ ſtica uitis.Sermonem facit ad Li berum ut ſe dolore leuet:de hinc pin / cerna iuſſo pocula ſubminiſtrare:ſoci os rogat uino libere idulgeant: quod animis faueat. Ades faueas preſens ſis ſeu fauorabilis.Candide pulcher: nã uirgunculę ſpecioſę figuram tenet.Sic ſit tibi myſtica uitis antiquus mos dũ precari uolũt utilia uel grata:ut ſupra.Sic umbroſa tibi cõtingãt tecta priape.Vitis aũt myſtica.i.figuratiua dicitur ad repreſentationem facti.Et Virgilius myſtica uan nus hiaco dixit.ipſa ſacroꝝ ſignificatio occulta:ut Strabo ſcribit myſtica dicit:& in hac nos imitãtes naturã numinis effugientẽ noſtrum ſenſũ mirum i modum numẽ ipſum honeſtamus.ſit aũt myſticum a myſterio:eſt myſteriũ teſte Euſebio prępparationis euãgelicę.ii.dictũ a myſo quod latine ſcelus é:qđ Dionyſio accidit:uel ab actico myente:qui uenãdo perit:ut Apollodorus ſcripſit:uel forte quaſi .i.fabulaméta quędã:hoc eſt quędã fabulaꝝ ſignificatio. Medicando.maxima eſt iter gram maticos diſceptatio de gerundiis.Diomedes aſſerit Probũ hęc participiali modo uerboꝝ ſupina ap pellaſſe.quoniam nec certum habent numerum ne perſonam:ſed ſignificatum:quo ſolo ab imperſo nalibus differunt.Imperſonalia agentis tantum habent ſignificatum ut legitur ſcribitur.i.omnes legũt omnes ſcribunt.participialia aũt & patientis habẽt ſignificatũ:ut frigidus in pratis cãtando rumpitur anguis.& Vritq; uidendo Foemina:nõ dum cãtat uidet:ſed dum cãtatur dum ab omnibus uidetur. Seruius uero ęnei.iiii.ſuper illo Virgiliano.Ire iterum in lachrymas iterum tentare precando dixit.do. naturaliter breuem eſſe.ſed plerunq; a Virgilio produci.ut Cantando tu illum.& cantando rumpit anguis. At Priſcianus grammaticus octauo ſcribit:q; in o terminantia quę gerundia a modernioribus appellantur & ſupina tamen ſunt:ut Probus teſte Diomede uoluit:tam ptoduci q; corripi more uerbo rum ſeu aduerbiorum in o deſinentium.nam uel nomina uel uerba eſſe conſtat.apparet autem pluri mis ex cauſis eſſe nomina:quoniam & prępoſitioni iunguntur. ut ad legendum: etiam ſeparatim. qnod uerbi non eſt quia per caſus uarientur.Sed ut ego arbitror nomina non ſunt:quoniam ea eſt nõ minum uis ut in huiuſmodi caſibus producantur:ſed uerba potius dicenda:quoniam ad libitum po/

nuntur. sed seu uerbi uim habeat siue aduerbii rariuscule correptum do apud auctores inueni. luuenalis. Plurimus hic eger moritur uigilando. Qu. Serenius. Noxia sepe sibi nimium madendo fuerunt. Martialis ad Zoilum. Foelicem coenam zoile dando tuam: & cetera: que perrara sunt Munere: uino a Baccho reperto: & mortalibus donato in usum uite foelicioris. Puer: minister pincerna. Generoso. nobili & loco & tempore. Et nobis prona funde phalerna manu: hoc dicto eleganti id Catullianum non est minus pulchrum. Minister uetuli puer phalerni Inger mi calices amariores. Ite procul durum curę gẽus. Appositio est curę durum genus. Curę dicunt q̃ cor urant Igit' & graues sunt: & dicendo ite iocose utitur ad rem inanimatam sermone. Delius: Apollo: a Delo natali insula. Niueis alitibus: aut quasi Apollo augur omẽ dederit hilaritatis & foelicitatis hoc dixit: aut se uino operam impendere quoad sol pulcherrimus oriatur itelligit. Hora. carminum tertio Viuęq; producẽt lucernę dũ rediens fuget astra phoebus. Proposito istituto meo. Me duce: principe seu primario: quẽ archipinõ seu archipotẽ uocãus. Nãq; i sodalitio ueteres regẽ fa/ciebãt sortibus iactis. Horatius carminum primo. Nec regna uini sortiere talis. Et alibi. Quem uenus arbitrũ dicet bibendi. Mite certamen: suauẽ concertationem in bibendo plurima uini pocula. Maiores enim nostri tot cyatos uini bibere in conuiuio cõsue/uerunt quot ãnos amica sua baberet aut quot in eius nomine essent litterę Martialis. Nęuia sex cyathis: septem iustina bibatur. Quinq; lycas: lyde q̃ tuor: ida tribus. Omnis ab infuso numeret' amica phalerno: Et quia nulla uenit tu mihi somne ueni. Certamẽ ergo mite dixit quom alter alterũ studet bibendo uincere. nam & in cõpotationibus sacrorũ tot quoq; uini pocula ingurcabant quot ãnos uiuere cupiebant. ideo Ouidius fastorum tertio. Sole tamen uinoq; calent: annosq; precãtur Quot sumat cyathos: ad numerumq; bibunt. Inuenies illic q ne/storis ebibat annos: Quę sit per calices facta sibylla suos. Recuset. tanq̃ reliquis sapientior. Fallat eum tecto cara puella dolo. dira ẽ amantibus imprecatio: ut cara foemina amatorem decipiat cum altero iniens. Ille: Bacchus. Dites animos. uinum homines hilarat: & foecundiora ingenia reddit: unde lectum est Ennium non nisi epotum composuisse carmen egregium. Et Horatius dixit carminum tertio. Narratur & prisci Catonis sepe mero caluisse uirtus. Ideo Propertius elegiarum quarto ait. Ingenium positis irritet musa poetis: Bacche soles phoebo fertilis esse tuo. Quin greci putauerunt sapiẽtię uim augeri uino unde Horatius. Munitęq; adhibe uim sapientię. Harmenias tygres: quippe in harmenia tygres sęuissimę nascuntur: quę ut Solinus refert in memoralibbus: iccirco Bacchi currum trahere simul cum lyncibus feruntur. q̃ utrunq; animal uino & uua depascitur. Has dixerunt poetarum fabulamenta a Baccho perdomitas ad iugum trahendum. Horatius carminum tertio. Ac te merentẽ Bacche pater tuę uexere tygres indocili iugum collo trahentes. Mollia corda dedit. i. mansuefecit animalia effera. Sicca: sobria. Conuenit ex equo: utile & conueniens est ex equo. i. iusta parte. Se. ipsũ Bachum. Vina iocosa: quibus iocosi homines fiunt. Nam si immodice bibantur faciunt eos contumeliosos. Ideo Horatius carminum primo. At nequis modici transiliat munera liberi: centaurea mouet cum lapithis rixa super mero debellata. Iam uenit: proueniet. hęc temporum mutatio sit quom repentinũ adesse malum existimamus. Sic in alteram partem. Lucanus. Vicimus o socii. Bibat. nempe statim flectetur numen. His: qui bibere recusant. Cadmeę matris pręda cruenta docet. Argumentum sumptum ab exemplo Pentheĩ q̃ Bacchus est iniuriarum persequentissimus. Pentheus fuit Echionis filius & Agaues Cadmi filię: qui cum Liberi sacra non modo negligeret. sed matrem etiam reliquumq; foeminarum gregem ab eis prohiberet: forte uisus a bacchante genitrice pro fera discerptus est. Prophyrio tamen commentator carminum. ii. scribit Pentheum fulmine ictum interiisse: q̃ Liberum patrem teneret in

Cum mea rugosa pallebunt ora senecta:
Et referã pueris tẽpora prisca senex.
Atq; utinã uano neq̃ cq̃ terrear æstu:
Languẽt ter qnos sed mea mẽbra dies
Atq; mihi thuscæ celebrãtur nuia lymphæ:
Et facilis lẽta pellit unda manu.
Viuite felices: memores & uiuite nostri:
Siue erimus: seu nos fata fuisse uelint.
Interea nigras pecudes ꝑmittite diti:
Et niuei lactis pocula mixta mero.

Andide liber ades: sic sit tibi mystica uitis
Sẽper: sic hedera tẽpora uicta feras:
Aufer & ipse meũ pariter medicando doloremẽ:
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula baccho:
Et nobis prona funde falerna manu.

custodia pręda cruēta: putauit.n. agaue filium procul cōspectum esse feram dicente ouidio metamor. tertio. Ille aper in nostris errat qui maximus agris. Ille mihi feriendus aper. Illaq; siqua est malum Neę rę imprecatur. Ira dei. quoniam illa Tibullum amantem spernit. Quid precor ah demens: Correctio est ex instabilitate amantis. Venti contraria uota. aerię nubes diri. fe. antiquus est in dicendo modus quotiens uim rebus suis inesse uolunt: qua quoq; oratione demonstrabant uanum uerborum exitum Catullus ad alphenum perfidum amicum. Vento irrita ferre an nebulas aerias sinis. Vnde Statius de achille pręmissorum frustrationē uolens ostendere inquit Irrita uētosę linquēs promissa porcellę. at nos securę reddamns tempora mensę: hoc est sine iurgio & rixa conuiuemur Ita Horatius carminum tertio. procul omnis esto clamor & ita. Pręterea dicit i crastinū nihil prospiciamus & hora pręsenti dona lęti capiamus.

Ite procul durū curæ genus: ite labores:
Fulserit hic niueis delius alitibus.
Vos mō proposito dulces faueatis amici:
Neue neget qsq̄ me duce se comitē.
Aut siqs uini certamen mite recusat:
Fallat eū tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos: deus ille ferocē
Contudit: & dominæ misit in arbitrium:
Armenias tigres: & fuluas ille leænas
Vicit: & indomitis mollia corda dedit.
Hæc amor & maiora uolet: sed poscite bacchi
Munera: quē uestrum pocula sicca iuuant?
Conuenit ex æquo nec toruus liber in illos
Qui se quiq; una uina iocosa colunt.
Iam uēit iratus nimiū nimiūq; seuerus:
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas quātas deus hisce minetur:
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hinc sit timor: illaq; siqua
Quid ualeat læsi sentiat ira dei.

Ei mihi difficile est imitari gaudia falsa conquestio de mulierum fallacia. sane intelligendum est tibullum cum accumberet sollicitāte cura quā immensam sustinebat: in hunc sermonem prorupisse. sensus est: difficille uideri posse simulare lętitiā & hoc nulli pręterquam sapienti contigit. Itaque de Virgiliano aenea legitur spem uultu simulat premit altum corde dolorē. istos autem quatuor uersiculos decet auri linimento trāscribere. quia Cicero nihil fictum posse esse diuturnum tradit. Sollicitudie igitur oppressus proposito ut tempora mensę secura duceret declinans suspirat hec iquiens. Turpes curas quę hominem turpem hoc est deformatū efficiunt Odit lenęus tristia uerba pater. Ideo odit quoniam hilarat cōuiuia bacchus Est lenęus bacchus nominatus a leniendo secundum donatum ꝙ leniat mentem: quē Seruius georgicorum primo damnat. nam ut iquit ipse uerbum gręcum non potest latinam ęthimologiam recipere. Diodorus enim siculus: ut Eusebius refert: a .i. torculari deductum affirmat. Minoi gnosia minois Ariadna dicta est a patre Minoe est enim foemininum patronymicum. Catullus Quem procul exalta moestis minois ocellis Gnosia deuominatiuum est a Gnoso ciuitate Cretę. Infert autem optimum esse: si dolor uitetur exemplo: ueluti si ab ariadna sumamus exemplum: quę in Dia insula ęgei a Theseo relicta est. Mari ignoto Catullus desertam in sola miseram se cernit harena. Doctus Catullus cecinit: Fabulam quidē Ariadnę Catullus noster argonautica eleganter tetigit. Est enim doctus epitheton ab omnibus ātiquissimis Catullo attributum: Martialis Verona docti syllabas amat uatis. Fuit enim & oratione perspicuus: & carmine: tum facundus tum lasciuus & grauis. Hunc aulus Gelius poetarum uocat elegantissimum in his libris. quos noctium atticarum titulo inseruit. Viri ingrati Thesei qui beneficium acceptum non recōpensando ingratus merito uocatur. Vos ego nunc moneo. ordo est: ego uos nunc moneo felix est quicunque disces posse carere tuo supple dolore alterius. sensus est fortunatum uideri quicunq; dolori resistit suo: eumq; uitat alterius infelicitatis exemplo: unde dictum est: Felix qnem faciunt aliena pericula cautū pēdētia brachia illecebras mulierū notat. nā dū uolūt aliqd a maritis ipetrare osculāt eos quos ex iratis bēiuolos efficiūt brachia collo molliter iniiciēdo. Catullus ad Ceciliū nouicomensē. Quāuis candida miles puella. Euntem reuocet: manusq; collo ambas iniiciens roget morari: Sordida falsa ꝑiuria & malignitate scaturiens. Iunonem suam. iuno dicitur sponsis esse pronuba. Ouidius in epistola Phyllidis. Iunonemq; toris quę pręsidet alta maritis. periuria ridet amantum iuppiter. Sic supra nec iurare time uentis periuria uenti irrita per terras & freta summa ferunt. Peruigilare per ualde significās

auget orationem.nam uigiliarum integritatem notat.Nec obstat an dicamus uigilo noctem unam & per unam noctem uigilaui.quod aliter sentiunt qui sunt imbecillioris ingenii:ut Laurentius Valla in elegantiarum ambagibus:Maro eni nobis scriptū reliquit.Per noctes aliquot diesq; cesso: & ante eū Cicero in proemio libelli qui haberemus inscribitur:ibi per aliquot annos admirabili quadam laude prouincię prefuit.Nec merenti merito.idest immerito nulla de causa & meréti addidit ut rem adau/geret.Naida lympham hoc est aquam baccho quidem aquas immiscere utile & honestum est.Nanq; Horatius ea propter acrone teste car minum secundo scripsit ad bacchum

Tu flectis amnes quoniā munera eius
admiscentur aquis ad suauiorem usū
qua ex causa fingunt poetę Bacchi ui
ribus amnes domitos esse ac supatos:
Minister pincerna
bibo
metior.Martia lympha:tyberia aquu
la.idest romana a Marte qui iuxta
tyberim Syluiam compressit.nam pri
scianus ostendit in tractatu de nūeris
& ponderibus antiquos.L.pro.N.po
suisse.N nanq; est nota quinquaginta
ut Apollonides.&.L.Tartheus testan
tur.unde latini dicunt lympham pro
nympham aquam uel fontes uolentes
monstrare.Virgilius dant famuli ma/
nibus lymphas.Possumus etiam mar
tiam lympham interpretari ductilem
illum riuulum :quem Plinius refert in
naturali historia .xxxvi.A.q. Martio
iussu senatus:ut aquarum aduectos re
ficeret ut inductum:& auctoris nomi
ne appellationem sumpsisse. Liquidū
fortius adde merum uult aquam uino
immiscri sed uberiorem uini copiam
infundi.At Catullus ad pincernam di
xit.At uos quod iubet hinc abite lym
phę uini pernities & ad seueros migra
te.hic merus est thyonianus.

Bernardini ueronensis poetę in ele
gias albii Tibulli commentatio quar/
ta & ultima incipit.

E messalla canam quanquā
mea cognita uirtus Terret.

Quartus & ultimus liber incipit in messallam continens panagyricon cum quibusdam elegiis quo rum pleraq; potius epigrammata uocari merentur.quę de Cherinto adolescēte formosissimo & Sul pitia Seruii filia habentur Mea uirtus cognita.laus est a prudentia.e cęlo enim descendit

Vt infirmę ualeant subsistere uires iuxta Horatii preceptum in poetica. Sumite mate riā uestris qui scribitis equam Viribus:& uersate diu quid ferre recusent:Quid ualeant humeri: cui le cta potenter erit res:Nec facundia deserit hunc nec lucidus ordo.Subsistere quasi plus humeris sustule rit quam ferre possit:& est metaphora sumpta a baulo .Si pro quanuis. Laudes deficiant carmina: hoc est non possum equare laudes tuas preconius uersuum meorum.Conditor compositor.nam con dere componere est.nec tua preter chartis intexere quisquam Facta uelit.Messallę beniuolentiam ue natur:quem egregie doctum fuisse ostendit.Te preter cuius eloquentia ceteros anteit.Est nobis uoluis se satis Sic propertius.Quod si deficiant uires audacia certe Laus erit:in magnis & uoluisse sat est.& Ouidius ad Rufinum.Vt desint uires:tamen est laudanda uoluntas. Hac ego contentos auguror esse deos:& sensus est.uoluntas erit pro perfecto officio.Nec munera parua respueris a maiori probat mu nuscula non esse negligenda.Cres tulit quidam Dędalum male putant:qui remigium alarum postquā

Quid precor ah demens uenti temeraria uota
Aereæ & nubes diripienda ferant.
Quamnis nulla mei supereſt tibi cura neæra
Sis felix: & sint candida facta tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.
Venit post multas una serena dies.

Ei mihi difficile est imitari gaudia falsa:
Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mēdaci risus ꝯponitur ore
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curæ.
Odit lenæus tristia uerba pater.
Gnosia theseiæ quōdam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus minoi catullus
Ingrati referens impia facta uiri.
Vos ego nunc moneo: felix cuicūq; dolore
Alterius discęs posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pēdentia brachia collo:
Aut fallat blāda sordida lingua fide:
Etsi perq; suos fallax iurauit ocellos:
Iunonēq; suam: perq; suam uenerem.
Nulla fides ueneri: periuria ridet amantum
Iuppiter: & uentos irrita ferre iubet.

ex creta in Italiam aufugit consecrauit apollini. nam Dędalus non cretensis sed athenienſis fuit quidā Minonem iuſtiſſimum regem Cretę de quo tamen ambigimus res enim perobſcura eſt: quiſque quod placet dicat: noſtrum eſt nihil imaginari. Scimus tamen Iginium ſcripſiſſe ex ſentētia quorundam grę corum iouem ędos beneficio matris inter ſydera collocaſſe. nam rex quidam cretę fuit ad cuius filias Iuppiter enutriendus eſt delatus: quem q̄ lac illę non habuerint capram ei admiſiſſe amaltheam non i ne: quę illum educauit & cum ſolita eſſet geminos procreare eo fere tempore procreauit quos iter ſydera Cleoſtratus dicitur primus oſtendiſſe & alii autumant cretem paſtorem fuiſſe in Attica. alii eum qui ex ſe Cretam nominauit. Cretes quoq; iuppiter eſſe accipitur qui ut ſcribit Diodorus cum gigantas urgeret i creta ſed prēcipue Minlyum ante pughā ſoli & cœlo bouem mactauit quo ſacro manifeſtum fuit iouem fore uictorem Icarus. io. Tortelius i libro orthographię ſcribit Icarium quadriſyllabum nomen fuiſſe filium Oebali lacōnum regis ex dorodoche filia orſilochi quem liber pater comitem habuit

Sed ego apud latinos inueni triumtātum ſyllabarum: ut hic & apud propertiū elegiarum. ii. icare ceropiis merito iugulate colonis. Hic cum ſua in Baccum fide uini uſum meruiſſet ſuiſque nouum meſſoribus poculum porrexiſſet: ab illis opinantibus uenenum ſibi datum peremptus eſt. Quare ut lōgas fabulę ambages omittamus. ſęuitia ortę peſtis ſedata eſt. habito oraculo manibus filię ſuſpēſę & interempti Icari ſacrificandum filia Erigone in ſignum quod iuſtitia dicitur tranſlata eſt canis autem cui mera fuit nomen i ſui nomis ſydus: quod etiam prochyon: ipſe Icarus in booté: qui arctophylax uocatur Alcides deus aſcenſurus olympum: hercules cū ſe in Oetha cōbuſſiſſet: ob ſuorum facinorum gloriam in cęleſtium numerum eſt a patre receptus: ut in metamor. tractat Ouidius dictus ē alcides ab alceo auo amphytrionis patre: ſeu

robore quod ſenſiſſe uiſus eſt. Propertius elegiarum quarto. Audiſtis ne aliquem tergo qui ſuſtulit orbem Ille ego ſum: alcidem terra re/

Ergo quid totiēs fallacis uerba puellæ
Cōqueror? ite a me ſeria uerba precor:
Quam uellem tecum longas requieſcere noctes:
Et tecum longos peruigilare dies.
Perfida nec merito nobis inimica merenti
Perfida? ſed q̄uis perfida: cara tamen.
Naiada bacchus amat: ceſſas o lente miniſter
Temperet ānoſum martia lympha merū.
Nō ego ſi fugiat noſtræ cōuiuia mēſæ
Ignotum cupiēs uana puella torum
Sollicitus repetam tota ſuſpiria nocte:
Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iādudum tyrio madefactus tempora nardo
Debueram ſertis implicuiſſe comas.
Ne tibi ſit mea lux æque tam feruida cura
Vt uideo paucos ante fuiſſe dies.
Si qcq̄ tota cōmiſi ſtulta iuuēta:
Cuius me fatear pœnituiſſe magis:
Heſterna q̄ te ſolum q̄ nocte reliqui
Ardorē cupiēs diſſimulare meum.

E meſſalla canam: q̄q̄ mea cognita uirtus
Terret: & ifirmæ ualeant ſubſiſtere uires:
Incipiam tamē a meritis: ſi carmina laudes
Deficiant: humilis tantis ſim cōditor actis.
Nec tua te præter chartis intexere q̄ſquam
Facta queat dictis: ut non maiora ſuperſint.

cepta uocat. Lęta molorcheis poſuit ueſtigia terris. Molorchus paſtor fuit Cleoneus nō longe a nemea ſyſua inhabitans cuius hercules fuit hoſpes: cum ad leonis interitum deſcendiſſet. De hoc Callimachus meminit in oethion libris. Terris ergo molorcheis. i. domo Molorchi cleonei: qui q̄ parum uirilium teſticulorum haberet. Molorchus ē nominatus. Lęta autem ueſtigia: q̄ benigne herculem ſuſcepit. quā quam pauper cenſu ſed effectu dives: ut ait lactātius grammaticus. unde Statius poeta. Gloria nota caſę foribus ſimulata ſalignis: Hoſpitis arma dei: paruoq̄ oſtenditur auro Robur ibi & laſſos qua decli nauerit artus Ilice: qua cubiti ſedeant ueſtigia terra: aut quia honores illi pene diuos tribuit poſtquā ipſe hercules addiſcens ab eo quemadmodum leo coiret in ferrum proſtrauit beluam. quę filium ſuū dilacerauerat. inſtituit enim ludos quos nemea a ſiluę loco appellauit. Parua mica. fruſtulum cruſti mi

eam uocat. Pauit cibauit impleuit. est enim preteritum a pasco. Cornu inaurato ut fiat solennus sacrū
Iuuenalis. Et auratam iunoni cede iuuencam. Gratus quippe non facultas in amico. sed uoluntas spe/
ctari debet: inde post hoc. Alios aliosque fastus ideſt multos & uarios. Opus mirabile mundi: hoc est
per scientiam philosophicam narret de mundi machina. que qualis sit ipse statim declarat per partes.
Qualis in immenso descenderit aere tellus. terra omnium elementorum depressissima est: quoniam in
globum constet formata: suisque uiribus tendat ad centrum ideſt medium: circunquaque ipso aere lu
strata. Lucanus. Dum terra fretum
terramque leuabit aer: Nam ut ait Ci
cero de natura deorum. ii. Principio
terra ipsa sita in media parte mundi
circunfusa undique est: hac animabili
spirabilique natura: cui nomen est aer
Deflexerit orbem incuruum. totam
nempe terram mare circuit. unde Am
phritrites & Neptūus uocitātur. Ideo
Manilius libro astronomicon ait. Ae/
quora diffudit toto nascentia ponto.
Catullus. Oceāusque mari totum qui
amplectitur orbem Aer uagus hoc est
nature mobilis huc illuc permeans.
Qua surgere nititur. omnia elementa
circularia sunt: itaq; dum alterum ab
altero discedit proximum attigit. Ae/
ther passim fluat. quatuor elemēta te
tigit quibus celi fabrica consistit quo/
rum ignis liquidissimus est. ouidio scri
bente primo metamor. hunc superim
posuit liquidum & grauitate carentē
Aethera. fuit uero æther filius Demo
gorgonis & achę: ut pronapides dixit. uerum nostri cum grecis pro elemento acceperunt. quare Apu/
leius maius quid in libro de cosmographia ait. scilicet celum ipsum stellasque omnem syderum com/
pagem: ætherem uocari: non quod igneus sit & intensus ut quidam putauerunt: sed q̄ cursibus rapidis
semper rotetur: unde Aristotelis sententia comprobatur in libris quos de celo composuit ex
enim semper uolo componi dixit. Contextus huic aeri cō
iunctus Ouidius inibi. Proximus est aer illi leuitate locoque. celo pendenti celum a cauitate quidem di
ci uoluerunt ueteres: aut a celatura greci cosmon ab ornatu. latini a puritie mundum. Claudantur ut
omnia quasi celum a celando ideſt tegendo deducatur. Sic Ouidius inibi: & quod tegit omnia celum
Par equalem laudem. seu quod spes abnuit ultro. quasi uelit dicere maiora sed hoc non sperat. Tanto
carmine ubi de tuis laudibus agatur. Charte liber iste Nam quāquam ātique. Messallam dicit precla
rum a stemmate domus sue. Gentis prosapie. Superant superabundant. Non tua gloria est contenta
maiorum fama: hac. s. ratione non est contenta. quam ponit satyrus nēpe miserum est alienę incumbe
re famę: Index existimator quasi iudex rerum tuarum. Imagine tuorum maiorum. Quam tibi maio/
res sensus est. tu contendis anteire omnes maiores tuos re & uirtute ut ipse futurus sis uenturis maius
decus: quam tibi tui maiores extitere. At tua non titulus promittit Messallam eternum fore pro/
pter sua benefacta. uno enim titulo non capientur omnia a se gesta sed magna de illis uolumina con/
struentur. Titulus ergo non capiet ideſt epitaphium non comprehendet. est enim titulus teste Lactan
tio grammatico theba. iii. memoria bonorum factorum qui solet supponi tumulis mortuorum. Cupi
di: auidi auctores scilicet. Componere ad componendum conuenire. Quique canent iuncti pede. poe/
tas intelligit: quorum ars in uersibus colligitur structura pedum egregie locatorum. Quique soluto hi
storiographos accipit: qui libera scribendi licentia uagantur. Quis potius certamen erit: quis pro qui
bus inerit concertatio ut aliis alium eleganter & copiose scribundo superet. castrisue foroue. sensus est
eorum quisque scriptorum excellentiora dicet de tua in militia domique administrationis sapientia &
integritate nemo tamen uirtutem tuam equare uerbis poterit: hoc est digna satis orationibus suis com
prehendere quod statim per similitudinem declarat. Libra bilanx trutina. Sedet descendit. est autem
dictio sumpta a trutina. Alterno orbe orbem uocat scutulas ipsius bilancis: alterno uero propter alter
natim descendente & exurgente. Inconstantia uulgi endiadis est prouulgus iconstantissimum. Sedare

Est nobis uoluisse satis: nec munera parua
Respueris: etiam phœbo gratissima dona
Ceres tulit: & cunctis baccho iucundior hospes
Icarus: ut puro testantur sydera cælo
Erigoneq;: canisq;: neget ne longior ætas
Quin etiam alcides deus ascensurus olympum
Læta molorcheis posuit uestigia terris
Paruaq; cælestes placauit mica: nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor: ut tibi possim
Inde alios: alioſq; memor componere uersus.
Alter dictat opus magni memorabile mundi
Qualis in immenso descenderit aere tellus:
Qualis & incuruum pontus conflexerit orbem:

queat hoc ẽ officium ſummi & maximę auctoritatis uiri ſolus enim uir integer ignobilem uulgum poteſt componere. Quare Maro per comparationem dixit. Tum pietate grauem ac meritis ſi forte uirũ quem conſpexere ſilent arrectiſq; auribus aſtant ille regit dictis animos & pectora mulcet. Pylo Pylus Neſtoris ciuitas fuit: de qua diuerſa eſt apud gęographos ſentẽtia: ut in octauo Strabonis de gęographia legitur: ithace oppidum ubi Vlyxes regnauit: & una ex echiadibus inſula: ſed iſtud refertur ad ſequentem uerſum: uel parue magnum decus urbis ulyxem ille: Neſtore Tum terna per orbem Ęcula fertilibus titan decurreret oris: ita dictum eſt ut ab Ouidio duodecimo metamor. annos bis centum nunc tertia ducitur ętas. annos enim Neſtor tercẽtos egit: homerus.

Et uagus e terris qua ſurgere nititur aer.
Huic & contextus paſſim fluat ignibus æther:
Pendentiq; ſuper claudantur ut omnia cælo,
Et quodcũq; meæ potuerunt audere camœnæ:
Seu tibi par potuerũt: ſeu q; ſpes abnuit ultro
Siue minus: certeq; canent minus: oẽ mouemus
Hoc tibi: ne tanto careat tibi carmine charta.
Nam quanq̃ antiquæ gentis ſupetant tibi laudes
Non tua maiorum contenta eſt gloria fama:
Nec quæris quicquid iudex ſub imagine dicat.
Sed generis priſcos contendis uincere honores:
Quã tibi maiores maius decus ipſe futurus
At tua nõ titulus capiet ſub nomine facta
Aeterno: ſed erunt tibi magna uolumina uerſu:
Cõueniẽt q; tuaſ cupidi cõponere laudes
Vndiq;: quiq; canẽt iuncto pede quiq; ſoluto:
Quis potius certamẽ erit: ſim uictor ĩ illis:
Vt noſtrum tãtis iſcribam nomẽ in actis,
Quiſq; tibi maiora gerit caſtriſue foroue:
Nec tamẽ hĩc aut hĩc tibi laus maiorue minorue
Iuſta pari premitur: ueluti cum põdere libra
Prona nec hac plus parte ſedet: nec ſurgit ab illa:
Qualis ĩæquatum ſiquãdo onus urget utriq;
Inſtabilis natat alterno depreſſior orbe.
Nam ſeu diuerſi fremat incõſtãtia uulgi
Nõ alius ſedare queat: ſeu iudicis ira
Sit placanda: tuis poterit miteſcere uerbis:

Acron tamen Horatianorum carminum ſecundo commentario ait Neſtorem annos nonaginta uixiſſe: hoc eſt tribus ętatibus functum. unã enim ętatem triginta annos poſuiſſe antiquitatem refert: quod & lactantius grammaticus Thebaidos quarto ſecutus ẽ. Credit enim neſtorem annorum ſexaginta fuiſſe: quom bellum thebanum conflatum eſt: in quo tamen ipſe militare uoluit. unde poeta ſcribit Iuuenis ętate ſecunda Neſtor & ire tamen perritura ĩ caſtra negauit. Ille per ignotas audax errauerit urbes. Horatius in poetica ex Homero tranſferens ait. Qui mores hominum multorũ uidit & urbes. Sed dum audax dicit ulyxes. laudem imminuit: ut Meſſallam uberius laudet: Nam poetę: ut Strabo in gęographia ſcribit: heroas illos antiquiſſimos ſingulari prędítos ſapientia fuiſſe declarant. qui ad multa peregrinãtes loca longis uagabantur erroribus In ampliſſimo enim ponebant multorum mortaliũ urbes uidiſſe & prudentiam ĩtellexiſſe: ut Neſtor & Menelaus apud homerum gloriantur: qui quidẽ Homerus Vylxi ante omnes ĩ omni genere uirtutum ornato hoc attribuit ĩ primis oppida multa adnt Fuit huic ſapiẽtia nota. Hic uero tractatus Tibullianus ex homerica lectione totus excerptus eſt. Qua maris extremis: ad penitiſſima quippe orbis loca Vlixes iactatus eſt: & hiſpaniam accipit ubi extra columnas in atlantiaco pelago Homerus Vlyxem fuiſſe ſcribit. Cyconum manus: Cycones populi ſunt Thracię iuxta hebrum: quos ulyxes certamine inito ſuperauit. nãque Ditis aſſerit q̃ quom Vlyxes de palladio cum Pallamede certaret. & iam eius cauſa occubuiſſet Aiax: timẽs ipſe ne interciperẽtur. ena uigauit clanculum. neptunus ex obitu Palamedis nepotis indignatus eum ui tempeſtatis aggreſſus eſt ſed ille in cyconum terra ueniens uix illis ſuperatis euaſit ſoſpes: non ualuit cyclops coeptos auertere curſus. De Polyphemo intelligit qui in ſicilia ęthnam inhabitauit. huic unum oculum in fronte ſolum attribuit antiquitas: ut rem poetico figmento doceret: fuit enim uir qui prudẽtia plurimum ualuit quo

circa in fronte hoc est in cerebro unum oculum pro uigilant a & calliditate dicitur habuisse. unde po lyphemus quasi multę famę interpretatur idest percelebris. Cessit & ętneę. interpretatio est superi oris uersiculi duriusculum enim id uisum est ad intellectum polyphęmus quidem filius fuit Neptuni: ea ratione quam aulus Gellius in noctibus atticis ponit Vetustas enim homines supra humanas uires ali/ qua excellētes uia deoꝝ filios dixit: q si ferociores crudelioresq; fuerāt neptūi. i. maris credidit uel certe filius fuit neptūi ex Thosa filia Phorci ut Homerus in odyssea ponit. Hic tentauit Vlyxem decipere ni si uiri grauis prudentia intercessisset: quam tangit dicendo per synecdochē lucta maroneo foedatus lumina bac cho. Sed clarius & breui pertractāda est fabula. Post excidiū troianum Vly xes ab celeno cepit oraculū se uariis re gionibus iactandum antequam ad pa trios lares: peueniret postea quam igi tur multa perpessus est: uenit in sicilią duodecim comitibus sociatus: ubi ho minem ferum & immanem Polyphe mum nomine conspicatus de loci situ & hominum ritu scisciatur ille super be: ut feritas postulabat: respondens: duos ex illis continuo inglutiuit sequē ti luce totidem fregit dentibus nec ali/ ter inclinante die in ceteros se habuit tunc Vlyxes pacis recōciliatione simu lata cadum unum ex tribus quos secū uexerat sitienti porrexit. supplicans ut sibi reliquisq; sodalibus uim nollet in ferre: quod gigas si alium sibi dedisset uini cadum deinde alium pollicitus est: Quamobrem ebrius sōnū coepit. cui Vlyxes cū cętero comitū coetu necem parans oculum unum quem solum in fronte gestabat: acutis palis eruit interfectarumq; ouium pellibus induti omnes ut fallaciam illi inicerent: ab antro tuti digressi sunt. Maroneo ergo bac cho positum non est a Marone: de qua urbe Liuius in primo de bello macedonico meminit sed ab ho mine Maroneo nomine. ut in Probo commentatore scriptum inueni. Nam ubi uirgilius in georgicis dicit: Iuuat ismara baccho conserere: ille ait ismarum esse oppidum: quod expugnauit Vlyxes quom a Troia discederet: & uictor unum accepisset a Maroneo: cuius pater Cupithus traditur quod unum cyclopi dedit. Eius autem tanta uis fuit: ut unum uini metron uiginti metra sustinuerit aquę: iuxta quā sententiam auctor loquitur: & propertius elegiarum secundo inquit. Necnon ismario tu Polypheme mero. plinius autem in naturali historia quartodecimo ex homeri sententia Maroneum nasci in loco Thracię maritimo dicit. Vexit & ęolios placidum per nerea uentos. Fabulamenta poetarum referunt q̄ itidem ab ęolo hippotade uentos accepit in utre: ut domum suam sine lesione eorum enauigaret: at quom diebus nouem enauigans portum tetigisset: tanta fuit familiarium auiditas quid illud esset in telligendi: q̄ opes putantes illic congestas utrem soluerunt: quo facto Vlyxes iterum ui uentorum ad uersaria arreptus peregre ire coactus est: dicente Ouidio metamorphoseos quartodecimo. proxima post nonam quom sese aurora moueret. Inuidia socios prędęque cupidine captos. Esse ratos aurum dempsisse ligamina uentis. Cum quibus isse retro per quas modo uenerat undas Aeoliique ratem por tus repetisse tyranni: Aeolus enim: ut Strabo in gęographia scribit ex grękorum sententia: ideo habi/ tus est uentorum custos & rex q̄ in ipsius freti locis: per quę cursus & recursus est: & nauigationis aspe ritas per fluxus atque refluxus aggrediendi signa commonstrabat. Apud enim maiores nostros ob ali quam commoditatis rationem magni uiri sunt celebrati pro diis ut in deorum natura Cicero scribit & pleriq; primatu digni sunt habiti: qualis Danaus in Agris mundationes ostentans: & atreus aduersū solis cursum uates habiti & aruspices reges. prętera: ut idē gęographię. vi. scribit: Sicilia uulcāo sacra tribus in locis quasi crateribus efflat: quom tota ignita sit Si igitur uenti spiraturi sunt: pro eorum qua litate signa protenduntur. Nanq; si hauster erit nebulosa circum insulam effundebatur caligo adeo ut procul spectantibus Sicilia non cerneretur. Si boreas ex altero cratere purę flāmę altus euehebantur. maioresq; irrumpebāt spiritus. Sic de euri & zephyri obseruationibus scribitur. in quibus omnibus cu stodiendis Aeolus diligentissimus a poetis sub fabulaméto poetico ueritatē sequētibus uentoꝝ rex uo catus é. Vlyxes autē secundum Homerum in sicilia coriorum sutorem inuenit. a quo uentos datos ab

Nō pylos atq; ithace tantos genuisse feruntur
Nestora: uel paruæ magnum decus urbis ulixē
Vixerit ille senex q̄uis: dum terna per orbē
Sæcula fertilibus titan decurrerit horis:
Ille per ignotas audax errauerit urbes:
Qua maris extremis tellus includitur undis:
Nam cyconūq; manus aduersis reppulit armis:
Nec ualuit cyclops cœptos auertere cursus:
Cessit et ætneæ neptūnius incola rupis
Victa maroneo fœdatus lumina baccho.
Vexit et æolios placidū per nerea uentos:
Incultos adiit lestrigonas: antiphatēq;:
Nobilis artaciæ gelidos quos irrigat unda;

Aeolo insutos esse fictum est: qui alludere uoluit ad piscationem galeotarum piscium: quam in sexto Strabo pertractat. Incultos lestrigonas. lestrigones populi sunt in extremo Italię Siciliam uersus ef/feris moribus habitantes prius urbem Formiarum inter Terracinam & Sinuessam: dicente Ouidio. Inde lami ueteres lestrigones inquit in urbem Venimus: antiphates terra regnabat in illa. Ad hos. n/ Vlyxes peruenit. Iuuenalis. Fingentem immanes lestrigonas. Antiphatemque: Hic fuit Lestrigonũ rector: ut in antedicto loco Ouidius ostendit. Antiphates terra regnabat in illa. Sed quare Lestri/gonas dixerit: postea regem illoꝝ subdiderit: ea ē ratio: ut historiam explere/ret. Namq; Ouidius scribit Machareum ab Vlyxe missum cum duobus so/cijs ad antiphatem uix cum altero ui/tam fuga seruasse. Sed orto bello una cum ulyxis naue effugisse: caetera so/ciorum classe amissa. Nobilis arta/cię: artacia fluuius est per lestrigonũ regionem decurrens fonte limpidissimo: ut Homerus auctor est. Solum nec doctę uerterũt pocula circes. Circe filia solis fuit ex Perſa nympha oceani filia: ut poetę fabulantur. Diodorus ait filiam ex Oeta & Hecate filia Persis. nam refert ꝙ sol ex Persa duos filios habuit Oetam & persen. ex Perse nata est Hecate: quę cum patre uenenum assumpsisset: nupsit Oetę patruo: tresq; liberos sustulit Circé: Medeã: Aegialeum. Hęc Circe omnes ulyxis socios uertit in porcos. Virgilius. Carminibus circe socios mutauit ulyxis: Solus Vlyxes euasit. Quippe ut ouidius refert. Mercurius ulyxi florem derat: Tmoli nomine uocant superi: nigraq; tenetur radice: & aureum colorem ostendit: de quo in naturali historia Plinius ait. Huius ope & deorum monitis ipse sospes stetit. hunc Maro in priapeis iocis scaturiens & salibus mentulam interpretatur: qua ob insolitam crassitudinem Circe oblectata se abstinuit ab Vlyxe. Circe enim ex taurica regõie fugiens non longe a Caieta sedem posuit in monte q Circeus dicitur: de suo nomine: scribente Ouidio. Nomine dicta suo circea reliquerat arua. Herbis uel cantu. ueneficarum est berbarum & uerborum uti potentia: ut Lucanus sexto docet. Cymmerion etiam obscuras accessit ad oras. Cymmerion grece positum est: & populi sunt in Asia uicini sedibus amazonum: ad quos Homerus in odyssea scribit Vlyxem ex ultimo occidentis maris aplicuisse: quos certe ipse ad inferos esse constituit ea ratione ꝙ ad septentrionem & occasum habitant loca sita ad bosphorum: uel ꝙ Homeri ętate uel paulo ante accessum ad Cymmerios factum fuisse commentarant ad eoliam usq; ad Ioniam: ideo etiam obscuras oras dicit. ꝙ Taurum: ut ait Priscianus: cymmerius gelidis habitant sub finibus unum. Quippe hoc tidem ostendit Homerus obscuras eorum oras per agri clima insinuans: ꝙ tenebrosius sit quom aere & nebula illi cooperti sint. Vnde Guarius noster in Strabonis geographię primo Homerum interpretans ait. Illis sol nunquam Phęton sua lumia spargit: pernitiosa super nox semper tenditur istis. Idcirco Ouidius metamor. undecimo somni domum describens quom prope cymmerios esse dixisset subdidit. Quo nunquã radius orienſue cadenſue Phoebus adire potest: nebulę caligine mixtę Exalantur humo: dubięue crepuscula noctis. Quis pro quibus antique positum. Cadente die nunquam ortus apparuit: hinc dignoscitur ꝙ sunt populi in ultima regione Asię uersus septentrionem positi quom neq; in ortu suo neq; in occasu sol illis re unquam ostendat. Dies solaris lux. seu curreret infra per antipodum regionem nobis inferiorem dicit. quasi mirũ non sit. si quom sol nobis lucet illis non uideatur. At saltem quom a nobis recedens lustrat antipodas uideri procul dubio apud illos deberet. Vidit ut inferno plutonis subdita regno. Magna deum proles leuibus discurreret umbris. per fabulamenta poetica Vlyxem ad inferos descendisse dicit. quum ille scilicet ad bosphorum Cymmerium & cymmerios populos accesserit. qui quoniam tenebrosa incolunt loca. antiquitas Vlyxem finxit ad inferos descendisse. hoc est ad finitimas inferno & obscuras regiones. Propertius secundum fabulas ait elegiarum. iii. Nigrantesq; domos animarum impleſſe silentum. Nam ibi deorum prolem uidi qualis fuit Hercules & Bacchus. quorum simulacra stetisse illic putauit antiquitas. Potest & generaliter accipi de humano genere. omnes. n. serius aut citius ad unam sedem properamus. ut Ouidius tradit. Illud quoq; nõ inconuenit ut magna deũ proles ad ulyxẽ referat & subintelligat dũ discurreret. Nã ex Ioue genitus ẽ Acrisius. ex eo Laertes ex quo & Anthidia ulyxes.

Solum nec doctæ uerterunt pocula circes:
Quãuis illa foret solis genus apta uel herbis
Aptaq; uel cãtu ueteres mutare figuras.
Cymmerion etiam obscuras accessit ad oras
Quis nunq̃ cadẽte dies apparuit ortu
Seu supra terras phœbus: seu curreret infra.
Vidit & inferno plutonis subdita regno
Magna deũ proles leuibus discurreret undis:
Præteriit ꝙ cita syrenum littora puppi.

a Ioue quartum tenens locum propaginis. Syrenum littora cantu: syrenes nymphę fuerunt Acheloi fi
lię: quę in tractu pelori tam artificioſe concinebant: ut una uoce: altera lyra: tertia tibia tranſeuntes
nautas detinerent: Ouidio ſcribente de arte amandi tertio. Monſtra maris ſyrenes erant: quę uoce ca
nora Quaſlibet admiſſas detinuere rates. Hac ex cauſa Vlyxes prudentiſſimus & rerum ſcientiſſimus
ſocios cęra ſuas aures obligare iuſſit: ut imminens periculum euaderet: dicente Martiale ad Caſſianũ.
Syrenes hilarem nauigantium poenam blandaſq; mortes gaudiumq; crudele. Quas nemo quondam
deſerebat auditas fallax ulyxes dicit reliquiſſe. Sed Palephatus libro prio
icredibilium eas fuiſſe meretrices ſcri
bit: quę deciperent nauigantes: ut Eu
ſebius de temporibus memorat. Con
finia tergemini montis. nequaq; fines
lilybei: pachynii: Pelori accipimus: in
ter quos ſcylla latrans inſima ingui
num parte tumultuatur. Sed quod ait
Eratoſthenes: quem Strabo i gęogra
phię primo damnat: quom Homerũ
reprehendat compluribus in locis: tũ
q; de ſyrenibus locutus ſit perperam.
nam ſunt: ut ait ille: qui ſyrenes in tra
ctu pelorio ponant: alii ad ſyrenuſſas
inſulas: qua plus q; duo milia ſtadio
rum ab ſint: illas autem triuerticem eſ
ſe ſcopulum qui cumanum a poſido
mate ſinum dirimat. Verum ſcopulus
ille nequaqnã triuertex é: nec nimis in
ſublime tollitur: cęterum cubitus qui
dem longus & anguſtus a caprearũ

Illum tergemini nantem confinia montis
Nec ſcyllæ ſæuo cõterruit impetus orbe:
Cum canibus rapidas iter frta ſerperet undas:
Nec uiolẽta ſuo cõſumpſit in ore charybdis.
Vel ſi ſublimis fluctu conſurgeret imo
Vel ſi iuterrupto nudaret gurgite pontum.
Non uiolenta uagi ſileantur paſcua ſolis:
Non amor et foecunda atlantidos arua calypſus:
Finis & errorum miſeri phæacia tellus:
Atq; hæc ſeu noſtras iterſunt cognita terras
Fabula ſiue nouum dedit his erroribus orbẽ:
Sit labor illius: tua dum facũdia maior:
Nam te non alius belli tenet aptius artes

freto locis extenditur: altero ex montis latere ſyrenum ſacellum habens: ex altero autem ad poſido
matem ſinum paruę tres inſulę adiacent deſertę petroſę: quas ſirenuſſas uocant. Sed quom Homerus
dixerit eas eſſe non eſt error habito ad Siciliam reſpectu unde non diſceſſit. Nantem: nauigantem.
Orbe ſęuo. gurgite tametſi utiq; ſemper procelloſo: tum maxime tamen ſęuo: quippe Ouidius ſcribit
metamor. xiiii. Scyllam cum in monſtrum horrendum conuerſa eſſet memorem ueneficiorum Cir
ces abſorpſiſſe quoſdam ex Vlyxis ſociis Circen amantes. Charybdis uiolenta ſuo ore. hoc ideo di
ctum eſt: quoniam monſtrum iſtud eſt loco tempeſtuoſo. Namq; alternatim ſurſum deorſum uerſus
uoluitur: quod ſtatim poeta notificat: & Homerus ſcribit Vlyxem in ſorbitionem ipſius incidiſſe: ſed
tamen euaſiſſe. Paſcua uagi ſolis: uon occidentem regionem accipit: ubi fabulantur poetę eſſe ſolis fa
bula: ſed Sicilię partem intelligit: ubi ex ſententia Homeri in Odyſſea Lampetie cuius ſoror erat Phae
tuſa ſolis filia ex nęra nympha patris armenta cuſtodiebat: qua iter faciens Vlyxes ſocius permiſit ut
ex illis arriperent: quod ne facerent a Circe pręmonitus erat. Quamobrem fecit naufragium. hanc fa
bellam tetigit Propertius elegiarum tertio. Lampeties ſiculis uerubus mugiſſe iuuencos Pauerat hos
phoebo filia lampetie. Atlantidos arua calypſus. Calypſo fuit Atlantis filia: ut in odyſſea ſcribit Ho
merus: & Virgilius in priapeis inquiens. Hic legimus circen atlantiadamq; calypſon Grandia dulichii
uaſa petiſſe uiri. Quanquam Heſiodus in theogonia oceani & Tethyos filiam ſcripſerit. ad hanc nau
fragus Vlyxes poſt abitum a Circe peruenit: eiuſq; conturbenio ſeptennium uſus eſt: quę habitauit i
inſula de ſuo nomine in mari aphrico iuxta ionium uerſus maiores ſyrtes. Tellus phęacia. Corcyrã
dicit: quo peruenies naufragus ab Alcynoo rege benigne ſuſceptus eſt: cuius in dicendo copia & or
natu capta dicitur Nauſicaa regis filia. Quãuis Homerus noſter in priapeis ridens dixerit membri ma
gnitudine oblectatam: cuius craſſitudinem mirata eſt frondenti ramo uix potuiſſe tegi. Finis. quip
pe ſuorum errorum finis fuiſſet Corcyra ſi regiam filiam oblatam ſibi i matrimonium accepiſſet: ſed
abiit: ut Homerus ampliſſime cecinit. Seu finis quia inde diſcedens recta domum annauigauit: ſed a
Thelegono interceptus uitam finiuit. Atq; hęc ſeu noſtras. uult poeta de erroribus Vlyxis famam
diminuere: ut Meſſallę gloriam largius extollat: quaſi fabuloſa fuerint multa quę de eo enarrantur:
ut Ouidius in triſtibus. Adde quod illius pars maxima ficta laborum: Et Eratoſthenes adeo
fabulatorias de Vlyxe nugas ludit: ut eum omnes tum maxime Homerum uaniloquum fuiſſe teſtatus
ſit. **Tua dum facundia maior.** Quintilianus decimo Meſſallam facundum fuiſſe notat. Meſſalla

nitidus & candidus: & quodammodo praeferens in dicendo nobilitatem suam: uiribus minor. Qui etiam Cicerone florente non parum in eloquentia dignitatis cum Pollione obtinuerit. Nouum: non uerum sed fictum. Artes belli: rei militaris scientiam. Fossam: fossa est castrorum & muro/rum circa & extra pomeria: fouea uero scobs dicitur: a fodio utrunq; uenit: inde fossor & fossorium. Describit autem particulatim quibus inniti rebus imperator in bello debet. Neruos, instrumenta bellica qualia sunt phalarica: balista: scorpio: & huiusmodi reliqua. Sit melius claudere: scilicet ab icursu hostiũ. Dulces liquores: fõtic' losos: ne exercitus aquaꝝ pẽuria obru at'. Assiduo certamie laudis. Miles nõ torpere debet: sed assiduo ludo laudẽ q̃rere: cui propter strẽnuitatẽ ductor afficiatur. hoc autem satellites in ca/stris decet efficere uti postea in bello corpus ad omnem uirtutis patiẽtiam induratum habeant. Iccirco Lucanus de Catõe scripsit: lamq; actu belli nõ doctam ferre quietem Constituit mẽtes seriemq; agitare laboꝝ. Et a Clau diano scriptum legimus. Si bella to/nant prius agmina duris Exerce studi is: & sęuo pręstrue marti. Tardam non celeri uolantes cursu: Lento flexi bili uel tardo Arcto freno. idest orna satis anguste fabrefacta. Compesce re. retinere: quod magnę est industrię Huius dicti contrarium statim ponet

Qua deceat tutam castris deducere fossam:
Qualiter aduersos hosti defigere neruos
Quemue locum ducto melius sit claudere uallo
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores:
Vt facilisq; tuis aditus sit: & arduus hosti:
Laudis & assiduo uigeat certamine miles
Quis tardãue sudẽ melius: celeremue sagittam
Iecerit. aut lento perfregerit obuia pilo:
Aut quis equum celerem arcto cõpescere freno
Possit & effusas tardo permittere habenas.
In ꝓ uicem modo directo contendere passu:
Seu libeat curuo melius contendere gyro:
Parma seu quis dextra uelit: seu leua tueri:
Siue hac siue illac grandis uenit impetus hastæ
Ampl or: aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina martis:
Aduersisq; parant acies concurrere signis.
Tum tibi non desit faciem componere pugnæ
Seu sit opus quadratum acies consistat in orbem
Rectus inæquatis decurrat frontibus ordo
Seu libeat duplicem: seu uinctum cernere martẽ
Dextraq; ut leuum teneat: dextrumq; sinistra
Miles: sitq; duplex gemmis uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes:
Nam bellis experta cano: testis mihi uictæ
Fortis iapidiæ miles: testis quoq; fallax
Pannonius gelidas passim disiectus in alpes:
Testis arupinus: & pauper natus in armis
Quem siquis uideat uetus ut non fregerit ætas:
Terna minus piliæ miretur sæcula famæ.
Centum foecundos titan renouauerit annos:

Qui ꝓ uicem: ꝓ uicissitudine. Modo directo: ꝓ directo. Contendere passu: ꝓ contendere. Seu libeat curuo: ꝓ curuo. Parma: scutum. Tueri: defendere. Siue hac: ꝓ siue. Ampl or: ampliꝰ. Signata: ꝓ scopulo dixit: quasi ad signum ideſt metam electa. Martis. belli aut ueri aut in speciem ueri. Aduersis signis: uexillis obuiam directis. Faciem: prospectum totius pugnę: agmen quadratum: uti ꝓ quadrangulum dispositum incedat quadratę huiusmodi istructõnis exercitũ in bello uarias species Liuius in decadibus ponit. Inęquatis: ut altera sit maior: & effusior altera. Dupli/cem: dupliciter diuisum: aut iunctum: simul cõmixtum. Dextraq; ut leuũ teneat miles: intelligit strennuitatem militis utramq; in pugnę partem se uiriliter exercentis. Dubias, incognitas & non ueras. Fortis iapidię: laus est a corpore & animo. De fortitudine iapidum scribit Appianus alexandri/nus. Iapis aetholus fuit qui in ea parte qua Timauus fluuius decurrit oppi/dum constituit: & inde ea pars iapi/dia appellata est. horum populorum oppidum arupinum Messalla deuicit ut idem auctor scribit. Fallax pan

nonius. fallaces hoc ẽ rebelles & pfidos pãnonios ostẽdit idem appianus in libro qui inscribitur Illyri ds: ubi ait ꝙ pãnonii sunt a romanis dicti: q a grẽcis pẽones appellant: olim iter illyrios annumerati.

pęones autem appellati a Pęono uel Pănonio filio autarii nepote Illyrii: qui genitus est ex Galathea & Polyphemo: eam.n. regionem tenuit: & a se cognomĕ imposuit. In gelidas alpes spiritus. i mŏtes altissimos: & ideo ad capiĕdum difficillimus. Testis arupinus & pauper natus i armis: duo dicit primum hominem natum loco durissimo: deinde pauperrimo: quę omnia fortitudinem alumnis prestăt Vnde Horatius libro carminum tertio. Robustam amice pauperiem pati robustus acri militia puer cō discat. Vt nō fregerit aetas. Quippe diutissime uiuunt. Sęcula famę pylię: ętatem diutissimam Nestoris Pylii: quem supra diximus ternam uixisse ętatem. Centum foecundos. Nō de hyperboreis loquitur populis: qui annum centesimum transigunt: & ultra: ut festus asserit: & Pyndarus Symonidesq; poetę annos mille uiuere dixerunt. Sed de gallicis qui busdam seu septentrionalibus intelligit gentibus. Ipse tamĕ uelox. sensus ĕ qp quanq; effętus sit propter annorum multitudinem: insilit tamen etiam forti perq; intrepide. Moderator: rector equi infrenis. Domator antique protulit pro domitor dixerunt enim ueteres domo domaui domatum. Domator itaq; hoc est gubernator & q si equiso. Libera colla: non alias a romanis in seruitutem redacta. Cathene romane: imperio romanorum: & stat in metaphora a canibus collum loro supponentibus. Veracibus signis: uera enim sunt: quoniam sequitur celi rationem: ut apparebit ex inferioribus. Quis amithaonius nequeat certare melampus. Melampus fuit Amithaonis filius ex Argo regione medicus & augur iclytus: de quo Statius in thebaide sua. Nam modo: signum ponit futuri cuętus. Tyrio subtegmie. trama tyria: & uestem purpuream tyrio flamine factam intelligit Itidem Sylius italicus quarto decimo Vestis spirantes referens subtegmine multus: Quę radio celat babylon uel murice picto Lęta tyros. Die oriente. in ortu diei: qui dux est anni fertilis. hic eū puto itelligere martias calĕdas a marte enim olim coeptus est annus. unde supra. Martis romani festę uenere calende. Exoriens nostris hic fuit annus auis. Potest & intelligi de ianuariis calendis. Splendidor: multo lucidior solito: hoc propter Messallam. Liquidis undis: orientali oceano. Fera flamina. impetus naufragos & pernitiosos. Discordes. oppositis ad inuicem regionibus discedentes. Curua: epitheton est. Cursus assuetos: nempe astiterunt. Arguit autem a quatuor elementis futuram Messalle gloriam atq; felicitatem excellentissimam. Rapidum. quia semper fluctuat: Est huic Virgiliana sententia consimilis. Quom placidum uentis staret mare. Intelligit uero malachian fuisse: que latinĕ flusta dicitur: greci quoq; uocant: quando fluctus non moueantur. Iuppiter: qui uotis ac precibus orantis non defuit. Vicinum olympum liquit. hypalage est. Nam prius liquit celum: deinde ueniens affuit. Sed olympum montem: qui excedit nubes significat: ideo uicinus celo dicitur. Intentumq; tuis precibus se prębuit aure. qui audit aurem prestat. Iuuenalis. Nam quom facilem stillauit in aurem. In hoc autem q; attente audit

Ipse tamen uelox celerem superedere corpus
Audet equū: ualidisq; sedet moderator hăbenis.
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanæ subiecit colla cathenæ.
Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
Instāt: compertum est ueracibus ut mihi signis:
Quis amithaonius nequeat certare melampus.
Nam modo fulgentĕ tyrio subtegmine uestem
Indueras oriente die duce fertilis anni
Splĕdidior liquidis cum sol caput extulit undis:
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti:
Curua: nec assuetos egerunt flumina cursus.
Quin rapidum placidis ĕt mare constitut undis:
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras:
Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis:
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit: & cælo uicinum liquit olympum:
Intenta q; tuis precibus se prebuit aure:
Cuncta q; ueraci capite annuit: additus aris
Purior eluxit structos super ignis aceruos:
Quin hortante deo magnis insistere rebus
Incipe: nunc idem tibi sint aliisq; triumphi
Non te uicino remorabitur obuia marte
Gallia: nec latis audax hispania terris.
Nec fera tereo tellus possessa colono:

propitius uidetur. Horatius sermonum primo. Neq; se fore posthac tam facilẽ dicat uotis ut prębeat aurem. i. exaudiat uota precãtis. Capite ãnuit: diuoꝝ sanctitas & regum maiestas exigit ut capitis motu & inclinatione uolũtatem idicent suam: ut supradictum. Gallia. quę tum populo romano rebellis bellum iferebat. Audax hispania. proprium est hispanię adiectiuum. ideo Horatius carminũ. iiii. Quis germania quos horrida parturit fretus icolumi Cęsare: Quis ferę bellum curet hiberię Latis terris: qa amplissima est hispania. Lucanus: Emitti terrarum in deuia martem: Inq; feras gentes Cęsar uidet. &

Nec qua uel nilus uel regia lympha coaspes
Profluit: aut rapidus cyri dementia gindes:
Cretæis ardens aut unda carystia campis:
Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe:
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis
Vltima uicinus phœbo tenet arua padæus:
Quaq; hebrus tanaisq; getas rigat atq; maginos.

Priscianus iterpretamẽto Dionysii. Ad spatium multum terrarũ rura colentes. Oceanum boreo cõtingunt frigore durum. Sic Horatius laudãs Cęsarem car. iiii. has duas gẽtes complectitur. Te nõ pauẽtes funera gallię dureq; tellus audit hiberię. Nec fera tereo: aut theroneo legemus: aut tereo penultia producta abiecto te uersu. Nam Salustius in Iugurtio theronem coloniam meminit in cyrenis: & aphricam itelligit. quam olim Herculis socii diuersi generis tenuerunt: seu tereo a tereis conditoribus: eadem tamen est historia. Strabo enim in ultimo gęographię scribit Cyrenem urbem esse maximam: quam terei condiderunt: qui ex Laconia profecti Teram insulam coluerunt. hęc autem Tera olim uocabatur calisto: ut Callimachus ait. Nomine calisto primum: sed post modo tera Dicta fuit tellus urbis origo meę. Et Eusebio referente libro temporum: terei condiderunt cyrenem oraculo sic iubente: sed eius conditor fuit Battus: qui proprio nomine fuit aristeus. Sed cum a Cyrene Lybia sit cyrenea: ut Iustinus scribit postmodum uocata: hic nos Aphricam itelligimus Nilus. ęgyptus. s. nec ęgiptus tantum: sed & arabicus tractus: & regio quęcunq; nilo aluitur nam a flumine prouincias capit. & Vel regia lympha coaspes. Quidam driaspes legunt. Coaspes. fluuius ẽ ex Perside prosusus fonte cadens indo: stringit Susa oppidum: in cuius ripis: ut Priscianus in interpretamento Dionysii ait pręclarus fulget achates. Pondere consimilis uoluit quos unda cylindris. Huius fluminis aqua tantę dulcedinis est: ut Solinus referat in memoralibus reges persarum ex ea iussisse sibi in mensa utiq; ministrari: quod & Herodotus libro primo historiarum testatur: qui si forte peragrãdum esset: ne tam dulci carerent poculo: exhaustam ex eo secum ferebant. Aut rapidus cyri dementia cydnus. aut cyri ęręce dixit pro alexandri: qui .i. magnus dominus respectu rerum a se gestarum dictus est. In cydni enim alueum Alexander itineris ęstuatione feruescens se iniecit: ut illius refrigeratione ęstum leuaret: sed rigiditate obstupefactus ęgrotauit: ideo dementia cyri dictum est. Aut Cyri Regis persarum: qui quom signa conferret aduersus Tomyrim: cuius filium bello interfecerat: fluuium temere transgressus dissipato ab aquarum rapidarum uorticibus exercitu fere oppressus est. Seu legimus gyndes ex sententia. Herodoti primo historiarum. Regionem enim babylonię interfecans Opin oppidum interfluit. nanq; Cyrus olim in Labuntum Nicoris filium agmen mouẽs cum cerneret unum ex sacris equis id flumen ingressum submergi indignatus deos testatus se adeo eum exhausturum: ut uel mulierculę permeabile fieret: ac statim intermissio itinere dum flumen dispergit in tercẽtos & sexaginta riuos ęstatẽ omnem contriuit. Impia nec sęuis celebrans conuiuia mensis: Vltima uicinus phoebo tenet arua padeus. Padei populi sunt indię auroram uersus carnibus crudis uescentes: qui teste Herodoto libro historiarum tertio: quom uident familiarem ęgrotare: eum interimunt: licet neget sẽ ęgrotare: necatumq; epulantur. Quin etiam sene hominc ex consuetudine occiso pascuntur. Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe. Tomyris regina Amazonum bello inuictissima hoc suum ampliauit imperium usq; ad araxem: qui teste Strabone. xi. gęographię Armeniam & Atropiam terminat. nam ad orientem illatus ad occasum septentrionemq; flectit: & primo Azaram pręterlabitur: deinde Artaxata armenię urbẽ: postea p araxinum campum i mare caspiũ emittit. Et Herodotus: quẽ imitatus est Calisthenes: dixit eum ex mãtiana profluẽtem i quadraginta amnes scindi: & scythas bactrianosq; diuidere. Sed hęc Straboni nõ uisa sũt ualde ueri similia. Cretęis ardet aut unda caryštia cãpis de Carysto euboeę supra memorauimus: iuxta quã fuerũt aquę calidę ex tẽtia Plinii trigesimo primo naturalis historię: & eiusdẽ operis qrto. ubi ait q Carystos notior ẽ aqs calidis quę alopię uocãtur q; marmore carystio. Strabo aũt refert Iouẽ scripsisse de euboea q uel tenuis euripi tẽpestas satyriensiũ i euboia agrũ ad omphalẽ a Boetię littore segregauit: quom apud Cretã fretum appellatũ abscideret: unde cretęis campis unda ardet positum ẽ. Et prius id Strabo dixerat ex Possidonii sentẽtia ter/

remotum in euboea penetrasse olim ex syria: adeo ut Arethusę qui in chalcidē fons est occecatus fuerit ortus: & permultis adeo post diebus scaturisse ore: nec antea conquassari desuisse multas isulę partes q̄; in lelanto campo telluris hiatus ignitum fluuium euomuerit. In decimo quoq; eiusdem operis idē auctor refert. Chalcidis urbis campum esse Lilantum seu lelantum appellant in quo calidarum aquarum scaturigines erumpebant: ad curandos morbos aptissimarum: quibus Cornelius Sylla imperator Romanorum est usus: sed hoc sua etiam tempestate prorsus euanuisse dicit. Seu intelligimus carystum flumen Cretes regionis iuxta pontum in colchos defluens: ut Ptholemęus scribit. Caius Balbus primam syllabam corripuit i primo argonautices. Timeo pontumq; cretamq;. Sed Virgilius Maro inq̄t i bucolicis. Pars scythią aut rapidū cretę uēiemus oaxem Quaque hebrus tanaisq; getas rigat atque maginos: Getę & Magini populi sunt in parte septētrionali Alteros Tanais alteros Hebrus rigat Hebrus ē Thracię ex Pindo deriuās: ut i Metauris dixit Aristotoles. Tanais Scythię in parte ubi aquilo oritur: ut dixit Porphyrio commentator carminum horatianorum tertio: Strabo uero affirmat originem habere incertam: sed nonnullos existimasse eū habere fontem i caucaseis montibus: q̄ multus ad septentrionem feratur. postea conuersus emittit in paludem meotin. Populi iuxta hos fluuios habitantes bellicosissimi sunt. Horatius carminum quarto augustum laudans. Non seres infidique perse Non tanain prope flumen orti. Quid moror oceanus ponto qua continet orbem. Figura ē correctio. Quippe generatim particulas totius orbis tetigit. sed nunc uniuersum terrarum tractum concipit dicens. Oceanus ponto qua continet orbem. Armis aduersis. infestis armis & oppositis. Infert. n. eas gentes tam uehementer formidaturas. ut se bello inferre contra Messallam non audeant. Te manet inuictus romano marte britānus. Hoc nō illi obstat quod dixit. Oceanus ponto qua continet & cętera: Nam extra orbis circulum sunt & alia loca: ut Tyle Orchanes Britannia: quę penitus orbe toto diuisę sunt. Sunt autem Britanni bello inuicti: ut historici tradunt: quos Tibullus a Romanis nunquā superatos dicit. Te manet. Messallę commendatio non exigua. alii quippe imperatores Britāniam subiugare nō potuerunt. at Messalla expugnabit. Mundi pars altera. Antichthones intelligit: qui nobis sub pedibus sunt. Et interiecto sole dicit: quoniam sola nobis discedens illis diem affert: Quod hoc possibile sit rationem subdit dicendo. Nam circunfuso consistit in aere tellus. Sane locutus est secundum geonomos & astrologos: talemque affert sensum. Terra globea est: ideſt spherica in medio posita: ita ut aere circunquaque uoluatur. Eius partes sunt quinque: quarum duae extremę sunt inhabitabiles. semper enim frigore rigescunt: media nimietate caloris excludit habitationem Ceterę duę iter hanc calidam zonam mediam & extremas alias frigidas temperiem habēt. Iccirco ab hominibus coluntur. His ita positis demonstrat antipodes esse in inferiori parte earum regionum quas non habitamus: quom & aer illas temperet & sol.

Quid moror oceanus ponto qua continet orbē:
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britannus:
Teq; interiecto mundi pars altera sole:
Nam circunfuso consistit in aere tellus:
Et quinq; in partes totus disponitur orbis
Atque duæ gelido uastantur frigore semper:
Illic & densa tellus absconditur umbra:
Et nulla incepto perlabitur unda liquore:
Sed durata riget densam in glaciemque niuēq;:
Quippe ibi non unq̄ titan superingerit ortus.

consistit. quasi punctus circunfuso aere. Lucanus. Dum terra fretum terramq; leuabit aer. Disponitur in partes. diuiditur ab astrologis in quinque plagas: duę extremę scilicet Vastantur frigore. Hanc sententiam Virgilius Maro in Georgicis & Ouidius Naso primo metamor. complexi sunt. Illic & densa tellus absonditur umbra. quippe ut ait Virgilius Maro. Sol pallentes haud unquam discutit umbras: Nec quom inuectus equis altum petit ęthera: nec quom Prępcipitem oceani rubro lauit ęquore currum. Densa itaq; umbra defectu solis iaccessi. Horatius carminum primo. Pone me pigris ubi nulla campis Arbor ęstiua recreatur aura. Quod latus mundi nebulę malusq; iuppiter urget. Incepto perlabitur unda liquore: signat flumina cōcrescere ui frigoris: nec naturalem habere cursum: quod statim declarat. Durata in glaciem & niuem: ideſt concreta & gelu & niuium rigoribus. Quippe ibi non unquam titan superingerit ortus rationem prędictorum ponit. Sol enim per signiferum semper discurrens ab eius ecliptica nūquam discedit. Is autem obliquus ē: & per mediam australem tendit quare septētrionalis & brumalis nūquam radios solares accipiunt. Sed philosophorum referre uarias de hac cęli parte opiniones graue nobis nō esset nisi uerear officiū intd pretis trāsgredi. At media est phoebi semper subiecta: quę dicitur australis: Subiecta: quoniam

ea eſt uia ſolis cõtinua. Seu propior terris ęſtiuum fertur in orbem. Secundum aſtrologiam loquitur quom ſol nobis appropiquat e zodiaco regrediens fit ęſtas: quom uero zodiaci ſigna aſcẽdit nos linquit & hyems fit: In orbem autem ęſtiuum intelligitur ſolſtitium ęſtiuale. n. tunc cum ſol ad cancrum properãs uenit: & properat inquit reſpiciens ad breue ſpatium lucis. Nam q̃to magis a nobis recedit tanto minor eſt dies. Tellus exurgit. nam quom aratur terra excreſcit: & per hoc q̃ terra non exurgat ſignat ab antecedenti terram in plaga boreali & antarctica non arari. Segetes: terrę uel ſemina Et ẽ ſenſus. Semen ſi ibi ſpargat fruge non faciat. Pabula: paſcua herbas. Bacchuſue ceresue: hoc eſt uec uina nec frumenta naſcuntur. Animalia habitant partes exuſtas. ideſt mediã zonam quę auſtralis dicitur: quę nõ modo non habitatur ab hominibus ſed nec ab reliquis animalibus prẽterquã paucis. Fertilis hanc interpoſita eſt ſẽperque rigentes unam plagam mult intelligi dupliciter. & quam nos habitamus: ideo noſtraque per interpretationem ſubdit. & quę ab antipodibus colitur quare infert ſtatim. Et huic aduerſa ſolo pars altera noſtro. nam ut Virgilius inquit Sub pedibus nox atra tenet: maneſq; profundi. Aduerſa ergo quia oppoſita ẽ nobis: & propter hoc eius incolas antichthonas & antipodas appellamus. Quas ſimilis utrinq; tenens uicinia cęli Temperat: Ex confinio ipſarum & noſtrę & antipodum plagarum utraque temperiẽ habet: ex noſtro tamen ad illorũ tractum aere nullus ẽ ſpiritus cõmixtus: ſed pſe utraq; earũ uitalis ẽ. Hic placidus nobis. Quippe reſpectu ãni ãtipodalis & noſtri uariãt uices tẽporũ apud utroſq;. quãdo. n. illis ẽ eſtas: nobis tũc forte hyems ẽ. Placidus quãtũ ad uarietatẽ q̃tuor tẽporũ. Veris ſcilicet ęſtatis autũni hyemis: ideo per tẽpora ſubditũ. Labitur: ſua enim p ueſtigia ſe uertit. Submittere colla iugo. ideſt iugari ut terram ſubuertat aratro & hoc quantum ad ueris & autumni tempus quo terra loquitur. Et lẽta excelſos uitis cõſcẽdere ramos. Hoc quantum ad tempus ueris ſpectat: Vere enim uites pullulant. Lenta flexibilis. Tondetur que ſeges maturos annua partus. Hoc ad ęſtatem refertur qua tẽpeſtate mẽtuntur ſegetes. Et tondetur maturos partus eleganter per Synecdochen dictum eſt. Nam ut Marcus Varro rerum ruſticarum primo ſcribit: tria ſunt genera meſſionis. unum ut i umbria: ubi ſecus terram ſtramenta ſuccidunt & manipulos redigunt. Alterum ut in Piceno: ubi ligneum habent: ut ipſe ait: incuruũ baccillum: i quo ſit in extremo ſerrula ferrea: qua quidem ſerrula ubi comprehenderit faſcem ſpicatum ſecant: ita ut in agro ſtantia ſtramenta ſint poſtmodum ſublecanda. Tertium ut ſub urbe Roma: ubi manu ſiniſtra ſtramentum capiunt: & dextra ſubſecant ad medium: a quo medio ipſe idem putauit meſſem dictam: ſeu a meſtendo. Et ferro tellus: pontus confunditur aere. Ferro: uomere raſtris bidentibus. Aere: ęratis cutis: ideſt palmulis: hoc eſt nauigatur. Exurgũt oppida. hoc addidit ut habitantium multitudinem oſtendens plagae temperiem indicet. In utroq; orbe: Noſtro ſcilicet & antipodũ. Itidẽ Lucãus octauo. Sed magna ferã ſolatia mortis Orbe iacẽs alio. Nõ ego ſum ſatis ad id redit quod initio dixerat. & circulari quaſi utens oratione ſe non idoneum ad celebrationem uirtutum Meſſallę affirmet per id quod ſi ipſe Apollo carmen ſibi dictarit: tamen eſſet inſufficiens. Pręconia: laudes. pręconiũ aprę & cano dicitur & eſt ueluti deguſtatio ſoni & ſignificat ſermonem & laudem. Pręſcribat carmina hoc eſt apollo Ipſe dictatum mihi proponat quod enũciaturus ſum. Et tibi quid poſſit. Excuſat ſe q̃ ſit minus idoneus ad laudationem ſed Meſſallam uehemẽter laudat a conſuetudine & familiaritate doctorum hominum. Valgium enim ei amiciſſimum dicit. qui ſua poſſit geſta diuino carmine conſcribere. Fuit quidem Valgius uir ſingularis amicus Horatii Flaci ad quem ipſe Flaccus carminum ſecundo ſcribit conſolans eum de morte Myſtis filii ſui: ubi oſtendit eũ poetam fuiſſe pereximium: quando ait. Deſine mollium querelarum potius & noua cãtemus Auguſti

At media eſt phœbi ſemper ſubiecta calori
Seu propior terris æſtiuum fertur in orbem:
Seu celer hybernas properet deducere noctes.
Non ergo preſſo tellus cõſurgit aratro:
Nec frugem ſegetes præbent: nec pabula terræ.
Non illic colit arua deus: bacchuſue ceresue:
Nulla nec exuſtas habitant animalia partes:
Fertilis hanc interpoſita eſt: interq; rigentem
Noſtraq;: & huic aduerſa ſolo pars altera noſtro
Quas ſimilis utrinq; tenens uicinia cæli
Temperat alter: & alterius uires negat aer
Hinc placidus nobis per tempora uertitur ãnus.
Hic & colla iugo didicit ſũmittere taurus:
Et lenta excelſos uitis conſcendere ramos:
Tondeturq; ſeges maturos annua partus:
Et ferro tellus: pontus confunditur ære.
Quin etiam ſtructis exurgunt oppida muris.

trophęa:& Valgium dictum putamus a ualgio labrorum uitio:quod est quasi derisionis cuiusdã spe/
cies. Valgia enim teste Plantia de Fulgentio sunt labrorum obtorsiones in supinationem factę. Non
alter propior:nota elocutionem: pro quo non est alter propior.i.uicinior.Homero ęterno.Homerus
ex dubitabili loco oriũdus in poetica diuinus fuit.unde ęterno eleganter positum est.Quanq; non me
pretereat nonnullos autumasse eum opus suum non carmine composuisse sed canticis. Languida nó
noster peragit labor ocia Ostendit se de diuite pauperem effectum non posse grauibus uacare musis
ocium enim languidum uocat studiũ
i rebus arduis poeticum.Sic Virgilius
pro artis poeticę uocatione se studiis
florentem ignobilis oti dixit in geor/
gicis.Quãus:aut quáuis pro quantũ
uis ut illud Virgilianũ.Vt quãuis auu/
do parerent arua colono: Aut q̃uis
pro quacunq; parte & uia.Vt mos est
illi:mos est fortunę ut bonos uexet:
malos immunitate malorum donet.
Plautus in captiuis. Sed uiden fortu
na hũana fingit arctatq; ut ludet me:
qui liber fueram seruum fecit:ex sum
mo infimum:Qui imperare insueue/
ram:nunc alterius imperio obsequor
fortunę enim uarietas est mirabilis:
adeo ut dicatur iocari quotiens igna
uos honorat:& honestos deprimit.Iu
uenalis satyra.Extollit quotiens uo
luit fortuna iocari.Claudianus cõtra
Eutropium eunuchum.Culmine deie
ctum uitę fortuna priori Reddidit in
sano non satiata ioco. ergo aduersa
idest inimica ut uiris inuida fortibus.
Nam mihi cum magnis. imperfectus
est sententię tenor nisi suppleas languida quŏdam otia peragebam quom domus niteret i magnis opi
bus:hoc est dum locuples essem:operam musis impartiebar.Nam supra Albiorum familiam ostendit
opulentam fuisse quom dixit.Non ego diuitias patrum fructusq; requiro:Quos tulit antiquo cõdita
messis auo. Domus alta.Magnitudinem ostendit ędium suarum & generis claritatem Sulci flaui. ab
effectu flaui quod in eis flauescant segetes. Ditantes ordine horrea indeficientia mensis foecundis.
ordine dicit cum uelit significare se olim collegisse suis in agris cumulos ex diuerso frugum genere &
in repositorio collocasse per seriem:ut Cato priscus de ueterum agricultura docet obseruandum.
per id uero quod ait indeficientia notat abundantiam.quia quãuis multa colligeret:plura tamẽ mul
to potuisset extendere:& ne quispiam auaritiam ei posset obiicere dixit mensis foecundis:hoc est abũ/
danter instructis:& copiose congestis. Denso agmine larga copia.Et domino satis:& nimium furi/
que:lupoq; pecus indicat suum adeo magnum fuisse:ut quanquam uoluntate domini libere in dies ex
imeretur.& lupi furesque pro arbitrio auferrent:ex eo tamen minuebatur parum.Per haec autem om
nia & domum egregiam & agros multos & fertiles:& greges amplissimos habuisse se declarat. Nũc
desiderium supereſt.Sensus est:Olim ego quidem diuitias possedi optimas:sed nũc illis carens easdẽ
peropto:eo certe magis quod me uideo in ętatem descendere:cui defuturum est uiaticum. Nam cu
ra nouatur. Cura innouatur totiens quotiens aliquis eadem super re cogitat & cupit.Relictus:in ui/
ta.s.Spolier:bonis priuer meis. Pro te uel rapidas Quoniam Messalla dubitare potuisset an quę Ti
bullus pollicetur uana essent:utpote per uerborum iactantiam edita:nunc uates ipse prętер uires inge
nii corpus etiam pro illius arbitrio expositurum se ait:si demum opus sit uita defungi. Ire:nauigare
Vndas rapidas:aut rapidas respectu procellarum marinarum:aut tũc pręcipue rapidas quom hyems
est:& sęuit mare: Freta hyberna.mare hyberno tempore tempestuosius est:utpote q̃ ea tempestate
uenti obnixius ruant tũc enim a nauigationibus abstinetur. Iccirco Aeneam Dido de temerario pro
posito increpat.Quin etiam hyberno molliris sydere classem. Et mediis properas aquilonibus ire p
altum.Vel paruum ętneę corpus committere flammę:in ignem se proiecturum testatur pro Messallę
salute.paruum autem corpus dictum est proquantuluncunq;.Aetna enim mons est sicilię ęterna igni
um eructione mirandus.Solus subsistere hoc est solum opponere se militum cateruis.Sum quodcũq;

Ergo ubi præclaros possent tua facta triumphos
Solus utroq; idem diceris magnus in orbe
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis
Ipse mihi non si præscribat carmina phœbus:
Est tibi qui possit magnis se attingere rebus
Valgius æterno propior non alter homero.
Languida non noster peragit labor ocia quãuis
Fortuna:ut mos est illi: me aduersa fatiget.
Nã mihi cum magnis opibus domus alta niteret
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci:
Horrea fœcundis indeficientia mensis:
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles:
Et domino satis:& nimium furiq; lupoq;
Nunc desiderium supereſt:nã cura nouatur
Cũ memor accitos semper dolor admouet ãnos:
Sed licet asperiora cadant:spolierq; relictus:

tuum eſt ſenſus eſt. Quicquid uis eſſe me pro te ſum: & ſi de me curam aliqualiter habueris non curo imperium Croeſi uel Gylippi gloriam. Si paruula: in carmine heroico diminutiuorum abiicienda eſt ratio: in antiquis tamen conſtat aliquando diminutiones: ut hic: & Catullus iquit i argonautica. Frigidulos udo ſingultus ore cientem. Et iterum. Languidulo ſq; paret tecum coniungere ſomnos. ſed aut neceſſitate ſit aut per expreſſionem: aut fabula tractatur: aut laus dicitur. Regna lydia. quę ditiſſima fuerunt ubi flumina & lacus aureas glebulas ferunt: & ſtrigmenta argentea: Quare Horatius carmi/ num tertio ſe ſua mediocritate contẽ tum inquiés eſſe melius quam ſi preci oſae prouincię dominus eſſet; dixit: Quam ſi migolonius regnum alyati campis continuem. Strabo autẽ i geo graphia ſcribit illa auri raméta & ſtri cturas illiuſmodi iam prorſus defeciſ ſe. Fama gylippi. Quidam philippi le gunt patris Alexandri magni: q mul/ ta memoratu ſempiterno digna fecit Gylippus autem fuit uir lacedęmõius in bello ſtrenuus: ut Iuſtinus ſcribit epithomatis trogiani quarto. & Plu/ tarchus in Nicię uita: quom ſyracuſa nis athenienſes bellum intuliſſent i eo rum auxilium Gylippus mittitur a La cedęmoniis: ut is i quo omnis ſpes eẽt ltaque ſępe congreſſus cum Athenié ſibus ſępe ſuperauit. aliaq; non pauca facinora prędare perpetrauit Ideo magni fama gylippi dictum eſt. Poſſe meletheas nec mallem mittere char/ tas. Meletheas ideſt homericas. Nam Strabo geographię duodecimo ſcri/ bit plurimos exiſtimaſſe Smyrnã eſſe Homeri patriam: ex quorum opinio/ ne hic auctor loquitur. Namq; prope Smyrnam amnis fluit meles nomine: ut ille ait: de quo Statius libro ſecũdo ſiluarum in genetliaco Lucani memi nit. Attollat refluos i aſtra fõtes Gra/ io nobilior melethe bethis: Et in tertio. Smyrna tibi gẽtile ſolũ potuſq; uerendo fonte meles. Ephorus aũt cumeus in libro de patriis rebus inquit Critheidam Apellis filiam utiatam a Meone patruo peper iſſe Homerum quum prope fluuium melethem proficiſceretur: atq; ibidem puerum meleſigenem ap/ pellatum: deinceps Homerum ionice: q oculis captus eſſet. Canendi te. i. laudãdi te: ut regemque cane bant. Quin etiam quom tumulus contexerit oſſa ad Pythagorę Samii opinionem loquitur qui ſane dixit hominẽ poſt facta non obſumi. ſed uel in hominem uel in diuerſas ſpecies animalium mutari per metepſicoſin. i. trãſitionẽ de corpore i corpus. Vnde Oui. metamor. ultimo illius ſentẽtiã executus ait. Omnia mutãtur: nihil interit: errat: & illinc huc uenit: hinc illuc: & quoſlibet occupat artus ſpiritus: eq; feris humana i corpora trãſit: Inq; feras noſtro: nec tẽpore deperit ullo: Siue ergo iquit ero homo poſt mortẽ ſiue aial tamẽ de te cõponam: & laudes tuas celebrabo. ſignificat autẽ poſt obitũ ſuũ illius ẽt ſe futurum memorem. Dies matura fato: aut matura fato. i. approperata per mortem: aut iam fato debi ta. Longa uita. ſ. poſt priuationem preſentis corporis: quod ſubdit inquiens. Tamen mutata figuram: per ſynecdochen: ut de titone in cicadam conuerſo leginus. Gloria per mirã candoris & formoſitatis ſpeciem. Tardi autem pecoris pro armenti bouum dictum eſt: cui propter immenſitatem corporis & neruorum craſſitudinem tarditas ineſt cognita. Per liquidum uolucris aera pennis: ſiue fiat uolucris auis: quemadmodum Horatiũ poetam leginus in cygnum olim permutandum: quom inquit carmi/ num. ii. Non uſitata nec tenui ferar penna biformis per liquidum ęther ales neq; in terris morabor lõ gius. In quẽcunque hominem. i cuiuſuis hominis formã imutabor ſubtexam carmina inceptis chartis metaphoricę ſubtexã dictũ pro ſubiũgã his uerſibus de te iã ſcriptis. Texere eſt textorum qui telam fa ciunt. & texui textum facit. teſſo autem teſſis teſti teſtum pro ſpolio & nudo Plautus in amphitrione.

Non te deficient noſtræ memorare camœnæ:
Nec ſolum tibi pierii tribuẽtur honores:
Pro te uel rapidas auſi maris ire per undas,
Aduerſis hyberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel ſolus denſis obſiſtere turmis:
Vel paruum ætneæ corpus cõmittere flammæ:
Sum quodcunq; tuũ eſt: noſtri ſit paruula cura
Sit tibi quantalibet: ſi ſit modo: nõ mihi regna
Lydia: non magni potior ſit fama gylippi.
Poſſe meletheas nec mallem mittere chartas
Quod tibi ſi uerſus noſter notuſue minuſue
Vel bene ſi notus: ſũmo uel meret in ore
Nulla mihi ſtatuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tũc tumulus cum texerit oſſa:
Seu matura dies fato properat mihi mortem:
Longa manet ſeu uita: tamen mutata figura:
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum: ſeu tardi pecoris ſim gloria taurus:
Siue ego per liquidũ uolucris uehar aera pẽnis:
In quencunq; hominẽ me longa receperit ætas:
Inceptis de te ſubtexam carmina chartis.

Illic nõ uult me denuo pallium detessere. Et Virgilius. Dum tessit hiamon halesus.

Vlpitia ẽ tibi culta tuis mars magne calẽdis. Sulpitia fuit filia Seruii uiri nobilis: mirę pulchritudinis adolescentula: quam seu Tibullus: ut in ipsius uitam diximus cum Cheryntho misere amauit: seu Cherynthus solus dilexit. Huic mirum in modum exornatę martiarum calen. solẽmnitate poeta Martẽ pręcat' ut ad sit. Dictum ẽ eni supius cõmẽtario. iii. calẽ. martias fuisse matronalia Si sapis: si prudentia non cares in puellę cõsideranda forma & elegantia. Hoc uenus ignoscet auget sermonem: nam Venus ipsa formosissima tam & si cum Marte assuescat concessura tamen est adultero ut Sulpitia spectatum ueniat. Scit enim puellã esse tantę pulchritudinis ut spectari mereatur. Violẽte impetuosẽ: Mars enim dicitur ut uoluit. Cicero ꝙ magna uertat. Ne tibi mirãti turpiter arma cadãt hoies nẽpe lasciuiusculi dũ petulcas illecebras spectant: ad libidinẽ mouẽt' & obliti pudoris motus edũt ihõestissimos. Vnde Iuuena. ad irritamentũ ueneris Satyrarũ. ii. inquit. Appula gãnit sicut i amplexu. Illius ẽ oculis. Sensus est: Habet illa nescio qd uigoris i tuẽdo quo dii etiã ad ihõestum appetitũ icitant'. Gemias lãpadas Laus ẽ a potẽtia oculorũ. Prop. ii. Nõ oculi gemię sydera nostra faces. Quoquo modus ẽ dicẽdi pro i quãcũq; uelit partẽ se cõuerterit. Subsequit' q; decor: laus ẽ a gratia corporis. Vertũnus. deus ẽ Vertũnus quẽ nasci i thuscis oris dixit. Proper. & eũdẽ eẽ tyberi. sed ꝙ iter istitutum uerterit uertũnũ eẽ denoiatũ. Seu dicitur ꝙ oium fructuũ primitię suę sint seu ꝙ reꝝ oium & hortoꝝ ꝑcipue hẽat dnãtionẽ i quorũ figuras uarias se trãsformat ut oẽs suos ornatus i ꝑdicto loco põit proper. uellera det suc. bis made. ty. i tyrio agro Phoenitię mẽorabili sarranũ ostrũ nascit': pro quo urbs põitur. sane lana bis itincta purpereo colore ꝑciosior est: ut probat usus: & antiquoꝝ auctoritas bissinũ aũt nũcupatur ac dibaphũ. Sta. siluarũ. iii. Rubeat quo purpua succo sydõiis iterata uadis. Bene olẽtibus aromatũ suauitatem. & estu. phoe. su. ly. Lyrã mercurius iuenit ex testudine: & Orpheo donauit: ut Heratosthnes poeta scribit. At Porphyrio & Acrõ cõmẽtario Horatianoꝝ car. i. asserũt primo inuẽtã lyrã a Mercurio datãq; Apollini accepto bacculo: quẽ caduceu uocant. Testudinea ergo aut icurua: aut q̃ primũ ex testitudi eo cortice seu corio fieri coepta ẽ Hor. Saxa mouent' sono testudis: Supbus uero nobilis dicit' & gloriosus respectu lyrę: ut Vir. Spoliisq; supbus Alcides aderat

Arce meo iuueni. sub persona sulpitię loquitur quę quom amore

Vlpitia ẽ tibi culta tuis mars magne calendis
Spectatũ e cælo si sapis ipse ueni.
Hoc uenus ignoscet: at tu uiolente caueto:
Nec tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis quẽ uult exurrere diuos
Accendit geminas lampadas acer amor:
Illam quicquid agit: quoquo uestigia mouit:
Componit furtim: subsequiturq; decor.
Seu soluit carnes fusis decet esse capillis
Seu cõpsit: comptis est ueranda comis:
Vrit seu tyria uoluit procedere palla:
Vrit seu niuea candida ueste uenit:
Talis in æterno felix uertunnus olympo:
Mille habet ornatus: mille decenter habet:
Sola puellarum digna est cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta tyros.
Possideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues arabs segetis:
Et quascunq; niger rubor de littore gemmas
Proximus æois colligit indus aquis.
Hanc uos pierides festis cantate calendis
Et testudinea phoebe superbe lyra:
Hoc solenne sacrum multos hoc sumet in annos
Dignior est nostro nulla puella toro.
Arce meo iuueni seu quis bona pascua cãpi:
Seu colis umbrosi deuia montis aper.
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes
Incolumen custos hunc mihi seruet amor.
Sed procul abducit uenandi delia cura:
O pereant siluæ: deficiantq; canes:
Quis furor est quæ mens dẽsos indagine colles
Claudentem teneras lædere uelle manus?
Quid due iuuat furtim latebras itrare ferraum:
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen ut tecum liceat cherynthe uagari:
Ipsa ego per mõtes rætia torta feram.

Ipſa ego uelocis quæram ueſtigia cerui:
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant ſiluæ: ſi lux mea tecũ:
Arguar ante ipſas cõcubuiſſe plagas.
Tunc ueniat licet ad caſſes: illæſus abibit:
Ne ueneris cupidæ gaudia turbet aper.
Nunc ſine me ſit nulla uenus: ſed lege dianæ
Caſte puer caſta rætia tange manu.
Et quæcunq; meo furtim ſubrepit amori
Incidat in ſæuas diripienda feras.
At tu uenandi ſtudium concede paręti:
Et celer in noſtros ipſe recurre ſinus.
Vc ades & teneræ morbos expelle puellæ:
Huc ades intonſa phœbe ſuperbe coma.
Crede mihi propera nec te iam phœbe pigebit
Formoſæ medicas applicuiſſe manus:
Effice ne macies pallentes occupet artus:
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcũq; mali eſt. & quicquid triſte timemus
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni tecumq; feras quicunq; ſapores
Quicunq; & cantus corpora feſſa leuant.
Neu iuuenem torque: metuit qui fata puellæ
Vota q; pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet interdum quod langueat illa
Dicit in æternos impia uerba deos.
Pone metũ cherynthe: deus nõ læſit amantes:
Tu modo ſemper ama: ſalua puella tibi eſt.
At nunc tota tua eſt: te ſolum candida ſecum
Cogitat & fruſtra credula turba ſedet.
Phœbe faue: laus magna tibi tribuetur in uno
Corpore ſeruato: reſtituiſſe duos.
Nil opus eſt fletu: lachrymis erit aptius uti:
Si quando fuerit triſtior illa tibi.
Iam celeber: iam lætus eris: quom debita reddet
Certatim ſanctis la etus terq; focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum:
Optabunt artes & ſibi quiſq; ſuas.
St q te cherynte dies dedit hic mihi ſcũs:
Atq; inter feſtos ſemper habẽdus erit.
Te naſcente nouum parcæ cecinere puellis:

pueri uel cherynthi deperiret: & ad ue nationẽ proficiſcentem uideret ex formidine ne lędatur a feris aprũ rogat habitantem loca ad quę puer eſt acceſſurus: ut ab amatore dentẽ amoueat. poſtea uerſo ſermone puerũ reprehẽdit tanta inſania correptum ut ſe potius lacerandũ iter ferarũ luſtra efferat quã ſuo frui cõplexu uelit. Duros dentes dens eſt apri telum: quo ſolo homines euiſcerat. Delia non amatrix delia ſed diana uenationis dea. Eſt autẽ ſenſus. puer ſiluularũ amore campulorũ que ſilueſtrium captus eſt. Intrare late bras: excutere ferarũ luſtra. rubis amatis ſpinis cuſpidatis. eſt rubus ſpinę genus: quod Horatius indicat inquiens Seu uirides rubum admouere lacertę cum Virgilius ſcripſerit: uirides occultant ſpieta lacertos. Ruſcus quoq; uepris genus non nimium diuerſum. Calphurnius. Duris ego perdita ruſcis iã dudũ nullis dubitaui crura rubetis ſcidere. Rubi autem ruboꝝ ciuitas eſt italię. Horatius ſermonũ primo Inde rubos feſſi puenimus. ubi Acronis expoſitionem demiror: qui hoc probãs allegat Virgilium ſcribentem. Nũc facilis rubea texatur fiſcia uirga: quom de uirgulto ſanguinei uates intelligat. Retia torta. & filo torto per plagas: aut propter ſpirarum cõtorſionẽ. Ferrea uincla. collare eſt uinculum illud quo canum colla aſtringuntur & meliũ uocauit antiquitas: ut in ſecundo rerũ ruſticarum Varro refert. Fit & corio firmo cũ clauis capitatis: & circum collũ cani annectitur. hic copulam accipit quę circum brachia uenatorũ inſpiratur: & uulgus laſſum uocat. Nam altero ipſius capite remiſſo canis laxatur aduerſum prędam. Ouidius ſeptimo meta. Copula detrahit canibus quos illa ſequentes effugit Arguar dicar in dicio meo. Turbet gaudia ueneris cupidę nos in cõplexu proiectos ſuo aduentu perterreat. Nulla uenus nulluis luxurię exercitatio. Lege dianę: quę illibata fuit: cuius comites perpetua uirginitate iſignes fuerunt. Subrepit tacite ſubiit ac ſucceſſit & eſt prędicitum a ſubrepo:

Vc ades & tenerę morbos expelle puellę. Proſeuche ad phoebũ medicinę artis principem pro ſulpitia Cherynthi ęgrotãte. Phoebus autẽ iccirco medicinę magiſter dicitur: quia

quia sol sua tẽperie salutis cã sit: & ꝑ itẽperiẽ mortes iferat ut macrobius & Strabo docẽt: ea ꝑꝑ milesii ac delii eũ uocãt Vlion. i. salutiferũ. nã idẽ ẽ qđ ualeo: & cicatrix dicit̃. artẽis ẽt noiat̃ ꝙ itegros facit mortales: diodorus uero refert. vi. bñficiũ rõis medicę Iouẽ donasse Apollini i celebratiõe nuptiarũ iunõis. Nõ pigebit: te maxie iuuabit Occupet occupãdo deformet. Pallentes morbo tabidos nõ natura. Color i formis palliditas i exãgui corpore. Sapores: succos Cãtus icãtationes. Neu iuuenẽ torque Quippe Apollo si puellę nõ te mouet pulchritudo ac Cherinthus amator te flectat q̃ macerat̃ ad necẽ. uix numerãda pro inumerabilia Pone metũ exhortãtis ẽ oratio. Sedet ante torũ stat: uel ante fores ędiũ. Turba credula: proci credẽtes ab sulpitia se diligi. Restituisse a morte reuocasse Cherynthũ & sulpitiã. sic Proper. Si nõ unius saltẽ miserere duoꝝ: Viuã si uiuet: si cadet illa cadã. Tristior irati or aspior celeber quãtũ ad amãtis seruatę gloriã. Tutus quãtũ ad amorẽ riualium procorumq̃.

Et qui te cherynthe dies dedit hic mihi sãctus. Sulpitia de natalitio loqt̃ amatoris quẽ diẽ se celebraturã oĩo fatet̃ tũ ꝙ illũ amet tũ ꝙ illo die ipe natus sit postea se cõuertit ad gẽiũ uenerẽq̃ naturę deos orãs ut uẽtitent ad hũc si mõ sincere diligit̃. dederunt systole ẽ: qa producta corripit̃. regna supba ex tua pulchritudie dominaris puellis. Dulcissima furta. epithetõ ẽ tũ aptũ rei: tũ amatoris iracũdię recõciliãdę. Vir. fuit aut ibi qcquã dulce meum. ꝑq̃ tuos oculos mos ãtiquoꝝ fuit iurare ꝑ rẽ carissimã amãti. n. nihil ad cõciliãdũ amorẽ gratius ẽ oculis: ideo oculissimus pro gratissimus apđ plautũ legimus. Itaq̃ catullus iqt. Quiti si tibi uis oculos debere catullũ: Aut aliud si quid carius ẽ oculis. ꝑterea i hoie uel formoso nil laudat̃ magis q̃ oculorũ uigor ꝙ sit totius corpis ꝑs optiaq. Serẽius sũma bõi est alacres hoi cõtigere uisus. suspirat ailos amores: de

Seruitium & dederant regna superba tibi.
Vror ego ante alias: iuuat hoc cherynthe ꝙ uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor tua per dulcissima furta:
Perq̃ tuos oculos: pergeniumq̃ rogo.
Mane geni cape thura libens uotisq̃ faueto:
Si modo quom de me cogitat ille ualet.
Quod si forte alios iã nunc suspirat amores
Tunc precor infidos sancte relinque focos:
Nec sis nunc iniusta uenus uel seruiat aeque
Vinctus uterque tibi: uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterq̃ catena:
Nulla queat posthac nos soluisse dies.
Optat idem iuuenis quod nos sed tutius optat:
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam deus omnia sentis
Annue quid refert clamue palamue roget.
Atalis iuno sanctos cape thuris aceruos:
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tua tibi est hodie: tibi se lætissima compsit
Staret ut ante tuos conspicienda focos:
Illa quidem ornandi causas tibi diua relegat:
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
At tu sancta faue: neue id diuellat amantes
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones: ulli non ille puellæ
Seruire aut cuiquã dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilãs deprendere custos
Fallẽdiq̃ uias mille ministret amor:
Annue purpureaq̃ ueni perlucida palla
Ter tibi fit libo: ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa quod optat:
Illa aliud tacita iam sua mẽte rogat:
Vritur ut celeresurunt altaria flammæ.
Nec liceat quãuis sana fuisse uelit.

tẽtus quippe alterius amore: ut supra. Te tenet abscentes alios suspirat amores. Infidos focos. respectu cherynthi fallacis. Iniusta uenus. quę tunc dicitur iniusta quando alter amantium est mẽtis inops: alter uero prorsus a cura solutus. catẽa. uiculo. Clãue palãue roget. uolũtas nãq̃ pro uerbis apđ deos ui hẽt

Atalis iuno. Ad iunonem sermonem de sulpitia quę diem natalem celebratura se expoliuit eleganter. & utriusq̃ amãtis commendatio continetur. Docta: aut litteris imbuta: aut prudens & rerũ gnara: Tota tibi ẽ hodie. tuę ditõis. ẽ hodie se. n. tibi dicauit. i. in honorẽ tuũ relegat causas ornãdi: se dicit ob eam causam ornasse quod tibi rem diuinam factura est. Occulte: sub hoc sacrificii prę texto. Mutua uincla. Iuno agundis pręest matrimoniis: unde gamylia dicitur. Studiosa: sedula.

Sit iuueni grata: aduenietq; quom proximus ānus
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.
Andē uenit amor: qualē texisse pudori
Quā nudasse alicui sit mihi fama magis:
Exorata meis illum cytherea camœnis
Attulit: in nostrum deposuitq; sinum.
Exoluit promissa uenus: mea gaudia narret:
Dicetur siquis non habuisse suam:
Non ego signatis quicq̄ mandare tabellis
Ne legat id nemo q̄ meus ante uelim.
Sed peccasse iuuat: uultus componere famæ
Tædet: quom digno digna fuisse ferar.
Nuisus natalis adest: qui rure molesto
Et sine cherynthο tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est: an uilla sit apta puellæ:
Atq; eretino frigidus amnis agro.
Iam nimium messalla mei studiose quiescas
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum sensusq; meos abducta relinquo:
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.
Cis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali romæ non sinit esse suo:
Omnibus ille dies nobis natalis agatur.
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.
Ratū ē securus multum quod iā mihi de me
Permittis subito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior: presumq; quasillo
Scortum: quam serui filia sulpitia.
Solliciti sunt pro nobis: quibus illa dolori est:
Nec credam: ignoto maxima causa toro.
St ne tibi cherynthe tuæ placiture puellæ
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor.
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim: q̄ te sic quoq; uelle putem.
Ah mihi quid prosit morbos euincere: quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura:
Vt uideor paucos ante fuisse dies:
Si quicq̄ tota commisi stulta iuuenta:
Cuius me fatear pœnituisse magis.
Hesterna q̄ te solum q̄ nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

Quod optat: cōiugiū. s. pro uoto: sed illam p̄cat̄ uti possit Cherynthi pueri formosissimi frui cōplexibus. Vritur ut celeres. cōparatio ad amoris incendium. Sana; sine amore: cōtra insana pro amāte: nā qui amoribus corripiū tur isani efficiunt̄. unde Propertius Is primum uidit sine sensu uiuere amantes. Proximus: sequens.

Andē uenit amor. Exultatio ē Sulpitię de amoris obtētu cum puero. Tādē ait post rē multū desiderată. Qualē texisse pudori: ne sodalibus exponēs miphamissim. Nudasse. apuisse declarasse. Cytherea: Vēus a loco: ad q̄ supra fudit p̄ces. Nō hūis, se suā: nō potitū eē sue dñę cōcubitu.

Nuisus natalis adē. Sulpitia Messallā affinē alloq̄t̄: dolēs natalē adueniisse: quē sit ruri sine Cherynthο celebratura. Rure molesto: oia noia locoꝝ propria & q̄ pro propriis accipiunt̄, i datiuo & ablatiuo ponūt̄: cū in loco significāt hoc ois correctior grāmatices rō postulat. q̄ q̄ Seruius scribat Virgiliū p figuram posuisse tyria carthagine pro carthagini. & q̄d magis miror. Ciceronē i prosa oratione narbōe pro narbōi p ātiposim dixisse Atq; arretio frigidus ānis agro Dicūt q̄dā arretinū amnē intelligi ę̄sarim q̄ ex Arretio olim delabebatur tribus alueis: sed ēmēdo textū eretio ē. n. eretiū oppidū ñ lōge a Nométo albulas prospectās gelidissimas: nā nō cōuēit ut ex urbe puella Arretiū cōmigraret Studiose: sollicite. Nō tēpestiuę: ñ grate ut urbē deserēs i uillā tuā cōmeet. Abducta: ab urbe aduecta ubi amator relinquitur. Arbitrio: iurisdictiōe & uoluntate libera.

Cis iter ex aio. Eadē ad Cherynthū q̄ Romę natalē nō possit colere. rus enī cōtra uolūtatē abit. Nō sinit. supple q̄d iter nō promittit illā: Sublatū ex aio: susceptum cōtra ani sniam. Agat̄ natalis. i. pro natali colat̄.

Ratū ē. Sulpitia ad amicū seipsā negligētē: & scorti illecebris delinitū scribit De me securus: nullā āpli/us de me curā hēns. Permittis: sine euenire. Mala iepta: ut mulieres in amore depditę: quę q̄d cōueniat ñ decernūt Cadā. i ignominiā prolabar a pudoris sublimitate: & ē ex uulgari suptū. Cura togę togati scorti. i. adulterę & meretricis. nā togata pro scorto Ho.

in.i.sermonũ ponit:& Porphyrio cõ mẽtator testat̃ dephensas ĩ adulterio mulieres togã induisse.unde Iuuena. Talẽ nõ sumet dãnata togã. Pressum quasillo scortũ:aut pauperẽ meretricẽ obiicit: quę uitã quęrat lanificio: aut eũ iproperat ꝙ domi clausã meretriculã teneat. Est qualus uas lanificio aptum:& quasillus calathus est. Nam Varro refert Thalassionẽ ĩ nuptiis signũ fuisse lanificii.is.n. uocabat̃ quasillus. Ne credã.ne fidẽ habeam uerbis tuis pro coniugio.

St ne tibi cherithe. Sulpitia igne amoris nimio aggrauata alloqt̃ amatorẽ se excusans ꝙ illũ hesterna nocte reliquerit amorẽ dissimulãs suum. Tuę puellę:scorto ante memorato.ẽ.n.puella nomẽ nõ itegritatis sed ętatis.Iuue. Et ad circũ iussas prostare puellas. Tota iuuẽ.iuuenta est tempus iuuenilis ętatis.Iuuentas dea. sed iuuentatem nusq̃ legi.Ouid.n.iuuentę.vii.ponit.

Vlla tuũ titulis. Tibullus amicã alloqt̃ Cui pollicet̃ amorẽ suũ fore sempiternũ. Titulis.stẽmate nobilitatis. Nil opus iuidia.nil ex formositate tua quęro mihi ab aliis iuideri. Procul ab.glo.uul.uulgarium ẽ iactãtia:ut oẽs intelligãt se hẽre uxorẽ pulcherrimã. Tu mihi cu.req. Proper.i. Tu mihi sola domus:tu cynthia sola parẽtes. Oĩa tu nostrę tpa lętitię. Turba:multitudo. Oui. Nos duo turba sumus. Solis:desertis solitariis Est tibi magna ãte alios deos.ẽ.n.pronuba iuno. Quid fa.de.correctio ẽ ꝙ temere sit testatus deos se illius semp futurũ. Pignora:foedera. Prodeat euanescat Fortis:Inexorabilis. Audacius:licentius. Garrula.in iurando prompta. Notat.i.poena afficit.

Vmor ait nostrã. Tetrastichõ de puellę suę ifamia se prostrãtis oibus p audita:Peccare:cũ aliis ɔsuescere. Auribus fur.ut nõ itelligã.Itidẽ Catul. Quę tã & si uno ñ ẽ ɔtẽta catullo. Rara uerecundę furta feremus herę. ne nimiũ simus stultoꝝ more molesti Crimia. Crimiatiões de amicę ipudicitia.uel carmia.i.istud terrastichõ.tace.ne me tãto afflictes dolore. Hactenus ex igẽio nostro tibulli elegias enodauimus prosecuturi lucubratões coeptas i proptiũ.& lõgas i catullũ pegrinatiões:si ex his labores nostri probabũtur. FINIS.

Vlla tuum titulis subducet fœmina lectum
Hoc primũ iuncta est fœdere nostra uenus:
Tu mihi sola places:nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
Atq; utinam possis uni mihi bella uideri:
Displiceas aliis:sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est:procul absit gloria uulgi
Qui sapit in tacito gaudeat ille sinu:
Sic ego secretis possum bene uiuere siluis.
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies:tu nocte uel atra
Lumen:& in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e cælo mittatur amica tibullo
Mittetur frustra:deficietq; uenus.
Hæc tibi sancta tuæ iunonis numina iuro
Quæ sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens.heu heu mea pignora credo
Iuraui stultæ prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris nunc tu me audacius ures:
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciã quodcũq; uoles:tuus usq; manebo:
Nec fugiam nocte seruitium dominæ.
Sed ueneris sanctæ confidam uinctus ad aras:
Haec notat iniustos:supplicibusq; fauet.
Vmor ait crebro nostram peccare puellam
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.
Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore:
Quid miserum torques rumor acerbe tace.
E quoq; uirgilio comitem nõ æque tibulle
Mors iuuenem campos misit ad elysios.
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores:
Aut caneret forti regia bella pede.
Vb teneris ãnis tenerorũ scriptor amorũ
Decedẽs dura hac ecce tibullus humo.

Onec erunt ignes:arcusq; cupidinis arma:
Discẽtur numeri culte tibulle tui.

Emnona si mater:mater plorauit achillẽ
Et magnas tangunt tristia fata deas:
Flebilis indignos elegia solue capillos

Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis: tua fama tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo:
Ecce puer ueneris fert euersamque pharetram.
Et fractos arcus: & sine luce faces.
Aspice demissis ut eat miserabilis alis:
Pectora q; infesta tendat aperta manu.
Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli.
Oraq; singultu concutiente sonant.
Fratris æneæ: sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher iule tuis.
Nec minus est confusa uenus moriente tibullo
Quam iuueni: rupit cui ferus inguen aper.
At sacri uates: & diuum cura uocamur:
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat
Omnibus obscuras iniicit illa manus.
Quid pater hismario: quid mater profuit orpheo
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et licnon in siluis idem pater edidit altis
Dicitur inuicta concinuisse lyra.
Aspice mæoniden: a quo ceu fonte perenni
Vatum castaliis ora rigantur aquis.
Hunc quoq; sūma dies nigro summersit auerno:
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum: troiani fama laboris
Tardaq; nocturno tela retenta dolo.
Sic nemesis lōgum: sic delia nomen habebit
Altera cura recens: altera primus amor.
Quid nos sacra iuuat: aut quid ægyptia prosunt
Systra: quid in uano succubuisse toro?
Cum rapiant malefacta bonos: ignoscite fasso
Sollicitor nullos esse putare deos:
Viue tamen moriere prius: cole sacra colentem:
Mars grauis a templis in caua busta trahet.
Carminibus cōfide tuis: iacet ecce tibullus
Vix manet e toto parua quod urna capit.
Tene sacer uates flammæ potuere rogales
Pectoribus pasci nec timuere tuis.
Aurea sanctorum potuisse templa deorum
Vrere quæ tantum sustinuere nephas.

Summa uitę Albii Tibulli.

Albius Tibullus eques Ro. insignis forma cultuq; corporis obseruabilis: ante alios Corui nū Messallam dilexit: cuius etiam contuber nalis lapidio pannonico: & aquitano bello militaribus donis donatus est. hic multorum iudicio: & maxie Quintiliani studio litterarum acerrimę licē tię inter elegiographos summum locum obtinet: epistolę quoq; eius amatorię q̄uis breues utiles sūt. Obiit prima iuuenta Romę: matre sororeq; & Nemesi sibi amatis supstitibus. eo anno: quo Ouidius natus est consulibus Hircio & Pansa: ut amborum carmina indicant. Progenitores suos habuit ditissimos: ipse tamen pauper remansit spoliatus bonis: ut in epistola prędcedenti testatur.

Auertit uultus ericis qui poſſidet arces
Sunt quoq; qui lachrimas continuiſſe negent.
Sed tamen hoc melius quã ſi phæacia tellus
Ignotum uili ſuppoſuiſſet humo.
Hic certe madidos fugientes preſſit ocellos
Mater: & in cineres ultima dona tulit.
Hic ſoror in partem mixti cũ matre dolores
Venit in occultas dilaceratã comas.
Cumq; tuis ſua iunxerunt neceſſiſq; priorque
Oſcula: nec ſolos deſtituere rogos.
Delia diſcedens felicius inquit amata
Sum tibi: uixiſti dum tuus ignis eram.
Cui neceſis. quid ais? tibi ſũt mea damna dolori;
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen e uobis aliquid niſi nomen & umbra
Reſtat in eliſia ualle Tibullus erit.
Obuius huic uenies hedera iuuenilia cinctus
Tempora cum caluo docte catulle tuo:
Tu quoq; ſi falſum eſt temerati crimen amici
Sanguinis atq; animæ prodige gallé tuæ.
Hic comes umbra tua ẽ: ſiqua mõ corporis ũbra
Hauſiſtis numeros culte tibulle tuos.
Oſſa quieta precor tuta requieſcite in urna:
Et ſit humus cineri non oneroſa tuo.

Vuenis q̃ pauper erat: tamen ecce tibullus
Viuit: & æterno carmine nomen habet.
Quis numeret populos: urbes: regeſq; ſepultos
Interea: quorum mortua fama iacet.
Felices igitur tales quicunq; per artes
Victurum toto ducitis orbe diem.
Huius ab exemplo pueri iuueneſq; latini
Serta coronatis nectite temporibus.
Atq; opibus lucroq; omni præferte decorem
Quem modo perpetuo caſtalis umbra dabit.
Et cinere ardentes non turpe putetis amores:
Conſulat ætati quiſq; animoq; ſuis.

Brixiæ impreſſum per Boninũ de Boninis de Ragu ſia anno ſalutis. M.CCCC.LXXXVI. die. xviii. Februarii.

Hain 4761.

REGISTRVM.

a

primam uacat
Bernardinus
get defertum

b

erit ſcithicis
de ſanctis
gnarus ait

c

pede laus
exprimit
uit. Ideo

d

li aſtronomicō
libidinis opus
prominentibus

e

alio nunciarunt
aluit ueteres
quarto

f

primo. Tum
emori ueile
uiridaria

g

cuſtodia
ex creta
queat hoc

h

ea eſt,
tuum eſt
pueri uel